

శ్రీరస్తు.

—10—

శ్రీ జానకీ జానయెనమతి.

ఓం నమః పరమమిత్రభ్యో ధర్మాగమమర్చపారగేభ్యః.

నిఖిలమరిత నిచయముః ప్రసరిప్రచండ మౌళకాండ మండలాయితః

శ్రీమత్పండితపారిజాతకళారిమల్లేత్యాదివిరుదావళివిరాజహసన శ్రీమన్మదన

ధూపాలగిరోమణి సినూభువా, నిజసద్యశోహంసీసముపజాతాండుయిత

రవిశశిమండలేన, శ్రీమన్మాంధాశ్వ మసీభుజా విరిచితః-

కర్తవిపాకాభ్యైర్గయంగ్రస్యః

నిరవధికః గమాగమ మహానా శివారద్యశ్చభిః

బెంగళూరు ఇతిపర్యాయనామధేయ రత్నాణనగర వాగ్రదైత్యః

బ్రహ్మశ్రీ. శ్రీనివాసశాస్త్రిభిః,

బొబ్బిలెలి. నారాయణశాస్త్రిశాచ.

గిరికారదనరంధ్రనివహితావలిష్టబహుప్రయత్న లబ్ధివానాగినిన

పుస్తకావలోకనేనయథామతిపరిశోధితః.

బెంగళూరు.

వా || కృష్ణయ్యశమకాణా

బూదంగుడి || నారాయణార్యాచార్య

శ్రీమతరత్నాణనగరస్థ సత్సంప్రదాయకశానిధిముద్రాక్షరశాలాయామ్.

ముద్రాపితశ్చవిజయతేతరామ్.

౧౮౯౦ సంవత్సరే ||

All Right Reserved.

శ్రీరస్తు

శ్రీ జానకీ జానయే నమః.

శ్లో॥ నీలసీరజనీకాశం నిగమాంతైక గోచరమ్ |

దయోదధిమ్మదెనామిజానకీజానిమన్వహమ్ ||

కమకవిపాక గ్రంథస్థ విషయానుక్రమ ప్రకాశికా.

విషయసంఖ్యా. పుటసంఖ్యా.

—* ప్రథమతరంగే. *

౧	మంగళావరణమ్.	౧
౨	గ్రంథకర్తృప్రశంసా.	*
౩	ఏతద్గ్రంథావతారకథనమ్.	*
౪	కమకస్వరూప, పాపకమక, తజ్జన్యరోగాది, తన్నాశావశ్యక ర్తవ్యప్రాయశ్చిత్తాదినిరూపణం.	౨

—* ద్వితీయతరంగే. *

౧	శాతాతపీయపరిభాషా.	౩
౨	కుష్టరాజయత్నాదిరోగనామాని.	*
౩	రోగనిదానాని.	*
౪	తత్ప్రాయశ్చిత్తాని.	*
౫	శాంతయితి.	౪
౬	ప్రాయశ్చిత్తపక్రమప్రకారం.	*
౭	ప్రత్యామ్నయాతి.	*
౮	ప్రతాంగదానాని.	*
	ప్రజాపత్యాదికరణమ్.	*
౧౦	సర్వపాపప్రణవత్యథాంవ్యాధివిపర్యయతి.	*
౧౧	కృత్తలక్షణమ్.	౫
౧౨	కూత్సాండగణహోమః.	*

—* తృతీయతరంగే. *

౧	మతభేదేనగణహోమః.	౮
---	----------------	-----	-----	---

విషయసంఖ్యా. పుటసంఖ్యా.

—* తురీయతరంగే. *

౧	వ్యాధివిపర్యయః.	౧౧
౨	సూర్యప్రతిమాలక్షణమ్.	౧౨
౩	వేదికాపరిమాణాచార్యవరణప్రతిమాదానాది విచారః.	*
౪	ఘోషశాంతిః.	౧౪

—* పంచమతరంగే. *

౧	కర్మజదోషజాదిభేదేనరోగవిభాగాః.	౧౬
౨	రోగానుగుణ్యేనప్రతికృతిప్రకారః.	౧౭
౩	వేదపారాయణవిధిః.	*
౪	వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః.	*
౫	సౌరమంత్రః.	౧౮

—* షష్ఠతరంగే. *

౧	రుద్రవిధిః.	*
౨	హోమాదిప్రకారః.	౨౦
౩	ప్రకారాంతరేణరుద్రవిధిత్రైవిధ్యమ్.	౨౨
౪	తస్మైవరుద్రవిధేః పోషశథా విభాగాః.	*
౫	విధ్యంగహోమాదిప్రకారః.	౨౪
౬	సమకాదిభేదేనజపహోమప్రకారః.	౨౮
౭	స్థండిలకుండనిమాణవిధిః.	*
౮	బోధాయనోక్తపంచాంగరుద్రన్యాసవిధిః.	౩౦

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	
౯ పంచాంగరుద్రశబ్దార్థవిచారః.	...	*
౧౦ పంచాంగరుద్రన్యాసపూర్వకజపహోమార్చనా		
భిక్షుకాదివిధిః.	...	*
౧౧ నమకాంగన్యాసమంత్రాః.	...	౩౨
౧౨ న్యాసభేదః.	...	*
౧౩ నమకేతివాంతరవాక్యానాం ప్రయోగః.	...	౩౪
౧౪ గర్భరోగనాశవిధిః.	...	౩౫
౧౫ ప్రకారాంతరైః తన్నాశక్రమః.	...	౩౬
౧౬ రుద్రకల్పః.	...	౪౧
౧౭ పురుషసూక్తవిధిః.	...	౪౨
౧౮ పుత్రకామస్య కర్తవ్యవైష్ణవాదికర్మభేదః.	...	౪౪
౧౯ అహమాజ్ఞానస్తోత్రాదిః.	...	౪౭
౨౦ విష్ణుస్మృతయస్తోత్రమ్.	...	౪౮
౨౧ వినాయకశాంతిక్రమః.	...	౪౯
౨౨ యాజ్ఞవల్క్యైక్తనవగ్రహయాజ్ఞః.	...	౫౨
౨౩ నవగ్రహయాజ్ఞప్రయోగః.	...	౫౩
౨౪ తత్రసంగ్రహకార చింతావణి మతిభేదేన ప్ర		
యోగభేదః.	...	౫౬
౨౫ అభివరుణోవాహనమంత్రః.	...	౫౮
౨౬ గంగాద్యవాహనాదిమంత్రాః.	...	*
౨౭ హోమముంత్రాః.	...	౬౦
౨౮ ప్రత్యధిదేవతామంత్రాః.	...	౬౧
౨౯ వినాయకాదిపంచమంత్రాః.	...	౬౨
౩౦ కర్తవ్యతావిధివిభాగః.	...	౬౩
౩౧ అభినిష్కాదిప్రకరణమ్.	...	౬౪
౩౨ రూప్యప్రకరణమ్.	...	*
౩౩ ధాన్యధూమ్నాదిమానమ్.	...	౬౬
౩౪ అభిక్రమవిపాకప్రకరణోపయుక్త కృచ్ఛాదిల		
క్షణాని.	...	*
౩౫ ప్రాజాపత్యాదికృచ్ఛిలక్షణమ్.	...	౬౭

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	
౩౬ అతికృచ్ఛిలక్షణమ్.	...	*
౩౭ కృచ్ఛాతికృచ్ఛిలక్షణమ్.	...	౬౮
౩౮ తప్తకృచ్ఛిలక్షణమ్.	...	*
౩౯ సాంతిపనకృచ్ఛిలక్షణమ్.	...	౬౯
౪౦ యతిసాంతపనకృచ్ఛిస్వరూపనిరూపణమ్.	...	*
౪౧ మహాసాంతపనకృచ్ఛిలక్షణమ్.	...	*
౪౨ పరాకలక్షణమ్.	...	౭౦
౪౩ యావక్ ప్రతనిరూపణమ్.	...	*
౪౪ చాంద్రదాయణనిరూపణమ్.	...	*
౪౫ పిపిలికామధ్య, యవమధ్యచాంద్రదాయణనిరూ		
పణమ్.	...	౭౨
౪౬ యతి చాంద్రదాయణమ్.	...	*
—* నప్తమతరంగి. *		
౧ గోవధప్రతమ్.	...	౭౩
౨ విష్ణురహస్యాక్తమాసోపవాసప్రతిమ్.	...	*
౩ కృచ్ఛిచాంద్రదాయణ సాధానిరూపకర్తవ్యతా.	...	౭౪
౪ ప్రాజాపత్యకృచ్ఛిప్రత్యామ్నయాః.	...	*
౫ అతికృచ్ఛిప్రత్యామ్నయాః.	...	౭౭
౬ తప్తకృచ్ఛిప్రత్యామ్నయాః.	...	౭౮
౭ సాంతపనయతిసాంతపనప్రత్యామ్నయాః.	...	*
౮ మహాసాంతపనప్రత్యామ్నయాః.	...	౭౯
౯ పరాకకృచ్ఛిప్రత్యామ్నయాః.	...	*
౧౦ యావక్ ప్రతగోమూతి యావక్ ప్రతపయోప్ర		
తానాం ప్రత్యామ్నయాః.	...	*
౧౧ చాంద్రదాయణప్రత్యామ్నయాః.	...	*
౧౨ గోవధప్రత్యామ్నయాః.	...	౮౦
౧౩ మాసోపవాసప్రత్యామ్నయాః.	...	౮౧
౧౪ ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారః.	...	*
౧౫ భస్మస్నానమంత్రాంతరణి.	...	౮౨
౧౬ గోమయస్నానమంత్రాః.	...	*

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య.	విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య.
౧౭ మృత్తికానిర్మలమంత్రాదిః ...	౧౩	౧౦ శ్వాసభాగములందు జపాశ దానమ్. ...	౧౭
—* అష్టమతరంగే. *		౧౧ శ్వాసలంఘనములందు దానమ్.
౧ అగ్నిగోగ బహుదాని. ...	౧౪	౧౨ శోభనాదాని.
౨ రాజనిత్య పుష్కలతిః. ...	౧౫	౧౩ కమల విపాకగంధనాశ్చ శోభనహరమ్.
౩ అగ్నిగోగ పుష్కలతిః.	౧౪ శోభనహరమ్. ...	౧౪
౪ ప్రకారాంత రేణాశ్చాధ్యరోగహరమ్	౧౬	౧౫ శోభనాశ్చ మాదానమ్.
౫ శాతాతపోక్త జయత్తు హరమ్.	౧౬ పాండురోగహరమ్. ...	౧౬
—* నవమతరంగే. *		౧౭ శ్వాసలంఘనసహితపాండురోగహరమ్.
౧ శూలరోగహరాణి. ...	౧౭	౧౮ పాండురోగహరస్థానమ్.
౨ శూలరోగహరత్రిశూలదానమ్.	౧౯ శాతాతపోక్తపాండురోగహరమ్. ...	౧౦౦
౩ అథానుచిశూలహరమ్. ...	౧౮	౨౦ పాండురోగహరప్రతిమాదానమంత్రః.
౪ ప్రకారాంత రేణారుచిశూలహరమ్.	౨౧ ఆంధ్రవీడాహరమ్.
౫ జ్వరశూలహరమ్.	౨౨ ఆంధ్రవీడాహరమ్. ...	౧౦౦
౬ స్థిరహరమ్. ...	౧౦	౨౩ ఆంధ్రవీడాహరమ్.
౭ జ్వరశూలహరమ్.	౨౪ వ్రణహరాణి. ...	౧౦౨
౮ కణశూలహరమ్.	౨౫ నాసికావ్రణహరమ్.
౯ మాస్తశూలహరమ్.	౨౬ ప్రకారాంత రేణానాసికావ్రణహరమ్.
౧౦ కణశూలహరమ్. ...	౧౦	౨౭ హృదయవ్రణహరమ్. ...	౧౦౩
౧౧ నయనశూలహరమ్.	౨౮ ఊర్ధ్వవ్రణహరమ్.
౧౨ శాతాతపోక్తశూలరోగహరమ్.	౨౯ దక్షిణవ్రణహరమ్.
౧౩ శూలప్రతిష్ఠితదానమ్. ...	౧౨	౩౦ ఆంధ్రవ్రణహరమ్.
—* దశమతరంగే. *		౩౧ భగవద్రహహరమ్.
౧ జ్వరహరాణి. ...	౧౩	౩౨ భగవద్రహహరమ్. ...	౧౦౪
౨ ఉష్ణజ్వరహరమ్.	౩౩ ప్రకారాంత రేణాభగవద్రహహరమ్.
౩ శాతాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్. ...	౧౪	౩౪ పూర్ణవ్రణహరమ్. ...	౧౦౫
౪ సర్వజ్వరహరమ్.	౩౫ నాడీవ్రణహరమ్.
౫ జ్వరతపణమ్.	౩౬ గండమాళాహరమ్.
౬ జ్వరప్రతిష్ఠితదానమ్. ...	౧౫	౩౭ ప్రకారాంత రేణాగండమాళాహరమ్. ...	౧౦౬
౭ కఫజ్వరయుతశ్వాసభాగహరాణి.	౩౮ సపిత వ్రణహరమ్.
౮ ప్రకారాంత రేణాశ్వాసభాగహరాణి. ...	౧౬	౩౯ మూఘ్నజదానమ్. ...	౧౦౭

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
౪౦ వాక్యకాన్డసహారమ్.	... *	౪౦ వాక్యకాన్డసహారమ్.	... *
౪౧ హస్తపాదస్థాటహారమ్	... ౧౦౮	౪౧ ప్రకారాంతరేణిహారమ్.	... *
౪౨ శ్రీప్రసాదహారమ్.	... *	౪౨ కనువిహారప్రసాదహారమ్.	...
౪౩ వాక్యకాన్డసహారమ్.	... *	౪౩ అభ్యుదయహారమ్.	... *
౪౪ భగవద్గోగహారమ్.	... *	౪౪ మూర్త్యాంతహారమ్.	... ౧౦౯
౪౫ గండమాంధారప్రతిమాదానమ్.	... ౧౦౯	౪౫ శిరోరోగఘ్నప్రతిమాదానమ్.	... *
౪౬ ప్రణయూతకదానమ్.	... *	౪౬ శిరోరోగఘ్నప్రతిమాదానమ్.	... *
౪౭ వాక్యకాన్డహారమ్.	... *	౪౭ ముఖరోగహారమ్.	... *
౪౮ ప్రకారాంతరేణిహారమ్.	... *	౪౮ ప్రకారాంతరేణి ముఖరోగహారమ్.	... *
౪౯ ఉన్నాదవాహారమ్.	... ౧౧౦	౪౯ ముఖరోగహారమ్.	... ౧౧౦
౫౦ భగవద్గోగహారమ్	... *	౫౦ ముఖరోగహారమ్.	... *
౫౧ పద్మవాహారమ్.	... *	౫౦ జిహ్వారోగహారమ్.	... ౧౧౧
౫౨ సాక్షాత్సహారమ్.	... ౧౧౧	౫౧ ప్రకారాంతరేణిజిహ్వారోగహారమ్.	... *
౫౩ వాక్యకాన్డహారమ్.	... *	౫౨ ఛిద్రోగహారమ్.	... *
౫౪ రక్తవాహారమ్.	... *	౫౩ దంతపీడహారమ్.	... *
౫౫ వాక్యకాన్డహారమ్.	... ౧౧౨	౫౪ దంతపీడహారమ్.	... ౧౧౨
౫౬ వాక్యకాన్డహారమ్.	... *	౫౫ శ్యావదంతహారమ్.	... *
౫౭ వాక్యకాన్డహారమ్.	... *	౫౬ నిమ్మరభాషిత్వహారమ్.	... *
౫౮ వాక్యకాన్డహారమ్.	... ౧౧౩	౫౭ మూకత్వహారమ్.	... *
౫౯ విక్రమాహారమ్.	... *	౫౮ మూకత్వహారమ్.	... *
౬౦ ప్రకారాంతరేణిరక్తహారమ్.	... *	౫౯ స్థలద్వాక్యజిహ్వత్వహారమ్.	... ౧౧౩
౬౧ విక్రమాహారమ్.	... *	౬౦ గర్భదత్తహారసంస్కృతీదానమ్.	... *
౬౨ శ్లేష్మహారమ్.	... *	౬౧ వీడమూకత్వహారమ్.	... ౧౧౪
౬౩ ప్రకారాంతరేణిశ్లేష్మహారమ్.	... ౧౧౪	౬౨ స్థలద్వాక్యహారమ్.	... *
౬౪ చిక్చాన్డహారమ్.	... *	౬౩ ముఖరోగప్రతిమాదానమ్.	... *
౬౫ శ్లేష్మరోగహారప్రతిమాదానమ్.	... *	౬౪ నాసికారోగముఖనివాసకాపాదహస్తయు	
౬౬ అపస్తాంధహారమ్.	... *	కృష్ణుకారస్వరత్వహారమ్.	... *
౬౭ ప్రకారాంతరేణిఅపస్తాంధహారమ్.	... *	౬౫ వ్యక్తనాసత్వహారమ్.	... ౧౧౫
౬౮ అపస్తాంధహారనివాసకదానమ్.	... ౧౧౫	౬౬ నాసికారోగహారముఖనివాసకదానమ్.	... ౧౧౬
౬౯ అపస్తాంధహారముఖనివాసకదానమ్.	... ౧౧౬	౬౭ నేత్రరోగహారమ్.	... *

వివరములు	అక్షర సంఖ్య
౧౦౦ ప్రకారమునకు...	...
౧౦౧ ప్రకారమునకు...	...
౧౦౨ అక్షరములు...	...
౧౦౩ సీమలములు...	...
౧౦౪ కవిజ్ఞానము...	...
౧౦౫ చంద్రాక్షరము...	...
౧౦౬ వివిధములు...	...
౧౦౭ వేదములు...	...
౧౦౮ సత్సంగము...	...
౧౦౯ కవిజ్ఞానము...	...
౧౧౦ సత్సంగము...	...
౧౧౧ సత్సంగము...	...
౧౧౨ కవిజ్ఞానము...	...
౧౧౩ కవిజ్ఞానము...	...
౧౧౪ కవిజ్ఞానము...	...
౧౧౫ కవిజ్ఞానము...	...
౧౧౬ కవిజ్ఞానము...	...
౧౧౭ కవిజ్ఞానము...	...
౧౧౮ కవిజ్ఞానము...	...
౧౧౯ కవిజ్ఞానము...	...
౧౨౦ కవిజ్ఞానము...	...
౧౨౧ కవిజ్ఞానము...	...
౧౨౨ కవిజ్ఞానము...	...
౧౨౩ కవిజ్ఞానము...	...
౧౨౪ కవిజ్ఞానము...	...
౧౨౫ కవిజ్ఞానము...	...
౧౨౬ కవిజ్ఞానము...	...
౧౨౭ కవిజ్ఞానము...	...
౧౨౮ కవిజ్ఞానము...	...
౧౨౯ కవిజ్ఞానము...	...
౧౩౦ కవిజ్ఞానము...	...

వివరములు	అక్షర సంఖ్య
౧౩౧ కవిజ్ఞానము...	...
౧౩౨ కవిజ్ఞానము...	...
౧౩౩ కవిజ్ఞానము...	...
౧౩౪ కవిజ్ఞానము...	...
౧౩౫ కవిజ్ఞానము...	...
౧౩౬ కవిజ్ఞానము...	...
౧౩౭ కవిజ్ఞానము...	...
౧౩౮ కవిజ్ఞానము...	...
౧౩౯ కవిజ్ఞానము...	...
౧౪౦ కవిజ్ఞానము...	...
౧౪౧ కవిజ్ఞానము...	...
౧౪౨ కవిజ్ఞానము...	...
౧౪౩ కవిజ్ఞానము...	...
౧౪౪ కవిజ్ఞానము...	...
౧౪౫ కవిజ్ఞానము...	...
౧౪౬ కవిజ్ఞానము...	...
౧౪౭ కవిజ్ఞానము...	...
౧౪౮ కవిజ్ఞానము...	...
౧౪౯ కవిజ్ఞానము...	...
౧౫౦ కవిజ్ఞానము...	...
౧౫౧ కవిజ్ఞానము...	...
౧౫౨ కవిజ్ఞానము...	...
౧౫౩ కవిజ్ఞానము...	...
౧౫౪ కవిజ్ఞానము...	...
౧౫౫ కవిజ్ఞానము...	...
౧౫౬ కవిజ్ఞానము...	...
౧౫౭ కవిజ్ఞానము...	...
౧౫౮ కవిజ్ఞానము...	...
౧౫౯ కవిజ్ఞానము...	...
౧౬౦ కవిజ్ఞానము...	...

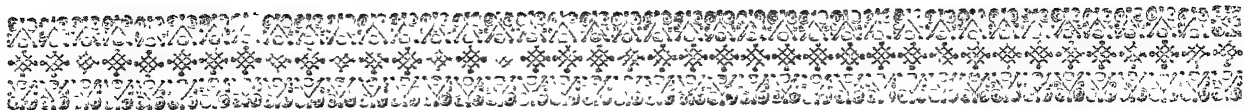
విషయ సంఖ్యా.	పుట సంఖ్యా.	విషయ సంఖ్యా.	పుట సంఖ్యా.
౧౫౮ బహు మూత్రహరమ్.	...	౧౮౭ వక్రపాదత్వహరమ్.	...
౧౫౯ ప్రకారాంతరేణ బహు మూత్రహరమ్.	౧౩౮	౧౮౮ అధికాంగత్వహరమ్.	...
౧౬౦ మూత్రకృచ్ఛహరప్రతిమాదానమ్.	౧౩౯	౧౮౯ పాదరొగహరమ్.	౧౪౬
౧౬౧ ప్రమేహహరణి.	...	౧౯౦ శ్వేత్పదరొగహరమ్.	...
౧౬౨ సశూలప్రమేహహరణి.	...	౧౯౧ శ్వేత్పదరొగహరమ్.	...
౧౬౩ వాతప్రమేహహరణి.	...	౧౯౨ శ్వేత్పదరొగప్రతిమాదానమ్.	...
౧౬౪ మధుప్రమేహహరణి.	...	౧౯౩ పాదరొగప్రతిమాదానమ్.	...
౧౬౫ ప్రమేహఘ్నసువణకథేనుదానమ్.	౧౪౦	౧౯౪ త్వగ్గోషహరణి.	...
౧౬౬ ప్రకారాంతరేణ ప్రమేహహరమ్.	...	౧౯౫ దిశ్యమశ్వహరమ్.	...
౧౬౭ ప్రమేహప్రతిరూపకృత్తదానమ్.	...	౧౯౬ పామాహరమ్.	౧౪౭
౧౬౮ లింగహానికరవృషణవ్యాధిహరణి.	...	౧౯౭ దమాహరొమామహేశ్వరదానమ్.	...
౧౬౯ షండశ్వహరమ్.	...	౧౯౮ లూతకత్వహరమ్.	౧౪౮
౧౭౦ వృషణవ్యాధిహరమ్.	...	౧౯౯ చవకరాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౧ లింగహానిప్రమాదానమ్.	...	౨౦౦ కృష్ణాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౨ గుదరొగహరణి.	...	౨౦౧ కంఠూతిరొగహరమ్.	...
౧౭౩ ప్రసవద్దుదరొగహరమ్.	౧౪౧	౨౦౨ శీతాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౪ లోలోరోగహరమ్.	...	౨౦౩ దదృమండలహరమ్.	౧౪౯
౧౭౫ అలోరోగహరసువణకథేనుదానమ్.	౧౪౨	౨౦౪ గజశర్మత్వహరమ్.	...
౧౭౬ గుదరొగ హారాలోరోగ హర ప్రతి మాదానమ్.	౧౪౩	౨౦౫ బభ్రుమండలశ్వహరమ్.	...
౧౭౭ అతిసారరొగహరణి.	...	౨౦౬ కృష్ణమండలత్వహరమ్.	...
౧౭౮ అతిసారహరవహ్నిమూర్తిదానమ్.	...	౨౦౭ శ్వేతమండలత్వహరమ్.	...
౧౭౯ శాతాతపోత్రాతిసారహరమ్.	౧౪౪	౨౦౮ వినపహరమ్.	...
౧౮౦ రక్తాతిసారహరణి.	...	౨౦౯ వినపహరనాగదానమ్.	...
౧౮౧ గ్రహణీరొగహరమ్.	...	౨౧౦ దుగ్ధాంగత్వహరమ్.	౧౫౧
౧౮౨ గ్రహణీహరథేనుదానమ్.	...	౨౧౧ విస్రగంధత్వహరమ్.	...
౧౮౩ అతిసారరొగహరప్రతిమాదానమ్.	౧౪౫	౨౧౨ త్వగ్గోషప్రతిమాదానమ్.	...
౧౮౪ గ్రహణీరొగప్రతిమాదానమ్.	...	౨౧౩ కుష్ఠహరమ్.	...
౧౮౫ పాతరొగహరణి.	...	౨౧౪ ప్రకారాంతరేణ కుష్ఠహరమ్.	౧౫౨
౧౮౬ సబ్బత్వహరం. ఖిబత్వహరం.	...	౨౧౫ అపరంకుష్ఠహరమ్.	౧౫౩
	...	౨౧౬ కుష్ఠరొగహరవృషణదానమ్.	...

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
౨౧౭ హీనకృష్ణహరమ్.	... ౧౫౪	౨౪౨ అపరంజ్యే బత్సహరమ్.	...
౨౧౮ రక్తకృష్ణహరమ్.	... *	౨౪౩ మృతభార్యత్వహరమ్.	...
౨౧౯ పీతికృష్ణహరమ్.	... *	౨౪౪ స్త్రీవిరక్తిహరమ్.	... ౧౫౬
౨౨౦ గుల్ఫకృష్ణహరమ్.	... ౧౫౫	౨౪౫ దోషసంస్కారోద్భవహారాణి	...
౨౨౧ కటికృష్ణహరమ్.	... *	౨౪౬ తత్రబ్రహ్మరాక్షసరూపపిశాచత్వహరమ్.	...
౨౨౨ నేత్రకృష్ణహరమ్.	... *	౨౪౭ గ్రహహారాణి.	...
౨౨౩ శ్వేతోద్భవహరమ్.	... ౧౫౬	౨౪౮ ప్రజాగ్రహహరమ్.	...
౨౨౪ చిత్రకృష్ణహరమ్.	... *	౨౪౯ ఏకాహికాదిజ్వరహరమ్.	... ౧౫౭
౨౨౫ బౌదుంబరకృష్ణహరమ్.	... *	౨౫౦ వృత్తగ్రహహరమ్.	... ౧౫౮
౨౨౬ కృష్ణరొగహరసరిమాదానమ్.	...	౨౫౧ మహాజ్వరగ్రహహరమ్.	...
౨౨౭ స్త్రీతాపపుష్పసతీత్వహారాణి.	౧౫౭	౨౫౨ కుంభగ్రహహరమ్.	...
౨౨౮ వంధ్యాత్వహరసువర్ణధేనుదానమ్.	...	౨౫౩ జంభగ్రహహరమ్.	...
౨౨౯ గర్భాస్రావహరయజ్ఞోపవీతదానమ్.	...	౨౫౪ కపిలగ్రహహరమ్.	...
౨౩౦ స్రవద్యోనిశోణితహరమ్.	... ౧౫౮	౨౫౫ శీవపాదగ్రహహరమ్.	... ౧౫౯
౨౩౧ స్త్రీస్తన్యాక్షరణహరమ్.	... *	౨౫౬ ఊర్ధ్వకేశగ్రహహరమ్.	...
౨౩౨ మృతపుత్రత్వహరమ్.	... ౧౫౯	౨౫౭ విష్టంభగ్రహహరమ్.	...
౨౩౩ అనపత్యత్వహరమ్.	... *	౨౫౮ మహాజిమ్మాగ్రహహరమ్.	... ౧౬౦
౨౩౪ మృతపుత్రత్వచమకీలకత్వహరమ్.	...	౨౫౯ నవగ్రహహరమ్.	...
౨౩౫ చతుర్విధవంధ్యాత్వస్నానవిధి:-	...	౨౬౦ వాసవగ్రహహరమ్.	...
౨౩౬ ఏకవస్త్రస్నానమ్.	... ౧౬౦	౨౬౧ వాయుగ్రహహరమ్.	...
౨౩౭ అపరమేశకవాసస్నానమ్.	... ౧౬౧	౨౬౨ క్షేత్రపాలగ్రహహరమ్.	...
౨౩౮ జలపూర్ణానా.	... ౧౬౩	౨౬౩ అచలగ్రహహరమ్.	... ౧౬౨
౨౩౯ బౌషధిస్నానమ్.	... *	౨౬౪ హస్తపాదగ్రహహరమ్.	...
౨౪౦ పుంసోహతపీఠ్యత్వహరమ్.	౧౬౪	౨౬౫ కణగ్రహహరమ్.	...
౨౪౧ క్షౌర్యహరమ్.	... ౧౬౫	౨౬౬ ధనగ్రహహరమ్.	...

విషయసంఖ్య	పుటసంఖ్య.	విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య.
౨౭౭ ఆకతోలగ్రహహరమ్.	... ౧౭౩	౧ విశేషవిధానాః.	... ౧౮౦
౨౭౮ కృశగ్రహసంగమ్.	— *	౨ రుద్రకలశస్నానవిధిః.	... *
౨౭౯ శిశుగ్రహహరమ్.	* *	౩ సవకరోగచారస్తృచాఘ్నాదానవిధిః.	...
౨౮౦ మేషగ్రహహరమ్.	— *	౪ తృచాఘ్నాదానప్రయోగః.	౧౮౧
౨౮౧ స్కందగ్రహహరమ్.	— ౧౮౪	౫ రామేశ్వరభట్టసుతమాధవభట్టకృతకారికాః.	*
౨౮౨ సూందాపస్తూరగ్రహహరమ్.	...	౬ సవకరోగచారత్వరితరుద్రప్రయోగః.	౧౮౨
౨౮౩ ప్రకారాంతరేణస్కంధగ్రహహరమ్.	...	౭ హేమాద్రీయాశ్వదానమ్.	౧౮౪
౨౮౪ రీత్యంతరేణస్కందగ్రహహరమ్.	౧౭౫	౮ నానారోగహరక్షులాదానాని.	*
౨౮౫ శ్రీసీలకంతాత్మజ భట్ట సీలకంతకృతే కమలా విపాకారైగ్రహహరాణి.	...	౯ సూర్యారుణసంవాదీయగోగహరాణి.	౧౮౫
౨౮౬ మృత్యుంజయవిధిః.	— *	౧౦ వైద్యాదిహరాణి.	... *
౨౮౭ కల్పాంతరాణి.	... *	౧౧ పృథ్వీచంద్రోదయోక్తశనిర్వాతహరమ్.	౧౮౬
౨౮౮ శౌనకాక్రమృత్యుంజయజపవిధిః.	౧౭౮	౧౨ కంపవాతహరమ్.	... ౧౮౬
౨౯౯ మంత్రన్యాసక్రమః.	... ౧౭౯	౧౩ ఆత్మేశవాతహరమ్.	...
— ఇతిదశమస్తరంగః.	—	౧౪ గృధ్రసీసంస్థికవాతరోగహరమ్.	౧౮౭
		ఇతివిశేషవిధిః.	

ఓం, నమోవాసు దేవగురభ్యః.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ గణాధిపతయే నమః.

శర్మవిపాకగ్రంథప్రారంభః.

నమస్కరితకల్యాణ భాజనాయపినాకిన | నమోలక్ష్మీవిలాసాయదేవతాయైగిరీనమః || ప్రవాళా
 ద్రిప్రస్థమృతనివయపర్యాయవపుషేనమోఽఘ్నః శేణీఽఘటనఽనోదాయమహసే | జగత్ప్రభావస్థితిల
 యనిరాయాసరవచావినోదాసక్తాయప్రణతేభలసిద్ధిప్రతిభువే || యదిందిరానాథపురందరాద్యైరాచారితం
 భక్తిభరణతాంఘ్రైః | శ్రీచండికాయాశ్చరశారసిందం విందామహేమత్యులదేవతాయాః || ప్రకృష్టచల
 కండలస్త్రబకవృష్టగండర్థలంఘహామణిమేఖలంమరకతాంకురశ్యామలమ్ | కరీతుకరుణాంసదాకలి
 తపంచషాబ్జక్రమంమహాకిషిపిమోహనంకటనైశివంతైశఽమ్ || శంభాకృతాగనికషాయకషంబ్రవాణా
 కూణీకృతాధునసాధయంత్రజేన | మానేనమానమభిగచ్ఛతియాదదాతుసాపార్యతీహరవివత్తతనుస్థివం
 వః || ఆసీదసీమగుణలాటకులాంబురాశా వుద్యత్ప్రభూతశుభకీర్తిక నయప్రకాశః | ధీరస్సదాహృదిధృతో
 గుణసన్నివిష్టశ్రీరత్నచాలస్యఽతిశ్భవనైకకర్తృమ్ || తస్మాత్తజోభరతపాలఇతిప్రసిద్ధస్సిద్ధాంగరాజనసమా
 జసమిద్ధకీర్తికః | దానేనయస్సకృతినాంక్షిపన్తదైన్యం నైన్యంచవైన్యసదృశః ప్రతిభూపతీనామ్ || సుతో
 స్సజాతస్సుకృతోన్మతస్యనతస్యకీర్తిత్యదృశోబధూవ | యమశ్వలస్తుల్యమవేక్ష్యితాతో నామ్నా హరిశ్చంద్ర
 ఇతివ్యధత్ || తస్మాత్తజోభూదతులప్రతాపస్సాధారణోభూమిపతిర్వదాన్యః | అధూతపూర్వాచవసీ
 శ్వరాచామజీగఽద్యోజగతస్వకీర్తికమ్ || బంధచ్ఛిదాదిరుపకీర్తికషహాన్వితాథాంకృత్యాపరత్రచతదైవవిధా
 తుమిచ్చుః | కీరాశపాశచయబంధవిమోచనాధాం తీర్థత్రయా కరవిముక్తిమచీరద్యః || అస్మాత్ప్రజ
 శ్శీమదనేనరాజ్ఞానామ్నాచరూపేణచసంగతాధః | రోమారుణేదత్సుషియద్విపక్షస్త్రకన్య రూపత్వమ
 వాపకామః || సర్వాకాయాఃకూపారామాకథమాకాయతనాని సెతుబంధాంశ్చకృత్యాస్వకీర్తిక మాక్రమాదీ
 ద్యశీంచూర్తికభేదేన || పరిశీలయతాకళాకలాపంవిధధానేనచభూరిశఃప్రధానమ్ | మదనేనమహీభృతా
 ధతేనప్రథితానూతనభోజరాజకీర్తికః || వుత్రేషుసత్స్వపికశత్రయగేభతస్య వుత్రాజగత్ప్రయవిస్పత్వరకీర్తిక
 పూరా | దక్షప్రియవతితరాంప్రథమ ప్రసూతౌ నీతౌషహోన్మతిమనల్పగుణోఽనితౌ || ఉదారశీతౌ
 సుమనోవిలాసమనోజ్ఞహృష్టౌవనకేళిలోక్తౌ | యశోదయావధిత్వమంగళాంగౌ యారామకృష్ణౌవివసంప్ర
 తితౌ || యచ్చైశవాసుకరణంనయువాన వృద్ధశ్చక్రొతి కతుకమితరః కృతసద్గుణోపి | దానాన్నిదానమఖిలా
 ధిజనాన్యసిద్ధః కీర్తికాగంతవితతావయతిస్తదీయా || అప్రతిక్షల్లపృథివ్యాం పృథ్వీమల్లస్తయోఽభూశ్చై
 వ్యః | అపహోమాంధాత్యగుణోమాంధాతాగియతేజగతి || సోయంసుకృతవిధాతారిపుకులజేతాతనోతిమాంధా
 తౌ | విద్వన్స్త్రుభేనమతిమాకసత్కృతిరత్నంఘోషావనామ || మాతాపుణ్యదరిత్రకీర్తికవిభవాంసాం

వికానామతశ్చాకల్యాపరసూతికార్యచరిత్రశీపెద్దిభట్టపితా । సోయంకాశికవంశభూషణమణి శ్రీభట్టవి
శ్వేశ్వరోవేదేస్తాతమతేనయేచసపదేవాశ్వేశ్వరీవధాతే ॥ మతిశ్చేషాంశాస్త్రైపకృతిరమణీయావ్యవహృ
తిస్ఫుటాశీలంప్లాఘ్యంప్రకృతిరుజవసైకతిపయ ॥ చిరంచిత్రేతేషాంముకురతలభూతెస్థితిమియా దియంవ్యా
సానారణ్యప్రచురమునిశివ్యస్వభవేతిః ॥ శ్రుతిస్త్వేపురాణాని సమాలోక్యయథామతి ॥ నిబద్ధతెసమాసే
సనిబంధోయంవహాణః ॥ దుష్క-మపాకజనితామయకస్యితానాం సత్క-మశమకరమిత్యుచితంము
సింద్రైః ॥ సత్సంగజాతమితరోక్తివిధానపేక్షంవత్సామిరోగినిఖిలాతిక నిబహాణాయ ॥ తత్రతావద్వ
త్కమాణసకలకమోపయోగిత్యేనకమవిపాకరూపరోగాదినివృత్త్యభంప్రాయశ్చిత్రాదేరవశ్యకతావ్యతా
ప్రతిపాద్యతే ॥ తద్యథా ॥ బ్రహ్మహుక్షయరోగీస్యాదిత్యాదిరోగనిదానకథనాన్నిదానోచ్చేదేనవ్యాధినివృత్తై
రవగతత్వాత్తత్తన్నిదానోచ్చేదాయక్షయిత్యాది లక్షణరోగయుక్తైద్వాదక వాషికాదిప్రాయశ్చిత్ర
వ్యాధిప్రతికృతిదానాదికతావ్యం ॥ ఇతి ॥ అత్రకేచిద్వ్యవతిష్ఠంతే ॥ తథాహ ॥ పాపానాంపూర్వస్య
క్షయానుప్రాయశ్చిత్రాదికతావ్యమితి ॥ యదుచ్యతేనైతత్సంప్రతం ॥ నహిప్రారబ్ధఫలస్యాపూర్వస్య నాశ
నేకిమిప్రయోజనమసి - ఫలస్యప్రారబ్ధత్వాత్ - లక్ష్యవేధయత్పరూప ఫలాయ చాపసిస్సత శ్శరోభెత్తు
స్తద్వ్యాపారస్యవాకారణరూపస్యాస్తిత్వంవాపేక్షతే ॥ తథారోగరూపఫలంప్రారబ్ధసత్స్వకారణంమృ
తస్యపాపాపూర్వస్యసత్తాంనాపేక్షతే ॥ అథరోగాదిరూపఫలనాశస్యైత్వాత్తన్నిదానదురితా పూర్వనా
శాయప్రాయశ్చిత్రాది కతావ్యమితిచేన్న ॥ సమవాయికారణ శరీర నాశేనైవ తస్య రోగాదేర్నాశ నిమి
త్తకారణదురితాపూర్వవినిశేనయథామృదాదినాశేనైవఫుటాదినాశోనదండకరాదినాశేన ॥ నచసభక్ష
సిద్ధంకౌనఖ్యాదికంప్రత్యాదెష్టుం శక్యతే-అపిచ॥నరకతిర్యగ్యోచ్యాదిజన్యదుఃఖపరంపరామనుభూతవతఃకౌన
ఖ్యాదికొవికారశ్చరమంఫలంతతత్తత్తన్నమాత్రేణఫలేనస్వకారాదురితాపూర్వనాశోజన్యతే ॥ మంథకజనితా
శుశుక్షణేనైవారణినాశః తస్మాన్నపాపవినిశాయప్రతపద్యేతి ॥ అత్రబూమిః ॥ నతావచ్చరమ ఫలమితిని
శ్చేతుంశక్యతే ॥ యావత్స్థిస్తేజజన్తనికౌనఖ్యాదికమితిశ్చయశ్చరమ ఫలత్వ నిశ్చయోభవేత్ ॥ నచతథా॥
అనేకజన్మోపభోగ్యత్వస్యతథాతుశాతాతపీయ కమవిపాకే ॥ మహాపాతకజంచిహ్నుంసప్రజన్మానిజాయ
తే - ఉపపాపోద్భవంపంచత్రిణిపాపసముద్భవమితిసప్రజన్మాభివ్యాప్త్యైత్యభావః ॥ ననుసప్రస్వపి జన్మస్వేక
మేవఫలమనుగతమితితస్యచరమఫలత్వాదుత్పన్నేచరమఫలేనిమిత్తకారణస్యదురితాపూర్వస్యస్వయమేవ నప్ర
త్యాత్తదభంప్రాయశ్చిత్రాదినిఫలమితిచేదుత్పన్నోహి ఘటోనిమిత్తకారణంనాపేక్షతే ॥ నతూత్పద్యమానః
సప్రమనోజన్మస్యత్పన్నమిత్యభిధీయతే - కౌనఖ్యాదికంతతః పూర్వమాత్పద్యమానమేవ అవశ్యాంతరాభా
డాత్ - అథవాప్రతిజన్మజన్మమేవ కౌనఖ్యాదికమత్పద్యతే- తత్తథానిమిత్తందురితా పూర్వమను వతాశే॥
అతశ్చేదాసప్రమంవాజన్మప్రథమాదిజన్మైత్సభిధానాత్పక్షే సంభావితదురితాపూర్వ నివృత్త్యభంప్రాయ
శ్చిత్రాదికంవిధేయమేవ - అతపివశా తాతపీయకమవిపాకే ॥ ప్రతిజన్మభవేదేషాంచిహ్నుం తత్ప్రపసూచ
కంప్రాయశ్చిత్రైకృతేతేషాంపశ్చాతాపగతామిత్యాది ॥ యదుక్తం ॥ నచకౌనఖ్యాదికం ప్రత్యాజేమ్యం
శక్యతే ॥ తద్వహ్నిశేత్యానుమానమతే- భిన్న తత్ప్రాయశ్చిత్రానంతరమేవ తత్తద్రోగ నివృత్తేర్నావ్య
త్వాత్ ॥ యత్రవా నివృత్తిస్తత్తకమవైగుర్యంతరమజన్మత్వం నకల్ప్యంనిమిత్తభూషదురితాపూర్వస్య
ప్రాయశ్చిత్రాదినివృత్తై సమవాయికారణభూత విషమధాత్వార్బభశరీరావగమేన కార్యస్య రోగాదేరపి
నివృత్తిః ఏతదేవ పాపాపూర్వస్యవినిశేప్రయోజనం ॥ యత్రచవడంగుళత్వాదేర్ననివృత్తిః ॥ తత్రానేక

జన్మోపభోగ్య వడంగుళత్వాదేర్జన్మాంతరేనివృత్తిః ప్రాయశ్చిత్తాదికృతేనతీత్యవగంతవ్యం- తస్మాద్గోగని
వృత్త్యధాంతకతవ్యం ప్రాయశ్చిత్తాదికం॥ మాతాపుత్యవరిత్రీతికారిత్యా ॥ మహాణవాభ్యో మహితేంద్రబు
ధే మాంధాత్మనా మ్నో మదనాత్మజస్య । సత్కమణాశాశ్చ్యో జేకపూజేక పూణా స్తరంగః ప్రథమో
మనోజ్ఞః॥ ఇతీశ్రీ పండిత పారిజాతక తారిమిల్లత్యాః బిరుద గాజి విరాజమాన గ్రీమదన భూపాల
పుత్రస్య మాంధాత్మర్నిబంధేమహాణవాభిధానే కమణవిపాక ప్రథమ స్తరంగః. ... *

—* శాతాతపీయ పరిహాసా. *—

అథరీభాషా॥ శాతాతపీయకమణవిపాకే ॥ ప్రాయశ్చిత్తఃసీనానాంమహాపాతకీనాంకృశాం ।
నరకాంతేన జజ్జన్తు చిహ్నంకిత శరీరీణాం ॥ ప్రతిజన్తు భవతైషాం చిహ్నంత త్వావసూచకమ్ । వ్రాయ
శ్చితైకృతేవాపి పశ్యంతాపవతాంపురః॥ మహాపాతకజంచిహ్నం సప్తజన్మానిజాయతే । ఉపపాపోద్భవం
పంచత్రీణిపాపసముద్భవం ॥ దుష్కరమణా నృణాంరోగా యాంతిచైవ క్రమాద్భవమ్ । జప్తైస్సురా
చానై హూమై దానైస్తేషాంశ మోభవేత్ ॥ పూర్వజన్మకృతంపాపంనరకస్యపరిక్షయే । బాధతేవ్యా

—* అథరోగనామాని. *—

ధిరూపేణ తస్యకృచ్ఛాద్భిభృతః ॥ కుష్టశ్చరాజయత్కృతప్రమేహాగ్రహణీతథా । మూత్రకృచ్ఛాత్కరీ
ఖాసాఅతిసారభగంధరౌ ॥ దుష్టవణంగండమాలాపక్షఘాతోషీనాశనమ్ । ఇత్యేవమాదయోరోగా మ
హాపాపోద్భవాస్తృతాః ॥ జల్దరప్తీ హగుల్మశల్యశోకవ్రవానిచ । శ్వాసాజీణజ్వరచ్ఛదిక భమమో
హగళగ్రహః ॥ రక్తాబుకదవిసర్వ్యాద్యాఉపపాపోద్భవాగదాః । దండాపాతాచికసిత వపురకంపవిచచిక
కాః ॥ వల్మీకపుండరీకాద్యాఃరోగాఃపాపసముద్భవాః । తథార్కాద్యాన్యథాంరోగా అభిశాపాద్భవంతి
హి ॥ అన్యేచబహవోరోగాజాయంతేదోషసంకరాః । ఉచ్యంతేఫనిదానానిప్రాయశ్చిత్తానిచక్రమాత్ ।
మహాపాపేషుసర్వంస్యాత్తదధాంతూపపాతకేదద్యాత్వాపేషుషస్తాంశం కల్పన్తం వ్యాధిబలాబలమ్ ॥మ
హాపాపేషుసర్వంస్యాదిత్యాదిసమథావిషయేయోజ్యమ్ । అసమథాస్యతుషద్వాషికంవత్కృతి । అథసాధారణం
తంత్రంగౌదానాదిషుకథ్యతే । గౌదానేవత్సయుక్తాగౌస్సుశీలాసుపయన్విని । వృషదానెశుభోనద్వాకసుశు
ద్ధాంబరకాంచనః । నివతనానిభూదానెదశదండాద్విజాతయే ॥ నివతనస్వరూపం పరిమాణప్రకరణే వ
త్కృతే ॥ సువణపరిమాణమపి ॥ సువణాంత్యధానిషగ్రంతుతదధాధాప్రమాణతః । మహిషీంమహిషీ
దానేదద్యాత్వన్యథాంబరావృతామ్ ॥ సువణాశ్చంబరంచెతివిగ్రహః - దద్యాదజామజాదానేసువణా
పలసంయుతామ్ ॥ పలలక్షణమపిపరిమాణప్రకరణేవలత్కృతే ॥ లక్షముచ్చావచంపుష్పంప్రదద్యాద్దేవతా
చానే । దద్యాద్విజసహస్రాప్రాయ మృష్టాన్నంద్విజభోజనే ॥ బ్రాహ్మణభోజనేసహస్రసంఖ్యా ॥ పుష్పేషు
లక్షమిత్యాదిసమథాంశక్తవిషయమ్ । అశక్తస్యతుశక్త్యనుసారేణకల్పయమ్ ॥ రుద్రసోక్తేలక్షపుష్కైఃపూజయి
త్వాత్మ్యంబకమ్ ॥ ఏకాదశజపేరుద్రదశాంశంగుగ్గులేనతు । హుత్వాభిషేచనంకుర్యాన్మంత్రైర్వణుదై
వత్రైః ॥ శాంతికెగణశాంతిశ్చ గ్రహశాంతికపూజకమ్ । ధాన్యదానెశుభంధాన్యం ఖారీవష్టిసమన్వితమ్ ।
వస్త్రదానేశుకూలంచదేయంకర్పూరసంయుతం ॥ రుద్రజగత్కాది- రుద్రస్వరూపమృషిదైవతాది చూగవ
త్కృతే ॥ దశాంశేనగుగ్గులహోమానంతరంవారుడైవకంత్రైరపియజమానమభిషేచేత్ ॥ యదైకాదశవార్
గంరుద్రంజపేత్ తదైకవారరుద్రావృత్త్యాహోమఃకార్యః ॥ అయమేవదశాంశహోమః - తచ్చప్రతిమంత్రం
స్వాహాశబ్దముచ్చార్యజుహుయాదన్నంసకలంరుద్రావృత్తైకవారమేవజపేదుయాత్ ॥ మంత్రపిచ్చేదశ్చస్వా

ధ్యయనాదేవతగద్యతే || అతఃచాగ్రేపిప్రదశ్యతే || గణశాంతిగణేశ్వరశాంతిః || సాచాగ్రేభిధాన్యతే || గ్రహశాంతిః || ఉపగ్రహశాంతిః - ఇయమప్యగ్రేపునఃప్రదశ్యతే || భారీలతగంతుపరిమాణప్రకరణే వత్సరే || ప్రాయశ్చిత్తం ప్రకమప్రకారః || ప్రాయశ్చిత్తం ప్రకమప్రకారమాహ || ఉపశంభవతయోవాపిచాహ్వాతాన్యుస్సభాసః || తేషామనుజ్ఞయానవప్రాయశ్చిత్తముపకమేత్ || విధాయవైష్ణవం శ్రాద్ధం సంకల్పం నిజకామ్యయా || ధేనుండద్యాద్విజాయాధవశీణాం వస్వశక్తితః || తేషామనుజ్ఞయే త్యాదితేమాం బ్రాహ్మణానామనుజ్ఞయా ప్రాయశ్చిత్తం భవశీతిభవతేరభ్యాహరః || ఉపకమేప్రాయశ్చిత్తస్యోపకమేవిష్ణుముద్దిశ్య ప్రాయశ్చిత్తం విధాతా శ్రద్ధయా దీయతే ఇతి శ్రాద్ధంతప్తసాంకల్పికం పిండదానరహితం || ధేనుండద్యాత్సభాయా ముపవేశితానా బ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మదండత్వేన దక్షిణాదకం శ్రాద్ధాంగత్వేన బ్రహ్మదండత్వేన చ ధేనుదీయతే - సాచ ప్రత్యక్షధేనుః || అపి కుప్రత్యామ్నాయ ద్వారా బహుభ్యోచేదకాదీయతే - తదాత్రేస్యాగ్రేయాస్యాత్ || విక్రయశ్చేషిద్ధాంగిరసా - బహుభ్యోచనచేయాని గౌర్వాహంశయనం స్త్రీయః - విభక్తదక్షిణాపైతౌ బ్రాహ్మణంతారయంతిహి || ఎకాహ్యేకస్య దాతవ్యాబహుభ్యోనకదాచన || సాతువిక్రయమాపన్నాదమాత్యాసప్తమంకులమితి || ధేనుండద్యాద్విశేభోభదక్షిణాం వస్వశక్తితః || ఇత్యుక్తం || తదనంతరకృత్యమాహ || అలంకృత్యయథాశక్త్యావస్త్రాలంకరణైర్విజాణ | యాచేతదండవన్న తాప్రాయశ్చిత్తం యథోదితమ్ || తేషామనుజ్ఞయా కృత్యా ప్రాయశ్చిత్తం యథావిధి | పునస్తాన్మరిపూత్య

—* వ్రతాంగదానాని. *

ధామదాయేద్విధివద్విజాణ || దద్యాన్వ్రతాంగదానాని తేభ్యశ్చౌద్ధాసమ్యతః || వ్రతాంగదానాని || గోధూహిరగ్న్య రజత వాసో ఘృత గుడ ధాన్యాన్యన్యాన్యపవిత్రేషు విహితాని దానాని వ్రతాంగదానాని త్యుక్తం || సంతుష్టాబ్రాహ్మణాదమ్యురచ్ఛిద్రం వ్రతకారిణే | అచ్ఛిద్రమస్త్రీదంవాక్యందమ్యురబ్రూయూరిత్యుక్తం || వత్సమాణవచనమేవాచ్ఛిద్రం వాక్యం - వ్రతచ్ఛిద్రంతథాచ్ఛిద్రం యచ్ఛిద్రం వ్రతకమణి || సవణం భవతు తేచ్ఛిద్రం యస్య చేచ్ఛంతి దైవిజాః | బ్రాహ్మణాయానిధానం తేమన్యం తేతాని దేవతాః || సవణదేవ మయావిప్రాః సతద్వచనమన్యథా | ఉపవాసో వ్రతంచైవ సానంతీర్థఫలంతః || విప్రైస్సంపాదితం యస్య సంపన్నం తస్య తద్భవేత్ | బ్రాహ్మణాజంగమంతీర్థం నిమలం సార్వకాలికమ్ || తేషాం వాక్యోదకై నైవ శుభ్యంతి మలి నాజరాః | సంపన్నమితి యద్వాక్యం వదంతీతి దేవతాః || ప్రణమ్యుశిరసాధార్య మగ్నిష్టోష ఫలం లభేత్ | తేభ్యో నుజ్ఞామితి ప్రాప్య ప్రతిపద్యతథాశిషః || భోజయిత్వా ద్విజాం చృక్త్యా భుంజీత సహ బంధుభిః || ఇతి శాతాతపీయకమేవిపాకోక్తపరిధామా అధకర్తృవిపాకోక్తపరిధామా || అధకర్తృక్షయోపాయాక్రూరవ్యాధివిపర్యయా || క్రియాసహత్వాత్తతాద్యే గాండద్యాద్వాధికర్మితః || క్రూరశబ్దేన ప్రాజాపత్యకృచ్ఛాచందాయణాదీన్యవ్యంతే || తేషాం సవణమాంక్లశసాధ్యత్వాత్ || తల్లక్షణాని దాభిధాన్యంతే || ప్రాజాపత్యాచరణమేకాకోటిః - వ్యాధివిపర్యయో నామ వ్యాధిప్రతికృశిదానం || ఇదంత్యవరాకోటిః - ఎవంద్వైతే || కృచ్ఛాద్యాచరణస్య క్లేశాకమకత్వాద్గుణ్యవక్త్రాసహత్వాత్ - కృచ్ఛప్రత్యామ్నాయశ్వేన గాండద్యాత్ | కృచ్ఛాదిషు ప్రత్యామ్నాయత్వేన గావోదాతవ్యా ఇత్యుక్తః - తత్ర కన్తికృచ్ఛే కాసంఖ్యాకాగావోదాతవ్యా ఇత్యుక్తతాహ || ఎకాంకృచ్ఛేతి కృచ్ఛే ద్వేతి సత్సాంద్రాయణే వ్రతే - గవామభావనిష్కంపాసాశీతత కృచ్ఛదః || జపదానెపితత్సాక్షాత్కూర్మాండగణపామకృత్ || సవణపాపప్రణుత్యథామధవ్యాధివిపర్యయః || ఎకాంగం కృచ్ఛే ఇత్యాది || ఎకాంగం కృచ్ఛే ప్రాజాపత్యే || కృచ్ఛే లతగంతుపరిమాణప్రకరణే అభిధాన్యతే || సాశీతత

కృచ్ఛిదః షడ్వాషిక ప్రాయశ్చిత్తమశీత్యుత్తరం కృచ్ఛాణాంశతంభవతి || షడ్వాషికప్రాయశ్చిత్తప్రద
శానం చ ప్రాయశ్చిత్త కర్మవిపాక తీతవాపత్వేన షడ్వాషిక ప్రాయశ్చిత్తాపేక్షయా అధిక ప్రాయ
శ్చిత్త ప్రాప్త్యభావాత్ | సాశీతి శతకృచ్ఛిప్రత్యామ్నాయత్వేన గవాదికం దదాతి సాశీతి శతకృచ్ఛి
దః || అథవా || కృత్వాత్వాగ్నిహృత్యా యజ్ఞదత్తం కృచ్ఛిమాచరేదితి సంభావితపాప నివృత్త్యర్థం సా
శీతిశతకృచ్ఛిదః | షడ్బ్రహ్మత్యామ్నాయత్వేన గవాదిదాతౌభవేతిత్యర్థః | జపదానేపీతి || జపశ్చదానం చ
జపదానే తేపీకుర్వీత- తత్రజపేతత్సూక్ష్మంత తద్వ్యధ్యయశమన సమథాసౌరాది సూక్ష్మం భవతీత్యర్థః-
దానంగోభూహిరణ్మదీనాంతానిచపూర్వమభిహితాని | సవకపాపనివృత్త్యర్థం కూశ్మాండగణ హేమాచక్ర
ద్భవత్ || అథవ్యాధివిపర్యయః వత్సృత్యితి శేషః || కర్మక్షయోపాయత్వేనోపాయద్వయమభిహితమ్ కృ
చ్ఛాదికరణం వ్యాధిప్రతికృతిదానంచేతి || తత్రకృచ్ఛిశబ్దః తపఃప్రధానంకర్మ - వషకూశ్మాండగణహేమా
చూషపితపః ప్రధానావితతావపిపాజావత్కృచ్ఛికోటావేవాంతర్భవతః - అతస్సమగ్రాంకృచ్ఛికోటిమ
భిధాయవ్యాధిప్రతికృతిదానం క్రవ్యం || తస్మాత్కూశ్మాండగణహేమాచభిధేయేతే || యత్రకర్మక్షయోపాయత్వే
—* కూశ్మాండగణహేమః *—

వాచేవషేడనమిత్యాదయోమంత్రాస్తైత్తరీయారణ్యకే సమామ్నాతాః || సకూశ్మాండహేమః || యస్మిం
శ్చాగ్నేయముపధేతిచ || తథాగ్నేయశ్చేద్రథుస్యప్రచేతసత్తిత్యాద్యాముచస్తైత్తరీయశాఖాయాంసగణ
హేమః || తత్రజామదగ్నాభిహితకూశ్మాండగణహేమః ధిః || అథాశస్సంప్రవత్సృమికూశ్మాండగణము
త్తమమ్ | ఎవసాంస్థాలసూక్ష్మాణాంప్రాయశ్చిత్తంతువైదిమ్ || అకుర్వస్విహితంకర్తనందితంచ సమాచ
రత్ | ప్రసజ్ఞం శ్చేంద్రియాథేమ ప్రాయశ్చిత్తీకరణేద్విజః || చతుర్వింశతి రాత్రిస్తు పరివేత్తాపి దీక్షితః |
ద్వాదశత్వగ్నాదిమం షష్టాదాతీశ్చావదన్నపి || అగ్నాదిమః- శ్చేష్టే ఆకృతాధానేసతికనీయాన్లస్త్వగ్నిమాద
ధాతితదాశ్చేష్ట స్త్వగ్నాదిమరిత్యుచ్యతే- పరివీత్తిరీత్యర్థః || తిస్రో రాత్రికునభివృద్ధపదీక్షితోద్విజః - స
మాంసమన్నమశ్నియాన్నోపేయా తాగమిసిమపి || నోపర్యాసేతపథాయాంజిగుప్సేతాన్యతాద్విజః- పయో
వ్రతంబ్రాహ్మణ్యమహాగూక్షతియస్యచ || ఆరుతౌచాపివైశ్యస్యప్రాయశ్చిత్తార్థమివ్యతే | సావిత్రించ
జపేన్విత్త్యంపరాతాణిదశక్తిః | సవకపేష్టవప్రతేష్టేనంప్రాయశ్చిత్తార్థమివ్యతే || ఇతిజామదగ్నాప్రో
క్తకూశ్మాండగణహేమవిధిః || అథబోధాయనోక్తకూశ్మాండగణహేమవిధిః || ఎనోభూతిహత్యాన్యస్త
స్తాన్త్యచ్యతే || అథకూశ్మాండైర్జాహుయాద్యోపూతభవమన్యేత- భూతిహత్యాన్యస్తాన్త్యచ్యతే ||
అయోనారేతస్సేకః స్వపాపనూత్సన్నః- భూతిహత్యాబహుకత్యా - యోవా పవిత్రకామోవా మా
వాస్యాం పాణేమాస్యాంవా కేత శ్చక్రమలోమ నఖానివాపయిత్వా బ్రహ్మచారి కల్పేన వ్రతమువైతి నంచ
త్సరంమాసం చతుర్వింశతి ద్వాదశవత్త్రిస్రోరాత్రీర్నమాం సమశ్నియా న్నస్త్రియముపేయాన్నోపర్యాసే
తజగుప్సేతాన్యతాత్ - పయోవ్రతీప్రథమఃకల్పః || యావకంబోపధుంజేతకృచ్ఛిం ద్వాదశరాత్రేవాత్వేదీక్షేత
వాతద్విధిమ్వితి || తద్విధిమకృచ్ఛిశతైకభక్తా దిమ విధిమ ఎకభక్తాదీని నిష్పాదయేదిత్యర్థః || యవాగూం
రాజవ్యతిమితౌవైశ్యః - యదిమన్యేతోపదస్యా- పదాసాయేతి చాగ్నిహృతః | పాకయజ్ఞక ధమేణాగ్ని
ముపసంసాధాయసంపరిస్తీర్యపరిధానప్రభృత్యగ్నిముఖాంతం కృత్వాసావిత్రింపురోనువాక్యామనూచ్య సావి
త్యాగ్నిపక్వాజ్ఞహోతి | అథవీష్టకృతంహవ్యవాహమభిమాతిసాహమిత్యనూచ్యస్వీష్టమగ్నే అభితత్వ కాహీతియా
జ్యయాచరు శేషంజుహోతి | అథకూశ్మాండైర్వదైవాచేవషేడనంయదదీప్యంస్యో మహామాయుష్టే భూవాయు

ప్రేక్ష్యతో. ధర్మైశ్వరైస్త్రిభిరనువాకైః పతమంత్రమాజ్ఞం హుత్వా హ-సింహ్వాన్మృగిణి చక్షుః స్వవాహు-
తః అగ్నేభ్యోఽపత-న్నగ్నే అంగిరః పురమాజానహర య్యైతద హుత్వా సమిత్వా జిర్ణజహాన లోకే సస్యా
యావై శ్వాన రాయ ప్రతివేదయామతి తద్వాదశ దేశానసూక్తానాం పతిష్ఠతే- యన్మృచననావాచాత్పత మేనః య
భావభుస్వాహాభవరందచాతి జయప్రభృతసిద్ధమాభేనువరప్రదానాత్-ఇతిబోధాయనోక్తమాశ్మాండ-ధిశి॥
అథ కూశ్మాండహోమవిధిఃకంత్రపాదానుష్ఠానక్రమసహితః ప్రదర్శ్యతే ॥ తత్రైకోదమదగ్నిపోక్తః పక్వ
హోమాదివిహితో లఘుకల్పఃప్రదర్శితః - అపరశ్చపక్వహోమాదిసహితోగురుకల్పబోధాయనప్రోక్తో
రూపితః - స్వశాఖాదికరణ తయైవబహుభిర్నిరూపితః - కూశ్మాండహోమ ఎకవివేతిగుణోపసంహారేనా
యేనఅవిరుద్ధసకలాంగోపసంహారకతావ్యః ॥ అథవై నసిగురుణి గురుణి లఘువి లఘూసతి గౌతమస్తరి
ణాత్ ॥ అపనోద్యసాపాల్పత్వేనలఘుపక్షస్వీకార్యః - ఇతరధాగురు పక్షాదరణితి వ్యవస్థా॥ యోషహోపా
తకాదిదోష రూపితః కృత ప్రాయశ్చిత్తప మనః పరితోషం నప్రతిపద్యతే - యశ్చాగమ్యయా యోనా
వారెతస్సింహతి- యశ్చబ్రహ్మహత్యానజకంసాక్షాద్వాదశవాషికాదిప్రాయశ్చిత్తానామ విషయాణి మహా
పాతకాదీని కరోతి॥ యోషవివిత్రకామిన్నకూశ్మాండహోమంకుర్వీత- యశ్చాధానాదీనికమాణిచిక్షీవకాతి-
సోషికమాడిమ కూశ్మాండీభిజ్ఞాహుయాత్ ॥ అథప్రయోగః - ఆహవాస్యాయాంపౌణిమాస్యాంవా
గ్యత్రపివాహితకాలేపూర్వాహ్లాకేశశ్చశుభాదివాపయిత్యాతీతావగాహావమన మంత్రప్రోక్షణ పుక్త్యా
హవావనాని కృత్వాస్థండిల ముపకల్ప్య స్వగృహ్యాక్తుధినాగ్నిం ప్రతీహ్య ప్రాణాయామా నగ్ని ప్రతి
ష్ఠాతః పూర్వంపశ్చద్వావిధాయఅముకప్రయోజనాథకం కూశ్మాండహోమంకరిష్యతిసంకల్ప్యవరుహో
దుపక్షేయథాశాఖంసరితాదేశతాదరుహావిరాఘారంచతంత్రమిత్యాద్యభిలమష్యపరిస్తీర్య పాత్రాసాదన
పాకాన్నంబాథాగృహ్యం విధాయవరుంపక్వమభిఘాత్యోద్వాస్యప్రకీర్తితమభిఘాత్యవదాన ధర్మైశ్వాదా
యసావిత్రిపురోనువాక్యామనూద్యరావిత్త్రైవ యాజ్ఞయాజుహుయాత్ ॥ గాయత్ర్యాశ్వామిత్రఋషి
స్సవితా గాయత్రీచ్ఛంపశ్చరుహోమేనియోగః - ఓంతత్సత్త్వరై- వచోదయాత్ - ఓమితి సావిత్రేపు
రోనువాక్యామనూద్యపురరపి సావిత్రిమేనయాజ్ఞ్యాంపరిత్యాసాహో సావిత్త్రాభిజహౌతి- తతస్సిన్ధి
కృతమవదాయహవ్యవాహమితి పురోనువాక్యామనూద్యస్సిష్టనుగ్నైతి యాజ్ఞ్యాం స్వాహంతం పరిత్యాజ
హౌతి ॥ ద్వయోరవయోర్విశ్వేదేవాఋషయః అగ్నిస్విష్టకృద్దేవతా- అనుష్టుప్ - విరాట్పుండః - సిష్టకృ
ద్ధోమేనియోగః - ఆత్రాగ్నయేస్విష్టకృత్తమగ్నిశత్యాగః - హుతశేషమగ్నేః పురస్తావశ్వత్తపక్షేమనిద
భాతి - అథయద్దేవాదేవహేడవమితిత్రిభిరనువాకై రాజ్యహోమః - కేవలసావిత్త్రా పక్వహోమానంతరం
స్విష్టకృతమవదాయస్థాపయిత్యాదుద్దేవేత్యాదిభిరనువాకై రాజ్యహోమంవిధాయస్విష్టకృద్ధోమమిచ్ఛంతియే
ణపక్వహోమంచకుర్వతేతేషామాజ్యధాగానంతరమేవత్రిభిరను వాకై రాజ్య హోమః - తత్రయద్దేవాదేవ
హేడనమిత్యేకంశత్యవశ్యబ్రహ్మస్వయంభూరుషిః - లింగోక్తాదేశతా ఆదితఅరభ్యవతస్సూరౌషనుష్టు
ప్పుండః - షష్ఠీషడవసానాతదిజగతీన ప్రమీజగతీ అష్టమిత్రిష్టుప్ - నవమీషట్పదాజగతీ - దశమీబృహతీ- త
తోద్దేవద్యుపదేశ్వర్యా త్రయోవశీత్రిష్టుప్ - చతుదశశీనప్రపదా - పంచదశ్యనుష్టుప్ - షోడశ్యనుష్టు
ప్విరాట్ - సప్తదశి గాయత్రీ- తతస్సిన్ధిస్త్రిష్టుభిః - ఎకవింశత్యనుష్టుప్ - ఆజ్యహోమేనియోగః - అథ
మంత్రాః - మద్రేవాదేవేత్యనువాకః యదదీన్యమిద్వితీయానువాకగ్య త్రయోదశవశ్య బ్రహ్మ స్వయంభూ
రుషిః - లింగోక్తాదేశతా- ఆద్యాప్రస్తారపక్షిః - ద్వితీయ్యాద్యాశ్చ తగ్రస్త్రిష్టుభిః - షష్ఠీ గాయత్రీ

సప్రమ్యప్రొప్పుభః - దశమ్యనమ్మవ్ - ఎకాదశీతనః - పదోష్టిక్ - ద్వాదశ్యనమ్మవ్ - ఆజ్యహేమామేవిని
యోగః - యోగవ్యంశునిమిత్వోపయోనువాకః - ఆనువృత్తిశ్చక్రియానువాకస్యసప్త దశచాస్య బ్రహ్మస్వ
యంధూబుమిః - లింగోక్తాదేవతా - ఆద్యానమ్మవ్ - ధ్వనియాత్మతీయేఽమ్మభా - తతన్నదనుమ్మభః -
పంచదశీకకుద్ధతీ - షోడశ్యనమ్మవ్ - సప్తదశీపంచదశా - శక్వశ్చక్వప్తివాక్ - ఆజ్యహేమామేవినియోగః -
ఆయుక్తశ్చక్రియానువాకః - ఇత్యనువాకప్రేరేణ్యచాప్రతిమంత్రంహుత్వా - యజమానోగ్నేదశాపిణితస్య
మిత్యాణిరుదబ్దుభిస్త్రిషన్వైశ్వానరాణాప్రపదయామశ్చతిద్వాదశశ్చేనసూక్తైన అగ్నిముపస్థాయ యన్వైమ
నసేత్యనయాన్వాహంతయా సమిధమగ్నప్రక్షిశ్యజయాదిహేమామంకుర్వీత - ఎతచ్ఛజమదగ్నిమతేబోధాయన
దుతేనువాకత్రయేవాజ్యహేమామానంతరం సిహేత్వాభ్యుభి ఇత్యాద్యాభిశ్చతస్సభిసృచాహుతీ రాజ్యంప్రత్యే
కంహుత్వా యజమానః పూర్వోక్తమంత్రేణాగ్నప్రక్షిశ్య జయాదిభిహుత్వాప్రణేతామోక్ష బ్రహ్మవిస
జనాంతంకమకకుర్వీత - యోవాజ్యహేమామానంతరంకుర్వీతయోవాజ్యహేమామానంతరంస్విహ్యక్యద్ధోమం
మన్వేతే - సమిధమాదాయానంతరంత్రైః పూర్వాంతంహుత్వా జయాదికంకుర్వీత - ఎతచ్ఛపాపతాతతమ్యాన సా
రేణపూర్వోక్తత్రైరాత్రాదిసంవత్సరాంతపక్షాణాంమధ్యేన్యతమపక్షాశ్రయణేనకతకవ్యం - యావత్తర్కసమా
ప్తీవయోశ్రతంత్రాప్తానస్యయవాగూరాజన్యస్య ఆమిత్రావతంత్రైశ్చన్యయవిమన్వేతపయోవ్రతాదిభిఃక్షీణోభ
వామితితదాపదవాదిభిః పూర్వోక్తైశ్చరీరధారణంకుర్వీతపయోవ్రతమిత్యాదేరయవధాః || పయవప్రతాప్తాన
స్సకృద్భుంజీత - తథాక్షత్రయాయవాగూం - వైశ్వస్తామిత్రామితి | అథసిహేత్వా వ్యాఘ్రి ఇత్యాదయోమంత్రాబు
ష్ట్యావినహితాః ప్రదృశ్యం తే - సిహేత్వాభ్యుభిచతస్సూడాంసోమబుమిః - త్విషిదేవతాక్రిహ్యస్సందః - ఆ
జ్యహేమామేవినియోగః - అగ్నేభ్యఆవతిఃస్మితి - చతస్సూవామగ్నిబుమిః - అగ్నిరభ్యావతిఃదేవతా - ఆ
ద్యాపంచదోష్టిక్ ద్వితీయాపంచదామహాబృహతీ - ఇతరేద్వెగాయత్యా ఆజ్యహేమామేవినియోగః - అథసమి
ధమాదాయోపస్థానంకుర్వీత వైశ్వానరాయేత్యసేనసూక్తైన అస్యసూక్తస్య ద్వాదశశర్వస్యబ్రహ్మస్వయంధూ
బుమిః - వైశ్వానరాథః - లింగోక్తాదేవతా - ఆద్యైత్రిమ్మభా - తతస్త్రిసప్రొప్పుభః || అర్హమీపజ్జిః - తతోద్వే
త్రిమ్మభా - ఎకాదశీద్వాదశీపంచ పదేశక్వర్యా ఉపస్థానేవినియోగః - వైశ్వానరాయ ప్రతి వేదయామ ఇ
త్యుపస్థాయ యశ్చ ఇత్యనయచ్యాకసమిధమగ్నవాదధ్యాత్ - అస్మారుహోపి బ్రహ్మ స్వయంధూ బుమిః -
అగ్నిదేవతా అనుహ్యస్సందః - సమిద్ధోమేవినియోగః || అథజయాది హేమామః || ఆజ్యహేమామాత్పూ
ర్వవస్విష్టకృద్ధోమాకరణైపక్షేపూర్వం తేనహవిషాస్విష్టకృతంజహేమా - హవ్యవాహమః పురోనువా
శ్యామసూచ్యస్విష్టమగ్నితియాజ్యయా అధహుతశేషమగ్నేః పురస్తాదశ్వత్థపణేమసిధాయ - కమకసమ్య
ధ్యధాంజయాదిహేమామంకరిష్య ఇత్యభిలప్యజయాది హేమామంకురీత - తత్రత్రయోదశానాయజ్జరూపా
ణాంజయమంత్రాణాంవిశ్వేదేవాబుషయః ప్రతిమంత్రం ప్రధమపదోక్తాగుణవిశిష్టాదేవతా ఆజ్యహేమామేవి
నియోగః - కమకసమ్యద్ధేవావినియోగః || చిత్తంచస్వాహ - చిత్తాయేత్యుద్దేశత్యాగః - ఎవమేవస్వాహప్ర
భృత్యుత్తరత్రాపిద్రవ్యం || అథాభ్యాంతానాః - అష్టాదశానామభ్యాంతానానాం విశ్వేదేవా బుషయః ప్రతి
మంత్రంప్రథమపదోక్తాగుణవిశిష్టాదేవతా - యజమాంసచ్చందోనియమః - ఆజ్యహేమామేకమకసమ్యధ్యధే
వావినియోగః - ఇత్యభ్యాంతానానధరాక్ష్యభృతః || అత్రామ్నాయ పాదేన ద్వాదశమంత్రా అథతనంత్ర
ఎవద్వావించతిః || ఎహంచ్వావించతేర్యజమాం విశ్వేదేవాబుషయః - స్వస్వ మంత్రోక్తగుణ విశిష్టాగంధ
ర్వాపురస్సదేవతాః - ఆమ్నాయపాదేనసప్తమస్యద్వాదశస్యచ భువనస్సతిదేశవేతా - ఆజ్యహేమామేవిని

యోగః - కమకసమృద్ధ్యథేవానియోగః - ఋతాపాద్యతథామాగ్నిగంధవఃస్సత్తరంబహ్మక్షత్రంపా
తుతస్త్రిస్వాహా || ఋతాసాహేయుతథామేగంధర్వాయస్యోషధయోషసరణిజోనావసత్తదం బ్రహ్మ
క్షత్రంపాతు తాత్తదంబహ్మక్షత్రంపాంతతాత్తదస్వాహా - ఓషధీభ్యోస్సరసోభ్యగ్భ్యో ఇత్యాది - జయ
భ్యోతానానారాక్ష్యభ్యచ్చేతిగుణత్రయమంత్రమేవామ ఉచ్యంతే - తథాసమంతరవత్సమాదాః ప్రజాపత
యత్తత్సారభ్యస్విష్టకృదంతాః పంచావృషహామాఅభిధీయంతే - ఎతేపంచప్రాయశ్చిత్రార్థమపి- తత్రపం
చానామంత్రాశాం ప్రజాపతయత్తత్సారీనామధ్యేషధమాంత్యయోఃశ్వేదేవాఋషయః ఆదితరభ్యప్ర
జాపతిరగ్నిర్వాయుస్సూర్యస్విష్టకృద్దేవతాః- ప్రజాపతయత్తత్రిష్టుప్-ఆవ్యావ్యాహృతిదేవీగాయత్రీ | ద్వే
ఉష్ణిహా- యదస్మేతిద్రాష్ట్రాయజుః - ఆజ్యహేమామకమకసమృద్ధ్యథేవానియోగః- అనూయాజసమిథ
మగ్నయేస్వాహేత్యగ్నావాధాయపక్వహేమామపక్షేబహిరంజనపరిధిప్రాహరణసగ్గ ప్రాహహామాంతంకు
ర్వీత - విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సగ్గప్రావంజుహేమాతి- అథవాప్రజాపతిమ్మవ్యస్సగ్గప్రావ భాగాఢ్ధేయజుః పతి
త్వాజుహుయాత్ - అనాజ్ఞాతత్రయస్య విశ్వేదేవాఋషయః - అగ్నిదేవతా - ఆద్యైరిష్టుభా - తృతీయా
నుష్టుప్- అనాజ్ఞాతదోషనివృత్యథేజపేనియోగః || అథయశ్చేషపరిహారాథం భువస్వాహేతిజుహు
యాత్ - అత్రఋష్యాదిప్రాగవాభిహితం || అథయత్రంద్రస్వస్తిదేవీచాభ్యాం జుహుయాత్ - ఎకయోవిశ్వే
దేవాఋషయః- అనుష్టుప్పుండః- సూనాతిరెకపరిహారాథేనియోగః - అథయన్త్రాశ్తనః పునరగ్నిత్తద్దే
ఆహుతీజుహుయాత్ - క్రమేణమంత్రయోరెతయోర్విశ్వేదేవాఋషయః - ఆవ్యస్యాగ్నిజాత పదాదేవ
తా- ద్వితీయస్యాగ్ని బృహస్పత్యశ్వినోదేవతేః - కమకసమృద్ధ్యత్యేనియోగః - అథేదంఃష్టప్రియం
బకమిత్యాభ్యాంహేమామః - తత్రక్రమేణవిశ్వేదేవాఋషయః - ఃష్టరుద్రాదేవతే - యథాక్రమం- క్ర
మేణగాయత్ర్యనుష్టుప్పుండః- సమాధమస్యచాగ్ంసుర- ఃష్టవే || అథాభిగీభిరెత్యనయాజుహుయాత్ -
అస్యావిశ్వేదేవాఋషయః - ఇంద్రోహరిర్వాదేవతా - త్రిష్టుప్పుండః - వణకకాల స్వస్థానలోప పరిహ
రాథేనియోగః - అథపునస్త్రవయావ్యస్తవ్యాహృతిభిశ్చహేమామః - వ్యాహృతీనామ్మ్యోదీనిప్రాగభి
హితాని - పునస్త్రైత్యస్యఅగ్నిరుషిః - వసురుద్రాదిత్యాదేవతాః- త్రిష్టుప్పుండః - మంత్రపక్షప్తయస్యావఘా
తదోషపరిహారాథేనియోగః - ఆత్రవ్యాహృతిభిర్లుత్వా- పునస్త్రైత్యనయావమాత్వాధసమస్తవ్యాహృ
తిభిజుహుయాత్ || పరిషేవనాదిబ్రహ్మనిసజానాంతంకమకకుర్వీత - ఎతచ్చయావంతిపతతినాని తేషుప్ర
తిదినమావతేనీయం || అథకూశ్మాండహేమామే త్రైత్తీరీయకాభాసమామ్నాయగృహీతావంతా అంగభా
వంభజంతత్తతత్రకాండానుక్రమేణావకమభిహితం - అథశాఖాంతరానుసారేతావకభేదపి ననిరూఢః ఎవ
మేవోత్తరగుణహేమామేష్యవగంతవ్యం || మహాణవాభ్యేమహేతేప్రబంధేమాంధాత్మనామ్నోనుదనాత్తజ
స్య - సత్క-మకమాణీక్యగజేనపూజేనపూజోద్వితీయఃప్రథితస్తరంగః. ఇతిశ్రీ పండితపారిజాతక
తారిమల్లేత్యాదివిరుదరాజవిరాజమాన శ్రీమదనఘాపాలపుత్రస్య మాంధాతుర్నిబంధ వహాణకవాభిధానే
కమకవిపాకే ద్వితీయస్తరంగః.

... * అథగణహేమామః. *

సజాపస్తంబయతానుసారేణతావదభిధీయేతే || ఆథానైవాకామ్యానాం కమకణాంవాఅదాపత్ర
త్వాదికామోనాయదాతదైతత్క-మకతేవవ్యం-ఎమకమకసుపతిపత్నోస్సహాదికారః తేహామాధానాదీ
నానూదాపత్నీసహితోన్యేత్ర పవిత్రకామః స్వయం యజమానోదధ్భ్యాసీనో దభాణక ధారయ మాణః-

ప్రాణానాయమ్యముకప్రత్యాయనాథకంసప్రాహంసవనత్రయంగణహేమంహామ్యామితి సంకల్ప్యోస్వస్వగృ
హ్యనుసారైశాగ్నిస్థాపనప్రభృతిస్థాలీపాకప్రపక్షిణంవర్షభిఘ్నణాంతంకృత్వాపాశ్చిప్రయోగకాలప్రోక్ష
ణపాత్రేణసహప్రణీతాపాత్రంతంతువేష్టిశంకలశంబప్రయుజ్యప్రణీతాప్రణయనకాలేప్రణీతామాసాద్యకల
శేసపక్షితేనఆనియ్యోత్పాదయినదధాతి॥ అజ్యోలాపనప్రభృత్యగ్నిముఖాంతేకమణిక్యతేచరాఘృతమన్నంద
వ్యాకముపస్తీర్కవిరవదాయాభిఘ్నార్యాగ్నినయేతివదచేన సహస్రశీషేత్యప్రాదశచేన అగ్నేమన్వేతి
ద్వావింశత్యుచేనమృగారసూక్తేనయావామింద్రావరుణేతి చతుమకంలేణయోవామింద్రావరుణేత్యనేన
చాక్షమంత్రేణపవమానస్సువరిత్యనేనానువాకేన సప్రదశచేనయద్దేవాదేవ హేడనమితి వింశత్యుచేన అ
చ్ఛిద్రపరితేచానువాకేనవైశ్వానరోనఃత్యేత్యప్రయంత్రేతైతమష్టభిగ్నఃతైః ప్రతిమంత్రంజహోతిఅపివాసకృద
పహత్యజుహుయాదద్యాత్ - తతోజయాదయః - జయాదిహేమపక్షేజయాదీకృత్వాస్సిష్టకృతంజహే
తి - తత్రసకృదుపస్తరణసకృదవదానం ద్విగభిఘ్నారణంచ - తతశ్చావశిష్టంకమకయథాగృహ్యంకుర్వీత - అ
స్యకమకః ప్రాయశ్చిత్తాథత్యేశమ్యాః పరిధయః ప్రకారాంతరత్యేపరిధిప్రహరణంభవతి - తతఃకలశ
మాదాయచతుష్పథంగత్వాపాదప్రయోశనంకృత్వావమ్యప్రాజ్ఞఖిలసీనఃకలశమాదాయసిహేత్రవ్యాఘ్రి
త్యనువాకేనకలశస్థాంసావత్తనశ్చాయాంసృష్ట్యాపత్తిభిస్సకలకత్కత్యేసావత్తనశ్చాయాంసృష్ట్యా - సుమిత్రా
నఆపక్షధయస్సంత్వితేభూమ్యాంకించిజ్జతమాసియదుమికత్రాస్తస్మై భూయాసురిత్యాదినాపుష్కతః కలశం
పీఠేత్ ॥ యస్యామస్యదిశిద్వేయ్యేభవతితత్రాహ ఉపస్త్వ్యగృహంప్రణేత్-ఎవంసప్రాహంతిషసవనేషు కృ
త్వాశీవకచనంకారయేత్ - బ్రాహ్మణభోజనంకుర్వీత- సప్రాహంసవనత్రయేమానవ్రతీ సకృద్ధనిష్యాశీనియ
తేంద్రియశ్చభవేత్ ॥ ఇత్యాపస్తంబీయగణహామః. అథపోధాయనగణహేమః. కామ్యానాం కమక
ణామాధానస్యవాఆదాయదా వాపవిత్రకామనాతదా గణహేమయంకుర్యాత్ ॥ పూర్వాష్టేప్రతిస్థాప
నాంతంకృత్వాప్రాణానాయమ్యసకలపాపక్షయార్థమశేషకమాకసుష్టావయోగ్యతాసిద్ధ్యథకంవా గణహా
మంకరివ్యఇతినంకల్ప్య॥ తత్రసవితాదేవతా-ఆజ్యాంతం తంత్రమిత్యాదినంకల్ప్యపక్షహోమాంతంకృత్వా
అవశిష్టచరాప్రధూతమాజ్యమాసియమేక్షణేనోదఘాతంజహాతి ॥ అగ్నినయేతివద్యచేన పవిత్ర సూక్తేన
సహస్రశీషేతి పురుషసూక్తేన అష్టాదశచేన అగ్నేమన్వేతి మృగారసూక్తేన
ద్వావింశత్యుచేన చతుష్ప్రతీకేన యావామింద్రావరుణేతిచత్వారోమంత్రాస్సానువంగాః -యోవామింద్రా
వరుణావగ్నాపిత్యప్రాంతాః ॥ ఇత్యంహ్నాముచాభ్యాంగణాభ్యాంపవమానస్సువరిత్యేతేన అనువాకేన స
ప్రదశచేనయద్దేవాదేవ హేడనమిత్వచ్ఛిద్రపరితేచానువాకేనవింశత్యుచేనవైశ్వానరోనః త్యేత్యప్రాభిరి
ష్యాభిగుణైస్సూక్తరంశతంవారుణంజపితవా - సిష్టకృతమాదాయవ్యాహృత్యాస్సిష్టకృతాదివరదానాం
తంకృత్వా ఉదకపాత్రమాదాయ నైఋతీందిశంకృత్వాచతుష్పద ఉపవిశ్యోదపాత్రంపురోనిధాయతత్రా
త్సవోరూపమవేక్షమాణః పాప్తవోపనిధీన్నాప్తానంపివిద్యత్రసనిధాయవినిధీక్షమంత్రాన్సిహే మేమస్సురిత్యా
ద్యంతమనువాకంనిగద్యవినీయాపపరాస్యపాత్రమనవేక్షమాణ ఆగత్యహస్తాపాదా ప్రత్యోత్యతేనైవావసధ
మేత్యస్నానంకుర్యాత్ - ఎవమేవసప్రాహంసవనత్రయేకృత్వాసప్రాహంతేపాయసేనసపిషాబ్రాహ్మణా
న్భోజయిత్వాతేభ్యోగోభూమితిలహిరిత్యాదిదత్వాసవేభ్యపాప్తభ్యఃమహతఃపాతకాక్రమ్యానాంకర్తడా
మాధానాదికమకణాంచయోగ్యోభవతి - ఇమాంక్రియామచార్యపితృమాతృనాన్తనశ్చకుర్యాత్-నాస్యస్య
కుర్వన్నశ్యతి - కారయిత్వాసవకస్తాత్వాపాశ్చిముద్యతే - అష్టాయనతుకమాసపక్షా అవికల్పితాః కాల్పాః

అష్టానాంగణానాం హోమమాత్రమపి కుర్యాత్ ॥ ఎకంవాగంజుహుయాత్ - జపేద్వాదశ పూర్వాక్షద
 శాపరానాత్సంధైః వింశత్యంబావచ్చపశ్యతి తావత్తునాతి - యేనతద్భావయతియశ్చైతదాహాయస్తానత
 దాహేత్యాహ భగవాన్బోధాయనః॥ ఇతిబోధాయనోక్తగ్రంథోమవిధిః. అథ మంత్రపాదానుష్ఠానక్రమ
 సూత్రంప్రదశ్యతే- అతాపిగురులఘుకల్ప్యాచారేకూశ్మాండహోమోక్తైవ గ్రాహ్యవ్యవస్థా ఆధానం
 వాచికీఘ్రిః కామ్యకమాణివాచికీఘ్రిస్తదాదాయదావాసాత్కర్తవ్యదశవాషికాదిపాఠశ్చిత్తై విషయ
 మృతపాపనివృత్తికామనాతదావాయజమానస్సాత్వానిత్యకమకసుపత్నాస్సహాధికారః - స్వపత్నిసహితః
 పత్ని బహుత్వే అసిద్ధిధాని స్తాభిశ్చ సహితః పాపతయాథక మన్యకమకః స్వయమైవైకః పవిత్రపాణి
 దశభేద్యాసీనః ప్రాణానాయమ్యాముక్తప్రయోజనాథశంసప్తాహంసవనత్రయేగణహోమం హోమ్యామి
 తిసంకల్ప్య సంకల్పత్పూర్వంపశ్చద్వాదభాగ్యవ్యవస్థిప్రతిష్ఠాప్య- యథాశాఖంవ ప్రధానదరు హో
 మాత్పాగ్భూతహేరామాకరణపక్షేనవితాదేవతా- ఆహారవత్తంత్రమిత్యాద్యభిలప్తస్థాలీపాకవత్పత్న్యా
 వహంతీత్యాప్రతిష్ఠితచర్మభిఘాతాంతంకృత్వాపాప్రప్రయోగసమయేప్రొక్షణేపాత్రేణ సహప్రణీతాపా
 త్రంతథాహూతంతంతువేష్టితంకలశంచ ప్రయజ్య ప్రణీతాప్రణయనకాలే ప్రణీతాద్యాపాద్యతతస్సపవిత్రే
 స్వపతనియోర్హృయప్రణీతాపాత్రస్సోత్తరతోనదధీత - తతశ్చబ్రహ్మప్రతిష్ఠాపనాజ్యవిలాపన ప్రభృత్యగ్ని
 ముఖాంతంకృత్వాంగరూతపక్వహేరామగణపక్షేచరుషవదానధమేకణ బోధాయన కూశ్మాండహోమో
 క్తరీత్యాగాయత్రీపురోనువాక్యావనూచ్యతమేవయాజ్యాంపరిత్యాసావహేతిపవిత్రత్యద్యేత్యాగః - ఆన
 స్తంబమతే - అగ్నిముఖానంతరమేవప్రధానచరుహేరామః - బోధాయనమతేత్వంగభూతపక్షిహేరామానం
 తరంతథవాచరాధూతంఘృతమానియదర్వాముపస్తీర్యద్వరవదాయాభిఘాత్యాగ్నియేతినూతనాన్తేన్ద్రీశ్చ
 వక్ష్యమాణైఃపురుషసూక్తాదిభిస్తూత్రరంశతంప్రతిమంత్రం జుహుయాత్ బోధాయనమతేత్వవదానధర్మేణాదా
 య పూర్వోక్తైరేవమంత్రేషుక్షణేనాపభూతంజుహుయాత్-అగ్నియేతివడర్చస్యపవిత్రస్యవిశ్వేదేవారు
 వయః - అగ్నిదేవతా- త్రిష్టుప్తంధః - చరుహేరామేవినియోగః - సహస్రశీషేత్యష్టాదశవశస్యపురుషసూ
 క్తస్యప్రజాపతియుషిః- జగద్భిజపురుషో నారాయణోదేవతా-ఆచార్యః పంచదశానుష్టుభః అంత్యాస్తీన త్రిష్టు
 భః - చరుహేరామేవినియోగః- అయమపరోగణః అగ్నిమకన్వేతిద్వాదశవశస్య మృగారసూక్తస్యవిశ్వేదే
 వాయువయః - అంగోక్తాదేవతా - ఆదితస్సప్తపరిష్టాజ్యోతిషః అప్తమీచతుష్పదాప జ్యైః- తతఃపంచోపరి
 ష్టాజ్యోతిషః చతుదశశీపంచదశిషోడశ్యోగమృభః - సప్తదశీగాయత్రీ - తత త్రిష్టుసూజేకొన వింశీచో
 పరిష్టాజ్యోతిషాతిశ్వేద్యేత్రిష్టుభావరుహేరామేవినియోగః - అయంత్రీయోగః - యావామింద్రావరు
 ణేత్యేషాంచతుణ్ణాంయజుర్మంత్రాణాంవిశ్వేదేవాయువయః-ఇంద్రావరుణోదేవతే- చరుహేరామేవినియోగః-
 అయంచతుర్థీగణః - యావామింద్రావరుణామిత్యష్టానాయజుషంత్త్రాణాం విశ్వేదేవాయువయః-ఇం
 ద్రావరుణోదేవతే- అయంపంచమోగణః- పవనానస్సువజనగతిసప్తసకచాకనువాకస్యసోమయుషిః-లిం
 గోక్తాదేవతా- ఆద్యేద్వేగాయత్ర్యో-తృతీయానుష్టుప్- చతుర్థీపంచమ్యాగాయత్ర్యో - తతోత్రిష్టుభా-
 అప్తమీగాయత్రీ - తతోష్టావనుష్టుభః - సప్తదశీ త్రిష్టుప్ చరుహేరామే వినియోగః - అయంతుషష్ఠీగణః
 యదేనాదేవహేడచమిత్యచ్చిద్రపతితస్య వింశత్యర్చస్యానువాకస్యవిశ్వేదేవాయువయః - లింగోక్తాదేవతా-
 ఆద్యాత్రిష్టుప్ - ద్వితీయావడవ సానాజగతి - షహాపశ్చాభ్యాశ్చ్యోతియానుష్టుప్ - చతుర్థీత్రిష్టుప్-
 పంచమీసప్తపదాశక్వరీ - షష్ఠీత్రిష్టుప్- సప్తమీషడవసానాజగతి- అప్తమీషట్పదాతిజగతి - నవమీబృహతి

తతోద్వేషబుద్ధేద్వాకశీత్రిష్టుప్త్రయోదశీసప్తపదా - అష్టిశ్చతుదశశ్యసుష్టుప్ - పంచదశశ్యసుష్టుప్ - విరాట్ - గాయత్రీ - తతస్త్రిగ్రస్త్రిష్టుభః - వింశత్యసుష్టుప్ - చరుహోమేపనియోగః - అయమనువాక స్సప్తమోగణః ॥ వైశ్వానరూనటూత్యై - తృతీయాజగతి - తతస్త్రిష్టుభః - సప్తమీజగతి - అష్టమీత్రిష్టుప్ - దరుహోమేపనియోగః. తత్రసప్తమీరుగస్తాకమగ్నై వాఘవత్సధారయాత్మత్రషన్తరం సువీగ్యం - వ.యంజయేమశతి - తవోఽభిః - వైశ్వానరస్య - మభిగ్రీః ఇతో జాతో విశ్వమిదం స్వాహేతి స్విష్టకృజ్జుశుయాత్ ॥ జయాద్యకరణపక్షైప్రధాన హూమానంతరం స్విష్టకృతం జుహుయాదిత్యాపస్తంబ మతం - బోధాయన మతేతు ప్రధాన చరుహూమానంతర మవదాన ధమేస్విష్ట కృత మవదాయ పూర్వాక్తప్రకారేణపుగోనువాక్యామనూచ్యయాజ్యయాజుహుయాత్ - ఏవం స్విష్టకృతంహుత్వా బ్రహ్మవరప్రదానాంతం కమఃకుర్వీత - ఆపస్తంబమతేతు స్విష్టకృతంహుత్వానూయాజమిధ్యసన్నచానం చాగ్నౌ ప్రహృత్య తతోస్యకమఃజః ప్రాయశ్చిత్తార్థే పరిధిప్రహరణాభావః ॥ ప్రకారాంతరత్వేతు బహిరంజనపరిధిప్రహరణ సగ్ ప్రావహోమాంతం కమఃకృత్వా తతః ప్రాయశ్చిత్తాహుతీజాహుయాత్ - సగ్ ప్రావాహోమప్రకారస్తు సమంశ్రకోవిశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్సగ్ ప్రావభాగభ్య ఇత్యాదినా గ్రంథేతుబహిరంజనపరిధిప్రహరణ సగ్ ప్రావహూమాంతం కమఃకృత్వా తతః ప్రాయశ్చిత్తాహుతీజాహుయాత్ - సగ్ ప్రావాదిహోమప్రకారోపిసమంశ్రకోవిశ్వేభ్యో దేవేభ్యఇత్యాదినా గ్రంథేజయాదిహూమానంతరంకూశ్మాండ ప్రకారేణదశితః - అథమతద్వయేపిబ్రహ్మవిసజ్జనాంతేకమణికృతేపూర్వాదికాస్థితకలశమాదాయ నైఋతీందిశంగత్వాచతుష్పథంప్రవిశ్య పాదాప్రత్యక్ష్యాచమ్య ప్రాజ్ఞాన ఉపవిశ్య కలశంపురోసిధాయతత్రపత్నీభీస్సహకర్తృ త్వేతాభిస్సహతైకవైకకర్తృత్వేన్వయమేవ యజమానః కలశఆత్మనోరూప మవేక్ష్యమాణోసినిధిసంజ్ఞికమంత్రసముదాయాత్కంసిం హేమేమన్యురిత్యనువాకేబోధాయనాచార్యప్రణీతకల్పనూత్రస్థంపఠేత్ - అస్యానువాకస్యసౌత్ర త్వాద్దేవతాఋష్యాదయో నదశితాః - సిహస్త్రినువాకంజపేత్ - సిహ్మామేమన్య - బ్రహ్మార్షే మేకీల్విషం - ఆపేహీపాప్తృ పునరవనాశితోభవానఃపాప్తృకుసుకృతస్యలోకే | పాప్తృదేహ్యాధేవిహ్యతోయానః పాప్తృన్నజహతితముక్త్వాజహీనోవయంఅన్యత్రాస్త్రివిశతాంసహస్రాత్కోఅమత్యోయోనోద్వేష్టిసరివ్యతుయముద్వస్తస్తమజహీత్పభిమంత్యై - యస్యాశ్చస్యదిశిద్వేష్టిభవతితాందిశమేతాఆపతపసింజేత్ - పృథతన్సుమిత్రానఆపటపదయస్సంతర్మితా - వయందిష్టాతి - అథాఉపస్పృశ్య - పాత్రమనవేక్షమాణోయధేదం దేవయజనంప్రవిశేత్ - తతస్సాయిత - ఎవంసప్తాహంసవనేమత్రిమ కృత్వాంతే ఆశీర్వచనంకారయిత్వాపాయసేన సపికామాయథాశక్తిబ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాతేభ్యోగోఘాతల హిరణ్యానిదద్యాత్ - యావద్వృతంసవనత్రయేమానీసకృద్దఃప్యాశీయతేంద్రియశ్చభవేత్ - ఎవంకుర్వృ సప్తభ్యః పాపేభ్యః ప్రముచ్యతే - వహింవాఖ్యైషహితేప్రబంధేమాంధాత్పనామ్నోమదనాత్మజస్య - సత్కమకమాణిక్యగణేనపూజేఽపూజాస్తృతీయః ప్రథితస్తరంగః. ఇతికమవిపాకపరిధామాయాంప్రాసంగికంపరిసమాప్య ప్రకృతమనుసరామః.

—* అథవ్యాధివిపర్యయః. *

అథకమఃకుయోపాయకృచ్ఛివ్యాధివిపర్యయః. వైశ్వానరాత్వాత్తత్రాద్యేగాం దద్యాద్వ్యాధికశితః - ఏకాకృచ్ఛీతి కృచ్ఛేద్వేతిస్సప్తాంధ్రాయజేవతే - గవామభావేషుంవా సాశీతిశతకృచ్ఛిజః - జప్తానాపేతత్సక్తంకూశ్మాండగణహూమకృత్ - సప్తపాపప్రణుత్తభక్త మథవ్యాధివిపర్యయః । ఎతేశ్లో

కాఃకూశ్మాండహూమాత్ప్ర్యాగ్వ్యాఖ్యాతాః- తత్రాథచ్యాధివిపర్యయభివ్యక్తేన వ్యాధిప్రతికృతిః దానంపత్వశ్చ
తేషాఃజ్ఞాతం- తదానీంపత్న స్తమపయుక్తంబిచాహప్రతిమాయామాతంకనామ్నిదేవతాభవతి- తత్రపూ
జ్యాధిదేవతాతత్రవ్యాధిప్రతికృతిపూజాకమణ్యధిదేవతాసూర్యమూర్తిః పూజ్యాఅధునా వ్యాధి ప్రతికృతి
ప్రవ్యపరిమాణమధిదేవతాపరిమాణంచాహ || హేమ్నః పలాత్తవధాన్ స్వప్రకల్పయేత్ - సూర్యపతిమా

—* సూర్యప్రతిమాలక్షణమ్. *

అక్షుణ్మాహ|| సూర్యంద్విలోచనం పశ్యేద్దేవధానంకరచ్చయే| వ్యాధిప్రతిమాలక్షణం-తత్తద్వ్యాధిహానికర్త
ప్రకణేపుథస్పృశగభిధాన్యతే- వ్యాధిభేదాత్ప్రతిమా అక్షణాన్యపిహేమ్నః - మంటపపరిమాణం వెదికాపరి
మాణంచాహ - యోజితద్వాదశాష్టావాహస్తాస్తైశ్చమంటపకృతే | తత్పాదేనోత్తరప్రాచ్యాంహస్తోభా
యోంబవేదికాం || యోజితవాద్వాదశవా అష్టావాహస్తాత్పరిమిత్యాశక్తికవికాభూభావతః| త్రైలోకస్తై
స్సంఖ్యాకహస్తపరిమిత మంటపోభవేత్ | తస్మిన్మంటపకృతేతత్పాదేనమంటపస్యచతుర్థాంశేన వెదికా
మేకహస్తోన్నతాంకుర్వీత మంటపస్యచతుర్థాంశాయామశ్చతుర్థాంశశ్చవ్యాయామోవేదికాయా భవతీ
త్యథః || ఉత్తరప్రాచ్యాంమంటపాంతరీకానదిశి - బ్రాహ్మణంవెదికాస్త్రజ్ఞం దాంతంశాతంకుటుంబి
నం| సత్యసంధం సదాచారం నివృత్తచ ప్రతిగ్రహేత్ || ఆచార్యం వృణుయాద్భక్తిన్యమస్సత్కారపూర్వ
కాల్ - యథాశక్త్యను సారణ వస్త్రాలంకార దానాన్యాచార్యాయ వరణకాలేవత్వాచార్యాధీనోభవేత్-
భక్తిన్యమఉచ్యతే || సత్కారోగంధపుష్పాదిభిః పూజనం || ఆచార్యకృత్యమాహ || కృతోపచారసత్కారాం
రాత్రౌప్రత్యధివాస్యచ | తాంప్రతిమా మధిదేవతా రూపసూర్య ప్రతిమా మాతంకనామ్ని మముకవ్యా
ధిదేవతా మధివాసయామితి వెదికాయా ఉపరిప్రతిమాం గంధపుష్పాద్యైరధివాస్యాతంకనామ్నైశ్చ అముక
వ్యాధిదేవతాయైనమభిషేతస్యోపచారపూజాంవిదధీత - అథసారాష్టాక్షరమంత్రేణ పూజయేత్ - ఏవం
గదేవతామధివాస్యాధిదేవతంసూర్యమధివాసయేత్ - తతస్సారాష్టాక్షరైః పూజయేత్ - తంనంతరకృ
త్యమాహ || అథ రాత్రేసపూతోవైశ్చతుర్భిఃమంటపాద్యహేః | ప్రాచ్యాంపాయసమాంసాదిబలింసి
క్షీప్యమంత్రతః| ఏప్త్రైఃపూతఆచార్యఃబలిదానమంత్రః-అదిత్యావసనోరదా దేవాభూతాని పన్నగాః| బలిచా
నేనదతైనశాంతింకుర్వంతనర్వశః| ఇతిజాగరితోవసిన్నాత్వాధారయన్వాససీచవేనిమకలేచందవచ్ఛ్నేతు
క్లమాల్యానులేపనః సాలంకారేస్యపర్యంతేమంటపస్యపర్యంతేభిత్సన్వయః - అథవేదికాంవేదికాయా ఉపరి
చతురశ్రంవామండలం| తస్మద్దేవదశాంబుజలిభిత్వాపిష్టమాణేనతతోపర్యుపిక్రమాత్ - తిలానాంపంచ
చతురైస్త్రిభిః| తైస్తథాష్టభిః-పత్రైశ్చతుర్భిద్వాభ్యాంవాతామ్రపాత్రంభవేన్నవం|| శాలీయైరక్షత్రైఃపూ
ణంసారాష్టాక్షరైః|| స్నాపితాంపంచగవ్యేనవస్త్రాలంకారిశాలినిం|| మండలంచతురశ్రం వెత్వాది
గోమయేనమండలాకారంచతుర్లోకంవోపలింపేత్ || వెదికాయా ఏవోపరితతో సర్వక్రమాత్ - తత్రాష్ట
దశాంబుజేవత్సూర్యద్రవ్యాణ్యేకస్యోపర్యుక్తాద్యేవంక్రమాద్భవంతిత్వథః- పంచవాదత్వరోవాపంచవ
తురాః| త్రైపంచచతురైః| త్రయోవాచత్వరోవాపంచవాప్తేవతి తిలదోతానాంసంఖ్యా || అత్రాయంక్రమః||
ఉపలిప్తవేదికాప్రదేశేష్టదశపద్మస్యోపర్యుక్తసంఖ్యాకాస్త్రీస్తాస్థాపనియాః - తస్మిన్స్థిరాశాపలద్వయేన చ
తుష్టయేనవాఘటితంతామ్రపాత్రంసిక్షిపేత్ - తత్పాత్రమక్షత్రైః పూరయేత్, ఇతిసారాష్టాక్షరైః తాం
ప్రతిమామవినిన్యస్యోత్తరత్రవత్సూర్యమాణమనుయుజ్యతే- తేనాయమథః|| తాంప్రతిమాంరోగప్రతిమా మధిదే
వతాప్రతిమాంచపంచగవ్యేనాష్టాక్షరైఃమంత్రేణస్నాపితాంవస్త్రాలంకారిణి పూజితాంతామ్రపాత్రస్యో

పరితతమధ్యేష్టదశంపద్మలిఖిత్యావత్యమాణంకుశితేతి || ఓంఘృణిస్సురియతపిత్య ఇత్యస్తాక్షరస్య మం
త్రస్యదేవభాగముషిః- గాయత్రీచ్ఛందః- సూర్యోదేవతా- అచంతరకృత్యమాహ - ప్రతిమామపివిన్యస్యతత్ర
దేవందివాకరందిప్యమానంప్రభావతంసాంద్ర సిందూరభూషితం | పద్మేభానంహస్తాభ్యాంస్థైరవక్త్రం
త్రిలోచనం || దివ్యాభరణంపద్మంద్రగంధంరక్తవాసనం | సాంగ హేమారవిందస్య కణికాయాం ని
షేదుషం || మూలేపూర్వాదిపత్రాణాం శుక్రాంగార బుధాంస్తతః | గురుమందేదు కేతూంశ్చ న
క్షత్రాణిత్రిశస్త్రిశః | మధ్యతః పూర్వపత్రాగ్రేదేవత్యంతానివిన్యసేత్ || ప్రతిహామపీత్యాది || అపి
తబ్దస్సముచ్చయే || అతఏవ రోగ ప్రతిమ్నాం దివాకర ప్రతిమాం విన్యసేత్కథాః || సిద్ధిభవతి || సాం
గహేమారవిందస్యేతి || అంగనిదశాన్యష్టదశోపేష సౌవణికకమలస్య కణికాయాం మధ్యభాగే ని
షేదుషం || దివాకరం విన్యసేదిత్యన్వయః || మూలేఅదిభాగేతమః రాహుర్మధ్యతః
పూర్వపత్రాగ్రేమధ్యతః కణికామధ్యే పూర్వపత్రాగ్రే పూర్వదశస్యాంతేఅయమథః || సౌవణిక
కమలస్యపూర్వదశ ప్రథమభాగే శుక్రంచ్ఛాదయేత్ | ఎవమాగ్నామూదిదశాదిష్టం గారబుధ లోకపాలాన్
క్రమేణస్థాపయేత్ || కణికామధ్యే సూర్యసమీపే అశ్వినీ భరణీ కృత్తికాదేవీ త్రిణినక్షత్రాణిస్థాపయేత్ |
పూర్వదశస్యాగ్రోహేద్యాదిత్రిణి | ఎవముత్రరత్రాపి ప్రదక్షిణాకారం త్రిణిత్రీణినక్షత్రాణి విన్యసేదితి ||
తతః కిమిత్కత్రాహ | యథాస్వనామమంత్రేణగంధపుష్పాక్షితాదిభిః | సవోపచారైశ్చాభ్యవ్యక్షీరాహారంని
షేదయేత్ - నామమం లేతేతి సూర్యపూజాత్వష్టాక్షరేణసారమంత్రేణ త్యాదిప్రమాణాశ్చక్రాదిగ్రహ
దామశ్విన్యాదినక్షత్రాణాం చతుర్థ్యంతేననమాయుక్తేన తత్తద్దేవజానామమంత్రేణ చతుర్భి ఋత్విగ్భిస్స
హిత ఆచార్యస్తత్రైవ కలరాశి సమీపే వేదికాయాం పూర్వస్థాందిశి ధాన్యరాశౌ వత్సమాణ గుణోపే
తాన్యాం స్థాపయేదిత్యత్రాహ || తత్రైవసహితో విష్ణేశ్చక్షుర్భిలోహితాంశ్చతాన్ - నివ్రణాంశ్చ వహర
త్తైర్ముక్తాంశ్చమీక రేణవ | అశ్వస్థానాద్రజస్థానాద్వత్త్రిణాశ్చిథాసంగయాత్ | రాజద్వారాద్భుకత్రైమ్యక
త్రికానాంసంబంధవై | వృత్తికానాంశకత్రైఖండైరిత్యథః || అశ్వస్థానాదభ్య ఆహుత్రైమ్యకత్రికానాంశక
త్రైశ్చందనసహితైర్ముక్తానిత్యన్వయః || రోచనాగుగ్గులుభ్యాంచ పుణ్యశీఘ్రేనపూరితాన్ | ఽల్లవాలంకృత
ముఖాంచ్యేతవస్త్రేణవేష్టితాన్ || పంచాభిషేకలశాన్ధ్యాకారాశావినిషేపేత్ || తతఃకింకుర్యాదిత్యత ఆహ ||
ఆపోహిష్ఠాదిభిమంత్రేహేరజ్యేత్యాదిభిస్త్రిభిః | పవమానానువాకేనశ్చన్నయంద్రానువాకతః | శనోవా
కానువాకేన శోషయేచ్ఛాంతివాచనం || ఆపోహిష్ఠ్యేఽఋచస్సింధుద్వీపఋషిః- ఆపోదేవతా-గాయత్రీచ్ఛందః
శాంతిపారేనియోగః హిరణ్యవర్ణాఇత్యుచస్యాగ్నికాండాంతః పాతిత్వేన అగ్నిఋషిః | ఆపోదేవతా-త్రి
మ్యుచ్ఛందః- శాంతిపారేనియోగః- పవమానస్సృజణనైత్యనువాకోగణపాపానుప్రకరణే ప్రదశికతః- శ
న్నయంద్రానువాకేనైత్యనయా ఆశ్వలాయనశాఖా పరిపఠితాఘోషశాంతిః- శాంతికల్పకృతే- అత్రచ వేదిత
క్రమేణ ప్రథమతథామం శాంతిఃపఠనీయాపశ్చాద్భాజుషీశాంతిః || అథాశ్వలాయన ఘోషశాంతౌ ఋష్యాది
ప్రథమమభిధీయతే || ఆరోభద్రెతదశవః సూక్తం గౌతమేన వైశ్వదేవమాద్యా పంచసప్తమిదగతి - షష్ఠీ వి
రాట్ స్థానా శేషాస్త్రైమ్యభిః- స్వస్తివోమిమితామితిపంచమోవగః ఆత్రేయేన స్వస్త్యాత్రేయేనద్యవః - వై
శ్వదేవస్త్రైమ్యభోద్యేఅనన్యభౌ- శన్నయంద్రాగ్నితి పంచదశవః సూక్తం వసిష్ఠాథకం వైశ్వదేవం త్రి
మ్యుభౌప్రతోభణమితిత్యుచం సూక్తం అరిష్టనేమినాతాప్యేణోక్తం- ఆద్యంత్రైమ్యభం- సవేషా మే
తేషాం శాంతిపారేనియోగః- ఎవమాపాదివిదిత్వా శాంతిపారంపఠక భద్రమశ్నుతే - ఇత్యాశ్వలాయన

—* ఘోషశాంతిః. *

యః ఘోషశాంతిః॥ అథ తైత్తిరీయ ఘోషశాంతిః ॥ తత్ర శన్నోవాకః పవతామిత్యనువాకస్య సోమ
శాంతాంతః పాతిత్వాత్సోమకాండఋషిః- వాతాదయోలింగోక్తాదేవతాః ఆద్యాపట్టదాజగతి- ద్వితీయా
గాయత్రీ- ఇదాయోవాస్తవసీవద్వేయజుషీ- ఆవాతవాహీద్వలనుష్టుభా- యదతోవాతతత్త్వః త్రిష్టుప్-శ
న్నోవాతేతిద్వేగాయత్ర్య- సుమిత్రానత్యంతరిక్షంమగతి ప్రాణాపానావితచ త్రిణి యజ్ఞాంషిమ్యుభిరస్తు
భిరితిత్రిష్టుప్- కయానశ్చిత్రగతి తిస్రోగాయత్ర్యః- వయస్సుపణఃఇతితిష్టుప్-శన్నోదేవీతిద్వేగాయత్ర్య-
సుమిత్రానత్యతి దుమిత్రాగతిచద్వేయజుషీ- ఆపోహీష్మేతితిస్రోగాయత్ర్యః- పృథివీశాంతరిక్షగంశాం
తిద్యౌఃశ్శాంతేతితయాహంశాంతేతి యేహీశ్రీశ్చైశివద్యజ్ఞాంషి- ఉదాయుషేత్యనుష్టుప్- తచ్చక్షురిత్యా
కృతిః-యఉదగాదితి ప్రజ్ఞోశ్చతుష్టదా-బ్రహ్మణశ్చైతన్యసీతియజురాదిశా- మామద్వేదోదీతి ఎకపదాగాయ
త్రీ- మధామనీషేతియజుః- అభిగీఃభిఃరిత్యనుష్టుప్- బ్రహ్మప్రావాదిష్మేతియజుశ్శాంతిపారెవినియోగః-
ఇతితైత్తిరీయఘోషశాంతిః- అథప్రాసంగికంపరిసమాప్య ప్రకృతమనుసరామః - పంచాభిషేకకలశాకథా
న్యరాశావినిక్షిపేత్- అపోహీష్మాదిభిఃకంత్రైహీకరణ్యైత్యాదిభిః॥ పవమానానువాకేన శన్నంత్రానువాక
తః॥ శన్నోవాతానువాకేన ఘోషయేచ్ఛాంతివాచనమిత్యధునా తదనుకృతమాహ ॥ తతో విధాయకత్వేచ
బ్రాహ్మణాంశ్చతురోజపేత్॥ అయుతేనామితైవాఽరైరథేనచరణేనవా ॥ దేవతాలింగమంత్రాణాంఋ
శ్మంత్రైఃపరివారితః॥ ఆగ్నేయాదిశికుండేవాస్థండిలేవాహుతాశనం ॥ స్థాపయిత్వాస్వగృహ్యాక్మయక్తో
కఃసమిధోహవిః॥ తత్సంపాతాజ్యతఃపాత్యామివసిచ్ఛాభిఃసూర్యచ॥చరుంతిలాశ్చస్వాహంతం మూలమంత్ర
ముదాహరణ్॥ వారాంతసహస్రంవాప్తశతమష్టావింశతిషేవచ॥ హుత్వాపూర్ణాహుతించాంతే ప్రణీతామో
క్షమాచరేత్ ॥ విధాయకత్వేబ్రాహ్మణమిత్యాది॥ విధాయకత్వే బ్రాహ్మణంవృత్వాతథా దేవతాలింగమం
త్రాణాం జపేవతురోబ్రాహ్మణానాం ప్రత్యేత్యన్వయః॥ విధాయకత్వముద్రాప్తస్వం- బ్రహ్మహ్యుద్రాప్తా
భవతి - బ్రహ్మవరణంన కేవలం వత్సమాణకమాధఃమపితు విశిష్టసకల కర్మాధఃమపి దేవతాలింగమం
త్రాణామితి బహువచనాన్తంత్ర బహుత్వమవగమ్యతే ॥ మూలమంత్రశ్చ ఘృణిస్సూర్యత్యైక ఎవదశితః-
తస్మాదయమభిప్రాయః॥ రోగప్రతిమాదానై సవత్రసూర్యఎవ అధిదేవతా- వ్యాధిదేవతాచభిన్నా- వ్యా
ధీనాం భిన్నత్వాత్- అతశ్చజలరోగాదిషు వరుణాదయో దేవతా భవంతీతి తవభిప్రాయేణ మంత్రాణామితి
బహుధా॥ కించ- ఎకస్మిన్నపి కర్మాణ్యైతంక సూర్యాదిగ్రహనక్షత్రాణాం పూజ్యత్వాభిప్రాయేణాపి మం
త్రాణామపి బహువచనం- అతఎవ మూలమంత్రజపేన చతురోబ్రాహ్మణాన్ప్రణీత- ఇతరమంత్రజపేత్వేక
మేకం యథాసంభవంవా- తత్రజపసంఖ్యామాహ ॥ అయుతేనామితైరిత్యాదినా ॥ అయుతేనవారైరయుతా
వృత్తైశ్చథాః ॥ అమితైవాఽరైరతోధికై వేత్త్యథాః ॥ అథేనాయుతాథేన చరణేనాయుత పాదేన -
ఇయంచ సంఖ్యాప్రధానమంత్రజపే సూర్యవ్యతిరిక్తై తరగ్రహనక్షత్రజపేతు శక్త్యనుసారేణ ప్రధానమం
త్రజపసంఖ్యాతో న్యూనసంఖ్యాకల్ప్యతైః పరివారితగతితై రాచార్యః బ్రహ్మ ప్రభృతిభిః కుండేవాస్థండిలే
వాపరివారితే తత్ర హుతాశనం స్థాపయేదిత్యన్వయః ॥ అకఃసమిధోహవిః- తత్సంపాద్యైతత్స్మిన్తోమే అ
కఃసమిధోద్భవం హవిశ్చభవతి- హావినిశామూజ్యం హవిశ్చతతః పాశానంతరం చరుస్థాల్యై మవసిచ్ఛా
భిఃసూర్య తదనంతరం చరుముత్తరత ఉద్వాస్యాభిఃసూర్య సమిధో హుత్వాజ్యంచ హుత్వా తతశ్చరుం
తిలాంశ్చబ్రహ్మహుయాత్- స్వాహంతంమూలమంత్రముదాహరన్మూలమంత్రః- వ్యాధిప్రతిమాదేవతా భూత

వాయువరుణాది దేవతా ప్రకాశకొమంత్రః - ఆరోగ్యం భాస్కరాదిచ్చేదితి వచనాదధిదేవతా రూపసూర్య
ప్రకాశకః - ప్రాగభిహితో మూలమంత్రః - హేలూమ సంఖ్యామాహ ॥ వారాణసహస్రం వాష్టకేత
మస్తావింశతిమేవవేతి- అత్రప్రధానహోమేవ్యాధిప్రతిమాదేవతోద్దేశేన హేలూమః - సూర్యోద్దేశేనహోమ
శ్చ - తతస్సూర్యవ్యతిరిక్తగ్రహనక్షత్రహేలూమేవప్రధానహేలూమాపేక్షయాన్యూనసంఖ్యాఋకల్పాన్య - హు
త్వాపూర్ణాహుతీనాంచాంతే ప్రణీతామోక్షణమాచరేత్ - ఎవంపూర్వోక్తప్రకారేణ హుత్వాంతేపూ
ర్ణాహుతిమపివత్స్యమాణ మంత్రేహుత్వా ప్రణీతామోక్షణే పూర్ణపాత్రంవిమోకంకుర్యాత్ - అథదే
వతాఅంగమంత్రాణామిత్యనేనపదేనసూచితా మంత్రాఃప్రదశ్యంతే. శుక్రాంగారకాదయః-యత్ర యదే
వతాః వాయువరుణాదిరూపాదేవతాఃతద్దేవతాప్రకాశకోద్దేశకోమంత్రోగ్రాహ్యః అథవావ్యాధిప్రతిమాదా
నేసారమంత్రనివగ్రాహ్యః - సచపూజాభేదేనభవతి-ఉద్యన్నద్యమిత్రమిత్యాది - ద్వివతోరథమిత్యంతేసారో
మంత్రః ॥ శుక్రమంత్రస్యభరద్వాజయుషిః - శుక్రోదేవతా - త్రిష్టుప్ ఛందః - పూజాదావినియోగః- అగ్నిర్మా
దేవత్యంగారకమంత్రస్య - విరూపయుషిః అంగారకోదేవతా - గాయత్రీఛందః - బృహస్పతే అతీత్యస్య
మంత్రస్య గుత్సయుషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిష్టుప్ ఛందః- శంనోదేవీరితిశనైశ్చరమంత్రస్య - సింధుద్వీప
యుషిః శనిదేవతాగాయత్రీఛందః - కేతుంకృణ్వన్నితికేతుమంత్రస్య - కేతుదేవతా త్రిష్టుప్ ఛందః ఇతి
గ్రహమంత్రాః ॥ అథనక్షత్రమంత్రాః ॥ తేషామృష్యాదయః ప్రదశ్యంతే - అగ్నినఃపాతుకృత్తికేత్యాది
వాంమంత్రాణాంనక్షత్రేష్టిపరిపఠితానాం విశ్వేదేవాయుషయః- క్రమేణాగ్నిఃప్రజాపతిస్సోమోరుద్రోదితిబృ
హస్పతిసర్వాఃపితరౌర్యమా భగసవిత్సప్తావాయురింద్రాగ్నిమిత్రఇంద్రః ప్రజాపతివిశిష్టాసియుతిరాపోవిశ్వే
దేవాబ్రహ్మవిష్ణువశసఇంద్రాత్తకొవరుణోజివకపాదహిర్భుధ్విఃపూషాశ్వినాయమితీదేవతాః-త్రిష్టుప్ ఛం
దః - ఆద్యానుష్టుప్ - పురందరామేతిజగతీజపేవినియోగః - యత్రయత్రకమణిహోమాదికతకవ్యంభ
వతి తత్రతత్రకమణిహోమాదావినియోగోవావాచ్యః - అథపూర్ణాహుతిమంత్రః । సముద్రాదూమికరి
త్వృచస్యగౌతమోవామదేవయుషిః - అగ్నిదేవతాత్రిష్టుప్ ఛందః - మూర్ధానందేవిత్యస్య బాహాస్ప
త్యోభరద్వాజయుషిః - వైశ్వానరోదేవతా త్రిష్టుప్ ఛందః పునస్తాదిత్యేత్యస్య అగ్నియుషిః - వసురంద్రాది
త్యాదేవతాః - త్రిష్టుప్ ఛందః - పూర్ణాదర్శిత్యస్యమంత్రస్య - విశ్వేదేవాయుషయః- శతక్రతుదేవతా అ
నుష్టుప్ ఛందః - సప్రతేత్యస్యాగ్నియుషిః - సప్రవాన్నగ్నిదేవతా - జగతీత్రిష్టుప్ ఛందః - సవేషాంమం
త్రాణాంపూర్ణాహుతే వినియోగః - ఎవంపూర్ణాహుతేః ప్రణీతామోక్షస్యఅనంతరంకిం కుర్యాదిత్య
తఆహ - అనులోమాద్యధాలింగ మభ్యవ్యకమనుపాదతఃప్రాజ్ఞుభిస్సాష్టసంపాతైరభ్యర్చ్యాంగారిరోగిణః॥
అచ్చిన్నాగ్రేణదర్భాణాంహేలూమగర్భాణముష్టినా । సంమృజ్యచతతశ్శాంతిం వాచయేద్బ్రాహ్మణైస్సహ ॥
గృహశాంతించనివృత్త్యబద్ధాయాంతువిమోక్షణం । పూర్వాభిముఖమాచార్యమభ్యవ్యకప్రతిమాంతుతామ్॥
ప్రదద్యాద్దక్షిణాంతస్త్రైమధ్యాహ్నేసముపస్థితే॥ అనులోమాద్యధాలింగమిత్యాది - అనులోమాదానులో
మ్యేనఅనుపాదతః పాదపర్యంతంశిరఃప్రభృతిపాదపర్యంతమిత్యర్థః ॥ యధాలింగంతత్తదవయవస్థరోగని
రాకరణద్యోతకః - మంత్రపదం లింగంతదనతిక్రమేణ - అక్షిభ్యాంతేనాసికాభ్యాం పఠక అష్టసంపాతైర్హో
మకాలే ప్రత్యాహుతిరేకస్త్రిన్నాత్రేష్టబిందవస్థాపనియాస్త్రైబిందవఅష్టసంపాతాఇత్యవ్యంతే - అయమర్థః॥
అష్టసంపాతైః ప్రాజ్ఞుభిస్సరోగిణలంగాన్యానులోమ్యేనఅభ్యచార్యఅక్షిణ్యామేతత్సూక్తం పఠన్నచ్చి
న్నాగ్రేణదర్భాణాంముష్టినానువణశలాకాదభాణశిరఃప్రభృతిపాదపర్యంతంరోగిణాంగాని యధాలిం

గంతిః ప్రమృజ్యతతశ్చాంతి పాతంకుర్వత్ ఋత్విగాదిభిర్వాహ్మతైస్సహితస్తైః పూర్వస్థాపితైః స్నానకల
శాంభోధిరభిష్యస్వయమాచార్యః పురస్కథాపూర్వమానులోమ్యేనాత్మీభ్యామిత్యేతహ్నాక్రంపతన్నేవదభే
ణవాససాపరిమాజకయేదితి - అత్రాభిషేకకాలే పూర్వస్థాపితకలశస్థిత మంత్రపూతం పాదః పరిశేషయేద
గ్రేమంగళస్నానాథక మతఏవ పాత్రాంతరేమంత్రపూతంపయోగ్యహీత్వాస్వస్యశాఖాక్త శాంతిపాతం కుర్వ
న్నభిషేకఃకార్యః - రుద్ధావృత్ప్రతిగృహీష్టా గూడితిరుద్ధృగోగిః ఆచ్యస్మరిపాటీరోగశాంతిప్రతిక్రియేత్యథః॥
అథనదక్షిణంవ్యాధిప్రతిమూదానంప్రతిగృహీత - ఆచార్యాదిహంప్రతిగృహీతాయాత్ - ఆతురో రోగీశ్వేత
వస్త్రాదిభిరలంకృతఉత్తరాభిముఖ స్సన్పూర్వాభిముఖమాచార్యసూక్త్యవ్యతాంప్రతిమాంవ్యాధిప్రతిమాంసూ
ర్యప్రతిమాంవదద్యాత్ ॥ గ్రహశాంతింకాగృహేబద్ధానాంజ పదబంధుమోదనం - సతిసంభవేగ్రహ
శాంతింనవగ్రహశాంతింసాచాగ్రేదశకయివ్యతే - అత్రసూర్యప్రతిమాయాఆచరణపూజారూపేణగ్రహపూ
జాప్రదశికాతా-నప్రాధాన్యేన ॥ అతిస్సమర్థః శ్వేదేపం గ్రహపూజాం కుర్వీతేతిముఖ్యః కర్మ - అనవధ
శ్వేదావరణపూజయైవగ్రహశాంతిపూజాంఃవత్త యేదితిగోణఃపశుః ॥ తాంప్రతిమాందద్యాదిత్యక్రం - త
త్రప్రతిమాదానైమంత్రమాహ ॥ పద్మోద్భవాపద్మకరస్స ప్తావ్యధవాహనః | ప్రితీమా నేనదత్తైవ తుమ్యై
త్సర్వజగద్గురుః ॥ ఇహజన్మనియత్వాపమన్జజన్మనిచాకృతమ్ | సుత్యయాప్రత్యయాభ్యాం తత్సర్వం శమ
యత్యసా ॥ ప్రత్యయోజ్ఞానం- మంత్రేణనేనిదత్వాతంప్రణివర్త్యప్రసాద్యత ॥ ఉమాప్యద ॥ ఆసీమాంతమ
నువ్రజ్యతస్మఖంనావలోకయేత్ ॥ తన్మృతంగృహీత్యముఖం ॥ ఆచార్యేణాభ్యనుజ్ఞాతఃప్రఃప్రోధనంఃజం-
ఆచార్యస్యప్రతిగృహీత్యవ్యపతేతదన్మజ్జయా ॥ ఋత్విగ్భోదక్షిణంవత్వాక్త్యా రాధనమశ్విరోః- ధన్వం
తరించసంత్యుదీనానంధానుశ్చేతాత్ | మంగళధ్వఃనాతోయైస్సర్వోపధిశ్చలైః ॥ మంత్రాభి మంత్రిత
స్నాతఃకృతకౌతుకమంజనః | ప్రసన్నచేతాఃపుణ్యహంనాచయిత్వా శతంద్విజాత్ ॥ తదధకంవాతధర్మం
వాక్రియాసాధ్యణ్యసిద్ధయే | హృష్టానైభోజయిత్వాధస్వయంధుంజేతబంధుభిః ॥ యేయేరోగాః ప్రభా
ధంతేనాజయత్ప్రదాయః | తేహంప్రతిష్ఠందదానైరిశ్శాప్రత్యాదిప్రాపూజా ॥ అక్షిభ్యామిత్యేనసూక్త
నరోగిణాంగాని మూజకయేచిత్క్రం ॥ అక్షిభ్యామిత్యస్యపదవశస్యసూక్తస్య - కాశ్యపోఽవృహరుషిః-
యత్తశమనీదేవతా ॥ అనుష్టుప్పందః - యత్తనిహారణే నినియోగః - అస్యసూక్తస్యాశ్వలానాన శా
ఖానుసారేణాయంపాతఆవశ్య - తైత్తరీయశాఖానుసారేణత్వగ్నికాండాంతః పాతిత్వేనాగ్నిరుషిః- ఊ
రుభ్యామిత్యస్యారుచీకశ్చ- నస్వరవణాయోధేదః - శేవంసమానం ॥ మహాణకవాఖ్యేషహితే ప్రబంధే
మాంధాత్మనామోమదనాత్తజస్య సత్కమమూణిక్యగణేనపూజేపూణశ్చతుర్థః ప్రధిత స్తరంగః॥

ఇతి శ్రీపండిత పారిజాత కథారిచల్లెత్పాదకమకవిపాకే చతుర్థ స్తరంగః.

—* రోగ ప్రతిమా దాన విధి రుక్తః *—

రోగాశ్చ ॥ త్రివిధాః ॥ కమణాదోషజాఉభయజాశ్చే ॥ తథాచాయువేదః ॥ కమణాద్రోషేనకదా
చిదేతే దోషర్రోషేనభవంతిచాన్యై | తథాపరేప్రాణిమకమకదోషప్రకౌపజాఃకాయమనోవికారాదితి ॥
ఎతేచరోగాదోషజాః కమణాఉభయజాశ్చ- తత్రప్రధమతః ప్రాయశ్చిత్తం విధాయపశ్చాత్ప్రతికృతి దా
నాని కుర్వీత - తథాద కమకవిపాకసంగ్రహే ॥ ప్రాయశ్చిత్తమకృత్వాతునకుర్యాత్కరమకంబన | అనిస్తీ
ణాకమయంనిత్యం వధకతేద్విగుణంపునః ॥ దానైదకయాదిభిరపిద్విజడేవతాగో వేదావకనాప్రణతిభిశ్చ
స్తేస్తపోభి ॥ ఇత్యక్తపుణ్యనిదయైరుపనియమానాః ప్రాక్షన్త పాత్యమశుభంప్రశంసనయింతి ॥ గోదేవార్చనా

వేదవిద్యాప్రసాద పూజావేద పుస్తకావనా ప్రణతిభిదేవతా నమసాగరైః శేషతస్సూర్యనమసాగరైః
ఆరోగ్యం భాగం రాదిచ్చేదితి నమసాగరప్రియస్సూర్య ఇత్యపివ స్మరణాత్ - తథాప్రణతిశబ్దేన అశ్వత్థప్రద
క్షిణక్రియాదిలప్యతే- జప్తేవేదపారాయణ మహాసార శతరుద్ర పురుషసూక్త సహస్రనామాపామాజన
విష్ణు హృదయాదిజప్తైరశుభురోగం. దృష్టాపచారజః క్షిప్తశ్చిత్తూర్వాపచారజః తత్సంకరాదృవత్యన్యోవ్యాధి
రేపం త్రిధామతః - దృష్టాపచారజోదోషోత్థః పూర్వాపచారజః కమజః || సంకరజ ఉభయజః - ఎతే
మాం భేదజ్ఞానోపాయ మాహ || యథా నిదానం దోషోత్థం కమజో హేతుభివినా | మహారం
భోల్పకహేతావంతకోదోషకమజః || యథా నిదానం || నిదానమనతిక్రమ్య సమనంతర దృశ్యమానమాహ
రితైషశ్చాని నిదాన మనతిక్రమ్యయజ్ఞాయతైత్తోదోషం - హేతుభివినా సమనంతర దృశ్యమాన హే
తుభివినా - యదాదోషస్య మహారంభః సకమజోదోషః - అల్పకహేతావంతకః- స్వల్పనిమిత్తైఅధిక
వ్యాధౌ అంతకః అంతిమస్మృతియ్యః || పక్షాభవత్ - తమేవాహ || దోషకమజఇతి || తథా || నివృత్త్యాదో
షజన్మాతు దోషజస్తౌషధనహి | ఉభయజ్ఞాయమానస్తు నివృత్త్యావధనేవయా || అపగచ్ఛేదిత్యథః ||
అదోషజస్తౌకర్మశ్చ ఇత్యథః || యత్రాపికర్మజత్వదోషజత్వ నిశ్చయస్తత్ర ప్రాయశ్చిత్తాద్యప్యాషధం
చ కతేవ్యం || ప్రణతిశబ్దే చాశ్వత్థ ప్రదక్షిణ క్రియాలక్ష్యత ఇత్యుక్తం || తత్రాశ్వత్థాభిమంత్రణమంత్రః ||
ఆరాత్రఇత్యుక్త్యాంకాండాంతః- వాతైవైనాగ్నిఋషిః- వనస్పతిదేవతా- అనుష్టుప్భందః- వనస్పశ్యభిమం
త్రణేసియోగః - తథాపారాణిశ్లోకేస్మర్యతే || అక్షిప్తందంభుజస్పందం దుస్వప్నందుర్విచింతనం | శ
శ్రూణాంఽసముత్పన్నమశ్వత్థకమయస్వమే || శత్రూకాం సంబంధితేన సముత్పన్నభయంద శమయస్వేత్య
థః || శత్రూకాంచ సముద్ధాననిత్యపిచారః || ఇత్యుక్త్యాభిమంత్రణప్రకారః - అథ వేదపారాయణవిధిః ||

—* వేదపారాయణవిధిః. *

స్థండిలం కల్పయిత్వాగ్నిముపసమాధాయ సంపరిస్తీర్యాశ్చైవైతాభ్యో దేవతాభ్యోజుహోతి | అగ్నయేసో
మాయేంద్రాయ విశ్వేభ్యోదేవభ్య ఋషిభ్యో ఋగ్యోర్వి యజుభ్యోసామభ్యశ్శ్రీధాయై - ప్రజ్ఞాయై- మేధా
యై - ధారణాయై - శ్రియై - హేయై - సాత్రైర్ని - సర్వితే- ప్రజాపతయే కాండఋషయే సోమాయ
కాండఋషయే అగ్నయే కాండఋషయే విశ్వేభ్యోదేవభ్యః కాండ ఋషిభ్యః సాంహితీ దేవతాభ్యుడ
పనిషద్భ్యో యజ్ఞికిదేవతాభ్య ఉప నిషద్భ్యోచారుణీ దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యో హవ్యవాహయ విశ్వే
భ్యో వరుణేభ్యోనుమత్రైర్విష్వక్పతేదపుథక్సాన్వహాకారేణ హుత్వా వ్యాహృతిభిశ్చ పునఃపరిషించతి - స
మాప్తై యజుసాతపతయతి - ఎవమృగేదస్య కాండఋష్యాది వజ్రకమా స్విష్టకృతస్తైషాంస్థానేశతచిభ్యో
మాధ్యమేభ్యో గృశ్యమచాయ విశ్వస్మితాయాత్రయే భరద్వాజాయ జమదగ్నయే గౌతమాయ వసిష్ఠా
య ప్రగాయేభ్యః తుద్రసూక్తేభ్యో మహానామ్నిభ్యః || తతోవేదాది మారభ్య సంతతమధీయాతేత్యాహ
భగవాన్బోధాయః || ఇతివేదపారాయణోపక్రమవిధిః. అథ వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః ||

—* వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనమ్. *

తీర్థే దేవాలయేగహే ప్రశస్తైసుపరివృతే | కలశంసుదృఢపత్రై సువిభక్తం సుభూషితం || పుష్పపల్ల
వమాలాభిశ్చందనైః కుంకుమాదిభిః | మృత్రికాయవసంమిశ్ర వేదిమధ్యేన్యసేత్తతః || పంచాశద్భిః కుశైః
కాశ్యో బ్రహ్మపశ్చాన్ముఖస్థితః | బ్రహ్మూపధానేదత్వాతంతతస్సప్తస్త్రయనంపరేత్ || ప్రతిష్ఠాం కార
యేత్పశ్చాత్పుజాద్రవ్యమథోద్యతే | యజ్ఞోపవీతనై వేద్య వస్త్రుచందన కుంకుమైః || స్రగ్ధాపదీపతాం

బూతైరక్షతైశ్చపితామహమ్ | బ్రహ్మజ్జ్ఞానమితవగాయత్ప్రపూజయేత్ | ఉపాధ్యాయంచసంపూజ్యయ
 థాపోతంపఠేత్తతః || ఇతివేదపారాయణకలతప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః. అనశ్చన్పగాయ మ్. ఆధారశనపా
 రాయణవిధిః | అథాతోనశనపారాయణవిధింవ్యాఖ్యాస్యామచసమాపేనాశ్చీయాద్యధాశక్తివాచయః ఫలాన్యో
 దనంవాహవివ్యూహాద్రమల్పంభుక్త్యాతదాశేషమధీయత - గ్రామాత్ప్రచీమదీచీంవాదిశముపనిషద్రామ్యా
 గ్నిముపసమాధాయ పరిశీల్యైర్ధాక్ ప్రదాయాశ్చేనైతాభ్యో దేవతాభ్యోజుహూతి || అగ్నయేసోమా
 యేంద్రాయప్రజాపతయేబృహస్పతయే విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో బ్రహ్మణే ఋషిభ్యో ఋగ్వేద్యో యజుర్వేద్యో
 సామవ్యో శ్వేదాద్యై మేధాద్యై ప్రజ్ఞాద్యై ధారణాద్యై సదసన్వతయేను మతయే శ్రియే హియే సావి
 త్ర్యై సవిత్రే ప్రజాపతయే కాండముషయే సోమాయకాండముషయే అగ్నయే కాండముషయే
 విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఃకాండముషిభ్యసాంగహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యో యజ్ఞకీభ్యో దేవతాభ్యఉపనిష
 భ్యోహవ్యవాహనాయవిశ్వేభ్యోవరుణేభ్యోమమత్ర్యై సిద్ధిప్రకృతేవ పృథక్సహాకారేణహుత్యా వ్యాహృతి
 భిశ్చ పునః పరిషించతి సమాపేచైతాన్యజుషా తర్పయతి ఎవమృగ్వేదిహంకాండ ఋష్యాదివజ్రమా సిద్ధిప్ర
 కృతస్తేషాం స్థానేశతర్పిభ్యోగ్నిగృత్సమదాయ విశ్వామిత్రాయ వామదేవాయాత్రయే భరద్వాజాయజమద
 గ్నయేగౌతమాయ వసిష్ఠాయ ప్రగాయేభ్యః పావమానీభ్యః తుద్రసూక్తేభ్యః మహాసూక్తేభ్యో మహా నా
 మ్నిభ్యఃఇతి || తతోవేదాదిమారభ్య సంతతమధీయతనాస్యాంతరా నధ్యాయోనాస్యాంతరాజవన మరణే అహ
 చిర్నాంతరావ్యాహరేత్ || నాంతరావిరమేత్ | యావదంతరంధీయత - తదాంతరావిరమేత్తీర్నాన్
 జానాయమ్యప్రణవంచాత్రవిధాయ యావతాంలమధీయత - తతస్సవాణిశోనిశాంతరం సంగ్రామాదర
 ణ్యసలిలం లోద్యపరిదద్యాత్ || ఆదావంతేవ బ్రాహ్మణ భోజనం దక్షిణాదానం వింద్యాత్ - యఎతేన
 విధానేన వెదమధీయతసతః పూతోవబోధవతి || మనశ్శుద్ధిశ్చభవతి - ద్వాభ్యాంపారాయణాభ్యాం రుగ్ని
 శ్చాభోజ ఇహధీతే అన్యతేభ్యః ప్రముచ్యతే తిభిర్బహుభ్యఃపతనీయపాతకేభ్యశ్చాద్రాయంరెతస్సిక్త్యాగం
 గాపుమజ్జంశ్చభవతి చక్షుశిశ్శూద్రాన్న భోజనాత్తత్సేవనాత్ - తత్ప్రీసేవనాత్పంచభిరయాజ్యయాజ
 నాత్పూతోభవతి - అగ్రాహ్యగ్రహణాపసంధ్యోపాసనాచ్చ షడ్భిబ్రాహ్మణలోహిత కరణాశ్చక్షుహర
 నాత్ప్రీలోహితకరణాత్సవణాన్త్రయాత్పతసంయోగాచ్చసప్రభిః | పాజాపత్యానాం హీనాచరణాద్యజ్ఞా
 పవేధనాచ్చాష్టభిశ్చంద్రాయణస్యానాచరణాద్ధరుతల్పగమనాద్రజ స్వలాగమనాన్నవభి స్సరాపానాద్దశ
 భిరశ్రోత్రియయాజనాదసోమపానాద్యాయతత్యైకాదశభిర్యామృతహననాద్దాదశభిః పూర్వజన్మేహజ
 న్నకృతైస్సదైఃప్రముచ్యతే - స్వగఃలోకంవగచ్ఛతి - అగ్నియోమాదీక్ క్రతున్యజతిత్రైః క్రతుభిరిష్టంభవతి
 వేదాధ్యాయాసదైవస్యానపాస్తాసత్వవాక్కుచిః | యంయంకామయితేకామం తంతంవేదేన సాధయేత్ ||
 ఆసాద్యంనాస్తియతిగంచి ద్బ్రాహ్మణోపిఫలంచుహత్ || ఇతి సమాప్తేచైతాన్యజుషాతర్పయతీతి - సమాప్తే
 వేదపారాయణేలతాదేవతాః పూర్వోక్తాః అగ్నిసోమాద్యాయజుషాతర్పయతి - యజుర్వేదేన సమాతర్ప
 యతి - యజువేదపారాయణే తస్యవేదస్యాప్రామాణ్యమిత్యవ్యతే - ఆథవాధూరాదివ్యాహృతి జననద
 తాప్తయాత్మకంయజుశ్చజ్ఞేగృహ్యతే - తేనైతదుక్తంభవతి || ధూదేవాంస్తర్పణయామిత్యేనేన ప్రకారేణత
 ర్పయిత్యాగ్ని సోమాదీంస్తర్పణయేతి || ఉపక్రాంతవేదపారాయణ మధ్యే నవ్యాహరే న్నాధ్యాప
 యేత్ || తథాతౌకికవచనమపిరబూయాత్ - హితనిత్యస్తేమిత్రికకర్మానుపయుక్తా ముక్తిం నకుర్యాది
 త్యథః || నిశోనిశాంతరంసంగ్రామార్యాసలిలంలోద్యపరిదద్యాదితి || లోద్యభిత్వాపరిహార్యవజ్రయిత్యే

తియావత్ - పరివర్తమాపయేత్ || సితాంతరంసశీధన్యం ధ్యావాసలిలముదకం దృష్టిరమాపోధూమికా
సితాదికాలాః దేశాంశ్వవజకయిత్వాపమాపయేత్తథః - సతతఃపూతోఽదోభవతీవదోభవతివదాత్మ
కోభవతి - ఉత్పన్నైశ్చానవాన్భవేదత్తథః || ద్వాభ్యాంపారాయణాభ్యామృగ్భిశ్చేతిరుగ్భిః || పారాయణీభిః
పావమానవ్యయం పావమానీశ్వమితిత్వోక్తఫలానుపరికల్ప్యితత్కర్తవ్యః || ఎవముత్తరంపారాయణత్రయేణగంగా
స్నానంమిశ్రిత్యాసాధనంవిజ్ఞంశ్వభవతి - పూతోభవతీత్కర్తవ్యః || పాజాపత్యాదీనాం చరణంప్రకాంత ప్రాజాప
త్యానామనుష్ఠానం ఎవంచాద్రాయణస్థనీచాచరణంయజ్ఞోపవేధనంయజ్ఞవినాశః - ఇత్యనశ్చన్పారాయణవిధిః ||

—* సారమంత్రః. *

అథ సారమంత్రానా మృత్యాద్యభిధీయతే || పూర్వాచార్య క్రమేణోదుత్యం జాతవేదసమితి త్రయోదశవజ
సూక్తం కాత్సేక్షాన ప్రసూత్యేనదృష్టం గాయత్రమంత్రాంశ్వ తస్రోనుష్టుభస్త్రేబోధనవ్యాత్మచో రోగ
మధ్య ఉపనిషదంత్యాద్విషన్నాశనీ || చి తం దేవానాముదగాదితి వదృచం సూక్తం అంగిరసేన కృత్యేన దృ
ష్టంత్రైష్టుభమంద్రం మిత్రా వరుణయోరితి ద్వౌవజౌఽధ్వేన దీఘ తమసా దృష్టం త్రైష్టుభో హంసశ్శు
చిషదిత్యేషా గాతమపుత్రే వామదేవేన దృష్టా జగతీయత్వా సూర్యేత్యేషా భూమిపుత్రేణాత్రిణా దృష్టా
అనుష్టుప్ - యదవ్యసూర్యేత్యేతాఃసూర్యైశ్చ తిస్రణ్డ్యేతీతివ తస్రోధ్వజ ఉదుత్యద్దశితం వపురితియా ఎ
తాః మైత్రావరుణీనా వసిష్ఠేనదృష్టా స్త్రిష్టుభః - ఉదుత్యద్దశితం వపురితి బృహతీశాజ్జగత్సప్తాగ్నితీ సతే
హబృహతీతితద్బహుంరితిపుర ఉష్ణేక్ బ్రహ్మహం ఆసీషిద్రువేణభృగుపుత్రేణజమదగ్నినాదృష్టః పూర్వాబృహ
త్యుత్తరాసతో బృహతీనమో మిత్రస్యేతద్వాదశవజం శుక్లం సూర్య పుత్రేణాపి తపసా దృష్టజాతం శ
న్నో భవేదితి త్రిష్టుప్ - సూర్యోన్నోదవః పాణ్డితి పంచవజం సూక్తం శుక్లం సూర్య పుత్రేణ చతుషా దృ
ష్టం గాయత్రం బిభాద్యహదితి చతురుచం శుక్లం సూర్యపుత్రేణవిభాజా దృష్టంజాగతం విభాజేజ్యోతి
షేత్యస్తారపజ్జిః ఆయంగారితివం సూక్తం సావక సాత్సాయంగాయత్రం సవక త్రేసూర్యో దేవతాం
త్యం సూక్తం కచిదాత్మస్తవంచున్యంతే || యజుషిస్పాహ యామితి ధ్యావోయోయ ఎతేన సూర్యేణ సూర్యమ
వారహరుః తిష్ఠంతే || తేఆయుష్యవంత ఆరోగ్యవంతోభవంతి ఎతేసూర్య సాయుజ్యం గచ్ఛంతి || మహాణా
వాభ్యేమహితే పూణక స్తరంగోపి పంచమాఖ్యః.

ఇతి శ్రీ పండితపారిజాత కథారిమల్లెత్యాది బిరుద రాజ విరాజమాన శ్రీమదన భూపాల పుత్రస్య మాత
కాత్మనిబంధే మహాణకవాధిధానే కమకవివాకే పంచమ స్తరంగస్సమాప్తః.

—* అథరుద్రవిధిః. *

తత్ర తావదుపయుక్తేషు వినియోగాదికం చింత్యతే || వినియోగోనామాభిసంబంధః సర్వాంగంగీ
భావరూపః ఎకస్యైవ మంత్రస్య విధివద్బలాదనైకేషు నియమియ్యేషు కమకస్త్వంగత్వం || యస్మిన్కమకణి
యదంగభావం భజతే తదా తస్మిన్కమకణి వినియోగోజ్ఞేయః - ఎవంచ యద్యపి చరమాయామిష్టకాయాం
శత రుద్రయం జుహోతీత్యాదిభి బ్రాహ్మణ్యవాక్యైర్గర్హిపయనేవరమేష్టకాయా మేకాదశభీరుద్రానువాక్యై
హూణమోహితభి హూమాభ్యై కమకస్త్వంగత్వం || రుద్రానువాకానాం - తథాహి జాచాలి శుతో || కింజ
శ్యేనామృతత్వంనోబ్రూహి శతరుద్రీయకేనతి || తథారుద్రాధ్యాయాముచ్యతే సవక పాపైరితి || తథారు
ద్రాణాం జపహూమాచకనవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామగత్యాది శ్రుతి స్మృతిపురాణ వాక్యైర్జగత్ హూమాభి
షేకేవినియోగా విజ్ఞేయాగ్నితి వినియోగః || అథరుద్రమంత్రవిధాగః || తత్ర మంత్రాంత్రైః పూర్వాదీం తస్మిన్

పాతయేదిత్యాపస్తంబః॥మంత్రైశ్చమంత్ర సమాప్తిభిః కర్మాదీకర్మోపక్రమాన్ సన్నిపాతయేద్యోజ
యేత్ ॥ సమగ్రమంత్రం పఠిత్వా కర్మకుర్వాదిశ్యధః॥తద్యథా-నమస్తేరుద్రమన్యః ఉతోతి ఇష వేనమఃచా
హుభ్యామతతేనమస్వామేతి న్వాహుకారంతే హురిగ్నా ప్రక్షిప్య రుద్రాయెత్కుద్దేశత్యాగః కార్యః ఇ
తి మంత్రవిధాగశ్చ రుద్రానువాకమనానావిధః - తస్మాత్త్రాతేఃర్షణి చరమాయామిప్తకాయాం జుహోతీత్యు
క్త్వాతేధావిధాగం జుహోతి ॥ త్రయివిధేహికాగతి త్రిధా రుద్రానువాకానామేకాదశానువాకా
నాం విధాగఉక్తః॥ తథా- తిస్రఅహుతీర్జాహోతి॥పట్నంపద్యంతే॥ వద్వాఋశవఇతి యోధా విధాగోపిదర్శి
తః- నమస్తేరుద్రమన్యఃఇత్యేతాననువాకాన్త్రేధావిభజ్యాపితాన్వధుముపక్రమ్యనమస్తక్షద్భ్యుగతి జాను
డఘ్నేధావిధాగమహో రథకార్యశ్చన ఇత్యుపక్రమ్య నమస్తాయుధాయేతి నాభిఘ్నేశేషేణాపాగవ
సానేభ్య ఆస్త్రిఘ్నేహుత్వా సహస్రాణి సహస్రశఇతి దశాభ్యాతానాన్తద్వారోహం జుహోతి ॥ సమో
రుద్రాభ్యో యోగ్యధివ్యామితజానుడఘ్నేధారయమాణోన మోరుద్రేభ్యోయంతరిక్షఇతి నాభిఘ్నేన మోరుద్రే
భ్యోయేదిత్యాస్త్రిధుఘ్నే హుత్వేతి త్రేధామోధాచక్షభాగో దశితో బోధాయనేన॥అపరఃప్రకారిఃతతః
ప్రథమేనాకే పంచదశచైవ పంచదశ మంత్రాఃద్వితీయే త్రయోదశయజుఃపీతీత్రయోదశ- తృతీయచతు
ర్థాయోః ప్రత్యేకం సప్తదశ యజుఃపి-పట్నంపంచస్వనువాకే మాధయతో నమస్కారమంత్రాః॥పంచమ
వస్త్వానువాకయోః ప్రత్యేకం పంచదశయజుఃపి - సప్తమేషాదశ- అష్టమేసప్తదశ- నవమవీకోనవంశంతిః॥
పట్నంపంచస్వనువాకేషు ఏకతోనమస్కార మంత్రాః- తత్రాపి పురస్తాన్నమస్కారః- నవమానువాకే నమో
హః కిరిభ్యోదేవానాగ్ం హృదయేభ్య ఇత్యతోదేవానాం హృదయేభ్య ఇత్యుత్తరమంత్ర చతుష్టయే పృనువజ
తి॥ తద్యథా॥ నమోవిక్షిణకేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్య ఇత్యయఃచానువంగో యత్రహోమాదిష్వే తే
షాం మంత్రాణాం పృథక్పృథక్విభజ్య ప్రయోగస్తత్రైవ - యత్రతు జపాదౌపృథక్కరణంన తత్రాపితు య
థాధ్యయనమేవ పాతం- ఎవం సవత్త్రాశ్చనషంగస్థలేషుజ్ఞైయం- అత్రచ ద్వితీయాది నవమాంతేవ్వనువాకే
షు నమస్కారాంతం - నమస్కారాద్యమేకంయజురితిశాక పాణిః-నమస్కారాద్యేకంయజురితియాగ్గః॥
అష్టావనువాకావప్తయజుఃపీతికాశశ్చస్మిన్- తత్రశాక వాణిషత్సే ఉభయతోనమస్కారేమసుకరోమం
త్రవిధాగః - అన్యతరో నమస్కారేష్వేవ మూహ్యః - తద్యథా ॥ నమో భవామయ రుద్రాయచ నమశ్చ
ర్వాయచపశుపతయేచేత్యత్ర ద్వితీయోనమశ్శబ్దః - పూర్వమంత్రస్యదాంతత్వేనోత్తర మంత్రస్యాపిత్వేన
త్యోభయాస్త్రకమామ్నాతం . కాకాక్షీవదుభయత్రాపిసంబంధ్యతే ॥ తథాద- నమోభవాయచ రుద్రాయచ
నమశ్చైత్యోమంత్రః - పురరపితమేవనమశ్శబ్దముపాదాయ నమశ్చర్వాయచ పశుపతయేచ నమశ్చైత్యో
మంత్రః ॥ ఎవముత్తరత్రాపిపిజ్ఞైయం - అథవా- నమోభవాయచ రుద్రాయచేత్యాది ॥ ఎవమాదిచబద్ధేనమ
ప్రథమోనమశ్శబ్దఅనుకృప్యతే॥ ఎవముశ్చయతో నమస్కారమంత్రాభవంతి-యాగ్గ-పక్షైత్వన్యతర నమస్కా
రేషు స్ఫుటోమంత్ర విధాగః - ఉభయతోనమస్కారేషూహ్యం-తద్యథా॥నమోహిరణ్యభాహవే-పశూనాం
పతియో నమోనమ ఇత్యత్రనమోహిరణ్యభాహవేసేనాస్యే దిశాంచపతయేత్యేకోమంత్రః-పురస్తాదేవైకన
మస్కారఃయుక్తః - నమోవృక్షేభ్యోహరికే కేభ్యః పశూనాంపతయిఇతి ప్రథమత ఎవద్వి నమస్కారోద్వితీ
యోమంత్రః - ఎవముత్తరత్రాపిచతుర్థానువాకేచరమమంత్రవజ్రం - చరమ స్త్వాదౌద్వి నమస్కారకః॥ ఆ
త్రైవ నమస్కారఇత్యుభయతోనమస్కారసీప్తకారః ॥ ఎవంచాస్యవిధాగాబహుభిభావ్యకారైరను పాత్వా
ఇతిబహుసంమతః - పూర్వోక్తఎవవిధాగోగ్రాహ్యః ॥ తథాచ శాకపూర్వాదిభిరపి నవిరోధః-తథాపి॥

ద్వితీయత్యతీయచతుర్థానువాకాభిప్రాయం నమస్కారాదికమేకంయజురితిశాకపూజేరాహ || అన్యం
స్వస్యవాంతరమహావాక్యానివేదభామ్యేకబ్రహ్మసహజేణదశితాని - తస్మాత్పూర్వోక్తన్యాయేనాదిత ఆర
భ్యవస్వనువాకేషు చతుశ్చత్వారింశపధికంశతంతంతాః - చతుషేనువాకేద్వాదశే ద్వాదశమంతాః - ఏ
కాదశానువాకేమంత్రేతియజుషేదశశ్చైత్రయోదశమంతాః - ఏకాదశస్వనువాకేమంత్రా ఏకోనన
ప్రత్యక్షతంతం - చమకానామేకమనువాకంకమేదా మంత్రాంతేవసోధాకరాంజహుయాత్ | అయంచ
హేమప్రకారః - సప్తద్రవ్యసాధారణః || సర్వత్రవసుధారాచాశ్చైర - ఏవమేవరుద్రైకాదశిన్యాం షహ
రుద్రేతిరుద్రేచద్రవ్యం - ల్లక్షణానిహామ | శాతాతః || షడంగైకాదశిరుద్రా రుద్రైకాదశ రుద్రతః ||
ఏకాదశభరేతాభిమహుద్రశ్శక్త్యతే || ఏకాదశమమరుద్రైతిరుద్రాదశిరీతితి || తద్యథా || విధినానమ
కావృత్తిరుద్రస్యైకాదశాత్తికారుద్రస్యైకాదశావృత్తియద్యైకాదశసీస్తృతా || ఏకాదశభరేతాభిమహు
ద్రస్తుకథ్యతే - ఏకాదశమమరుద్రై రుద్రాదశివ్యతితి || ఆనయోరధః || షష్ఠమాణ షడంగన్యాసా
దిపూర్వకమేకాదశ నమకానా చాకానా - జపానంతరమేకందమక ప్రథమానువాకంజపేత్ - నమఃపూర్వకం
నమక జపానంతరం ద్వితీయం చమకానువాకంపఠేత్ - ఏవమేకాదశవారంనమకాన్పఠేత్ || క్రమేక్షేకమే
కం చమకానువాకముదీరయేత్ ! ఆనేనచప్రకారేన నమక్తేకాదశాను వాకానా మేకాదశధా ఆవృత్తిష్ట
డంగైకాదశిత్వత్యతే || ఏవంరుద్రాదశిసంజ్ఞాంలభతే ! ఏకాదశరుద్రః - పూర్వోక్తస్వరుద్రస్యైకాదశసీచ
తి వ్యపదేశద్వయధాగృహతి || ఏకాదశభరేతాభిమరుద్రైకాదశసీధిరితిపర్యాయనామ్నిభిరేకాదశసంఖ్యాకాభి
మహుహుద్రః కథ్యతే || మహుద్రస్యైకాదశా వృత్తిరీరుద్రాదశి || చమకనమకయోమకంత్రవిధాగః - అ
త్రమంత్రవిధాగప్రకరణేమతే తేషాందశితత్వాత్ - కస్త్విధాగకతిమంత్రాగతి మంత్ర సంఖ్యా తథాక్య
త్వానిచ్చేదవతత్ప్రవృత్త్యతే - తథాదశావహూమాదికైతత్వానుశయ ఇత్యేతదధిధాన్యతే - తతస్తుత్వాప్రై
ధామోధాచవిభాగోదశితః - సోత్తత్రేధావిభాగంమనసిధాయబోధాయవోష్యాహ | నమసైరుద్రమన్య
వతిత్యేతాలనువాకాస్త్రైధావిభజ్యంతే - అత్రావిచ్చిన్నానామనువాకానాంత్రేధారణాత్తేచవ్యాకృత్వా
రోనువాకావికాంశః || ఏవంచానువాకమధ్యనిచ్చేదమంతరేణ త్రైవిధ్యంఘటతే - యథాగవాంశతం దక్షి
ణైశ్యత్రయోదశశ్చిజాందక్షిణావిధాగః - తద్యథా || ప్రధానఋక్పశుప్తయ స్థాథిశనగతిసంజ్ఞా | తద
నంతరమృత్విక్పశుప్తయధిశనగతివంసంజ్ఞా || తదనంతరాణాం చతుర్థామృత్విజాం తృతీయాధిశనగతి||
తతోవశిష్టానాంచతుర్థాం యజిశ్చ - ఏకంశతం గావోవిభజ్యదాతవ్యాః - తత్రాశ్యయంనియమః - అ
ధిశనామథం తృతీయాధిశనాం ద్వితీయోంశః || అధిశనాంచతుర్థోంశగతి || అధిశనాంచ ద్వాదా
సమిశ్యతప్రత్రథమాధిశనాం గోశతాధంపంచాశ్లావోభవంతి - ఏవంచక్రియమాణో ద్వితీయాధిశనాం
పంచాశతోధంపంచశతః || తృతీయాధిశనాంపంచదశ తృతీయాంశే క్రియమాణే షోడశభవంతి - గోద్వ
యమవశివ్యతే || తత్రత్రైవిధ్యస్తలేమ విభజ్యస్థాపితుమశక్యం ద్రవ్యద్వారాచ విభాగోసిద్ధః - తస్మాదధిశా
మస్తావత్పారిశత్ || ద్వితీయాధిశనాం చతుర్వింశతః - తృతీయాధిశనాం షోడశ అధిశనాం ద్వాదశే
తిగవాంపరిచ్చేదాయశతంగావోవిభక్తాః - అనేనన్యాయేన ప్రకృతే ష్యేకాదశాను వాకానామనువాక స్వ
రూపవిచ్చేదాయ పూర్వోక్తరీత్యాచరమానువాకత్రయస్య ఏకంమంత్రమంగీకార్యం || ఏవంచరమానువా
కానామేకావృత్త్యాజపాంతే యదిహేమారుంకతుం చికిషత్ || తదాహేమమాత్రమేవ - తదాతస్మిన్
పక్షేత్రయోమంత్రాసింప్రసూతయోభవంతి - ఏవం చరమానువాకానామేకజపాంతేషోమచికిర్షాయాం

కేవలహోమ త్వేచ్ఛాయాంవాచమకేషుప్రథమారుగకోమంత్రః - విశిష్టానువాకా ఏకాదశమంత్రాః ॥ ద్వాదశభిమంత్రైస్తావత్యతహుతయః - వసుధారాపూర్వోక్తరీత్యైవ ॥ ఇత్యేకః ప్రకారః ॥ అథాపరస్మై

—*† త్రేధావిభాగః. †*

ధావిభాగోనమకేమ - అత్రచమూలం త్రేధావిభక్తంబు హూతీత్యేతదేవ శ్రుతివాక్యం - తత్త్రీనమస్తే రుద్రమన్యవగ్నిత్యారభ్య సభాపతిభ్యశ్చవోనమగ్నివకోధాగః - నమోఅశ్వేభ్యగ్నిత్యారభ్యవార్యాయచేత్యంతో ద్వితీయః ॥ నమఃప్రతరణాయచేత్యారభ్యా సమాప్తే స్తుతీయః ॥ ఎవంత్రయో మంత్రాగ్ని జపాంగ హూమేంగ హేతుభూతస్వతంత్ర హూమేతస్రతహుతయః - ద్వితీయఃప్రకారః ॥ అథాన్యోన్యో ధావిభాగాత్త్యంత్రతన తతం పూర్వోక్తవిభాగప్రకారేణైవ ప్రథమద్వితీయా గ్రహణ్యా ॥ తృతీయేవిభాగేతు నమఃప్రతరణాయచేత్యారభ్యయవేతావంతగ్నిశ్చూచాసహిత ఏకోమంత్రః - నమోరుద్రేభ్యోయే పృథివ్యామిత్యాగ్నిత్యారభ్యత్రీణ్యజాంషి అత్రచనమోరుద్రేభ్యగ్నిత్యవేసామిత్యేతత్పదంచగ్నివసనైభ్యగ్నిత్యారభ్యతృతీయోమంత్రః - ఏవంపూర్వోక్తై స్త్రిభిష్శంత్త్రైస్సహజన్మంత్రాః ॥ అస్తింశ్చవిభాగేత్రేధావిభక్తంబు హూతీతుపక్రమ్యవట్నంపద్యంత ఇత్యం తాశ్రుతిప్రమాణత్వేన పూర్వం దశితా - అధునావినియోగ సంగ్రహేక్యం ప్రమాణీ క్రియతే ॥ ప్రశ్నైతు పంచమేస్తోక్తశ్చతరుద్రీయహోమే సభాపతిభ్యశ్చంత ఏకోమంత్రః ప్రకీర్తితః అవార్యాయ చేన్యంత ఏక స్మస్త్రనసీత్యంతఉత్తరః ॥ నమోరుద్రేభ్యగ్నిత్యేవపృథివ్యావిభాగతస్మైధాభిన్నస్తతోహూమే వజ్రంత్తా గ్నిమాతీతాగ్ని ॥ అస్తిన్విభాగ- షడాహుతయోభవంతి- జపాంగహోమస్వతంత్రహోమేవా ॥ ఇతిశ్రుతీయః

—* షోడశధావిభాగః. *

ప్రకారః ॥ అథషోడశధావిభాగవానన్యతరంప్రకారః ॥ తత్రచమస్తే రుద్రమన్యవగ్నిత్యారభ్య నమస్తశ్చభ్యగ్ని త్యంతంప్రథమోవిభాగః - రథకారేభ్యశ్చవ గ్నిత్యప్రమ్య నమస్వాయుధాయ చేత్యంతో ద్వితీయో విభాగః- సుధన్వనేచేత్యారభ్య సహస్రసాణి సహస్రశ ఇత్యేతద్వక్యగ్నంతం తృతీయో విభాగః ॥ ఇతి త్రయోదశమం త్రాస్సహస్రసాణిసహస్రశగ్నిత్యారభ్యనవమోదశమంత్రాః ॥ తత్రాష్ట్యజాంషికాశకృత్సమితేనేత్యాది ఎలేచపూర్వైస్సహస్రయోదశమంత్రాః - యేపృథివ్యామిత్యవశిష్టంవాక్యంపూర్వోక్తరీత్యాత్రీణ్యజాంషి త్రయోమంత్రాః - పూర్వంపూర్వోక్తైస్సహస్రేషామంత్రవిభాగబోధాయన వచనంప్రమాణం తచ్చాప్తిప్ర థమోపక్రమేనమస్తశ్చభ్యగ్నిత్యారభ్య ప్రథమజపాంగ హూమే స్వతంత్రహోమేవా ॥ షోడశాహుతయోభవంతి ॥ ఇతిచతుర్థఃప్రకారః ॥ అష్టావత్వారింశన్తంత్రీ విభాగః. అథాష్టావత్వారింశన్తంత్రీవిభాగాత్మకప్రకా రః ॥ తత్త్రీప్రథమానువాకేపంచదశర్చఃపంచదశమంత్రాః ॥ తత్రాష్టానువాకాఅష్టయజాంషి - కాశ కృత్సమితేత్యాదిత ఆరభ్య నవస్వనువాకేషు త్రయోవింశతిః ॥ దశమేనువాకేద్వాదశచేతి ద్వాదశ ॥ ఎలేచపూ ర్వైస్సహస్రహంపశ్చంశత్ - ఏకాదశానువాకే దశదశస్త్రీణి యజాంషి - త్రయోదశైవం- పూర్వైస్సహస్రే షావత్వారింశదతోజపాంగ స్వతంత్రహూమేచతావశ్య ఏవాహుతయః ఇతి పంచమ ప్రకారః ॥ అద్వైకొనస ప్రత్యుత్తరశతమంత్రవిభాగయుక్తాన్యతమః ప్రకారికి ॥ సవవినియోగః - ప్రకరణానంతరమేవ ॥ తత్రప్ర థమానువాకే పంచదశదశ ఇత్యోచి నా గ్రంథేదశితః - అతశ్చ జపాంగహోమే ఏకొన సప్రత్యుత్త రశతమాహుతయః - ఇతిషష్ఠఃప్రకారః ॥ ఇత్యేకవారంనమకావృత్తౌచంత్రవిభాగ భేదేన పట్నక్షాఃప్రద శితాః ॥ అథరుద్రైకాదశిన్యాదిమ పూర్వోక్తపక్షసంఖ్యానావృత్తిభేదాంతసంఖ్యాభేదః ప్రదశ్యతే - నమ కానామేకవారమావృత్తౌదశాంశహూమప్రాప్తిరేవశాస్తి ॥ ఏకాదశధావృత్త్యాత్మికేరుద్రాభ్యైద్యతే - తత్ర

దశాంశహోమకతః ప్రేతేధా విభాగపక్షద్వయాశ్రయణేన తస్య ఆహుతయః - నమకన్యైకాదశేతి పూర్వాభిస్సహ సప్తాశీత్యుత్తరం || తతోవసోధాకరా - అష్టాదత్వారితస్సంపూర్ణహోమపక్షే ప్రతిరూపకం తస్య స్త్రీసప్తహుతయశ్చ తస్య స్త్రీసప్తహుతయః - రూపకాంతే చమకానువాకే నైకాహుతీ రిత్యేకాదశ - పూర్వాభిస్సహచతుశ్చత్వారితం - అంతేదశసోధాకరా - యోధా విభాగాశ్రయణ పక్షేను దశాంశహోమపక్షాహుతయః - తతోవసోధాకరా - సమగ్రహోమేతు ప్రతిరూపకం పట్వడితిషడుత్తరావప్తిః - పూర్వోక్తరీత్యా - చమకానువాకాహుతయ ఏకాదశేన ప్రసప్తాహుతయః || అంతేవసోధాకరా - యోధా విభాగపక్షాంగీకారే దశాంశహోమేయోదశాహుతయో వసోధాకరాచ - సంపూర్ణహోమేతు ప్రతిరూపకం యోదశ యోదశేతి పట్వత్త్యుత్తరశతమాహుతయః పూర్వవ చ్చమకన్యైకాదశశ్చేతి పూర్వాభిస్సహ సప్తాశీత్యుత్తరం శతం - తతోవసోధాకరా - అష్టాదత్వారితస్సంప్ర విభాగ పక్షాంగీకారే దశాంశహోమేకాదశేతి మిళితైవోనచత్వారితదేవ || తదనంతరం వసోధాకరా || సమగ్రహోమ ప్రతిరూపక మష్టాదత్వారితదశ్యష్టాదశత్యుత్తరాపంచశతీ భవత్వాహుతినాం పూర్వవ చ్చమకాను వాకానామేకాదశేతి మిళితైవోనచత్వారితదుత్తరాణి పంచశతాని - తతోవసుధారాచ || ఏకాదశసప్తత్యుత్తర శతమంత్రవిభాగపక్షాశ్రయణేతు దశాంశహోమ ఏకాదశసప్తత్యుత్తరశతమాహుతయః - సమగ్రహోమేతు - ప్రతిరూపక మేకాదశసప్తత్యుత్తరశతమిత్యేక సహస్రమష్టాశతా శ్చేకోనవప్తిశ్చేత్వాహుతయోభవంతి . పూర్వవ చ్చమకానువాకానామేకాదశేతి మిళితైవోనచత్వారితదేవ సహస్రమష్టాశతాని సప్తత్యుత్తరతోవసోధాకరాతిరుద్రాహుతి సంఖ్యా || అథరుద్రేకాదశిన్యా మాహుతి సంఖ్యా || అధైకవింశత్యుత్తరం శతం రూపకం భవతి || అతశ్చతాంశహోమోష్యత్రావతిష్ఠతే || అవకాశసంభవాత్ || యథాచశతాంశహోమస్తదా శతరూపకాణామేక రూపకావృత్త్యాహోమః - నతత్రాపి ప్రేథామోధేత్యాది మంత్రవిభాగభేదేనానైక పక్షాస్సంభవయ్యుః || తత్రత్రైవిభాగశతరూపకాణామేకరూపకావృత్త్యాశ్రయణహుతయః - చమకానువాకే రేకాదశేయోదశాహుతయః - అంతేవసోధాకరాచ - శతాంశహోమపక్షఏవయోధావిభాగాశ్రయణేతరూపకాణామేక రూపకావృత్త్యాహుతయః - అవశిష్టైకవింశతిరూపకాణాంకృతేనమనైరుద్రమన్యవ ఇత్యాదిభిస్సప్తభి రుగ్భిః ప్రాతరతితసః - న మోరుద్రేభ్యో యేషభి ర్యామిత్యాదిభిః పూర్వోక్తప్రకారయుక్తైస్త్రైభిర్యజుభిః స్త్రీసప్తహుతయ ఇతి పూర్వోక్తాభిస్సహ ద్వాదశచమకానువాకై రేకాదశేతి మిళితైవోనచత్వారితయోవింశతిః - అంతేవసోధాకరాచ శతాంశహోమపక్షఏవయోదశభాగాంగీకారే రూపకశతస్యైకరూపస్యైకావృత్త్యాహుతయః - అవశిష్టానారూపకాణామేకవింశతిః - కృతే ప్రథమదైకాహుతిః పూర్వోక్తరీత్యా యజుషేకాహుతిః యజుషాపూర్వోక్తప్రకారేణ సప్తత్యుత్తరశతమాహుతయః పునః ప్రథమాభిస్సప్తభిరుగ్భిః ప్రత్యేక మేకైకేతి తస్యః - అంత్యైస్త్రైభిః పూర్వోక్తప్రకారయుక్తైర్యజుభిః ప్రత్యేక మేకైకేతి సప్తమిళిత్యాచతుర్వింశతిః || చమకానువాకై రేకాదశేతి పూర్వోక్తాభి రేకాంహుత్యా తస్య సప్తహుతయః సహ పంచవింశ తతో వసుధారా శతాంశహోమపక్షఏవ అష్టాదత్వారిత రూపక విభాగాశ్రయణే తస్య రూపకాణామేకావృత్త్యాష్టాదత్వారితదాహుతయః | త్రిభావిభాగమశ్రిత్యుత్తరైవ రూపకావృత్త్యాశ్రయణహుతయః || అవశిష్టపక్షాణాం కృతే ప్రథమదైకాహుతిః - సమగ్రహోమేతి ప్రతిరూపకమేకేన యజుషా పూర్వోక్తప్రకారయుక్తేన దైకాహుతి రిత్యేవం త్రిపంచాశత్ - చమకానువాకై రేకాదశేతి మిళిత్యా చతుర్వింశతేవ సుధారాచ శతాంశహోమపక్ష ఏకైకాదశ సప్తత్యుత్తరశతమంత్రవిభాగాశ్రయణే శతరూపకాణామేకరూపకా

భవంతి - చమకస్యైకవింశతినహస్రాన్ ద్వైశతతేత్యుత్తరైక శతరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశైకాదశేతి
మిళిత్యావీకసహస్రం త్రిణిశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకం వట్టదాహుతయ ఇతి సప్తసహస్రైక త్రింశతిశ్చాహుత
యః - ఎతాశ్చ పూర్వాభిస్సహస్రహస్రాణి త్రిణిశతాని చతుర్వింశతిశ్చాహుతయః - అతోవసోధాఽరాచ || త
త్రైవసమగ్రహోమపక్షే తత్రాపి యోధామంత్రవిభాగవక్ సహస్రం త్రిణిశతాన్యైక త్రింశచ్చేతి పూర్వాభి స్సహస్రవసహ
స్రాణి త్రిణిశతాని సప్తదశచాహుతయః అంతేవసోధాఽరా - తత్రైవసమగ్రహోమపక్షే యోడశధామంత్రవిభాగ
వక్ సహస్రం త్రిణిశతాన్యైక త్రింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకం యోడశేతి మిళితైస్సహస్రం త్రిణిశతాన్యైక
త్రింశచ్చాహుతయః - పూర్వోక్తాభిస్సహస్రతాద్వాంశతి సహస్రాణి వట్టతాని సప్తవింశతి శ్చాహుతయః -
అతోవసోధాఽరా || అత్రైవసమగ్రహోమపక్షే పృష్ఠాదత్వారింశన్మంత్రవిభాగవక్ సహస్రం త్రిణిశతా
న్యైక త్రింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపక మష్టాదత్వారింశదివివక్ష్యే సహస్రాణి ధ్వైశతే
యః || అంతేవసోధాఽరా || అత్రైవసమగ్రహోమపక్షే ఏకోనసప్తత్యుత్తరశత మంత్రవిభాగే ఏక సహ
స్రం త్రిణిశతాన్యైక త్రింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకోనసప్తత్యుత్తరశతమిది ద్వైశతే చతుర్వింశతి సహ
స్రాణి నవశతాన్యైకోనదత్వారింశ దాహుతయః - అంతేవసోధాఽరా || అత్రైవసమగ్ర హోమపక్షే ఏకోనస
ప్తత్యుత్తరశతమంత్రవిభాగవక్ సహస్రం త్రిణిశతాన్యైక త్రింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకోనసప్త
త్యుత్తరశతమిది ద్వైశతే చతుర్వింశతినహస్రాణి నవశతాన్యైక త్రింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకోనసప్త
త్యుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశైకాదశేతి పూర్వోక్తాభిస్సహస్రాణి ధ్వైశతే వట్టేన త్రింశతినహస్రా
ణి ధ్వైశతే సప్తతిశ్చాహుతయః || అంతేవసోధాఽరా || ఇతి మహామద్రాహుతసంఖ్యా || అథాతిరుగ్రాహుతి
సంఖ్యా || తత్రచతుర్దశసహస్రాణి వట్టతాన్యైకవత్వారింశచ్చరూపకాభవంతి - అత్రతతాం శేవీశతం వట్ట
త్వారింశచ్చరూపకాః ఏక చత్వారింశద్రూపకా అవశిష్యంతే || అతిరుద్రేచచమకస్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యై
క త్రింశచ్చరూపకాభవంతి || అగ్రవశతాంశత్రయోదశ రూపకాః ఏకవింశద్రూపకా అవశిష్యంతే - ఎవంస్థి
తే శాంశపక్షేత్రేధాచ మంత్రవిభాగ వట్టత్వారింశదుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకంతిన్రిన్రి ఆహు
తయ ఇత్యక్షత్రింశదుత్తర చతుశ్చ - యహుతీరామవశిష్ట్యైకచత్వారింశద్రూపకాణాం కృతే ఆద్యాభి స్త్రీస్సభి
రుగ్భిః ప్రత్యేకమేకైక తిన్రిః || అంశ్య ఇతిభిః పూర్వోక్తాపకారయ్యైస్త్రిభిః ప్రత్యేకమేకైక తిన్రిన్రిచ
మకస్యత్రయోదశ రూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశైకాదశేతి చత్వారింశదుత్తరమేకశతరూపకయః || అవశి
ష్టేక త్రింశద్రూపకాణాం కృతే గ్నాన్జ్ఞానజోష సేత్సవయా చైకాహుతి - తిజ్యేవం మిళిత్యాస్తోత్రరాశీశ్చ
త్తరపంచశత్యుహుతీనా అంతేవసోధాఽరా || శతంశపక్షవివక్ష్యోధామంత్రైభాగవట్టత్వారింశదధికైకశతరూ
పకాణాం ప్రతిరూపకం వట్టేన త్రిన్రిశతాని వట్టస్పతి శ్చాహుతయః - అవశిష్టే తచత్వారింశ ద్రూపకా
ణాం కృతే పూర్వచాద్యాభిస్త్రిభిరుగ్భిః స్త్రీః పూర్వచేవాంత్యుగ్భిః స్త్రీ ఇ మదాహుతయః || చమక స్త్రి
త్రయోదశ రూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశైకాదశేతి - చత్వారింశదుత్తరమేకశతం - అవశిష్టేక త్రింశ
ద్రూపకాణాం కృతే గ్నాన్జ్ఞానజోష సేత్సవయా చైకాహుతి - తిజ్యేవం మిళిత్యాస్తోత్రరావీకసహస్రం ధ్వైశత
తిశ్చాహుతయః || అంతేవసోధాఽరా || శతాంశహోమపక్షే యోడశధామంత్రవిభాగ వట్టత్వారింశదు
త్తరైశత రూపకాణాం ప్రతిరూపకం యోడశేతి - సహస్రం త్రిణిశతాని వట్టేన త్రింశచ్చాహుతయః || అవశి

మై కవత్వారీంశద్రూపకాణాం కృతే పూర్వవత్పంచమమకస్యత్రయోదశరూపకాణాం కృతే ప్రతిరూపకమే
 కాదనైకాదశేత్యేకశతంత్రవత్వారీంశచ్ఛాసూతయః॥ అవశిష్టై కత్రింశద్రూపకాణాం కృతే అగ్నావిష్ణూసజోష
 సేత్యనయదైకాహుతిరివిశిత్వా ద్వేసహస్రేచత్వారి శతాని షడశీతిశ్చాసూతయః - అంతే వసోధాకరా॥
 శతాంశహూమపక్షపవాప్తా చత్వారింశన్మంత్రవిభాగవట్పత్వారింశదుత్తరైకశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకమ
 ప్తాచత్వారింశదితి సప్తసహస్రాణ్యమేవాహుతయః ॥ అవశిష్టై క చత్వారింశద్రూపకాణాం కృతే పూ
 ర్వవత్పృథమాభి స్త్రిస్సభి రుస్త్రిప్తినః పూర్వోక్తగుణ విశిష్టై స్త్రిస్సభి రంత్యయజుభిః స్త్రీప్ర ఇతి వట్పమ
 కస్య త్రయోదశరూపకాణాం కృతే అగ్నావిష్ణూ సజోషసేత్య నయదైకాహుతిరి విశిత్వా సప్తసహ
 స్రాణ్యేకశత మవ్యవచాశ దాహుతయః - అంతే వసోధాకరా ॥ శతాంశ హూమపక్షే షడుత్తర
 శతమంత్రవిభాగ వట్పత్వాంశ దుత్తరైక శత రూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకోనసప్తత్యుత్తరం శతమితి
 చతుర్వింశతి సహస్రాణాం షట్కాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశై కాదశేత్యేక శతం త్రివత్వారింశ దా
 హుతయః - అవశిష్టై కత్రింశ ద్రూపకాణాం కృతే అగ్నావిష్ణూ సజోషసే త్యనయచా ఎకాహుతిరి
 తి విశిత్వా చతుర్వింశతి సహస్రాణ్యమేవ శతాని చతుర్వింశచ్ఛాసూతయః ॥ అంతే వసోధాకరా ॥
 అథాతి రుద్ర ఏవ దశాంశ హూమపక్షే చతుర్వింశతి సహస్రాణి వట్పత్వాన్యేకచత్వారింశచ్ఛేతి రూపకా
 ణాం దశమాంశ ఏకసహస్రం చత్వారింశతాచతుష్షష్టిభిఃవతి॥ ఏకఏవరూపకోవశిష్యతే ॥ తథాచమకస్యై
 కసహస్రం త్రీణికతాన్యేకత్రింశచ్ఛేకరూపకాణాం దశమాంశ ఏకశతం శ్రయస్త్రింశద్రూపకాభవంతి॥ ఏక
 ఏవరూపకోవశిష్యతే॥ అత్రచ త్రేధామంత్రవిభాగ ఏకమేవసహస్రం చత్వారి శతాని చతుష్షష్టి శ్చేతిరూప
 కాణాం ప్రతిరూపకం తిస్రస్త్రిస్ర ఆహుతియ ఇతి విశిత్వా చత్వారిచసహస్రాణి త్రీణికతాని ద్వి నవతిశ్చ
 హుతయః ॥ చమకస్య త్రయస్త్రింశ దుత్తరైక శతరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశై కాదశేతి విశిత్యైక
 సహస్రం చత్వారిశతాని త్రివష్టిశ్చాహుతయః ॥ ఎతాశ్చ పూర్వాభిస్సహ పంచసహస్రాణ్యమేవ శతాని చ
 తుష్షష్టి శ్చేతి రూపకాష్టట్పడితి విశిత్వాష్టసహస్రాణి సప్తశతాని చతురశీతిశ్చాహుతయః ॥ చమకస్య త్ర
 యస్త్రింశద్రూపకాణాంచ ప్రతిరూపక మేకాదశాష్టాదశేతి విశిత్యై కసహస్రం చత్వారిశతాని త్రివష్టి శ్చా
 హుతయః ॥ ఎతాశ్చ పూర్వోక్తాభిస్సహ దశసహస్రాణి ద్వేశతే సప్తచత్వారింశచ్ఛతాని చతురశీత్యాహుత
 యః ॥ తతోవసోధాకరా ॥ దశాంశహూమపక్ష ఏవ ఆష్టాచత్వారింశన్మంత్రవిభాగ ఏకసహస్రంచత్వారిశతా
 ని చతుష్షష్టి శ్చేతిరూపకాణాం ప్రతిరూపక మష్టాచత్వారింశన్మంత్రా చత్వారింశదితి విశిత్వా సప్తతిసహస్రా
 ణి ద్వేశతే ద్విసప్తతిశ్చాహుతయః ॥ చమకస్య త్రయస్త్రింశ దుత్తరైక శతరూపక మేకాదశై కాదశేతి విశి
 త్యా ఏక సహస్రం చత్వారిశతాని త్రివష్టిశ్చాహుతయః ॥ పూర్వోక్తాభి స్సహౌక్తాద్వేతి సహస్రాణిసప్త
 శతాని పంచత్రింశచ్ఛాహుతయః॥ తతోవసోధాకరా ॥ తతోదశాంశహూమపక్షే ఏకాన సప్తత్యుత్తరశత
 మంత్రవిభాగ ప్రతిరూపకమేకోనసప్తత్యుత్తర శత మితి విశిత్వా ద్విసప్త చత్వారింశత్సహస్రాణి చత్వారి శ
 తాని షోడశాహుతయః ॥ చమకస్య త్రయస్త్రింశదుత్తరశతైకరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశై కాదశే
 తి విశిత్యైకసహస్రం చత్వారిశతాని త్రివష్టిశ్చాహుతయః ॥ పూర్వోక్తాభిస్సహౌక్తాద్వేతి అష్టా చత్వా
 రింశత్సహస్రాణ్యమేవ తాన్యేకానాశీతిశ్చాహుతయః॥ అంతేవసోధాకరా॥ అథాతి రుద్ర ఏవ సమగ్ర హూ
 మపక్షే చతుర్దశసహస్రాణి వట్పత్వాన్యేకచత్వారింశచ్ఛేతి రూపకాణాం త్రేధామంత్ర విభాగ ప్రతిరూప
 కం తిస్రస్త్రిస్ర ఆహుతియ ఇతి విశిత్వా త్రివత్వారింశ త్సహస్రాణి నవశతాని త్రయోంశశ్చాహుతయః॥

చమకస్యైకసహస్రం త్రిణిశతాని చతుష్పత్నహుతయః - అంతేవసోధాకరా || సమగ్రహేమపక్షవివహిత
 ధామంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతిరూపకాణాంప్రతిరూపకం షట్పడితి మి
 షిత్వాసప్తాశీతి సహస్రాణ్యష్టాశతాని షట్పత్వారింశచ్చహుతయః || చమకస్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రిం
 శచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశేతిమిషిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చ
 హుతయః - ఏతాన్య పూర్వోక్తాభిస్సహ ఏకలక్షం ద్వేసహస్రే చత్వారి శతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి సప్తాశీతి
 శ్చహుతయః || అంతే పంచాశచ్చహుతయః || చమకస్యైక సహస్రంత్రీణి శతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకా
 ణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశేతిమిషిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చహుతయః |
 తతశ్చవసోధాకరాసమగ్రహేమపక్షవివహితా చత్వారింశచ్చత్వంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యే
 కచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమష్టాచత్వారింశచ్చత్వంత్రైకాదశేతి ద్వేసప్తశతాన్యష్టాపక్షిశ్చహు
 తయః - చమకస్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకమేకాదశేతి మిషిత్వా చతుర్దశసహస్రా
 ణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చహుతయః || పూర్వోక్తాభిస్సహేతాస్సప్తలక్షాణి సప్తదశసహస్రాణిషట్ప
 తాన్యేకచత్వారింశచ్చహుతయః || అంతేవసోధాకరాచ || సమగ్రహేమపక్షవివహితసప్తత్వంత్రరశతమం
 త్రవిభాగచతుర్దశసహస్రాణిషట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతిరూపకాణాంప్రతిరూపకమేకాదశేతి సప్తత్వంత్రరశత
 మితి మిషిత్వాచతుర్వింశతలక్షాణిచతుస్సప్తసహస్రాణిత్రిణిశతాన్యేకాన్త్రింశచ్చహుతయః || చమకస్యైక
 సహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకాణాంప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశేతిమిషిత్వాచతుర్దశసహస్రాణి
 షట్పతాన్యేకత్రింశచ్చహస్రాణి నవశతాని త్రయోవింశతశ్చహుతయః. చమకస్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేక
 కత్రింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశేతి మిషిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశ
 చ్చహుతయః || పూర్వోక్తాభిస్సహేతాష్టత్వంత్రాచశతసహస్రాణి పంచశతాని చతుష్పత్నహుతయః || అం
 తేవసోధాకరాచ || సమగ్రహేమపక్షవివహితధామంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారి
 రింశచ్చేతి రూపకం షట్పడితిమిషిత్వా సప్తాశీతిసహస్రాణి అష్టాశతాని షట్పత్వారింశచ్చహుతయః - చమ
 కస్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశేతి మిషిత్వా చతుర్దశ
 శసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చహుతయః || ఏతాన్య పూర్వోక్తాభిస్సహ ఏకలక్షం ద్వేసహస్రే చత్వారి
 శతాని సప్తాశీతిశ్చహుతయః || అంతేవసోధాకరా || సమగ్రహేమపక్షవివహిత షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చ
 దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకం షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి మిషిత్వా ద్వేలక్షా
 తు స్త్రింశత్సహస్రాణి ద్వేశతేషట్పతానాశ్చహుతయః || అంతేవసోధాకరా || సమగ్రహేమపక్షవివహిత
 షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూప
 కమేకాదశైకాదశేతి మిషిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చహుతయః || పూర్వోక్తా
 భిస్సహేతాస్సప్తలక్షాణి సప్తదశసహస్రాణి చత్వారింశచ్చహుతయః || అంతేవసోధాకరా || సమ
 గ్రహేమపక్షవివహిత సప్తత్వంత్రరశతమంత్ర విభాగే చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేక చత్వారింశచ్చే
 తిరూపకాణాం ప్రతిరూపకం ఏకాదశసప్తత్వంత్ర రశతమితి మిషిత్వా చతుర్వింశతి లక్షాణి చతుస్సప్తస
 హస్రాణి త్రిణిశతాన్యేకాన్త్రింశచ్చహుతయః || చమకస్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకా
 ణాం ప్రతిరూపకమేకాదశైకాదశేతి మిషిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి నవశతాని సప్తత్వంత్రహుతయః || తతో
 వసోధాకరా || ఇత్యుక్తిరద్రాహుతిసంఖ్యా ||

—* నమకాదివిభేదేనజపహోమవిధిః. *

గురులకఘుశ్చ ద్భుష్టోయంయోజ్యశ్చక్త్యావ్యపేక్షయా॥ ఇతినమకరుదైకాదశనీవహారుద్రాతి రుద్రేషుమంత్ర
విచ్చేపకార ఆహుతిసంఖ్యా విశేషశ్చ ॥ దశాంశహోమే స్థండిలకుండనిర్మాణవిధిః ॥ తతః స్వల్పసంఖ్యాక
హోమస్థండిలం సమంతతోహస్తమాత్రం ద్విహస్తపరిమితం వాస్తుహోమానుసారేణ కల్పయేత్ ॥ అధికసం
ఖ్యాహోమేతు కుండంచకల్పయేత్ ॥ తచ్చ నవగ్రహమఖేచోక్తప్రకారేణ స్కందపురాణే నవగ్రహమఖే
కుండంహస్తమాత్ర సమంభవేత్ ॥ చతురశ్రమఖోహస్తంయోనివక్త్రంసమేబలం । చతురంగుళవిస్తారామేబ
లావద్యదుచ్చితా । హస్తంచతుయోగం అధోహస్తం అధఃఖాతమపి హస్తపరిమితం యస్యతతత్తథోక్తం ।
యోనివక్త్రంవక్ష్యమాణ లక్షణలక్షితా యోనివక్త్రస్య తత్తద్భజ్మేఖలా ॥ మేఖలాప్రమాణమాహ ॥ చతు
రంగుళవిస్తారేత్యాదిహ - తద్వదుచ్చితా - గజోష్ఠసదృశీతద్వదాయతాచ్చిద్రసంయుతా ఏతత్సర్వేషుచింతామ
ణా - వితస్తిమాత్రయోనిస్సౌష్ఠ్యస్సప్తాంగుళి విస్తృతా । కూర్మపృష్ఠోన్నతామధ్యే పాశ్వయోశ్చాంగు
ళాచ్చితా ॥ గజోష్ఠసదృశీతద్వదాయతాచ్చిద్రసంయుతా । ఏతత్సర్వేషు కుండేషు యోనిలక్షణముద్యతే॥
మేఖలాపరిసర్వత్ర అశ్వస్థదశసన్నిధా - వితస్తిమాత్రతేతి ॥ ఏతద్వయోనైర్దైర్ఘ్యంషట్సప్తాంగుళివిస్తృ
తేతి - షడంగుళివిస్తృతా సప్తాంగుళివిస్తృతా - తావతివ్యాయామేతికల్పా - తద్వదాయతేత్యనేనదైర్ఘ్య
ప్రమాణాంతరమాహ ॥ షట్కలక్షణలక్షితా ॥ గజోష్ఠసదృశీ అశ్వస్థపత్ర సదృశీవాయో నిర్భవతీశ్చధః ॥
ఇయంచయోనిః కుండస్య పశ్చిమదిగ్భాగేమేఖలాపరికార్యా ॥ మంటపలక్షణం స్కందపురాణే ॥ గృహస్యో
త్తరశ్చావేణమంటపంకారయేద్భుధః । రుద్రాయవనభూమావా చతురశ్రముదక్లవమ్ ॥ దశహస్తమ
థాష్టావాహస్తాఃకార్యావిధానతః । తస్యద్వాధాణివత్పారికతవ్యానిచివత్తైః ॥ ప్రాగుదక్షిణతాంభూ
మంకారయేద్యన్నతోనరః । ప్రాగుత్తరంసమాసాద్య ప్రదేశం మంటపస్యతు ॥ శోభనంకారయేతుంకండం
యథావల్లక్షణాన్వితం । అథప్రకారాంతరేణకుండనిర్మాణవిధిస్తదైవ ॥ ద్విహస్తవిస్తృతంతద్వచ్చమర్ష
స్తాయితంపునః - లక్షహోమేభవేత్కుండంయోనివక్త్రంత్రిమేఖలం - పూర్వపశ్చిమయోహాస్తద్వయ
విస్తృతందక్షిణోత్తరయోశ్చమహాస్తాయితంశతుహాస్తహేతంచతురశ్రంకుండంవిధేయమిత్యర్థః ॥ యోని
లక్షణంతుప్రాగుక్తం ॥ ద్వరింగుళోచ్చితాకార్యాప్రథమామేఖలాబుధైః । త్రిరింగుళోన్నతాకార్యాద్వి
తీయాసముదాహృతా॥ఉచ్చాయవిస్తృతాభ్యాంచతృతీయాచతురంగుళా॥ షష్ఠ్యంగుళస్తత్రవిస్తారఃపూర్వయో
రపివిస్తృతా॥ పూర్వయోనితీయత్పతీయమేఖలయోనిః ॥ చతుర్హస్తకుండేమంటప్రమాణమాహ ॥ అథా
షోడశహస్తస్సాన్వితంపాచ్చచతుర్మఖః॥మాత్సేన్గనదీనాంసంగమేచైవసురాణామగ్రతస్తథాసంగమేభూ
మిభాగేదశవతాధిష్ఠితేన్వప ॥ ఋష్విగ్నిగుణరుణాచైవ సాధకంభూమింపరిక్షయేత్ ॥ ఖనన్వైత్తత్రకుండంచ
సుసమంహస్తమాత్రకం ॥ ద్విగుణంలక్షహోమేద కొటిహోమచతుగుణం॥యుగ్మశోఋత్విజఃప్రోక్తాః అష్టా
తేచేదపారగాః - కందమూలఫలాహారాః దధిక్షీరాశినోపివ॥ అష్టావృత్తిజగత్సృజత్యుపలక్షణం॥ అత్ర ॥ యత్ర క
ర్మాతివేగేననిర్వాహ్యంభవతి- తత్రయావద్భిఋష్విగ్నిః కర్మచేగేననిర్వాహ్యతి- తత్ర ఋత్విజోవృణీత ॥
యద్యపిస్వత్వత్యాగః॥యాజమానేనైవకార్యః॥తథాపిబహుకర్మకహోమేత్యాగస్యభిన్నకాలత్వేనత్యాగకాల
స్వజ్ఞాతుమత్సత్యాద్దోమోక్రమేవదేవతాస్సృత్యాజసియప్రవ్యంబవనసినిధాయేదంయథాతైవతమ
స్త్వీతిస్వత్వేచి- తాంబహుమాత్రాంస్యచంకృత్యావతత స్తంభద్వయోరపి - ఘృతధారాంతథాసమగ్రాముప
రిషాతయేత్ అత్ర వసుధారామంత్రాశ్చమకానునాకాః - మంత్రాంతరాణ్యపి శ్రూయంతే॥ శాద్రవం

జైష్ణవంరాద్రమైందవం - మహావైశ్వానరంసమ్యక్ జ్యేష్ఠంసామవపాతయేత్ || ఇతిస్థంఢిలమండనిర్మాణవిధిః||

అధజోధాయనోక్తపంచాంగగుద్రన్యాసవిధిః || పంచాంగగుద్రశబ్దస్యచాయమధః || పంచప్రకారా
అంగన్యాసాయస్త్రిక్షపంచాంగగుద్రః - ఏవంషడంగగుద్రోఽపి || తత్రీపంచాంగన్యాసేషుశిఖాద్య స్వాహాః
తమేకత్రింశదంగన్యాసః- ప్రథమః|| మూర్ధాదిపాదాంతందశాంగన్యాసోద్వితీయః - పాదాదిమూర్ధాం
తం పంచాంగన్యాసస్తృతీయః - గుహ్యాదిమస్తకాంతంపంచాంగన్యాసశ్చతుర్థః - హృదయాద్యస్తాంతంపం
చాంగన్యాసః పంచమః - ఎవంపంచాంగన్యాసః || ప్రజననాదినర్వాంగపర్యంతంబాడశాంగన్యాసఅః||
అయంచషష్ఠోన్యాసః - పూర్వోక్తపంచప్రకారన్యాససహితః పంచాంగగుద్రః ఖట్వీకారసహిత స్షడంగ
గుద్రః || అథాతఃపంచాంగగుద్రాణాం న్యాసపూర్వకజపహోమాచశాభిషేకవిధింవ్యాఖ్యాన్యామో-
మహాన్యాసఖండవత్ - యాతేరుద్రేతశిఖాయాం- ప్రముంచధన్వచిత్త్యస్త్రం- యవితావంతి క్షేతిదిగ్బంధః-
ఓంనమోభగవతేరుద్రాయేతి నమసాగ్రంవ్యసేత్ || ఓంకారంమూర్ధ్నివిన్యశ్య ముఖేతత్పురుషంవ్యసే
త్ - ఈశానంమూర్ధ్ని - శివః|| హంసహంసేతి || శివః|| ఈశానంమూర్ధ్నివిన్యశ్య దిత్త్యశ్చాయమధః||
ఎవంకృతేహంసోనామహంసఇతి ప్రసిద్ధస్యదాశివోభజేత్ || త్రాతారమంద్రంత్వంనో అగ్నే - దిత్తువిన్యస్య||
ఎవమేవాత్మనిరాద్రీకరణంకృత్వా - త్వగస్థిగతైః- జ్వలంతంపశ్యంతు - మనోజ్యోతిరజోధ్యగ్ని-స్యభిమంత్యై
ఆత్మరత్నైకతవ్యా || శివసంకల్పగ్ం- హృదయం- పురుషసూక్తగ్ం- రథంకవచం - శతరుదీయమిత్వ
స్త్రం- పంచాంగగ్ంసకృజ్జపేత్- అష్టాంగప్రజమ్య- అథాత్మావగ్ంఎవం ధ్యాత్వాతతస్సమ్యక్తతోదేవయజన
మారభేత్- ఇతిపంచాంగగుద్రన్యాసవిధిః || అథరుద్రాభిషేకవిధిః || అభిషేకపూర్వోక్తన్యాసాలభిస
ముచ్చీయంతే- అథాతోరుద్రస్నానాశ్చనాభిషేకవిధిం వ్యాఖ్యాన్యామో-స్థాపయేత్ || ప్రజననేబ్రహ్మ
తిష్ఠతు - వాయుస్త్రిష్ఠతు || తతోబహిస్సవతో- స్త్రిష్ఠంతు || సర్వేష్యంగేమ-వృంతు || మగ్ంరతుంతు
అగ్నిమేవాచిశ్రితఇతి - ఆత్మానం ప్రత్యారాధయేత్ - ఆరాధితోమమత్యైస్తు - మాంగృహణ మహేశ్వ
ర || త్యోంబకంయజామహ-ధయేత్ || తత్రమంత్రాః - అగ్నిమేవాచిశ్రిత ఇత్యాదయః || ఎవమంగా
నిసంస్పృష్ట్వా || అదైనంగంధాదిభిరాత్మానంప్రత్యారాధయేత్ - రుద్రయాపేణ జీవాత్మానంస్వశరీరేపి యజే
దిత్యథః - తత్రావాహనమంత్రః - ఆరాధితఇత్యాది- ఆరాధనవ్యతిరక్తైవరోశచారేత్రియంబకంయజామ
హఇత్యయంమంత్రః - అత్రనైవేద్యమపిహానసంపరికల్పయేత్ || ఎవమాత్మయాజనేన తత్ర శివయాజనప్ర
కారమాహ || ఆత్మావహంతు-హవ్యాయశరోం || ఇత్యావాప్య || సంస్థాపితేత్యావాహనం- సద్యో
జాతమిత్యాసనందదాతి || సద్యోజాతాయవైనమోనమఇత్యావాహనందదాతి || భవేభవేనా - పాద్యంద
దాతి || భవోద్భవాయ- మనం || వామదేవాయ-అబ్లిం-దదాతి || ఆపోహిష్మేత్యాద్యాః || అథాద్భిస్తప
యతి || భవం దేవంతపకయామి- మహంతం దేవంతపకయామీతితపకయిత్యా || జ్యేష్ఠాయనమః- వస్తుం||
కాలేనైవేద్యంసమపకయామి|| అథైభిరుక్తంత్రిప్యోపుష్పేణిదదాతి || భవాయదేవాయనమః- మహతే
దేవాయనమః || అథాఘోతతసూరుపతిష్ఠతే || అథాస్యాఘోరతనూతిత్యస్యామమధః || అథపూర్వోక్త
పూజానంతరఃస్మరురస్యాఘోరతనూఘోరాదిశరీరాణ్యుపతిష్ఠతే - కేనాఘోరేభ్య ఇత్యాద్యన్యవాక
తయేణ తేచానువాకాలగే ప్రదశ్యయిష్యమాణాఅపిసౌకర్యాధమత్రలిఖ్యంతే || అథారేభ్యఇత్యాది||
ఇదనంతరఃకృత్యమాహ || అఘోరస్మహిర జ్యేష్ఠమూర్ధ్నికలశేనసంతతంధారాణ్యభిషింఛెన్నధునా సపికా
యసాదేతుక సేననా ఆమ్రర సేనతీర్థవాదుదకేననా నమస్తేరుద్రఇత్యేకాదశానువాకానా మగ్ంఘో

ఇత్యేకాదశానువాకానాం - ఉత్తమారాధనే - తదేతద్విధానంతతధారామితి - సంతతపదంసహస్రికల
 శాభిషేకస్యావృత్త్యపలక్షణం - ఎవదేవభుమాదిస్థానమిత్త్యవ్యతే - అతస్సత్త్వానంవిధాయాపిపూర్వోక్త పం
 చాంగన్యాసాదికం కార్యం - సజ్జేషాంపారిత్రాకాది సర్వేషామభిలక్షితనమకాశ్చత్రివేషాణాంపారె
 శమాప్రాణత్రారాధనేనపునరారాధయేత్ - అభిషేకాశంతరం దేవంపునః పూజయేత్ || పునరారాధ
 యేదుత్తరారాధనమితి పారె ఉత్తమారాధనాభిషేకానంతరంపూజాంపునః పశ్చాదారాధయేత్ || కుర్వీ
 తేత్యధః || ప్రథమపూజాపేక్షయా నత్వభిషేకాదిమప్రోక్తమిత్త్యపసంహారః || ఉత్తమారాధనం - తదేత
 ద్విధాశమిత్త్యక్తం - అధునావ్యాధినిమోచనాథాన్యఅభిషేకమణివేషంవశేయన్నధికారిభేదాభిన్నా
 సిఫలాసిదశేయంతి - తేనాభిషిక్తేనాదకేన అక్షభ్యామిత్త్యనువాకేబ్లింగాభిశ్చ పాదాత్సంమృష్టాపాపక్ష
 యార్థివ్యాధినిమోచనార్థిజీవితార్థిశ్రీకామశ్శాంతికాఙ్ఠి - పుష్టికామోమోక్షార్థిచకుర్యాత్ | ఏవం
 కువకంత్సిద్ధిమాప్నోతి - ఆచార్యాదుడక్షిణాందదాతి - దశగావస్సవత్సాస్సర్వణ విభూషితాబుషభై కాదశ
 తదబ్జవీశాంగాందద్యాదిత్యాహుగవాన్బృధాయనః - అక్షిభ్యామిత్త్యనువాకొగ్గప్రతిమదాన విధేరంత
 దశశిః - ఆప్తోహిమేత్త్యాదయశ్చాబ్లింగాబుష అశ్వలాయన ఘోషశాంతోప్రదశితాః | ఇతిరుద్రాభి
 షేకసిద్ధిః || ఆధనమకాంగశ్శానమంత్రాణాం ఋషిశేవతాచ్చందాంసి || తత్రావకం || యాతేరుద్ర సశుస్తు
 త్యామనమోవః కిరికేభ్యోసున్వంతమయజమానం మనోజ్యోతిర్యమాయస్వామేత్యేషాం అగ్ని రస్త్రిన్తహ
 త్యణశే సపాశ్రుశో నీలగ్రీవఇతిద్వయోనశ్శౌగంధస్యేతితైషదువాకసాహంశచ్చుచిత్యనో అగ్నేఇత్య
 నయోవామదేవః || త్రియంబకంఠజామహాఅవోనియుద్భిరిత్యనయోవాసివ్యః || మానస్తోకేనమస్తేఅస్తావ
 యుధాయనమోశ్వినే నమో అస్తు నీలగ్రీవాయేత్యేషాం భగవానవతత్యధనుః ప్రముంచధన్వన ఇత్యనయో
 నాకరదోదేహీథానియేభూతానాంయేపధాన్యవతావంతశ్చేత్యేషాందేవలః || సవ్యోజాతాది పంచాను
 వాకానాం తామగ్నింసఃపృతనాజితమితి ద్వయోశ్చసాహితీదేవతాగ్ంఉపనిషదోనమోహిరణ్యజాహవ ఇ
 త్యస్య మందూకొ హిరణ్యగభోకయః ప్రాణత ఇత్యనయో హిరణ్యగభోక మిథుష్టమశితమేత్యస్య వై
 రాజోజాతవేదసఇత్యస్యాశ్వహగ్నైత్వంపారయాగ్నైత్వనయోరగస్త్యో విశ్వానినోఇత్యన్యావశుశ్రుతోమానో
 మహంతమిత్త్యస్యాదేవతాః || ఎవతే రుద్రభాగస్సుగంసః శంభామిత్త్యనయోరద్భ్యుస్సంభూత ఇత్యనువాకస్య
 బ్రహ్మజజ్ఞానం యాతేఅగ్న ఇత్యనయో విశ్వేదేవా అభ్యవోదదిత్యస్యాః కణ్వస్త్రాతార మంద్రముపశ్వాస
 యేత్యనయోగగస్తత్వాయామిత్త్యస్యాశ్శునశ్చేహివయం సామేత్యస్యబంధుస్సుబంధు శృతబంధుశ్శతమితా
 నమిత్త్యస్యారాహుగణో రుద్రేత్యస్యాగాధః స్తోనాపృథివీమహీద్యౌరిత్యనయోమేధాతిథిరబోధ్యగ్నిరిత్య
 స్యాధుగఃఃష్టిరో మూఢానమిత్త్యస్యా విరూపోమమాణిత ఇత్యస్యా వాయుజాతవేద ఇత్యస్యా స్వ
 యంచూత్రఃఃష్మి || యజ్ఞాగ్రతఇతిషూక్తస్య శివసంకల్పం సహస్రశీషేత్త్యవ్యాదవశస్య సూక్తస్య ప్రజా
 వణిః | యేదశశస్యసచిత్త్యస్యనారాయణః ఆశుశ్శికానఇత్యనువాకస్యాప్రతిరథః | సశ్వమగ్నేరుద్రఇత్యను
 వాకస్య హవ్యవాహిత్యావకం || అగ్నదైవతం || హగ్ంస్సశ్శుచివదిత్యస్యా సూర్యోమానస్తోకే నమస్తే అ
 స్త్వాయుధాయయాతే హేతిరిత్యస్య భగవాన్ హిరణ్యగభోకయః ప్రాణతఇతి శంఖస్త్రాతారమిత్త్యస్యాశ్శు
 శుశానఇత్యనువాకస్య పెంద్రశ్చక్షుధ్యాన్ బృహస్పతిస్త్రయోదశ్యాః కణ్వస్త్వో అగ్న అబోధ్యగ్నిరగ్న
 నయయాతేఅగ్న ఇత్యగ్నిః || సుగన్తుంసంథాం యమాయస్వామేతి యమోసున్వంతమితిఋతిస్తత్వాయా
 మితిఋరుగఆవో నియుద్భిరితితాం వనో జ్యోతిర్యమోనివృహో మూఢాకానం జాతవేదా ఇతి వైశ్వానరో

మహాణీతివమాదయో లింగోక్తాయజ్ఞగ్రత ఇతి సూక్తస్య నచస్సహస్రశీషేత్వస్య సూక్తస్య జగద్భి
జం పురుషో నారాయణోవా అధ్యస్సంభూత ఇత్సనవాకసః చారాయణో మహీద్వారితి ద్వాపాపృథివ్యా
ఉపశ్వాసయేతరధోదూదుభయశ్చాచశిష్టానాం రుద్రస్త్రిమంబకమితి మృత్యుంజయ రుద్ర స్తవగ్నేరుద్ర ఇ
త్యేనువాకస్యాగ్నోత్తకౌ రుద్ర ఇతి వైవతం || అథధృందః || హంసశ్శుచివదిత్యై త్రిరియకేతిజగతీ || మన
స్తాకేను నో మహంతంబమికానం త్వం గ్నే రుద్రమిథువృ మేతిజగత్వః || సద్యోజాతమితిబృహతీ || పీఠాన్య
గభోః జాతవేదసె తామగ్నివశామగ్నేత్వం నారశా విశ్వానః పృథనాజితంత్రా తాఽంత్యంనస్సుగన్నఅ
సున్వంతం తత్వాయామి అనోఽయుభ్యస్తై రుద్రావనోజ్యోతిరబోధి మూఢాణామమహాణితే జాతవేదా
యజ్ఞగ్రత ఇతి సూక్తం సహస్రశీషేశ్య తాశ్వలాణన మతేచాపస్తంబానుమతా సిస్సోద్భ్యస్సంభూత ఇ
త్యాశుశ్శుశానఇతిసూక్తమాశ్వలాణన వారై బ్రహ్మజిజ్ఞాస ముపశ్వాసయాగ్నేనయ ఇత్యేతాస్త్రిమృభో మి
థువృమేతి పంచపదా స్త్రిమృత్ జగతీశానస్సవవిద్యానామిత్యనువాకౌవయంసోమసోమనా పృథివిద్వారితి
గాయత్ర్యియాతేఅగ్నైతిత్వతిశ్వరీ || అథశిష్టా రుచోఽమృతభో యాతేరుద్రాఘోరేఇతి స్వరాడనుష్టుప్ ||
శిష్టానియజాంసి || ఇతిచ్చందః || ఇతి నమకాంగన్యాస మంత్రాణా మృషిదేవతాద్భందాంసి || అథనమకాం

—* అథ నమకాంగన్యాసమంత్రాః *—

గన్యాసమంత్రాః || యాతేరుద్రేతి శిఖాయామస్మిన్మహే యాతేహేతిరిత్యుపబాహ్వాః || ఉపబాహుమహా
ణీభంధోపరిభాగః || యేతీథాఽనీచిహస్తయోః- యేథూతానామితి గుహ్యే- జాతవేదస ఇత్సగ్నేత్వం పా
రయేతి విశ్వానినఇతి పృథనాజితమిత్యేత్రైపానేమానోమహంతవిత్సూరోఽః || యంతావంతప్యేతిఽగ్నింధః ||
ఇతి దిగ్బంధసహిత నమకన్యాసః || తత్ర ఓన్నమో భగవతే రుద్రాయేతి నమసాగ్రంన్యసేత్ || ఇతి శూ
యతే || అస్యాయమేకోధః || నమసాగ్రమంత్రంపూర్వోక్తం పఠిత్వా నమసాగ్రంకుర్యాడితి || అథాన్యో
ధః || నమసాగ్రంన్యసేత్ || పూర్వోక్తమేకమంత్రం వక్ష్యమాణప్రకారేణ నమోంతంన్యసేడితి || శద్యథా ||
ఓంమూర్ధేక్ష్యేనమఇత్యాది || యంహదాభ్యాంనమఇత్యంతంన్యసేత్ || అథాపరఃప్రకారః || ఇత్యేభిరక్షరైః-
క్రమేణ మూఢాణాంతం తత్తత్పదేనన్యసేడితి || సంస్పృశేడితి || అత్రచాయంక్రమః || పూర్వోక్తదిగ్బంధన్యాససహి
తన్యాసం విధాయ- ఓంనమోభగవతే రుద్రాయేత్యుచ్చార్యప్రణమ్య మూర్ధైక్ష్యేనమఇత్యాదిన్యాసంవాకు
ర్యాత్ || అయంద్వితీయోన్యాసః || అథాన్యోన్యాసః || సద్యోజాతమితిపాదయోః- వామదేవాననమఇత్యూరు
మధ్యే || అథారేభ్యఇతి స్పృదయే- తత్పురుషాయేతి ముఖే- ఈశాన ఇతి హంసహంసేతి మూర్ధ్వి- ఇతి
తృతీయోన్యాసః || అథసంపుటం కుర్వీత్ || ముద్రితాంబలిప్రదశానం సంపుటికరణం || తచ్చవక్ష్యమాణంవైవంకు
ర్యాత్ || త్రాతారమంద్రం త్వన్నోఅగ్నే సోమనాపృథివీతి || ఇతిసంపుటికరణమంత్రాః || అథేంద్రాదీనమసాగ్ర
రః || అత్రాపి పూర్వోక్తాశుంత్రాయేవగ్రాహ్యః || సంపుటికరణేనమసాగ్రే చంద్రాది ప్రకాశికాగ్రాహ్యః ||
ఇతిపూర్వోక్తావేవ మంత్రాగ్రాహ్యఇతి నియమః || అథగుహ్యద్గర్భిమంత్రేణం || అయమేవచతుర్థోన్యాసః ||
మనోజ్యోతిరితిగుహ్యే- ఇబోధ్యగ్నిరిత్యుదరే- మూఢాణామితి హృదయే- మహాణీతిముఖే- జాతవేదా
ఇతిశిరసి- ఇతిచతుర్థోన్యాసః || ఇదమేవ గుహ్యద్గర్భిమంత్రేణ ఇత్యాశ్చ రిత్తోఽపితా వ్యసదిశ్యతే || ప్రథమం
శివసంకల్పన్యాసః || తత్రశివసంకల్పసూక్తం || యజ్ఞగ్రతోదూరమువైతివైశం జ్యోతిరేకం తస్యై మనశ్శివసంక
ల్పమస్తు || యేనకమాణ్యపసో- యదపూజకం- తస్మైమనశ్శివ || యశ్చ జ్ఞానముతచేతో యస్తాన్న తస్మై మ
నశ్శివసంకల్పమస్తు || యేనేషం భూతం- యేనయత్పిజ్జం- మస్తు || యస్మిన్ ఋదః- యస్మిన్ శ్చిత్తగ్ం- తస్మై మనః-

మస్తు || సుషారథి-హృష్టినిష్ఠంత-స్తు || ఇత్యైశ్చక్తుక్తం పరిత్యాహృదయాయనమ ఇతిహృదయే || సహస్ర
శీషేతిహృత్తం పరిత్యా శిరసేస్వాహేతిశిరసి || ఎతచ్చ సూ కం గణపాలామ ప్రకరణేదశితం || తచ్చాప్తా
దశవణం యోజశవణం వా || ఉత్తర నా రాయణం || అద్భుత్సంభూత ఇత్యాది || అనేనసూ కైవల్యాయోవపట్ || అ
థాప్రతిరథం || అశుశ్చకాన ఇత్యాది || అనేన వచానాం || ఇతికవచం || అథ శతరుద్రయం || త్వమగ్నేరు
ద్రస్తవమగ్నేరుద్ర ఇత్యనువాకా || అనేనాస్యామః శిష్టిస్త్రం || ఇతి శివసంకల్పాదిన్యాసః || అయంపంచ
మోన్యాసః అథవశ్యమాణమంత్రైరహ్యంగం || అథాభిషేకేవయోన్యాసః || సబాభిషేక విధానవి
వస్రాకృప్తిసంచితః || ఎవం న్యాసవిధిం కృత్వా తతో యజమానభేత్ || యజనంజపః పూజా హోమశ్చ || అథ
నమకస్యాపాద్యభిధియ్యతే || తత్రపూజామముకదేశే అముకకాలే నమకజపం తుద్రజపం రుద్రైకాదశిజపం
మహారుద్ర జపంవాకరిష్యే || తథానమకావ్యవహితమేవాభిషేకం వాకరిష్య ఇతి సంకల్పయేత్ || పరపెషి
తశ్చేత్తత్రురిష్యామి త్యభిలషేత్ || తతశ్చాంగన్యాయానంతర మాపాదజానీయాత్ || తద్యథా || అథ నమ
కానువాకానా మృషీ దేవతాచ్ఛంబాంసుష్పకమిష్యామో నమస్తేరుద్రయాతేరుద్రేత్యనయోః కాశ్యపోయా
త ఇమరిత్యస్యాత్రేయో యామితి ద్వయోగోతమో ధూమ్రమోవాధ్యవోచ దిత్వస్యాః కణ్వ అసాయస్తామ్ర
ఇతిద్వయోః కశోమరుద్వా - నమో అస్తు నీలగ్రీవాయ యాతే హేతిరితి తృతీయ పంచమ షష్టాష్టమాను
వాకానాం నవమానువాకే నమోవః కిరికేభ్య ఇతి యావన్తానస్తాకే పరిణో రుద్రస్య త్యేషాం భగవాన్
తృతీయానువాకస్య దేవోవా నవమానువాకే శిష్టస్యాగ్నిః ప్రముంచ ధన్వన ఇతి తిస్రః || సహస్రాణి సహస్ర
శేత్యాసాం నారదో ద్వితీయానువాకస్య సహస్రాణి సహస్రశ ఇతిచతస్సూతాంచ దువాకాసాః || సప్త
మానువాకస్యసోమః || ద్రాపేఅంధసోవికిరిచేత్యనయోః పులస్త్యో యాతేరుద్ర శివేత్యస్యాస్సగ్ంద ఇమాగ్ం
రుద్రాయేతి ద్వయోర్మాకం దేయో మానోమహంత ఇత్యస్యా దేవరాజో రాత్ర ఇత్యస్యా వైయోక్తా మి
ధుష్టమేత్యస్యా వై రాజో యెప్పయై త్యారభ్యాసమాపై దేవల ఇత్యుగ్నివయః || అథ దేవతాః || అసాయస్తామ్ర
ఇతి ద్వయోరాదిత్య రుద్రా యాతేరుద్రేత్యస్యాస్సగ్ంద రూపీరుద్రో మానోమహంతమిత్వస్యా సందీశ్వరాత్మ
కో రుద్రోయాత ఇత్యధ్యవోచన్నమో అస్తు నీలగ్రీవాయేత్యాసాం చతుర్థ పంచమ షష్టానువాకానాం ఆ
రాత్రేమిధుష్టమేతి ద్వయోశ్చ శంభుర్యాస్త ఇతి తిస్సూడామవ్య మానువాకస్య నవమానువాకే నమోవః
కిరికేభ్య ఇత్యతః ప్రాక్ మానస్తాకే పరిణయి ఇత్యేతేషాం భగవానవశిష్టానాం రుద్రఇతిదేవతాః || అథచ్ఛం
దాంసి || అసాయస్తామ్ర ఇత్యస్యద్రాపే అంధస ఇత్యస్యచాస్తారపజ్మిరసాయోవసపక్షితి వట్పదాజగతీ ||
ఇమారుద్రాయేతిచతస్సోజగతీ ఆరాత్రఇతి తిస్సస్త్రిమ్యభో మిధుమ్యమేతి పంచపదాత్రిష్టుప్ మహాబృహతీ
అవశిష్టాబుచోనుమ్యభో యాతేరుద్రేతి స్వరాట్ || త్రివృదనుమ్యబధ్యవోచ ఇత్యనుమ్యవ్ త్రివృద్వాశిష్టా
నియజాంసి || తత్రాపరో విశేషోద్వితీయాద్వష్టానువాకేషు అత్ర క్రమేణ మహాగాయత్రీ బృహత్సూక్తిగితీప్ర
థమద్వితీయాత్వతీయేషు తతోద్వయోమహావిరాట్ప్రథమోపజ్మిరత్రద్వయోమహానుమ్యవ్ || ఇతిచ్ఛందాంసి ||
ఇతివిశేషతోనమస్కుర్యాదితి || అథసామాన్యతస్సకలస్యాపి నమకసముదాయస్యాగ్నికాండంతః పాతిత్వాద
గ్నిఋషిః || రుద్రో దేవతా || మహావిరాట్పంచః - అథవాభగవాన్ ఋషిః - శంభుదేవతా - ఛందోమహావిరాదేవ-
అథవమక సమకానువాకానామగ్నికాండఋషిః - ఆద్యా గాయత్రీ - అగ్నవిష్ణవేశిష్టంయజః యాజాదయోన్నా
దివిశేషా దేవతాః || జపేవినియోగః || హోమేక్రియమాదే వినియోగఇతివాచ్యం || అథ త్రైత్తిరీయశాఖానుసా
రేణ నమకానువాకాః ప్రవృత్త్యంతే - నమస్తేరుద్ర - నమో హిరణ్యబాహవే నమస్సహమానాయే త్యాదయ

శ్చమకానువాకాః అగ్నావిష్ణుశైవ్యవృత్తిమిత్యాదయ ఏకాదశః || అథ నమకేచావాంతర వాక్యానాం ప్రయో
గః || భాస్కరాదివినిర్దిష్ట భావ్యదృష్ట్యాభిధాన్యతే | నమకాశితమంత్రాణాం ప్రయోగః ఫలగోచరః ||
నమస్తైరుద్రభిక్ష్యాస్యాః పునశ్చరణసిద్ధయే | ప్రాజాపత్యంచరిత్యైకం జపేత్ మంత్రమమంతతః | ఏకాదశ
సహస్రాణి తస్మిన్ కాలే నిరంతరం | ప్రదక్షిణసమసాకౌ కుర్యాదీశస్యమంత్రతః || నిరంతరమితి నిత్యకర్తా
విరుద్ధః | సిశీధాదివ్యతిరక్తకాలభిక్ష్యభః || మంత్రతంత్రమితి నమస్తైరుద్రమన్యవభిక్ష్యనేనైవమంత్రేణ ప్రతిదినం
ప్రదక్షిణసమసాకౌ జపావిరోధికాలే పంచాష్టావస్తావింశతిరష్టోత్తరశతంవా కుర్వీతేత్యభః || ఎవంచ
కృత పునశ్చరణాభవతి || ఎతచ్చ కన్యహఃప్యశినా కలకవ్యం || హవిష్యాశిత్వంచోత్తర మంత్రేణాపి స
మానం - తథానిత్యకర్తా దికమపి పునశ్చరణ సిద్ధస్య దక్షిణామూర్తిః సన్నిధౌ || ఏకాదశ సహస్రాణాం
జపాత్సర్వాఘనాశనం | తతోలక్షజపాత్సప్త జన్మ పాపప్రణశ్యతి || తత గృహ్యవిధానైస స్థాపయిత్వా
హుతాశనం | నాయసంక్రమయిత్వాజ్యయుక్తంతజ్జుహుయాద్ధవిః || దశాంశసంఖ్యయాపశ్చ త్సాక్షాద్దేవం
ప్రపశ్యతి || తత్రేతి దక్షిణామూర్తిః సన్నిధౌ || సవతోరత్నిమాత్రేణ కుండంకృత్వాధపావకం | సంస్థా
ప్యజుహుయాల్లక్షం కాపిలైవసపిషా || గాతాపత్యంసలభతే మంత్రేణానెననువ్రత | అథైతదచాయా
రాజాలప్యతేఫలమత్రమం || పునశ్చరణసిద్ధేన శుచినాప్యగ్రజన్మనా | కారయేదవశనంలింగ తతోలింగ
స్యదక్షిణే || అగ్నికుండంనిఖాయాధమధి త్సాగ్నినిధాయద | అగ్నివత్స్థాపయేత్తత్ర సపిషావ్యంవ తండు
లా || శమీసమిధభిత్తేత్ప్రత్యేకంజుహుయాద్ధవిః | సహస్రాణ్యత్రతత్సంఖ్యా జపోదేవస్యసన్నిధౌ || దే
వాలయేస్యతత్సంఖ్యాః ప్రదక్షిణవర్తియాః | తాండవంతనయాదీశ సమీపేనానమసక్రూతిః || భవేత్తస్యైవ
పునతస్సహస్రాక్షకసంఖ్యయా | ఎతైశ్చకర్మభిస్తస్య ప్రసన్నోభగవాన్సవేత్ || ఆకణకృష్టేధనుషిజ్వలం
తీం దేవీమిషుంభాన్వత్సినందధానం | ధ్యాయేచ్ఛ హేశంమహానియవేవం విద్యాయుతంతయాధతనుం యువా
నం || ఇతి నమస్తైరుద్రమన్యవభిక్ష్యస్యప్రయోగః || అథయాత ఇమరిత్యస్యప్రయోగః || దినానిద్వాదశైవామం
పక్వభోజీజపేన్మనం | అసిషిద్ధేషుకాలేషు పునశ్చరణసిద్ధయే || వినియోగ్యంభవేద్యోగ్యస్తత స్తస్మిన్నకామనా |
తిలతండులసంవిశ్రం పావకంబుజకెసరం || ఏకాదశసహస్రాణి జుహుయాదన్నసిద్ధయే | రాజారాష్ట్ర
సముత్పన్న దుభిక్షసోప్రపశాంతయే || కారయేద్విప్రవ శ్లోకా హూషంలక్ష్యసంఖ్యయా | స్వాగ్నోహవిస్త్రత
చయం గుడయుక్తైవమిత్రితం || ధ్యాయేద్దేవంసస్మితం స్యందనస్థం దేవ్యాసాధకం తేజసా దీప్యమానం |
ఇష్టిష్వాసాలంకృతాభ్యాం కరాభ్యాం శూరాకారం మూయమానంసురౌఘైః || ఇతియాత ఇమరిత్యస్యప్ర
యోగః || వాసరత్రితయంతావన్నిరంతరజపాత్పరంనిత్యకర్మావిరోధేన పునశ్చరణవాన్సవేత్ | తతః ప్రయో
గయోగ్యస్యాద్యధానాశాంతికర్మాణాం గోష్ఠే హస్తమితంకుండం నిర్మయాధమహుతాశనం || మధిత్వాత్ర
సంస్థాప్య జుహుయాదయుతాహుతీః | వైకంక శాఅహమాగ్రస్సమిధోమధుసపిషా || అత్రాస్తథాహవిః
ప్రోక్తాగవాంశాంతికకర్మాణి || సమిత్సయామధూకస్యసపిషామోవాం జనద్రవైః | అథాపరంప్రకారోయం
గవాంవైశాంతికకర్మాణి || కల శేతిభజంపాథః కృత్వాగుంధాదివాసితం | విప్రవర్యాజ్జపిత్వాధ మంత్రంలక్షే
ణసంయుతం || ప్రోక్షయేద్వాభవేచ్ఛాంతిస్సవాఃరిష్ట నిహూదనే || స్నేరాననం చంద్రకళావతంసం గంగాధ
రం శైలసుతాసహాయం | త్రితోవనంభస్మభుజంగభూషణం ధ్యాయేచ్ఛమానాంహమిశితారం || ఇతి యాతే
రుద్రస్యప్రయోగః || అథయావిషుంశివేనవదసప్రభృతయోః ప్రయోగః || ఎతౌరుగ్ద్వయమంత్రౌ || నిరంతరం
జపేత్సంత్రం దినానామేకవింశతిం || పునశ్చరణమేవంస్యాత్ప్రయోగాహాస్తతోభవేత్ || అకాల మరణా

ద్రావ్యసంఖ్యమాపాదయేన్మదిమహిపతిశ్చాంతిశ్చకామయేన్మదిజన్మనారూప్యం ద్వాధ్యాయంతిలసీహగో
ధూమయవకల్పితం । హవిఃప్రజుహుయల్లక్షం వాసరేన్మేకవింశతా ॥ అకాలమరణంజాతం సాధ్యసంశాం
తమృచ్ఛతి ॥ తత్రతిలాక సతినంభవే సముచ్చయః ॥ అలాభేవికల్పః ॥ సాంగ్రామికేన వపుషాప్రవిరాజమా
నం దృష్ట్యాపురత్రయశృణానివహంజహంసం । దైత్యాకచిధతుమచలేశ్వర చాపవాణిం ధ్యాయేత్పురారి
మమరౌఘరథాధిరూఢం ॥ ఇతియామిషుంశివేకవచసేత్సనయోః ప్రయోగః ॥ ఆధాధ్యవోచదిత్యస్య ప్రయో
గః ॥ అధాకృత్యంబరిత్వాత వాసరాస్సంజనం మతిః । శాకమూలయవాన్నాశీ దివాతన్మ స్మిరంతరం ॥
జపస్వరశ్చరణకృత్ప్రియోగ ఫలప్రయోజయేత్ । రక్షా పురస్కరం రాజా కారయం శ్చిరజీవితం ॥ కార
యేద్విధినాకమేక వత్సమాణంవిజన్మనా । శ్వేతసర్పపదూర్వాగ్ర యవై స్తండులబుశితైః ॥ ఆజ్యసిక్తై
రాత్తనోగ్నా మధ్యేతీవాచయేద్ధృతం । నిశ్శంపంచసహస్రాష్ట్ర సహస్రగణనాన్వితం ॥ తిలై గుణజపయో
భ్యాంబ మిశ్రేణచరుణాపునః । మూమశ్చాష్టసహస్రంస్యా చ్చిరాయుజ్ఞాయతేన్మవః ॥ దక్షిణాంశక్రితో
దద్యాదాదావంతేత్రకమణి ॥ దక్షిణామిత్యాది ॥ అత్రాస్మిన్కమణి ఆదావంతేద దక్షిణాముత్తమాం
మధ్యమాం కనిష్ఠాంవాశక్రితోదద్యా దిదమేవ పూర్వోక్తమ వత్సమాణేహవ కమణుశక్రితో దక్షిణా
దానం ॥ కర్తాంతవివ ॥ అత్రత్వాచార్య దక్షిణాదానంచాగ్రేవత్సవే ॥ అథాపరఃప్రయోగోయం ప్రత్యే
కంప్రథమాక్రమాత్ ॥ కాపాకసబిజలవణ సిద్ధాథాకనమునామునా । ఏకాదశచధాన్యాని అభిమంత్ర్యశుచి
స్వయం ॥ గమ్యాశాంబజకయైవైకాం దిత్వన్యానుప్రతిషేపేత్ । రక్షఃప్రభృతిభూతేభ్యో ముచ్యతే నా
త్రసంశయః ॥

—: అథగర్భరోగనాశవిధి: :—

అథాన్యోగర్భరోగస్యనాశాయప్రోక్త్యతేవిధిః ॥ సహస్రకృత్సోమననాశతకృత్సోధవాపునః । అభిమం
త్ర్యోఫలసహస్రగంధంపయసినిషేపేత్ ॥ క్వాథయిత్వాతతశ్చాగ్నోహూమంకుర్యాద్విధానతః । తత్రసంఖ్యా
భవేదప్యేసహస్రాణిశతానిచ ॥ శేషంకెచిత్ప్రియోగశ్చరోగవిషంప్రణశ్యతి । చంద్రార్థమాళిం కాలా
రింవ్యాళయజ్ఞోపవీతినం ॥ జ్వలత్పావకసంయుక్తంధ్యాయేద్దేవంత్రిలోచనమ్ ॥ ఇత్యధ్యవోచదిత్యస్యప్రయో
గః ॥ ఆసాయస్త్రామో అసాయోవసహస్రతీత్యనయోః ప్రయోగః ॥ అత్రాపిర్ద్యయమేకచణః ॥ కృత్సోమే
కంబ రేత్సూరకంతతష్టోడశవాసరాక్ ॥ నిరంతరంజపేన్మంత్రనిత్యకమావిరోధిని ॥ కాలేహవిష్యభుగ్భు
త్వాపునశ్చరణసిద్ధయే । అనావృష్టిభయేఘోరేసముత్పన్నేసమంతతః । అనేనవిధినారుద్రం పూజయేద్భా
సరాత్మకమ్ ॥ పురశ్చరణసంసిద్ధాపంచద్వయశతాన్విజాక్ । కణకంతకరభ్రాజ భూమిష్ఠి పాంశుకై
శ్శుభైః ॥ పూజయేత్తానధోకమణతెకుర్యువృక్షపాదసమ్ । కమణౌపక్రమోవాప్యోత్తస్సనూప్తికృతా
ద్రోణే ॥ హవీంషిపాయసంతత్రతండులాశ్చతిలాయవాః । వైతస్యసమిధశ్చాపిభవేయుస్తండులాదయః ।
మధ్యక్తావాఘృతాక్తావాదుగ్ధాక్తాస్సమిధఃపునః । ఏతైస్సహస్రాణిహోమస్తేషుతేషుపృథక్పృథక్ ॥ వింశతి
ర్వాసహస్రాణి జుహుయాత్పాయసాదినా । పంచానాంతుజపేదేకశ్చత్వారోజుహుయద్విజాః ॥ ఏకాద
శదినై స్సాధ్యమఖిలంకమణవృష్టిదమ్ । ఏకాంతికమలేరక్తకమలైః పూజయేద్రః ॥ సహస్రాణ్యష్టపు
ష్పాణిసకృజ్జప్త్యాభిమంత్రితమ్ । దేవమావాహ్యామాతాండ మైకైకనాథపూజయేత్ । కమణకాలేనా
న్యదేతాః కమణకుర్యాద్యథోదితమ్ ॥ యదిస్థలితచిత్రస్యాదుపస్పృశ్యతేదారవిమ్ । నిరీక్యప్రసరాసీతప్రా
యశ్చిత్తీయత్యేథా ॥ ఆసమాప్తేరిగ్నిరక్షాతకవ్యావంకృతేతతః । అవసానదినేదేవోనుహవృష్టిం ప్రముఖ

చతి || అధాపరప్రయోగాయం రఃప్రీతినకొహతి | వైతసైః కుసుమైహేహామ అయుతంస్యాత్తధార
 విమ్ || జపెత్స్థిత్యాపతిత్యైతత్సంధ్యయోరుభయోరపి | నవవాసరసిష్టాద్భ్యంప్రయోగమపరంవిదుః || కంఠద
 ఘ్నుజలేస్థిత్యాజలపూణాంజలౌరఃమ్ || ధ్యాన్యజుఃపత్ప్రీతినం మంత్రపుష్పసహస్రకమ్ | ఏవంకృతేమ
 నఃకామందదాత్థ్యావసరంరః || బంధూకకుసుమైఃకుగ్ధాన్తర్వక్తయోవక్తహావిః - హోమసంఖ్యాభవే
 త్తత్రసహస్రాజ్యేకవింశతిః || జాతిస్మరోభవేదేవంచతుర్వేదకులేజః | మండలాంతరగతంహరణ్మయంభా
 జమానవపుష్పంకుచిన్ద్రితం || చండదీధిఃమఖండవిద్యుతిం చింతయెన్మనిజనేనసేవితం | ఇత్యసాయస్తామత
 సాయోవసపఃతితీర్థనయోః ప్రయోగః - నమోఅస్తునీలగ్రీవాయేత్యస్యప్రయోగః || ఆలయేపశ్చిమద్వారే
 మహేశస్య సమీపతః || దపిత్వాదివసాన్మంచనశతంసంయతస్మతః | సమంతతోరత్నిమాత్రై కుండైశ్చ మధి
 తానలమ్ || సంస్థాస్యవిధివత్తత్రసమారభ్యంనేదినే | సహస్రంజుహుయాదరగ్రాపుష్పైర్దశదినావధి || నివే
 దయెద్దశదినంచేవాన్యఘ్నుశ్చాయసమ్ | పురశ్చరణమేవంస్యాత్ప్రయుంజీతతతోమనుం || పుత్రకామః పు
 రారాతేరాలయవోతగౌష్ఠకే | నదీతీరేథవాకమః వక్ష్యమాణంసమాచరేత్ || నదీతీరేథగోష్ఠేచ దేవ
 మావాహయెద్ధృతే | ఈశస్యపశ్చిమేభాగే సంస్థాస్యవిధినానలం || శమీసమిద్భిరరారాభిదశధ్యాజ్యమధు
 నాభ్యశమ్ | ఏకాదశసహస్రాణిహోమః కాలఃధిఃపునః || దినానిత్రీణివాపంచకాలేచాన్తికదినేదినే | అ
 ష్టైస్సహస్రాన్మధ్యంవా శతాన్యష్టాపివేశితుః || పంకెరుహాణి శిరసి విన్యసేత్తత్ర భావతః | శమీపత్రాణి
 తావంతి విన్యసేదీశమూర్ధని || ఏవంకృత్యాత్రదినసేవ్రాహ్మణాన్సుష్పసంఖ్యయా | శతంవా భోజయెద్ర
 వ్యంధద్యాద్భూరిస్వశక్తితః || ఏకాదశద్విజాన్రుద్ర రూపాంత్రంపూజ్యభోజయేత్ | తేభ్యశ్చదక్షిణాం
 దద్యాదాచార్యాయవిశేషతః || ఆచార్య దక్షిణాభూస్యాదుప్రవీణామతన్త్రిః | నవారత్నిప్రమాణేన దం
 డేనాష్టశతాత్కిలా || దినేదినే పావనిష్క మేమతస్మైవినిదిశేత్ | నిమాణయకుండలేనేనతస్మాదీవనివే
 దయేత్ || దద్యాత్తస్మై కాంస్యపాత్ర మేకాగౌరేవ మేవహి | ఏవంకృతే మహారుద్రః పుత్రమస్మై
 ప్రయచ్ఛతి || నవమధ్యేభవేత్వంద సప్తజన్మానుగంధలమ్ | యావచ్ఛదక్షిణాభూమిస్తావత్సంతతిసంతతిః
 శరచ్చంద్రప్రకాశేన వపుషాశీతలద్యుతిం ధ్యాయెత్సిష్టాసనాసీనముమయాసహితం శిశమ్ || ఇతి నమోఅ
 స్తునీలగ్రీవాయేత్యస్య ప్రయోగః || అథప్రముంచధన్వనశ్చత్వాదీనాంప్రయోగః || అయంచక్రిః || ఏకామం
 త్రః || కృచ్ఛ్రమేకంచరిత్వాదాజపేన్నవమవాసరాత్ | ఏవంకృతేభవేత్సిద్ధిఃపురశ్చరణకమఃకా | మహూ
 త్యాతేరాజధానీయుద్ధకాలేసమాగతే | అభిమంత్యోత్ప్రీచేనాథజుహుయాత్కుశకంటఃమ్ || *

ప్రముంచధన్వస్త్రమిత్యాది తిస్తాణాం రుచాంనారదఋషిః - అనుష్టుప్చందః - శ్రీరుద్రోదేవతా ||
 ధ్యానం || దీప్యద్వాసరగౌటిప్రకాశంసదీప్తదహనయూర్ధానం | భీషణభుజంగభూషణాధ్యంధ్యాయే
 ద్వివిధాయుధంరుద్రం || ఇతి ఏకంకృచ్ఛ్రంచరిత్వానవదినానిజపేత్ || సిద్ధిచ్ఛాత్ || రాత్రౌ యుద్ధకాలేకుశ
 కాండైః సహస్రంజుహుయాత్ || ఆయుధానిచాభిమంత్యోదద్యాత్ || సవశత్రవఃపలాయంతే || ౧౧ ||
 యాతేహేతిమేఘవృక్షేత్యాది తిస్తాణాం రుచాం రుద్ర ఋషిః || అనుష్టుప్చందః - రుద్రదేవతా ||
 ధ్యానం || ప్రణమదమరకౌటిహాశిమాలాకుసుమరజోరుణపాదపద్మయుగ్మం | అనవరత మనుస్మరేద్భవా
 న్యాసహజగతాంపితరంపినాకపాణిం || ఇతి పురశ్చరణం పూర్వవత్ | రాజావిజయం కాంక్షతేచేత్సజ
 యతి || హేమామాచ్యజపాచ్య || ఏతాభిస్సహస్రగుణజపః || త్రైలేన ఏకాదశశతసహస్రదీప మారోప్య రా
 త్రౌ రాజ్ఞిప్రత్యాసన్నే రాజానంవినాసేనానీః పురోగచ్ఛేత్ || శత్రుసేనాభిగ్నాగచ్ఛతి || నశ్యతి || అన్యదపి ||

శక్త్యాద్విజఃకశ్చిచ్ఛతృనగరచతుష్పథదేవామయే వాశంకుంశతసహస్రాభి మంత్రితం నిఖాయగచ్ఛేత్ || సంవత్స
 రాన్నగరంనశ్యతి || శ్రీవేదవ్యాసాక్మనఃస్మృతి రప్యత్ర పృథతాం || నమస్తేఅస్తుభగవ స్విశ్వేశ్వరాయ
 మహాదేవాయ త్రియంబకాయ త్రిపురాంతకాయ - శ్రీపన్నహాదేవాయనమః || ౧౫ || - ఇతిప్రథమోనుచాకః ||
 నమోహిరణ్యచాహవతితి ద్వితీయానువాకస్య || మందూకఋషిః మహాగాయత్రీచ్ఛందః || రుద్రోదేవతా ||
 ధ్యానం || ముక్తాలంకృతసర్వాంగ మిందుగంగాధరంహరమ్ | ధ్యాయేత్కల్పతరోమూలే సుఖాసీనంస
 హేమామయమ్ || కతి ఏకకృచ్ఛంబరిత్వాచరుభోజీసన్మహాదేవదేవాలయేఅష్టసహస్రంజపేత్ || ఏతమేవమం
 త్రంజపత్ అష్టసహస్రప్రదక్షిణానికుర్యాత్ || తతో దేవమారాధ్య ఏకాదశ రుద్ర రూపాత్ బ్రాహ్మణాం
 భోజయేత్ - వణచతుష్టయంవశీకర్తుంకామః పలాశాశ్వత్థాపామాగ్నావైకంకతానాం సమిద్ధిరయు
 తంజుహుయాత్ || శ్రీకామఃకుసుమసౌగంధిక కాశపాలాశానామయుతంజుహుయాత్ || మేధాకామఃకా
 పిలఘృతాభ్యక్తానిపలాశక్షుమాని ఆయుతంజుహుయాత్ - శత్రుజయకామోజపాపుష్పాఞ్జ్యేకాదశ సహ
 స్రంజుహుయాత్ || శత్రుమారణకామస్తుతైలాభ్యక్తాన్సపత్వాన్జుహుయాత్ || అష్టసహస్రం సపత్పక
 లేన దేవమనులిప్యశత్రువామగ్రహాఘ్నాంకం అష్టసహస్రంజపేత్ || ఏకాదశదినా చ్ఛత్రోమకరణం
 స్యాత్ || - నమస్సహమానేశ్వస్య తృతీయానువాకస్య || రుద్రఋషిః - బృహతీచ్ఛందః || రుద్రోదేవతా || ధ్యా
 నం || పంచసంశతపిండోసామాయూరకృతశేఖరః || సమావృతోచాలకైశ్చశ్చభిశ్చాతి మనోహరైః || గద్ధ
 ద్విరగ్రతోద్యమైకిరాతవపురీశ్వరః || ఏవంరూపోమహాతేజాస్సధ్యయోజగతాంగురుః | కృచ్ఛంబరిత్వా
 పంచసహస్రంజపేత్ - కృతపురీశ్వరణాథవతి || రాష్ట్రవ్యాధౌమంత్రసిద్ధైరేకాదశభిశ్శాంతికారయేత్ -
 పంచజుహుయుః పంచజపేయుః || ఏకొబ్రహ్మ || త్రిలోచనంధ్యాత్వాతే తిలాన్నైరేకాదశ సహస్రంజు
 హుయుః || ప్రతిమంత్రంనమస్కరు్యః రాష్ట్రవ్యాధిర్నశ్యతి || వాహనరోగే తిలమిశ్రపిష్టాఘ్రాస్తైరేకాద
 శసహస్రంహవయేత్ || వ్యాధితో వామాగ్నాంతంజుతైరష్టసహస్రంజుహుయాత్ || స్మశానాగ్నావశ్వస్థస
 మిద్ధిశ్చతసహస్రంహవయేత్ || నగరవ్యాధిర్నశ్యతి || మహారోగైః ప్రత్యేకమష్టసహస్రం జుహుయాత్ ||
 నమఆర్యాధిసిభ్యోఞ్జ్యనువాకస్య || దూర్వాసఋషిః - ఉష్ణిచ్ఛందః - శంభుదేవతా || ధ్యానం || భస్మో
 ద్దూళితసర్వాంగంజటామకుటమండితం | ధ్యాయేత్తృప్తింవృషారూఢంగణైశ్వరయుతంహరం || ఇతిఏక
 కృచ్ఛంబరిత్వాచవసహస్రంజపేత్ || తతో దేవాలయేమంత్రంజపన్నేవాష్టసహస్ర ప్రదక్షిణాని కుర్యాత్ ||
 కృతపురీశ్వరణాథవతి || ఋత్మవ్యాధౌస్వగృహేతిమూర్తంకు - డంభాత్వాగ్నిమాధాయ - తస్యపురస్తాశ్వ
 దికాంకృత్వాతంతువెష్టితంకుంభంవెదికాయాంస్యస్య - అనేనానువాకేనదేవమవాహ్యంగంధపుష్ప సాయసక
 పూర నృత్యగీతవాద్యైదేవమారాధయేత్ || ఏకాదశదినానిదీక్షిత్వా || ప్రథమదినేనిత్యకమాంతే ప్ర
 తినమస్కారమాజ్ఞేనజుహుయాత్ || తత్పన్నిధావేశంశతకృత్వోజపేత్ || తతః పుశ్వోనిత్యంకృత్వాశిల
 లాజదూర్వావ్రహీయవైరాజ్యాకైజుహుయాత్ || ప్రతినమస్కారమేకాదశకృత్వోనువాః జప్యః || ఎ
 వం త్రీదినాని మధుసపిండోజుహుయాత్ || తతో దినద్వయమశ్వత్థాపామాగ్నాసమిద్ధిజుహుయాత్ || త
 తస్త్రిదినముదయప్రభృతి ఆవశ్యకావిరోధేన నిరంతరం జపేత్ || ఏకాదశదినే అష్టసహస్ర కమత్రైః ప్రతి
 నమస్కారం దేవమారాధయేత్ || తతో గౌరీమారాధ్య బ్రాహ్మణాం స్తపకాయిత్యాక్షయవ్యాధి మోచ
 నం || రాజాకారయితాదేవష్టసహస్రం తదథామవ్తతతం వానిష్కంసద్యాత్ || ఇతరేష్టసహస్రం తదథాం

పంచవింశతినివర్ణానాద్యుః ॥ ప్రతిదినం చైత్రకనివర్ణానాద్యుః దేవమంతే కుంభజలచాభిషింఛేత్ ॥
 త్తయిత్యాత్మయ్యాధివికానశ్యతి ॥ దేవప్రసాదాద్విఘ్నాఽయుభావతి ॥ మోహాంధఃస్వాగ్నోప్రతీనమసాగర
 మాజ్యేనాప్తసహస్రంజుహుయాత్ ॥ మోహానశ్యతి ॥ కువ్వవ్యాధినామశ్శవమేవవిధిః ॥ జపేద్వావ్యాధ
 యోవినశ్యతి ॥ జ్వరేస్సన్నిపాతేనాభిమాత్రజలేస్థిత్యా సహస్రం పద్మాన్యనువాకేన దేవాణాప్రక్షిపేత్ ॥
 శేషేషాఞ్జాకతావ్యా ॥ జ్వరస్సన్నిపాతా వినశ్యతి ॥ నమోభవాయ - నమోజ్యేష్ఠాయచేత్యనువాక
 ద్వయస్య రుద్రఋషిః - మహావిరాట్పుండః - రుద్రోదేవతా - ధ్యానం ॥ గౌరీకరాంబుజన్యస్తస్యకా
 తైలశరాసనమ్ ॥ ఇమహస్తం వృషారూఢం నరనారీతనుంస్త్రుతే ॥ ఇతి తిరాత్రంచరుభోజీ ఏకాద
 శదినానిరంతరంజపేత్ ॥ కృతపురశ్చరణోభవతి ॥ శ్వేతైః పద్మైః ప్రతినమస్కారమచయేత్ ॥ శ్రీ
 మాన్భవతి ॥ రాజ్ఞో జన్త నక్షత్రే అశ్వత్థసమిథాం దధ్యక్తానాం ఏకవింశతి సహస్రం జుహుయాత్ ॥ దూ
 ర్వా సహస్రంచ రాజ్ఞామాయుషధాతే ॥ యుద్ధేశత్రాప్రత్యాసన్నై మహానసాగ్నౌ అపరరాత్రౌ సోపదం
 శం దధి ఘృతమన్నం ప్రతి నమస్కారం అనువాకే నైకాదశకృత్వో హుత్వా హుత శేషం సురసేనామధ్యే
 వికిరేత్ ॥ పరసేనానస్తాభవతి ॥ అనేనాయుధానిచ స్పృష్ట్వాసహస్రకృత్వోజపేత్ - తైర్యుద్ధంకుర్యాత్ ॥
 అప్రతిహతోభవతి ॥ అనేనభోజ్యమన్నచుభిమంత్యౌభవతి ॥ విషమప్యవృతంభవతి ॥ పుత్రౌకామస్యో
 దుంబరసమిద్భిదాధ్యక్తాభిః ప్రతినమస్కారమప్తసహస్రంజుహుయాత్ ॥ నమస్కారగణితైః కలశైరేకాద
 శకృత్వోభిమంత్యౌస్త్రియమభిషింఛేత్ ॥ అనేనమంత్రైరేవస్యాభిషింఛేత్ ॥ సప్రభుటికా జపేత్ప్రదక్షిణం చ
 కుర్యాత్ ॥ అనేనహవ్యంపిష్టంవాభిమంత్యౌపతింప్రాశయేత్ ॥ అనేనశమీపత్రైః చుల్యాం ప్రతినమస్కార
 మేకాదశకృత్వోజుహుయాత్ ॥ రుద్రసమఃపుత్రోభవతి ॥ అనేనపాయసంస్పృష్ట్వాజప్తాదేవాయ నివేద
 యేత్ ॥ శంకరోభవేత్ - అనేనతంతూనభిమంత్యౌగభిణీహస్తైబంధయేత్ - గభాకరతాభవతి ॥ అనే
 నకుమారంగ్రహగ్రస్తంస్పృష్ట్వాజప్తాసిద్ధోభవతి ॥ రాత్రావనేనశిఖాంబధ్యాస్వాపయేత్ ॥ కుమార
 గ్రహభయంనస్యాత్ ॥ నమోదుమదుభ్యాంచేత్యనువాకస్య ॥ హేమకొశానలఋషిః ॥ పక్షిశ్చందః ॥ రుద్రో
 దేవతా ॥ ధ్యానం ॥ జటాభిలంబమానాభిర్వృత్తం తమభయప్రదం ॥ దేవంశుచిస్త్రితంధ్యాయేద్వాప్యశ్చ
 చమకపరివృతం ॥ అస్యపురశ్చరణమేకముపవాసంకృత్వావృతం జపేత్ ॥ బేదుంబరాశ్వత్థపక్షిన్యగ్రాధ
 సమిధామవృతసహస్రం జుహుయాత్ - మేధావీభవతి ॥ అగోగ్యకామిఖాదిరై దాధిఘృతాకైష్ట సహ
 స్రంజుహుయాత్ ॥ దూర్వాంకురైఃపంచసహస్రమిత్యన్యే ॥ శ్రీకామః శ్వేతకమలైదాధ్యక్షైః పంచాశత్స
 హస్తైః అఘ్రామైరాఘుతిమాత్రైరష్టనసహస్రంజుహుయాత్ ॥ తదస్వయంచాలత్త్విర్నశ్యతి ॥ వశ్యకామః
 కాపాకసభీజైమధ్వక్షైరయుతంజుహుయాత్ ॥ పశుకామోమహాదేవాలయే ఎతమనువాక మవృతసహ
 స్రంజపేత్ ॥ ప్రదక్షిణంచకుర్యాదనువాకమేతంజపక గవాంప్రదక్షిణంకుర్యాత్ ॥ పుత్రకామః పలాశసమి
 ద్భిచుధ్వక్షైరయుతం ॥ బేదుంబరశమీసమిధాందధ్యక్తానాంఅవృత సహస్రంజుహుయాత్ ॥ విద్యాధీశ
 లాశాశ్వత్థ సమిద్భిచుధ్వక్తాభి రాజ్యాక్షైరిత్యన్యే ॥ శతసహస్రం జుహుయాత్ ॥ దూర్వాకాండైరా
 యుష్కాః ॥ ముక్తికాః ఎతమనువాకంజపకచాంద్రాయణంచరిత్వా అతశ్చరుభోజీవికవింశతి సహస్రంజ
 పిత్వాశతః ప్రదక్షిణంపంచసహస్రంజపకకాః ॥ పంచసహస్రనమస్కారాః ॥ తతః ప్రదక్షిణంసర్వాంగప్ర
 దక్షిణం - తతః శివస్మిధౌ పలాశాశ్వత్థసమిధాందధ్యక్తానాంఅవృతయంజుహుయాత్ ॥ ముక్తొభవతి - రా

రమణమనానాధానాధవాన్మితపురేరమంతే॥—నమస్సమాధిచెత్తాది - ప్రభృతతెచెత్తంతమేకొమంత్రే॥
 అస్యమంత్రస్య పూర్వవస్తవహాకాశానలముషిః ॥ పక్షిః-భండః - రుద్రో-దేవతా-ధ్యానం॥ పినాకపాణిం
 భూతేశముద్యత్సూర్యాయుతప్రభమ్ ॥ భూషితంభుజగైర్యాకయెతగంరెకాలంకపదినమ్ ॥ ఇతి అస్య
 పురశ్చణం కృచ్ఛంపంచశతంజపః - చాంత్రాయణ మమావాస్యాయాంకుర్యాత్ ॥ శత్రుజయ కామః-
 శత్రుంఖాదిరూపంకృత్వాఘటజలేదేవమావాహ్య శమీసమిద్ధిద్బిదాలిరుధిరాక్తభిశ్శతసహస్రంహేమామః-
 యథాశక్తిఃప్రాప్నోభ్యజయేత్॥ రాజాతు - అనేనచాహ్మణైఃజపంకారయేత్॥ అజ్యాహుతీశ్చహేవయేత్॥ యా
 వదిచ్ఛతి తావదాజ్యంసిద్ధ్యతి॥—నమోవఃకిరికేభ్యఇత్యస్యమంత్రస్య ॥ రుద్రముషిః - జగతీచ్ఛందః- రుద్రో
 దేవతా - ధ్యానం ॥ విశ్వతోవనిపాదాబ్జం విశ్వతోషీశిరోముఖమ్ । జ్వలంతం విశ్వమావృత్య తేజోరా
 శింశివంస్మరేత్ ॥ ఇతి అస్యపురశ్చరణంపరాకంకృత్వావింశతీసహస్రంజపేత్ ॥ మంత్రశోధనాథం గురు
 సన్నిధౌఅష్టసహస్రంజపేత్ ॥ సిద్ధోభవతి ॥ దక్షిణామూర్తిసన్నిధౌ తిలానాం శతసహస్రంజపాయాత్॥
 సువణంలభతే ॥ అపామూర్తివేణుబీజయవానాంశతసహస్రంజపాయాత్ ॥ సువణముత్పద్యతే ॥—
 కన్యాకామో గుల్ఫిలమయాం కన్యాం కృత్వా తాంస్పృష్ట్యా పంచాశత్సహస్రం జపేత్ జహుయాద్వా ॥
 కన్యాంలభతే ॥ పద్మోత్పల కుముదానాం శతీ సహస్రం జహుయాత్ ॥ శ్రీమాన్భవతి ॥ వంశం
 కురాణావష్టసహస్రంజహుయాత్ - యక్షరాక్షసభూతాదిభ్యో భయంనశ్యతి ॥— అంగ్యవిల్వఫలానాంఅ
 యుతంజహుయాత్సువణంసహస్రంలభతే ॥ శమీసమిధాందధ్యక్తానాం అయుతంజహుయాత్పత్రం లభతే॥
 శ్వేతవచాంపలాథం చూణేకృత్య రజిత పాత్రేనిధాయ కపిలాఘ్నతేనాలోడ్యస్పృష్ట్యామంత్రమయుతంజ
 ప్త్యా పిబేత్సమహాకవిభవతి - బౌదుంబర సమిధాం దధ్యక్తానామయుతంజహుయాన్త హేమధావీభవతి॥—
 ద్రాపేఅంధసస్పతే ఇత్యుచః పులహముషిః॥ అనుష్టుప్భండః॥ రుద్రోదేవతా॥ ధ్యానం॥ అగుల్ఫాసితకంచు
 కీధమరుచిస్త్రిన్ధిల్లసచ్ఛేకర॥ శ్వేలీకుండలితత్రవాస్సతిలకౌ ధంధంక్షణన్నూపురః ॥ శ్రీమాన్మణిలదంతప
 జ్జి-కిరణైశ్శ్వేతాయమానాననో ధ్యేయోభైరవ వేషభూషితతనుదేవోమృదానీపతిః ॥ ఇతి॥ అస్యపురశ్చర
 ణమేకోపవాసః ॥ అయుతంజపః॥ కపిలాజ్యేనాయుతం జహుయాత్సిద్ధోభవతి ॥ జ్వరసన్నిపాతే తస్యశిరో
 భాగే దూర్వాణాం పంచ సహస్రం జహుయాత్ ॥ జ్వరాన్మక్తౌభవతి॥ వైకంకతసమిధామయుతంజహు
 యాదభిచారానభవంతి ॥ తిలలాజానామయుతం జహుయాత్సర్వేభ్యోభూతేభ్యోభయంనభవతి॥ అపదిమం
 త్రంజపేత్సర్వే ద్వాతపదోమక్తౌభవతి ॥ యాతెరుద్రశివాతనూశ్చివేత్యస్య మంత్రస్య సహందోనావముషిః॥
 అనుష్టుప్భండః॥ సహందరుద్రోదేవతా॥ ధ్యానం॥ తప్తచామీకరప్రఖ్యం శక్తిపాణింషడాననం । మయ్యా
 వాహనారూఢం సహందరూపం శివంస్మరేత్ ॥ ఇతి ॥ అస్య పురశ్చర్యా॥ అష్టశతం ప్రాణాయామాక్
 పంచసహస్రం జపేత్ సిద్ధోభవతి ॥ తృతీయేమాసి దూర్వాణామయుతం జహుయా ద్గర్భరక్షో భవతి ॥
 ఇమాగ్ంరుద్రాయతపసే కపదినఇతి ॥ మృదానోరుద్ర ఇతి రుద్వయమేకొమంత్రే॥ మాండవ్యముషిః॥
 జగతీచ్ఛందః ॥ రుద్రోదేవతా ॥ రుద్వ్యతిరిక్తపక్షేమంత్రోద్వా ॥ అనుష్టుప్భకత్యా॥ ధ్యానం॥ దిశ్యసింహాసనా
 రూఢం స్థూయమానం మహాపీఠిః ॥ ప్రసన్నవదనంధ్యాయే తస్మిన్సంసౌమ్యం ॥ ధారిణం॥ ఇతి ॥ అస్య
 పురశ్చరణంకృచ్ఛంపంచరీత్యా సహస్రం జపేత్ ॥ మంత్రద్వయం కృచ్ఛపర్యంతం నవ సహస్రం జపేత్ ॥ సరర
 శాంతయే దూర్వాభిరయుతం జహుయాత్ ॥ తత్రవిశేషః ॥ అమావాస్యాయాం చతుష్పథేగ్నిమాధాయ

దధిధారయాష్టసహస్రం జుహుయాత్ || గవాశ్వాదీనాం శాంతిభజనతి || గంధోదకపూరితకుంభం స్పృష్ట్వా
 సహస్రం జపేత్ || తేన గవాశ్వాదీన్ప్రీక్షయేత్ || శాంతిభజనతి || నవంజలం సహస్రకృత్సోభిమంత్యై పా
 ను యేచ్ఛాంతిభజనతి || మానోమహంతమిశ్యత్య - దేవరాతిఋషిః - జగతీచ్ఛందః - రుద్రోదేవతా || ధ్యానం ||
 చాలేందుకుటం దేవం తరుణాదిశ్యః || ధ్యాయేన్నందీశ్వరాకారం గణేశ్వరసమావృతం || ఇతి ||
 అస్య పురశ్చర్యా || ఉపవాసత్రయం కృత్వా పంచసహస్రం జపేత్ || తిలాశ్చ తాపామృతైః ఆజ్యసిక్తైః
 ప్లవసానం హునేత్ || చాల వృద్ధాదీనాం శాంతిభజనతి || ప్రతినవత్సరమాద్రాక్ష్యంతః పురే అనేనా
 యుతం హునేత్ || రాజాసామాన్యోవధాతే || మానస్తోక ఇత్యుక్తరుదః || రుద్రఋషిః - జగతీచ్ఛందః - రు
 ద్రోదేవతా || ధ్యానం || దధానమేకాదవిభక్తదేహం కాంతాం విశుద్ధఘటికప్రకాశం || తెజోఽధిశూలిన
 మిందమాళిం విచితయేదత్ర సదైవరుద్రం || ఇతి || అత్ర పురశ్చర్యా || ఏకం కృచ్ఛం చరిత్వా ఉదంబరపా
 త్రేగవ్యసపిరానీయ సహస్రకృత్సోభి మంశ్ర్యస్వాగ్నౌ మధితాగ్నౌవా మంత్రేణాష్ట సహస్రం జుహుయా
 త్ || తతోవ్యాహృతీహుతావ్యజ్యశేషం పిచేత్ || వ్రాశ్చీయాత్ || ఏవం త్రిరాత్రం కృత్వా సిద్ధోభవతి ||
 ఆయుషామస్త్రీలానామయుతం జుహుయాత్ || శ్వేతపద్మాయుత హోమాచ్ఛ్రీమాన్భవతి || దూవాకా
 నామయుతం జుహుయాచ్ఛతాయుభవతి || దశవాఅష్టావింశతిర్వాశతంవా అష్టావింశతి శతంవా సహస్రం
 వాలపరిమితాన్వాకలశాకజలపూర్ణాకా స్పృష్ట్వా ప్రతికలశమభిమంత్యై ప్రయచ్ఛేత్ప్రీక్షయేద్వా - అగ
 దోభవతి || అపవృత్య శాంతికామః అపామాగ్నానమిద్ధిః అష్టసహస్రం జుహుయాత్ || ఒన్ననక్షత్రే ఆయు
 షామః తిలానామయుతం జుహుయాత్ - శ్వేతపద్మాయుత హోమాచ్ఛ్రీమాన్భవతి || దూర్వాణామ
 యుతహోమాచ్ఛిరంజీవీభవతి || సర్వచారమిదంగుహ్యం పవిత్రం పాపహరణం || నిత్యమష్టసహస్రమష్టశతం
 వాజపేత్ || మహాపాతకైరుపపాతకైశ్చముచ్యతే || పలాశసమిధాంసహస్రం జుహుయాత్ || మోధాపీ
 భవతి || అస్యమంత్రస్యజపాదేవ సర్వవ్యాధయోనశ్యంతి || మంత్రేణానేనాసాధ్యం కార్యం నాస్తి || సర్వా
 ధకసాధకౌయం మంత్రః || సంక్షేపతోవినియోగ ఉక్తః || ఆరాత్రైగోఘ్న ఇత్యుక్తమంత్రస్య - అత్రిఋషిః -
 త్రిష్టుప్తగతివాచ్ఛందః || శంభుదేవతా - ధ్యానం || కువాణం సన్నిధౌ దేవ్యాః దేవమానందతాండవమ్ | హు
 తాశనయనంధ్యా యే త్రప్రకాంచనసన్నిధిమ్ || ఇతి అస్య పురశ్చర్యా త్రిరాత్రముపోవ్య త్రిరాత్రం జపేత్ || ఆయు
 షామస్త్యజన్తనక్షత్రే సపిరాసహస్రం హుత్వా సహస్రం జపేచ్ఛతాయుభవతి || ఏవం సర్వనక్షత్రేషు
 వాకుర్యాదార్ద్రాయాం దూవాకపామాగ్నా శమీతిలానాం సత్యేకమష్టసహస్రం జుహుయాచ్ఛతాయుభవతి ||
 శుభితండులై రష్ట్రసహస్రం జుహుయాచ్ఛ్రీమాన్భవతి || పశ్చిమద్వారే శివాలయేదేవ సమిపే అష్టసహస్రం
 పపెద్దీఘాకాయుభవతి || స్తుపీశుతంగతకనదమిత్యుక్తమంత్రస్య || వ్యాఘ్రీఋషిః || త్రిష్టుప్తందః - శం
 భుదేవతా - ధ్యానం || ఉద్యద్భాస్కరకొటిప్రకాశనిలయమః భీషణమ్ || భీతిహారాభయ పరదంధ్యా
 యేద్రుద్రం నిశాకరవతంసంఃఠతి అస్య పురశ్చర్యా || ఏకరాత్రముపోవ్య త్రిరాత్రం జపేత్ || వైకంకతసమిధాంత్రై
 లాభ్యక్తానాం అయుతం సహస్రం వాజుహుయాత్ || సర్వేశత్రపః పలాయంతే || అష్టసహస్రం జపేత్ - సర్వ
 వ్యాధిశాంతిర్భవతి || పరిణోరుద్రస్య హేతిశృణక్తిత్యుక్తమంత్రస్య రుద్రఋషిః - రుద్రోదేవతా - త్రిష్టు
 ప్తందః - ధ్యానమ్ || గజదమావృతతనుంస్ఫుల్పై హరణోజ్వమ్ || సర్వపాపహరంధ్యా యేదేవం కుం
 జుభేనమ్ || ఇతి కృచ్ఛం చరిత్వా సహస్రం జపేత్ || కృతపురశ్చరణోభవతి || పుత్రకామః శశ్చిమద్వా

రెగివాలయెపలాశఖాదిరాతాంచదధిమధుఘృతాక్తాహమయుతంజుహుయాద్దంపతీ పూర్వైద్యుశ్చరుభోజనా
 స్యాతాం - కుంభంసిధాయభగవంత మావాహ్యవవసహస్రం జపిత్యాభిషేచయేత్ || ఎకైకాహంబ్రాహ్మ
 ణానన్యహస్రపజ్జతమేకాదశాంతంజుహుయాత్ || హూమాశక్తోపశ్చిమద్వారే శివాలయే అయుతంజ
 పెత్ || ప్రపక్షిణంకుర్వంశ్చాంతంజకేత్ || వీకవింశతిదినదీక్షిత్యాప్రతిదినంజపేత్ - అష్టశతప్రపక్షిణం
 కుర్వాత్ - ధామికంపుత్రంలభే - మిధుష్టమేత్యస్యచంతస్య || వైరాజయుషిః - అనుష్ఠప్నంజః -
 షహాదేవోదేవతా - ధ్యానమ్ || షంగళామితవందేవం యువానమతిసుందరమ్ | ధ్యామేద్వనచరాకార
 మాగచ్ఛంతంపినాకినమ్ || ఇతి అస్యపురశ్చరణ మేకరాత్రముపోష్యసంజ సహస్రం జపేత్సిద్ధిభావతి || అ
 థనానైఆత్మప్రాణనానైవా ఆజ్యేనాష్టసహస్రంజుహుయాత్ || హోమాశక్తోపతుగుణంజపేత్ || వికిరి
 దేత్సస్యచంతస్య || పులహయుషిః || అనుష్ఠప్నంజః || రుద్రోదేవతా || ప్రసన్నవదనంసౌమ్యంరచితోద్వా
 హమండః || అంబయాసహజంధ్యామేత్సురసంక్షైరభిష్టుతమ్ || ఇతి ధ్యానం || త్రిరాత్రచరభోజీ జపన్మష్టస
 హస్రంప్రపక్షిణంకుర్వాత్సిద్ధోభవతి || షహాజనవిరోధేఅష్టసహస్ర తిలహూమేనసంప్రతిపత్తిభావతి || సభాజయ
 కామంకపిలాఘృతాభ్యక్తాభిరవామాగఃసమిద్భిరష్టసహస్రంజుహుయాత్ || భయే - అహంసమిషే స్వాగ్ని
 మాధాయ కపిలాఘృతేనాష్టసహస్రం జుహుయాత్ || అభయంభవతి || సహస్రాణి సహస్రధాదాహువో
 రిత్యస్యచంతస్య || నారిజయుషిః || రుద్రోదేవతా || అనుష్ఠప్నంజః || ధ్యానం || సర్వపాప హరందే
 వంసర్వాభగణభూషిమ్ | సర్వాయుధధరంధ్యామే త్పవనాంకమహేశ్వరమ్ || ఇతి అస్య పురశ్చరణా
 యపంచసహస్రజపః || శాల్మలివైకంకతసమిద్భిరష్టసహస్రం జుహుయాదుషద్రవానశ్యంతి || అపమృశ్య
 జలుకామః శాల్మలీకపువమాదాయలింగంకృత్వా చేపమావాహ్యసంపూజ్యద్రోణేన పయసాఙ్గిషించెత్తతో
 దేవముద్వాస్యమృదమాదాయ నద్యాంప్రక్షిషేత్తతస్తస్మిరైర్వాగ్నిముపసమాధాయాశ్మేనాష్టసహస్రంజు
 హుయాదపమృశ్యగ్నశ్యంతి || షహంతంపంధానంగచ్ఛేత్ అష్టశ్చోష్ణస్తాభిచంత్యైస్సైహ్మంయో వెలిప్యగ
 ఛేత్ || షహాశక్తుకోపోషమాతానాంతత్సన్నిధౌ ఆజ్యేనాష్టసహస్రంజుహుయాత్ || కుకుటహంసేన
 బలిమషహరెత్సస్మాదభవతి || క్షేత్రపాలకవినాయక వీరభద్రాదీనాంకోపేనైవదైవంహూమంబలిందద్యా
 తైవప్రసన్నాభవంతి || ఇతిదశమానువాకః || సహస్రాణిసహస్రశోయేతిత్యస్య చతస్రయుచః || ఎకొమం
 ద్రః - అగ్రదూవాకసయుషిః - అనుష్ఠప్నంజః - రుద్రోదేవతా - ధ్యానం || దంష్ట్రాక రాశవదనం జ్వల
 జ్వలకమూర్ధజమ్ | బిహ్రిజంతిశిఖందీ పుధ్యామేద్భుజగఘావణమ్ || వ్యాధాకల్పవిషమనయనా వి
 ద్రుమాతాంఘ్రాసో జాయూరశ్రాజటిలశిరసశ్చంద్రేఖావతంసాః | నిత్యం చానియతలలితాస్సిగ్ధక
 ల్మాషకంతాదేవారుద్రాద్భుతఃరశవసైభవస్యంతిభక్తాః || ఇతి సహస్రాణిసహస్రశాంతి దశవైతి దశావ
 తారసంక్షామంతాః - తేదమాంవ్యవతతజ్యౌర్వాధాభాయంతే | తేషాంగంసహస్రయోజనేఇతిసర్వశ్రావ్య
 నుషవ్యతే || ఆవ్యంతయోరుపదిష్టత్వాన్మధ్వనకానాంమంత్రాణాంసాకాంక్షత్వాత్ || పారాయణ గ్రహ
 ణార్థయనజపః || అన్యత్రజపాదావనుపంగమచ్ఛంతి || తేషాంచతుషాంశాంచంద్రాదుణందరిత్వాపంచస
 హస్రంజపేత్సిద్ధోభవతి || శాల్మలివైకంకతానాంశతసహస్రహూమాచ్ఛత్రవః పలాయంతే || మార్వాణాం
 ఘృతాక్తానాం షష్టసహస్రంజుహుయాశ్చరాభి చారవోపానశ్యంతి || షష్టసహస్రంజపేత్సకా వ్యాధిశాంతి
 భావతి || యెవృక్షేష్విత్వాదీనాంషణ్డాంరుచాం || దేవలయుషిః - అనుష్ఠప్నంజః - రుద్రోదేవతా - ధ్యా
 నప్రయోగాదికం పూర్వవత్ - విశేషోపి || రుతుగతునకాలే కాపిలపయసా అష్టసహస్రం హుత్వాగచ్ఛే

ధర్మముకొరకు పుత్రోభవతి || మతాంతరే - యేపథాంపథిరక్షయ్యతి ఋగ్వేదముమంత్రః - ఆస్యపూర్వ
వత్ప్రియాగః - అస్యదేవతాఋషిః - అనుష్టుప్పదః రుద్రోదేవతా - నమోరుద్రేభ్య ఇతి త్రిణియజుగ్ం
మ్యేకొమంత్రః అస్యదేవతాఋషిః - అనుష్టుప్పదః - రుద్రోదేవతా || ధ్యానం || వృషాధిరూఢందేవ
శంసర్వలోకైకకారణం || ధ్యామ్యేహృదీభిస్తుత్యం పావతీసహితంశివమ్ || ఇతి అస్యపురశ్చరణమేకా
శవాసంకృత్యావక రాత్రంజపేత్సిద్ధోభవతి || యంయంకామంకామయతేతంతముద్దిశ్యత్ర రాత్రంజపేత్సిద్ధ్యతి ||
ఎతద్వజ్రాస్త్రయంసమస్తంసమస్తం || వ్యస్తజపయదియథాకామఫలప్రదమ్ || పురశ్చర్యానంతరంకృత్యభిద్వ
యంచరిత్వావికాదశసకాసంజాతే || తత్సవంపశ్చిమద్వారశివాలయకతవ్యం || నమోరుద్రేభ్యోయే
పృథివ్యాంయేషామన్నమిషన్మీభ్యోయంతరిక్షేయేషాంవాతఇషవస్తైభ్యోయేదివియేషాం వషమిషవస్తైభ్య
ఇత్యాద్యనుషః - అస్యపూర్వముదాద్యస్యకేవలజపమాత్రేణ సర్వసిద్ధిభవతి - త్రివక్త్రంస్నాయా జపేత్స
పంచమహాపాఠకాంత్యతోభవతి ||

ఇతి రుద్రకల్పంసమాప్తమ్.

—* సృష్టవ సూక్తవిధిరుచ్యతే. *

అగ్నికార్యంజపవిధిస్తోత్రంచైవతదాత్మకం | కుర్యాద్యథోక్తవిధినాప్రాజ్ఞుఃశుద్ధమానసః || ప్రథ
మాంవిద్యసేచ్ఛామే ద్వితీయాంవక్షిణేకరే | తృతీయాంవామపాదేతు చతుర్థీంవక్షిణేతిథా || పంచమీం
వామజానాతు పశ్చిమైవక్షిణేకథా | సప్తమీంవామకట్యాంతు దక్షిణాయాంతథావ్యమీం || నవమీంనాభి
మధ్యేతు దశమీం హృదివిద్యసేత్ | ఎకాదశీంకంఠదేశే ద్వాదశీంవామబాహుకే || త్రయోదశీం దక్షిణేవ
ముఖమధ్యేచతుర్దశీం | అక్షిణిఃపంచదశీంచైవ సోడశీంమూర్ధ్నికవిద్యసేత్ || ఎవంన్యాసవిధిం కృత్వా
పశ్చాద్ధోమంసమాచరేత్ || హోమంసమాచరేద్విత్తుపలక్షణం || తస్మాజ్జప పూజాయాం హోమేచాయమే
వన్యాసప్రకారః || ఎవంన్యాసవిధింకృత్వా పంచాంగానిసమాచరేత్ || బ్రాహ్మణోన్యైత్యాదికాభిరుగ్భిఃపం
చాంగకల్పనా || బ్రాహ్మణోన్యముఖ మాసీదిత్యాద్యాం పంచముచః పంచాంగన్యాసే గ్రాహ్యః || ఆశ్వలా
ణసపాతకమయక్తాః || హృదయం శిరశ్శిఖాకవచమస్త్రంచేతి పంచాంగాని || బ్రాహ్మణోన్యముఖమిక్కుర్తి
చంపరిత్వా హృదయాంవచమితి హృదయే || చంద్రమామనంతి పరిత్వా శిరసేస్వాహేతి శిరసి - నాభ్యా
ఆసీదితి శిఖాయైవాపదితి శిఖాయాం - స్పృశ్వాస్యాసన్నితి కవచాయహుం - యజ్ఞేన యజ్ఞమిత్యస్త్రం || ఎత
చ్చన్యాసద్వయం సంకల్పానంతరం కతవ్యం || తద్యథా || అముకదేశేఅముకకాలే అముకకామనయాపురు
షసూక్తస్య సూక్తేన హోమం ఆరాధనంవాకరివ్యతి సంకల్ప్య || పూర్వోక్తన్యాసద్వయం విధాయ -
ఋషిదేవతాచ్ఛందాంస్యవిదిత్వా - జపాదికమసమాచరేత్ || తత్రచయదాజహోహోమోవాక్రియతే ||
తదాసి పరమేశ్వరం సమారాధ్య జహోహోమశ్చకార్యితి || ఆరాధనప్రకారోభిధియ్యతే || ఆద్యయావాహ
యేదేవ మృచాతుపురుషోత్తమం | ద్వితియ్యాసనందద్యా త్వాద్యంచైవత్పతీయయా || చతుర్థ్యా
ఘృకంప్రదాతవ్యం పంచమ్యాచమనంతథా | షష్ఠ్యాస్నానంప్రకుర్వీత సప్తమ్యావస్త్రమేవచ || యజ్ఞోపవీత

మప్యమ్య నవమ్యాభరణంతథా । దశమ్యాగందదానంస్యా దేకాదశ్యాచమాల్యకం ॥ ద్వాదశ్యాధూప
దానంస్యాత్మోయోదశ్యాచదీపకం । చతుదశ్యాతునై వేద్యం పంచదశ్యానమసిగ్రియా ॥ ఉద్వాసనంశూ
పోదశ్యా ఉపచారాస్తుయోదశ । చ్చా నేవస్త్రేవనై వేద్యే దద్యాదాచమనీయకం ॥ దద్యాత్పురుష సూక్తేన
యోపుష్పాగ్న్యపవన । అపికలంతేనవై సవకం త్రైలోక్యంసదరాచరం ॥ దక్షిణాంచయథాశక్త్యాపాద
శేనప్రకారయేత్ । ఘాజాదిసాద్గుణ్యాతకంయూ దక్షిణాదీయతే ॥ తాంయోదశేనయజ్ఞైరయజ్ఞమప్యనేన
మంత్రేణ దద్యాదిశ్శతకః । తతః ప్రపక్షిణంక్వత్వా జపంకుర్యాశ్శమాహితః ॥ యథాశక్తిపితౄత్యాతుసూ
క్తంచాస్తై నివేదయేత్ । దేవస్యదక్షిణేభాగే కుండంస్థంఘరిమేవవా ॥ కారయేన్నగ్రమచాతు ప్రోక్షణం
తుద్వితీయ్యయా । తృతీయ్యయాగ్నిమాదధ్యాన్మతుథ్యాశతుసమింధనం ॥ పంచమ్యాత్వాజ్యసంస్కారంచరో
శ్చేత్రపణంతథా । షష్ఠ్యాచలస్యమధ్యేతు కల్పయేత్పవనసనం ॥ చింతయేత్తత్రదేవేశం కాలానలసమ
ప్రభం । వివృతాస్యంసహస్రశేషకం రక్షాస్యంరక్తవాహనం ॥ వాహనోహయః ॥ ఎవంధ్యాత్వా సప్తమ్యాది
భిః పంచఋగ్భిః క్రీమేణ గంధాదినై వేద్యాంతపంచోపచారపూజాం దేవస్యానుజ్ఞయా కుర్వాదిత్యతతహ ॥
తతోగంధంచధూపంచదీపంచైవనివేదనం ॥ అనుజ్ఞాప్యతతఃకుర్యా త్సప్తమ్యాదియథాక్రమంసమిధః ప్రత్యృజం
పూణకం జుహుయూదభిఘరితాః ॥ తతోఘృతేనజుహుయూచ్ఛరుణాచపునఃపునః । ఎవంహుత్వాతతస్నా
త్వా సమిశేస్తాత్రముచ్చరేత్ ॥ జితంతేపుండరీకాక్ష నమస్తైవిశ్వభావన । నమస్తైస్తుహృషీకేశ మహాపురుష
పూర్వాజ ॥ నమోహిరణ్యగర్భాయ స్రధానావ్యక్తరూపిణే । ఓంనమోభగవతేవాసుదేవాయ శుద్ధజ్ఞాన
విభావినే ॥ దేవానాంచానవానాంచ సామాన్యపరిచైవతం । సర్వాదాచరణద్వంద్వం వ్రజామితరణంతవ ॥
ఎకస్త్యవసిలోకస్య స్రష్టాసంహారకస్తథా । అభ్యక్తశ్చానుమంతాద గుణమాయాసమావృతః ॥ సంసా
నాగరింఘోరమనంతక్షేపభాజనం । త్వామేవశరణంప్రాప్య నిస్తరంతిమనీషిణః ॥ నతేయాపం నచాకారో
నాయుధానినచాస్త్వనం । తథాపిపురుషాకారో భక్తానాంత్యంప్రకాశసే ॥ నైవకించిత్రరోతుంతే ప్రత్యక్షోపి
నకస్యచిత్ । నైవకించినసిద్ధుతే నచసిద్ధోసికస్యచిత్ ॥ కాయాణాంకారణంపూర్వం వచసాంవాచ్య
ముత్తమం । యోగానాంపరమాంసిద్ధింపరమంతేవదంవిదుః ॥ అహంభీతోస్మి దేవేశ సంసారేస్మిక్ భయా
వహే । పాహిమాంపుండరీకాక్ష నజానేశరణంపరం ॥ కాలేష్వపిచసర్వేషు సర్వావస్థాసుచాచ్యుత ।
శరీరేసిగతాచాపి వతః తేమేషుహద్భయం ॥ త్వత్పాదకమలాదన్యన్నమేజన్మాంతరేష్వపి నిమిత్తంకుశలస్యా
స్మి యేనగచ్ఛామిస్థతిం ॥ విజ్ఞానంయదిదంప్రాప్తం యదిదంజ్ఞానమాజితం । జన్తాంతరేపిమేదేవమా
భూత్తస్యపరిశ్రయః ॥ దుఃఖతాపపిపాతాయాం తద్దగ్ధోమేమనోరథః । యదినాశం నవిందేత తావతాస్మి
కృతీనవా ॥ నకామకలుపంచిత్రం మమతేపాదయోస్థిత్వం । కామయేవైష్టవత్వంతు సర్వాజన్మసుకెవలం ॥
సర్వేషు కేశకాలేషు సర్వావస్థాసుచాచ్యుత । కింకరోస్మి హృషీకేశ భూయోభూయోస్మికింకరః ॥ ఇత్యేవం
మునయస్తుత్వాస్తుత్వాదేవదివేదికే । కింకరోస్మి తిచాత్తాపందేవామైవన్యవేదయక ॥ జిగంతేపుండరీకాక్ష
త్యారథ్యేవతావత్సన్యంతం స్తాత్రం ॥ అథఫలవిశేషకలవ్య విశేష ప్రశంసాచ ॥ పురుషస్య హరేస్సూక్తం
స్వగృంధన్యంయశసూరం । ఆత్మజ్ఞానమిదం పుణ్యం యోగజ్ఞానమిదంపరం ॥ ఫలాహరోజపేక్షిత్యం ప
శ్యన్నాత్మానమాత్మని । ఫలాన్యభుక్త్వావసేన్నాసమర్చిశ్చవతయేత్ ॥ అరణ్యేస్థితసేన్విత్యం జపన్నిమ
మృషీమకః । ఋగ్భిస్త్రైవణంకాలే స్నాయాదఘ్నసమాహితః ॥ ఋషిమకంతః ॥ ఇగమృషింపురుష
సూక్తాత్మకంఋగ్భిస్త్రైవణమితి ॥ పురుషసూక్తేవానేననిత్యశః ॥ ఆజ్యాహుతీరనేనైవం హుత్వైవం చిం

తయేద్యపి | ఆత్రఃఋషిస్సూక్ష్మద్రష్టా నారాయణవివ-తంచితయేత్ . ఎతంమాసంఫలాహారం మాసము
దకాహారంచకృత్వా త్రిణివర్షాణి ఫలాహారస్సౌ పౌరుషంసూక్ష్మంజకేత్ || పాకశ్చేద్యాదశవర్షాణి ||
ఎవం సాక్షీకృతేదేవో దృశ్యతగ్భావా || అథమాసఫలాహారస్త్రిభివమైజకపేదిమం | తద్భక్తస్తన్తనా
యుక్తౌ దశవర్షాణ్యనన్యధాక్ || సాత్వాత్పిశ్యశతంజేవం నారాయణమనామయం | జ్ఞానగంగ్యంపరంసూ
త్తం వ్యాఖ్యసవకమవస్థితం || గ్రాహ్యవత్స్యంతయత్తేన స్రష్టారుం జగతోవ్యయం | అథనాసాద్యమానోపి
భక్తింనపరిహారయేత్ || భక్తానుకంపీభగవాన్ జాయతేపురుషోత్తమః | యేనయేనచకామేనజపేత్తత్ప్ర
యతస్సదా || ససకామస్సమృద్ధస్యాచ్చృద్ధధానస్యకువకతిః | హేమంవాప్యథవాజ్యముపహారమధైవతు ||
కుపితయేనకామేన తత్త్వద్ధిముపధారయేత్ | జాతశ్చైవ్య్యంమహద్విత్తంయశోలోకేపరాగతిః | వాపేన
విప్రమోక్షశ్చ భవేత్సవకంనసంశయః || అథాభిధీయతేకమేవపుత్రకామస్యవైష్ణవం | శుక్లపక్షశుభవారే
సునక్షత్రేసుగోచరే || ద్వాదశాంశం పుత్రకామస్తు చరుంకుర్వీతవైష్ణవః | దంపత్యోరుపవాసస్సాన్య దేకాద
శ్యాంసురాలయే | ఋగ్విష్ణో దశభిస్సమ్యగచకయిత్వా జనాదకనం | చరుంపురుషసూక్తేనశ్రవయేత్పుత్రకా
మ్యయా | ప్రావృష్యాద్వైష్ణవంపుత్రమచిరాత్సంతతిక్షమం || చరుంపురుషసూక్తేన స్వగృహ్యాయక్తవిధినా పా
యసచరుంశ్రవయన్పురుషసూక్తంపఠేత్ | ఎవంచరుంశ్రవయిత్వాపశ్చాత్పురుషసూక్తేనచరుంజహుయాత్ ||
సూక్తేనేత్యేకవచనాత్సకలమపి సూక్ష్మమవిచ్ఛిన్నంహేమసాధనం-వతుప్రత్యేకమృచిః- హేమసహస్రం ||
ఎతద్దశగుణితోజపః - అయవధః || కృష్ణేకాదశ్యాముపక్రమ్యజపిత్వా శుక్లేకాదశ్యాంచంపతీ ఉపోవ్య
ద్వాదశ్యాంచరుంశ్రవయిత్వాసహస్రాహుకీజుకమయాదితి || అథాపరః ప్రకారోయ మేకాదశ్యాచభోజ
నమ్ | దంపత్యోఃపురుషస్తత్రనిత్యకమాకవిరోధినీ || కాలజపేదిదంసూక్ష్మమేకాదశ్యాం నిరంతరమ్ | ద్వా
దశ్యాంప్రయతోభూత్వా వాయసంనివకపెచ్చరుం || ద్వాదశద్వాదశీమ్యేవం పయసానివకపెచ్చరుమ్ ||
ఎవమిత్యేకాదశ్యాముపవాసాదికంకృత్యేత్యధః || హుత్వాజ్యంః ధివచ్చాత్రఋగ్విష్ణో దశభిరుధః | కృతాం
జలిపుటోభూత్వాస్తవంతాభిఃప్రయాజయేత్ || తాభిరితిహోదశీభిరిత్యధః || సమిధోశ్వేద్యవృక్షస్య హుత్వా
జ్యంజుహుయాత్పునః || ఉపస్థానంహుతాశస్యధ్యాత్వాచమధుసూదనమ్ | ఉపస్థానంహుతాశస్యేకకృత్యే
వాక్యశేవః - ఆస్మ్యపస్థానంచఆగ్నేయైవకంత్రైః హవిహేమమంతతః కుర్మాత్ప్రవృత్తంచంవాగ్యసేత్సు
చిః - హవిశ్వేవం తతఃకృత్వా నారీ నారాయణం పఠేత్ || భక్షయిత్వా హవిశ్వేవం లఘాశీసం విశేత్త
తః || హవిశ్వేవంభక్షయిత్వేత్యనేనైవహుతాశశిష్టప్రతిపత్తిం కమణ్ణసిద్ధే లఘాశీగ్యనేనైవ ద్యోతయతి-
ద్వాదశ్యామాహారంతరపరిత్యాగేన పత్నీహవిశ్వేవమేవలఘుయథాతథాభుజ్యతి || సంవిశేదితిక్షణంవా
మశాయీభూయాదిత్యధః || తతఃకృత్వాశ్వేదంకమకతకవ్యంద్విజతకణం - ద్వితీయాంస్త్రీం నివతేత
యావద్దభకంచందితి || యయాభార్యయాసహ ఎతత్కమకృతంతాంముక్త్యాసతి సంభవన్యాం భార్యాంన
గచ్ఛేత్ || కియంతంకాలం - యావదేషాగభకంచందితి || అనేకభార్యాభి స్సహ కర్ణాత్వే దోషోన్మథా
ర్యాసంగమేపి || యథాయథాతస్త్రికకమణ్యనను ప్రవిష్టాభార్యాప్రతుస్థాత్ || తథాపికమణ్యనుప్రవిష్టా
యావద్దభకంచందితి తావదన్యాంనోపయాన్తంత్రవతశ్శుక్లాగ్యన్యన్య గభాధానాక్షున్తాత్ || వంత్ర
సంధూతశుక్లస్యాగ్యత్ర నిషేకేసహధికారిణిం గభానుదయాచ్చ || ఎవంచ సుదేద స్తహేతు నిమిత్తత్వా
దన్యస్త్రీగమనసేదస్య ఋతాభార్యామితి నియమాతి క్రమదోషోన్మేవ || కించ | స్మృతిపురాణాదిషస్మృ
తేః ప్రాబల్యదస్త్యైవ నియమాతిక్రమదోషః || తథాపి || వణికనాంహీవధోయత్రసాత్వాత్కృతం భవేదిత్యనేన

న్యాయేన స్వల్పప్రాయశ్చిత్తీభవః ॥ కుతః - తదథామేవాన్య భార్యాగమన నిషేధాత్ ॥ భూమిహత్యా
మృతావృతాఽతిభూమిహత్యాప్రాయశ్చిత్తస్యచనిమిత్తిః ॥ అపితునియమాతిక్రమమాత్రజనితదురితయోగా
త్స్వల్పప్రాయశ్చిత్తనిమిత్తిః - తతఃప్రభృత్యైకమేకంప్రాజాపత్యంకల్పయేత్ ॥ శక్తస్య ॥ అశక్తస్యత్రైరాత్ర
ద్విరాత్రాఽః - ప్రకృతమనుసరామః ॥ అపుత్రామృతపుత్రాఽపయాచకన్యాః ప్రసూయతే । షీప్రంసాజన
యేత్పుత్రమృశ్యశృంగోయథాబ్రవీత్ ॥ ఇతి ఋగ్వేదానోక్తపురుషసూక్తవిధిః । అథాషాఽదిః షోడశవక్
స్యపురుషసూక్తస్యనారాయణఋషిః - పురుషోదేవతా - అనుష్టుప్చందః - అంత్యాత్రిష్టుప్ - జపహో
మాభిషేకేవినియోగః ॥ అథవిష్ణుసహస్రనామాని - శ్రీవైశంపాయనః - శ్రుత్వాధర్మానశేషేణ - వతః
జపేవినియోగః - విశ్వంవిష్ణువక్ష్మాకూరో - అంతంపఠేత్ ॥ సర్వప్రహరణాయుధః । సర్వప్రహరణా
యుధోన్మనః ॥ ఇతీదంకీతకనీయస్య - చాపుయాత్ప్రేజాః । భక్తిమాన్యస్సదోశ్ఠాయ - జాయతే ॥ ఇమం
స్తవమధీయానః - జనాదానాత్ । ఏకవిష్ణు - నతేయాంతిపరాభవమ్ ॥ అథాపామాజనస్తోత్రం ॥
దాల్భ్యః ॥ భగవన్ప్రాణీనస్సర్వేవిషరోగాద్యుపద్రవైః । దుష్టగ్రహాపఘ్నాతైశ్చసార్వకాలముపద్రుతాః ॥
అభిచారికకృత్యాభిస్సంకరోగైశ్చదారుణైః । నదాసంపీడ్యమానాస్తుతిష్ఠంతిమునిసత్తమ ॥ కేనకమవిపా
కేన విషరోగాద్యుపద్రవాః । నభవంతిన్మణాంతన్దైయథావద్వక్తుమహాసి ॥ పులస్త్యః ॥ వ్రతోపవాసై
రైర్విష్ణుర్నాన్యజన్తనితోషితః । తేనరామునిశాదూలగ్రహరోగాదిభాగినః ॥ యైర్వ్రతత్ర్యవణంచిత్రం
సర్వదేవనరైఃకృతమ్ ॥ విషజ్వరగ్రహణాంతేమనుష్యాదాల్భ్యభాగినః ॥ ఆరోగ్యంపరమామృద్ధింమనసా
యద్యదిచ్ఛతి । తత్తదాప్నోత్యసంధ్యంపరత్రాచ్యుతతోవకృత్ ॥ నాధీన్ప్రాప్నోతినవ్యాధీన్నవిషగ్రహబం
ధనమ్ ॥ కృత్వాస్తవశభయంవాపి తోషితేమధుసూదనే ॥ సర్వదుఃఖశమస్తస్యసామ్యాస్తస్యసదాగ్రహః ।
దేవానామప్యధ్యుప్యోసోతుష్టోయస్యజనాదః ॥ యస్సమస్యభూతేమయథాత్మనితథాపరే । ఉపవాసా
దినైతేనతోవ్యతేమధుసూదనః ॥ తోషితేతత్రేజాయంతేనరాఃపూణామనోరథాః ॥ అరోగాన్సుఖిరోభో
గాన్సోక్తారోమునిసత్తమ । నతేషాంశత్రవోన్వైవస్వతరోగాభిచారకమ్ ॥ గ్రహరోగాదికంవాపి పాప
కార్యంనజాయతే । అవ్యాహత్యావికృష్టస్య చక్రాదీన్యాయుధానితమ్ ॥ రక్షంతిసకలాపద్భ్యోయేనఽష్టరు
పాసితః ॥ దాల్భ్యః ॥ అకారాధితగోవిందా యేనరాదుఃఖభాగినః । తేషాందుఃఖాభితప్తానాంయత్క
తవ్యంధయాశుభిః ॥ పశ్యద్భిస్సర్వభూతస్థంవాసుదేవంమహామునే । సమదృష్టిభీరేశేతంతన్నమబ్రాహ్మ్య
శేషతః ॥ పులస్త్యః ॥ శ్రోతుకామోసివైదాల్భ్యశ్రుణువ్వసునమాహితః । అపామాజనకంవత్సై
న్యాసపూర్వమిదంపఠమ్ ॥ గృహీత్వాతుసమాలాగ్రాత్ కుశాంఘృధానుపస్థితాత్ । మాజయేత్సర్వ
గాత్రాణికుశాగ్రేదాల్భ్యశాంతికృత్ । శరీరేయస్యతిష్ఠంతికుశాగ్రజలబిందవః ॥ కుశాగ్రేశంకరించిద్యా
ప్త్రయోదేవావ్యవస్థితాః । విష్ణుభక్తింశేషేణశుచిస్తద్గతమానసః ॥ రోగగ్రహ విపాతానాం కుర్యా
చ్ఛాంతిమిమాంశుభామ్ । సౌవణ్యంరజితంతామ్రంమృత్తయంవానవంద్యధమ్ । అవ్రణంకలశం సమ్యక్స్నాప
యేత్తంకులూపరి ॥ తత్రోదకంసమానీయశుద్ధంనిమలమేవచ । ఎకంశతంచ దభాంశ్చస్థాపయేత్కల
శోపరి । నారసింహంసమభ్యర్చ్య వామనంచప్రయాత్పతే ॥ పూజయేత్తత్రీసకలైరుపచారైః స్సమంత
రైః ॥ నారసింహంసమభ్యర్చ్య శుచాదేశేశుభాననమ్ ॥ మంత్రైరేతైర్వ్రథాలింగం కుర్యాద్దిగ్బంధనం త
థా ॥ ఎనంకృత్వాతుదిగ్బంధం విష్ణుంసర్వత్రసంస్తరత్ । అవ్యగ్రచిత్తంకుర్వీత న్యాసకమక యథావిధి ॥

పరాహంనారసిహృంపవామనంవిష్ణుమేవచ | ధ్యాత్వాసమాహితోభూత్వా దిక్షునామానివిన్యసేత్ || పూ
ర్వేనారాయణః పాతువారిజాక్షుస్తుదక్షిణే | ప్రద్యుమ్నఃపశ్చిమేపాతువాసుదేవస్తథోత్తరే || ఈశాన్యాం
రక్షతాద్విష్ణు రాగ్నేయ్యాంతుజనాదణః | నైఋత్యాంపద్మనాభస్తువాయువ్యాంసుధుసూదనః || ఉ
ద్భేగోవధానధరోహ్యధరాయాంతివిక్రమః | ఎతాభ్యోదశదిగ్భ్యశ్చ సర్వతః పాతుకేశవః || అంగు
ష్ఠాగ్రేతుగోవిందం తజఃన్యాంతుమహీధరమ్ | మధ్యమాయాఽహ్వాపీకేశ మనామిక్యాంతివిక్రమమ్ || కని
ష్ఠాయాంస్యసేద్విష్ణుం కరమధ్యేతుమాధవమ్ | ఎవమేవాంగుళిన్యాసః శ్చాదంగేమవిన్యసేత్ || శిఖా
యాంకేశవంస్యస్య మూర్ధ్నినారాయణంస్యసేత్ | మాధవంతులలాటేతు గోవిందంతు భువోన్యసేత్ ||
చతుమకధ్యన్యసేద్విష్ణుం కణకయోమకధుసూదనమ్ | త్రివిక్రమంకణకమాలేవామనంతుకపీలయోః || నా
సారంభృద్వయేచాపి శ్రీధరంకల్పయెద్మధః | ఉత్తరోఽష్టాహ్వాపీకేశంపద్మనాభంతధాధరే || దామోదరం
దంతపక్షావరాహంచుబుకెన్యసేత్ | జిహ్వాయాంవాసుదేవంచతాల్వోన్వైచ్చగదాధరమ్ || వైకుంఠం
కంఠమధ్యేతుఅనంతంనాసికోపరి | దక్షిణేతుభుజేవిప్రవిన్యసేత్సురుజోత్తమం || వామేభుజేమహాయోగం
రాఘవంహృదివిన్యసేత్ | వక్షస్థలమాధవంపక్షమయోగోగశాయినమ్ || పీతాంబరంస్తనతటేహరింనా
భ్యాంతువిన్యసేత్ | దక్షిణేతుకరేవిప్రతస్సంకషణంఽన్యసేత్ || వామేరిపుహరంపింద్యాతలాటి మధ్యేజ
నాదణమ్ | పృష్ఠేక్షీతిధరంవిద్యాదచ్యుతంసంధయోరపి || వామకుక్షౌవారిజాక్షం దక్షిణేజలశాయ
ినమ్ | స్వయంభువంమేధ్రమధ్యే ఉగ్రోన్వైచ్చగదాధరమ్ || చక్రాయుధంజానుమధ్యేజంఘయో రచ్యుతం
న్యసేత్ | గుల్ఫయోర్నారసిహృంతు పాదపృష్ఠేమితేజసమ్ || అంగుళీమశ్రీధరంచ పద్మాక్షం శర్వసం
ధిమ | నభేషమాధవంచైవ న్యసేత్పాదలిచ్యుతమ్ || రోమకూపెగుదాకేశంఽపృష్ఠంకృత్థిమజ్జను | మనో
బుద్ధ్యోరహంకారే చిత్తేన్యస్యజనాదణమ్ || ఏవంన్యాసవిధింకృత్వాఽఽతాగ్ర్యంద్విజతచ్ఛ్రీణు | వైష్ణవేన
తుకతాన్యంసర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ || రక్షాకాలేతుదేవస్య స్నానకాలతతైవతు | హోమారంభేతుకతక
న్యంత్రంసంధ్యాసుచనత్యశః || అభయస్సరకభూతేభ్యోవిష్ణులోకంసగచ్ఛతి | విష్ణులోకంసగచ్ఛతోన్నమ
గతి || ఉమ్ నమః పరమార్థాయైత్యపామాజకనస్తోత్రస్య - పులస్త్యఋషిః - శ్రీమసీహ్వాదేవతా - హ
రాముకస్యజీవజమ్ - ఆచ్యుతానంతగోవిందేతికత్తిః - తప్తహటకకేశాంతేతిశీలకమ్ - సమ్యగభిలషితా
ర్థేఽభియోగః - ఓంనమఃపరమార్థాయప్రరుషాయవహత్తనే | అరూపాయవిరూపాయవ్యాపినేపరమా
త్తనే || సింగుల్పపాయశుద్ధాయధ్యానయోగరతాయచ | నమస్కృత్వా ప్రవత్యైమియత్తస్సిన్యతు
మేవచః || పరాహయన్మసిహ్మయవామనాయమహత్తనే | నమస్కృత్వాప్రవత్యైమియత్తస్సిన్యతుమేవ
చః || పరాహనారసిహ్మేశవామనేశత్రివిక్రమ | హయగ్రీవేశసవేశ హృహీకేశహరాశుభం || అప
రాజితచక్రద్యైశ్చతుభిః పరమాయుధైః | అఖంశితానుభావైస్సంసర్వదోషహరోభవ || హరాముక
స్యదురితం దుష్కృతందుష్కృతోఽతమ్ | మృశ్యుబంధాతికభయదం దురిష్టస్యచయత్ఫలమ్ || పరాధిధ్యా
ససహితైఃప్రయుక్తంచాభిచారికమ్ | గదస్పకశమహరోగప్రయోడంజరియాజర || మరయేవాసుదేవా
యచతుఃకృష్ణాయభిధీనే | నమఃపుమరసేత్రాయ కేశవాయాదిచక్రిణే || నమఃకమలికింజల్క పీఠనిషకల
వాససే | మహాశూరిపుస్కంధ ర్మవచక్రాయశ్చాక్షిణే || చంద్రోద్భృతక్షీతిధరత్రయాయూర్తి మితేనమః |
మహాశుభ్రపరాహయశేషభోగానభోగినే || తప్తహటకకేశాంకజ్వలత్పావకలోచన | వజ్రాదికవకస్పర్శ

చివ్వసిహ్మనమోస్తుతే || కాశ్యపాయాతిహస్వానయముగ్యజుసాన్మమూతయే | తుభ్యం వామనరూపా
యిత్రమలేగాన్మమోనమః || వరాహశేషదుష్టానిసర్వపాపభలానై | మదకమదకమహాదంష్ట్రమదకమ
దకచయత్ఫలమ్ || నారసింహకరాశస్యదంతప్రాంతానలోజ్వల | భంజభంజనినాదేన దుష్టస్యస్తాతిహా
శన || ఋగ్యజుసామగర్భాభివాగ్నిర్వామనరూపధృత్ | శేత్రదుఃఖంశిరోదుఃఖం దుఃఖంహోదర సంభ
వమ్ || అనుచ్ఛ్వాసమతిశ్వాసంపరితాపంసవేపథుం | గుదఘృతాంఘ్రిరోగాంశ్చకుక్షిరోగంతభాతయం ||
శ్విత్రాదినఖజాకరోగాన్వగస్థ్యంతర్బహిస్థితాక | కామిలాదీంస్తథారోగాన్ప్రమేహంశ్చాతి దారుణాక ||
భగంధరాతిసారాంశ్చముఖరోగాంశ్చవల్లలం | అశ్మరీయాతకృచ్ఛాంశ్చ రోగానన్యంశ్చ దారుణాక ||
యేవాతప్రభవారోగాయేవాపిత్రసముద్భవాః | కభోద్భవాశ్చయేరోగాయేచాన్యేసన్నిపాతకాః || ఆగం
తుకాశ్చయేరోగా లూతావిస్ఫోటకాడయః | ప్రశమంయాంతుతేసర్వే వాసుదేవాపమాజితాః || విలయం
యాంతుతేసర్వవిష్ణోరుచ్ఛారణేనతు | క్షయంగచ్ఛంతురోగాస్తై చక్రేణాభిహతాహగైః || అచ్యుతానం
తగోవిందనామోచ్ఛారణభేషజాత్ | నశ్యంతిసకలారోగాన్సత్యంసత్యంవదామ్యహం || సత్యం సత్యం పునస్స
త్యముద్భృత్యఘజమువ్యతే | వెదాచ్ఛాస్త్రాత్పరంనాస్తివదైవం కేశవాత్పరం || స్థావరం జంగమంచైవ కృత్రి
మంచాధయద్విషం | దంతోద్భూతంసఖోద్భూతమాకాశప్రభవంవిషం || లూతాదిప్రభవంచైవ విషమ
త్యంతదుఃఖదం | శమనయతుతత్సర్వకీర్తితోస్యజనాదకనః || గ్రహస్త్రిగ్రహంశ్చైవ తథావైదాకినీ
గ్రహాక | బేతాశాంశ్చపిశాచాంశ్చ గంధర్వాన్యతురాతుసాక || శాకినీపూతనాద్యాశ్చ తథావైదాక
గ్రహాక | దుష్టమండలికాక కూరాక రేవతీన్వద్ధరేవతీక || వృద్ధికాంతాగ్రహంశ్చైగ్రాకతధామా
త్యగ్రహానపి | బాలస్యఃష్టోభరితంహంతుచాలగ్రహానిమాక || వృద్ధానాంయెగ్రహాకైచిద్యేచాలగ్రహాః
క్వచిత్ | నారసిహ్మస్యతేద్యప్త్యాదధాయేచాపియవ్వనే || సటాకరాశవదనో నారసిహ్మామహా రవః |
గ్రహానశేషాన్నిశ్చేషాక కరోతుజగతోహిసః || నారసిహ్మచహసిహ్మజ్వాలామాలోజ్వలానన | గ్రహాన
శేషాంత్యవేశఖాదఖాదాగ్నిలోచన || యేరోగాయేమహూత్పాతాయద్విషం యేమహాగ్రహాః | యానిచ
క్రూరభూతాని గ్రహవీడాశ్చదారుణాః || శత్రుక్షతేమయేదోషాజ్వాలాగదకభకాదయః | తానిసర్వా
ణిసర్వాత్తై పరశూత్తైజనాదకన || కించిద్రూపంసమాస్థాయ వాసుదేవాశునాశయ | క్షిప్త్వాసుదశక
నంచక్రంజ్వాలామాలావిభూషణమ్ || సర్వదుష్టప్రశమనం కురుదేవపరాచ్యుత | సుదశకన మహాజ్వాల
చ్చింధిచ్చింధిచమారయ || సర్వదుష్టానిరక్షాంసిక్షయంయాంతు ఃభీషణ || ప్రాచ్యాంప్రతీచ్యాంచదిశిదక్షిణో
త్తరయోస్తథా || రక్షాంకరోతుభగవాన్నారసిహ్మస్వగజితైః | భూమ్యంతరిక్షేచతథాపాశ్చైతఃపృథ
తోగ్రతః || రక్షాంకరోతుభగవాన్ బహురూపీజనాదకనః | యథావిష్టుజగత్సర్వం సదేవాసురమాను
వమ్ || తేనసత్యేనసకలం దుష్టమస్యప్రశామ్యతు | పరమాత్మాయథావిష్టువేదాంతేవ్వపిగీయతే - తేన
సత్యేనసకలంయన్తయోక్తంతథాస్తుతత్ || శాంతిరస్తుశివంచాస్తు ప్రణశ్యత్వ సుఖంవయత్ | వాసుదేవశరీ
రోత్తైః కుశైస్సమ్తాజితంయయా || అపామాజనగోవిందోనరోనారాయణస్తథా | తథాస్తు సర్వా
దుఃఖానాంప్రశమోవచనార్ధరేః || శాంతాస్సమస్తారోగాస్తైజ్వరాన్సర్వేవిషాణిచ | భూతానిచప్రయాంతి
శేనంస్తుతేమధుసూదనే || ఎతత్సమస్తరోగఘభూతగ్రహభయేషుచ | అపామాజనకం శస్త్రం విష్టునా
మాభిషంతితమ్ || ఎతేకుశావిష్టుశరీరసంభవాజనాదకనోహంస్వయమేవచాగతః | హంతుం మయాదుష్ట

మశేషమస్యస్యస్థాభవత్వేషయధావచోహరేః ॥ శాంతిరస్తుశివంచాస్తుదష్టమస్యప్రశామ్యతు । యదస్యదురి
తంకించిత్తత్త్తి ప్రలవణాంభసి ॥ స్వాస్థ్యమస్తుశివంచాస్తు హృషీకేశస్యకీతకానాత్ । యతఏవాగతం నాపంత
త్రైవప్రతిగచ్ఛతు ॥ ఎతద్రోగాదిపీడాసుజంతూరాంహితమిచ్ఛతా । విష్ణుశక్తైరకశావ్య మపామాజకన
కంపరమ్ ॥ అనేనసవకదుఃఖాని ప్రశమంయాంత్యసంశయః । సవకభూతహితాథాకాయకుర్యాత్సత్సత్స
దైవహి॥

ఇత్యపామాజకనసోత్త్రంసమాప్తమ్.

—† అధ్యైస్సంహృదయస్తోత్రమ్. †—

అస్యస్తోత్రస్యసంకషణఋషిః అనుష్టుప్త్రిష్టుప్ గాయత్రీచయథాయోగంఛందః - శ్రీమహావిష్ణుః పరమా
త్మాదేవతా - అభిలషితాధేజపెనియోగః - సంకషణః - మహాగ్రతస్సదావిష్ణుః పృథ్వతశ్చాపి కేశ
వః । గోవిందోదక్షిణేపాశ్వేవామేచమధుసూదనః ॥ ఉపరిష్టాక్షువైకుంఠో వరాహః పృథివీతలః । అ
వాంతరదిశోయాన్యుస్తాసుసర్వాసుమాధవః ॥ గచ్ఛతస్త్రిపథోవాపిజాగ్రతస్సప్తపథోపివా । నరసిన్హాకృ
తాగుప్తివాకసుదేవమయోహ్యహమ్ ॥ అవ్యక్తంచైవాస్యయోనౌవదంతివ్యక్తం తేహం దీఘమాయుగక
తింద । వహ్నింవక్త్రందండ్రసూర్యౌచనేత్రేదిశశ్రోత్రేప్రాణమాహుశ్చవాయుమ్ ॥ వాచంవేదాహృదయం
వైనభశ్చస్పర్శీపాదాతారకారోమకూపాః । సాంగోవాంగాహృధిదేవతాచ విద్యాహుశ్చక్షణం తైసవక ఎ
తైసముద్రాః ॥ తందేవదేవంశరణంప్రజానాంయజ్ఞాత్తకంసర్వలోకప్రతిష్ఠమ్ ॥ యజ్ఞంవరేణ్యం వరదం వరి
ష్టంబ్రహ్మణమీశంపురుషంనమః ॥ ఆద్యంపురుషమీశానంపురుషాశంపురుష్వతమ్ ॥ ఋతమేకాక్షరం బ్రహ్మ
వ్యక్తావ్యక్తంసనాతనం ॥ మహాభారతకాఖ్యానంకురుక్షేత్రంసరస్వతీం । కేశవం గాంచగంగార్కచ కీతకాయ
న్నావసీదతి ॥ ఓంభూఃపురుషాయపురుషరూపాయ వాసుదేవాయనమోనమః । ఓంభువఃపురుషాయపురు
షరూపాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంసువఃపురుషాయపురుషరూపాయ వాసుదేవాయనమోనమః ।
ఓంభూఘ్నవస్సువః పురుషాయపురుషరూపాయవాసుదేవాయనమోనమః । ఓంప్రద్యుమ్నాయపురుషాయ
వాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంఅనిరుద్ధాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । ఓంభవోద్భవాయపు
రుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంకేశవాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః । నారాయణా
యపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ మాధవాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । గోవిం
దాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ విష్ణవేపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । వధుసూద
నాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ త్రివిక్రమాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । వామ
నాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ శ్రీధరాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః । హృషీకే
శాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ శర్త్తవాధాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః । దా
మోదరాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ సత్యాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః । ఈ
శానాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ తత్పురుషాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః ।

సత్పురుషాయ పురుషాయ వాసుదేవాయ నమోనమః॥ ప్రణవేంద్రవిష్ణు శతసహస్రనేత్రపురుషాయ వాసుదేవాయ
నమోనమః॥ య ఇదం విష్ణుహృదయమధీతే బ్రహ్మహత్యా యః పూతోభవతి॥ పతిత సంభాషణాత్పుతోభవతి॥
సురాపానాత్పుతోభవతి - సువణాన్త్రయాత్పుతోభవతి - పతిత సంభాషణాత్పుతోభవతి - అసత్యభా
షణాత్పుతోభవతి - అగమ్యాగమనాత్పుతోభవతి - వృషల్గమనాత్పుతోభవతి - అభక్ష్యభక్షణాత్పు
తోభవతి - బ్రహ్మచారీసుబ్రహ్మచారీభవతి - అనేకక్రతుసహస్రైశ్చైష్టంభవతి - గాయత్రీపఠిసహస్రాణి
జప్తానిభవతి - చత్వారోవేదాశ్చార్ధితాభవతి - సర్వవేదమజ్ఞాతాభవతి - సర్వతీర్థేషుసాన్తోభవతి-
యదికస్యచిన్నబ్రూయాచ్చిత్రిభవతి - అహ్యేబ్రాహ్మణాగ్రాహయిత్వావిష్ణులోక మాప్నోతి - మానసే
నగతిభవతి - ననశ్యతిమంత్రః ॥ యత్రయత్రేచ్ఛేత్తతతతోపజాయతే - స్మరతిచాత్మానంభగవాన్మహావి
ష్ణురిత్యాహ॥

ఇతి శ్రీవిష్ణుహృదయస్తోత్రం సమాప్తం.

అథ వినాయక శాంతిః .

తద్యథా॥ రుద్రంజపేల్లకుపుష్పైః పూజయిత్వాతియంబకమ్ । ఎకాదశజపేద్దుద్రాక్ శతాంశంగుగ్గులేన
తు ॥ హుత్వాభిషేచనతకుర్యాత్సంత్రైవకరుణదైవతైః । శాంతికగణశాంతిశ్చగ్రహశాంతిక పూజకమి
తి॥ అథరొగప్రతిమాదాన విధ్యంతరమపరిశ్లోకః ద్రవశీతః । దానైర్దయాదిభిరపిద్విజడవతాగోపేదాచా
నాప్రణతిభిశ్చజప్తైస్తపోభిః । ఇత్యుక్తపుణ్యనిదయైరపచీయమానాః ప్రాక్పాపజాతమశుభంప్రశమనయం
తీతి । ఎతస్మాన్చక్రయవ్యాఖ్యానప్రసంగేన వెదపారాయణ విద్యాదయోవిష్ణుహృదయ స్తోత్రపర్యంతాః-అథ
శాంతికగణశాంతిశ్చగ్రహశాంతికపూర్వకమిత్యనేనవినాయకశాంతిర్నవగ్రహశాంతి శ్చేత్యుభయముపశీప్తం॥ త
త్రగణపతిశాంతిరభిధీయతే॥ యజ్ఞవల్క్యః॥ వినాయకః శాంతికమసిద్ధ్యర్థం వినియోజితి-గణానామూధిపత్యై
చరుడైః బ్రహ్మణాతథా॥ ఎవం వినాయకస్యాది కారికం వ్యాపారమభిధాయ తేన గృహీతస్య స్వప్నదశకానానిప్ర
త్యక్షదశకానానివాతేనోపస్మయ్యేయ ప్రస్థలక్షణాని నిబోధతే॥ స్వప్నైవ గాహితే త్యర్థం జలం ముండాంశ్చపశ్య
తి ॥ కామాయవాససశ్చైవక్రవ్యాదాంశ్చాధిరోహతి । అంత్యజైగణదకజై రుష్టై స్సహతత్రావతిష్ఠతే॥
వ్రజన్నపితథాత్మానం మన్యతేనుగతంపదైః । విమనావిఫలారంభస్ససీదత్యనిమిత్తతః ॥ తేనోపస్మయ్యే లభతే
సరాజ్యం రాజనందనః । కుమారీనదభరూర మపత్యంగభామంగనా ॥ ఆచార్యత్వం శ్రోత్రియశ్చ నశియ్యో
ధ్యయంతతథా । వణిగ్లాభంనచాప్నోతికృషిం చాపి కృషీనలః ॥ ఏవం వినాయక గృహీతస్య చిహ్నస్యభిధాయ
వినాయకౌపసగణపరిహారకంకమాకమా॥ స్నపనంతత్రకతకవ్యంపుణ్యేహ్నివిధిపూర్వకమ్॥ గౌరసమకపకలేహ
ససాజ్యేనోత్సాదితస్యచ । సహోషద్రేస్సవగండైర్విలిప్తశిరసస్తథా ॥ భద్రాసనోపవిష్టస్యస్త్రివాచ్య ద్వి
జాంఘ్రభాక్ । మృత్తికాంరోచనాంగంధాగ్గుగ్గులంచాత్రనిషీపేత్॥ యా ఆహుతాశ్చైవక్రవక్షోశ్చతుర్భిః
కలతైః క్రమాత్ । చర్మణ్యనమహోరక్తేస్థాప్యంభదాసనంతతః ॥ సహస్ర్రాక్షశతైర్ధారమృషిభిః పావనంకృ
తం తేన త్యామభిషిం చామిపావమూన్యేషునంతుతే । భగంతేవరుణోరాజా భగంసూర్యోబృహస్పతిః ॥ భగ
మింద్రశ్చ వాయుశ్చ భగంసప్తమయోదదుః । యత్రైకేశేమదార్భాగ్యంసీమంతేయచ్ఛమాధకాని ॥ లలాటే
కణాయోరత్కోరాపస్తంధంతుసర్వదా । స్నాతస్యసామకపంత్రై లంసృవేదౌదుంబరేణతు ॥ జహుయాస్తూ
ధానికుశాక్ సవ్యేనపరిగృహ్యతు । మితిశ్చసమితిశ్చైవతథాసాలకటంకటా ॥ కూశ్మాండోరాజపుత్రశ్చే

త్యేతేసాహంతనామభిః । నామభిబలమంత్రైశ్చనమసాకరసమన్వితైః ॥ అంతేస్వాహాసమన్వితైః మూఁ
 ధాని జహుయాదిత్యవ్యయః - ఎవంతథాన్దైగ్బలిమంత్రైబలంబద్ధాదిత్యాహుత్యయోజ్యం ॥ బలిపకా
 రమాహ ॥ దద్ధ్యాచ్చతుష్టధేనూర్యే కుశానాస్తీగ్యసర్వతః । కృతాకృతాంస్తంబులాంశ్చ పటలాదనమేవ
 చ ॥ మత్స్యాన్నక్వాంస్తద్రేవామాన్తాషమేతావదెవతు । పుష్పంచిత్రంసుగంధం దసురాంబత్రవిధానమ్ ॥
 స్థూలకంపూరికాపూపాంస్తద్రేవోండేరకస్రజః । దధ్యన్మంపాయసంచైవ గుడపిష్టంసమోదకమ్ ॥ ఎతాం
 త్సంర్వానుపాహృత్యభూమాకృత్వాతత్త్వమ్ । వినాయకస్యజననీముపతిష్ఠేత్తథాంబికామ్ ॥ దూర్వాసర్వ
 పపుష్పాణాం దత్వాఘ్ర్యంపూర్వమంజలిమ్ । కృతాకృతాస్సకృదేవహతాః ॥ పటలోదనంతిలపిష్టమిశ్రమో
 దనంతిలమాః అపకావః - ఎతావదెవతు - పక్వమపక్వంబహుంసమిత్యధః ॥ దూర్వాసర్వపపుష్పాణాం
 దత్వాఘ్ర్యంపూర్వమంజలిమ్ । పుష్పంచిత్రంరక్తకృష్ణవీతాది - సుగంధంగంధదవ్యం ॥ త్రివిధానురాగోడి
 మాధ్విత్యాది - మూలకంకందాకారోభక్ష్యవిశేషోమూలంబ - ఉండేరకస్రజం - ఉండేరకాః పిష్టవికారానా
 నావిధాంతైః ప్రోతాస్సంజిత్యవ్యంజితే - గుడపిష్టంగుడమిశ్రంశాల్యాదిపిష్టంబియ్యత్ప్రసిద్ధం - ఉపస్థాన
 మంత్రమాహ ॥ రూపం దేహీయశోదేహీభగంభనతిదేహీమే । పుత్రాక్షదేహీధనందేహీసర్వకామాంశ్చ దే
 హీమే ॥ శుక్లాంబరధరశ్శుక్లగంధమాల్యానులేపకః । బ్రాహ్మణాన్భోజయెద్దద్ధ్యాద్యస్త్రయుగ్మంగురార
 పి ॥ అసమథః శ్చేద్గురోరాచార్యస్యవస్త్రయుగ్మమాత్రందక్షిణాంబద్ధ్యాత్ ॥ అసమథః శ్చేత్ ॥ స్వసామ
 థ్యానుసారేణివత్తశాత్యంనకారయెదతి ॥ ఇతియాజ్ఞవల్క్యప్రోక్తవినాయకశాంతిః । అథాన్యైవప్రయో
 గః ॥ అథోద్యంతేతత్రసంభారారోచనాపంచమృత్తికాః - అశ్వస్థానాద్దజస్థానాద్వత్త్రికాత్సంగమాద్వజాత్
 చందనాగరుకస్తూరీ కర్పూరాజ్యాస్సుగంధయః ॥ గౌరసర్వపకల్పశ్చగవాజ్యేనవిమిశ్రితః । గుగ్గులశ్చాపి
 సంశుద్ధః ॥ సురమాంసిపచామవ్యంజైలేయంరజనీద్వయమ్ । సతీదంపకముస్తావసవావధిగణస్త్పతః ॥ చ
 త్పాంరకలశాంకవణాంఅస్ఫుటాఅవణాః ॥ హ్రదోదకమధాపిస్యాన్నిమ్నగాసంగతోదకమ్ । సుగ్రీవాపు
 చ్చమారక్తంబమచానడుహాస్తథా ॥ శ్రీవణీకావ్యపీతంబ సహకారస్య పల్లవాః । అశ్వత్థపల్లవాస్సమ్య
 క్సుగంధకుసుమాన్యపి ॥ అజశ్శీఘనః ॥ ఆచార్యదక్షిణాధాంతం మహాహాంబసనదవ్యయమ్ । పంచవణా
 నిపిష్టానిస్వస్తికస్యాపినివిఃతేః । త్రైలంబ సావపంతద్వదుంబర వినిమిఃతః । స్పవః కుశాశ్చరుస్థా
 లీస్థాలిపాకాథాంతంబులాః ॥ కించిద్ధతాక్రియాక్లుప్తా స్తంబులాశ్చాపరేతథా । తిలపిష్టేనసంయుక్తమో
 దనంశూర్పమేవచ ॥ పక్వాశ్చమత్స్యాశ్చాపక్వా మాంసపక్వమపక్వమ్ । గోడిపైష్టికమాధ్వీచేత్యేవంజై
 త్రివిధానురా ॥ మత్స్యాదికంసురాంతంబనిష్ఠిధంయస్యయచ్చయత్ । నగ్రాహ్యంతువిశేషేణ ద్విజైస్త్యా
 జ్యానురాతథా ॥ యజమానస్తూతాద్రశ్చే దద్విజస్తాన్నియోజయేత్ । ప్రత్యక్షమూలకంవాస్యాదుతభక్తం
 తదాకృతి ॥ నిమిత్తాస్రజఉద్యంతే ఉండేరకసమాఖ్యయాః । దధ్యన్మంపాయసంచైవపిష్టంబగుడమిశ్రతం
 బద్ధుకాశ్చేతథాదూర్వాసర్వ పాగౌరసన్నిధాః । గణేశప్రతిమాచైవగౌర్యాశ్చప్రతిమాతథా ॥ ఎవంసంభృతసం
 భారిశ్చాంతంకుర్యాచ్చభదినే । వినాయకశాంతికతుకామస్యచంద్రతారాబలోపేతేశుభేదిశేకృతబాహ్యం
 తరశాలెత్త్యమానంతరమముకప్రయోజనార్థః మేవతగర్తకరివ్యతిసంకల్ప ॥ శ్రుతాధ్యయనంపన్నం
 బ్రాహ్మణమస్మిన్నాచార్యమాచార్యత్వంకుర్వతిగంధపుష్పాక్షతాంభివృణిత ॥ తథాన్యాంశ్చతుర్ముత్తిజో
 వృణిత ॥ అథముత్తిగ్నిస్సహితఆచార్యకరోతి - గోమయేనోపలిప్తైత్వలంకృతే దేశేపంచ వజ్రైః పిష్టైః భ
 ద్రాసనాథః మేకంస్వస్తికంవృణేత్ - తస్యస్వస్తికస్యపూర్వాదిమనిత్తువతుస్స్వస్తికంకారయేత్ ॥ తేత

చృశుదికత్తుస్వస్తి కేకకాపరార్థంతమాద్రామపలి ప్రమానమహంబ మోత్తరలోమప్రాచీదగ్రీవంసం
 స్థాఽఽ-తస్మాదపరిశ్రీః వ్యవమికతపీరంసంస్థాప్య తప్తీతం శ్వేతవస్త్రేణప్రచ్ఛాదయేత్ || తతిశ్చశుదిక
 త్తుస్వస్తి కేకకాపరార్థంతమాద్రామపలి ప్రమానమహంబ మోత్తరలోమప్రాచీదగ్రీవంసం
 హతవస్త్రేణా కలశాక్ ధాన్య రాశాః ధాయమానోదకేన నదీసంగమోదకేనవా కలశాన్పురయితౌ-
 తితడన్ధృతానీకమంత్రేణకలశేమపంచమదస్సంస్థాప్య - గంధద్వారేతిమంత్రేణ చందనాగరుకస్తూరికపూ-
 రాదీకగంధాక్ గోరొచనాంగుగ్ధులంబిక్షిప్యసహకారాది ప్రశస్తృలలవేషు అన్యతమానిపల్లవాని కలశముఖ
 పృష్ఠేయథాయోగంబిక్షిప్తేత్ || తతిశ్చ త్వారముత్విజఃపూర్వాదిదిగవస్థితకలశేమత్వంబోఅగ్నే అగ్నేవరుణస్యే
 తిమంత్రేణవాన్స్వశాఖపరిపతితవరుణప్రకాశతైర్వృతాంతరైర్వాఘూర్భవస్సువరితి వ్యాఘృతిభిర్వావరుణౌ
 యనమ ఇతినామమంత్రేణవావరుణమావాహ్యయోషశోపచారపూజాంనిర్వశ్యకపూర్వోక్తామానోభద్రాంక్రత
 పోయంతివిశ్వత ఇత్యాదీ కాంవాశంబోవాతఃపవతామిత్యాదికాంవాన్యాంవాన్స్వశాఖపరిపతి తాంవాశాంతింపరే
 యుః-ఎతస్మిన్నేవసమయేఆచార్యోభద్రాసనస్యోత్తరభాగ ఈశాన్యాంవావినాయకంతజ్జననీమంబికాంచపీతా
 దిషుప్రతిష్ఠాప్యతేమపీతాదిమంత్రవాహనప్రభృతినీచేదనపర్యంతాంపూజాంకుర్యాత్-ఎకదంతాయవిగ్రహేవక్
 త్తుండాద్యధీమహీతన్నోదంతిఃప్రచోదయాత్ || ఇతివినాయకమంత్రః-సుభగాన్దోచవిద్యహేకామమాలినైవ్యవభీ
 మహితన్నోగారీప్రచోదయాత్ || ఇత్యంబికామంత్రః-అథగృహ్యోక్తవిధినాఅగ్నింప్రతిష్ఠాప్యవరుంశ్రవయితౌ
 తతోగవ్యాజ్యలోలికృతేనగౌరిసర్వపక్షేనోద్వృతైతాంగంధర్వావధిమాజ్ఞైఃస్తథాచందనాగరుకస్తూరికా
 దిభిశ్చవిలిప్తశిరసంబుజమానంభద్రాసనేఉపవేశ్యగృహ్యోక్తమాగేణ స్వప్తివాచనాదికుర్వీత || ఋత్వి
 గ్భృహ్మణసహితఆచార్యస్వస్తివాచనానంతరం జీవత్పతి పుత్రాభిప్రీభి రుపగుణశాలిభి స్సవేషాభిఃకృత
 మంగళం యజమానమభిషిచేదాచార్యః - తత్రపూజాదేశావస్థితంకలశమాదాయసహస్రాక్షంశతధారమృ
 షిభిః పావనంకృతంతేనత్వాచుభిషిచామి పావమాన్యః పురంతుతే ఇత్యనేనమంత్రేణాభిషిచేత్ || తతో
 దక్షిణదిగవస్థితంకలశమాదాయభగంతేవరుణోరాజా భగంసూర్యోబృహస్పతిః | భగమంద్రశ్చ వాయుశ్చభ
 గంసప్రజాయోదమరిత్యనేనమంత్రేణ | తదనంతరం పశ్చిమదేశావస్థితంకలశంగృహీత్వాయత్రైకశేషదా
 భాగ్యంసీమంతేయచ్చమూర్ధాని || లలాటేకణ్ఠయోరక్షోరాపస్తద్ధంతుతే సదేత్యనేన మంత్రేణాభిషి
 చేత్ -ఎవమభిషిచ్యసవ్యపాణినాకుశాంతరితేన యజమానస్యమూర్ధానిసర్వపంత్రైలమాదుంబరైఃసవేషాదా
 యవత్సమాణమంత్రేణాహుయాత్ || ఓంమితాయస్వాహా|సంమితాయస్వాహా|శాలాయస్వాహా | కటంక
 టాయస్వాహా|కూర్మాండాయస్వాహా|రాజపురమాయస్వాహా|ఎవంవడ్చిర్వంత్రైర్ముద్భిక్తాహుత్వాతదనంత
 తరంపూర్వపక్షేనచరుణౌపూర్వోక్తైష్షడ్భిమంత్రైఃస్తస్మిన్నేవాగ్నోచరుంహుత్వాగ్నే రిందాది వ్యభి
 షేకశాలాయా మింద్రాదిలోకపాలేభ్యస్తన్నామమంత్రైర్భులిందద్మాత్ - నామమంత్రాస్తు || ఇంద్రాయ
 నమః | అగ్నయేనమః | వరుణాయనమః | సోమాయనమః | ఈశానాయనమః | బ్రహ్మణేనమః | అంత
 శాయనమః || అథయజమానస్సూత్వా- శుక్లమాలాంబరధరోగురుణాసహితోవినాయకాయాంబికాయైవ
 కృతాకృతాంస్తండులాంశ్చపటలోదనమేవచేత్వాదినాపినిదికప్రంకృత్యాకృతదవ్యజాతముపహారందత్వాతత
 శ్చిరసాఘామింగత్వా- కుసుమసహితేనోదకేనప్రత్యేకంపూర్వోక్తవినాయకాంబికాగాయత్రీభ్యాంమంత్రా
 భ్యామఘృణందత్వా - దూర్వాసవకాపపుష్పాంజలించదత్వావినాయకమంబికాంచోపతిష్ఠేత - ఉపస్థానమం
 త్రాస్తు || రూపందేహీయశోదేహీభగంభవతిదేహీమే | పుత్రాదేహీధనందేహీ సర్వకామాంశ్చదేహీమే ||

అశ్రమంతేభగవత్ దేహిమే భగవత్సూక్ష్మహంకృత్వాప్రథమతోనాయకముపస్థాయశ్చాద్యథావతితేనమంత్రే
ణాంబికాముపతిష్ఠేత ॥ తతశ్చాచార్యశ్శూరైశ్చశాస్త్రీశ్చఉపహరణేషం తత్రనిధాయచతుష్పథం గత్వా
తత్ప్రమాణంలింగధ్యాత్ ॥ మంత్రస్త్రుతిఃకర్మజ్యోతిర్మంత్రాదేవా ఆదిత్యావనవస్తథా | మరుతోవాశ్విసౌ
రుద్రాస్సుపణాఃపన్నగగ్రహాః | అసురాయాఃకానాశ్చ పిశాచామాతరోగణాః ॥ శాకిన్యోయతజే
తాశాయోగిన్యోపూతనాశ్శివాః | భంజకాస్త్రిగంధర్వానాగావిద్యాధరానగాః ॥ దిక్పాలాకపాలా
శ్చయేచవిష్ణువినాయకాః | జగతాంసాధుకతాఃరౌద్రహస్తాద్యాశ్చచుహుషాయః ॥ మావిష్ణుంమాదమేషా
పంచాసంతుపరిపంధినః | సైన్యాభవంతు త్వప్రాశ్చ భూతప్రేతాసురాగ్రహాః ॥ ఇతిచతుష్పథబలిదాన
మంత్రః॥అనంతరంవస్త్రద్వయసహితాంఽక్షిణాంస్వశక్త్యనుసారేణదత్వావిభవానుసారేణభూరిదక్షిణామపి
ఋత్విగాదిభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యః ప్రతిపాద్యబ్రాహ్మణాన్బోజయేత్ ॥

*

ఇతి వినాయకశాంతిప్రయోగః॥

అథ నవగ్రహయజ్ఞః.

శ్రీకామశ్శాంతికామోవాగ్రహయజ్ఞంసమారభేత్ | వృష్ట్యాయుః పుష్టికామోవా తథైవాభిచరన్నపి॥
గ్రహనామా ॥ సూర్యస్సోమోమహీపుత్రస్సోమపుత్రోబృహస్పతిః | శుక్రశ్శనైశ్చరౌరాహుఃకేతుశ్చైతిగ్ర
హస్తస్సృతాః॥ గ్రహప్రతిమానిమాణద్రవ్యాణ్యాహ॥తామ్రకాస్సాస్పటికారకంఽచందనాస్సర్వకాండభా|రా
జతాఆయస్సీసాః కాంస్యాః కార్యాగ్రహాఃక్రమాత్ ॥ స్వజైకర్వస్త్రుపటే లేభ్యోగంధైమణంఽడల కేమ
వా॥ పూజావిధిమాహ ॥ యథావణంప్రదేయాని వాసాంసికుసుమానిచ | గంధోమలయజత్వైవధూపో
దేయశ్చగర్గులమ్ ॥ కతవ్యాగ్రహణేవైవచరవఃప్రతిదైవతమ్ | గ్రహమంత్రానామా ॥ ఆకృష్టైన్ఇమంఽదే
వాత్రిగ్నిర్ముద్రాః| ఉద్బుధ్యస్సేతిచఋచోయథాసంఖ్యంప్రకీర్తితాః ॥ బృహస్పతేఅతియదర్శస్తదైవాన్నా
త్పరిఃసృతః | శన్నోదేవీప్రథాకుండాతేఽతుంకృణ్వన్నిమాంస్తదా ॥ హేమాయసమిధమా ॥ అరకపా
లాశఖిరాస్త్యపామాగోఽథపిష్టలిః | ఉదుంబరశ్శమీదుర్వా కుశాశ్చసమిధః క్రమాత్ ॥ హేమసం
ఖ్యామాహ ॥ ఏకైకస్యత్వత్వతమష్టావింశతి రేవవా | హోతవ్యామధుసర్పిభ్యాంధర్మాక్షీరేణ వాయుతాః॥
నైవేద్యాథకంబ్రాహ్మణభోజనాథకంచద్రవ్యాణ్యాహ ॥ గుడోదనంపాయసంచహవిష్యక్షీరపాష్టికమ్|దధ్యో
దనంహవిశ్చూణకం మాంసంచితాన్నమేవచ ॥ దద్యాద్ద్రోహక్రమాదేవద్విజెభ్యోభోజనంబుధః | శక్తితో
వాయథాలాభంసతకృత్యవిధిపూర్వకమ్ ॥ గుడమిశ్రమోదనంగుడోదనం- హవిష్యముత్పన్నాది - క్షీరపా
ష్టికంక్షీరమిశ్రంపిష్టమోదనం | హవిష్మతోదనం - చూణకంతిలమిశ్రమోదనమ్ - మాంసంభక్ష్యమాంస
మిశ్రమోదనం - చితాన్నంనానావిధాన్నం ॥ గుడోదనాదీనామభావేయథాలాభమోదనాది సన్తానపూ
ర్వకంనైవేద్యాథకంబ్రాహ్మణభోజనాథకంచదద్యాదిత్యర్థః॥దక్షిణామాహ ॥ ధేనుశ్శంఖస్తథా నడ్వాక్ హే
మవాసోహయఃక్రమాత్ | కృష్ణాగౌరాయసంనాగవీతావైదక్షిణాస్తస్సృతాః॥యశ్చయశ్చయథాదస్థస్తంతం
యతేనపూజయేత్ | బ్రహ్మజైషాం పరోదత్తఃపూజితాః పూజయిష్యథ ॥ గ్రహాధీనానరేంద్రాణాముభి
యాఃపతనానద | భావాభావౌదజగతస్తస్మాత్పూజ్యతమాగ్రహాః ॥

ఇతి యజ్ఞవల్క్యకృతగ్రహశాంతిః.

—* అథనవగ్రహయజ్ఞప్రయోగః. *

శుక్లశివేనైత్యేకమానంతరమముకప్రయోజనసిద్ధ్యర్థం నవగ్రహముభవయత్యుత్తరీ సంకల్ప్య ॥ స్వగృహ్యోక్తవిధినాస్వస్తివాచనంవిధాయాచార్యవరణానంతరం బ్రహ్మణంవృణోత ॥ అథవా చతుర్విధ్యుజ్జ్వల్యచేత ॥ తథాచస్కందపురాణేనవగ్రహముభవయాద్యుత్తరీసంకల్పభావ ॥ అథవాచైకమభ్యుజ్జ్వల్య ద్విధినాబ్రహ్మణానహేతి ॥ ఏతచ్ఛాపల్లక్షణం ॥ అతఏవాప్యోత్తరసహస్రసంఖ్యాయా హోమంకతుంయదిచీకీకృతి ॥ తహికమకణానిర్వాహయగ్రహసంఖ్యకన్యత్విజ్ఞోవృణోత ॥ సస్వత్రాచార్య బ్రహ్మణానియతా - అత్రచాయంవరుణప్రయోగః - వరుణకాలేః ఋత్విగైయవస్త్రాలంకారాద్విగుణముదమ్ముఖోపవేశితాయగుణవత్తమాయైకస్త్వైచాప్తుణాయదత్వాస్వయంపూర్వాభిముఖస్సగ్నహంగ్రహయజ్ఞేనయజ్ఞే ॥ తత్రైభిశ్చందనపుష్పతాలబూలహేమాలంకారవాసోభితహంవృణోతి - తతోవృతోస్త్రిత్యాచార్యోబూరియాత్ తదర్థాలంకారానితరైభ్యోదత్వాస్త్రికర్మణిఋత్విగైవనత్వాచహంవృణోతివృణోత ॥ తతఆచార్యాదయఃకర్మకుర్యః - కుండాదిఃకర్మాణాంప్రకారస్తు - సారందేనవగ్రహమభేకుండంహస్తమాత్రసమంభవేత్ ॥ చతురత్రమధోమాస్తమయోనివక్త్రంసమేఖలమ్ ॥ చతురంగుళవిస్తారమేఖలాతద్వదుచ్చితా ॥ మాసహీనాధికంకుండమనేకభయదంభవేత్ ॥ చతుర్దిశ్చపికుండస్యహస్తమాత్రసమంభవేత్ ॥ చతుస్పష్టపిదిక్షుకుండస్యహస్తమాత్రకుండంభవతీత్యర్థః - అనోమాస్తంభాతరుపిహస్తమాత్రంభవతీతియవత్ - యోనివక్త్రంకుండస్యపశ్చిమదిగ్భాగేషరిమేఖలాయామధ్యవత్సమాఖలతఃసోపతాయాయోనిః - సైవవక్త్రంయస్యతైత్వత్ ॥ గజోష్ఠసన్నిభంయోనిప్రమాణంవక్త్రంవాపిప్పలీకతాకృతియోనివక్త్రంవాకుండంభవతి - తద్వదుచ్చితా - త్రిరంగుళోన్నతాతద్వత్త్వితీయాసముదాహృతా - ఉచ్చాఘాతవిస్తరాభ్యాందత్వితీయాచతురంగుళా ॥ ద్వ్యంగుళస్త్రైస్తారఃపూర్వయోరపిశ్యతే ॥ పూర్వంతుద్వ్యంగుళాకార్యాఽథమామేఖలాబుధైః ॥ ప్రథమద్వితీయమేఖలయోర్మోనిలక్షణమభిహితం - ఏతస్త్రిమాత్రంయోనిస్సాన్నిభట్నప్రాంగుళివిస్తృతా - షడ్వాసప్రవాచేతివికల్పః ॥ కూచకపుష్పాన్నతామధ్యేపాశ్వయోశ్చాంగుళోచ్చితా ॥ గజోష్ఠసద్భుజీతద్వదాయతాచ్చిద్రసంయుతా ॥ ఏతత్సర్వేషుకుండేషుయోనిలక్షణముచ్యతే ॥ మేఖలాపరిసర్వత్రఅశ్వత్థదళసన్నిభా ॥ అశ్వత్థదళసహితయోనిర్భవతీత్యర్థః ॥ లతాఖలతీతకుండకరణాశక్తోస్థంధిలంచతురశ్రంహస్తపరిమితంకల్పయేత్ ॥ స్థంధిలంవాప్రకల్పయేదితి - స్థంధిలస్యాప్యగ్నధిస్థానత్వేనవిధానాత్ - ఏవంకుండంస్థంధిలంవాక్పత్వాతస్యోరపి పూర్వభాగగ్రహదిస్థాపనార్థంస్థంధిలంవేదించావిదధీత ॥ తథాచస్కందపురాణే ॥ తస్యైవోత్తరపూర్వైణస్థంధిలంహస్తమాత్రకమ్ ॥ ద్వివప్రంచతురశ్రంచవిత్స్త్వచ్చాయగ్మితమ్ ॥ ద్వివప్రమిత్యనేన వేదినిమాణముచ్యతే ॥ అతఏవమత్యుపురాణే ॥ గతకస్యోత్తరపూర్వైణఽతస్మిద్వయవిస్తృతమ్ ॥ వప్రద్వయయుతాంవేదిం విత్స్త్వచ్చాయగ్మితమ్ ॥ స్థాపనార్థంవదేవానాంచతురశ్రాముదక్లవమ్ ॥ గతకస్యకుండస్యఉత్తరపూర్వైణతానాదిదిగ్భాగేవప్రద్వయంమేఖలాద్వయంతతద్వ్యంగుళోచ్చాయః - ప్రథమవప్రద్వ్యంగుళోచ్చాయోద్వితియ్యః ॥ విస్తారస్తుద్వయోరప్యంగుళిపరిమితఃఉదక్లవం - ఉదక్లిష్టమ్ - ఏవంస్థంధిలంవేదించానిర్మాయఫలపుష్పాదివితలంవితానంతస్యోపరికుర్వీత - తదధిష్ఠానేగ్నిప్రణీయగ్రహయతనే గ్రహదిదేవాకస్థాపయేత్ ॥ తథాచమాత్యే ॥ అగ్నిప్రణయనంకృత్వాతస్యామావాహయేత్సురాక ॥ సంఖ్యాసురాణాం విజ్ఞేయాంశతిద్వాదశాధికా ॥ తస్యాంవేదికాయాంతత్రశుక్లతంబువైస్సమంతతః పూరయిత్వా తతోమ

ధ్యేతామవజ్ఞే స్తండులై స్సూర్యస్యమండలాకారమధిష్ఠానంకుర్వీత - తస్మాన్మండలాదాగ్నేయదిగ్భాగేశు
క్షతమైరక్షతైశ్చశురశ్రమధిష్ఠానంసోమాయ - సూర్యస్యమండలాద్దక్షిణతోరక్షచందనలిప్తై రక్షతైఃపాండ
వైస్త్రికొణాకారమధిష్ఠానంమంగళాయ || సూర్యస్యమండలాదీశాన్యాంసువణావజ్ఞే రక్షతైర్వాకృ
తిమధిష్ఠానంబుధాయ || మధ్యమండలాదుత్తరతః సువణావజ్ఞేరైవాక్షతైర్దీప్తుంపశుసోమవిధిష్ఠానం
గురవే - మధ్యమండలాత్పూర్వతశ్చక్షతమైరేవతండులైఃపంచకోణమధిష్ఠానంభాగవాయ - మధ్యమండలా
త్పశ్చిమతః కృష్ణవజ్ఞే స్తండులైర్ధానురాకృతిమధిష్ఠానంశనైశ్చరాయ || మధ్యమండలాన్నిఋతికొణేసీ
సాఖ్యద్రవ్యవజ్ఞేరక్షతైఃకృష్ణవజ్ఞేర్వాశూర్వాకృతి మధిష్ఠానంరాహవేమధ్యమండలాదేవవాయవ్యదిగ్భా
గేశుక్షై స్తండులైర్ధూమవజ్ఞేర్వాధ్వజాకృతి మధిష్ఠానంకేతవేకుర్వీత - తతశ్చమండలాకారదతురశ్ర త్రి
కొణ బాణాకృతి దీప్తుంపశురశ్ర పంచకోణ బాపాకృతి శూపాకృతి ధ్వజాకారేషు తామ్రస్ఫటిక రక్ష
చందన సువణా చందన రజత తోమా సీస కాంస్య మయేషు మధ్యమాంగుళి మధ్యపక్షప్రమాణోన్నతేషు
సూర్యాదిప్రతిమానిమాణద్రవ్యేషువక్ష్యమాణప్రకారేణోల్లిఖితాః సూర్యాదీన్తద్యమాగ్నిదక్షిణేశానాత్త
రపూర్వపశ్చిమఃఋతి వాయుదిగ్భాగమనిదధిత || తత్రాపరవిశేషః || స్కందపురాణోక్తః - శుక్రా
కాకాప్రాజ్ఞుభౌజైయాగురుసౌమ్యాపుదజ్ఞుభౌ | ప్రత్యజ్ఞుభిశ్శనిస్సోమశ్చేవాదక్షిణతోముఖాభి || అచిత్కా
భిముఖానైవైతాక్షగ్రహదీక్షస్థాపయేత్ - తథాద || చింతామణి || అచిత్కాభిముఖాస్సర్వేసాధిప్రత్యధిదేవతాః |
స్థాపనీయామునిశేష్ఠానాంతరేణపరాజ్ఞుభాః || అధిదేవతాప్రత్యధిదేవతా ఉద్యంతే- నాంతరేణ త్యాదిత్య
న్యాన్యస్యచస్థాపితగ్రహస్య మధ్యేన్యేగ్రహనస్థాపనీయాభిత్వభాః || నపరాజ్ఞుభాస్థాపనీయాభిత్వభాః || న
చపరాజ్ఞుభాస్థాపనీయాః || ఎవముత్తరతాపిపూర్వోత్తరతఃశానభాగదక్షిణపూర్వకేఆగ్నేయ్యాదిదిగ్దక్షిణ
పశ్చిమైర్ఋతిపక్షే పశ్చిమోత్తరతఃవాయవ్యేశుక్షతండులై గ్రహస్థాపనాయదేశం స్థండిలవేడింవాపరి
పూర్వశుక్షతండులానాపూర్వతత్తద్వణతండులైరుపలక్షితేషు ప్రదేశేష్వాదిత్యాదీగ్రహాః స్వస్వాయత
నానతిక్రమేణస్థాపయేన్నిరధ్యాత్ - అథవాతత్తద్వణతండులాపలక్షితేషు ప్రదేశేషుగ్రహ ప్రతిరూపకా
న్వాశుక్షతండులైఃకృత్యాస్థాపయేత్ప్రతిష్ఠాంకుర్యాత్ || గ్రహలక్షణాన్యపి మత్స్యపురాణే || పద్మాసనః
పద్మకరిః ద్విగ్భాసమద్యుతిః | సప్తాశ్వసప్తరజ్జుశ్చబుధైజైఃస్యదారవిః || శ్వేతఃశ్వేతాంబరధరోదశా
శ్వశ్వేతభూషణః | గదావాణద్వికబాహుశ్చకలవ్యోవరదశ్శశీ || రక్షమాల్యాం బరధర శ్శక్తిశూలగ
దాధరః | చతుర్భుజోమేషగమోవరదస్సాస్థరాసుతః || పీతమాల్యాంబరధరఃకణికారదశ్శద్యుః | ఖ
డగపక్షగదాపాణిః సింహస్థోవరదోబుధః || గురుశుక్రయోలకక్షణమాహ || దేవదైత్యగురూతద్వ స్త్వితశ్వే
తాచతుర్భుజౌ | దండినోవరదోకార్యో సాక్షసూత్రకమండులౌ || ఇంద్రసీలద్యుతిశ్శూలీవరదోగృధ్రీవాహ
నః | బాణబాహుసనధరిఃకలవ్యోర్గుసుతస్సదా || కరాశవదనఃశర్దలమఃశూలివప్రదః | సీలసింహాస
నస్థశ్చరాహురత్రప్రశస్యతే || ధూమ్రాద్విబాహవస్సర్వైగదినోకృతాననాః | గృధ్రాసనగతానిత్యం కేత
వస్సుర్యరప్రదాః || నవగ్రహసాధారణధర్మకత్వా దత్ర చక్షుర్ధాచరణేషు కేతోస్సంఖ్యామాహ || స-
ర్వైకీర్తినిఃకాగ్యాగ్రహలూకహితాననాః | ద్వాదశాంగంలిఖేదంగం సోమంతుద్విగ్భాంలిఖేత్ || భుగంవ
వాంగుళంచైవ గురుంచైవషడంగశమ్ | బుధంభూమి సుతంసారిం < ౧ స్త్రిద్వ్యంగుళంలిఖేత్ || సోమాద
ధాంగుళం రాహుంకేతుమధ్యధామంగుళం || ఎవమగ్నిప్రణయనానిలరంగ్రహవేదికాయాముక్తస్థాగేమసూ

ర్యాదీప్రతిమానిధాయవ్యాహృతిభిరావాహ్యస్థాపయేత్ - అత్రాయంప్రయోగః || ప్రణవస్యపరబ్రహ్మ ఋషిః గాయత్రీభండః - పరమాత్మాగ్నిదేవతా - వ్యాహృతీనాంక్రమేణజమదగ్ని భరద్వాజభృగవోఋషయః - అగ్నివా యునూర్యాదేవతాః - సూర్యాద్యావాహనార్థేవినియోగః - ఓంభూర్భువస్సువః కళింగదేశోద్భవః కాశ్యపగోత్రసూర్యభిహగచ్ఛేత్యావాహ్య || ఇహతిష్ఠేతిరక్తపుష్పాక్షతైః స్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువః - యమునాదేశజత్రేయసగోత్రసోమభిహగచ్ఛేత్యావాహ్య శ్వేతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువః అవంతీసముద్భవభారద్వాజసగోత్రభామీహగచ్ఛేత్యావాహ్యరక్తపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - మాగధదేశోద్భవత్రేయసగోత్రబుధభిహగచ్ఛేత్యావాహ్య పీతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - సింధుదేశోద్భవఅంగీరసగోత్రబృహస్పతేభిహగచ్ఛేత్యావాహ్యపీతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువః - భోజకటదేశోద్భవభార్గవగోత్రశుక్రభిహగచ్ఛేత్యావాహ్య పీతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - పౌరాష్ఠీ దేశజ కాశ్యపగోత్రశవైశ్పరేహగచ్ఛేత్యావాహ్య కృష్ణపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - వైరాటికాపురోద్భవ వైతీనసగోత్రరామోభిహగచ్ఛేత్యావాహ్య - కృష్ణపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతి స్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - అంతర్వేదిసముద్భవజైమినసగోత్రకేతోభిహగచ్ఛేత్యావాహ్యధూమ్రపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || యథోక్తకుసుమతండులాభావేయథా లాభోపపన్నకుసుమైస్తండులైః స్థాపయేత్ || సకం దపురాణే || జత్వధూగోత్ర మేలేషాం జన్మస్థాన సుఖానిచ - యోజ్ఞోత్వా కురుతే శాంతింగ్రహం సైరావమానితాః || ఉత్పన్నోరహఃకళింగేశు యమునాయాంహీ చంద్రమాః | అంగారకఃస్వవంత్యాం తుమగధేమహిమాంశుజః || సైంధవమగురుజాతశ్శుక్రోభోజకటేతథా | శవైశ్చరస్తుసౌరాష్ఠ్యే రాహు వైరాటికాపురే || అంతర్వేద్యాంతథాకేతు రిత్యేతాగ్రహభూమయః | ఆదిత్యఃకాశ్యపగోత్ర ఆలేయ శ్శేంద్రమాభవేత్ || భరద్వాజోభవద్భూమస్తథాత్రేయశ్శశాంకజః | సురపూజ్యంగీరాగోత్రశ్శుక్రావైభా గవస్తథా || శనిస్తుకాశ్యపభవోరాహుఃపైతీనసస్తథా | కేతవోజైమినీయాశ్చ గ్రహాలాకహితావహః || భా సురంగారకారికశ్శుక్లాశుక్రనిశాకరా | సోమపుత్రోగురుశ్చైవతాపుభాపీతకాస్తృతౌ || కృష్ణంశవైశ్చ రంవిద్యుదాహుంచితాశ్చకేతవః | కృష్ణరూపగుణైర్యుక్తావ్యాహృత్యావాహయేత్తుతా || ఎవంసూర్యా దీనావాహ్యస్థాప్యాహృతిదేవతాః | ఓంభూర్భువస్సువః - ఈశ్వర భిహగచ్ఛేహతిష్ఠేతిశ్వేతపుష్ప తండులైః సూని ర్యదక్షిణ పాశ్వేత ఈర్వరం || ఓంభూర్భువస్సువః - ఉపేభిహగచ్ఛేహతిష్ఠేతిసూర్యస్య దక్షిణపాశ్వేత ఉమాం || ఓంభూర్భువస్సువః - సకందభిహగచ్ఛేహతిష్ఠేతి భామస్య దక్షిణపాశ్వేత సకందం - ఓంభూర్భు వస్సువః - విష్ణోభిహగచ్ఛేహతిష్ఠేతి బుధస్యదక్షిణపాశ్వేతనిష్ఠం - ఓం భూర్భువస్సువః - బ్రహ్మనిహగచ్ఛేహతిష్ఠేతిగురోదక్షిణపాశ్వేతబ్రహ్మణం - ఓంభూర్భువస్సువః - ఇంద్ర భిహగచ్ఛేహతిష్ఠేతి శుక్రస్యదక్షిణపాశ్వేత ఇంద్రం || ఓంభూర్భువస్సువః - యమభిహగచ్ఛేహతిష్ఠేతి - శవైశ్చస్య దక్షిణపాశ్వేత యమం || ఓంభూర్భువస్సువః - కాలేహగచ్ఛేహతిష్ఠేతి రామోదక్షిణపాశ్వేతకాలం || ఓంభూర్భువస్సువః - చిత్రగుప్తేహగచ్ఛేహతిష్ఠేతి కేతోదక్షిణపాశ్వేత శుక్లపుష్పతండులైశ్చ తిస్థాపయేత్ || తతశ్చ ప్రత్యధిదేవతాశ్చస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - అగ్నిభిహగచ్ఛేహతిష్ఠేతి అగ్నిపుష్పతండులై స్సూర్యస్యవామపాశ్వేత అగ్నింః ఓంభూర్భువస్సువః - ఆపభిహగచ్ఛేహతిష్ఠేతి సోమం , నాది పాశ్వేత ఆపః ||

ఓంభూః - భూమిభూగచ్ఛేహతిమైతి భూమస్యవామపాశ్వే భూమిం - ఓంభూః - విష్ణోభూగచ్ఛే
హతిమైతిబుధస్య పాశ్వేవామిన్ద్రం ॥ ఓంభూః ఇంద్ర భూగచ్ఛేహా మైతిజీవస్యవామపాశ్వేఇంద్రం-
ఓంభూః - ఇంద్రాణీహగచ్ఛేహ తిమైతి శుక్రస్యవామ పాశ్వే ఇంద్రాణీం ॥ ఓంభూః - ప్రజాపతే
హగచ్ఛేహతిమైతి శనైశ్చరస్యవామభాగ ప్రజాపతిం - ఓంభూః సవాణ్ణహగచ్ఛేహతిసంత్యతి
రాహూర్వామపాశ్వేసపాణ్ ॥ ఓంభూః బ్రహ్మన్నిహగచ్ఛేహతిమైతి కేతునాం వామభాగ బ్రహ్మ-
ణంశ్వేతకుసుమాత్రైస్థాపయేత్ ॥ అధిదేవతాదక్షిణతోవామపత్వధిదేవతాః - స్థాపసియాః ప్రయత్నే
నవ్యాహృతిభిః పృథక్పృథక్ ॥ ఇతిసంగ్రహకారః - చింతామణౌ త్విధిదేవతాస్థాపనాప్రదేశఃప్రకారంతరే
ణదశితః ॥ సూర్యస్యైవోత్తరే శంభుముహూసోమస్యదక్షిణే | సుందమంగారకస్యైవదక్షిణస్యాని
వేశయేత్ ॥ సామాత్మశ్చిమతోవిష్ణుం బ్రహ్మజీవస్యపూర్వతః | ఇంద్రమైంద్రాగ్నితాద్విధిమందాదాగ్న
యతోమయమ్ ॥ రాహూఃపూర్వోత్తరేకాలంస్వభూతభయవహం | కేతోవైభూతిదిగ్భాగ చిత్ర
గుప్తంనివేశయేత్ ॥ ఎవంగ్రహధిదేవతాప్రత్యధిదేవతాస్థాపనానంతరం వినాయకాదీక్ పంచదేవతాస్థాప
యేత్ ॥ ఓంభూః వినాయకహగచ్ఛేహతిమైతిరాహూరుత్తరభాగవినాయకంస్థాపయేత్ - ఓంభూః-దు
గ్ధేహగచ్ఛేహతిమైతిశనైశ్చరౌత్తరభాగదుగ్ధాంస్థాపయేత్ ॥ ఓంభూః-వాయోభూగచ్ఛేహతిమైతిసూర్యస్యా
త్తరభాగవాయుంస్థాపయేత్-ఓంభూర్భువస్సువఃఆకాశేహగచ్ఛేహతిమైతిరాహూర్దక్షిణ పాశ్వేఆకాశం
ఓంభూః-అశ్వికుమారావిహగచ్ఛేహతిమైతివృక్షిణపార్శ్వేశ్వేతకుసుమాత్రైశ్శిశుకుమారాస్థా
పయేత్ ॥ మత్స్యపురాణే ॥ వినాయకంతథాదుర్గాంవాయుమాకాశమేవచ | ఆవాహయేద్వాహృతిస్త
ధైవాశ్వికుమారకా ॥ సంగ్రహకారః ॥ రాహుమంద దినేశానా ముత్తరస్యాం యథాక్రమమ్ | గణేశదు
ర్గావాయూంశ్చ రాహుకత్వోచ్ఛదక్షిణే ॥ ఆకాశమశ్విసౌచేతి పంచైతాక్ స్థాపయేత్తతః | అథైతాన్వం
చోత్మగంస్థాపయేత్ ॥ ఎవంద్వాత్రింశద్దేవతా ఆవాహ్యస్థాపయిత్వానామమంత్రైఃపూజయేత్ | తద్యథా॥
ఓంసూర్యాయనమ ఇత్యాననం - సూర్యాయనమః - పాద్యం - సూర్యాయనమ ఇత్యుక్త్యం ॥ ఓం
సూర్యాయనమః - ఆచమనీయం- సూర్యాయ-స్నానం - సూర్యాయనమః - పునరాచమనీయం- సూర్య
యనమః - వస్త్రం- సూర్యాయనమః- గంధం - సూర్యాయనమః, పుష్పాణి - సూర్యాయనమః-ధూపం-
సూర్యాయనమఇతి దీపం- సూర్యాయనమఇతినై వేద్యం-ఎవం పూజయిత్వానామ మంత్రైః పూర్వోక్తద్వా
త్రింశద్దేవతా ఆవాహనక్రమేణావాహయేత్ - అథవక్ష్యమాణేస్తత్త్వేదేవతాప్రకాశకైర్వేదికైర్మంత్రై
రాసనాద్యుపచారంకుర్వీత - తత్రాచమనీయదానానంతరం పంచామృతైస్సానంకారియేత్ - ఎతత్సకల
గ్రహపూజాకరణేపిసమానం॥ ఎవంసామాదీనామపి దుగ్ధదధ్యాజ్యమధూని ॥ ఆప్యాయస్వేత్యస్య మంత్రస్య
గౌతమఋషిః - సామాత్మకంపయోదేవతా- గాయత్రిచ్చందః - క్షీరస్నానేవినియోగః - ఆప్యాయస్వే
త్యాదినా క్షీరస్నానం ॥ దధిక్రావుణ ఇత్యుక్త్యమంత్రస్య - దధిక్రావాఋషిః - సురభ్యుత్పన్నదధిదేవతా-
దధిస్నానేనియోగః - దధిక్రావుణ్ణితిదధిస్నానం- శుక్రహసీత్యాజ్యేనస్నానం-స్వాదుఃపవస్వేత్యస్యవేనఋషిః-సామాత్మికా
శర్కరా దేవతా - జగతీచ్చందః - శర్కరాస్నానేవినియోగః- స్వాదుః పవస్వేతి శర్కరాస్నానం-
మధువాతా ఇత్యుక్త్య గౌతమఋషిః - మధుదేవతాగాయత్రిచ్చంగః - మధుస్నానేనియోగః - మధువాతా

ఇత్యాదినామధుస్నానం - ఎవంపంచామృతస్నానానంతరంపున రాజమనవస్త్రాంతాంసపత్యాంః ధాయానం
తరమింద్రాదీనష్టలోకపాలాన్ సూర్యాభిముఖానావాహ్యపూజయేత్ - శిష్టసమాచారాత్ - అత్రమంత్రాః -
ఇంద్రం వో విశ్వతః పరీత్య స్యమంత్రస్య - మధుశ్చంద్రముషిః - ఇంద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఇంద్రపూ
జాయాం వినియోగః - ఇంద్రం వో విశ్వతః పరీత్యాది || అగ్నించూతమిత్యస్యమంత్రస్య - మేధాతిథిముషిః - అగ్ని
దేవతా గాయత్రీచ్ఛందః - అగ్నిపూజాయాం వినియోగః || అగ్నించూతమిత్యాది || యమా యసోమమిత్య
స్యయమముషిః - యమోదేవతా - అమమృత్యుచ్ఛందః - యమపూజాయాం వినియోగః - యమా యసోమ
మిత్యాది || మోషా ఇత్యస్యకణ్వముషిః - నియుతదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - నియుత పూజాయాం
వినియోగః - మోషాణి పరీత్యాది - నియుతదుహాణాపథాత్ - పరీష్టత్యవయాసహ - త్వం నో అగ్న ఇ
త్యస్యమంత్రస్య || వామదేవముషిః - వరుణోదేవతా || త్రిమృత్యుచ్ఛందః - వరుణపూజాయాం వినియోగః - త్వం
నో అగ్నే వరుణస్యేత్యాది || తవ వాతాయసుకృతస్యమంత్రస్య - వాధీయశ్వముషిః - వాయుదేవతా - గా
యత్రీచ్ఛందః - వాయుపూజాయాం వినియోగః - తవ వాతాయసుకృతస్యతే - త్వమృజామాతర - మహే -
సోమోధేనుమిత్యస్యగౌతమముషిః - సోమోదేవతా - త్రిమృత్యుచ్ఛందః - సోమపూజాయాం వినియోగః - సో
మోధేనుమిత్యాది - తమిశానమిత్యస్యగౌతమముషిః - ఈశానోదేవతా జగతీచ్ఛందః - ఈశానపూజాయాం
వినియోగః - తమిశానం జగత - వయం || పూషానో - స్వస్తయే || ఎతేదమంత్రాడపలక్షణాథాః || అథ ఇం
ద్రాదిపక్షానైవమంత్రైరింద్రాది పూజాకార్యా - అథవేంద్రాయనమిత్యాది తద్దేవతానామంత్రైలోక
పాలాన్ పూజయేత్ - ఎవం లోకపాలాన్ సూర్యాభిముఖాన్ త్యాదీనాం గ్రహాణాం తత్తద్వణాన్ నక్షత్రచందనప్రభృ
తీకగ్రాంతతద్వణాన్ పుష్పాణి వసమప్యు - అధిదేవతాదిలోకపాలానాం శ్రీచందనం యథోపపన్నకుసుమా
నివసమపయేత్ - తతోధూపదానంచితామణౌ || దివాకరకుజాభ్యాంతు దాపయేద్రక్షచందనమ్ | చం
దభాగవయాశ్చైవ సితవణం ప్రదాపయేత్ || కుంకుమేతతు సంయుక్తచందనం జీవసౌమ్యయోః | అగ
రుంచందనందద్యా ద్రాహుకేత్వర్కజెమవ | గ్రహపూర్వాణి పుష్పాణి గాయత్ర్యాధూపమాహరేత్ || ర
వేకుందురుకంధూపం శశిస్త్రుఘ్నతాక్షతమ్ | భౌమేనజ్జ్వలం దైవ అగరుశ్చ బుధస్తృతః || సింహాకం గురవే
దద్యాచ్ఛక్రే బిల్వాగరుంతథా || గుగ్గులం మందచారేతులాక్షౌ రాహుశ్చ కేతవే | కుందురుకం సల్లకిరసః | సి
ల్లకః పిండకః | బిల్వాగరుర్బిల్వఫలపుష్పచుష్టాగరు - మందచారశ్చ నైశ్చరః | రాహుశ్చ కేతవేచ | లాక్షః | పూ
ర్వోక్తకుందురుకాదిధూపాభావేనర్వేషాం గుగ్గులురేవధూపః || తథావయాజ్ఞవల్క్యః || ధూపోదేవశ్చ
గుగ్గులురితి - ఆదిత్యాదీనాం కుందురుకాదిధూప దానేతత్తదధిదేవతా ప్రత్యధి దేవతయోరపి తత్తద్ధూపాః -
వినాయకాదీనాం గుగ్గులురేవ - తస్య సర్వసాధారణత్వాత్ - తతోగ్రహాణాం దీపందత్వానైవేద్యం వత్సయమా
ణందద్యాత్ || చింతామణౌ || గుహోదనం రవేదకద్యాతోమాయఘృతపాయసమ్ | లోహితాయహవిష్యా
న్నం బుధాయక్షీరపాష్టికమ్ || దధ్యోదనం గురౌదకద్యాచ్ఛక్రాయవఘృతోదనమ్ | మిశ్రితం తిలకామైశ్చ
నైవేద్యం దశనైశ్చరే || రాహుమాణం సౌదనందద్యాత్ కేతోశ్చిత్రోదనంతథేతి || హవిష్యాన్నం మున్యన్నం
నీవారాది || క్షీరమిత్రపాష్టికౌదనం పూర్వోక్తవిధనైవేద్యాభావేలాభోపపన్నాదనానిచేదయేత్ || యథా
హయాజ్ఞవల్క్యః || శక్తితోవాయథాలాభం సంస్కృత్య వినిపూర్వకమ్ | ఎవమధిదేవతాదీనాం తత్తద్గ్రహ
నైవేద్యం యథాలాభోపపన్నమోదనాదివాసమపయేత్ || వినాయకస్య మోదుకాదితు - ఓదనాది - ఏవం నై
వేద్యందత్వాదానానంతరంగ్రహవేదికాయాం ఈశానదిగ్భాగే అవ్రణమకళంకం బహిరక్షాధి ధూపి

తంచూతాదిపల్లవసంఘన్నంచూతాశ్వత్థవటోదుంబరశల్లవసంయుక్తంఫలవస్తుయుగాన్వితమంత్రఃప్రక్షిప్తపంచరత్నంశుభంనిమజలజలపూణకం దృఢంకలశమక్షతానామపరిస్థాపయేత్ || తత్రకలశేవ రుణమావాహయేత్ || తథాగంగాదీనితీథాణని- తథావ|| మత్స్యపురాణే || పాగుత్తరేణతస్మాచ్చ దధ్యతుతేఽభూషితమ్| చూతపల్లవసంఘంఫలవస్తుయుగాన్వితమ్ || పంచరత్న సమాయక్తంపంచవణాయతంతథా|| స్థాపయేదవ్రణంకుంభంవరుణంకత్రవిన్యసేత్ | గంగాద్యాస్మరితస్సవాణస్సముద్రాశ్చసరాంసిత || పంచభంగాశ్చ పూవోక్తాఃపూర్వోక్తాఃపంచపల్లవాః|గజాశ్వరథ్యావల్మీకసంగమాద్రధగోశులాత్||మృదమానీయ విశ్చిం ద్రాసవోక్షదధిసమన్వితామ్ | స్నానాథకంఠిన్యసేత్తత్రయజమానస్యశాస్త్రవితే|| సురామాంసీవచాకుష్టం తైలేయంరజసిద్వయమ్ | శదీచంపకముస్తాదనర్వాక్షణిగజస్తన్మృతః||

—† అథ వరుణావాహనమంత్రః . †—

తత్త్వాయామిత్యస్య మంత్రస్య- శునశ్శేషఋషిః - వరుణోదేవతా , త్రిష్టుప్తందః - వరుణావాహనేవినియోగః , తత్త్వాయామిత్యాది.ఎతచ్చప్రదశణనాథకంఠితఃఅన్యైరపి వరుణప్రకాశకైవైదికైమకంత్రైర్వరుణాయనమగ్నినామమంత్రేణవావరుణమావాహయేత్ || అథగంగాద్యావాహనమంత్రః || సవేశసముద్యాస్మరితస్తీథాణజలదానదాః - అయాంతుయజమానస్యదురితక్షయకారకాః || ఏవమాదిత్య దేవతావాహనాదివరుణస్థాపనాంతంకమేనిర్వత్యకపూర్వప్రతిష్ఠాపితాగ్నావత్సమాణవిధినాహోమకమేనమారభేత్ || తత్రాన్వాధానప్రయోగః - అస్తికమేద్యాదిత్యాదినవప్రధానదేవతాః || రుద్రాద్యావవాధిదేవతాః - అగ్నాద్యానవప్రత్యధిదేవతాః | వినాయకాద్యాగిరాఅశ్వంకదేవతాః | సమిచ్చవాజ్యతిలప్రీహయోహవిః | సమిచ్చవాజ్యుశ్రితంతంత్రంసాంగేనకమేదాసద్యోయత్యగ్నిత్యైసమిధావగ్నాపీఠే - ఎవమన్వాధానంవిధాయనిర్వాపః కార్యః - తత్రాయంప్రయోగః || దేవస్యత్వాసవితుఃప్రస-స్తాభ్యాం || సూర్యాయ త్యాజ్యప్తంనిర్వపామీతివతురోముష్టి నిర్వపేత్ || యథాహోత్రరశత సహస్రంవాహూమంకతుమిచ్చంతి - ముష్టింతుప్తయంనివాశ్య సంపాదితద్రవ్యహోమపర్యాప్తత్వేనపూర్వోక్తనిర్వాపణానంతరంహోమపర్యాప్తద్రవ్యంతుష్ణింనిర్వపేత్ || ఎవంనిరూప్యదేవాథకంఠాత్రిః ప్రత్యుశ్యచరుం శ్రవయిత్వాభి ఘోర్వోదగుద్యాస్యప్రత్యభిఘోరయేత్ || కతకవ్యామంత్రవంతశ్చచరవఃప్రతిదైవతమితి||ఎవంచరుశ్రవణానంతరంయథాగ్నహ్యంపరిస్తావాజ్యసంస్తారాంతకమేకరణానంతరం యజమానోపి జప్యదేవతోద్దేశేనహూమీయద్రవ్యత్యాగంకుర్వీత- యజమానఃకీతాత్యాగస్సయుగపదనేఃఋషిక్వాద్యేకమేద్యత్యాగమిత్యత్వత్యాగంకుర్వీత||యజమానికతాత్యాగస్యకతుమశక్యత్వాత్ || తత్రాయంప్రయోగః || సూరసోమభౌమబుధబృహస్పతిశుక్రశనిరాహుకేతురుద్రోమాస్సంఘవిష్ణుబ్రహ్మేంద్రయమకాలచిత్రగుప్తాగ్నిజలభూవిష్ణు శుక్రేంద్రాణీప్రజాపతిబ్రహ్మగణపతిదుర్గాకాలాయాఘాదిగృహ్యాక్రధరాదిదేవతాభ్యః సిన్ధుకృదగ్నయే సవేదితంసమిచ్చవాజ్యతిలప్రీహయోవానహంశ్యభామీశ్యభిలషేత్ || కేవలగృహేపాకాచోదనముద్భృత్యగ్రహదీనుద్భిశ్యజహ్వాతి || తత్రశిష్టాచారవిప్రమాణం-ఎవముద్దేశత్యాగేహులేశధర్మానాథాయాజ్యభాగోచతుషీ హుత్యావశ్యాత్ప్రతిగ్రహమహ్వాచింశశరీరహోమైశ్చరశతమహ్యైశ్చరసహస్రంవా సృజేణహోమః కార్యఃతత్రాపీసమిచ్చర్వాజ్యతిలాదయతితి

క్రమః - సమిదాజ్యచరుతిలాదయథావా- అధిదేవతాదీని ప్రధానత్వాద్ధోమేన్యూనసంఖ్యా స్వీకరణం- ఆ
సాందసమిధః పలాశా ఏవ మత్స పురాణే - స్వచనమజ్ఞానాత్మ్యే ॥ అరహిపలాశః ఖదిరస్తవపామా
గోభిషిపులః - బౌదుంబరశ్శమిదూర్వాకుశాశ్చసమిధః ప్రమాత్ ॥ ఎకైకస్వాప్తశతకమష్టావింశతిరేవవా॥
హేలాతన్యామధుసర్పిభాస్కండధాన్యైః సమన్వితా ॥ అనేనవచనేనమధ్యాజ్యదధాన్యసమిదంజనే సముచ్చయో
పగవ్యతే- యజ్ఞవల్క్యమాప్యయోః - హేలాతన్యామధుసర్పిభాస్కండధాన్యైరేణవాపుచరిత్స్మృతి పురా
ణయోస్తస్మిన్తేః ప్రాబల్యాత్పురాణవాక్యస్థశబ్దోవాగ్రాహ్యః - తథాదమధ్యాదీనిసమిదంజనేవికల్పితాని-
చింతామణౌ ॥ సమిదశ్చాత్రకతకవ్యాఅష్టోత్తరసహస్రకాః ॥ అష్టోత్తరశతంవాధఅష్టావింశతిరేవచ ॥ సమి
ధాలక్షణంవత్స్వేసంఖ్యామానంతి ధైవవ ॥ విశేణవివశాహస్వాకరాస్ససమిరాః కృతాః ॥ అతిస్థూలా
తిదీర్ఘాశ్చసమిధః కార్యనాశనాః ॥ విశేణాయుఃక్షయంకుర్యాద్విదశాపుత్రనాశినీ ॥ సుషిరావ్యాధిజననీ
కృతాదరిపువధిని ॥ దీర్ఘావిదేశగమనీఘాచాలాత్సవినాశినీ ॥ అకృతాసుసమాస్తూలాఆర్ద్రాదసపలాశినీ ॥ ప్రా
దేశాన్నాదికాన్యూనాసమిత్సాత్సవకమణి ॥ అరహినాశయతేవాధిం పలాశస్సర్వకామదః ॥ ఖదిరశ్చార్థ
లాభశ్చ అపామాగన్తుపుత్రదః ॥ అశ్వత్థస్సవకామాయ సాభాగ్యోదుంబరస్తథా ॥ శమిశమయతేపా
పందూర్వాయుశ్చవిషధిని ॥ కుశాధమాధకామానాంరక్షకారక్షసాంవిదుః ॥ అష్టోత్తరంతసహస్రం
శతమష్టాధికంతథా ॥ అష్టావింశతిరష్టేవా ఎకైకస్యేషహేలామయేత్ ॥ హేలామాంతేదక్షిణాండద్యాచ్ఛం
త్యథంపుష్టివధంనమ్ ॥ దేవానామపిసర్వేషాంఉపాంశుపరమాథవిత్ ॥ స్వేనస్వేనైవమంత్రేణహే
తవ్యాస్సమిధఃపుథ్ ॥ హేతవ్యంవపుతాద్యత్రచరుభక్తాదికంపునః ॥ మంత్రైదశాహుతీదద్యాద్ధోమో
వ్యాహృతిభిః పునః ॥ మంత్రైదశాహుతీరిత్యాదిహేమామాథం సంపాదితేసమిధాదినాగ్రహేభ్యఃప్రత్యే
కంధశాహుతీదద్యాత్-అధిదేవతాదీనాంప్రత్యేకంతిస్రస్తిస్రవికాంవాదద్యాదిత్యథః ॥ హేలామోవ్యా
హృతిభిః పునరితి ॥ ధూస్వాహేత్యాభిశ్చతస్పభిశ్చతస్రస్తత్రఆహుతయోదేయాః ॥ ఉదబ్బుఖాఃప్రాబ్బుఖా
వాకుర్యాచ్ఛాన్తావ్రంజవాః ॥ మంత్రవంతశ్చవాదద్యాచ్ఛరవఃప్రతిదైవతమ్ ॥ కృత్వాశుతాన్ చరూన్స
మ్యక్కుతిహోమంసమారభత్ ॥ ఆకృష్ణేనేతిసూర్యాయహేమఃకార్యోద్విజన్తనా ॥ ఆప్యాయ స్వేతిమంత్రే
ణసోమాయజుహుయాత్పునః ॥ అగ్నిరూధాదిపోమంత్రంభౌమాయపరికీర్తయేత్ ॥ ఉద్బుధ్యస్యా
గ్నుతిత్యేవమంత్రంసోమసుతాయవై ॥ బృహస్పతేఅతియదర్యఇతిదర్యదగురోర్తతః ॥ అన్నాత్పరిస్సతోరసశ్చ
క్రస్యాపినిగద్యతే ॥ శనైశ్చరాయచపునశ్శంనోదేవీతిహోమయేత్ ॥ కయానశ్చిత్రఆహువదిమంత్రంరాహూ
రుదీరయేత్ ॥ ఆపోహిష్యేత్యుమాయాశ్చస్యానేతిస్వామివస్తథా ॥ తథాయమస్యచాయంగౌరితి హేమఃప్ర
కీర్తితః ॥ కాలస్యబ్రహ్మజ్ఞానమితిమంత్రఃప్రశస్యతే ॥ చిత్రగుప్తస్యచాజ్ఞాతమితివేదవిదోవిరుః ॥ అగ్నిం
దూతంవృణీమహాభివహేర్షుదాహృతః ॥ ఉదుత్తమంవరుణఇత్యపాంమంత్రఃప్రకీర్తితః ॥ భూమేఃపుధివ్యం
తరిక్షమితివేదమపారితః ॥ సహస్రశీర్షాపురుషఇతివిష్ణోరుదాహృతః ॥ ఇంద్రాయేంద్రోమరుత్వతఇతి శు
క్రస్యకభ్యతే- ఉత్తానవజేనుభగితిదేవ్యాస్సచారభేత్ ॥ ప్రజాపతేఃపునహోమఃప్రజాపతిరిత్స్మృతః ॥ వి
నాయకస్యాతూనఇతిమంత్రాహుతేన్స్తృతః ॥ సమోఅస్తుసర్వేభ్య ఇతిసర్వాణాంమత్రఉచ్యతే ॥ ఎవబ్రహ్మ
యబుత్విజఇతిబ్రహ్మణ్యదాహృతః ॥ వినాయకస్యాతూనఇతిమంత్రాహృతిన్స్తృతా ॥ జాతవేదసేసునవామే
తిదుర్గామంత్రః ప్రకీర్తితః ॥ క్రాదాంశిశుమహీనాంతత్తద్వాయోఃప్రకీర్తితః ॥ అదిత్యప్రత్యేతి మం
త్రఆకాశస్యప్రకీర్తితః ॥ ఎషాఉషాపూర్వేతి అశ్వినోమకంత్రఇన్ద్యతే ॥ పూర్వాహుతింవమూర్ధానం

దివ్యత్యుభిపాతయేత్ | అథమోమమంత్రాః || అపృష్టే నేతిమూర్త్యమంత్రస్యహిరణ్యమూః ఋషిః - సతా
 దేవతాః పృథ్వీః - మూర్త్యప్రీతయేసమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - ఆపృష్టే నేతి మూర్త్యం
 దినపాతః - తైత్తిరీయాణాంతు || ఆసత్యేనేత్యాది || వివశ్యన్వాహిత్యంతం - ఆవ్యాయన్వాహితీసామ
 మంత్రస్యగౌతమఋషిః - సామదేవతాగాయత్రీచ్ఛందః || సామప్రీతయే సమిదాదిద్రవ్యహోమే వినియోగః -
 ఇమందేవేతిమధ్యందినశాఖాపరితస్యసామమంత్రస్య గౌతమఋషిః | సామోదేవతాః త్రిష్టుచ్ఛందః - అగ్నియా
 ధేత్వందిగారకమంత్రస్య - విహుషఋషిః - అంగారకోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - అంగారకప్రీతయే స
 మిదాది సంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - అగ్నియాధేత్వంది || ఉచ్ఛద్యస్యేతిబుధమంత్రస్య - అగ్ని
 ఋషిః - బుధోదేవతా - త్రిష్టుచ్ఛందః - సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమే వినియోగః - ఉచ్ఛద్యస్యేత్యాది ||
 అగ్నివివస్వయంసువృతి - బుధమంత్రస్యప్రసూఋషిః, బుధోదేవతా - బృహతీచ్ఛందః - బృహస్పతే
 అతిత్యాదిబృహస్పతి మంత్రస్య - గృత్సమదఋషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిష్టుచ్ఛందః - బృహస్పతి ప్రీత
 యేసమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః || బృహస్పతేత్యాది - బృహస్పతేపరిదీయేతిబృహస్పతి మం
 త్రస్య - అప్రతిరథఋషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిష్టుచ్ఛందః అన్నాత్పరిస్పతోరథమిత్యాది - తైత్తిరీ
 యశాఖాపరిపతితస్యకుక్రమంత్రస్య వైశ్వదేవకాండంతః వాతిత్వా ద్విశ్వేదాఋషయః - శుక్రోదేవతా -
 షట్పదాజగతీచ్ఛందః - శుక్రప్రీతయేసమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమే వినియోగః - అన్నాత్పరిస్పతో రసమ
 త్యాది || అయంమంత్రస్తైత్తిరీయబ్రాహ్మణద్వితీయకాండేసమామ్నాతః - తస్మిన్ననువాకాద్యంతయోఋతే
 నసత్యమింద్రియమిత్యాదివాక్యచతుష్టయంసమామ్నాతం - మధ్యేవీత్రతేనసత్యమింద్రియమిత్యేకంవాక్యంప
 రీతం - అయంవమధ్యపాఠిఋతేనేత్యాదివాక్యచతుష్టయస్యానుషంగద్యోదనాథః - అతనివాద్యంతయో
 రావ్యచతుష్టయస్యసమామ్నాతస్యాన్నాత్పరిస్పత్యైవసమాధ్యందినశాఖానుసారేణ శ్రీ సరస్వతీం దాఋష
 యః - శుక్రోదేవతా - అతిజగతీచ్ఛందః - చింతామణౌతు - ప్రజాపతిఋషిః - జగతీచ్ఛందః ఇత్యంతం - త
 చ్చాఖాంతరాధిప్రాయేణ - శుక్రం తేఅన్యదితి శుక్రమంత్రస్యభరద్వాజఋషిః - శుక్రోదేవతా - త్రిష్టుచ్ఛం
 దః || శన్నోదేవీతిశనైశ్చరమంత్రస్య సింధుద్వీపఋషిః - శనైశ్చరోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - శనైశ్చర
 ప్రీతయేసమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః || శన్నోదేవీతిత్యాది - శమగ్నిరితశనైశ్చరమంత్రస్య - సిం
 ధుద్వీపఋషిః - శనైశ్చరోదేవతా - ఉష్ణీచ్ఛందః - కయానశ్చిరాహుమంత్రస్య వామదేవఋషిః - రాహుర్దే
 వతా - గాయత్రీచ్ఛందః - రాహుప్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - కయానశ్చిత్రిత్యా
 ది - కాండతాండాత్ప్రేరోహంతీరాహుమంత్రస్య - రాహుదేవతా - అనుష్టుప్ఛందః - కేతుంకృణ్వ
 స్సతికేతుమంత్రస్య - మధుశ్చందఋషిః, కేతుదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - సమిదాది సంపాదిత ద్రవ్య
 హోమేవినియోగః || కేతుంకృణ్వన్తిత్యాది || అథాధిదేవతామంత్రాః - ఆవో రాజానమితిసూ గ్నాధిదేవతా
 భూతరుద్రమంత్రస్యవామదేవఋషిః - త్రిష్టుచ్ఛందః - రుద్రప్రీతయే సమిదాదిసంపాదిత ద్రవ్యహోమేవినియో
 గః - ఆవో రాజానమిత్యాది || త్రియంబకమంత్రస్యవసిష్ఠఋషిః - రుద్రోదేవతా - అనుష్టుప్ఛందః - కద్రుద్రాయే
 తి - రుద్రమంత్రస్య - కణ్వఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆపోహిష్యేతిసామాధిదేవతా - ధూ
 తోమామంత్రస్య సింధుద్వీపఋషిః - ఉమాదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆపోహిష్యేత్యాది - గారిమూయే
 త్యుమామంత్రస్య - దిఘతమాఋషిః - ఉమాదేవతా - జగతీచ్ఛందః - శ్రీశృతిత్యుమామంత్రస్య - ప్రజాపతిఋషిః -
 ఉమాదేవతా - అనుష్టుప్ఛందః - హ్రీశ్చతత్త్వైత్తిరీయపాతః - శోనాపృథివీతిసుంకశాధిదేవతా - భూతస్కందమం

త్రస్య-దీఘః-మేఢాతిథిః-సంహార-దేవతా-గాయత్రీచ్ఛందః-సంహార-ప్రత్యయే-సమిదాదిసంపాదిత-ద్రవ్యహా-
 మే-వినియోగః-సోమ-వాప్యధివీ-యస్క-ంద-ఇతి-సం-ద-మంత్రస్య - మేఢాతిథిః-మేఢా-దేవతా - త్రిష్టు
 ఛందః - చింతామణౌతు || యద-సం-ద-మంత్రస్య - మేఢాతిథిః-సంహార-దేవతా - గాయత్రీచ్ఛం
 దః- ఇత్యుక్తం తన్మంత్రంతరం - ఇదంవిష్ణురితి-బుధాధిదేవతా భూతవిష్ణు మంత్రస్య-మేఢాతిథిః-వి
 స్ణు-దేవతా- గాయత్రీచ్ఛందః - విష్ణుప్రత్యయే-సమిదాది సంపాదిత-ద్రవ్యహా-మే-వినియోగః - ఇదంవిష్ణురి
 త్యాది - సహస్రశీషే-తివిష్ణుమంత్రస్య - నారాయణః-పురుషో-దేవతా-అనుష్టుప్చందః-త్వమిత్సమిధ
 మసీతి-బృహస్పతి-ప్రత్యధి-దేవతా - భూతభగవంత్రస్య-భగవంతుః | బ్రహ్మా-దేవతా | బృహతీచ్ఛందః-
 బ్రహ్మప్రత్యయే-సమిదాది సంపాదిత-ద్రవ్యహా-మే-వినియోగః - త్వమిత్సమిధమసీ త్యాది | బ్రహ్మణా-తే-బ్రహ్మ
 యుజే-బ్రహ్మమంత్రస్య-విశ్వామిత్రః-బ్రహ్మా-దేవతా | త్రిష్టుప్చందః | ఇంద్రమిదేవతా-తయ-ఇతి-శు
 క్రాధి-దేవతా భూతేంద్రమంత్రస్య | మేఢాతిథిః-ఇంద్రో-దేవతా - త్రిష్టుప్చందః - ఇంద్ర-ప్రత్యయే
 సమిదాది సంపాదిత-ద్రవ్యహా-మే-వినియోగః - ఇంద్రమిదేవతా-తయ-ఇతి-శుక్రా-యేంద్రో-మరుత్వత
 ఇతి-ఇంద్రమంత్రస్య-కాశ్యపః-ఇంద్రం-వీశ్వత-స్పరి-ఇంద్ర మంత్రస్య | మధు-చ్ఛందః-ద్యయో-రపి
 ఇంద్రో-దేవతా | గాయత్రీచ్ఛందః | ఆయం-గౌరి-తి-శన్యధి-దేవతా భూతయ-మంత్రస్య-సర్వ-రాజ-ః-య
 మో-దేవతా | గాయత్రీచ్ఛందః - యమ-ప్రత్యయే-సమిదాది సంపాదిత-ద్రవ్యహా-మే-వినియోగః | బ్రహ్మజ-జ్ఞాన
 మిత్యాది | కాషీ-రసీ-త్యాది-కాల-మంత్రస్య-యజు-సోమ-యజుః-కాల-దేవతా-అథ-వా-కా-ర్షి-క-ద-సీ-త్య-స-ఇ-రి-ం-బ
 యుః-కాల-దేవతా-త్రిష్టుప్-య-మా-య-మధు-మ-త్త-మ-మి-తి-కాల-మంత్రస్య-య-మ-య-కాల-దేవతా-బృహతీచ్ఛం
 దః-అనా-జ్ఞా-త-మి-తి-క-చి-త్వ-ధి-దేవతా భూత-చి-త్ర-గు-ప్త-మంత్రస్య-వై-శ్వ-దేవ-కా-దే-స-మా-మా-నా-ద్వి-శ్వ-దే-వా
 యు-వ-యః - చి-త్ర-గు-ప్త-ప్ర-త్యయే-సమిదాది సంపాదిత-ద్రవ్యహా-మే-వినియోగః | అనా-జ్ఞా-త-మి-త్యాది - చింతా
 మణౌతు - అనా-జ్ఞా-త-మి-తి-మంత్రస్య | సోమ-యజుః | చి-త్ర-గు-ప్త-దేవతా | జగతీ-చ్ఛంద-ఇ-త్యు-క్తం | అ-తా-య-మ
 భి-ప్రా-యః || సా-మ్య-కా-దే-స-మా-మా-నా-తో-మ-స్య-య-స్వ-ం | శా-ఖా-ంత-రా-భి-ప్రా-య-ణ - చి-త్ర-వ-సో-స్వ-
 స్తి-త-ఇ-తి-చి-త్ర-గు-ప్త-మంత్రస్య - య-జు-సా-మా-గ్నో-య-కా-దా-ంతః-పా-తి-త్వా-ద-గ్ని-య-జుః | చి-త్ర-గు-ప్త-దేవతా-
 చింతామణౌతు || చి-త్ర-వ-సో-స్వ-స్తి-త-ఇ-తి-ప్ర-జా-ప-య-జుః | చి-త్ర-గు-ప్త-దేవతా | అనుష్టుప్చందః | త-త్రా-పి-పూ
 ర్వో-క్త-వా-భి-ప్రా-య-ః || స-చి-త్ర-చి-త్రి-మి-తి-చి-త్ర-గు-ప్త-మంత్రస్య | భ-ర-ద్వా-జ-య-జుః | చి-త్ర-గు-ప్త-దేవతా | త్రి
 ష్టుప్చందః | ఇ-త్య-ధి-దేవ-తా-మంత్రాః || అ-థ-ప్ర-త్య-ధి-దేవ-తా-మంత్రాః | అ-గ్ని-దూ-త-మి-తి-సూ-ర్య-స్య-ప్ర-త్య-ధి-దేవ
 తా-భూ-తా-గ్ని-మంత్రస్య | మే-ధా-తి-థి-య-జుః | అ-గ్ని-దే-వ-తా | గాయత్రీచ్ఛందః | సంపాదిత-సమిదాది-ద్రవ్య
 హా-మే-వినియోగః | ఉ-దు-త్త-మ-మి-త్యాది | పృ-థి-వ్యం-త-రి-క్ష-మి-తి-మం-గ-ళ-ప్ర-త్య-ధి-దేవ-తా-భూ-త-పృ-థి-వీ-మంత్రస్య-ప్ర-జా
 ప-తి-య-జుః | పృ-థీ-వ-దే-వ-తా | ఉ-ష్ణి-చ్ఛంద-ః | అ-ను-ష్టు-ప్త-వా | పృ-థి-వీ-ప్ర-త్యయే-సమిదాది-ద్రవ్యహా-మే-వినియోగః-
 పృ-థి-వ్యం-త-రి-క్ష-ం-ద్యౌ-రా-ప-ఇ-త్యాది || స-హ-స్ర-శీ-షే-పు-రు-ష-ఇ-తి-బ-ధ-ప్ర-త్య-ధి-దేవ-తా భూ-త-విష్ణు-మంత్రస్య-నా-రా
 య-ణ-య-జుః | వి-ష్ణు-దే-వ-తా | అ-ను-ష్టు-ప్త-వా | వి-ష్ణు-ప్ర-త్యయే-సంపాదిత-సమిదాది-ద్రవ్యహా-మే-వినియోగః-
 ఇ-ంద్ర-వా-యే-ంద్రో-మ-రు-త్వ-త-ఇ-తి-బృ-హ-స్ప-తి-ప్ర-త్య-ధి-దేవ-తా-భూ-తే-ంద్ర-మంత్ర-స్యా-ప-య-జుః || ఇ-ంద్రో-దే-వ-తా-గా
 య-త్రీ-చ్ఛంద-ః | ఇ-ంద్ర-ప్ర-త్యయే-సమిదాది-ద్రవ్యహా-మే-వినియోగః | ఉ-త్త-న-వ-దే-వ-ను-భ-గ-ఇ-తి-శు-క్ర-ప్ర-త్య-ధి-దే
 వ-తా-భూ-త-శ-చి-మంత్ర-స్య-ని-వా-స-య-జుః | ఇ-ంద్ర-వా-దే-వ-తా - అ-ను-ష్టు-ప్త-వా | ఇ-ంద్ర-వా-దే-ప్ర-త్యయే-సమిదా

దిద్రవ్యహోమేవినియోగః - ఉత్తానవణాభిత్వాది చింతామణౌతు ॥ ప్రజాపతిఋషిః । తన్నతాభాంతర
పాతాంతరానుసారేణ ప్రజాపతేనత్వదితి శనిప్రత్యధిదేవతాధూతప్రజాపతిమంత్రస్య హీరణ్యగర్భఋషిః-
ప్రజాపతిదేవతా- త్రిమృచ్ఛందః । ప్రజాపతిప్రీతయేసమిదాదిద్రవ్యహోమేవినియోగః ॥ ప్రజాపత్యిత్యా
ది- నమోఅస్తుసర్వేభ్యశ్చిరాహు ప్రత్యధిదేవతాధూతసర్వమంత్రస్య - సర్వరాజఋషిః । సర్వదేవతాఅ
నుమృచ్ఛందః - సప్రజాప్రీతయేసమిదాది ద్రవ్యహోమేవినియోగః ॥ నమోఅస్తుసర్వేభ్యశ్చిత్వాది-ఏషబ్రహ్మే
తికేతుప్రత్యధిదేవతాధూత బ్రహ్మమంత్రస్య వైశ్వదేవకాండంతః పాతిత్వేనవిశ్వేదేవాఋషయః । బ్రహ్మ
దేవతాద్విపదాగాయత్రీచ్ఛందః । బ్రహ్మప్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్య హోమేవినియోగః ॥ ఏష
బ్రహ్మేత్యాది॥

ఇతి ప్రత్యధిదేవతామంత్రాః.

అథావినాయకాదిపంచమంత్రాః .

అతూనఇతివినాయకమంత్రస్య - కుసీదఋషిః - వినాయకౌదేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః - అతూనఇంద్ర
తు—స్తిదిక్షిణేనస్వాహా । జాతవేదసఇతి దుర్గామంత్రస్య । కాశ్యపఋషిః । దుర్గాదేవతా- అనుమృచ్ఛం
దః- దుర్గాప్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః జాతవేదసఇత్యాది ॥ కాణాసిఘ్రితివా
యుమంత్రస్య । త్రితఋషిః । వాయుదేవతా త్రిమృచ్ఛందః వాయుప్రీతయే సమిదాది సంపాదిత ద్రవ్యహో
మేవినియోగః - కాణాసిఘ్రిమహానాం—ద్వితాస్వాహా ॥ అదిపృత్నస్యేకాశమంత్రస్య - గృత్సఋషిః-
అకాశదేవతా- గాయత్రీచ్ఛందః - అకాశప్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః- అదిపృ
త్నస్య రేతసోజ్యోతింపశ్యతివాసరం- పరియేదధ్యతేస్వాహా ॥ ఉషోఉషేత్యశ్వమంత్రస్య - ప్రసూదఋ
షిః - అశ్వినౌదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - అశ్వప్రీతయేవినియోగః - ఉషోఉషా అపూర్వాప్రృచ్ఛతి ప్రి
య్యాదివః-సుమేవామశ్వినాబృహత్స్వాహా-ఏభిమంత్రేస్సూర్యాద్యవాహ్యదేవతానాం పూర్వోక్తప్రకా
రేణహోమంకృత్వాజయాది హోమప్రకరణపక్షేజయాదిహోమత్వాప్రాయశ్చిత్తహుతిహోమత్వామూర్ధా
నందివత్సనేన పూర్ణాహుతింజహుయాత్ ॥ మూర్ధానమితిపూర్ణాహుతిమంత్రస్య - భరద్వాజఋ
షిః- వైశ్వానరోదేవతా- త్రిమృచ్ఛందః - పూర్ణాహుతిహోమేవినియోగః - మూర్ధానందివత్సాది-
ద్వయంద - పూర్ణాహుతిఃఫలసహితాభవతి - కేదనస్వీష్టకృద్ధోమమిచ్ఛంతి- అతస్వీష్టకృద్ధోమపక్షేప్రా
యశ్చిత్తహుతిభ్యఃపూర్ణంజయాదిహోమానంతరంస్వీష్టకృద్ధోమః ॥ జయాదిహోమకరణపక్షేప్రాయశ్చిత్త
హుతిభ్యఃపూర్వమేవస్వీష్టకృత్ ॥ తథాహగోవిలః ॥ ప్రాశ్నిస్వీష్టకృతఅవాపఇతి-అస్యాథః । అవాపఃప్రక్షే
పః - గ్రహాయజ్ఞేదసమిదాదిహోమావిహితాః - జయాదయోహీ కర్తస్థిధికామేనహూయంతే॥ అతస్సమృ
ద్ధికామేన ప్రక్షేప్యంతఇత్యావాపాజయాదయః ॥ ఏవమన్యత్రాప్యావాపశబ్దస్యాథోజ్ఞయః - అవాపస్వీ
ష్టకృతస్వీష్టకృద్ధోమాత్ప్రాగ్భవతీతి - అగ్నేయేస్వీష్టకృతేస్వాహేతిస్వీష్టకృద్ధోమమంత్రః - అథవాకూత్మాం

జహామప్రకరణోక్తామంత్రోగ్రహ్యః ॥ అతశ్చస్విష్టకృద్ధోమాత్ప్రీక్వాభోక్తప్రకారేణజయాదిహామపః
భృతీనుపహామన్వత్సాధబహిరంజనపరిధిప్రహరణాదిప్రాయశ్చిత్తంతంకమణివశ్యేభాభూయత్ప్ర
కామో వసోధానారాం పాతయేదనలోపరి, బౌదుంబరీమథాచాగ్రింజ ఋజ్వీంకొటర వజ్జితామ్
బాహుమాత్రాంస్యచంకృత్వాతతస్మంభవ్యయోపరి ॥ ఘృతధారాంతథాసమ్యగ్గృరుపరిపాతయేత్ | జాప
యోత్సుక్తమాగ్నేయంవైష్ణవంరౌద్రమైందవమ్ ॥ మహావైశ్వానరంసమ్యక్వైష్ణవసామచపాతయేత్ ॥ వహ్నే
రుపరి స్తంభవ్యయఃసర్వతామాదుంబరీముక్తప్రమాణాంస్యచంసిధాయితదుపరిశృంఖలావిధృలేన నిమలఘృత
పూరి తేనకుంభనయవమాత్రచ్చిద్రెణాజ్యంముంచన్నగ్నేరుపరిసోధానారాంపాతయేత్ ॥ తస్యాంఘృతధా
రాయాంస్యకృమాణమాగ్నేయాదీనిసూక్తానిజాపయేత్ ॥ తత్రాగ్నేయమగ్నిమీశే పురోహితమిత్యాది మ
ధుచ్ఛందసఆవళం, గాయత్రీచ్ఛందస్కం - వైష్ణవంతువిష్ణోర్ముకమిత్యాదివద్యచంభందస్కంరౌద్రం | అతే
పితరితిపంచదశర్చంగృహ్మదావళంత్రైష్ట్యభమైందవం ॥ స్వాధివృత్తయైత్యాదిదశర్చంగాయత్రీం | మహావై
శ్వానరం | మహావైశ్వానరాఖేతరణ్యకేవశ్మేప్రవణకేసామవ్యయం, ఎతచ్చవైశ్వానరావళం, వైశ్వానర
దైవతం - జగతీపంజ్యోబృహతీచ్ఛందస్కం శ్వేత్తసామతు | మూర్ధానందివశ్యస్యామ్యవిగీతం | తచ్చ
భరద్వాజావళం | వైశ్వానరదైవతం | త్రైష్ట్యభం | వసుధారాయాఃహితాశ్చమకానువాకారౌద్ర విధానే
ప్రకరణేదర్శితాః | ఎతేషామాగ్నేయాదిసూక్తానాంగీత్యాత్మకస్య సామ్నోలిఖతుమశక్యత్యేవైవతాన్యాగ్నే
యాదిసూక్తానిపారతోనప్రదశితాని | ఎతేషామాగ్నేయాదిసూక్తానామనేకత్వాత్ ॥ యానిచాగ్నిమీశే
విష్ణోర్ముకంవీర్యాణిస్వాధిష్టయేతిప్రతిసూక్తానిదశితాని, ప్రదశితాథాని ॥ అతలవ్యాన్యపీతగ్నేయాదిదై
వతానిస్వస్వశాఖాసమామ్నూతానియథాభ్యాసంపరేత్ ॥ యేవశూర్యసోమాది ప్రకాశకా ఆకృష్టేనేత్యేవ
మాదిప్రకాశకా ఆకృష్టేనేత్యేవమాదయోయథాభ్యాసంపరేత్ ॥ హామాదికమశుక్రాహ్యస్తథాతత్తదాపాక
ద్యపివిజ్ఞేయం అథప్రకృతోపయుక్తామీమాంసాప్రస్తుయతే - తద్యథా | వతురవస్థోవిధిః | ఉత్పత్తివిధిఃవినియో
గవిధిః | ప్రయోగవిధిః | ఆధికారవిధిః ఇతి ॥ అజ్ఞాతజ్ఞాపనముశ్చత్తివిధిః | ఎతచ్చమీమాంసాయాం ద్వితీ
యాభ్యాయప్రథమశేషత్వజ్ఞాపనం | వినియోగవిధిః | ఎతచ్చశ్రుతీయాభ్యాయజ్ఞాపనం | యత్ప్రతిపాద్యంప్ర
యోగవిధిః - ఇతికతవ్యతావిధిః | అంగానాంక్రమాదివిధిరిత్యథాః ॥ ఎతచ్చతుర్థపంచమాభ్యాయయోః
ప్రమేయం కమణిపదసంబంధబోధనం | కర్మవిశేషవిధిరితి యావత్ - ఎవంచవిధివస్తాభ్యాయప్రమేయః
ఏవంస్థితేపంచవిధయః ॥ యత్రపృథగ్వాక్యాన్యత్ప్రతివినియోగాదివిధాయకానివిధ్యంతే ॥ తత్రచ త్వారోవిధయ
శ్చతుర్థిర్వాక్యైస్సంపద్యంతే - యత్రత్రిజ్యేవవాక్యాఃతత్రయథాయోగంఛిభిరవవాక్యైర్విధి వతుప్తయని
ర్వాహః - యత్రతుద్యేతత్రద్వాభ్యాంవిధివతుప్తయనివృత్తిః ॥ యత్రచైకంతత్రైక మేవవాక్యం విధ్యవస్థావ
తుప్తయమనుభవతీత్యేవంమీమాంసకసింహయః ॥ ఎవమేవప్రకృతేషాంవాహనాథప్రభృతివిసజ్జానాంతేషాంప
చారేషుయత్రయత్రపృథక్క్రంతావిహితాస్తత్రతత్రేత్యేవమంత్రైస్తేఉపచారాః కతకవా్యాః - యేషాప
చారేషువిశేషతోనవినియుక్తామంత్రాస్తేష్యప్యవచారేషు తత్తద్దేవతా ప్రకాశకా ఆవాహనాదిషు వినియు
క్తా ఏవమంత్రాః ॥ కర్మచ్ఛాయావిశేషతాం విశేషతాంభజంతే ॥ యద్యప్యగ్నిమూర్ధాధాదివ ఇత్యాద
యోమంత్రాఅగ్నిదిప్రకాశకత్యేః అగ్నిదిదేవతానామాదిప్రకాశకాస్తథాపైంజ్యా గాహాపత్యేదిక
ముపత్తివృత్తిప్రకాశకారుదః శ్రుత్వాగాహాపత్యావృత్తిరివాగ్నిమూర్ధాధాదివ ఇతి మంత్రం భామాయకి

తయేదిత్యాదిపూర్వప్రదశితవాక్యై రగ్నియూధాత్వాది మంత్రాణాం భావాది శేషత్వ బోధనాచ
 గ్నియదివజేమయథాకథంచిద్వృత్తిరవగంతవ్యా - సాచవృత్తిరవిం - గత్యధాః ధిరాతో రగ్నిశబ్దఉత్ప
 న్నః || భాషేపిగమనశీలః - అథవాగ్నివణాత్వాద్భూమస్యాగ్ని శబ్దవాచ్యత్వం - ఉద్భుద్భ్యస్వాగ్నిభ్యోత్రఅవ
 తీతిశ్రుతిః || అన్నాత్పరిస్పృతోరసమితమంత్రేపిపానం శుక్రమంధసత్తి శుక్రపదంవాయథాశుక్రవతతే || శ
 న్నోదేపీరితిమంత్రేశనినామస్తారకస్యవణాద్వయస్యవిద్యమానత్వాత్సమంత్రశ్చనివ్యోతకః | కయానశ్చిత్ర ఆ
 హురితిచిత్రపదం శ్రూయతే || చిత్రశ్చరాహుర్యతశ్చిరసాలక్యతే || అనయైవదిశా—అశవసన్నిభాసర్వ
 పాపహరానిత్యమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే||లోహదానమంత్రః. యస్తాత్సర్వాణికర్తాణిత్వదాధారాణిసర్వ
 దా | హేలోహలాంగలాదీని తస్మాచ్ఛాంతింప్రయచ్ఛమే || ఛాగదానమంత్రః. ఛాగత్వంసర్వయజ్ఞానామా
 హుతిత్వేవ్యవస్థితః | యానంవిభావసోశ్చత్వమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే || తత్రగ్రహూక్తాదిదక్షిణాభావస
 ర్వేభ్యోయథాశక్త్యులంకృతామకైకాంగందద్యోత్ || తత్రగోదానమంత్రః. గవామంగేమహివంతి భు
 వనానివతుదకశ | యస్తాత్తస్మాచ్ఛుభంమెస్యాదిహలోకేపరత్రవ || సవేష్యపివదక్షిణాపక్షేమపూర్వో
 క్తదక్షిణావ్యతిరేకేణ శయ్యాం రత్నాని భూమిమృత్విగ్భ్యోవాన్యేభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యోదక్షిణాదెయాః- ఎత
 చ్చసతివిభవే || యస్తాదశూన్యంశయనం కేశవస్యశివస్యచ | శయ్యామమాప్యశూన్యాస్తుతస్మాజ్జన్మనిజన్మ
 ని || ఇతిశయ్యాదానమంత్రః. అథరత్నదానమంత్రః. యథాసర్వేషురత్నేషు దేవాస్సవేప్రతిష్ఠితాః|
 తథాశాంతింప్రయచ్ఛంతురత్నదానేనమేనురాః || భూదానమంత్రః. యథాచ భూమిదానస్య కళాన్నా
 మాంతిషోడశీమ | దానాన్యన్యానిమేశాంతి భూమిదానాద్భవత్విహ || ఎవంసంపూజయేద్భక్త్యానిత్ర
 శాత్యవివశితః | వస్తుకాంచనరత్నాద్యైగ్రంథమాల్యానులేపనైః || ఎవంగ్రహదీక్ష సంపూజ్య దక్షిణా
 దానాంతంకమకృత్వావహ్నిం ప్రదక్షిణీ కృత్య గ్రహవేదిసమీపం గత్వా సూర్యాదీంశ్చప్రదక్షిణీకృత్యవ
 మస్మృత్య తేభ్యః పుష్పాంజలిందత్వా విసజ్జయేత్ || యాంతుదేవగణాస్సర్వే—గమనాయచ| అనేన
 విధివాయస్తు గ్రహపూజాంసమాచరేత్|| సర్వానాగ్రమానవాహ్నితి ప్రేత్యస్వగృహమహీయతే | యస్తుపీడా
 కతోనిత్యమల్పవిత్తస్యవాగ్రహః || తంతుయజ్ఞైవసంపూజ్య శేషానప్యర్చయేద్భుధః || తంతుయజ్ఞేనేతి| తం
 పీడాకరం గ్రహాయజ్ఞేనపూర్వోక్తరీత్యాఅధిదేవతాప్రత్యధిదేవతా సహితంపూజయిత్వా శేషానపి గ్రహ
 స్మృత్యాన్నాల్పాదిభిర్యథాశక్తిసంపూజయేత్ || ఇయంవప్రతికూలగ్రహపూజాతద్వారేకతవా|| రాహు
 కేతోః పృథగ్వారాధావాత్ - మందవాసరోగ్రాహ్యః || శన్యాదీన్మందవారేతు పూజయేత్ప్రయతోనర
 ఇతిబోధాయనకారికాతః| గ్రహగోనరేంద్రాశ్చబ్రాహ్మణాశ్చవిశేషతః | పూజితాః పూజయంత్యేతే
 నిదకహంతివ్యమానితాః || తస్మాన్నదక్షిణాహీనంకతావ్యంభూతిమిచ్ఛతా | వివాహూత్సవయజ్ఞేమప్రతి
 స్థాదిమకమకసు || నిర్విఘ్నార్థకంమునిశేషతతోద్వేగాద్భుతేమచేతి||

*

ఇతి నవగ్రహయజ్ఞస్సమాప్తః.

—* అధనిష్ఠాదిప్రకరణమ్. *

తేహ్యేలితాతాత్ప్రియోరాజసమపడచ్యతే | గౌరస్తుతేత్రయష్టైయవోమధ్యస్తుతేత్రయః || కృష్ణలః
పంచకొమాపస్తైనువణాస్తుషోడశ || పలంసువణాశ్చత్వారః పంచవాప్రిప్రకీర్తితమ్ | తేత్రయఃకృష్ణలః
త్యాది || తేషధ్యయవాస్త్రయః || కృష్ణలఃగుంజా || తేకృష్ణలఃపంచమాపః - తేమాషాష్టోడశసువణాః-
చత్వారస్సుఃచాఃపలం || అగస్త్యప్రోక్తే || యవస్సాన్యత్సమప్తైష్షడ్భిగుంజాతుస్యాత్రిభిర్యవై | గుం
జాభిఃపంచభిశ్చైకొదూషకఃపరికీర్తితః || భవేత్సోడశభిమాప్తైస్సువణాస్తైఃపునస్త్రిన్పుతః | చతుభిః
పలమెతస్యైవధరణంవిదుః || ఎతస్యపలస్యదశాంశోధరణంవిదుః - దశపలానిధరణమిత్యథా || తథాచమనుః ||
పలంసువణాశ్చత్వారః పలానిధరణందశేతి హేమప్రకరణం ||

*

—* అథ దూప్యప్రకరణం. *

యాజ్ఞవల్క్యః || ద్వేకృష్ణలైరూప్యమాషోభవతి || మధ్యమయవపట-పరిమితఏకొరూప్యమాషోభవతీత్య
థః || తేమాషాష్టోడశధరణం | దశభిధరణైశ్చతమానమిత్యవ్యతే | తదేవమభిధీయతే | చత్వారస్సు
వణానివహః | అత్రిరజతప్రకరణే || హేమప్రకరణోక్తమావగ్నిధః || అతఃపంచకృష్ణలఃమాపః ||
సకృష్ణలద్యయపరిమితః | త్రైష్ణోడశభిమాప్తైరత్రయవణాః | తేచసువణైశ్చతుభిః నివహః | హేమప్ర
మాణభూతచతుస్సువణమానోన్మితంరజతంనివహ-ఇత్యథః || మనుః || ద్వేకృష్ణలై సమధృతే విశ్లేయోరూ
ప్యమాపకః - తేషోడశస్యాధరణంపురాణశ్చైవరాజతః | ధరణానిదశశ్లేయోరాజమావస్తురాజతః || చ
తుస్సావణికొనియోవిశ్లేయస్తుప్రమాణతః || సమధృతఇతి || మధ్యమయవప్రమాణధృత ఇత్యథః || యత్ర
చసౌవణానివహ-ఇత్యభిధీయతే | సౌవణాన్మందద్యాదిత్యాదిమతత్ర హేమప్రమాణభూతసువణాచతుష్టయో
న్మితం హేమద్రవ్యమేవనివహశబ్దవాచ్యం - నరజతద్రవ్యం || అథ ధాన్యప్రమాణం || సగందపురాణే || య
వగోధూమధాన్యాని తిలాఃకంగుళుశ్ఠకాః | మాషాముద్గామసూరాశ్చనిష్పావాశ్చ్యామసమపాః || గవే
ధుకాశ్చనీవారా ఆథకృష్ణాథసతీనకాః | కథకాశ్చీకతాశ్చైవ ధాన్యాన్యస్తాదశైవతు || మారగంజేయపు
రాణే || జజ్జిరేతానిబీజాని గ్రామారణ్యాభిధానిచ | ఓషధ్యఃఫలపాకాంతాః శణస్సప్తదశస్త్పతః || ప్రిహ
యశ్చయవాశ్చైవ గోధూమాః కంగుకాస్తీలాః | ప్రియంగవఃకొవిదారాః కొరదూషాస్సతీనకాః || మాషా
ముద్గామసూరాశ్చ నిష్పావాస్సకుళుశ్ఠకాః | ఆథకాశ్చణకాశ్చైవశణస్సప్తదశస్త్పతాః || ఇత్యేతాదౌషధీనాం
తుగ్రామారణ్యాశ్చతుదశ || వరాహపురాణే || పలద్యయంతుప్రస్ఫుతం ముష్టిరేకంపలంస్త్పతమ్ | అప్త
ముష్టిభవెత్కించిత్రించిదమృతుపుష్కలమ్ | పుష్కలానిచచత్వారిఆథకఃపరికీర్తితః | చతురాథకౌభవేద్రోణఇ
త్యేతన్తానలక్షణమ్ || భువ్యత్పురాణే || పలద్యయంతుప్రస్ఫుతంద్విగుణంకుమపంచతమ్ | చతుర్భిఃకుమ
ప్తైఃత్ర్యైఃప్రస్థాచ్యత్వారిఆథకః || ఆథత్రైష్ణోశ్చతుర్భిశ్చ ద్రోణస్తుకథితోబుధైః | కుంభో ద్రోణ ద్యయం
శూన్యః ఖారీద్రోణస్తుషోడశ || పలంచకుమప్రస్థఆథకౌద్రోణఎవచ | ధాన్యమానేమబోధవ్యాః క్రమశో
మీచతుగుణాః || ద్రోణైష్ణోడశభిఃఖారీవింశత్యాకుంభఉద్యతే | కుంభైస్తుదశభిజాణాహూధాన్యసంఖ్యా
ప్రకీర్తితా || వింశత్యాకుంభఇతి || వింశత్యాద్రోణేరిత్యథః || అత్రధాన్యసంఖ్యైత్యుపలక్షణమ్ || అశవేవ

ద్రవ్యవిషయేపి - సుందపురాణే || పలద్వయంతుప్రస్ఫుతంద్వితీయంకుడుపంస్త్వతమ్ | చతుర్భిఃకుడుపైః
 పృస్థఅథకస్త్రైశ్చతుగుణైః || చతుగుణాభవెద్ద్యోగిత్యేతద్రవమానకైరితి || ద్రోణద్వయం కుంభిత్యే
 కఃపక్షః || కుంభస్యైవశూర్పాంతరంసంజ్ఞాంతరం - వింశత్యాద్రోణైఃకుంభిత్యపరశిపక్షః || పలసమాప్రపతి
 మాణంకుంభితీదానవివేకేద్వాదశ పలాధికపందశ తులాపరిమాణః కుంభిత్యపరే || ఏతేచపక్షాదేశాంతర
 రోగబలశక్త్యాద్యపేక్షయా యోజ్యాః - త్రికాండ్యాంసిఘంటౌచ || మానంతులాంగలప్రస్థంగుంజాః పంచాద్య
 మాషకాః | తేషాడశాక్షఃకషోస్త్రీ పలంకషణచతుష్టయమ్ || సువణబిస్తా హేమ్నాక్షే కురువింద
 స్తుతత్పుత్రే | తులాస్త్రియాంపలశతంభారస్సాద్వింశతీతిస్తలాః || ఆచితోదశభారాస్సృశ్శాకటోభారఆచి
 తః || ఇతిధాన్యాదిమానం || అథ భూమిమానం || మార్కండేయపురాణే || పరమాభూః పరంసూ
 త్మంత్రసరణిమహాహరజః | వాలాగ్రంవాథలీతౌచ యూకావాథ యవాంగులమ్ || క్రమాదష్టాంగుశానా
 హుర్యవానప్తశతాంగుశాణ్ | షడంగుళంపదంప్రాహుర్విత సిద్ధిగుణాస్త్వతా || ద్వావిశస్మీతతోహస్తా
 బ్రహ్మతీర్థకవివేప్సనాత్ | చతురదంఙోధనుమాస్తాదాలికాతద్వికెనతు || క్రోశోధనుస్సహస్రేద్వేగప్రాశ్చిత్త
 చతుగుణమ్ | ద్విగుణంయోజనంత స్తాశ్చోక్తంసంఖ్యాకౌవిదైః || వసిష్ఠః || శతహస్తేనవంశేనదశవం
 శాస్సమంతతః | పంచవాహ్యధికాందద్వాదెతద్గోచమణచోద్యతే 4 బృహస్పతిః || శతహస్తేనదండేనత్రిం
 శద్దండనివతానమ్ | దశతాన్యేవగోచమణబ్రాహ్మణేభ్యోదదాతియః || మత్స్యపురాణే || దండేనస్తమా
 స్తేనత్రింశద్దండనివతానమ్ | త్రిభాగహీనంగోచమణమానమాహప్రజాపతిః || ఇతి భూమిమానమ్.

అథకమణవిపాకప్రకరణోపయుక్తకృచ్ఛాదిలక్షణాని || అత్రపాదకృచ్ఛస్వరూపపరిమాణే || ప్రాజాప
 త్యస్వరూపస్యజ్ఞాతుమశక్యత్వాత్ - ప్రథమంపాదకృచ్ఛలక్షణమభిధీయతే || యజ్జవల్క్యః || ఎకభక్తైన
 నీకైనతద్దేవాయాచితేనచ | ఉపవాసేనచైవాయంపాదకృచ్ఛః ప్రకీర్తితః || ఎకభక్తంనామమధ్యదినేవో
 దిత మధ్యాహ్నకాలయుక్తమియమైరేకకాలకృతభోజనం || న క్తంతుసూర్యాస్తమయాశంతరముక్తకాలేనకృ
 త్కృతభోజనం || దివారాత్రావాప్రాధికతో పనతసకృచ్ఛోజనమయ్యాచితం - దివైవాప్రాధికతోపనతమి
 త్యపరే || సుకీయస్య పరకీయస్య వాన్నస్యయాచనం యస్మిన్నవిద్యతేతద్వ్రతమయ్యాచితం | దివాచరా
 త్రాచాప్యభోజనముపవాసః || ఏవంవతురహస్సఆద్యః - పాదకృచ్ఛః || ఎకభక్తాదౌచగ్రాససంఖ్యానియమః ||
 పరాశరేణోక్తః || సాయంతుద్వాదశగ్రాసాః ప్రాతఃపంచదశస్త్వతాః | చతుర్వింశతిరాయాచ్యాః ప
 రంనిరశనంస్త్వతమ్ || సాయంనక్తంప్రాతరేకభక్తౌ || ఆపస్తంభస్తు ప్రకారాంతరేణాహ || సాయం
 ద్వావింశతిగ్రాసాః ప్రాతష్షష్ఠింశతిస్త్వతాః | చతుర్వింశతిరాయాచ్యాఃపరంనిరశనాస్త్రయః | కుకు
 టాండప్రమాణంతు యథావాస్యంవిశేత్సుఖమ్ || అనయోశ్చపక్షయోశ్చక్త్యాద్యపేక్షయావికల్పః || ఆప
 స్తంబస్తుయథాపేక్షాప్రాజాపత్యకృచ్ఛంవిభావ్య వణానుక్రమేణపాదకృచ్ఛవ్యవస్థామాహ || త్యృహంనిర
 శనంపాదః పాదశౌయాచితంస్యోహమ్ | సాయంత్యృహంతథాపాదఃప్రాతఃపాదస్తథాత్యృహమ్ || ప్రాతఃపా
 దనిరచెచ్చుద్రఃసాయంవైశ్యశ్చపాదభాక్ | అయాచితంతురాజన్యే త్రిరాత్రం బ్రాహ్మణేస్థితమ్ || ప్రాతః
 పాదఎకభక్తత్రయమ్ - సాయంపాదొనక్తత్రయమ్ | అయాచిత మయాచితత్రయమ్ || త్రిరాత్ర ముపవాసత్ర
 యమ్ | అయాచిత పాదనక్తపాదద్వయంవిశేత్వాథకృచ్ఛః - పాదరహితమవశిష్టంపాదోనకృచ్ఛః || అ
 తన్నైవాబస్తంబః || సాయంప్రాతదికవాధకంస్యాత్పాదొంగంనక్తవజ్జితమితి || అథకృచ్ఛస్యప్రకారాంతర

మహాహ ॥ ఎవం॥ సాయంప్రాత సదైకై కందినద్యయమయాచితమ్॥ దినద్యయంబనాశ్చీయాత్కృచ్ఛార్థం
తద్విధీయతే ॥

ఇతి పాదకృచ్ఛాదిలక్షణమ్.

అథ ప్రాజాపత్యాదికృచ్ఛలక్షణమ్.

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ యథాకథంచిత్రీగుణః ప్రాజాపత్యోయముచ్యతే ॥ అత్రాయమిత్యనేనసర్వనామ్నా
ఏకభక్తననకైతతదైవాయాచితేనచ॥ ఉపవాసేనచైవాయంపాదకృచ్ఛఃప్రకీర్తిత ఇతి ॥ సోక్తఃపాదకృచ్ఛః
పరామృశ్యతే ॥ యథాకథంచదిత్యనేన చత్వారః పక్షాః ఉపాత్తాః ॥ ఏకభక్తాదీనామానులోమ్యేన స్వస్థాన
వివృద్ధిరిత్యేకః పక్షః - తద్యథా ॥ ఏకభక్తత్రయంన క్తత్రయమయాచితత్రయముపవాసత్రయంచేతి క్రమేణై
కభక్తాదీనాంత్రయాణాంకరణమానులోమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిరిత్యుచ్యతే ॥ యథాహమనుః ॥ త్రయంప్రాత
త్రయహంసాయంత్ర్యహమద్యదయాచితమ్॥ త్ర్యహంపరవానాశ్చీయాత్ప్రాజాపత్యంబరక్షద్విజః ॥ ప్రాతి
లోమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిరితిద్వితీయఃపక్షః ॥ ఉపవాసత్రయమయాచితత్రయన్నక్తత్రయమేక భక్త త్రయం
ప్రాతిలోమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిః । అముంపక్షమాహవసిష్ఠః ॥ ప్రాతిలోమ్యంచరెయురితి ॥ దండకలితపదా
వృత్తిరితి తృతీయః-పక్షః ॥ ఏకభక్తనక్తాయాచితోపవాసానుక్రమేణైకంకృత్వాపునరైక భక్తాదీనుక్తకృమే
ణైకైకంకృత్వాపునరైకభక్తాదీనుక్తక్రమేణాచరెదితి॥ ఇయమావృత్తిర్దంతకలితపదావృత్తిరిత్యుచ్యతే ॥ ఎవం
త్రిరావృత్తౌప్రాజాపత్యకృచ్ఛంభవతి ॥ అముమపిపక్షంవసిష్ఠఎహాహ - ఆహఃప్రాతరహర్నక్తమహారకమ
యాచితం । ఆహఃపరాకంతత్రైవమేకంచతురహకాపరా ॥ పరాకశబ్దఉపవాసపరః - తథా ॥ అనుగ్రహ
థంవిప్రాణాంమనుధామభృతాంవరః । బాలవృద్ధాశురైష్వేవంశిశుకృచ్ఛమువాచహేతి ॥ పూర్వోక్త
పక్షద్వయమధ్యేన్యతమపక్షపక్షీకారేణ వత్సమాణజపహోమవిసజనేనాచరణంచతుర్థః పక్షః ॥ ఏతం
పక్షమాహంగీరాః - తస్మాచ్ఛుద్ధ్రంసమాసాద్యసదాధర్మపదేష్ఠితమ్ । ప్రాయశ్చిత్తం ప్రదాతవ్యంజప
హోమవిసజనేనమితి॥

ఇతి ప్రాజాపత్యకృచ్ఛలక్షణం.

—* అథాతికృచ్ఛలక్షణమ్. *

మనుః ॥ ఏకైకంగ్రాసమశ్చీయాత్ప్రహనిత్రీణిపూర్వవత్ । త్ర్యహంచోపవసేదంత్యమతికృచ్ఛంబరన్ద్వి
జః ॥ త్రీణిత్ర్యహని - నవదినానిపూర్వవత్ - ఏకభక్తాదికాలే తన్నియమఉక్తః - సతిత్యథః ॥ యాజ్ఞవ
ల్క్యః ॥ అయమేవాతికృచ్ఛంస్యాత్వాణిపూరణభోజనం ॥ ప్రాస్తతదనువాదేప్రాజాపత్యధర్మమేకమేక
అయంతువిశేషః - ఏకభక్తనక్తాయాచితదినేషుప్రాజాపత్యేభోజనంప్రాప్తం - తదనువాదేనపాదపూర
ణాన్నేనధీయతఇతినోపవాసదివసేషుపూరణాన్నభోజనప్రాప్తిమనుయాజ్ఞవల్క్యైవలూక్యైకపాణిపూరణా

న్నగ్రాసమాశ్రభాజనయోశ్చక్త్యషేత్యయానికల్పః . పాపాపేక్షోవాతికృభిపాదభిష్టపస్తా || ప్రాజ్ఞా
 పశ్యపదేద్రష్టవ్యా-

ಇತ್ಯಾದಿ ಚ ಲಕ್ಷಣಂ.

—* ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಭಿಷೇಕೋತ್ಸವ. *—

తత్ర గాతమః ॥ అత్ర త్యతీయం సకృచ్ఛాతికృచ్ఛోతి ద్వాదశ రాత్ర మిన్ద్రమవతతతే ॥ ఆతో ద్వాదశ రాత్ర ము
దకేనైవ వతతనమ్ ॥ తాన్యతీతే త్యుక్తం భవతి - యమః ॥ ఏకైకపిండమశ్నీయాత్ప్రసాంకాత్యై త్యసాం
నిశి । ఆయాచితం త్యసాం పిండం వాయుభక్త్యస్త్ర్యసాం పరమ్ ॥ ఇతి కృచ్ఛం చ రేదేతి త్యపిశం పాపనాశనమ్ ।
చతుర్ద్వింశతి రాత్రం తునియతాత్తా జితేంద్రియః ॥ కృచ్ఛాతికృచ్ఛం కుర్వీత ఏకస్థానెద్విజోత్తమః ॥ కాత్యై-
ప్రాతః । ఏకభక్తకాలః కాల్యమితి యావత్ ॥ ఏకస్థానమితి ॥ ఏకయత్నేన పూర్వోక్తద్వాదశాహసాధ్యా
తికృచ్ఛస్య యేనైకః - కృచ్ఛాతికృచ్ఛోభవతీత్యథః ॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ కృచ్ఛాతికృచ్ఛం పయసా దివసా
నేకవింశతిమ్ ॥ నియమేన చతుర్వింశతి రాత్రసా ఛ్యే కృచ్ఛాతికృచ్ఛే భోజనదినేష్వేకగ్రాసమాత్రవిధానాద్దు
గ్ధభోజనేషు పత్రపుటకాదిభిర్గాఢసపరిమాణం కృచ్ఛేక్రకగ్రాసపర్యాపం దుగ్ధమశ్నీయాత్ - ఏవం కతుకమశ
క్యత్యైతక్మచ్ఛాప్రతికృత్తిభూతప్రాజాపత్యోక్తరీత్యాసాయంతు ద్వాదశ గ్రాసాః - సంఖ్యయా తావద్దుగ్ధం
శ్చేయం - భోజనదినేషు గాతమోక్తకృచ్ఛాతికృచ్ఛం పక్షేమశక్త్యాద్యపేక్షయా వికల్పః ॥

ఇతి కృత్యాతికృత్యలక్షణమ్.

—* ఆధాత ప్రకృచ్ఛం. *

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ తప్తక్షీరఘృతాంబూనా మేక్షకంప్రత్యహంపిబేత్ । ఏకరాత్రోపవాసశ్చతప్తకృచీ
ఉదాహృతః ॥ అధపంచదినచతుష్టయసాధ్యకృచీః - మితాహారోయంత్యయమేవ మహతప్తకృచీఇత్యు
క్తేనమప్తకృచీస్తావద్విరాత్రసాధ్యఇత్యుదీరితమ్ ॥ తప్తక్షీరఘృతాంబుభిస్సన్ధ్యైరేకం దినం చ తేత, ఏకా
హముపవాసఇతి - దివసద్వయసాధ్యత్వంతప్తకృచీస్యేతి ॥ మనుః ॥ తప్తకృచీంభవేద్విప్రో జలక్షీరఘృతా
నిలాత్ । ప్రతిత్యృహంపిబేదుష్టాన్సకృత్సన్ధ్యాయాసమాహితః ॥ ప్రతిత్యృహంపిబేదితి ॥ జలాక్షీక్ ప్రత్యేం
త్యృహంపిబేదిత్యర్థః ॥ అయంచద్వాదశరాత్రసాధ్యఃకృచీః - జలాదిపరిమాణమాహ పరాశరః ॥ అ
పాంపిబేత్ప్రతిపలంబ్యపలంతుపయఃపిబేత్ । పలమేకంపిబేత్సృప్తిరాత్రంచోష్ణమారుతమితి ॥ త్రిరాత్రము
ష్ణోదకస్య బాష్పంపిబేదిత్యర్థః ॥ త్రిరాత్రమితిపూర్వత్రాన్వేతి - అతఃపాంప్రతిపలం త్రిరాత్రంపిబేదిత్యే
వంయోజ్యం ॥ ప్రకారాంతరేణాహతప్తకృచీంపరాశరఃపట్నంతుపిబేదంభస్త్రిపలంతుపయఃపిబేత్ ॥ ప
లమేకంపిబేత్సపిక్తప్తకృచీంబిధీయతే- అత్రజలాదికముష్ణమేవగ్రాహ్యం ॥

✻

ఇతిత పృథ్వీలక్షణమ్.

—* అధ్యసాంతపనం. *

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ కశోదకంక్షత్రపలం దధి మూత్రంశకృష్ణుతమ్ ॥ ప్రాశ్నాపరేవ్యోపవసేతకృష్ణిం
సాంతపనంశరస్మిత్యపరాకాపాతః ॥ మితాశ్చ సాతస్తు - గోమూతం గోమయంక్షీరం దధిసపిః కశోద
కమితి ॥ గోమూతాదీన్యేకీకృత్యపీత్వాహారాంతరహితస్సంతిమైత్ ॥ పరేద్యురుపవసేదితి దినద్వయ సాధ్యః
కృచ్ఛః - యాజ్ఞవల్క్యేనోత్తరస్థోకగోమయాదీనాం పృథక్పృథక్స్థుదినేషుప్రాశనవిధానాదత్రా మితి తా
నామేకదినమేప్రాశనంగమ్యతే ॥ పరాశరః ॥ గోమూతం గోమయంక్షీరందధిసపిః కశోదకమ్ ॥ నిడి
జ్వంపంచగవ్యంతుపవిత్రంకాయశోధనమితి ॥ గోమూతంతామ్రవణాకాయాః శ్వేతాయాశ్చైవ గోమయమ్ ॥
పయాశాంచనవణాకాయాః నీలాయాశ్చతథావధి ॥ ఘృతంచక్ష్మణ్యవణాకాయాస్సవణంకాపిలమేవచ ॥ అలాభే
సర్వవర్ణానాంపంచగవ్యేష్యయంవిధిః ॥ గోమూతేమాషకానమ్బై గోమయస్యతుషాడశ ॥ క్షీరస్యద్వాద
శప్రోక్తాదర్శస్తుదశకీతాః ॥ గోమూతవష్ణుతస్యామ్బైతదధంతుకుశోదకే ॥ గాయత్రాద్వాయాగ్నా
మూత్రంగంధద్వారైశ్చగోమయమ్ ॥ ఆప్రోహిమైతిచక్షీరందధిత్రాణైతివైదధి ॥ శుక్రమసీతిదత్వాజ్యం దేవస్య
త్వాకుశోదకం ॥ పంచగవ్యమృతాపూతం హోమయేదగ్నిసన్నిధౌ ॥ సప్తపత్రాస్తుయేదర్చా శ్చిన్నాగ్రాస్తు
శుకుచ్ఛిషః ॥ ఎత్తైరుద్భృత్యహోతవ్యం పంచగవ్యంయథావిధి ॥ ఇరావతీత్రదంక్షణ్ణామానస్తోకనసంసది ॥ ఎతా
భిశ్చైవహోత్యంహోతశేషంపిబేద్దివ్యజః ॥ ప్రణవేనసమాలోద్యప్రణవేనాభిమంత్యోవ ॥ ప్రణవేనముద్భృ
త్యపిబేత్తుప్రణవేనతు ॥ మధ్యమేనపలాశేనపద్మపత్రేణవాపిబేత్ ॥ తృతీయం తామ్రీసాత్రంవా బ్రహ్మపా
త్రాణితానివై ॥ ప్రతిమాసంపాణిమాస్యామమావాస్యాంతథాపిబేత్ ॥ బ్రహ్మహవరదారీచయేచాన్యేన్ధి
షలాగతాః ॥ బ్రహ్మకూచాఃకదహేత్సర్వంయథాగ్నిస్తృణమేవతు ॥ జాబాలిః ॥ గోమూత్రం గోమయం
క్షీరం దధిసపిః కశోదకమ్ ॥ ఎకైకంపత్యహంపీత్వా త్వహోరాత్ర మభోజనమ్ ॥ కృచ్ఛిసాంతప
నోనామసవణాపాపప్రణాశనమితి ॥ ఎతజ్జాబాలినోక్తంసప్తహస్సాధ్యసాంతపనమ్.

ఇతి సాంతపనలక్షణమ్.

—* అధ్యయతిసాంతపనమ్. *

శంఖః ॥ ఎతదేవత్ర్యహంభ్యస్తంయతిసాంతపనంస్తృతమ్ ॥ ఎతదేవేత్యనేనమిత్రితంపంచగవ్యం పరా
మృత్యతే - తత్పంచగవ్యందినత్రయమాహారాంతరమనపేక్షంపిబేదీత్యధః ॥ *

ఇతి యతిసాంతపనలక్షణమ్.

—* అథమహాసాంతపనమ్. *

పృథక్సాంతపనంహ్యోతత్తదహశ్చోపవాసకః ॥ సప్తాహేనతుకృష్ణాయామహాసాంతపనస్తృతః ॥ గో
మూత్రం గోమయంక్షీరందధిసర్పిః కశోదకానిసాంతపనద్రవ్యాణ్యేకైకస్త్రికాదినఎకైకంపిబేత్ ॥ సప్తమదినముప

వాసః, ఎతానికుశోదకాదిపాశనాదీన్యాహారాంతరనివృత్తాని - ఎవమన్యత్రాపి ॥ యమ్ ॥ త్య్రీ
హంపిబెత్తుగోమూత్రంత్య్రీహంవైగోమయంపిబెత్ ॥ త్య్రీహంధధిత్య్రీహంసపిశ్త్ర్యహంక్షీంతఃపిబెత్ ॥ మ
హాసాంతపనంహ్యేతత్సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ఎతత్పంచదశాహసాధ్యం - జాబాలః ॥ షడ్జామైకమేతే
షాంతిరాత్రముపయోజయేత్ ॥ త్య్రీహంచోపవసేదంత్యంమహాసాంతపనంబురితి ॥ షడ్జాంఘ్రోర్వోక్త
గోమూత్రాదీనామయమేకవిగ్ంశతిరాత్రసాధ్యోమహాసాంతపనకృచ్ఛః ॥

ఇతిమహాసాంతపనలక్షణమ్.

—* అథపరాకలక్షణమ్. *

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ ద్వాదశాహూపవాసేనపరాకఃపరికితః ॥ ఇతిపరాకలక్షణమ్.

—* అథయావకవ్రతమ్. *

శంఖః ॥ గోవుశీషాద్యవాన్నంచమాసంత్యంసమాహితః ॥ వ్రతంతుయావకంకుర్యాత్సవకపాపాపనుష్టయే ॥
గోభక్షణాధానంయవాక్షదత్వాతదనంతరం గోమయమిశ్రితాక్ష యవాక్ష గృహీత్వాత్వైర్యవైశ్చరువత్సక్వాతే
నాన్నేనైకభక్తవక్తాని కువన్మాసునయేత్ ॥ ఎతద్భావకవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ పూర్వవదేవయవానాదా
యగోమూత్రపక్వంవిధాయపూర్వవదేవమాసవతసేన గోమూత్రయావకవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ అతఏవాహ
యోగయాజ్ఞవల్క్యః ॥ ఆత్మప్రేచ్ఛారయిత్వాగాం గోధూమాన్యవమిశ్రితాక్ష ॥ గోమయోత్థాంశ్చ సంగృ
హ్యపిబెద్గోమూత్రయావకమితి ॥ ఇతియావకవ్రతమ్ ॥ తత్రకృచ్ఛాత్రికృచ్ఛే ॥ పయసాదివసానేకవింశతి
మితియాజ్ఞవల్క్యకప్రకారేణ మాసమేకగ్రాసమాత్రపయసావతసంపయోవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ యస్మిన్
వ్రతేయేనద్రవ్యేణశరీరవశకానంక్రియతే - తద్వ్రతం తేనోపదిశ్యతే ॥ అతఏవయావకంవ్రతం ॥ పత్రైసుక
తఃపత్రకృచ్ఛఃపుష్పైస్తత్కృచ్ఛః ॥ మూలకృచ్ఛస్తృతోమూలైస్త్రయకృచ్ఛః ॥ జతనత్వితి ॥

ఇతి పయోవ్రతమ్.

—* అథచాంద్రాయణమ్. *

గౌతమః ॥ అథాతశ్చాంద్రాయణంతస్యోక్తావిధిః ॥ కృచ్ఛితి ॥ కృచ్ఛేపాజాపత్య్యభేదివిదుక్షత్య
థః ॥ తద్యథా ॥ తిషేదహారాత్రావాసీతాచ్ఛిద్రకామస్త్యంతవదేదనారైగ్నసంభాషిత - రారణగో
ధాజనేన్యంప్రయుంజీత ॥ అనుసవనముదకోపస్పృశకనరూపిహితిమృదితివతస్సభిఃపనిశ్రవశీభిఃమాజకయేత్ ॥ హి
రణ్యవణాఇత్యస్తాభిః ధోదకతపకాంతం ॥ నమోమహామాయాయధూన్యతే తాపసాయశ్రువర్షవచనమోమా
జ్యాయయోమోయవసువిధాయ సవకవిధాయనవః ॥ పారాయసుపారాయ మహాపారాయ పాగయ
న్యజేనమోర్ద్రాయపశుపతయోషహదేవాయత్యంబకాయైక పరాయధిపతయే హంయశద్వాయశానా

గ్రామ్యజాతైశ్చైకస్మిన్ ద్విసేవచ మ్నా గ్రామ్యాదత్యాజ్యం మోసలగ్రీవాదుశ్చింతా మనమః కృష్ణాయపిం
గళాక్షాయనమో జ్యేష్ఠాయరుద్రాయేంద్రాయహరికేశాయోగ్రతనమస్యాపక్వాయ పాకవర్ణాయ కామా
య కామరూపిణేనమో వీప్రా మదీప్తరూపిణేనమస్తీర్ణా ఋతీర్ణరూపిణేనమస్సామ్యాయ పునుషాయమహాపురుషా
య వధ్యువురుషాయోత్తమపురుషాయబ్రహ్మచారిణేనమశ్వేంద్రలలాటాయకృత్తివాససేనమ ఇత్యేతదేవాది
త్యోపస్థానమేతావవాజ్యాహుత్యితి అస్సార్థః॥ తద్వేదహనిరాత్రావాసీతక్షిప్రకామత్యితి - యస్తుప్రాజాపత్యాది
కృచ్ఛద్యయోపనో ద్యాత్తిప్రమేకవైవృధ్యే॥ ముక్తాభవిన్యామిత్యేవంకామయే తే అయమహ్యన్నశ్శృంకర్తా
విరుద్ధమకాలేషు త్వనాత్రావాసీతి - తథారావగౌధాజనేనామనీత్యం కమావిరోధి కాలేషు ప్రయుంజీ
తపరేత - పునానస్సోమధామిత్యస్యావృచిశ్రువత్వేన గీమమాన సామసీరారవ గౌధాజయే ఇతిభిధీ
యేతే ॥ అనుసవనముదకొప్పశకనం - సంధ్యాత్రయేన్నానంత్రిషవణస్నాన మిశ్యథః ॥ హిరణ్యవ
ణామిత్యష్టాభిగవిమాజకనమైతద్వమాజకనంస్నానానంతరం - అధోదకతర్జుమ్॥ ఉదకతర్జుణేనాత్ర
జలవేదతర్జుణం స్థలభిగగిశ్యతే-తత్రచాంత్రాస్తు॥ నమోమహామాయాయే త్యేవమాదయః కృత్తివాససేనమ ఇత్యే
తదంతాః అత్రసందర్భశ్చావాపంతేమశ్శృంకాన్తంత్రాదామంత్రాంతేదనమశ్శబ్దభవతి॥ తథాచైవమంత్రప్ర
యోగః - నమోమహామాయాయధూన్వతేతాపసామపునర్వసవేనమ ఇతివఎవం నమోమహ్యాయేత్యారభ్యస
ర్వవిదాయనమ ఇత్యేకోమంత్రః - ఎవముత్రరత్రాపి ద్రష్టవ్యం ॥ ఎతైశ్చ్రయోదశమంత్రైస్తర్జుంకుర్యాత్
తతశ్చైతదేవాదిత్యోపస్థానమితి ॥ ఎతదేవమంత్ర జాతమాదిత్యోపస్థానసాధనం ॥ కార్యకారణయోరభేదో
పచారః - తర్పణానంతరమైతేవమంత్రైరాదిత్యోపస్థానంకుర్యాదిత్యథః ॥ ఎతావవాజ్యాహుతయ్యితి॥
ఎతైరేవమంత్రైరాజ్యహోమః - కతేవ్యత్యథః ॥ అయంచ హోమోలోకాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య కార్యః -
ఎవంమాంధాతశ్చాంద్రాయణమిశ్యస్సోక్తాపధిః - కృచ్ఛాత్త్యనేనసాధారణభర్తామతిదిశ్యచాంద్రాయణేని
శేషధర్మాకానాహః॥ సాంతపనంబరేతే శ్వోభూతాంపౌణకమాసీముపవసేదాప్యాయస్వసంతే ఎహంసినవో
నవ ఇత్యేతాభిస్తపణమాజ్యహోమో హవిషశ్చానుమంత్రణముకస్థానంచంద్రమసోయదైనాదేవ హేళనమి
తివతస్సభిజాహుయాదేవంకృతస్యేతి చాంతేనమద్భిరోం భూభువస్వస్వస్వం యశశ్శీర్ముస్సిరోజః
పురుషోధమశ్శివ ఇత్యేతైర్గ్రాసానుమంత్రీణం ॥ ప్రతిమంత్రం నమస్వాహేతివాసర్వాస్త్రాః ప్రమాణమ
స్సాధికారేణ భేక్షునక్తుయూచక శాకపయోనధి ఘృత మూలదకానిహవీమ్ముత్తరోత్తరప్రశస్తాం ॥ పౌ
ణకమాస్యాంసంబదశ గ్రాసాకభుక్తైర్వికాపచయేనాపరంపక్షమన్నీయాదమావాస్యాముపేక్ష్యేకోపవ
యేన పూర్వపక్షం విపరీతమేకేషామేకచాంద్రాయణోమాస ఎతదాప్త్యావిపాపోవిపాప్తానవైకనోహంతి -
ద్విశీయహస్తాదశపూర్వాన్తశప గానాత్మానందనంబత్సరంపజ్జీంపునాతి - సంకత్సంచంద్రమనస్సహో
కతామబ్ధిశీర్ష్యథః ॥ తదనంత్రంబరేత్ - తపయతిపాపమతి తపనంతపనవ్రతం చరేదితి గారేత్ర
తంచాంద్రాయణం తపనంబనపూర్వకంచరేత్ - అయమథః ॥ యదాప్రసాదశ్చిత్తత్వేన చాంద్రాయ
ణాదగ్నింతదావపనపూర్వకంచరేదితి ॥ తెననిమిత్తమంతరేణమకృతాథకంచాంద్రాయణా చరణీంస
నంసాస్తీర్ష్యక్తంభవతి ॥ శ్వోభూతాంపౌణకమాసీముపవసేత్ - పౌణకమాసీంగ్రాసోపైర్గ్రాసోభిశ్వో
భూతాంపీత్యపూర్వతథౌచతుదశశ్వాముపవసేదిత్యథః - ఆప్యాయస్వేత్యాదిభిన్నవోనవ ఇత్యేతైర్గ్రాస
త్తైస్తపణంకుర్యైతైరేవప్రతిభినుంత్రైరాజ్యహోమంవిధాయతతోహవిషనుమంత్రైర్తైరేవమంత్రైర్విశ్వే

తైత్తిరేవమంత్రైశ్చంద్రపగణపస్తాకంకుర్వీత- తతో యదైవాదేవ హేళనమితిచితస్పృహిదేవకృతస్యేవ్యనయా
సమద్భిః గ్నియకాష్టోద్భవాభిజామయత్ - కదాంతేపూర్వోక్తస్తానే ॥ అథతత్త్రిశిసంఖ్యాక గ్రాసాక
కృత్వాతానోంచూర్భవన్సువభిత్వాదిభిమంత్రి రభిమంసయీతి ॥ ఓంఘూర్భవన్సువః జహః జనః
తపః సత్యం యశః శ్రీః - ఊక్ ఇట్ ఓఙః పురుషః ధర్మశ్శివః- ఇతిమంత్రవిభాగః ॥ తత్రప్రతిమం తమం
త్రాంతే నమస్సాస్వహేతివాప్రయుంజీత - ప్రణవాదిస్వవగ్యంతానామస్యంతేనమస్సాస్వహా యోగేషన చతు
ర్థిశవిభక్తిశ్రవణం ॥ మహారాదీమచతుర్థిశ్రవణం భవత్యేవ- మహాసేనమః- మహాసేన్యాహా - ఇతిహా॥
ఎవమన్యత్రాపి జనాయ - తపసే- సత్యాహ- యశసే- శ్రియే- ఊజే- ఓజసే- పురుషాయ- ధర్మా-య-
శివాయేతి ॥ గ్రాసప్రమాణం ॥ అస్యావికారైశ్చాస్యముఖ్యాదానే - యావదన్నంముఖంప్రవిశతి తా
వదన్నంగ్రాసప్రమాణంభవతీత్యర్థః - చతుర్దశ్యాముపామీతస్యపాణమాస్యాదిమ తిథిమ - గ్రాససంఖ్యాని
యమమాహ - పాణమాస్యాంపంచదశగ్రాసానిత్యాదినా ॥ పూర్వమిత్యంతేన ॥ ఎతద్వపివీలికామధ్యం
చాంద్రాయణమ్.

—* అథయవమధ్యం *—

విపరీతమేకేషామితి ॥ అస్మిన్నేవమధ్యచాంద్రాయణే అమావాస్యాయాముపవాసః - ప్రతిపదాదితిథి
మనైకగ్రాసోపచయః - పాణమాసీమభివ్యాప్యపునః కృష్ణపక్షాదితి వ్యమావాస్యావధికాశ్వేతైకగ్రా
సాపచయః ॥ అమావాస్యాయాముపవాసాదిక్రమః - అత్రగ్రాసగ్రహణకాలేదండ్రాయణః - అభిజంత
ణంమంత్రవికల్పాదయశ్చగ్రేకృచ్ఛసాధారణేతికతకృతాకధనమయేనిరూపయిష్యతే ॥ యాజ్ఞవల్క్యః॥
తిథివృద్ధ్యాచరెత్పిండాంఛ్యక్లేశిశ్యంజగమితాక్ ॥ ఎకైకంహృసయేత్కృష్ణే పిండంచాంద్రాయణేదేవ రేత్ ॥ ఇం
దుక్షయేనభుంజీత ఏవచాంద్రాయణోవిధిః ॥ తిథివృద్ధ్యాప్రథమద్వితీయాది చంద్రకళాయుక్త ప్రతిపద్వితీ
యాదితిథివృద్ధ్యాచరెచ్ఛయేత్ - శుక్లే- శుక్లపక్షే ॥ శిశ్యంజగమితాక్ మయా రాండ్రప్రమాణాక్ చాంద్రా
యణం - హ్రాసవృద్ధిభ్యాంచంద్రస్థాయనంచరణమివచరణంయస్మిన్కమకణితచ్చాంద్రాయణం॥

ఇతివీలికామధ్యయవమధ్యచాంద్రాయణమ్.

—* అథయతిచాంద్రాయణమ్. *—

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ యథాకథంచిత్పిండానాంచత్వారింశచ్ఛతద్వయమ్ ॥ మాసేనైవోపభుంజీత చాంద్రా
యణమథాపరిమ్ ॥ పిండానాంచత్వారింశదధికంశతద్వయంమాసేనోపభుంజీత యథాకథంచిత్ ॥ అత్రా
యంత్రమః- దినేదినేష్టాగ్రాసాన్భుంజీతనక్తంబతురోదినావ - చతురభితి ॥ అత్రైకస్మిన్కాదినే చతురోపర
స్త్రిన్ద్వాదశవీక్షేత రాక్ - ఉపాస్యాపరస్త్రికపోడశ - యద్వాదినద్వయ ముపావ్య తృతీయాదినే ద్వాత్రిం
శదిత్యాదిప్రకారాణాంమధ్యక క్త్యపేక్షయాభుంజీతేతి ॥ అథతిథ్యపేక్షయాగ్రాసనియమోనాస్తి ॥ ఉపక్ర
మస్తుశుక్లకృష్ణప్రతిపదోరన్యత్రయస్తునైరంతర్యేజ్జేవంవిధచాంద్రాయణానుష్ఠానంకరోతి ॥ తస్యతిథివృద్ధిహాస
వశేనకదాచిద్ద్వితీయాదిష్వారంభోభవతి- తత్రనదోషః - చంద్రమత్యనుసరణమంత రెణత్రింశద్దినాత్మక
సావనమాసానుష్ఠేయత్వాత్ అత్రచాంద్రాయణోశబ్దో గాణ సర్ధవకప్రాప్త్యర్థః- కుండ పాయనామయనే

మానసాగ్నిహోత్రంబుహోతీతివత్ - అస్మింశ్చాంద్రాయజేపూర్వప్రకాంతమేకాదశ్యుపవాసా దినము
చ్యేత - యథేయమేన గ్రాసనియమాత్ - యత్రతుతిధినియమేన గ్రాసనియమస్తత్రతుపూర్వప్రకాంతముపవా
సాదకమస్మేనకానయేత్ - ఎవ్వపిప్రకారేమ క్వచనమనునావిశేషసంజ్ఞాదశితా ॥ అష్టావష్టాసమశ్చీయా
స్మిండాస్మాన్వ్యుదనేస్థితే । నయతాత్మాహవిష్యస్య ప్రతిచాంద్రాయణంచరత్ ॥ చతురః ప్రాతరశ్చీయా
స్మిండాస్మాన్వ్యుదనేహితః । చతురోస్తమితేసూర్యోశిశు చాంద్రాయణంచరత్ ॥ యథాశంఛిత్పిండా
నాం తిస్రోశిశస్సమాహితః । మాసేనాశస్త్రవిష్యస్య చంద్రస్యేషసలూకతామ్ । ఇతి - శ్రీన్రీపిండాం
త్సవశ్చీయాత్మాసమాహితః । హవిష్యాన్వస్యవై మాసమృషిచాంద్రాయణంస్తృతమితి॥

ఇతి యతిచాంద్రాయణమ్.

—* అథ గోవధవ్రతమ్. *

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ పంచగవ్యంపిబెద్ధోఘ్నమాసమాసీతసంయతః । గోష్ఠేశయోగోనుగామీగోప్రదానే
నశుద్ధ్యతి॥ కృచ్ఛంవైదాతికృచ్ఛంచచరద్వాపిసమాహితః।దద్యాత్ప్రీరాత్రంనోబోవ్యవృషభే కాదశాస్తుగాః॥
అశ్రవతవతుష్టయంవిహితం - ఆహారాంతరనిరపేక్షేణపంచగవ్యంపిబనాత్రా గోష్ఠేశయానః ప్రాతస్తాః
పునగవ్యంతీరనుగచ్ఛేత్పింఘ్రతీరనుతిష్ఠత్ ॥ అన్వైరపి నియమైర్ముక్తామాసమాసీత - తతోమాసాంతే
గాంబ్రాహ్మణామదత్వాశుద్ధ్యతీత్యేకంవ్రతం ॥ పంచగవ్యాహారవృత్తిరేకేణ పూర్వోక్తధర్మయతోమా
సంప్రాజాపత్యంచరేతిద్వితీయం ॥ తదైవప్రాజాపత్యస్తానే అతికృచ్ఛంమాసంచరేదిత్యతీయం ॥ త్రిరా
త్రోపవాసంకృత్వాఏకంవృషభందశగాశ్చదద్యాదితవతుథకం ॥ అత్రేయంవ్యవస్థా ॥ అజ్ఞానతోజ్ఞాతిమాత్ర
బ్రాహ్మసంబంధిగోమాత్రవధేత్త్రిరాత్రంనోబోవ్యవృషభమేకందశగాశ్చేత్యేతత్ ॥ అజ్ఞానతఃక్షత్రియగోమా
త్రవ్యాపాదనే - పంచగవ్యంపిబెద్ధోఘ్నమాసమాసీతసంయతః । గోష్ఠేశయోగోనుగామీ గోప్రదానేనశు
ద్ధ్యతీత్యేతత్ - అమత్యావైశ్యసంబంధిగోమాత్రవ్యాపాదనేమాసమతికృచ్ఛంకుర్యాత్ - అజ్ఞానతశ్శూ
ద్రస్వామికగోమాత్రవ్యాపాదనేమాసంప్రాజాపత్యంకుర్యాత్ - కామతస్తుతద్వైగుణ్యంకల్ప్యం ॥ అథమ
న్వాద్యుక్తానివ్రతానిపూర్వోక్తేషువిషయేషువిషయాంతరేవా దేశకాలశక్త్యాద్యపేక్షయావాయోజ్యసి-తా
నివ్రతాని మదనపారిజాతేస్తాభిస్సమ్యక్ప్రదశితాని॥ కమవిపాకపరిచ్ఛేదస్తిన్నేషా మత్యంతోపయోగా
భావాన్నాత్రప్రదశితాని ॥

ఇతి గోవధవ్రతమ్.

—* అథ మాసోపవాసవ్రతమ్. *

చింతామణో నారదః ॥ భగవంశ్చోక్తమిచ్ఛామి వ్రతానాముత్రమస్యచ । విధింమాసోపవాసస్యఫలం
చాస్యయథోచితమ్ । యథావిధనరైఃకార్యవ్రతవర్యాయథాభవేత్ ॥ ఆరభ్యతేయథాపూర్వం సమాప్త్యం
హేయథావిధి । యదావ్రతస్తుకతవ్యః తావద్భూషిహితామహ ॥ వ్రతమేతత్సూరశ్రేష్ఠవిస్తరేణసమాన

ఘ॥ బ్రహ్మ॥ సాధునారదతద్యైతత్పుష్టంవరతపోధన॥ యదృచ్ఛతిమతాంశ్రేవతచ్చృణుష్య॥ బవీమి తే॥ సు
రాణాంవయథావిష్టుస్తపతాంవయథారవిః॥ మేరుశ్శిఖరిణాంయద్యద్యైనతేయశ్చపక్షిణామ్॥ ఓథానాం
చయథాగంగాప్రజానాంవయథావణిక్॥ శ్రేష్ఠంసర్వవ్రతానాంతుతద్వన్మాసోపవాసమ్॥ సనఃవ్రతేషు
యత్పుణ్యంసర్వతీర్థాణామగాహనే॥ సర్వదానాద్యవంచాపిలభేన్నాసోపవాసకృత్॥ అగ్నిస్తోమోదధిర్వ
క్షేర్వివిధైర్భూరిదక్షిణైః॥ నతత్పుణ్యమవాప్నోతియన్వాసపరిలంఘనాత్॥ తేనతప్తంతపస్సర్వంకృతాసర్వాత్మ
స్వథా॥ యఃకరోతివిధానేననరోమాసముపొవణమ్॥ ప్రవిశ్యవైష్ణవంయజ్ఞంతేనాభ్యచ్యోజనాదకాశః॥
గురోరాజ్ఞాంతతోలభ్యాకుర్యాన్మాసోపవాసనమ్॥ వైష్ణవానియథోక్తానికృత్వాసర్వవ్రతానిజా॥
ద్వాదశ్యాదీఃపుణ్యానితతోమాసముపావసేత్॥ అతికృచ్ఛంపరాకంఠకృత్వాచాంద్రాయణంతతః॥ మా
సోపవాసంకుర్వీతజ్ఞాత్వాదేహబలాబలమ్॥ వానప్రస్థోయతిర్వాపినారీవావిధవామునే॥ మాసోపవాసం
కుర్వీతగురువిప్రాజ్ఞయాతతః॥ ఆశ్వినస్యాచులవషేవీకాదశ్యాముపొషితః॥ వ్రతమేతత్తుగృహీణాద్యా
వత్రింశద్దినానితు॥ వాసుదేవసమర్ప్యచ్యోకాకాకెనకలెనవః॥ మాసంచోపవసేద్యస్తుసముక్తిఫల
భాగ్భవేత్॥ అచ్యుతస్యాలయభక్త్యాత్రికాలంకుసుమైశ్శుభైః॥ మాలతీందీవరైఃపద్మైఃకమలైస్తుగుంధి
భిః॥ కుంకుమోశీరీకపూరైఃపిలిప్పాథసదందనైః॥ నైవేద్యధూపదీపాద్వైరర్చయేచ్ఛజనాదకాశమ్॥
కర్మకామనసావాచాపూజయేద్గరుడధ్వజమ్॥ కుర్యాన్నస్త్రీవవణం దృఢభక్తిజ్ఞేంద్రియః॥ నామ్న
మేవతథాలాపంఃప్రోఃకుర్యాదహర్నిశమ్॥ భక్త్యావిష్టోస్తతోవాపిమృషావాదంవివజాయేత్॥ సర్వసశ్వ
దయాయక్తశ్శాంతివృత్తిరహింసకః॥ సుప్తోవాససంస్థోవావాసుదేవప్రతికాయేత్॥ స్మృత్యాలోకనగం
ధాదిస్వాదనంపరికితకనమ్॥ అన్నస్యవజాయేత్సర్వంగ్రాసానాంవాభికాంతకమ్॥ గాత్రాభ్యంగంశిరో
భ్యంగంతాంబూలంవిలేపనమ్॥ వ్రతస్థోవజాయేత్సజంయచ్చాన్యత్రనిరాకృతమ్॥ నవ్రితస్తస్మిహే
తిరాంచిద్వికర్మకస్థాన్నచాలశేత్॥ దేవతాయతసేతిష్ఠేన్నగృహస్థశ్చరేద్వీతమ్॥ కృత్వామాసోపవా
సంతువ్రతంత్రింశద్దినేరతమ్॥ కృత్వామాసోపవాసంతుసంయతాత్తాజితేంద్రియః॥ తతోచయేతవైపు
ణ్యంద్వాదశ్యాంగరుడధ్వజమ్॥ పూజయేత్పుష్పమాల్యాదిగంధధూపవిలేపనైః॥ వస్త్రాలంకరణాద్వై
శ్చతోవయేదచ్యుతంనరః॥ స్నానయేచ్ఛహరించేవంభీరణచందనవారిణా॥ వస్త్రదానాదిభ్యైవభో
జయేత్తుద్విజోత్తమాక్॥ దద్యాచ్చదక్షిణాంతేభ్యఃప్రణీపత్యమహాపయేత్॥ విప్రాస్త్రమహాపయిత్యాశు
విస్మయ్యాభ్యర్చ్యపూజ్యద॥ ఏవంపితాసుసారేణభక్తియైకైనశక్తితః॥ ఏవంమాసోపవాసంతుకృత్వాభ్య
ర్చ్యజనాదకాశమ్॥ భోజయిత్యాద్విజాంజ్యైవవిష్టులోకమహీయతే॥ ఏవంమాసోపవాసానిసవ్యకర్మా
త్వావ్రయోదత॥ నిర్యాపయేత్తతస్నాన్విత్వావిధి నాయేతచ్చృణుఃకారయేద్వైష్ణవంయజ్ఞమేకాదశ్యాముపొ
షితః॥ పూజయిత్యాశుదేవేతమాచార్యానుజ్ఞయాహరిమ్॥ విశుద్ధకులచారిణాస్విష్టుపూజవత్తత్పరాక్॥
పూజయిత్యాద్విజాంత్యవ్యగ్భోజయిత్యాత్రియోదత॥ తావంతివస్త్రయగ్మాసిభోజనాచ్ఛదనాశివ॥ యో
గపట్వానిశుభ్రాణీబ్రహ్మపూత్రాణీచైవహి॥ దద్యాదేవంద్విజాభ్యఃపూజయిత్యావ్రతమర్చ్యద॥ తతోను
కల్పయేచ్ఛయ్యాగ్గోస్తాస్తరణసంస్కృతమ్॥ స్వాచ్ఛాదనాంతుభాంశ్రేష్ఠాంసోపధారావాలంకృతమ్॥ కా
రియిత్యాత్మనోమూర్తికాంకాంచనింతుస్తవక్రితః॥ న్యసేత్తస్మాంశుశయ్యామమచయిత్యాసగదిభిః॥
అసంపాదుకేచ్ఛత్రింవస్త్రయగ్మముపావసహ॥ పవిత్రాణిచపుష్పాణిశయ్యామమపక్వయేత్॥ ఏవంశ
య్యాంశుసంకల్ప్యవ్రతేపత్యతాన్దేవజాక్॥ ప్రాథమయేచ్ఛాసుమోదాథకంఠ్ఠలంఘనావ్యహమ్॥ ఏవ

మభ్యుచితాః సా వదేముప్రకృతగతదా ॥ (వజ్రవిజనరశైవ్యవిష్ణోస్థానమనామయమ్ । విమానందైష్ట్య
వందిత్యం గతమ్యంపరిశ్రుతిం ॥ తేనవిష్ణు పదంయూహాసదానందమనామయమ్ । తతోఽననజయేద్విప్రకృ
ప్రణిపత్యానగత్యవ ॥ తతస్తుపూజయేద్భక్త్యాగురుంజ్ఞానప్రదాయకం । ప్రణమ్యశిరసాశాంతో గురవప్ర
ణిపాదయేత్ ॥ కృత్యానూసోపవాసాంశ్చనిర్వాప్యనిధివస్తునే । కులానాంశతముద్భృత్యవిష్ణు లాకంప్రణే
న్నరః ॥ యస్మిన్జాతోనుహపుణ్యేకులమాసోపవాసకృత్ । సర్వపాపవినిముక్తివిష్ణులాకే మహీశుతే ॥
నరోమాసోపవాసానాంకతాః పుణ్యవతాంవరః । పితృమాతృకులాభ్యాంబసమంవిష్ణుపదంప్రణేత్ ॥ నారదః ॥
సుదువర్గరమిదం శేవమూఢాః । గ్లానికరంవరమ్ ॥ వ్రతంమాసోపవాసశ్చ భక్తిం జనయేత్తేమ్యతే ॥ పీడితస్య
భ్యశం దేవముమూహోఽస్మిన్నీనస్తథా । త్యాగోవానుగ్రహోవాధోస్తుకార్యంపితామహా ॥ బ్రహ్మ ॥ వ్రతస్థం
కస్మిశంశ్యప్రేమముమూహంవాసిపోథమ్ ॥ వృష్ట్యాతుద్రాహ్మణస్తస్య కుర్యాత్సమ్యగనుగ్రహమ్ ॥ అచ్యు
తంపాయయేత్తీరమిచ్ఛమానంసక్ష్మ ॥ యథేహవినియుజ్యేతపాలయేత్సహితద్వితమ్ ॥ అతిమూఢాఃస్వతం
క్షీప్రంముమూహంశ్చుత్పిడితం । పాయయిత్వామృతంక్షీరంరక్షేద్దత్వాఫలానిచ ॥ ఆహారాత్రంవ్రత
స్థంబయోనిత్యంకరిపాలయేత్ ॥ పయోమూలంభలందత్వావిష్ణులాకంప్రణేతసః ॥ ఎవంమాసోపవాసస్థమా
రూఢంప్రాణసంశయే । అవశిష్టుగుణోదయైఃపరీషేద్బ్రాహ్మణాజ్ఞయా ॥ వైతేవ్రతం వినిష్టుంతిగు
విర్విప్రానుమోదయేత్ ॥ క్షీరావధేగురోరాజ్ఞాఆపోమూలఫలాదికమ్ ॥ ఎవంకృత్సాధిరక్షేతసగుడంపాయ
సంతథా । పాయయేదక్షితోయస్తాత్తమాప్నోతిపునర్వితమ్ ॥ అథవిష్ణుర్వ్రతంవిష్ణుదాతా విష్ణుగర్వ
తీతథా । సర్వంవిష్ణుమయంజ్ఞాత్వా వ్రతస్థంక్షీణముద్ధరేత్ ॥ యదాముచూహకర్మిశ్చేష్టఃపతిత్యేచమూ
ర్చితః । తదాసముద్ధరేత్తీణమిచ్ఛంతంప్రముఖేస్థితమ్ ॥ పరిపాల్యవ్రతీదేహంవ్రతశేవంసమాపయేత్ । య
థోక్తద్విగుణంతస్యఫలంవిప్రముఖోదితమ్ ॥ ఇంద్రియాధాకంశ్చసంత్యజ్యసదేవవిమలామతిః । పరితోషయేత్
విష్ణుంసోపవాసోజితాత్మవాక్ ॥ కింతస్యబహుభిస్తీర్థేః సానహోమపయోవ్రతైః । యేనేంద్రియగు
ణోఘోరోనిజకతోధ్యుష్టచేతసా ॥ జితేంద్రియస్సదాశాంతస్సంధూతహితేరః । వాసుదేవపరోనిత్యంన
న్లశంకతుకషహాకతి ॥ కృత్వానూసంయథోక్తంతు వైష్ణవంపురుషోత్తమః । విష్ణులాకమవాప్నోతి పునరా
వతికదులభమ్ ॥ యేస్తరంతిసదావిష్ణుంవిశుద్ధేనాంతరాత్మనా । తేప్రయాంతిభయంశ్యక్త్యా విష్ణులాకమ
నామయమ్ ॥ ప్రథాతేవాధకరాత్రేవా మర్యాహేదివసత్తయే । అచ్యుతంయేతుకీర్త్యంతేతేతరంతిభవా
నకావమ్ ॥ ఆనందితోధదుఃఖాతకఃకృద్ధశ్శాంతోధవాహరిమ్ । యోనుకీర్తయతే భక్త్యానగచ్ఛేద్వైష్ణవంపు
రమ్ ॥ గణకజన్తజరారోగదుఃఖసంసారబంధనైః । నివార్యతేనరోనిత్యంవాసుదేవమనుస్థరక్ ॥ స్థాపయే
జంగమచాధస్తూతేనూత్యైశుభాశుభే । విష్ణుంపశ్యతినవకత్రయస్సంష్టుస్త్వయంనరః ॥

ఇతివిష్ణు రహస్యోక్తమాసోపవాసవ్రతమ్.

—* అథకృచ్ఛికాం ద్రావణసాధారణైకతాశ్చ తా. *

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ కుర్యాత్ప్రీతవణస్నాయాకృచ్ఛికాం ద్రావణంతథా । పశుత్రాణిపిషేదాన్గాయ
త్రాచాభిమంతయేత్ ॥ త్రివణస్నానంతశ్చకృచ్ఛికృత్తిరేకేణ ॥ తప్తకృచ్ఛికమనువాశకృచ్ఛిక
మూర్తయః ఇతివిశేషాభిధానాత్ - పవిత్రాణి సూక్తానిచాఘమవశణం దేవకృత శుద్ధిరత్యస్తంశ్చనుదీత్యాది

ఎసిష్టాదిప్రతిష్ఠితాని ఋగ్యజుస్సామ సువ్యవస్థితాని యథాశాఖంజపెత్ || అనిరుద్ధేషు కాలేషు పిండాన్
 గ్రాసాన్ప్రత్యేకంగాయత్యాచిభిషంతియేత్ - గ్రాసానుమంత్రణైగౌతమోక్తైఃసంధూరిశ్యాదిభిర్నం
 త్రైస్సహగాయత్యాఃకల్పః - ఎవంయవాదిష్వప్యేకకార్యాణాం మంత్రాణాం కిల్బః - భిన్నకార్యా
 ణాం ముచ్చయతి వివేకః || మనుః || ఎహవ్యాహృతిభిహూణామఃకతకవ్యస్వయమన్వహమ్ | అహం
 సాస్యోమక్రోధమాజ్ఞావంచనమాచరేత్ || త్రిహ్నిత్రిర్నిశాయాంతుసహసాజలమావిశేత్ || స్త్రీశూ
 ద్రఃకీతాంశ్చైవనాభిభాషేతకహోచిత్ | శయ్యాసనాభ్యాంనిహరన్నశక్తియశ్శయితవా || బ్రహ్మచారి
 వ్రతస్థోవాగరుదేవ్యాచారకః | సావిత్రీంచజపేన్నిత్యం పవిత్రాణిచశక్తితః || సర్వేష్యేవవ్రతేష్యేవం
 ప్రాయశ్చిత్తార్థమాద్యతథి || తిరహ్నిత్యాది || దివారాత్రాతిరితియదత్రవత్సవనేషు స్నానం తచ్ఛక్రవి
 వయం- ఎవంస్యానాధికస్నానాన్యన్యాశక్తాపేక్షయాయోజ్యాని- జాబాలిః || ఆరంభేసర్వకృచ్ఛాణాంస
 మాప్తావవిశేషతః | ఆశ్వినైవహిశాలాగ్నోజుహుయా ద్వావృహతిఃపుధక్ || శ్రాద్ధంకుర్యాద్ధృతాగ్నోచగో
 హిరణ్యాదిదక్షిణా | స్త్రీణాంహూమోనదాతవ్యః పంచగవ్యంతథేవ || పరాశరః || స్త్రీశూద్రా
 ణాంవిశుధ్యథం ప్రాజాపత్యంసమాచరేత్ | పంచగవ్యందకుర్వీతస్నాత్వాపీత్యాశుచిభావేత్ || స్త్రీశూ
 ద్రయోఃపంచగవ్యస్యవిహితప్రతిపిద్ధత్వాద్వికల్పః జాబాలేనతుశాలాగ్నో హోమంవిధాయస్త్రీణాంహూమో
 నదాతవ్యతినిషేధాత్ - గృహ్యగ్నోవేవహోమనిషేధః - అథస్త్రీశూద్రయోరపిబ్రాహ్మణద్వారాలౌకి
 కాగ్నోభవత్యేవ || అయంచహూమోంగహోమః || సవకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయభూత ప్రధాన
 హోమః || ఆరంభేసర్వకృచ్ఛాణాంసమాప్తావవిశేషతః | ఆశ్వినైవహిశాలాగ్నోజుహుయా ద్వావృహతిః
 పుధగితి || జాబాలేనవిశేషాభిధానాత్ - కృచ్ఛప్రత్యామ్నాయభూతయోస్తుప్రధానభూతయోజ్ఞాపహోమ
 యోస్త్రీశూద్రయోర్నాధికారః || తథాచాంగిరాః || తస్మాచ్ఛ్రాద్ధంసమాసాద్యసదాధమపద్యైతఃప్రా
 యశ్చిత్తంపదాతవ్యంజపహూమవివక్షితమ్ || శూద్రశబ్దస్తుపలక్షణార్థః - తథాసమానధమత్వాత్ ||
 వైశంపాయః || స్నానంద్వికాలమేవస్యాత్రికాలంస్యాద్ద్విజన్తనామ్ | శంఖః || ఎకవారాఅద్రోవాసాల
 ఘృశీర్ణండిలేశయతి || హారితః || స్నాత్వాఘృషణం జలేజపిత్వాధౌతమహంతంవాసరి పరిధాయసామ్నా
 సామ్యోనాదిత్యముపతీష్ఠేతేతి || వట్రింశన్తే || జపహోమదియతికంచితకృహోక్తంసంభవేంతరే | సర్వం
 వ్యాహృతిభిఃకుర్యాద్ధాయత్రాద్రణవేనచేతి || శంఖః || ఎకవారంచరెద్భిక్షాంస్నాత్వావాసానపిడయేత్ |
 గాయత్యాదశసాహస్రమాహ్నికం జపముచ్యతే || బోధాయనః || అహతంవాసావసీత - సాచిత్యా
 వ్యాహృతీశ్చైవజపేదప్తసమాప్రకమ్ | ఓంకారమాదితఃకృత్వా రూపేరూపేతశాంతతః || ధూమావీరా
 సనేయుక్తంకుర్యాజ్జప్యంసుసంగతః | ఆసీనశ్శల్కః ధ్రోవాపిబేద్ధవ్యంపయస్కృత్ || గవ్యస్యపయసో లాభే
 గవ్యమేవభవేద్ధరి | దధ్నీలాభేవేత్తక్రంతక్రాలాభేతయావకమ్ || ఎవమన్యతమేనయస్తదుపపద్యేతత్త్వి
 బేత్ || శల్యఃస్థోవేతి || వాశబ్దఉపమాధే - శల్యవిద్ధతివనిషణ్ణఃపయఃపిబేదిత్యథః- యః || అంగుశ్య
 గ్రాస్థితంపిండం గాయత్యాచిభిషంతితం | ప్రాశ్యాచమ్య పునఃకుర్యా దన్యస్యాప్యభిషంత్రణమ్ || యేతు
 ప్రాణాగ్నోహూతేధికారిణస్తేమామాపిశసకమాకాంతరంప్రాణాహూతయోపిపంచభిగ్రానైభావంతిత
 త్రవపూర్వోక్తప్రణవ గాయత్యాద్యన్యతమమంత్రైగ్రాసానభిషంత్యైప్రాణాయస్వాహేత్వాదిభిషం
 త్రైః పాణాగ్నోహూమఃకార్యః || యదాత్వేకద్విత్రివతురోవాగ్రాసాన్మంత్ర బోధాయనోక్తా విశేషగ్రా
 హ్యః || తద్యథావాగ్రాసానవ్యానోదాశసమానయేతిపంచమం - యదాచత్వారిస్తాద్యాభ్యాంప్రథమం

తతస్మిన్ ద్వాభ్యాంద్విత్తీకమ్ - యదాత్వైకస్తథాసమైశ్వరతంత్రసేవతి || చాంద్రాయణచరుం శ్రవణం
తాననోసవత్తమత్వాబ్యోత్సాహాయంచరుశేషాన్విండాకనావిత్కృత్రిమంతితానశ్చీయాదితి || బ్యోత్సాహ
శబ్దేచంబోదయోజ్యతే నాథకాగ్రతావఃభోజనదోషస్తి - ఆద్యైశ్వరకమాత్రాస్తుగ్రాసాశింద్ర
వస్త్వంతాః | తద్దేవాహుతయస్తత్రశాచాథకంచైవమత్రికాః ||

ఇతిఃపుచ్చిచాంద్రాయణసాధారణేతికతవ్యతా.

—++ అథఃపుచ్చిప్రత్యామ్నయాః ++—

తత్రాపూర్వోక్తరీత్యాద్వాదశబ్దనాని ప్రాజాపత్యకృచ్ఛంప్రత్యావరేత్ - తదశక్తాధేనుమేకాందద్వా
తే || తదభావేనిహందద్వాత్ - నిహలక్షణంతుపరిమాణకరణేభ్యధాయ || అథవాదేశకాలోచితంగా
మూల్యంజేయం - తత్రాప్యశక్తౌతదథకంపాదంచాదద్వాత్ || తథాచమితాక్షరాయాం || గవామభావేని
హందవాతదథకంపాదమేవ || తథాప్రాజాపత్యక్రియాశక్తౌధేనుందద్వాద్విజోత్తమః | ధేనోరభావ
చాతవ్యంమూల్యంతుల్యంనసంశయ్యతి || పరాశాః || కృచ్ఛాయుతంతుగాయత్యాఉదవాసస్తథేవచ | ధేను
ప్రదానంవిప్రాయసమమేతచ్ఛబ్దయమ్ || కృచ్ఛఃప్రాజాపత్యః || అయుతంతుగాయత్యాః ఉదవాసః ఉ
దకవాసః - సచాపూరాత్రం - మితాక్షరాయాం || కృచ్ఛాదప్యయుతంచైవప్రాణాయామశతద్వయమ్ | తిల
హామసహస్రంతు వేదపారాయణంతథాసమృద్ధధాన్యేనప్రాజాపత్యకృచ్ఛిప్రత్యామ్నాయత్వేనద్వాదశబ్ద
నేనుప్రతిదినం పంచపంచ విప్రాభోజనీయాః || తెవమిశిత్యావష్టిభవతి || తతామితాక్షరాయాం || కృ
చ్ఛేపంచాతికృచ్ఛేతిగుణమహరహస్త్రింశదేవంతృతియ్యెవత్సారింశచ్చతప్తైతిగుణనగుణేవాంశతిస్సాన్వితృ
రాకే || కృచ్ఛేసంతాపనాభ్యేభవతిషడధికావింశశ్చైస్సేనహీనాచాభ్యాంచాంద్రాయణేన్యత్తపసికృశబలో
భోజయేద్విప్రముఖ్యాక్ || అత్రకృచ్ఛేసారహః పంచైత్యన్వయః - అహరహస్త్రిప్రత్యేకంసంబధ్యతే || అల్ప
ధాన్యస్తుద్వాదశవిప్రాభోజయేత్ - తథాచతుర్వింశతిమతే || విప్రాద్వాదశవాభోజ్యాః పావకెష్విస్తథై
వచ | అథవాపావనేకేచిత్సానాన్యాముషకనీషిణః || అత్రేవప్రతిదినంద్వాదశద్వాదశారరూర్ధ్వాదశైవపుణ్య
తీర్థేవిధ్యుక్తప్రకారేణస్సాత్వా తదంగానుస్థానం విధాయ కేశానంశోషయేత్ - ఎవంద్వాదశస్సానా
నిప్రాజాపత్యకృచ్ఛిప్రత్యామ్నయాః || తథాచపరాశరః || కృచ్ఛేదేవ్యయుతంచైవప్రాణాయామ శతద్వ
యమ్ || పుణ్యతీర్థేనాద్రీశిరస్సానంశ్చ || అనాద్రీశిరస్సానంశ్చ || అనాద్రీశిర
స్సానం ||

ఇతిప్రాజాపత్యకృచ్ఛిప్రత్యామ్నయాః.

—* అథాతికృచ్ఛిప్రత్యామ్నయాః *—

తత్రాతికృచ్ఛిరణాశక్తాయాజ్జవలూక్యక్రపాణిపూరణాన్నభోజనంయుక్తాతికృచ్ఛిప్రత్యామ్నాయత్వేన
ధేనుద్వయందద్వాత్ - తథాచత్త్రింశన్తే || పరాకతప్రాతికృచ్ఛేతిస్సస్తిస్త్రుగాస్తథేతి || గవామభావే
తావంతోసిహస్తావంతిగోమూల్యానివాదేయాని - నిహలక్షణంతుపరిమాణకరణేభ్యధాయ || అథవాయా
వంతోధేనవస్తావంతిగాయత్రీజపానామయుతాని తావంతేఉదవాసావాపూర్వోక్తరీత్యాకార్యాః || ఉతతావంతి

ప్రాణాయామశతద్వయానితావంతివాహూమసహస్రాణి - అపితావంతి వేదహారాయశానిభవంతి ॥ అథ
వాయావంత్యోధనవస్తావంతోన్నకృచ్ఛాభవంతి - అతోల్బధనేనధేనుర్యథాసంఖ్యాద్వాదశవిస్తాస్తథాభోజనీ
యాః - ప్రతిదినంద్వాదశదినేష్యిత్యర్థః - అత్రచమిళిత్యాశీత్యుత్తరశతంబ్రాహ్మణాభవంతి ॥ అథవా
వంత్యోధనవస్తావత్సంఖ్యాయాశ్చానం ద్వాదశద్వాదశ కలకవ్యప్రత్యామ్నయాః ॥ అత్రచస్తానప్రకారః॥
ప్రాజాపత్యకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయప్రకరణేదశిః ॥ ఇత్యతికృచ్ఛాతికృచ్ఛస్యవిహితత్వాత్ - కృచ్ఛాతికృచ్ఛ
కరణాశక్తాప్రాధేనవోదాతవ్యాః - తదభావేనష్కత్రయంసాక్షాన్మోవాపాదోననిగోవాదయః - అథ
వాగాయత్యాయుతజపఃపవాసానసపత్తీప్రాణాయామశతద్వయానివాతిలహోమసహస్రత్రయాణివాత్రీణి
వేదహారాయశానివాకతవ్యాని ॥ అథవాసమృద్ధధానేనాహరహస్త్రింశత్సంఖ్యాకాబ్రాహ్మణాభోజనీ
యాః - తథావతుర్వింశతిమతే ॥ కృచ్ఛేపంచాతికృచ్ఛేతిగుణమహరహస్త్రింశదేవంత్వతీయైః॥ శృతీయైః॥
కృచ్ఛాతికృచ్ఛే ॥ ఆహరహస్త్రింశద్బ్రాహ్మణాభోజనీయాశ్చత్యర్థః ॥ ఏతచ్ఛ్రింశద్బ్రాహ్మణభోజనం
ద్వాదశశుదినేషుప్రతిదినంత్వత్వం ॥ మిళిత్యావత్ప్రత్యుత్తరత్రశతంబ్రాహ్మణాభవంతి ॥ అసమృద్ధధాన్య
శ్చేక్షదాతేనత్రిగుణితాద్వాదశబ్రాహ్మణాభోజనీయాః - తేచమిళిత్యావత్ప్రింశత్ ॥ స్తానప్రత్యామ్న
యాస్తుప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణాక్రీత్యాయావంత్యోగావస్తావత్సంఖ్యాయాజ్ఞేయాః॥

ఇతి కృచ్ఛాతి కృచ్ఛోపత్యామ్నః॥

—* అథ తపశ్శుచ్యతామాయాః. *—

తద్వద్వాదశాహసాధ్యేతప్రకృభైః సత్యామ్నాయత్వేనతిసాగవాదేయః - శరాక తప్తాతికృభ్యేత్వే
కాధేనుః - త్యూహసాధ్యేతునిషాధాంబేయం - గవానుభావెనిషాధాంబెత్యాదికాతస్యేప్రత్యామ్నాయ
యాఃకృభ్యాతికృభ సత్యామ్నాయప్రకరణోక్తరీత్యావిజ్ఞేయః-సమృద్ధధాన్యస్యాయంవిశేషః॥ ద్వాదశసు
దినేషుప్రతిదినంచత్వారింశచ్చత్వారింశదితి ॥ తథావచతుర్వింశతుతే ॥ క్షుభ్రేపంచాతిక్ష్మభ్రేత్రిగుణ మహార
హస్త్రింశదేవంతృతీయేచత్వారింశచ్చతప్రతితి - తదేతత్తప్రకృభేహరహశ్చత్వారింశదిత్యన్వయః॥

ఇతి తత్ప్రభవత్యామ్నాః.

—* అథ సాంత పనయతి సాంత పన్ ప్రత్యామ్నాయాః. *—

తత్రసప్తకశాపసాధ్యస్య సాంతపవస్య సాధకప్రాజాపత్యస్థానేవీతత్వా దేకాధేనుర్నిపాగధకంవా
దేయం ॥ తథాపట్రింశన్మతే ॥ పరాతతప్రాతిక్పచ్ఛస్థానేకృచ్ఛతేయంచరతే ॥ సాంతపవస్యచాత్యథానుక
క్వాతమాచరేతి ॥ దివద్వయసాంతపనేనిపాగధకందేయం - దినత్రయసాధ్యేయతినాంతపసాధ్యేధేను
మేకాంచద్యాతేఅశయైవరీత్యాగాయత్రీజపాదిగూఢప్రత్యామ్నాయేష్యపి పరిమాణంల్ప్యం ॥ యత్రైకాధే
నుర్నిపాగధకంచదేయంభవతి - తతిగాయత్యా అయుతజపాధేను మేకాంచదద్యాత్ ॥ ధేనస్థానేపంచ
సహస్రాణీత్యనయారీత్యాప్రత్యామ్నాయభేదస్తుపాగ్విజాపత్యప్రకరణేద్రవ్యక్షం ॥

ఇహ సాంతపనయతి సాంతపనప్రశ్నామ్నయాః.

—* అథ మహాసాంతపనప్రత్యామ్నాయాః. *

తత్రైకవింశతిదినసాధ్యేమహాసాంతపనప్రత్యామ్నాయత్వేన తిస్రాధేనవోధకాన్మండద్యాత్ || పంచదశదినసాధ్యేషు ధేనుద్వయంనిష్కాధః పంచదేయః-సప్తాహసాధ్యేషు ఏకాధేనుర్నిష్కాధః పంచదేయః || ఏతత్కల్పనాయాం మూలం వడుపవాసశుల్కప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయత్వేన ధేనువిధానం - సప్తాహసాధ్యేషు సాంతపనేనిష్కాధః సహితధేనుదానమూలం సాంతపనప్రకరణే దశితం || సాంతపనస్మద్యాధికమితి || అనయాదిశా గాయత్రీజపాదిరూపప్రత్యామ్నాయప్రకరణే ద్రష్టవ్యాః ||

ఇతి మహాసాంతపనప్రత్యామ్నాయాః.

—* అథ పరాకప్రత్యామ్నాయాః. *

చక్షుర్వింశతిమతే || పరాకతప్తకృచ్చాణ్డాంస్తానేకృచ్చాద్వయంచరేత్ | జపహోమాదికంవాపి కల్పయేత్పూర్వకల్పనదితి || కృచ్చిత్రయస్థానీయత్వాత్పరాకస్య పరాకకరణాశక్త్యా తిస్రాధేనవోదేయాః - తథా గాయత్రీజపాదిప్రత్యామ్నాయానిపిత్రిగుణాః కథవ్యాః || తేచప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణే ప్రాకృప్తదశితాః || ఇతి పరాకప్రత్యామ్నాయాః.

—* అథ యావక్వతగోమూత్రయావక్వతపయోవ్రతానాం ప్రత్యామ్నాయాః. *

తత్ర యావక్వతేపయోవ్రతేచప్రత్యామ్నాయత్వేన పంచధేనవోదేయాః || వడుపవాసాః || పృథక్పృథక్ ప్రాజాపత్యస్థానమితి పంచవట్కాభవంతీతి - కృత్వా యథాయావక్వతేప్రతిదినయావక్వతం ప్రతిదినం యావక్వతం యజ్యతే - తథా పిపిలికామధ్యయవమధ్యచాండ్రాయణయోవ్రతేషు పయఃపానైశ్చ శాభావశ్యేక గ్రాసమాత్రపర్యాప్తస్యైవ పయసః పానఉపవాసకల్పత్వం - గోమూత్రయావక్వతేషు శాధిక్యాత్ప్రత్యామ్నాయత్వేన వధేనవోదాతవ్యాః - ఎవంగాయత్రీజపాదిప్రత్యామ్నాయానిపి కల్పనీయాః - తేచప్రాకృప్తప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణే దశితాః ||

ఇతి యావక్వతగోమూత్రయావక్వతపయోవ్రతానాం ప్రత్యామ్నాయాః.

తత్ర చ సమృద్ధధనేన చాండ్రాయణప్రత్యామ్నాయత్వేన అష్టాగావోదేయాః || తథా చక్షుర్వింశతిమతే || అష్టాచాండ్రాయణేదేయాః ప్రత్యామ్నాయవిధానదీతి || తథా పిపిలికామధ్యయవమధ్యచాండ్రాయణయోగోతమాద్యుక్తాధికేతి కథవ్యాసహితయోరష్టాచాండ్రాయణేదేయాః ఇత్యేతద్భోజ్యం || అప్పసనేన తు తిస్రాగావోదేయాః || తథా పరాశరనిబంధే || ప్రాజాపత్యేషు గామేకామితి || కృచ్చాద్వయం స్మృతం - చాండ్రాయణే పరాకచ తిస్రాస్తాదక్షిణాతథేతి || ఎతచ్చధేనుత్రయదానం స్వల్పశికతకవ్యశా సహితయోగ్యవమధ్యపిపిలికామధ్యచాండ్రాయణయోస్తథా || యతిచాండ్రాయణాదిష్వపియోజ్యం - ఎవం క్త్యపేక్ష

యాయావశ్యోధేవోదీయంతే - త్రైతవిభావేగవామభావేనిష్కంశ్యా - దధకంపాదమేవవేష్యక్తరీ - ధ్యానా
తవ్యం || ఆథవాప్రతిధేనుచాయుతమయతం గాయత్రీజపోవా - ధాధేయసంఖ్యాకాండం - సావా-ధేనుద్వా
దశ దశద్వాదశబ్రాహ్మణసంఖ్యాకాన్త్రాచామ శతద్వయానివా ధేనుసంఖ్యాకాన్త్రా వేదవాగాయత్రా
సివాతత్సంఖ్యాకతిలహూమన - గ్రాణివానిత్వం ధేనుద్వాదశ ద్వాదశస్నానానివాకార్యాణి || ఏతేదవిక
ల్పావీహీణువవనైచ్చికాః - అపివో - తానుదితహోమద్వ్యవస్థితా - వ్యవస్థాన శేకాలాద్యపేక్షయా ||
తథాదబోధామసః || దేశంకాలంతథాత్మానందవ్యంధ్రవ్య పయోజనమ్ | ఉపపత్తిమవస్థానవ స్థాత్వాకౌ
చం - కల్పయేతి || శాచశతైశశుద్ధికారిణం స్వమగధీయతే || ఎవమన్యత్రాపి న్యూనాధికత్వేషుకక్త్యా
ద్యపేక్షావికల్పబోధవ్యం, అనేనైవాభిప్రాయో మితాశ్చ రాదినిబంధనేషు న్యూనాధికపక్షాః ప్రదర్శితాః ||
త్యథా || చాంద్రాయణంమృగాశ్చిః పశిత్రేష్వి నైవచమిత్రందపశుత్వైవ కృచ్ఛింమానత్రయంతథా ||
తిలహూమాయుతంచైవపరాకర్షయమేవచ | గాయత్రీలక్షజవ్యంవనమాన్యాహబృహస్పతిః || ఇతి || తప
స్యసమధేనసమృద్ధనాస్యేనమా సావధికాలే ప్రతిదినంచతుర్వింశతిబ్రాహ్మణా భోజనీయాః - తథాచతు
ర్వింశతిమతే - కృచ్ఛిపంచాతికృచ్ఛితిగుణమహారహస్యాత్సృతీయేతు త్రింశత్తప్తై ద్విత్ర్యంశ దేవతిగుణవ
గుణితావిశతిస్సాన్యత్వగాకృచ్ఛి || సాంతాపనాభ్యేభవతివడధికావింశతీస్సైవహీనాద్వాభ్యాం చాంద్రా
యణేస్యాత్తపసికృశబలోభోజయేద్విప్రముఖ్యానితి || అస్యాథేః || అహరహరితిసవత్రాన్యేతి - కృచ్ఛి
ప్రాజాత్యేద్వాదశశసుదినేషుప్రతిదినంత్రగుణం - త్రైగుణ్యంవ పంచాపేక్షయాపంచదశైత్యథేః - తృతీయేకృ
చ్ఛాతికృచ్ఛి పూర్వోక్తకృచ్ఛాతికృచ్ఛిదీనేషు అహరహస్త్రింశత్తప్తే - తప్తకృచ్ఛి || పూర్వాభిహితతప్త
చ్ఛిదీనేషు ప్రతిదినంచత్వారింశత్ - పరాకెపరాకవ్రతసంఖ్యాదినేషు ప్రతిదినంత్రగుణనగుణితా వింశతిః
వష్టిరిత్యథేః || సాంతపనేకృచ్ఛిపూర్వవదేవాహరహష్వద్యేంశతిః - చాంద్రాయణచాంద్రాయణసం
ఖ్యాకదివనేషు ప్రతివాసరంద్వాభ్యాంహీనావడధికావింశతిశ్చతుర్వింశతిరిత్యథేః - ఏతేవపూర్వవ దేశక
క్త్యాద్యపేక్షయాయోజ్యాః ||

✽

ఇతిచాంద్రాయణప్రత్యామ్నయః.

—✽ ఆథగోవధప్రత్యామ్నయః. ✽—

యాజ్ఞవల్క్యేక్రవతచతుష్టయంప్రాకృద్దశికతం - శల్లక్షణప్రకరణే తత్రాజ్ఞానతో జాతిమాత్రప్రా
హ్మణసంబంధిగోమాత్రవధేత్రిరాత్రముపొవ్యవృషభశ్వసింహగర్ధం దశగావోఎకౌపృషభశ్వదేయాః - త్రి
రాత్రోపవాసాశక్తౌపూర్వాకౌత్రాగావోవృషభశ్వ సింహగర్ధంవదేయం - కామతేష్టేద్విగుణం - అజ్ఞాన
తేక్షుత్రియసంబంధిగోమాత్రవ్యాపాదనే - పంచగవ్యంపిబేద్దోఘ్నమాసమాసీశసంయుతః | గొమైశయా
గొనుగామీ గొప్రదానేనశుద్ధ్యతీశ్వనేనప్రకారేణ మాసంపంచగవ్యంచరిల్వాంతేగాందద్వ్యత్ || ఎతేగర్ధ
దాశక్తౌప్రశస్యాత్కంతక్లేశత్యేనప్రత్యామ్నయత్వేనాష్టేగావఎకృషభశ్వైవంనవధేనవాదేయాః || అష్ట
చాంద్రాయణదేయాః ప్రత్యామ్నయవిధానదేతి || బహుక్లేశసాధ్యత్వాచ్చాంద్రాయణస్య తత్ప్రత్యామ్న
యత్వే ఘోగావాభిహితాః - చాంద్రాయణవదస్య వ్రతసాధిబహుక్లేశసాధ్యత్వాచ్చ సమానవిషయత్వే

తర్కిసంశయసత్వేకస్త్రినోగతా ప్రామాణికత్వేనోహేక్యతే బాధకదశకనాత్ప్రమాణే నాత్ర భవితవ్యమితి
 యశ్చప్రత్యయస్సతరగః సచక్షేదశాస్త్రావిరోధీగ్రాహ్యః - ఎవంవిధాంపక్షదంప్రదక్షిణీకృత్యస్సకీ గమనోవి
 జ్ఞాపయితీతి - తత్రాణుమాశయః - అంగిరసాప్రాప్తపాపస్య పక్షదోనుపస్థానాత్పూర్వంభోజనంఃపి
 ధం || అన్యాయమభిప్రాయః - పశ్చాత్తాపవాన్సవేత్ || అవిలంబనైవప్రాయశ్చిత్తంగృహీయాదితి ||
 అన్యథాదీక్షుకాలంభోజనపరిత్యాగాద్దేహధారణాభావేనప్రాయశ్చిత్తావరణ మేవనస్యాత్ - తస్మాద్దైవ
 వశాత్ప్రాయశ్చిత్తవిశంబేమితాహారాదిభిశ్చరీరధారణంకుర్వీత - నస్వచ్ఛందచారీస్యాత్ || ఇమాంస్తా
 తాయుక్తిదృష్ట్యా వ్రతాగ్రహణాది నదత్వా భోజనంమన్వతే || కలౌప్యథతరాను తాపస్యాసంభవా
 దుపక్రమదినే శరీరశుద్ధిరీప్సితత్వాచ్చ || మనుః || ప్రాయశ్చిత్తీయతాంప్రాప్య దైవాత్పూర్వకృతే
 నవా - నసంసర్గీవసేత్సద్భిః ప్రాయశ్చిత్తైకృతేద్విజః | అంగిరాః || ఉపస్థితస్తున్యాయేనతదాచేశమన్వర్త
 తి | కృతేనిస్సంశయేపాపేనభుంజీతానుపస్థితః || భుంజానోవథయేత్వాపమసశ్యంపక్షదిబ్రువన్ || సంశ
 యేకునభోక్తవ్యంయావత్పాపస్యనిష్క్రమః || ప్రమాదశ్చనకతకవ్యోయధైవాసంశయోభవేదితి || కృత్వాపా
 పంనగూహేత్తుగూహమానస్యవథాతే | బహువాన్స్వల్పకంవాపి కమనద్యోనివేదయేత్ || ప్రాయశ్చి
 త్రైసముత్పన్నేహీమాన్సత్యపరాయణః | నృదురార్యస్సుసంపన్నశుద్ధింయాచేశమానవః || సచేలంవాగ్న్య
 తస్మాత్తాస్త్విన్నవాసాస్సమాహతః | ఉక్తియోవాపివైశ్యోవాపక్షదంహ్యుపకవ్యతే ||

ఇతిప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారః.

—* అథ భస్మస్నానమంత్రాంతరాణి. *—

ఈశానాయనమగ్నిహృదయే - వామదేవాయనమగ్నిగుహ్యే - సద్యోజాతాయనమగ్నిపాదయోః - ప్ర
 ణవేనసర్వాంగే || అయమేకఃప్రకారః || ఈశానస్సర్వవిద్యానామితిశిరసి - తత్పురుషాయనమగ్ని ముఖే - అ
 ఘోరేభ్యగ్నిహృదయే - వామదేవాయేతిగుహ్యే - సద్యోజాతమితిపాదయోః - ప్రణవేనసర్వాంగే || అథ
 వా || అగ్నిరితిభస్మ - జలమితిభస్మ - నమగ్నిభస్మ - సర్వంహవాగ్నిదంభస్తేత్యేతేమంత్రాః గ్రాహ్యః || *

ఇతి భస్మస్నానమంత్రాః.

—* అథగోమయేనస్నాయిత. *—

తత్రమంత్రాః || మానస్తోకగ్నిత్యాది - అథవా గంధ ద్వారామిత్యాది - అథకాలగ్రమగ్రం చరంతీనా
 మాషధీనాంవసేవసే - తాసామృషభపక్షినాం సురభీణాంశత్రైరిపి | ఉత్పన్నంలోకసౌఖ్యాథకంపవిత్రంకా
 యశోధనమ్ || తస్మైలోగాంశ్చలోకాంశ్చనుదగోమయసర్వదా || *

ఇతి గోమయస్నానవైకల్పికామంత్రాః.

—* అధ్యువాసనమ్. *

తత్రమనుః అశ్వక్రాంతశ్చాత్మః రోమంధ్రః అశ్వకవలూదకస్మానం - తశ్చిమంధ్రః ॥ అహోహిమ్యే త్యాదిః ॥
అథహ ॥ ఇదమాపః ప్రవహతే త్యాది ॥ అథపంచగవ్యాని ॥ తత్రగోమూత్రాదిక్రమేణ మనీచి నాదేవతాదర్శి
తాః ॥ దేవతాస్సంప్రవక్ష్యామి అనుచావేణ యస్యయా ॥ వరుణోదేవతా మూత్రేగోమయేహవ్యవాహ
నః - సోమః క్షీరేదధివాయుః ఘృతేరరుదాహృతఇతి ॥ అతస్తత్తదేవతాప్రకాశమంతాః ప్రదృశ్యంతే ॥
తత్రగోమూత్రస్నానమంత్రః ॥ ధృవసుత్వాసునుక్షీతిఘక్షీయంతోహ్యుతస్మి త్యాసంవరుణాముదోచరేత్ ॥ అ
హోవన్వారుదితేరువస్వద్యసంపానంస్వస్తిభిస్సదానః - ఉపలక్షణమేతత్ - తస్మాద్వరుణప్రకాశకాః - స్మా
తావామంత్రాగాహ్యః ॥ ఎవంసర్వత్రాపి ॥ అథగోమయస్నానమంత్రః - హాహినోఅగ్నౌపకయేత్యాది ॥
అథక్షీరస్నానమంత్రః - ఉరుష్యాణశ్చిత్వాది - అథదధిస్నానమంత్రః - అత్తాదేవానామిత్యాది ॥ ఘృతస్నా
నమంత్రః - కృష్ణస్నియానమిత్యాది - అథపరాశరోక్తమంత్రాగాహ్యః - గాయత్రీదాయకో మూత్ర
మిత్యాది - అత్రాభిషేచామితి వాక్యశ్చైవః పూరణీయః - ఎవందశస్నానానికృత్వావాసః పరిధాయాచ
మ్యవైష్ణవశ్రాద్ధంకుర్వీత - తద్యథా ॥ విష్ణుదైశెనత్రిభ్యోధికాన్యగ్నాబ్జిమ్నాణాన్భోజయేత్ ॥ భోజనా
సంభవభోజనపర్యాప్తిమాత్రంహిరణ్యంవాదద్యాత్ ॥ ఎవంవైష్ణవశ్రాద్ధంవిధాయగోదానమాచరేత్ ॥ అత్ర
గోదానమంత్రః ॥ గవామంగేషుతిష్ఠంతి - దక్షశ ॥ తస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమెస్యాదిహలోకేపరత్రచేతి ॥ ఇతి
గోదానానంతరమాశ్లేనాగ్నోవ్యాహృతిరష్టావింశతిరష్టోత్తరశతంవాహుత్వాపంచగవ్యంజహుయాత్ ॥ త
త్రపంచగవ్యహోమప్రకారః - తామ్రపదాంయగోమూత్రం - శ్వేతపదాంయగోమయం - కాంచనప
దాంయః పయః - నీలపదాంయాదధి - కృష్ణపదాంయాఘృతం - సర్వంపంచగవ్యంకాపిలంవా - అసం
భవేషుథాలాభోపపన్నంవా పృథక్సంపాద్యలపరిమితం వామాషాష్టకంఅంగుష్ఠార్థపరిమితగోమయ ద్వి
గుణపరిమాణంవా గోమూత్రంపలాశమధ్య మపణానిమితేవా పర్వపత్రవిరచితేవా సువణామయేవా తా
మ్రపాత్రేఃక్షిపేత్ ॥ పూర్వవన్నిక్షిపేత్ - అథసప్రపలంవాదశపలంవాంగుష్ఠార్థపరిమితగోమయాపేక్ష
యాచతుగుణంవాఘృతం - తేజోసత్యనేన యజుషా ప్రణవేనవా పూర్వోక్తపాత్ర ఎవ నిక్షిపేత్ ॥ తద
శంతరం చైకపలంవామాదచతుష్టయపరిమితంవాక్షశోదకందేవస్యత్యైత్యనేన యజుషాప్రణవేనవాపూర్వో
క్తపాత్రేస్థాపయేత్ ॥ ఎవంగోమూత్రాదీనేకపాత్రే కృత్వా ప్రణవంచ సముచ్చార్యసమాలోద్య వువఃప్ర
ణవముచ్చార్యయజ్ఞేయకాషేననిమగ్ధ్యప్రణవేనాభిమంత్యో సప్రపత్రైహారితైః కుశైః పంచగవ్య ముద్భృ
త్యేభిమంత్రైర్దశాహుతీర్జుహుయాత్ ॥ అశస్యవస్థానేహరితాః కుశావచ - మంత్రాస్తు ॥ ఇరావతీ ఇదంవిష్ణు
మానస్తోతశంసంతిద్రాగ్ని - అగ్నయేస్వాహా సోమాయేస్వాహా గాయత్రీప్రణవవ్యాహృతిరగ్న యేస్విష
కృతేచేతి దశాహుతీహుకత్వానతగ్రహణం కరివ్యఇతి బ్రాహ్మణాం పృష్ట్యాకురుష్వేతి తైరనుజ్ఞాతోహుత
శేషంపంచగవ్యంప్రణవేనపిపేత్ ॥ ఎతచ్చ గ్రామాద్భూహిర్నక్షత్రదశకం కతకం - హుతశిష్టంసర్వం
పేయం - నోశ్చేవణీయ్యం ॥ అతఎవ బాలవృద్ధశత్యాద్యపేక్షయా గోమూత్రాదీని పూర్వోక్తవైకల్పిక పరి
మాణాపేక్షాయోజనీయాః ॥ ఇప్రత గ్రహణంకృత్వా తతఃపరం మానీషూర్వ తతఃపరమాత్మనోదు
ష్కృతంమనసీచింతయన్నిశామతివాహయేత్ ॥ ఎవముప్రక్రాంతవ్రతం సమ్యక్పారంసీత్వా తత ఉదీచ్యంగా
నికుపీత - తత్రాయంకమః ॥ ప్రాయశ్చిత్తస్యసగుణార్థముదీచ్యంగానికరివ్యఇతినం కల్ప్యగ్నోవ్యా
హృతిభిరాజ్యంపూర్వవద్ధత్వాపూర్వదేవవైష్ణవశ్రాద్ధంవిధాయంతేగోదానమాచరేత్ - ప్రాచ్యంగకర

జవేశాయాం వైష్ణవశ్రాద్ధగోదానానంతరం హేమః - విధాయ వైష్ణవశ్రాద్ధమతి శ్రాద్ధానంతరంగోదానా
 దేవికహితత్వాద్ధోమానంతర మేవ హుతశిష్టస్య పంచగవ్యపానేన వ్రతస్యగృహీతత్వాచ్చ - ఉదీచ్యాంగాను
 స్మానసమయే హేమమానంతరం శ్రాద్ధగోదానాది । ఉపక్రమే హోషస్య సన్నిహితత్వా దవదానే సన్నిధాన
 స్తోచితత్వా దేవమంత్రగోదానానంతరమపిష్యాని దశదానాని దద్యాత్ ॥ తానిచ శ్రాద్ధంకృత్వా ద్రతాంతే
 శుగోహిరణ్యాదిదక్షిణే త్యక్తాదిశబ్దేనోపాత్తాని ॥ దశదానస్వర్థావాణిచ సంగ్రహకారేణ దర్శితాని ॥ గో
 భూతిలక్ష్మీరణ్యాది ॥ అత్రక్రమేణ దానమంత్రాః ॥ గోదానమంత్రః పూర్వముక్తః ॥ అథ భూదానమంత్రః.
 సర్వభూతాశ్రయా భూమివరా హేణ సముద్భుతా । అనంత సస్యఫలదా అతశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ తిల
 దానమంత్రః - హిరణ్యదానమంత్రః - ఆభ్యుదానమంత్రః - వస్తుదానమంత్రః - ధాన్యదానమంత్రః - గు
 డదానమంత్రః - రౌప్యదానమంత్రః - అవణదానమంత్రః - ఇతి దశదానమంత్రాః ॥ పాపానాం పరిపాకస్య
 శాంతికర్మ వివక్షయా ॥ ఉక్తాన్యత్ర విధానాని హుతపయక్తాన్యశేవతః ॥ మహాణవాభ్యే మహితే పృబంధ
 మాంధాత్యనామ్నోమదనాత్మజస్య ॥ సత్కర్మకర్మాణి క్యగణేన పూజేపూజా స్తరంగః ॥ ఖలు సప్తమోత్రః ॥

ఇతి శ్రీ పండిత పారిజాత కర్మ విపాకే సప్తమస్తరంగః.

ఇతి పరిభాషావందస్సమాప్తః.

శ్రీరస్తు.

కర్మ విపాక గ్రంథే - అష్టమ తరంగ ప్రారంభః.

—† అథ రోగనిబహుణాని. †—

తత్రక్షయరోగనిబహుణాని ॥ క్షయరోగనిదానమాహ ॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ బ్రహ్మహత్యయరోగిస్థాది
 త్యాది - తన్నివృత్త్యధికం వడబ్బప్రాయశ్చిత్తం కుర్యాత్ - ప్రాయశ్చిత్తార్థమహాంతి స్త్రియోరోగిణి ఎవ
 వేతి రోగిణోధకప్రాయశ్చిత్తం - ఎతేనైవాభిధానాత్ - ఇతిక్షయరోగహరప్రాయశ్చిత్తం - క్షయరోగహర
 కదళిదానం - పద్మపురాణే ॥ క్షయీస్యాత్క్షేత్రమారణే ॥ క్షేత్రమారణం క్షేత్రగతసస్యమారణ ముదకదా
 నాది ప్రతిఘాతాద్యనిష్టాచరణే ॥ అథవా క్షేత్రే స్త్రియాంగర్చప్రతిఘాతం - బోధాయ స్తైవన్నివతణకం కదళి
 దానమాహ ॥ కారయేత్కదళిందివ్యాంపక్షే సస్పర్శత్రసంయుతాం । ఫలపూగైశ్చ సంయుక్తాం సువర్ణాన్యఫ
 లేనతు ॥ యథావిభవతః కుర్యాద్వస్త్రేణావేష్ట్య సూత్రకైః । బ్రాహ్మణాన్భోజయేచ్ఛాపిభక్ష్యేత్సూనాని
 ద్దేక్షుభేః ॥ హేమం వకారయేత్తత్రపూర్వవద్బ్రహ్మచైస్సహ ॥ కాంచనీకదళిందద్యాద్వస్త్రాల్పకార
 పూర్వికాం । పూజితాయ దరిద్రాయ వ్రతస్థాయాత్మవేదినే ॥ ధర్మజ్ఞాయాతిదాంతాయ మంత్రేణానే

సతుక్షయ హరణ్యగభాపూర్వాదిక్షయరోగజగన్తయ ॥ రంభాదానేనచేవేతక్షయంతు పయమేపభో । పు
 ణ్యహవాచనంకార్యంబాహ్మజేర్వదసారః ॥ శిష్టైరిష్టైర్బంధుభిశ్చసహభోజనమాచరత్ । పూగత్యా
 ది- ధలాధాంపూగస్సమూహః ॥ పలెనతు - పలస్వరూపంతుపరిభాషాయాంపరిమాణ ప్రకరణేద్రష్టవ్యం
 యథా భవతిః పభవానుసారేణ సమర్థశ్చేత్పలాధికేనాపికదళింకారయేదిత్యర్థః ॥ సూత్రకైస్సూత్రైరప్య
 వేష్టనేన కదళీపూజోపలత్యతే - పూజామంత్రశ్చ ॥ త్రియంబకంయజామహాభిషేచయం ॥ హోమంచ
 కారయేత్తత్రపూజాదితి ॥ పూర్వవచ్చబేదవృత్త్యాంజయమంత్రస్యోపలతీతత్వాత్ - కదళీదాన మం
 త్రేభవగ్రంథురుపస్యమంత్రాధిదేవతాత్వేనోపాదానాచ్చ ॥ తథాదకమణోపిమృత్యునిబహణాథాత్వా
 త్ - త్రియంబకమంత్రశ్చపరిభాషాయాంకూర్తాండహోమప్రకరణేదశితః - హోమసంఖ్యాచాప్యేత్తరక
 తసహస్రమయితంవా ॥ ద్రవ్యమాజ్యంతిలాశ్చకదళీపూజానంతరంద్రాహ్మణాన్బోజయిత్వా హోమంకు
 ర్యాత్ । వచనపాతక్రమచాధేప్రసాదాథావేన- ఎవంకదళీదానంసృత్యాస్వస్తివాచనానంతరం శిష్టైరిష్టైశ్చ
 సహభుంజీత ॥ ఇతిక్షయరోగహరకదళీదానమ్.

—* రాజయత్నప్రతికృతిః. *

అథ రాజయత్నహరణ్యగ్నిప్రతికృతిదానం- బ్రహ్మాండపురాణే ॥ భువశాస్త్రాగ్నివిజ్ఞానప్రాయశ్చిత్తం
 దదాతియః । రాజయత్నైభవేత్తస్య రోగఃపిడతదారుణః ॥ పూర్వోక్తేనవిధానేన ప్రదద్యాత్ప్రతికృ
 తిమ్ ॥ పూర్వోక్తవిధిరిస్తాభిఃపరిభాషాయాందశితోవ్యాధిప్రతికృతిదానప్రకరణే । ప్రతిమాలక్షణంతు
 కమఃవిపాక సారే ॥ రాజయత్నైశ్చకతనుఃశరవాశానిశజిః । దధత్ప్రీతతోదంష్ట్రాభ్యాంబిష్టోహం
 తుముద్యతః ॥ ఇతి రాజయత్నహరప్రతికృతిదానమ్.

—* అసాధ్యరోగప్రతికృతిః. *

అథాసాధ్యసర్వరోగహరప్రతికృతిదానం ॥ బ్రహ్మాండపురాణే ॥ బ్రహ్మ ॥ సువణరత్నరచిత్రైర్వధాశ
 క్త్యనురూపతః । పృత్యాతప్రతిమాంవ్యాధేదకద్యాద్విప్రాయయత్నతః శతేనవాతదధేనస్రింశతానిపరసం
 ఖ్యయా । జాతరూపమయంవ్యాధిప్రతిరూపంతుకారయేత్ । నిధాయపాత్రేనంపూజేత్ తంమనైస్సితరూ
 పకైః ॥ అలంకృత్యదసోవణాంరూపంత్యగరులేపనైః । వాసోయుగనసంవెష్ట్యహిరణ్యబహుభూషణైః । అ
 లంకృతాయాచిత్రాయదద్యాన్తంత్రముదీరయేత్ ॥ మంత్రమాహ ॥ యేమాంరోగాఃప్రచాధంతే దేహస్థా
 స్సతతంతతః । గృహీన్యవ్యవతిరూపేణతాకరోగాన్ద్విజనత్తిమ ॥ ప్రతిగృహీతురుదితిమాహ ॥ బాధమిత్యే
 వతయావంశ్యస్త్రీయాద్వ్యాధిభిస్సహ । తస్మిన్సరోగీవాతాచదీహాయుష్యంప్రపద్యతే ॥ సువణరత్న
 రచిత్రైరిశ్యాది - సువణేనశరీరనిమాణం - రత్నైనచక్షుషీ - రజతేనాంగాని - శ్వేతగాలేశా ॥ ఎవంతు
 థాశక్తిప్రతిమానురూపతః - కుర్యాదిత్యర్థః - నిష్కస్వరూపం పరిభాషాయాం పరిమాణ ప్రకర
 ãణేజ్ఞేయం - జాతరూపంసువణంపాత్రేకాంస్యపాత్రే ॥ కాంస్యంచయత్నకైదేహమితి కమఃవిపాక సం
 ద్రష్టేదశకనాత్ ॥ ఇతిసాధ్యసర్వరోగహరవ్యాధిప్రతికృతిదానమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణాసాధ్యసమరోగహరమ్. *

ఋగ్వేదానే || అసాధ్యవ్యాధినాగ్రస్తశ్చగేణ ప్రాణహరిణా | ఆలేరాదేణ సూక్తైవ ప్రత్యహం వాగ్యత
శ్శుచిః || పూర్వమాజ్యాహుతీహుత్యా ఉపస్థాయవశంకరమ్ | హుత్యేషేణవలేతవేకాంతరమశంధి
తః || పూర్ణేనాసేజయేన్మృత్యుంరోగేభ్యశ్చప్రమువ్యతే | హూమకవణ్యాశక్తానాంజపస్త్వగుణోధ
వత్ || ఆలేరాదేణత్యాది || ఆలేపితరిత్యనేన రుద్రజైవజ్యేన పూర్వమాజ్యాహుతీరితి || ఉపస్థానాత్పూ
ర్వంహవిశ్యేషేణత్యాది - ఏకస్త్రిణదినఉపవాసః - ఏకస్త్రిణహవిశ్యేషేణపారణం - అగ్నిహుత్యురపిచాజ్య
మేవ - తథాత్వేరోగిణోమానంశరీరినివహానుపపత్తేః - అతశ్చప్రతిదినంచరు హోమానంతరం అజ్యహు
త్వాశంకరోపస్థానంకార్యం - హూమంప్రత్యృచం - ఉపస్థానసూక్తైవవ్యాధితోతమభావేనసూక్తావృత్త్యాప్యే
క్షరశతం సహస్రంవాహూమః కార్యః - స్వయమశక్తశ్చేదాచార్యేణకారయేత్ - ఆచార్యస్యాశ్యేకాంత
రోపవాసః - పూర్వవదేవ - మృత్యుంరోగంజయేత్ - ఆలేపితరితిపంచదశర్చస్యసూక్తస్యగృత్సమదముషిః -
రుద్రోచేవతా - త్రిష్టుప్చందః - విహితార్థేవినియోగః - ఆలేపితరిత్యాది ||

ఇతిప్రకారాంతరేణాసాధ్యసర్వరోగహరం.

—* అథశాతాతపోక్తరాజయత్సహరమ్. *

రాజహారాజయత్ప్రసాదేనాపినివృత్తిః | గోమాపీరణ్యమృష్టాన్నజలవస్త్రప్రదానతః || ఘృత
ధేనుప్రదానేన తిలకుంభప్రదానతః | ఇత్యాదికక్రమేజ్జేవకయరోగఃప్రశామ్యతి || గవాదీని తిలకుంభాం
తానిశక్తిగోగాద్యసారైశ్చవస్త్రానిసమస్తాదాతవ్యాని - ఆదిత్యేద్దగ్రహశాంత్యాదయోలత్కంఠే - ఘృత
ధేనుస్తమశ్శ్యపురాణే || తత్రగుడధేనువిధానస్య యద్రూపమహాయశ్శుభమ్ | తదిదానీంప్రవత్స్యేమిసవక
పాపప్రణాశనమ్ || కృష్ణాజినంచతుహాస్తంప్రాగ్గ్రీవవిన్యసేద్భువి | గోమయోహోపలిప్తాయాం దధానా
స్మిర్యయత్నతః || అత్రహస్తైరత్పిరితిదానకాండే || యావద్భిజినైశ్చతుహాస్తమితాభూరాచ్ఛాద్యతే-తా
వంత్యజినాన్గ్రాహ్యణీత్యధః - అరస్త్వజ్జస్యప్రాదేశసర్వాయత్వాదేకైవైవాజినేనాచ్ఛాదనం - అథహ || ఆ
యతిమిళిత్యావతుహాస్తమితంజ్ఞేయం || లఘ్వేణకాజినం తద్వద్వత్సస్యపరికల్పయేత్ - ప్రాజ్ఞుభింకల్పయే
ద్ధేనుముదక్వాదాంసవత్సకాం | ప్రాజ్ఞుభిఃప్రాక్పిరావతోపిసేదైవ || ఉత్తమాగుడధేనుస్సాగ్నీత్సదాభారచతు
ష్టయా | చత్సంభారేణకుర్వీత భారాభ్యాంమధ్యమాస్తృతా || అథభారేణవత్సస్యా త్కాన్తిపాథారకేణ
శు | చతుర్థాంశేనవత్సస్సాగ్నీద్గృహవిత్తానుసారతః | భారలక్షణంపరిభాషాయాంపరిమాణలక్షణేభ్యథా
య || గృహవిత్తానుసారతః - పూర్వోక్తమధ్యమాదికల్పనాభవతీత్యధః - ధేనువత్సేఘృతాస్యాతా సితసూ
త్నాంబరావృతా | శుక్తికణావిత్సంపాదాశుచిముక్తాఫలేక్షణా || అత్రముక్తాఫలసాహచర్యాచ్ఛక్తిరిమి
క్తాశుక్తిరేవగ్రాహ్య | సితసూత్రసిరాశ్చోత్రాసితకంబళకంబళే || కంబళస్సాస్తా || తామ్రగంధూకృష్ణపౌతా
సినచాను రోమకా | గంధూకంకకుత్ప్రదేశోగంధస్థలంచ || విద్రుమభూయగోశీతా శవనీతస్తస్యాతా |
క్షౌమపుచ్ఛాకాంశ్యదేహాంత్రదనీలకతారకా | తారకావత్సమధ్యభాగః || సువణశృంగభరణోరాజ
తాఖరసంయుతా | నానాఫలమయైదంశ్రేఘ్నాణగంధకరంజకా | నానాఫలమయైదంశ్రేస్సంయుతా

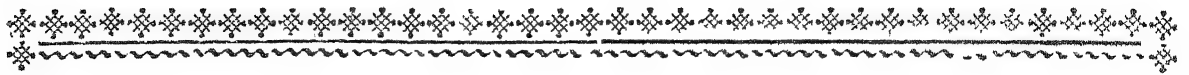
విద్యున్వయః - అత్ర దృశ్య కర్తృత్వేన సారోనువణశృంగాదికంపధేయం - విత్తశాస్త్రం నాం యేదన్వయశేష
త్వాత్ - ఇత్యేవం రచయిత్వా తాధూన్దీవై స్మథావకయేత్ | ఆధాయం మంత్రః - ధేనోత్సవం పుధివీనర్వాయ
స్తాత్మేశం సన్నిహా || సర్వపాపహరానిత్యమతశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే - ఎవమనేన మంత్రేన సత్త్వాంధేనుమామం
త్రయీత || తత్రామంత్రణమంత్రానామా - యాజ్ఞవల్క్యః || యాలక్ష్మీస్సోఽస్మాభూతానాం యాచదేవోవ్యవస్థి
తా | ధేనురూపేణ సాదేవీమమశాంతిం ప్రయచ్ఛమే || దేవతాయాచరు దాణీశం కశ్యపియాసదా | ధేను
రూపేణ సాదేవీమమపాపం వ్యపోహతా || షష్ఠోఽష్టసియాలక్ష్మీస్సోఽస్మాభూతావవిభావసోః | చంద్రారకశ
క్తిర్యోధేనుధేనురూపాస్తుసాశ్రియే || చతుర్ముఖస్యయాలక్ష్మీర్యాలక్ష్మీధానదస్యచ | లక్ష్మీర్యాలాక
పాలానాం సాధేనునరదాస్తుమే || స్వధాత్వంపితృముఖ్యానాం న్యాహాయజ్ఞభుజాంతథా | సర్వపాపహరా
ధేనుతస్తాచ్ఛాంతిం ప్రయచ్ఛమే - ఎవమామంత్ర్యోతాంధేనుంబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ || బ్రాహ్మణస్తు
ప్రచ్ఛదేశేపతిగృహ్యోష్ఠికుర్యాత్ - ఎంంగుడధేనుమభిధాయేనమేనవిధిం ఘృతధేన్వాదివ్యతిదిశతి - నిదాన
మేతద్ధేనునాం సర్వాసామిహచోచ్ఛతే | సర్వాసాంప్రత్యక్షధేనునామపిశృంగీత్వాదియథావిభవతస్సమా
నమేవ - యాస్తుపాపవినాశిన్య ఎవంతేదశధేనుః | తాసాం స్వరూపం వత్సోమి నామానిచ నరాధిప ||
ప్రథమాగుడధేనుస్సాఘ్నుతధేనుస్తథాపరా | తిలధేనుస్సౌతీయాచతుర్థే జలధేనుకా | షీరధేనుశ్చవి
ఖ్యాతా మధుధేనుస్తథాపరా | సప్తమీశరరాధేనుర్మధిధేనుస్తథాష్టమీ | రసధేనుశ్చ నవమీదశమీస్యా
త్స్వరూపతః || ప్రత్యక్షధేనురిత్యధః - కుంభాస్సృజ్యద్రవధేనునామితరాసాం చరాశయః | కుంభశబ్దః
కలశపర్యాయః - అథవాపరిమాణవచనః - తద్భుపరిమాణంపరిభాషాయాం పరిమాప్రకరణేద్రవ్యవ్యం - ను
వణంధేనుమిత్యత్రకేచిదిచ్ఛంతిమానవాః | నవస్త్రైశ్చరత్రైశ్చతథాన్యేపిమహాషణః || ఎతదేవవిధానం
స్యాదేతేచోపసగరాస్తస్మృతాః | మంత్రోవాహనసంయుక్తాస్తదాపర్యజేషర్వణే || యథాశ్రాద్ధం ప్రదాత
వ్యాడేపరాగాదిపవాను || ఇతిగుడధేనుః | క్షయీక్షయరోగనివృత్తయే పూర్వోక్తాం ఘృతధేనుం చ
ద్యాత్ - ఘృతధేనువిధానాన్యన్యపిబహూనిసంతి - తానిగ్రంథగౌరవభయన్నప్రదశికతాని || అతశ్చఘృ
తధేన్వాచభువికల్పోపేదిత్యః.

ఇతిశాతాతప్రప్రక్తరాజయత్నహరమ్.

మాతాపుణ్యచరిత్రకీర్తివిభవాణుస్యాంబికానామతత్సాకల్యాపరమూర్తిరార్యచరిత స్ఫీరెద్దిభిట్టఃపితా |
సోయంకాశికవంశధూషణవిః | శ్రీభట్టనిశ్వేత్సరోవేదేస్తాతమతేన యేచనపదేవాశ్చ కృతీవధకతే ||
మతిశ్చేషాంశాస్మైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిఃపరాశీలంజ్ఞాఘృంజగతిరుజవస్తైకతీపయే | చిరించిత్రైతేషాం
ముకుతలభూతేస్థితిమియాదియంవ్యాసారణ్యప్రవరమునిశివ్యస్యఫణితిః || మహాణవాభ్యే మహితేప్రబంధే
మాంధాత్మనామోమదనాత్తజస్య | సతకమకమాణిక్యకణేనపూర్ణేపూర్ణస్తరంగఃప్రథితోష్టమోత్ర || *

ఇతిశ్రీపండితపారిజాతకవారిమల్లేత్యాదివిరుదవిరాజమానశ్రీమదనభూపాలపుత్రమాంధాను

ర్నిబంధే మహాణవాభిధానే కమకపాకెష్టమస్తరంగః.

శ్రీరస్తు.

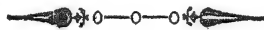
కమకవిపాకగ్రంథే— సవన తరంగ ప్రాంతంభిః.

—* అథశూలరోగహరణి. *

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ అన్నమాతామయావీస్సాదామయాశూలరోగహరణి ! ధాన్యందశభ్యఃకుంభభ్యోగూర
తోద్విశతందమః । తేనైవకనిష్ఠసాహసానాముపపాతకసమత్వాదుపపాతకప్రాయశ్చిత్తం ప్రైమానికంకతా
వ్యం । శూలమాత్రస్యాపి రోగస్యసాధ్యతేనదానభూతపాపాభ్యాసమరికల్పవయాష్టాసాదివ్యాధేరల్ప
త్వేప్రాయశ్చిత్తాల్పత్వమపికల్పనీయం॥

ఇతిశూలరోగహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథశూలరోగహరత్రిశూలదానమ్. *

తదుక్తం॥ చతుర్వర్ణచింతామణౌ ॥ శూలేనశూలీభవతిమనుష్యాణాంబహింసకః । పలెతాథవదధే-
నతదధాధేనవాపృథక్ ॥ సౌవణికంరజతంవాపిశూలంకుర్యాత్ప్రయత్నతః । తామ్రేణవాయుసావాపి
ఖాదిరేణాథవాపునః ॥ రక్తవస్త్రేణసంవెష్ట్యతిలానాముపరిస్యనేత్ । తిలానాంతుపరీమాణంద్రోణంవాపిత
దధకమ్ । తదధకంవాయుధాశక్త్యాపూజయేద్బ్రాహ్మణంశుచిమ్ । అచాదిమూలమంత్రేణయోగవైష్ణవోచా
తకమ్ ॥ క్రియాశ్చబ్రాహ్మణపూజాంకృత్యామౌమంప్రకల్పయేత్ ॥ శూలస్యదక్షిణేపాశ్వేన్థుడిలేగ్నిఃప్ర
ణీయతే । సమిదాజ్యతిలాకహుత్వా తతశ్శాంతింప్రకల్పయేత్ ॥ లేనోదకేనవాసింబెచ్చాలినం రోగిణంన
రమ్ । ఉపచారైస్తుతంశూలం పూజయిత్వాస్వశక్తితః ॥ దద్యాత్సదక్షిణాకంశుక్రాబ్జుభోవాప్యూబ్జు
ఖః । మంత్రేణాసేనపరయా భక్త్యాశర్వంఽరిస్తరేత్ ॥ ష్టంశూలబ్రహ్మణాస్పృష్టప్రేపురాణాం వినాశ
కః । దైత్యానాం దానవానాంచశంకరస్యాయుధంతథా ॥ కుక్షిస్త్రయధపాశ్వేన్థుమథవాప్యన్థుసంగతమ్ । శూ
లహింసాసముత్పన్నాంవెదనామాశువాశయేతి ॥ పలెనేత్యాది । పలద్రోగయోజితక్షణంపరిభాషాయాంప
రిమాణప్రకణేభిహితం ॥ పూజయేద్బ్రాహ్మణమ్చిరితిబ్రాహ్మణః పూర్వోక్తశూలినంపూజయేదిత్యర్థః ॥
మూలమంత్రేణాఘ్ర్యాద్యుపచారానిత్యర్థః ॥ మూలమంత్రేచైవపంచాక్షరీవారుద్రప్రకాశకావైదిః శం
త్రోవా- వైవపంచాక్షరీస్యనామదేవఋషిః - పజ్జి-శ్చందః- శివోదేవతా - పూజా-గః- మంత్రి-స్తు- న
మశ్శివాయ - కేతనప్రణవాదికంపతంతి- వైదికమంత్రాస్తు- తస్మిన్యంబకమిశ్కృతయోబహవః సరిభాషా
యాందశతాః - సమిదాజ్యతిలాకహుత్వేతి సమిదాదిమౌమేషు కమకవిపాకసంగ్రహాదా మంత్రాంత
రాణిప్రదశికతాని ॥ తద్యథా ॥ సమిద్ధామేతావత్ - పురుషఎవేదమత్యస్యనారాయణఋషిః పురుషోదే
వతా - అనుష్టుప్చందః - సమిద్ధామేవిసియోగః - పురుషఎవేదమిత్యాది - సమధర్మయాజ్ఞే - ఆజ్య
మౌమేత్ప్రయంబకమంత్రః - తిలహోమేషు - యతఇంద్రియమానుహితమంశ్రిద్వగ్నంఽరి - మంత్రం పరి
మౌమప్రకరదేదశికతం - మౌమసంఖ్యాఅష్టాత్త - శతాద్యనుతాం తావ్యాధి - తి - భాషా - అష్టాత్త ॥

తతశ్చాంతిం ప్రకల్పయేదితి శాంతిః శాంతిః - తత్రచానోభద్రా ఇత్యారభ్య ఆశ్వలామసియః ॥ శనోష్ఠా
వాతః పవతామితి తైత్తిరీయశాంతిః ॥ పరిభాషాయాం వ్యాధిః - మాదానవిధౌ దష్టవ్యం - ఎతచ్ఛాపలక్షణం ॥
అతో యస్య శాఖాయాం శాంతిస్సా - త్తచ్ఛాఖీయోస్సా గ్రాహ్యః ॥ ఏషచ్ఛాంతివాచనం వారుణం కలశం సంస్థాప్య
తస్మాగ్రే కుర్యాత్ - తతస్సైనోదకేన శాంత్యుదకేన శూలినిం నరమాసీంచేత్ ॥ కలశస్థాపనప్రకారస్తు నవ
గ్రహాయజ్ఞే సూర్యాని పూజానంతరందశికాః - అభిషేకః - ప్రసారోపితత్రైవివసుధారానంతరందశికాః - సర్వం
పరిష్కరేదితి ॥ ఎవం విధపాపాచరణాదయం రోగస్సంజాః - తస్యోవృత్తయేవ త్యుమాణశూలదాన మం
త్రస్థితవిశేషణవిశిష్టం ఫలం సంస్కార్య బాహ్యతాయద ద్యాదిత్యధః - ఎతచ్ఛసహ శూలసాధారణం ॥

ఇతి శూలహరతి శూల - నమ్.

—* అథారుచిశూలహరమ్. *

కర్మ వి పా క సంగ్రహే ॥ శ్రద్ధాహీనాధనవాణ్ దీనే వ్యరతిస్తామసదా నీవాజాయతాత్రైవినిస్తారః - చాం
ద్రాయణంచాతిశృఙ్గిం ప్రాజాపత్యషధాపరమ్ ॥ హేమాగ్రా వపి ॥ చాంద్రాయణాదికుర్వితవ్యాధ్యాదేర
నురూపతః ॥ చాంద్రాయణాదీని యానిస్యస్తాని సమస్తానివా శక్త్యనురూపాద్యపేక్షయా యోజ్యానీత్యధః -
హోమస్తుశూలహరతిశూలదానోక్తప్రకారేణ ఆదిశబ్దేన విష్ణుసహస్రనామాపామజ్ఞానవిష్ణుహృదయాది
సోమత్రాణేలక్ష్యంతే - తానిచ పరిభాషాయాం దర్శితాని - తథాచాంద్రాయణాదీన్యపి ॥ *

ఇత్యరుచిశూలహరమ్ ॥

—* అథప్రకారాంతరేణారుచిశూలహరమ్. *

కర్మ వి పా క సంగ్రహే ॥ సాక్షాద్ధంతికవాదీనియః పునజన్వనాంతరే । శిరోరొగ్గీశ్రోత్రరొగ్గీశూలన
వ్యాధిమాన్భవేత్ ॥ ప్రాయశ్చిత్తం వాషికం వా షాణ్తానం వా త్రివాషికమ్ । చరేఘ్నతవ్రతంచైవ
గోహరణ్యాదికాదిశేత్ - అత్రగోహననం యజ్ఞపాధనత్వావిశిష్టగోహననం - ప్రాయశ్చిత్తస్యగురుత్వాత్ - ఆది
శబ్దస్య యజ్ఞః - ఘోతామ్యన్వతంచ - వ్యాధిగురులఘుభావేనైకవాషికాదిప్రాయశ్చిత్తానియోజ్యాని - గో
హరణ్యాదికమిత్యాదిశబ్దైవ వాసోభిధీయతే ॥ తదంతేచేతి చకారేణోద్యన్నద్యేత్యుచజపః ॥ జపసంఖ్యాచా
యుతం - ఉద్యన్నద్యేత్యుచః పరిభాషాయాముక్తం ॥ *

ఇతి ప్రకారాంతరేణారుచిశూలహరమ్.

—* అథాజీర్ణశూలహరమ్. *

అథకర్మ వి పా క సముచ్చయే ॥ నిదానమాహ ॥ పృథక్ శాతతపః ॥ శూద్రస్యైవ తు కుక్త్యాన్నమవతస్య
ద్విజస్యచ । శూలవ్యాధిభావేస్సిత్యమజీర్ణశ్చ తిషీడితే ॥ శూద్రస్యైవాన్నం సతతం జన్మాంతరేభుక్త్యా
యేతన్నిమిత్రపాపాయశ్చిత్తమకుర్వాణై - యశ్చ ప్రతస్యద్విజస్యనిత్యకమానుస్థానరహితస్య వాధుకాసిక

స్యవాన్నంభుక్త్వాపూజకవదాస్తే ॥ సశూలవ్యాధిమాన్భవేదిత్యథః ॥ అత్రైవంశివృత్తిం కుర్యాదు
పవాసత్రయంతథా | దద్యాత్పలత్రయంరూప్యంబ్రాహ్మణాయసకాంచనమ్ | పలమితి ॥ పరిభాషాయాం
పరిమాణప్రకరణేదశితం ॥

*

—* అథప్రీ మాశూలహరమ్. *

కమకవిపాకసంగ్రహే ॥ విశ్వస్మవిషదాతాచక్లహవాణజాయతేనరః | చశభాచ్ఛానీద- ఎతస్మిన్ని
హాకరణాథకంతు ప్రాయశ్చిత్తంసమాదిశేత్ | చాంద్రాయణంపరాకంభృతథోద్యన్తపవేదః | అపామాజక-
నకస్యాపి జపస్సంధ్యాత్రయేభవేత్ ॥ ఉద్యన్నద్యేత్యృచఃపరిభాషాయాంద్రవ్యవ్యః | జపసంఖ్యాత్వయుతం-
అపామాజకనస్తోత్రమపిపరిభాషాయాంప్రతిమాదానవిధౌ విష్ణుసహస్రనామానంతరంద్రవ్యవ్యం ॥ స్తోత్ర
జపశ్చవ్యాధివిమోక్షసిద్ధ్యథః | చాంద్రాయణపరాకయోలక్షణం పరిభాషాయామేవ ॥

*

ఇతిప్రీ మాశూలహరమ్.

—* అథజతరశూలహరమ్. *

కమకవిపాకసముచ్చయే ॥ శ్రుతాధ్యయనసంపన్నం యాచితారమకించనం | బ్రాహ్మణందాంతమాసి
యదానాథకంనదదాతియః ॥ సభవేజ్జతరశూలీతథాధ్వానీవకహీణచిత్ | కృచ్ఛాతికృచ్ఛాచాంద్రాణిసకు
ర్యాద్వ్యాధినుత్రయే ॥ చాంద్రుచాంద్రాయణం ॥ కృచ్ఛాదిస్వరూపంపరిభాషాయాముక్తం - ఎతానిసమ
స్తానివ్యస్తానివారోగగురులఘు భావానుసారేణ యోజ్యాని ॥

ఇతిజతరశూలహరమ్.

—* అథకటిశూలహరమ్. *

కమకవిపాకసముచ్చయే ॥ గోగామికటిశూలీస్యాత్తస్యచాంద్రాయణంతథా ॥ కృచ్ఛంచైవాతికృచ్ఛంచ
జపంసారంవినిదిశేత్ | గాంవాసకాంచనందద్యాత్సహారణ్యంఘృతంతథా ॥ సారజపఃఉద్యన్నద్యజపః- పరి
భాషాయాం దశితః ॥ సంఖ్యాత్వయుతం- గవాదిదానమంత్రాపి ప్రిగభిహితాః - సహారణ్యఘృతదానే
ఆజ్యావెక్షణమంతః - అలక్ష్మీశ్చచ్చదాస్థ్యంమెయచ్చగాత్రేష్వవస్థితమ్ | తత్సవణంశమయాజ్యత్వంలక్ష్మీం
ప్రస్తుంచవధకయః ॥

*

ఇతికటిశూలహరమ్.

—* అథసూక్ష్మశూలహరమ్. *

కమకవిపాకసంగ్రహే ॥ పూర్వజన్తనినాన్రిక్యాత్సంధ్యాదిరహితోద్విజః | హస్తశూలీ సభవణివృ-
ద్వాఃశంబిశేత్ ॥ భోజయేద్బ్రాహ్మణంబృహ్మజపేత్సూక్ష్మంహారణ్యదః | సారంసూక్ష్మంమంత్రంవా
ఇష్టాత్సూక్ష్మం ఉద్యన్నద్యేతివా- అనయోః స్వరూపంసహస్వరూపంచపరిభాషాయాముదీరితం ॥ సారసూ

కర్మముతోడనుత్పంజాతవేదనమితి త్రయోదశచక్షస్యసూక్తస్య - కణ్వప్రసక్తాబ్జిముషిః - ఇత్యాదివినియోగః -
హీరణ్యదగ్ధిభవేదితి శేషః ।

ఇతిహస్తశూలహరమ్.

—* అథ కణ్ణశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ మైథునంశ్రుణుయాద్విప్రః కణ్ణశూలి భవేత్తునః । స్వాప్యైచ్ఛవబధిరఃకించి
త్కపాలేనవ్యతబ్దవాక్ । నిష్కవింశతికందద్యాద్భ్రాహ్మణాయకుటుంబినే ॥ విష్ణుః ప్రకాశకాంత్రాణాం
పేద్రోగప్రశాంతయే । అపామాజనపాలనమంత్రితంసజలంపిబేత్ ॥ భోజనంబ్రాహ్మణైభ్యశ్చప్రవద్యాద్ద
క్షిణాంతథా మైథునశబ్దంబుద్ధిపూర్వకంశ్రుణుయాద్భదీత్యర్థః-నిష్కస్వరూపంపరిభాషాశూలంవిష్ణుప్రకాశకా
మంత్రాః - పురుషసూక్తంతద్విష్ణోరితి - ద్వీరుచశ్చ - తద్విష్ణోరితిద్విచక్షస్య ॥ మేధాతిథిముషిః - విష్ణుదేవ
వతా - గాయత్రీచ్ఛందః - జపేవినియోగః ॥ అపామాజనసోమపరిభాషాయామేవ ॥ సజలం పిబే
దితిసరోగీ - పురుషసూక్తాదిజపసంఖ్యావ్యాధ్యనుసారేణాప్యేతరశతాద్యయుతాంతాః కల్ప్యాః ।

ఇతికణ్ణశూలహరమ్.

—* అథనయనశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ నగ్నంపశ్చియంద్యష్టా సూర్యంవాస్తవయోదయే । నేత్రశూలిభవతోన్మ
పినేషీతుంతుమతేద్యశా ॥ వచోమేదహీమంత్రేణ హోమస్యాదష్టచాయతమ్ । వయస్సుపణఃఇతిచనేత్రే
సిందెచ్చవారిణా ॥ అక్షిభ్యాంతగ్ధిజపేన్నేత్రశూలంప్రశామ్యతి । పరశ్చియంద్యష్టైర్వికామతః ॥ తథా
సూర్యమపి ॥ వచోమేదహీత్యనేన - వచోదాఅసివచోమేదహీతి దశాక్షరోమంత్రోలక్ష్యతే - హి
మకాలెస్యావంతః కథవ్యః - అస్యమంత్రస్యప్రాజాపత్యపరమేష్ఠివామదేవాబుషయః - అగ్నిదేవతా -
అతిశక్వరీచ్ఛందః - అష్టచాయతమితి ॥ వయస్సుపణఃఇత్యస్య - గౌతమముషిః - ఇంద్రోదేవతా - అనుష్ఠు
చ్ఛందః - విహితాథేకజపేవినియోగః - వయస్సుపణఃఇత్యాది - యథాహోమంచజపసంఖ్యా ॥ నేత్రేనే
చనయావద్రోగవిముక్తి - యథాశక్తిబ్రాహ్మణాన్బోజయేత్ ॥ సూర్యపూజాచకార్యా - నేత్రాధిదేవ
తాత్వాత్తస్య ॥

ఇతినయనశూలహరమ్.

—* అథ శాతాతపోక్తశూలరోగహరమ్. *—

శూలిపరోపతాపేనజాయతేవపుషాతనః । అన్నదానంప్రకుర్వీత తథారుద్రంజపేద్భుధః ॥ వపుషాత
నః కృశశరీరైశ్శుభః ॥ వ్యాధితరతమభావేనాన్నదానాదైర్భ్యాసః - రుద్రలక్షణం - రుద్రవిధావరిభా
షాయాంద్రవ్యవ్యం ॥

ఇతిశాతాతపోక్తశూలరోగహరమ్.

—* ఆధనూలప్రతికృతిదానమ్. *

శూలప్రతికృతిలక్షణం చ కర్మవిపాకసారే॥ అనుక్తమతురోగేషు రోషాగ్నిజ్వలితేక్షణమ్ | భూభంగ
భీషణం శక్తిః శూలం పాశాంకుశాదధత్ || చక్రఖడ్గదావజ్రశరశురధనూషిద | నాసాగ్రతతజ్జన్యా
కంపయన్పరిపాశ్వకాన్ || దంష్ట్రాధరముతందూరాద్దుగ్ధాత్మాణిమశేక్షణమ్ | ఉద్యన్నభిముఖం ధా
వక్ప్రహతుకంపార్శ్వయోఃకృశాత్ || విశీణకేశంరొగాశాంప్రతిరూపంప్రకల్పయేత్ | శతంతస్యాధక
మధకంవాహేమ్నోఃపాశాణితేనతు || తదేవప్రతిమానూనం కర్మశాంతివృత్తిస్వతిః | అతస్సత్వేన యో
దద్యాన్నహాదానంనరాధమః || ప్రతిగృహ్లాతివాతస్య దుఃఖశోకావహంభవేత్ | యేయేరోగాః ప్రబాధం
తేదేహస్థాస్థితతంతమామ్ || గృహాణప్రతిరూపంతుషహరూపైర్ద్విజోత్రమమంత్రేణానేనతందద్యాత్పూ
వకరీత్యాకృతావకనమ్ || బాధమిత్యేవగృహ్లాయాత్తద్యూపంవ్యాధిభిస్సహ | ఆచార్యం యజమానస్తుతి
నుయాయాచ్యతంపదమ్ || అనుక్తమతురోగేష్విత్వాది-యత్రరోగప్రతిమావిశేషంనాభిధాతం - తత్రరో
గప్రతిమామేవం విధలక్షణోపేతాంకుర్యాదిత్యధః || శక్త్యదికందధత్-స్థితమిత్యధః - దధద్యచ్ఛత్ || సిన్ధ
స్వరూపంపరిభాషాయాంబోధ్యవ్యం || కర్మశాంతివృత్తిస్వతిః - ఎవమన్యత్రాపి కర్మవిపాకశాంతిమస్వ
తస్మామాన్యన్యాయేన ప్రాప్తత్వాత్ప్రతిమానంకర్తవ్యమిత్యధః || యద్యప్యేవంతథాప్యత్రచాన్యత్రచ
వ్యాధిగురులఘుభావాపేక్షయా || శక్త్యశక్త్యద్యనుసారేణ ప్రతిమానం కల్ప్యం || నహ్యశక్యంవిదధాతిశా
స్త్రం- ఎతచ్చస్వతంతి పదాత్తదా || దేశంకాలంతథాత్మానంద్రవ్యంద్రవ్యప్రయోజనమ్ | ఉపపత్తిమవస్థాం
చక్షాత్వాశాచంప్రకల్పయేదితిబోధాయనవచనేనశాచపదసోప్యం లక్షణార్థజ్ఞానమవగంతవ్యం || యేయే
రోగాశ్చిదానవంత్రః- పూర్వరీత్యాకృతార్చనంతి | ఆతంకౌదేవతాతత్రేత్యాగభ్యపరిభాషాయాం వ్యాధి
ప్రతిమాదాన విధాపుక్త ప్రకారేణేత్యధః || శతంపదమితి || శతంపదానీత్యధః - సముదాయాపే
క్షయైకవచనం-

ఇతిశూలరోగమారప్రతికృతిదానమ్.

మాతాపుణ్యచరిత్రకీర్తివిభవాయస్యాంబికానామతత్కల్యాపరమూర్తిరార్యచరితశ్శ్రీపెద్దిభట్టఃపితా |
సోయంకౌశికవంశధూషణమణిః శ్రీభట్టవిశ్వేశ్వరో, వేదస్తాత్మమతేనయేచ సపదే వాక్యకృతీవధకే ||
మతిశ్యేషాంశాస్త్రోప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిః పరాశీలంశ్లాఘ్యంజగతితుజవస్తైకతేపయోచిరంచిత్రేతేషాం
మృకురతలభూతేష్టిమియాదియంవ్యాసారణ్యప్రవరమునిశిష్యస్థభణిః || మహాణవాభ్యే మహితే ప్రబుధ
మాంధాత్మనామ్నోమదనాత్మజస్య || సతక-మహామణిక్యగణేన పూజితాపూజాఃప్రసన్నానవమస్తరంగః ||

తి శ్రీ సంహితపారిజాత కఠారిమల్లెత్యాది చిరుదవిరాజమాన శ్రీమదనఘాపాలపుత్ర

మాంధాతుర్నిబంధే మహాణవాభిధానే కర్మవిపాక

నవమస్తరంగః.

కమణవిపాకగ్రంథే— ఉశమతరంగ ప్రారంభః.

—* అథజ్వరహరణి, *—

తత్రగాగ్యః॥ శీతజ్వరహరమ్॥ యేపునఃకూరకమాణఃపాప్తానోమందచేతసః । తేభవేయస్సదా శీతజ్వరవంతస్తదేనసః ॥ శాంతయేయతసంఖ్యాకంప్రకుర్యాత్ప్రియతోజపమ్ ॥ జాతవేదసమంత్రేణబ్రాహ్మణాన్భోజయేత్తతః ॥ సురామాంసోపహారాద్యైబలిస్సర్వత్రశస్యతే॥ సహస్రకలశస్నానంశశభోజనమేవచ॥ సదాశీతజ్వరవంతృత్యాది ॥ ప్రతిదినంశీతజ్వరయుక్తాః- జ్వరప్రాదుర్భావకాలేశీతజ్వరపూర్వకజ్వరేణయుక్తాశ్చిత్త్యధః ॥ జాతవేదసమంత్రేణజపంకుర్యాద్దిశాంతయే ॥ తత్రాయత సంఖ్యాకమిత్యుపలక్షణం ॥ రోగగురులఘుభావేనజపెగురులఘుభావఃకల్ప్యః॥ ఎవంబ్రాహ్మణభోజనేపి-జపాంగామపరామభిషేకాంగాంగాంసురాదిభిర్భువిరధికారభేదేన సహస్రకలశస్నానంతునమకానువాక్తైరిశ్వరస్య-పురుషసూక్తంఽపి- శీతజ్వరేతథాకుర్యాదభిషేకం హరైబుధృతి ॥ కమణవిపాక సంగ్రహేభి ధానాల్ ॥ నమకానువాకానామృష్యాదీనతథారుద్రాభిషేకప్రకారశ్చపరిభాషాయాండ్రప్రవ్యః - పురుషసూక్తద్యపితత్రైవద్రప్రవ్యః । జాతవేదసమంతస్య - కశ్యపఋషిః - జాతవేదాగ్నిదేవతా - త్రిష్టుష్ఠందః- విహితాభేదవినియోగః - జాతవేదసేసునవామేత్యాది ॥

ఇతి శీత జ్వర హరమ్.

—* అథోష్ణజ్వరహరమ్. *—

కమణవిపాకసంగ్రహే॥ మంగళేమచకాలేమ సతతకోపవాన్నరః । ఉష్ణజ్వరాభిభూతస్స్యా త్తత్పాపస్యాపనుశ్చయే ॥ సహస్రకలశస్నానంరుద్రచేదేశస్యకారయేత్ । బ్రాహ్మణాన్భోజయేచ్ఛక్త్యా జపేద్యై జాతవేదసమ్ ॥ తథామాహేశ్వరతంత్రేపి ॥ ఉష్ణజ్వరేమహేశస్యప్రకుర్యాదభిషేచనమితి ॥ రుద్రదేవ శతరుద్రదేవమకానువాక్తైరిత్యధః- అస్యాషాఢిపరిభాషాయాండ్రప్రవ్యంజాతవేదస్యతుజప శీతజ్వరహర- జాతవేదసగ్రహణం మృత్యుంజయస్యాప్యపలక్షణం ॥ అస్యత్వాషాఢి త్రైత్తరీయ శాఖానుసారేణ పరిభాషాయాంకూశ్మాండపూమవ్రకరణేభ్యధాయ - అత్రాశ్వలాయనశాఖానుసారేణాభిధీయతే ॥ తస్మింబ కాయజామహాశ్చత్యస్య వసిష్ఠఋషిః - మృత్యుంజయరుద్రోదేవతా- అనుష్టుప్తందః- వినియోగః ॥

ఇత్యుష్ణజ్వరహరమ్.

—* అథశాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్. *

దేవద్రుమహరస్యైవ జాయతేవివిధజ్వరః । జ్వరోమహజ్వరశ్చైవరద్రోదైష్ట్యవసేవ ॥ జ్వరేరుద్రజ
పంకుర్యాన్మహారుద్రంమహజ్వరే । మహారుద్రంజపేద్రాద్రదైష్ట్యవేతుద్వయంజపేత్ ॥ జ్వరేతురుద్రజపమి
త్యాది ॥ మహారుద్రలక్షణాతి రుద్రానువాకానామాపాదివపరిభాషాయాముక్తం - మహారుద్రంజపే
ద్రోద్రగతిః । రుద్రసంబంధినిమహేశ్వరజ్వరైకతినతమేతినాధ్యజ్వరైవమహారుద్రసహస్రనామాపా మాజానవి
ష్ణుహృదయస్తోత్రాణిపరామృత్యంతే - అతస్తద్వయంవిష్ణుసంబంధంచశతరుద్రపురుషసూక్తాదిజపేత్ ॥ శత
రుద్రాదీనిపరిభాషాయాందశికాతాని॥

ఇతిశాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్.

—* అథసవజ్వరహరమ్. *

కుంభదానం॥ అగారదాహీజ్వరవాన్జాయతేతత్రసిక్ష్మః । నవకుంభంసమాసీయమృత్యుయంచాద్రణంద్య
ధమ్ ॥ లోహితంకాష్ట్యైకహితంస్థాపయేత్తండులోపరి । పరిమాణంతండులానాం ద్రోణపంచకమివ్యతే॥
విశుద్ధాస్తండులాగ్రాహ్యఃశ్వేతవస్త్రేణవేష్టయేత్ । మధునాపృథవాశ్చనఖండేనాధగుడేనవా ॥ త్రైతనాథాం
భసావాతంపూరయేచ్ఛక్తితోనరః । శ్వేతపుష్పైరచయేత్తంగంధపుష్పైస్తథాపరైః ॥ హేమశ్చపూ
వవతాగ్ర్యఃసమిదాజ్వరరూతకటః । సువజ్ఞేనయథాశక్త్యాబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ ॥ తస్మైహుత
వతేస్సత్రశుతశీలాయతంత్రకమ్ । మంత్రేదానేనవిధివత్సూచయేచ్ఛజ్వరీనరః॥మహేశదేవదేవేశవాసుదేవ
రాత్మర । కుంభేనానేనదత్రైవజ్వరఃక్షీప్రంప్రశామ్యతు ॥ ఎకాంతరంసన్నిపాతంతృతీయకచతుర్థికౌ । పా
క్షికంచూసికంవాపి సాంవత్సరికమేవచ ॥ నాశయైతంమమక్షీప్రంవాసుదేవమహేశ్వర । ద్రోణపంచక
మిత్యాది - ద్రోణస్వరూపంప్రమాణప్రకరణేద్రవ్యం - శ్వేతవస్త్రేణవేష్టయేదితి - కుంభమిత్యన్వయః -
కుంభంగంధపుష్పైస్తథాపరైరితి - అపరైరక్తపీతాదిభిరీత్యథాః హేమశ్చ పూవవదితి ॥ పూ
ర్వోక్తప్రకారేణసచప్రకారశ్శూలహరత్రిశూలదానేద్రవ్యం - తిలస్తానేచరురిత్యేతావాన్విశేషః - కుం
భదానమంత్రస్యరుద్రవిష్ణుప్రకాశకత్వాశ్శుభంభ పూజాపిరాద్రేణ దైష్ట్యవేనవామంత్రేణకతవా - హే
మోపనయారన్యతమేన - తత్రరాద్రవైశ్వపంచాక్షరః - శూర్వోగహరత్రిశూలదానేద్రవ్యం - రుద్ర
గాయత్రీదవ్యహరీమామహేశ్వరదానేవక్యతే - అన్యేచత్స్రీంబకమిత్యాదయః - పరిభాషాయాం దశికా
తాః - వైష్ణవాదిపితద్విష్టోః పరమపద మిత్యాదయస్తత్రైవదశికాతాః - నారాయణాష్టాక్షరమంత్రస్తు
అంత్రవృద్ధిహరనారాయణయూతికదానైరూప్యతే॥ గోవాలమంత్రస్తునక్తాంధ్యహరే - సువజ్ఞేనయథాశ
క్త్యేతి - సువజ్ఞేనయతంకుంభంనివేదయేదిత్యన్వయః - మహేశదేవదేవేశత్వార్భ్యశ్లోకద్వయం దాన
మంత్రః ॥

ఇతిసర్వజ్వరహరకుంభదానమ్.

—* అథజ్వరతపణమ్. *

తత్రాయంత్రమః ॥ గోపందసంజ్ఞకంకంచనతాపసంతథా పుత్రంతాపసాంతరంచ తిలోదక్తైరంజలిత్రయ

దానేనపృథక్పృథక్తర్పయిత్వాపశ్చజ్వరానుసారేణఅష్టాత్తరశతాద్యయుతాంతం జ్వరముద్దిశ్యకథావ్యం-
జ్వరతపఃకేరక్తాక్షతావారకృత్పూణివాగ్రాహ్యజి - తతతితపఃకథాంతం ॥ యోసాసరస్వతీతీరేకు
త్సగోత్రసముద్భవః | త్రిరాత్రజ్వరదాహేన మృతోగోవిందసంజ్ఞకః ॥ జ్వరాపనుత్తయేతస్మైదదామ్యే
తత్త్రిలోదకం | తథా ॥ నచ్యాంచనమదాతీరే అపుత్రస్రావసోమృతః | రాత్రాజ్వరవినాశాయదద్యాంత
స్మైత్రిలోకమ్ ॥

ఇతిజ్వరతపఃకథాంతః.

—* అథజ్వరప్రతికృతిదానమ్. *

త్రిపాద్యస్తప్రహరణప్రిశిరారక్తలోచనః | సమేప్రీతస్సుఖందద్యాత్సర్వామయసతిజ్వరః ॥ భస్మప్ర
హరణోభస్తాయుధిత్యథః - పూజాదివిధానంత్యాతంకౌదేవతా తత్రేత్యాధ్యపరిభాషాయాం వ్యాధిప్ర
తిమాదానవిధాపుక్తం ॥

ఇతిజ్వరహరప్రతికృతిదానమ్.

—* అథశ్వాసఖాసహరాణి. *

అత్రనిదానంతుః ఉమామహేశ్వరసంవాదే ॥ కృతశ్శ్వాజాయతేమత్యఃకఫవాక్శ్వాసఖాసవాక్ | ఉ
ష్ణజ్వరీచసిత్యంహిపిత్తరొగ సమన్వితః ॥ ఎతన్నివృత్తికమకవిపాకసముచ్చయే ॥ చాంద్రాయణవ్రతంకు
ర్యాత్పంచాశద్విప్రభోజనమ్ | అగ్నిందూతాదిసూక్తేనచరుణాసపిషాయుతమ్ ॥ అష్టాధికంతుజుహుయా
దుక్తరొగస్యశాంతయే | అన్యచ్ఛవాయుపురాణే ॥ తద్విష్ణోరితిసూక్తేనజపంకుర్యాద్విజోత్తమాక్ | పూ
జయేద్భోజయేద్దద్యాత్తన్తనానన్యమానసశితి ॥ చాంద్రాయణస్వరూపం కృచ్ఛప్రకరణేభ్యధాయ ॥ చరు
ణాసపిషాయుతమితిప్రత్యేకంసంబధ్యతే - అగ్నిందూతమితి సకలం హేమామమంత్రః - ప్రత్యేచంవా ॥
అయంచవ్యవస్థితోవికల్పః - వ్యాధికక్త్యాద్యాధిక్యాత్సుకంసకలం - అల్పత్వేప్రత్యేచమితి ॥ ఎవరసవక్
త్రవెదితవ్యం - తద్విష్ణోరితిసూక్తేనేతి ॥ తద్విష్ణోఃపరమిత్యుచాప్రాతర్మజ్జావిబోధయేత్యేతత్సుక్తంలక్ష్య
తే - తదంతగతత్వాత్తస్య - ఎకస్యాస్తస్యాఋషస్సుకంవ్యవదేశాభావాచ్చ - తన్తనాశితి ॥ దానంద
ద్యాదిత్యథః - తచ్చదేయంమధు సపిషాహారణ్య వాసాంసి ॥ తత్రమధుదానమంత్రః - యస్తాప్తిత్రో
జాంత్రాధైత్యంప్రీతిందేహ్యామృతోద్భవమ్ | మథోతవప్రదానేనపాహిమాందుఃఖసాగరాత్ ॥ ఆజ్యాదిదా
నమంత్రాస్తుప్రాయశ్చిత్తోపక్రమఃకథాప్రదర్శితాః - అగ్నిందూతమితిసూక్తస్యద్వదశర్చస్య మేధాకథిఋ
షిః - అగ్నిదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - విహితాథేవియోగః - అగ్నిందూతంవృణీమహాత్మ్యాదిప్రాత
ర్మజ్జావిబోధయేత్యేకవింశత్యుదస్యసూక్తస్యమేధాకథిఋషిః - ఆదిత్యతస్సరిశ్వస్యశ్చతస్సరిస్సావిశ్వో న్దే
ఆగ్నేయా - ద్వేదేవీనాం - ఎకేంద్రాణీచరుణీనాం ద్వేద్యావాప్యథివ్యా - ఎకాపాథికవీ - వక్షోష్ణవ్యః - గా
యత్రీచ్ఛందః - విహితాథేవియోగః - ప్రాతర్మజ్జావిబోధయేత్యాది ॥

ఇతికఫజ్వరయుతశ్వాసఖాసహరాణి.

—* అథక్రకారాంతరేణశ్వాసఖాసహరమ్. *

కవఃవిపాకసగ్రహే॥ కరుడైతాదిదేశేషుకాలేషుగ్రహణాదిషు | మహాదానాగ్గప్తీయోఽసిద్ధి
శ్శధవాస్వయమ్ ॥ అపాత్రభూతోదాతృభ్యోఽసిద్ధేభ్యశ్చమానః | సహమశ్వాసఖాసైశ్చ కుశీస్త్రీమిభిస్త
థా ॥ కంఠాత్కాయైఃపీడ్యేతతతద్రోగభ్యశాంతయే | మహిషీయమదైవత్యాందద్యావృత్తానిసారతః ॥ రా
ష్ట్రంయద్దీయతేదానంతత్సమగ్రమిహైవహీ | తత్సమగ్రంతుదోషాయభవశిహపరిత్రవ ॥ జపేచ్ఛపారు
షంసూక్తంనామ్నంచైవసహస్రకమ్ | ఉద్యంత్యచావదర్వాజ్యహోమశ్చాప్యోత్తరాయుతమ్ ॥ హిరణ్యగ
త్సవాసాంసిహంచాశద్భ్రభోజనమ్ | సహస్రకలశస్నానం ప్రకుర్యాద్రోగశాంతయే॥ సిద్ధానిత్యాదిని
సిద్ధానికాలపురషాదీనిస్వయమపాత్రభూతో వెదనిత్యకమానస్తానాదిరహితః పతితోవా - అసిద్ధాని
భూధనాదీనివా అనాపదిగ్గప్తీయాన్నిసిద్ధేభ్యోదాతృభ్యః పతితాదిభ్యః - మహిషీదానప్రకారః - పరిభా
షాయాంచయవస్తుస్వరూప నిరూపణేద్రవ్యవ్యః - మహిషీదానమంత్రస్తు॥ కాలమృత్యుస్వరూపాంతాంమహి
షీంరక్తభూషణాం | సాలంకారాంప్రదాస్యామిమమశాంతింప్రయచ్ఛతు ॥ పురుషసూక్తసహస్రశామఉద్య
న్నద్యేత్యచానావృష్యాదిపరిభాషాయామేవనిరూపితం-అత్రివ్యాధిగురుఃఘటావన మహిషీదానాదీని తమ
స్తానివాయోజ్యాని॥ ఇతి ప్రకారాంతరేణశ్వాసఖాసహరమ్- పిశునోనరికస్యాంతేజాయతేశ్వాస ఖాసహర
ఘృతంతేనప్రవాతవ్యంసహస్రపలసంఖ్యయా ॥ ఉద్యన్నద్యజపఃకార్యో హోమశ్చవర్వాజ్యయోరపి ౧౮౮
స్వరూపం- ఉద్యన్నద్యత్యచశ్చపరిభాషాయాముక్తం- జపహోమయోస్సంఖ్యాతో గానుసారేణకల్ప్యా॥

ఇతిశాతాపోక్తశ్వాసఖాసహరమ్.

—* అథశ్వాసఖాసహరధ్వజపాశదానమ్. *

పద్మపురాణే॥ శ్వాసఖాసయతోమత్యోఽబలిగ్రహణతోభవేత్ ॥ బోధాయనః ॥ ధ్వజంపాశంపలైకేన
కుర్యాత్తురిజతేనవా | పలాధేనాథవాశుద్ధేస్ఫటికోపమమాదరాత్ ॥ రత్నైర్మూరకతైస్సమ్యగ్బద్ధమంగే
మసర్వతః | కుంభేచస్తాపయేత్తత్రతిలానాంద్రోణంపఠకమ్ ॥ కుంభస్థోఽరిసంస్తాప్యధ్వజంపాశంచ శోభ
నమ్ | నిష్కద్వయయుతంతంతుబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ ॥ వస్త్రేణవెష్టయేత్కుంభంగంధపుష్పాత్తతార్చి
తమ్ | శుభచిత్తసమేతాయశోత్రియాయకుటుంబినే ॥ వరుణస్యతథావాయోఃప్రీత్యథకంవినివేదయేత్ | న
మఃపాశభృతేతుభ్యంనమోద్వజకరాయతే ॥ జలాధిపతయేతుభ్యంవాయోసర్వజనస్త్రియ | యువయోఃప్రీత
యేదత్తద్ధ్వజపాశౌసురాచితౌ ॥ శ్వాసఖాసోహరేతాంమేప్రీతౌనవజనాశ్రయా | యదాతు రజతేన
తదాశుద్ధస్ఫటికపమం - అంగేవ్వవయవేమతత్తస్మిదేశేమమరతత రత్నైర్బజద్ధం. యుక్తంధ్వజపాశంచ
కుర్యాత్ - కుంభంచస్తాపయేత్ - కుంభంచద్రోణతిలానాముపరిసంస్తాప్యతస్మికుంభస్థోపరిధ్వజంపాశంచ
నిక్షిపేత్ - కీర్త్యమిత్యతాహ-నిష్కద్వయయుతమితి॥ నిష్కద్వయంసువణకంరజతంవానిష్కద్వయధ్వజ
పాశౌచకుంభస్తాపయేదిత్యథః- బ్రాహ్మణాయనివేదనం - కుంభాదిపూజానంతరమేవ॥ పూజాప్రకార
మాహ॥ వస్త్రేణవెష్టయేదితి - తత్రకుంభేవరుణవాయూతత్తత్ప్రకాశక మంత్రాభ్యామేవ యోగశోపచారైః
పూజయిత్వాధ్వజపాశౌచనామమంత్రేస్సంపూజ్య ॥ నమఃపాశభృతేతుభ్యమిత్యాది మంత్రేణ ధ్వజపాశౌ

ఉక్తలక్షణాబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ || ద్రోణనిష్కయోర్లక్షణంపరిమాణప్రకరణేద్రష్టవ్యం - చరుణ
వాయవ్యమంత్రోనవగ్రహమఖప్రకరణేదశకేతా ||

ఇతిశ్వాసఖాసహరధ్వజపాశదానమ్.

—* అధశ్వాసఖాసమూర్తిదానమ్. *

తల్లక్షణంకర్మవిపాకసారే || శ్వాసస్త్రీబాహుఃపాశాక్షకమండలుయుతోజ్వలక్ | ఖాసఃకూర్మాంగ
సంస్థానోదీర్ఘదండధరఃకృశః || కరేణనాదయశ్శుంఠాంఽపకృతాయోఽభీషణః | శ్వాసస్త్రీబాహురితి || అ
త్రవిశేషానుపాదానాద్దక్షిణపాశ్వేకబాహుద్యయంవామేత్యేకోబాహుః- ఎవమన్యత్రాపివిషమ బాహుస్థల
విజ్ఞేయం || కూర్మాంగసంధానఃకూర్మభవసంకుచితాంగఇత్యధికః-యదాశ్వాసఖాసయోరైవమూర్తికా
స్తదాత్రిబాహుస్సంకుచితాంగశ్చేత్యేవంవక్తవ్యః - ఎతత్ప్రతిమాపూజావిధానంతు - అంతకొదవతాత్రలే
త్యారభ్య పరిధాసాయామక్తం ||

ఇతిశ్వాసఖాసహరప్రతిమాదానమ్.

—* శోభహరణి. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || శోభకృచ్ఛ్రీయంకుర్యాద్ధాయత్యాఅయతంజపః | తిలహోమ సహస్రంచ
జపేన్మృత్యుంజయంతిథా || తిలహోమస్తువ్యాహృతిః గాయత్రీత్యంబకమంత్రాదామృష్యాదితథాకృచ్ఛ్రీలక్ష
ణంచపరిథాసాయాంద్రష్టవ్యం - మృత్యుంజయజపసంఖ్యాపీసహస్రం ||

ఇతికర్మవిపాకసముచ్చయోక్తశోభహరమ్.

—* అథకర్మవిపాకసంగ్రహాక్తశోభహరమ్. *

అద్రోణాగేశేనదీతీరభాయాయాంపుశినేచయః | మాత్రంపురీషంవశ్మికేయఃప్రమంఛెజ్జలపితా || శ్వయ
ధుశ్యాధిమాప్తోతీత్యేవమాహసదాశివః | భాయాయామితి || వృక్షదేవాలయచ్ఛాయాయాంమాత్రపురీషం
స్మీవనాదెరుపలక్షణంఅద్ర్యాదీగ్రహణంపుబద్ధానోపలక్షణార్థం- ఇంద్రంవఇతిమంత్రంహిజపేదప్రోత్తరా
యుతమ్ | ఆపోహిష్యేఃహామస్సౌ శ్చరుడాసపిషాయుతమ్ || ఇంద్రంవోవిశ్వతప్పరీత్యేవః పరిధాసా
యాం నవగ్రహప్రకరణే లోకపాలమంత్రేమద్రష్టవ్యః - ఆపోహిష్యేత్ప్రస్తుపరిధాసాయాంరోగత్రతిమా
దానవిధాద్రష్టవ్యః- చరుడాసపిషాయుతమితిప్రత్యేకంసంబధ్యతే - వ్యాధికరతమభావేన హిమసంఖ్యా
యాన్యునాధికభావః పరికల్ప్యః ||

ఇతికర్మవిపాకసంగ్రహాక్తశోభహరమ్.

—* అథశోభహరవస్త్రదానమ్. *

తత్రవృద్ధబోధాయనః॥ విఘ్నకర్తాచభోక్తృజాంశోభితవమానవః॥ తస్యకర్మవిఘ్నకర్తృకంవ్యాధినా శనమత్తమ్ ॥ దానంవత్స్యాన్యశేషేణసర్వశోభవిశనమ్ । తౌమవస్త్రంసమానీయబహుమూల్యసముద్భవమ్ ॥ ముక్తాఫలానిబద్ధీయాద్వస్త్రప్రాంతేనమంతతః । కుంకుమేనాంకితం సవ్యకరార్పూరాగరుధూపితమ్ ॥ తండులోపరిసంస్థాప్యతండులాంశ్చస్త్రశక్తితః । ఉపచారైష్టిదశభిరాచార్యఃపూజయేత్తతః॥ హేమంవాపిప్రకవీతసమిదాజ్యతిలైఃక్రమత్ । ఉద్బుధ్యస్వతిదంవిష్ణురథవ్యాహృతీభిస్తథా॥ మంత్రైఃక్రమేణ జహుయాత్స్విప్తకృచ్ఛతతఃపరమ్ । హుత్వాహుత్వాతుసంపాతంపాతేనర్వంనివేశ్యమ్ ॥ సంఖ్యాచాష్టాత్తమశతమష్టావింశతిరవవా । సంపాతేనాంగమున్నజ్యాత్సర్వమేవహిరోగిణః ॥ అక్షిభ్యామితిసూక్తేన యథాలింగంతదైవచ । వాససామాజకనంకుర్యాన్మాజకయెద్దభకముష్టినా ॥ ఆచార్యాధాతద్యస్త్రం దద్యాచ్చైవనదక్షిణమ్ । మంత్రేణానేనవిధివద్దక్షిణాభిముఖశ్చుచిః ॥ ఋషీణాంప్రవరోగస్త్యోలోపాముద్రాపతిఃప్రభుః । తౌమవస్త్రప్రదానేనతుష్టివ్యాధింవ్యభోహతు॥ బ్రాహ్మణేభ్యస్తదాతేభ్యోదద్యాచ్చక్త్యాదదక్షిణమ్ । తతస్సాన్విత్వాశుచిభూతోవస్త్రమల్యోపశోభితః॥ బ్రాహ్మణైఃకంఠభిస్సాన్వయంఘం జీతసుసమాహితః । తండులాశ్చస్త్రశక్తితః॥ భవంతీతిశేషః - ఆచార్యంపూజయేదితి ॥ తౌమవస్త్రమగస్త్యదైవతమాచార్యః పూజయేదిత్యర్థః ॥ అగస్త్యః ॥ ఖనమానశ్చగస్త్యాంతేవాసీ బ్రహ్మచారి ఋషిః- రుద్రాదేవతా- అథవా - అగస్త్యప్రీతయేవాసాదీయశ్చితివస్త్రపూజాయామగస్త్యోదేవతా . త్రిమృశ్చందః - వాసఃపూజాయాంవినియోగః - అగస్త్యః ఖనమానశ్చాత్మది ॥ ఉద్బుధ్యస్వతిదంవిష్ణువ్యాహృతీనాంపరిభాషాయాంనవగ్రహప్రకరణేకాశ్చాండ్రప్రకరణేచామాదిదశకీతమ్ - తథాస్విప్తకృద్ధోమస్య చహుత్వాహుత్వాచసంపాతానీతి- యదాజ్యహోమస్తదాప్రత్యాహుతిహోమానంతరంసంపాతాజ్యబిందూన్పాత్రాంతరెస్థాపయేత్॥ తేనసంపాతాజ్యబిందుసముదాయేనరోగిణస్తర్వం గాత్రం పరిమాజకయేత్- కేనమంత్రేణ- అక్షిభ్యామితిసూక్తేన- ఏతచ్చసూక్తంపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధాదప్తవ్యం- గాత్రపరిమాజకనద్రవ్యమాహ॥ వాససామాజకనంకుర్యాదిత్యాదిపూజితవాససావస్త్రాంతరెణవాప్రథమవాససా పరిమాజకనం ॥ పశ్చాద్దభకముష్టినా - తద్వస్త్రంపూజితవస్త్రమాచార్యాదుదద్యాత్ - ఆచార్యయేతి ప్రతిగృహీతురుపలక్షణం- తచ్చదానంసదక్షిణంభవతి ॥

ఇతిశోభహరవస్త్రదానమ్.

—* అథశోభహరప్రతిమాదానమ్. *

తల్లక్షణం కర్మవిపాకసారే॥ శోభఃపంచకరస్మిత్యోదశాక్షశ్శరచాపధృక్ । దధానశ్చురీకాంఘంటాంకు లిశంపకృశస్త్రా॥ పంచకరశ్చితి॥ దక్షిణేత్రయఃకరాః - వామద్వవితి॥ పంచపూజావిధానంతు- ఆతంకొదేవతా- తత్రేత్యార్థపరిభాషాయాముక్తం- వ్యాధిప్రతిమాదానవిధా ॥

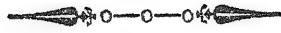
*

ఇతిశోభహరప్రతిమాదానమ్.

—* అథపాండురోగహరమ్. *

దేవద్విజద్రవ్యహరీ పాండురోగిభవన్నరః | కృచ్ఛాతికృచ్ఛేకుర్యాత్సఃచాంద్రాయణమతంద్రితః || కుర్యాత్
సూర్యశ్రాంతపూజామంచస్వణచాంద్రదేవవాససీ | బ్రాహ్మజేభ్యోయథాశక్తిపాండురోగస్యశాంతయే || దే
వద్విజత్యాది || దేవాశ్చద్విజాశ్చచాంద్రంరజతం- కృచ్ఛాదికూత్సాండహోమపర్యంతానాంస్వరూపాణి - త
థాసువణాదిదానమంత్రాశ్చపరిభాషాయానిరూపితాః ||

ఇతిపాండురోగహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథశివోపేదనాసహితపాండురోగహరమ్. *

కమవిపాకసంగహే || అగ్నిష్టేమాదికమాణిప్రక్రమ్యనసమాపయేత్ | సపాండురోగిభవతిశివోపేద
నవాంస్తదా || కృచ్ఛాతికృచ్ఛేకుర్యాత్సఃచాంద్రాయణమతంద్రితః | శతంచభోజయేద్విప్రాస్తృప్తాస్తే
నయథేషితమ్ || కృచ్ఛాదిలక్షణానిపరిభాషాయాముదీరితాని ||

ఇతి శివోగ సహితపాండురోగహరమ్.

—* అథపాండురోగహరపృథ్వీవానమ్. *

తతశానకః || అంత్యజాగమనేమత్యః పాండురోగీప్రజాయతే | వత్సామితత్ప్రీతికారందానహోమాదిక
మణా || పలత్రయేణకుర్వీత రజతేనవసుంధరామ్ | తదభేనాథవాకుర్యాద్విత్తశాత్యంనకారయేత్ || స
పవతవనాంకృత్సాంసముద్రపరివేష్టితమ్ | నవరత్నానితీప్యశ్వేతవస్త్రేణవేష్టయేత్ || కాంస్యపా
తేనితీప్యపలాష్టకవినిమిత్తే | ధేవీనూవాహయేత్తతసర్వాధారాంహరిప్రియామ్ || ఎహ్యేహీ దేవిభా
త్యత్వంరూప్యేష్టికసమ్యగావిశ | సహితావర్షతైర్ద్విపైస్సముద్రైస్సమనోహరైః || ఏవమావాశ్యాతాందే
వీంధమాత్రైస్సమచయేత్ | ఉపచారైస్సోడశభిరాచార్యస్సవశాన్త్రువిత్ || హేమామంచాపిప్రకుర్వీత
సమిదాజ్యతిలైరపి | భూమిభూమేష్టిమంత్రేణసమిద్ధోమఃప్రకీర్తితః || తదా || భూమిభూమిమగాదిత్యపి
మంత్రః ప్రకీర్తితశ్చగ్నాజుహుయాత్సపిహేతితైః | అగ్నేరుత్తరతశ్చాపి కుంభంపస్త్రేణవేష్టితమ్ || స్థాప
యేద్రణంశుభ్రీమశ్వస్థానాదిమృత్రికామ్ | ప్రక్షిప్తేచ్ఛతథాశుద్ధవారిడౌపరిపూరితమ్ || సముద్రజ్యేష్టాం
వమాదిభిమంత్రైరభిషేకందకారయేత్ | శన్నోవాతానువాకనశాంతిచాపిప్రకల్పయేత్ || అభిషిక్త
స్యచాంగాని వస్త్రేణపరిమాజయేత్ | అక్షిభ్యామనువాకేన యథాలింగంప్రదశ్శకమ్ || ఆచార్యాదుః
తాంపృథ్వీందద్యాద్రాగీసమాహితః | మంత్రేణానేనవిధీవత్ప్రాజ్ఞుభామహ్యుదజ్ఞుభాః || ధరాధరిత్రీభూ
తానాంవరాహేణోద్ధృతాపురా | రత్నగర్భాసముద్రైకవసనాసవశోభనా || దానేనానేననుప్రీతా
పాండురోగంవ్యపోహతు | పలత్రయేణకువీతేత్యాది || పలస్వరూపంపరిమాణప్రకజేద్రవ్యమ్ || గంధా
దిభిఃసమర్చయేదితి | అర్చనంతభూమిభూమేష్టిత్యాదిమంత్రేణ - అస్యమంత్రస్యాగ్నిఋషిః - భూమిదేవ
వతాండపరిష్టాగ్భృహతిపూజాయాంనియోగః - సమిద్ధోమత్త్యాజ్యతిలహామయోరప్యుపలక్షణం - అథ

—* ఆథాంతవృద్ధిహరమ్. *

నారాయణదానం || తచ్చబ్రాహ్మణప్రోక్తే- యజ్ఞః క్షుకరోమత్యోజాయతేచాంతవృద్ధిమాకామత్యో
మితత్ప్రసీకారందానహేమామాదికమకథా || కుర్యాత్స్వర్ణమయీం మూతికం శుభాం నారాయణస్యశు-
భ్యావహారికసింహాభ్యామేకేనాథశదధకతః | నారాయణమూతికలక్షణంపాంచరాత్రాగమే || నారాయ
ణేవతుగ్భహశంఖదక్రంతథోత్తర | దక్షిణేశుగదాంపద్మంనీలజీమూతసన్నిభమ్ || వామేశ్రీవల్లకీహ
స్తాతుష్టిఃపద్మకరాపరేతి || నారాయణేశంఖాదీనివివృతే - కథమశ్యతఆహ || శంఖమిత్యాది - ఉత్తరే-
వామభాగేశంఖమధస్తాత్ - చక్రముపరిదక్షిణే - దక్షిణభాగఉపరిగదా - పద్మమధస్తాత్ ఎవంచత్పమదా
హుమవివృతే-వామేనారాయణస్యవామపాశ్వేవల్లకీహస్తాహస్తద్వయస్థితైకవల్లకీముక్తాలక్ష్మీస్థాపనీయా-
అపరేదక్షిణపాశ్వేపద్మకరావక్రేకపద్మశోభితహస్తద్వయాపేక్షాశ్చక్షిస్థాపనీయా - లక్ష్మీతుష్టిప్రసాదే ఆపి
హేమమయే - ఎవంవిధాంనారాయణమూతికంవత్సమాణప్రకారేణ పూజయేదత్పాపం || ప్రత్యక్షంవగ
శ్యేనస్తాపయేతుగంకుమోపరి | శ్వేతవస్త్రేణసంవేష్ట్యగంధమాన్వైస్సమచకాయేత్ || ఉపచారైష్వేద
శభిరాచార్యోవైష్ణవశ్శుచిః | సవకశాస్త్రార్థతత్వజ్ఞోబ్రహ్మవిద్యాసుఃస్థితః || హేమమందకారయంత్ర
ఆగ్నేయాందిశిశాస్త్రం || సమదాజ్యోత్స్రేణ జహుయాన్ములవంతతః || తిలాన్వయహృతిభిహుక
త్వాసవకరోగాత్ప్రముద్యతే | రోగితథావకాయేద్యేవంనారాయణమనామయమ్ | మూలమంత్రేణ విధి
వైవేద్యంచరురిష్ణతే | సమోంతంనామసంకారంమూలమంత్రఃప్రకీర్తితః || తతస్తాంత్రప్రతిమాందగ్యా
తప్రిజ్ఞుభోవాపుష్పజ్ఞుభిః | మంత్రేణానైవ సంపూజ్య భక్త్యాపరమయా యతః || నారాయణజగ
న్నాథ శంఖచక్రగదాధర | పూజకన్తనియజ్ఞాదెర్విఘ్నాద్యదైవకృతంమమ || ఆంతవృద్ధి కరంరోగం దా
నేనానేనతోషితః | చక్రహస్తగదాపాణేశమయాశుజగత్పతే | ఎవందత్వాతుతందేవంక్షమాప్య బ్రాహ్మణం
తతః | విప్రీకాంభోజనందద్యాత్సాన్వత్పాఘంజీశబంధుభిః || ఎవంకృత్వాసమాప్నోతి సీరోగత్వం న
రోధువి | అరోగయక్త్వంనిర్మంతుసుచిరంసుఖమేదతే || ఆగ్నేయాందిశిత్యాది || నారాయణమూతికపూజా
ప్రదేశాదాగ్నేయ్యాంశాస్త్రసంభిత-స్వగృహోక్తప్రకారేణాగ్నిప్రతిష్ఠాదివిధాయేత్కథం || మూలమంత్రేణ తస్య
మదాజ్యయోహేమామః మూలమంత్రేణనారాయణమచక యేదిశ్యథా || విధివనైవేద్యమిత్యాది-విధివచ్చ
రుంసంపాద్యచరారుద్భవ్యవైవేద్యంనారాయణాయ దత్వావశిష్టేనహేమంకుర్యాదిత్యథా || విధివశ్యంపా
దనంనామ స్వగృహోక్తప్రకారేణనిర్వాపాదివిధిపూర్వకంచరుశ్రవణమ్ || నమోంతంనామేతినమశ్చబ్రాంతేస్థి
తిర్యగ్భావాన్పస్తాద్భక్ - మంత్రస్తు || ఓంనమోనారాయణాయ - అస్యమంత్రస్య నారాయణముషిః-
గాయత్రీచ్ఛందః - నారాయణఃపరిమాత్తాదేవతా - విహితాథేవనియోగః - హేమమసంఖ్యాచాష్టోత్తర
శతాది దేశకాలవయశ్చక్ర్యాద్యపేక్షయాకల్పయ్య వ్యాప్యోనావృష్యాది- కూక్మాండాది హేమప్రకరణే
తథానవగ్రహాదిహేమప్రకరణేదశితః ||

అంతవృద్ధిహరనారాయణమూతికదానమ్.

—* ఆథాంతవృద్ధిమూతికదానమ్. *

తల్లక్షణంతుకమకవిపాకసంగ్రహే || ఆంతవృద్ధిఃకృశోన్మత్యస్తేదినీమవలొకయక్ | ప్రలంబధారీశత

తంకపాలనపిజన్మభు || ప్రతిజ్ఞశబ్దేనాంత్రావిజ్ఞప్త్యంతే- అథవా|| అతద్విత్తీయ కర్తవ్యతా కలాపిరంగ
ప్రతిమాదానవిధావాతంకోదేవతాతత్రేత్యాదినాదశితం ||

*

ఇత్యాంతవ్యర్థిమూర్తిదానమ్.

అథ వ్రణహరాణి.

—* శాతాతపోక్రమస్తకవ్రణహరమ్. *

జాత్యుత్తమస్త్రీగమనాజ్ఞాయతేమస్తకవ్రణి | తత్పాతకవిశుద్ధ్యధికంప్రాజాపత్యవ్రతంచరేత్ || ప్రాజా
పత్యవ్రతంకృచ్ఛప్రకరణేభ్యధాయ ||

*

ఇతి శాతాతపోక్రమస్తకవ్రణహరమ్.

—* అథనాసికావ్రణహరమ్. *

శాతాతపః || త్రోత్రియస్త్రీవ్రసంగేనజాయతేనాసికావ్రణి | ఆచరేత్సవిశుద్ధ్యధికం ప్రాజాపత్యచతుష్ట
యమ్ ||

ఇతినాసికావ్రణహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణ నాసికావ్రణహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || కర్మకాలేకుక్కుటంచఖరాదీన్వాయశ్శతే | సనాసికావ్రణీవస్యాదాద్రీ
నేత్రశ్చజాయతే || ఉద్యన్నద్యేత్యజేనాజ్యంజుహుయాదయతంచరుమ్ | శ్రీసూక్తంచ జపేద్రతాం దూ
ర్వాజ్యోతతమిత్రితాం || శిఖాః పంచసిబద్ధీయాచ్ఛివసంకల్పమంత్రితామ్ | కర్మకాలాధిత్యాది || కర్మ
కాలేకుక్కుటఖరాదీన్బుద్ధితూర్వాకంధృష్టాపశ్చాత్తత్పాతకవిశుద్ధ్యధికంప్రాజాపత్యవ్రతంచరేత్ || ప్రాజా
పత్యవ్రతం - వ్యాధితరతమభావేనయతంతద్వయంతరికంవాకల్పమ్ || శ్రీసూక్తజపేపివ్యాధ్యాద్యపేక్ష
యాసహస్రాద్యయతాంతాసంఖ్యాకల్ప్యా || శివసంకల్పమంత్రితారతాంబద్ధీయాదిత్యన్వయః - శివసంక
ల్పమాక్తంతపరిభాషాయాంచశితం || హిరణ్యవదాంహరిణీ మిత్యేతస్యపంచదశవశస్య శ్రీసూక్త
స్యాదాచిక్షీతికదామ ఇందిరాసుతాబుషయః - శ్రీదేవతా - ఆద్యాస్తిస్రీసుప్త్యభి - ఎకప్రస్తారపంజ్జిః -
ద్యేతిమృభా - సప్తమ్యావ్యాతినుమృభాః - అంత్యాప్రస్తారపంజ్జిః - జపేవినియోగః - హిరణ్యవదాం
హరిణీమిత్యాది - అథాస్యైవసూక్తస్యఫలశ్రుతిః - యశ్చ చిప్రయతోభూత్వా - స్వతంతంజపేదిత్యాదిఫలశ్రుతిః ||

ఇతిప్రకారాంతరేణనాసికావ్రణహరమ్.

శుమతేనచ | సంభోగానంతరంత్రేవ వేదశాపురుషస్యచ | దవ్యాక్షిలవృషంగంవై మధుసఖిస్తిలాసవి |
 ప్రణదోషేజేతి || ప్రణదోషేణయక్తాభవేతిత్యథః - సంభోక్తుంనతవతతిశ్యభిరానాదధాణదేవప్రణంచ
 శబ్దాత్ ప్రీపురుషయోరుభయోరపిత్రివేదనాభవతి || లాహితోయస్తువజేనముఖేపుణ్యేనపాండురః | స్వే
 తేఘ్నః సాశాభ్యాం సనీలావృషఉచ్యతే || ఎవలక్షణలక్షితాభావజ్ఞేనసీలాగ్రాహ్యః || వృషదానమం
 తస్తు || నవగ్రహప్రకరణేదప్యవ్యః ||

ఇతిభగవద్రహరమ్.

*

—* అథభగంధరహరమ్. *

నరాహపురాణే || యోగ్యహీత్వాద్విజోమోహాన్నియక్తాధమకాన్యయే | భగంధరంభవతస్య హ్యభ
 మకంవదతోముఖే || యోగ్యహీత్వేతి-యోలాభాదుతో-చంగ్యహీత్వాధమకాన్యయేనియుక్తస్సన్నధర్మం వద
 తి || తస్యాధమకంవదతోభగంధరౌభవతీత్యథః - పద్మపురాణే | ఆచార్యభార్యాగమనాన్భగంధరయుగోభ
 వెత్ | అత్రప్రతిక్రియామాహ || వృద్ధగౌతమః || మాణిక్యంపద్మరాగందవజ్రంవైడూర్యమేవచ | గోమేధి
 కంమరకతం పుష్కరాగంచమాస్త్రికమ్ || హరితంచనవైతాన్స్వణకాత్రోపరివృసేత్ || అథనారాజతేజః
 ప్రమేగవాజ్యేనప్రపూరయేత్ | నవగ్రహాణాంపీత్యథకంబహ్మణానిమితంపురా || గంధపుష్పాశ్చతైర్ధా
 వైవైకచేద్యైస్తత్రపూజయేత్ | స్వలింగైశ్చైవమంత్రైశ్చహోమఃకార్యశ్చపూర్వవత్ || తతోబ్రాహ్మణ
 మాహూయసర్వశాస్త్రాథకాన్విదమ్ | ఆదిత్యాదిగ్రహస్సవేదనవరత్నప్రదానతః || వినాశయంశుమేహ్యు
 ప్తాః క్షేప్రమేవభగంధరమ్ | అనేనకమకానూనంయథావద్విహితేనచ || నరౌనైరుజ్యయాహ్నోతి నిస్సంది
 గ్ధంభగంధరీ | హరితంచేత్వాది || హరితంహరితరత్నం- అథవారిజతమితి || అథవేతి || చాత్రవిల్వః-
 యస్త్యైకసువర్ణాదిపాత్రేనవరత్నానిస్థాపితానితత్త్వాత్రంగవ్యాజ్యేనపూరియిత్వాదిత్యాదిగ్రహాశాంపుత
 స్థాపయేత్ || తాగ్రహాన్స్వలింగైరాదిత్యాదిప్రకాశకైమకంత్రైశ్చపూర్వవత్పూజయేత్ || పూజాన
 కారస్తుపరిభాషాయాముక్తః-ఆదిత్యాదిగ్రహస్సర్వకార్యైరతోపేతదానపాత్రమంత్రః || ఏవంపాత్రుడత్వా
 పశ్చాన్నవగ్రహాయజ్ఞఃఋత్విగ్భ్యోదక్షిణాంధత్వాగ్రహాయజ్ఞఃప్రకారేనగ్రహాయజ్ఞశేవంసమాపయేత్ ||

ఇతిభగంధరహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణభగంధరహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తే || స్వగోత్రప్రీప్రసంగనజాయతేవభగంధరీ | తేరాపినివృషిః కార్యామేషీనానేన
 యశ్చః | మేషీదానవిధిరగ్రేమందాగ్నిప్రకరణేప్రదశ్కయిష్యతే | అయంశువిశేషః || అత్రరజతమగ్రహ
 మేషః తత్రప్రత్యక్షమేషీతివిశేషః - సౌవణికరజ్జురత్నాదిసలాపిఃధిరత్రాపిగ్రాహ్యః - మేషీదానమంత
 ర్ముకాశ్యపః - దేవానాంయోముఖంహవ్య వాహనస్సర్వకా పూజితః - తస్యత్వం చాహనం పూజ్యయజ్ఞే
 వైవైకహోమి భిః - భగంధరఃపూర్వకమవిపాకాద్యస్తుమేళవేత్ || తత్సర్వం నాశయిష్యంసౌఖ్యంచాపిప్రవ
 ర్థకయే ||

ఇతిప్రకారాంతరేణభగంధరహరమ్.

—* అథపూయవమావ్రణహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే॥ అతిమానాదతిక్రోధాదతిస్నేహాద్భయాదపి । యోధమణిశ్చయందాన మన్య
త్రకురుతేవరః ॥ సపూయగౌణితవహవ్రణీతచ్ఛాంతయెదృశమ్ । తప్తకృచ్ఛం ప్రకుర్యాచ్చ తిలప్థప్రదోభ
వెత్ ॥ హోమశ్చరుఘ్నతాభ్యాంచతితైరస్త్వేత్తరంశతమ్ । సహస్రంసావ్యాహృతిభిః కుర్యాద్బ్రాహ్మణభో
జనమ్ ॥ తప్తకృచ్ఛలక్షణం - కృచ్ఛప్రకరణేద్రష్టవ్యం - ప్రస్తలక్షణంతుపరిమాణప్రకరణే - వ్యాధిగురులఘు
భావేన సహస్రంసావతంసాహోమఃకార్యః - బ్రాహ్మణభోజనంశక్త్యనుసారేణ॥

*

అతిపూయవమావ్రణహరమ్.

—* అథనాడీవ్రణహరమ్. *

ఉమామహేశ్వరసంవాదే॥ పరేషాంవ్రణభేదేనమష్టిఘాతేనచైవహి ॥ అసత్యవచనాచైవప్లిహశీల
యతస్తథా ॥ నాడీవ్రణీవపాతేనతద్రోగస్యాపనుక్షయే । చాంద్రాయణంచాతికృచ్ఛంయతిచాంద్రాయణం
శరత్ ॥ ఆతేపితేతిసూక్ష్మనశశమస్త్వేత్తరాహుతః । కూశ్మాండహోమఃకతఃవ్యః సోమారుద్రజపస్తథా॥
యత్కించేదమిమంసస్యగ్జపేదయుతసంఖ్యయా । చాంద్రాయణాదివ్యాధిగురులఘుభావేనసమప్తానివ్యవస్తా
నివాయోజ్యాని - చాంద్రాయణాదిలక్షణానిపూర్వముక్తాని ॥ ఆతేపితమకరుతామితిసూక్ష్మమసాధ్యసర్వరో
గహరేద్రష్టవ్యం ॥ సూక్తైరసమగ్రహణాః పరిభాషాయాందర్శితః - సోమారుద్రేత్యస్య బాహుగ్నత్య
ఋషిః - సోమోదేవతా - త్రిష్టుచ్ఛండః - జపేనియోగః - జపసంఖ్యాచాష్టోత్తరసహస్రం - సోమారు
ద్రాధారయత్కత్యాది - యత్కించేదమిశ్యస్యసస్థఋషిః - వరుణోదేవతా - జగతిచ్ఛండః - జపేనియోగః -
యత్కించేదమిత్యాని॥

ఇతి నాడీవ్రణహరమ్.

—* అథగండమాలాహరమ్ *

వాయుపురాణే ॥ గళగండీగణగ్రవ్యహతాభవతిమానవః । దానేనతత్ప్రతీకారం వత్స్యామి శ్రుణుధా
స్కర ॥ మాణిక్యంపద్మరాగంచవజ్రంమాక్తికమేవచ । వైడూర్యంపువ్యరాగంచవజ్రంమరకతంతథా ॥ ఏ
భిమాకలాంబుగర్వితమూత్రమప్సత్రరాజతమ్ । సూత్రమితివేధేపీకల్పయెత్ - తామ్రపాత్రేనిఃక్రిప్యశిలానా
ముపరిన్యసేత్ । తిలనాందపరిమాణంద్రోణపంచకమవ్యతే ॥ యద్వాతదథకమేవస్యాత్స్వశక్త్యావాపికార
మేత్ । సహశాంతితథాకుర్యాద్బ్రాహ్మణేవేదవారిగైః ॥ మహాశాంతిర్నవగ్రహశాంతిరితి । చింతామ
ణౌ । సచాస్తాభిఃపరిభాషాయాందర్శితాః । ఆచార్యస్తుశుచిర్దక్షస్సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వఃత్ ॥ శ్రుతవృత్తోపసంపన్న
స్సర్వప్రాణిహితేరతః ॥ ఏవంవిధంపూజయిత్వాకస్త్రమాల్యామలేపవైః । హేమామంచకారయేత్తేన సమిదా
జ్వలయాతాంసమ్ ॥ ఆసత్వేనతథామంత్రస్సోమం రాజానమిత్యపి । మంత్రైస్సిష్టప్రశంబద్యా గ్గళగండీచ
వాగ్యుః ॥ ఇం తేదానేన విధివత్సాప్తిజ్మఖాయహ్యుదజ్మఖః । మాలేయంసర్వదైవత్యాబ్రహ్మవిష్ణుశివాది
భిః ॥ ఇంద్రాదిలొకపాలైశ్చతథాసర్వామరైరపి । ఇయంమేకంతలగ్నాయాధారితాప్రీతిపూర్వకమ్ । బ్రా
హ్మణాయప్రదత్రైయంగళగండంవ్యపోహతు । గ్రహశాంతిః కృతాయాస్తు తేభ్యోదద్యాచ్చ దక్షిణామ్ ॥ పు

త్యాహవాచనంకృత్యాఘంజీతసహబంధుభిః | హోమంశకారయైత్రేనేత్యాది || అయంచహూమో గ్రహ
యజ్జవీవ - నతతఃపుథగ్భూతిః - అతవివాదిత్యాది | పశకమంత్రోపలక్షణాధిక మాసత్యేనసామామంత్ర
త్యాద్యుక్తం || మంత్రేణస్వప్రకృతమితి - స్వప్రకృద్ధోమమంత్రస్తునవగ్రహప్రకరణేనాత్మాండవం || ప్రకర
ణేదప్రకరణం || గళగండివాగ్యతస్సక్ వత్సయమామంత్రేణ రత్నమాలాందద్యాదిర్హస్తః || - మాతెయమి
త్యారభ్యగళగండివ్యపాహత్విత్యంతోదానమంత్రః || బ్రహ్మదిభిరమరైర్గేయం మాలాకంత అగ్నాసత్తీప్తి
పూర్వకంధారి కాసాబాహ్మతాయప్రదత్తా || ఇయంమేగళగండివ్యపాహత్విత్యన్వయః ||

ఇతిగండమాలాహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణ గండమాలాహరమ్. *

కమవిపాకసంగ్రహే || ఆధ్యాపయతిశిష్యాంస్తుయఃప్రాకిర్ణ్యజ్ఞుభిస్తథా | శిష్యాననుచ్ఛారయిత్వాయో
ధీతేతస్యతస్యద || జాయతేగండమాలాభ్యో రోగస్తదుపశాంతయే | అధత్యభక్షణాచైవగండమాలీధివే
న్నరః || కృచ్ఛ్రిత్రయంప్రకుర్వీతచాంద్రాయణమతఃపరమ్ | అష్టోత్తరహస్రంతుజపేత్పురుషసూక్తికం |
సౌరమంత్రజపస్తద్వదక్షీభ్యామితిమాజానమ్ | బ్రాహ్మణాన్భోజయేచ్ఛద్వ్యతరోగాద్విముచ్యతే || కృచ్ఛ్రా
దిలక్షణంపూర్వంసిరూపితం - సౌరమంత్రజపస్తద్వదితి || అష్టోత్తర సహస్రమిత్యక్షణః || సహమంత్రజపస్త
ద్యఃపురుషసూక్తంచఅయమృతశ్చపరిధామాయం - అక్షీభ్యామితిసూక్తంచతత్రైవప్రదక్షితం || మాజానంశి
రఃప్రభృతిపాదపర్యంతం - కుశైరభిమంత్రణంఅవమర్శనంచ ||

ఇతిప్రకారాంతరేణగండమాలాహరమ్.

—* అథసపిత్రవ్రణహరమ్. *

కమవిపాకసముద్యయే || చండాలాదివచశ్శృంగ్యోయోఘంజానస్తథైవచ | భుక్షేనపాటతలసుఃపిబో
ద్రక్షీవజాయతే || వ్రణవానపిజాయతీతత్పాపస్యాసనుత్తయే | కృచ్ఛ్రాతికృచ్ఛ్రేకుర్వీత చాంద్రాయణమథా
పరమ్ || యథావిధవతోదద్యాత్రిలాన్వేదవిదేతథా | యమసూక్తేనవిప్రేంద్రసహిషామధుసూదనమ్ || సహస్రం
శుభాయాద్రత్నంయమప్రీత్యథామేవచ | చండాలాదివచశ్శృంగ్యన్నిత్యాది || భోజనకాలేనసత్కత్కమత
శ్చండాలాదివచశ్శృత్వాభోజనంనపరిశ్యజతి - అధపాయశ్చిత్రమపినకరోతితస్యజన్మాంతరేహితితనుత్వా
దిరోగోభవేత్ - కృచ్ఛ్రాదిలక్షణం పూర్వముక్తం - యమసూక్తేనేతి | యమసూక్తమత్రైవాగ్నిప్రద్యశ్శ
తే - యమసూక్తేప్రత్యక్షంభుసూదనముద్దిశ్యమానంసర్వసాసహస్రమన్నేనచ జహాయాత్ - తథా
యమముద్దిశ్యాపిసర్వచాన్వేదసహస్రశుభాయాత్ - సహస్రమితి | అష్టాభికంసహస్రం || సూక్తస్యప్రీష
స్త్వివారావృత్త్యేవంసంఖ్యాజాయతే - పశేయువాగ్ంసమితి మోక్షశర్మస్యయమసూక్తస్య యమముపిః మధు
సూదనమిత్యగ్యహూమపక్షే యమగుణోపేతోమధుసూదనోదేవతా - యమోక్షేనసహామేతుమధుసూద
నత్వగుణవిశిష్టోయమోదేవతా || త్రిమృచ్ఛందఃత్రయోదశీమోదశీచానుష్టుభః || పంచదశీమతీ - హూమేవి
నయోగః - పశేయువాగ్ంసమితిత్యాది || ఇతిసపిత్రవ్రణహరమ్.

—* అథ వ్రణఘ్నగజదానమ్. *

వృద్ధగౌతమః || పలెనవాతతథేనతదథాఃథేనవాపునః | కారయద్వాహనంహైమందతుదకంతం
తువారణం || దంతాస్వనామయాఃకార్యాలైర్నరావిధైర్యుతాః | సర్వాభరణసంఘాతంకరిణంహి
పకారకమ్ || అచ్యుతప్రయతాత్మతుతస్యపాశ్వేనమాహితః | ఉపచారైష్వేదశభిరగయేద్గంధపుష్ప
తైః || తతోబ్రాహ్మణమాహూయసర్వశాస్త్రార్థకోవిదమ్ | చత్వారోద్గజాయేద ఘృష్ణగంధాయశ్చ
యే || సావభౌమాదయోయేచఅహుత్యాతోషయేచ్చతా || సమిదాబ్యుతిత్రహ్నామోగబస్మప్రీతియేభ
వేత్ || శస్త్రైశ్చతురవతేసవ్యగ్జపీత్యథామాద్యతః | మంత్రేహనేనవిధినద్దద్యాన్పుష్పిసమన్వయః || ప్రా
జ్ఞాభిస్తుప్రణమ్యోదబ్జుభాయేంద్రస్యవాహనంవిరావతశ్చతుదకంతోగజానానాయకశ్చ || దిగంతినాం
పూజ్యతమో, వణంతుపయమేప్రభో | అనంతరంపునఃపూజ్యతమాచార్యంముదాన్వితః || బ్రాహ్మణానోభజ
యిత్వాతుస్వయంభుంజీతబంధుభిః | ఎవంసృతేవజేచాధాతష్టణాదేవనశ్యతి || తేనైవంప్రణీభిర్దూనం
కార్యమారోగ్యశ్చయే | అత్రవ్యాధివిదానంసపిత్రవ్రణహరౌక్మమేవజ్ఞేయం || పలలక్షణంపూర్వముక్తం ||
ఇంద్రియవాహనమైరావతమిత్యథః - ఉపకారిమితి || భూమిధారణాదినా - విహితమంత్రదానోపదేశః -
నైవసంహితా - శాసనాచ్ఛాస్త్రం - అథవాశాస్త్రంస్త్యుతిః || తత్రచోదితైః - తదుక్తంభవతి - దైవికై
స్సామంత్రైశ్చగజప్రకాశితైరుక్తంజైరితి || తేగంపతిప్రకాశకావైదికాశ్చస్వస్వశాఖోక్తాగ్రాహ్యః - శిశ్వి
పకారకంవాశ్వతశ్చితి - సమిపిత్యథః - మంత్రైఃపారాణితైరిత్యాది - పారాణితైః పురాణాదిభిస్సాం
హితశాస్త్రచోదితైః సంహితామంత్రప్రకాశకౌపేదః - అత్రకేవననవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేదర్శితాః || అథ
శాస్త్రస్సాతోహిమంత్రోగంపతిగాయత్రీవిచాయకశాంతిప్రకరణేదర్శితః - అథపారాణితైః పురాణవిహి
తైః తదేవప్రకటయతి - సంహితాశాస్త్రచోదితైరితి || సంహితాశాస్త్రాదేమహాధారతాదీని - సర్వపురాణా
థాసారత్వాద్భాగవతతాదీని పురాణానిత్యవ్యంతే - తతోదితామంత్రాః || అథనాపారాణితా అన్యేసం
హితాశాస్త్రచోదితాస్త్యపరే - తత్రైకోమంత్రః - విరావతశ్చతుదకంతశ్చితి || గజదానమంత్రవివరణ
జాహూయయోరపిగ్రాహ్యః - అపరోమంత్రః చత్వారోద్గజాయేచేతి - తత్రైవపూర్వోక్త మంత్రాంతరం
తు - ముప్రతీకగతేంద్రత్వం సరస్వత్యభిషేదః | ఇంద్రస్యవాహనశ్రేష్ఠగజ దేవేంద్ర వందితేతి || ఎతేమం
త్రావికల్పితేనగ్రాహ్యః - ఎతేషామంత్రేషామప్రతీకాదీనిపదానీతరంగ్దంతినామప్రపలక్షణాని || *

ఇతివ్రణహరగజదానమ్.

—* అథ పాశ్వేనస్థితహరమ్. *

భరణకాదీమాంసానాం భక్షకఃస్థితహరస్సచేత్ | పాశ్వేనయోస్తస్మిన్పృథ్వీత్యథాకృచ్ఛం చాంత్రా
యణంతథా | అతిపృథ్వీత్యకతవ్యాజ్యజుశ్చాప్యేత్తరాయతమ్ | శివసంకల్పనూత్తస్య పాశ్వేనస్థితాన్వ
ముత్యతే || కృచ్ఛాదిస్వరూపాణ్యేభ్యోప్రకరణేద్రవ్యయాని - శివసంకల్పనూత్తంతుపరిభాషాయాం దశైతం
వ్యాధితాతతమ్యాశక్త్యాభ్యావృత్తిఃకల్పనీయా ||

ఇతి పాశ్వేనస్థితహరమ్.

—* అథహస్తపాదస్థోటహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || చండాలకృతవాపీమసితాకేకూపకాడిమ | స్నాత్వాపీత్యాచ సర్వాంగ దాహా
వాక్ హస్తపాదయోః || స్థోటయుక్తస్తుసభవేత్కృచ్ఛసాంతపనంచరేత్ | గాంధీగణ్యంచ వాసశ్చక
ద్యాభ్యుక్త్యనుసారతః || కూపవేదకూపకః - చండాలేనయజమానేనకారితవాప్యదిమ ఆతురోజ్ఞానపూ
ర్వకమసకృన్నైమిత్తికస్నానాదికమకృత్ సర్వాంగ దాహాదిమాకృతచేదిత్యథః ||

ఇతిహస్తపాదస్థోటహరమ్.

—* అథస్త్రీస్తనస్థోటహరమ్. *

కమచిపాకసముచ్చయే || అవమత్యుభతాకరంజారమాలింగ్యతేనచ | సాధకంక్రిడతియానారీతమే
వావాప్యసర్వదా || తస్యాస్తుస్తనయోస్థితౌ జాయేతేజననాంతరే | భగేచరక్తంప్రవతి తదోగస్యప్ర
శాంతయే || దద్యాద్ధాఃపంచలవణంహరిద్రాంధాన్యమేవచ | ఉమామహేశ్వరంచైవపూజయేచ్ఛధిసేసతి ||
నిష్కద్వాదశకందద్యాజ్జపేత్తామగ్నినూక్తకమ్ || అవమత్యేత్యాది || అవమత్యుభతాకర మిత్యన్వైవ వివ
రణం జారమాలింగ్యేత్యాదికం - గాఢి పంచదద్యాదిత్యన్వయః - ధనేసతినిష్కద్వాదశకందద్యాత్ || పూ
ర్వోక్తగవాదిదానానంతరంధనవాంశ్చేద్వాదశసౌవణానిష్కానిదద్యాత్ || ధనరహితశ్చేన్నిష్కదానం
యథాశక్త్యనుసారేణకుర్యాదిత్యథః || లవణాదీన్యపిధనాద్యనుసారేణదద్యాత్ || తామగ్నివణామిత్య
నేన జాతవేదసఇత్యంతమనువాకోలక్యతే || జాతవేదసఇతిపూర్వస్యానువాకస్య తామగ్నివణాయా
జ్ఞకీదేవతా - ఉపనిషదఋషిః - దుర్గాగ్నివిష్ణవాయుధాతౌగంధేవతాః - త్రిమృచ్ఛందః - నియోగ
జపసంఖ్యాచాయుతం || జాతవేదసేనునవామేత్యాది ||

ఇతిస్త్రీస్తనస్థోటహరమ్.

—* అథనానాస్థానగతస్థోటహరమ్. *

కమచిపాకసముచ్చయే || అనిదేశాయాగోపీత్యాపయః స్థోటకవాకభవేత్ | ఉపవాసత్రయంస్త్రా
భోజయేద్వింశతిర్విజాత్ || ఇతినానాస్థానగతస్థోటహరమ్.

—* అథభగంధరరోగమూర్తిదానమ్. *

తల్లక్షణంకమచిపాకసారే || భగంధరఃప్రాంశుజీవాకేశోహ్నాఢిబంధః | పంగుఃపాశాంకుశధుః
పీతానీలకకుద్ధతః || కకుద్వృషాంగం - తపవగ్రీవాపశ్చద్భాగై కృత్వాసత్రహతః ప్రహరయ్యుక్తఃకతక
వ్యతిత్యథః || అథవాకకుచ్ఛదేనమస్తంకంలక్యతే || తత్రహతః - వీరత్పూజానిధానంతుపదిభాషాయాం
రోగప్రతిహదాననిధావాతంకొదేవతాతత్రేత్యాదివాదశితః ||

ఇతిభగంధరమూర్తిదానమ్.

—* అథ గండమాలాహరప్రతిమాదానమ్. *

తల్లక్షణంకమణివిపాకసారే || గండరోగఃకరైష్వధ్విశ్వంఖచక్రపరశ్వధాన్ | హాశచాపాంకుశభరోవిప్ర
కీర్ణాశీతోరుహః || ఇతికతకవ్యతాకలాపస్తుపరిభాషాయామాతంకాదేవతాతత్రేత్యాదినారోగప్రతిమాదాన
విధావస్యధాయ ||
ఇతిగండమాలాహరమ్.

—* అథ వ్రణమూర్తిదానమ్. *

తల్లక్షణంచానుక్తమరొగమ్విత్వాదినాశూలరోగహరప్రకణేభిహితం || పూజావిధానంతు పరిభాషా
యానిరూపితం ||
ఇతివ్రణమూర్తిదానమ్.

—* అథ వాతరోగహరాణి. *

కమణివిపాకసంగ్రహే || దేవానాంబ్రాహ్మణానాంవాధనాపహరణాత్తథా | స్వామిత్రోహద్యాతరో
గీధవేత్తస్యాపినిష్కృతిః || కృణ్వాతికృణ్వుమర్వితచాంద్రాయణమథాపరమ్ | వాతఆవాతుమంత్రంహిజాపేద
యతసంఖ్యయా || అగ్నిరస్త్రీత్యృచంవావిజపేచ్చజుహుయాదపి | కృణ్వాతికృణ్వుమర్వితచాంద్రాయణమథాపరమ్ | వాతఆవాతు
వ్యం || వాతఆవాతుభేషజమిత్యస్య ఆశ్వలాయనఋషిః | గాయత్రీచ్ఛందః - విహితాథేకవిహితోగః - వాత
ఆవాతుభేషజమిత్యాది || ఏవమగ్నిరస్త్రీత్యస్యాపి || అస్యాః దేవశ్రవాదేవరాతశ్చేతి ద్వావృషీ || అగ్ని
దేవతా || త్రిష్టుచ్ఛందః || విహితాథేకవిహితోగః || అగ్నిరస్త్రీత్యాదిఋజుచ్ఛందః || అగ్నిరస్త్రీజన్తనాజాతవే
దాఃస్మృతంమేవతురమృతమృతసన్ - అరగస్త్రీధాతురజసోవిమానోజసోఽఘమోహాపరిష్కీనామితి
హేమామద్రవ్యమాజ్యం - యథాశక్తిహరిణ్యదానంకుర్వీత ||

ఇతి వాతరోగహరమ్.

—* అథ ప్రకారాంతరేణ వాతరోగహరమ్. *

కమణివిపాకసంగ్రహే || గురుప్రత్యర్థితాయాతోవాతరోగీధవేన్నరః | సామత్రయైకకర్వితజపం
హోమంచశాంతయే || అచ్యుతాయనమః | అనంతాయనమః | గోవిందాయనమితిసామత్రయమంత్రః || అ
స్యసామత్రయమంత్రస్యవసిష్ఠకాశ్యపనారదాయుషయః - మహావిష్ణుమహానారసింహావరాహశ్చ దేవతాః ||
అనుష్టుప్ గాయత్రీజాగతానిచ్ఛందాని || విహితాథేకవిహితోగః - జపహేమామయోస్సంఖ్యాతురోగా
నుసారేణసహస్రంబలక్షణాకల్యాణం || హేమామద్రవ్యమాజ్యం || కేవలలింగపురాణోక్తం || ప్రభుశ్శంభురు
మాపతిరితీత్రభిర్వామత్రయంవందయంతి ||

ఇతిప్రకారాంతరేణ వాతరోగహరమ్.

—* అథోన్మాదవాతపరమ్. *—

మోహయిత్వాపరాన్యస్తుభుక్తే-వస్తువిగహితమ్ । సోన్మాదశాతయక్తస్సాన్యత్కృచ్రం చాన్ద్రా-
యణంతథా ॥ కుర్యాత్సరస్వతమంత్రంజపేద్భ్యాహితపణాం మోహయిత్వేతి॥ పరానన్యాన్విత్కత్వే-
నవ్యవస్థితాన్ప్రతాచార్యరాజాదీన్ మోహయిత్వాపరాన్యత్కర్తవ్యపాకతంశాస్త్రనిందితంవస్తులశునాది-
వ్యాధ్యపనోదనాదినిమిత్తమంతరేణ యోభుజ్జగత్కథః ॥ కృచ్ఛాదిలక్షణంకృచ్ఛప్రకరణైర్భూతం ॥ సా-
రస్వతోమంత్రోద్వాగిత్యుచః - అస్యనేమఋషిః - వాగ్దేవతా - త్రిష్టప్తంబ - జపేవినియోగః - య-
ద్వాగిత్యాది॥ అత్రాపిజపసంఖ్యావ్యాధ్యనుసారేణాయతాదికాకల్పాన్ ॥ బ్రాహ్మణ తపణమితి ॥ కు-
ర్యాదిత్వనువంగః॥ యథాశక్తిబ్రాహ్మణాభోజయేదిత్యథః ॥

ఇతిఉన్మాదవాతపరమ్.

—* అథధనుర్వాతపరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే॥ అనిచ్ఛంతీమక్షతాంవహ్యుశభుక్తే-పరస్త్రియం । బలాదాక్రమ్యనరస్సర్వ-
సంధిక్షుచేదనాం ॥ తీవ్రామాప్తోశ్చరుచిమాన్తసువాతయతోభవేత్ ॥ జ్వరీతదపనుత్త్యథాంమహీషీదాన-
మాచరేత్ ॥ కృచ్ఛాతికృచ్ఛాకుర్వీతచాన్ద్రాయణమథాపరమ్ । ఉద్యన్నద్యజపశ్చైవశక్త్యాబ్రాహ్మణత-
పణం ॥ నామత్రయంజపెన్మతోక్తోరోగశాంత్యథామాత్మనః । సహస్రనామకంచాపిస్తోత్రం సమ్యగ్విధా-
నతః ॥ అచ్యుతానంతగోవిందత్యేతన్నాచత్రయంద్విజః । అయుతత్రయోవృత్త్యాజపేద్రోగస్యశాంతయే॥
పూర్వసూక్తంజపేద్విద్యాన్నరోరోగాత్ప్రముద్యతే॥ అనిచ్ఛంతీమక్షతామిత్యాన్ ॥ అత తామక్షత యోనిం-
పురుషేణభోగరహితామితియావత్ ॥ మహిషీనసవత్సాదేయా- ప్రదద్యాన్నహిషీకృష్ణాంసవత్సాం పూజ-
యేత్తతఃపిబహ్మండపురాణవచనాత్ ॥ మహిషీదానమంత్రస్తుశ్వాసభాసహరెదశితః- కృచ్ఛాదిస్వరూపం
పూర్వముక్తం ॥ ఉద్యన్నద్యరుచః ప్రాగభిహితాః ॥ అత్రజపసంఖ్యాఅయుతత్రయం॥ ఎవంసహస్రనామా-
దీనామపి॥ నామత్రయమంత్రన్యాపాదిక్షప్రకారాంతరనాతరోగహరైర్భూతం ॥ విష్ణు సహస్రనామాని॥
పురుషసూక్తంపరిధానాయాంనిరూపితమ్॥

ఇతిధనుర్వాతపరమ్.

—* అథపక్షవాతపరమ్. *—

శాతాతపప్రోక్తే ॥ సభాయాంపక్షపాతీవజాయతేపక్షవాతవాక్ ॥ నిష్కలత్రయమితంమోమ సదద్యాచ్య-
ద్విశాతయే ॥ శ్రాద్ధంచవైష్ణవంకుర్యాజ్జన్మనోహితమిచ్చతా । సప్తధాన్యానివిహాయశ్చగోదానంతత్రికార-
యేత్ ॥ నిష్కలస్వరూపంచాక్షరూపితం - శ్రాద్ధంచవైష్ణవమితి ॥ శ్రాద్ధయాదీయశ్శాద్ధం- తదేవవిష్ణుదేవ-
తాత్వాదైష్ణవం ॥ విష్ణుదేవేనబ్రాహ్మణాన్యథాశక్తిభోజయేదిత్యథః - సప్తధాన్యానివిహాయీని య-
థాలాభోపపన్నాన్ ॥ ద్రోణానీతదత్పరిమాణానిదేయాని ద్రావిన్వరూపం పరిమాణ ప్రకరణే ద్రవ్యవ్యం॥

ఇతిపక్షవాతపరమ్.

—* అథ హిక్మా వాతహరమ్. *

కమకావిపాక సముచ్చయే || యోక్ష్మ ద్వాబ్రాహ్మణోఘజ్జేహస్మానహామజపాదికం | సహిక్మా రోగసం
యుక్తస్తతాపస్యాపసుత్తయే || కాండయోగం యంకుర్యాత్త్రీన్కృచ్ఛాన్శ్చసమాపయేత్ || తామగ్నివర్ణా
మితిదజపెత్సూక్తంసమాహితం || కాండయోగప్రాజాపత్యస్వరూపంకృచ్ఛప్రకరణేభిహితం || తామగ్నివర్ణా
మిత్యేతత్సూక్తంతస్త్రీ సుసంస్థితం శిష్యధామ || జపసంభ్రామవ్యాధ్యనుసారేణ సహస్రాద్యయు తాం
తాకల్పయి ||
ఇహిక్మా వాతహరమ్.

—* అథ వాతవ్యాధిహరమ్మృగదానమ్. *

అస్యనిదానం వాయుపురాణే || వాతవ్యాధియుగే సేయితే || శాంశ్శుపాదామాహబోధాయనః || హరి
ణంకారయేత్త్రైమంఘనంఘదశభిః | తదధేనతదధేనశృంగే రాద్రమయేద్యశా || తండులోపరిసం
స్థాస్థ్యబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ | అథకత్తిత్రైమంవాపితదధేనంబాస్పశక్తితః || ఎలేమదత్తమస్థాస్థ్య శాంశ్శు
వాత్రచతుష్టయం || వాయుదైవతమంత్రైశ్చహామంత్రప్రకల్పయేత్ || సమిదాజ్యచరుంకృత్వాశతవస్త్రో
త్తరంద్విజతి || అష్టాచింతిరేవాథమంత్రేణానేనతంత్రేత్ || వాయోచరసిఘాతానామంత్రస్త్వం లోకపా
వస | వాహనస్యప్రదానేనవాతవ్యాధింవిహాయ || అనెనకృతమంత్రేణయథోక్తేనవిధానతః - వాతవ్యా
ధివినాయుక్తోనిరుజస్సుఖవేధతే || ఘనంతుదశభిః పల్లెరిత్యాది-ఘనంసచిడం- దృఢమియావత్ || పలలక్ష
ణంప్రాగభిహితంబ్రాహ్మణాయనివేదయేది || హరిణంవాయువాహనాయనమితిమంత్రేణ షోడశోపచారైః
పూజయిత్వా - వాయుదైవతమంత్రైశ్చహామంత్రేణ- అస్యేషామపిస్వశాఖాదీరితితానామపలక్షణాథం- అ
స్వశాఖోక్తమంత్రోగ్రాహ్యః || వికల్పేనాథవా - సమిదాజ్యచరుంకృత్వాత్తదపేక్షయాబహుత్వం || అ
తిఎతదుక్తంథవతి || సమిదాజ్యచరుదైవతైఃపుథజ్జంత్రైఃహాతవ్యమితి || శత్రోకోమంత్రోవాతరోగహర
ప్రాయశ్చిన్దేదశితః || అపరేదమంత్రానవగ్రహయజ్జప్రకరణేదశితాః || సమిదాజ్యచరుంకృత్వేతి-ప్రా
జేతమాత్రాస్సమిధితిసమిత్కరణం || సమధశ్చయజ్ఞీయాః స్వగృహ్యాక్తవిధానాదాజ్యసంసకారాఃఆజ్యక
రణం- గృహ్యాక్తవిధినైవనివాపాద్యుద్వాసన ప్రతిష్ఠాభిఘాతాంత సంసకారైశ్చరునిష్పాదనంచరుకర
ణం || వాయోచరసీతిదానమంత్రః ||

*

ఇతి వాతవ్యాధిహరమ్మృగదానమ్.

—* అథ రక్తవాతహరమ్. *

శాతాతపస్త్రోక్తే || రక్తంశ్శుక్లంప్రవాళానాంహరిస్యాద్రక్తవాతహరం | సవస్మాంమహిషీంబద్యాశ్చక్షగా
గ్రసన్వితాం || వస్త్రంపిరక్తమేవ || మహిషీదానమంత్రేస్తుశ్వాసఖాసహరేద్రప్రవ్యం ||

*

ఇతి రక్తవాతహరం.

—* అథవాతపిత్తహరలక్ష్మీనారాయణదానమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || సవర్ణగమనేవాతపిత్తవానపిజాయతే || లక్ష్మీనారాయణంరూపంసునతేన
ప్రకల్పయేత్ || పతనవాతదధేనతదధేనాభవాపునః | లక్ష్మీనారాయణంరూపం స్వదా స్వకామి
కమ్ || పద్మాసనగతంకుర్యాద్దేవదేవచతుర్భుజమ్ | దక్షిణాధఃకరేనిత్యంశంఖమూర్ధ్వకరేన్యసేత్ | వా
మోద్ధ్వేచకరేచ(కంలక్ష్మీపుష్పేకరఃపరః | వామోత్పంగగతాలక్ష్మీరత్నపాత్రకరాభవేత్ || దక్షిణశ్చకరో
దేవ్యాఃపుష్పేదేవస్యచక్రిణః || గరుడంరాజితంకుర్యాద్దేవదేవస్యవాహనమ్ | పక్షౌచతస్యసౌవణికానువ
జేనచనాసికామ్ || వస్త్రైరత్యంతరుచిరైఃపరిధాయాతికౌతుకమ్ | ముక్తావామపరిభన్నంబందనాగరు
లేపితమ్ || అర్చయేతునుమైర్యగ్మంలక్ష్మీనారాయణాత్మకమ్ || ప్రసన్నంరమణీయంబ గరుడోపరి సంస్థి
తమ్ || తతోవిప్రంశమాహూయ సుశీలంలతాదాన్వితమ్ | స్వయంభక్త్యాసమానీయ పూజయేద్వస్త్రకుండ
లైః || కుంకుమాగరుకర్పూరైరుపవీతాంగుళీయకైః | పూర్వోక్తేనవిధానేన హేమంబత్రక్షుకారయేత్ ||
మంత్రేణానేనతందద్యాత్సర్వలోకనమస్కృతమ్ | లక్ష్మీపతేదేవకి నందనేశ క్షీరాబ్ధికాయీవ్వచ సామగ
మ్య || గోవిందదామోదరవాతరక్తం వినాశయాశు ష్టపితారివగః | లక్ష్మీనారాయణస్యైవంమూఢికంద
ద్యాచ్ఛభక్తితః || ఆరోగ్యవాంఛుచిర్నిత్యంజాయతేనాత్రసంశయః | పతనవేతి || పలస్వరూపంపూర్వ
ముక్తమ్ || పూర్వోక్తేనవిధానేనేతి- హేమంబకారయేత్త్రతేత్యారభ్య అంశోవృద్ధిహర నారాయణ దా
నాత్ప్రకారేణైత్యర్థః || యదాతువాతపిత్తహరణాథఃమిదందానంక్రియతే - తదా- లక్ష్మీపతేదేవకినంద
నేత్యస్తికదానమంత్రే- గోవిందదామోదరవాతపిత్తంవినాశయేత్పూహ్యం ||

*

ఇతివాతపిత్తహరలక్ష్మీనారాయణదానమ్.

—* అథవాతపిత్తహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముద్భయే || లఘునంగ్యంజనంతాశఫలంవాత్సాతియోద్విజః | సవాతపిత్తగోగ్నిస్యాత్సృశు
చాండ్రాయణంబరేత్ || ఔషధవ్యతిరేకేలఘునాదిభక్షణేచాండ్రాయణం || కావతశ్చైద్విగణం || చాండ్ర
దాయణలక్షణంతుపూర్వముక్తం ||

*

ఇతివాతపిత్తహరమ్.

—* అథవాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

రక్తవస్త్రప్రవాళానాంహరిన్యాద్రక్తవాతవాక్ | సతుచాండ్రాయణంకుర్యాదేనద్రోగస్యశాంతయే
చాండ్రాయణస్వరూపంకృత్ప్రకరణేదీప్తవ్యం || అథవాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తాంతరం.

వృద్ధబోధాయనః || సవర్ణగమనేవాతరక్తవాక్ జాయతేనరః | ఎతద్రోగనివృత్త్యథఃపడబ్బంకృ
త్ప్రమాదరేత్ || పడబ్బకృచ్ఛేణప్రాజాత్యకృచ్ఛాదామశీత్యుస్తరంశతంభవతి || ఇదంప్రాయశ్చిత్తం స్వల్ప
రోగస్యాపిధనవతిః | అధనస్యావ్యధికరోగతోవాః

*

ఇతి వాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథవాతరోగహరప్రతిమాదానమ్. *—

కర్మవిపాకసారే || వాయుధూయంకరఃపంగుః పాశీధావణసమంతతః | వికీణకేశః పాశ్వకస్థాత్తజః
యోమ్రైవాహనమ్ || పూజావిధానంతుపరిభాషాయాండశికతమ్ ||

ఇతివాతరోగహరాణి,

—* అథపిత్తహరాణి. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || వైద్యశాస్త్రమతాద్యస్తుకృత్వాపధమథాన్యథా | ప్రయోజయెన్నరస్సీయంరక్త
పిత్తయుతోభవెత్ || అష్టాత్తరాయుతంవహ్నివగ్నిందూతమిత్యృచా | చర్వాజ్యభృంతుజహుయా
ద్రక్తపిత్తాపనుత్తయే || వైద్యశాస్త్రమహంజానామితగర్వా దౌషధమన్యథాశాస్త్రవిరుద్ధం కృత్వాప్రయో
జయెత్ || అథవాపధంశాస్త్రాబద్ధమేవకృత్వాశాస్త్రానుక్రమాగేణ యోదద్యాత్సరక్తపిత్తవాక్ జాయతభి
త్యభః || అత్రవైద్యశాస్త్రమతాదిత్యనేనభివగ్నిరాచరణమభిహితం - అతోవ్యాధితరతమథావేనభివగ్ని
రాచరితప్రాయశ్చిత్తై చాందాయణకృచ్ఛాశ్చిక్పఛపరాకాదీనివ్యస్తానిసమస్తానివాయోజ్యాని || చాందాయ
ణాదీనితథాపూర్వక్రమేనామశ్చేతిమిళిత్యాద్యయమపీతిరోగనివృత్తిసాధనమ్ || అత్రత్వగ్నిందూతమితి సూ
క్ష్మమంత్రః పృథగ్వాయుగవేతి || చరుణాయుతాధణం - ఆజ్యేనాధణమిత్యయుత సంఖ్యా పూరిణీయా ||
అథనావ్యాధికక్త్యాద్యాధిక్యేచరుణాయుతమాజ్యేనాయుతంహేమః ||

ఇతిపిత్తహరాణి.

—* అథప్రకారాంతరేణరక్తపిత్తహరమ్. *—

శాతాతపప్రోక్తే || మద్యపోరక్తపిత్తస్సన్యోన్యదద్యాత్సపిహేఘటమ్ | మధునోధఘటంచైవసహిరజ్యంవి
శుద్ధయే || అత్రాపి మద్యప్రప్రాయశ్చిత్తై త్రైమాసికాదీని వజ్రబలపర్యంతాని వ్యాధికక్త్యాద్యపేక్షయా యో
జ్యాని || ఏన్త్రిన్తాసికాధణద్వయప్రాజాపత్యకృచ్ఛాశ్చిక్పఛపరాకాదీనివ్యస్తానిసమస్తానివాయోజ్యాని || చాందాయ
ణాదీనితథాపూర్వక్రమేనామశ్చేతిమిళిత్యాద్యయమపీతిరోగనివృత్తిసాధనమ్ || అత్రత్వగ్నిందూతమితి సూ
క్ష్మమంత్రః పృథగ్వాయుగవేతి || చరుణాయుతాధణం - ఆజ్యేనాధణమిత్యయుత సంఖ్యా పూరిణీయా ||

—* అథపిత్తరోగప్రతిమాదానమ్. *—

తల్లక్షణంచ || అనుక్రమేనామతరోగస్త్విత్యాదినా శూలరోగహరప్రకరణోక్తమేవఅత్రాపివిజ్ఞేయం || పూజా
విధానంపరిభాషాయాముక్తం ||

—* అథశ్లేష్మహరాణి. *—

తత్రశాతాతపః || తత్రహరిచతుర్యమోజాయతేశ్లేష్మలప్తథా | ద్రవ్యాణామిల్లిశారాణాంస్తేయం కృత్వా
న్యవత్సని || చరత్సాంతపనంకృచ్ఛాశ్చిక్పఛపరాకాదీనివ్యస్తానిసమస్తానివాయోజ్యాని || చాందాయ
ణాదీనితథాపూర్వక్రమేనామశ్చేతిమిళిత్యాద్యయమపీతిరోగనివృత్తిసాధనమ్ || అత్రత్వగ్నిందూతమితి సూ
క్ష్మమంత్రః పృథగ్వాయుగవేతి || చరుణాయుతాధణం - ఆజ్యేనాధణమిత్యయుత సంఖ్యా పూరిణీయా ||

—* అథప్రకారంతరైశ్శ్లేష్మహరమ్. *

శాతాతపః || త్రపుహరీచపురుషో జాయతే శ్లేష్మలస్తధా | ఉపోవ్యదివసంసోషిద ద్యాన్మలశతత్రపు || *

—* అథఅచికిత్సావ్యాధిహరమ్. *

యమః || నిత్యానుష్ఠానవిముఖః కఫరోగీభవెన్నరః | పరాభవంసమాప్నోతి చేత్యాహభగవాన్యమః ||
పరాభవంశ్లేష్మణాశత్రుభిశ్చసమాప్నోతి || తచ్ఛాంతయేమాసమేకం యావకం భక్షయేన్నరః - సహస్రనా
మజప్యంబహూమశ్చాప్తో త్రరాయుతం | నామత్రయేణకుర్వీత చర్వాజ్యంసహవిభజితే || యావకస్వరూ
పంకృచ్ఛప్రకరణేభిహితం || తైర్నియమైర్మతో మాసంయావకవ్రతంకుర్యాదిత్యధః || నామత్రయేణహోమః ||
సహస్రనామసోమైశ్శ్రవణః | జపసంఖ్యాచవ్యాధ్యనుసారేణాప్తో త్రరసహస్రాదికాకల్పా || *

ఇతిఅచికిత్సావ్యాధిహరమ్.

—* అథశ్లేష్మరోగహరప్రతిమాదానమ్. *

తల్లక్షణంతుశూలరోగహరప్రకరణే || అనుక్రమేణురోగేష్యిత్యాదినాద్రష్టవ్యం || పూజావిధానంతా పరి
భాషాయాముక్తంగ్రహమ్ || ఇతిశ్లేష్మరోగహరాణి.

—* అథాపస్తారహరాణి. *

శాతాతపః || ధూతోపస్తారోగీస్యాత్సతద్దోషస్యశాంతయే | బ్రహ్మకూర్చ త్రయంకుర్యాద్ధేనుంబ
ద్యాత్సదక్షిణమ్ || ఇతిఅపస్తారహరమ్.

—* అథప్రకారంతరైశ్శాపస్తారహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || గురోస్వామినివాయస్తుప్రతికూలంసమాచరేత్ | సోపస్తారీభవేత్తత్ర కు
ర్యాచ్చాంద్రాయణంనరః || సదసస్పతిమంత్రేణచర్వాజ్యంజుహూయాత్తతః | కయానఇతిసూక్తంతుజపే
ద్బ్రాహ్మణతపఃకామ్ || కుర్యాద్ధిరణ్యదానంచశక్త్యరోగస్యశాంతయే | చర్వాజ్యమితిహోమస్యసాధనం
చపుకృష్ణథక్ || హోమసంఖ్యా రోగానుసారేణాప్తో త్రరశతాద్యయుతాంతాకల్పా || ఎవంసూక్తజ
పేపి - సదసస్పతిమిత్యస్యమేధాతిథిఋషిః - సదసస్పతిక్షేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - హోమేవినియో
గః - సదసస్పతిమద్భుతమిత్యాది - కయానశ్చిత్రఅహువదితి చందశర్వస్యసూక్తస్య - వామదేవఋషిః -
ఇంద్రోక్షేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - జపేవినియోగః - కయానశ్చిత్రఅహువదిత్యాది || *

ఇతిప్రకారంతరైశ్శాపస్తారహరమ్.

—* అథాపస్తారహరవినియోగదానమ్. *

తత్రబోధాయనః || బ్రాహ్మణశ్వాసరోధేనహ్యపస్తారీభవేన్నరః | వక్ష్యేతిస్యప్రతీకారం దానమేనా
మజపాదిభిః || పతేనజాతదధేనతందధాధేనవాపుః | వినాయకప్రతికృతిం కుర్యాత్స్వధేన శౌచ
నామ్ || రాజితంచతథానాగముపవీతంప్రకల్పయేత్ | పుష్కరంపద్మరాగేహస్తంబైర్ప్రకల్పయేత్ ||
వినాయకార్థమానేనహ్యంబేవస్యకల్పయేత్ | తస్యాప్యంగేప్రదేయనిరత్నానివివిధాద || మాణిక్యేన
ప్రకర్షితచక్షుషీతస్యశోభనే | పూర్వేద్యుమకటపంకుర్యాత్సంభ్రాజ్యోగశభిధృవమ్ || యద్వాద్వాద
శభిఃకుర్యాదప్యాభివాప్రయత్నతః | మంబపస్యదతుభాగంవేదికామపికల్పయేత్ || రాత్రోవినాయకస్యా
పిహ్యధివాసనమివ్యతే | చతుర్భుబాహ్మజైస్సార్థశూచార్యస్సగృహాశ్రయేత్ || స్వయమేవతథాచాగ్యోధ
మజ్జస్సత్యవాక్కుచిః | కులీనశ్చాపివృద్ధశ్చసవప్రాణిహితేతః || రాత్రోజాగరణంకృత్వా మధ్యరా
త్రేబలింహరేత్ | మత్స్యమాంసేనసహితంతథాక్షీరంసేనచ || ఆచార్యః ప్రయతోధూత్వా మంత్రేణానే
నసంయుతః | పూర్వస్యాందిశితందద్యాచ్ఛలింబైసార్వకామికమ్ || ఆరిత్యావసనాయద్రాః దేవాభూతా
నిసర్వతః | తతఃప్రభాతేవిమతేస్సాత్వాచాహతవాససః || ధూషితాఃకటైస్సమ్యుగంవీతాంగుళీయకైః |
కుండానిదితుచత్వారిమేఖలాసంయుతానిచ || కుర్యాత్ప్రేమప్రకర్షితమోమంమంత్రేస్సక్తైస్తథా | పూర్వ
స్త్రిబహువంకుర్యాత్సమిదాజ్యవరూపకటమ్ || వినాయకంసముద్దిశ్యగణానాంత్వేతిమంత్రతః | అధ్వర్యుదక
క్షిణేకుండేకుర్యాద్ధోమంసమాహితః || ఛందోగఃపశ్చిమేకుండే సమిద్ధోమం సమావరేత్ | అథర్వణశ్చ
త్రైదకుండమోమంప్రకల్పయేత్ || వస్త్రేహానానిభైశ్చబ్రైఃకపూరకటకాదిభిః | ఉపచారైశ్చ
శభినైవేద్యాయచమోదుకాః || యథాదేవతథాచాగ్యేప్యలంకారాది కల్పయేత్ | ఆచార్యఃపరయాభ
క్త్యాగజైశ్చాయప్రకల్పయేత్ || అపూపాదితథాన్యచ్ఛకారయెద్భక్ష్యకాన్వితమ్ | నివేద్యపార్వతీంచాచి దేవదేవం
మహేశ్వరమ్ || పూజయేత్పరయాభక్త్యా త్వచార్యఃపరమేవహి | తత్రైవరోగవాన్భక్త్యాసంపూజ్యగణనాయ
కమ్ || గణానాంత్వేతిమంత్రేణ తూష్టింశూద్రస్తుపూజయేత్ | తతోమధ్యందినేప్రాప్తే ప్రతిమాం దక్షిణా
యుతాం || మంత్రేణానేనదద్యాచ్ఛసరోగీప్రాజ్ఞుభస్వయమ్ | ఉదజ్జుఘోపవిష్టాయబ్రాహ్మణాయాతి
భక్తితః || వినాయకప్రసన్నాతికహరఃఘ్నవినిశక | త్వందేవైః ప్రాపితః కుర్వక్ విఘ్నంవిఘ్నపరాయ
ణైః || బ్రాహ్మణశ్వాసరోధేనయజ్ఞాతంమమవైకృతమ్ | పూర్వకమేవిపాకేన హ్యపస్తారగదాదికమ్ ||
మాస్యత్రైమాస్యపాణ్డాస్యాహ్యబ్రకామేహ్యస్తృతిః | త్వదచాఘ్నాఃప్రదానేన రోగమాశువినాశయ | చతు
శాంబ్రాహ్మణానాంచదద్యాచ్ఛక్త్యావదక్షిణామ్ || ఎవంకృత్వాగణపతేదానంమత్యేకస్సుభీభవేదితి ||
పతేనవాతదధేనేత్యాది || పుష్కరంశుండాదండాగ్రభాగః - హస్తమిశుండాదండః - చక్షుషీతస్యేతి-
తస్యవినాయకస్య- వినాయకవాహనమూషికాయాశ్చ - మత్స్యమాంసేనేత్యాది - మత్స్యేన-మాంసేన-
క్షీరేణోదకేనచ సహితంవిచిత్రమన్నంబలిందద్యాదిత్యథః - బలిదానమంత్ర మూహ ఆరిత్యావసనాయ
ద్రాణిత్యాదినాశ్లోకద్వయేన || మోమమంత్రేస్సక్తైరితి || స్వకైఃస్వశాఖోక్తైఃవినాయకప్రకాశకమంత్రైరి
త్యథః || తత్రవినాయకప్రకాశకమంత్రాః వినాయకశాంతౌ నవగ్రహాయజ్ఞైప్రదర్శితాః || మోమసం
ఖ్యాత్వప్రేక్షరశతాదిసహస్రాంతాకల్పాత్ || శక్త్యాద్యపేక్షయా - పూర్వస్త్రిక బహువగత్యాది | అపరి
హ్నాయకాధివాసనావేదికాంతః శూర్వాదిదేకాగ్రాహ్యః || సతిసంభవచత్రిమదితు బహుచాదిభిః హోమః
కారయితవ్యః - వేదచతుష్టయశిదామథావెస్వశాభ్యేనవా బ్రాహ్మణేన - తస్యాప్యథావెత్స్త్రినకమద్యా

చాత్వ త్వేన యోవృత స్తచ్చాఖానుసారేణాధివాసన వేదికాతః ఆజ్ఞేయ్యం విశిషం దాదివిధాయోద్దిష్ట హోమచ
తుగుణంకారియేత్ - ఎవమాచార్య ఋత్విక్సహోహోమం విధాయ పూజాహుత్యంతే పూర్వాధివాసి
తాం వినాయకప్రతిమాం పునర్వేదశోపచారైః పూజయేత్ || ఇత్యాహ ఆచార్యః ప్రతిమాంతాం స్వీత్యాదినా ||
భక్త్యా కాన్యతా పూపాదినై వేద్యంకారయేదిశ్యథః || ఆచార్యేణ పూజితం వినాయకం రోగవాన్యజ మానోఽపి
పూజయేత్ || సచేద్యజమానశ్శూద్రస్తూష్ణీమంత్రేణ వినా పూజయేదిశ్యథః - విభాయక ప్రసన్నాతికా
హరే త్యా రభ్య-రోగమాశు వినా శయేత్యంతోమంత్రః ||

ఇత్యపస్తారహరవినాయకదానమ్.

—* అథాపస్తారహరమూర్తిదానమ్. *

తల్లక్షణంశూలరోగహరప్రకరతైద్రవ్యవ్యం || పూజాదివిధిస్తుపరిభాషాయాం దశితః - ఇత్యపస్తార
రోగహరాణి ||

—* అథశిరోరోగహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తే నాగహరిదశతం పురుషశ్శీషకరోగనాత్ | సీసంపలశతం దద్యాదుపోవ్య సతువాస
రమ్ || నాగస్సీసం ||

—* అథప్రకారాంత రేణశిరోరోగహరమ్. *

కమకవిపాకసంగ్రహే || గురూపరోధీదశిరోరోగనాత్ జాయతేనరః | కృత్వాతికృచై కుర్వీత చాం
ద్రదాయణమథాపరమ్ || ఔషధానిప్రదద్యాచ్చతిలపాత్రంతత్రైవచ | ఔషధానివైద్యశాస్త్రే శిరోరోగహర
త్వేనోక్తాని ||

—* అథకమకవిపాకొక్తం శిరోరోగహరమ్. *

ప్రాయోపవేశనాదీనాం వ్రతానాంత్యాగకారణాత్ | శిరోరోగయుతోభూయీత్రన్నిషక్పరథోద్యతే ||
గోహత్యాయావ్రతంకుర్యాత్పంచాశద్విప్రభోజనమ్ | ఉద్యన్నవంజపేచ్యైవహోమంకూశ్మాండసంజ్ఞికః ||
భవేదిశేషః || విప్రభోజనమితి || ఉద్యన్నద్యేత్పవస్యజపసంఖ్యాతురోగానుసారేణాప్యైత్తరశతి సహస్రా
ద్యయుతాంతాకల్ప్యా || కూశ్మాండహోమః పూర్వంప్రపంచితః ||

—* అథాథకశిరోరోగహరమ్. *

నారదః || బ్రహ్మచారియదాశ్చీయాద్భిన్నపాత్రేవిశేషతః | ఏకాంశే శిరోరోగీభవతీత్యాహనారదః | అ
క్షిభ్యాంతతిత్రైతత్సూక్త మప్యైత్తరంశతమ్ | జపేచ్ఛరుఘుతాభ్యాంచ బహుయాచ్యతధైవహి || ఔష
ధానిప్రదద్యాచ్చ విప్రాన్వాదశభోజయేత్ | భిన్నపాత్రేవిశేషతః || సోమణరాజితత్యతిరిక్తభిన్నపా
త్రేభోజనమ్ - శిరోరోగనిదానం - విశేషతోభిన్నకాంస్యపాత్రభోజనమిశ్యథః || బహుయాచ్యతధైవ
హితి - అప్యైత్తరంశతమిత్యథః || అత్రసమగ్రంసూత్రమంత్రోనతుప్రత్యేకం - ఔషధానివైద్యశాస్త్రే
శిరోరోగహరత్వేనోక్తాని ||

—* అథసూర్యావతహరమ్. *

శాతాతపః ఔషధస్యావహత్యాచాంసూర్యావతఃప్రజాయతే | తేనసూర్యప్రదాతవ్యోనిమైకస్య యథావిధి || నిషకాపరిమితసువణానిమితసూర్యప్రతిమాండద్యాదిత్యధః || ఇతిసూర్యావతహరమ్.

—* అథశిరోరోగఘ్నయజ్ఞోపవీతదానమ్. *

పద్మపురాణే || బ్రాహ్మజర్విట్టిరోరోగీతి || అత్రనిషకృతిర్వాయుపురాణే || ఉపవీతంహీరణ్యేననిమితం తుపలాధఃతః | తదధేనతదధేనయథావిధవతోపినా || ఉత్తరీయంరాజితంచతావత్సంఖ్యాకృతంతథా || బ్రాహ్మణాయబ్రహ్మవిదేశోత్రయానునివేదయేత్ | మంత్రేణాంసేనధివత్సూజితాయాంగుళీయైః || థాతా విధాతాజగతాంపరమాత్మాదతుముఖః | వినాశయశుమేషీప్రంరోగమేతంగిరోగతమ్ || యజ్ఞోపవీతమంత్రే ధాతావిధాతేత్యాదిబ్రహ్మప్రకాశకశబ్దోపాదానాత్ - బ్రహ్మపూజాం పోడశోపచారసహితాంబ్రహ్మప్రకాశత్రైమంత్రి బ్రహ్మజిజ్ఞానమిత్యాదిభిర్నుమంతైర్నామంత్రేనాసోత్తరీయయజ్ఞోపవీతం వీధాయ యజ్ఞోపవీతంబ్రాహ్మణాయోక్తప్రకారేణదద్యాత్ || బ్రహ్మజిజ్ఞానమిత్యాదయో బ్రహ్మయజ్ఞప్రకాశకమంత్రాఃనవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేషితాః || పలాధేనేతి || యథావిధవతోవ్యవస్థా - సమృద్ధధనేనపలాదప్యధికపరిమాణేనసువణేనయజ్ఞోపవీతంకారయేదిత్యధః - యావదున్నానంయజ్ఞోపవీతంతదున్నానముత్తరీయంధవతి ||

ఇతిశిరోరోగఘ్నయజ్ఞోపవీతదానమ్.

—* అథశిరోరోగఘ్నప్రీతిమాదానమ్. *

తల్లక్షణంచ- అనుక్తేహవరోగేష్యత్యాదినా శూలరోగహరప్రకరణోక్తమేవాత్రాప్యనుసంధేయం || పూజావిధానంపరిధామాయాంద్రప్రవ్యం ||

—* అథముఖరోగహరాణి. *

తత్రపూజితవక్రీత్యహరమ్ || ధమకమాణ్యతిక్రమ్యమధ్యేత్యజతియోనరః | అవిద్యమానదోషత్వాత్పర్వహంయఃప్రకాశయేత్ || సకపేత్పూజితవక్రీస్తుకుర్యాచ్చాంద్రాయణంప్రతమ్ | ధూపస్రక్షందనాదీనిషు గంధీవివశక్తితః || దద్యాద్విప్రాయపంచాశచ్ఛ్రీహృదాన్వోజయేత్తథా || అథముఖరోగహరమ్ ||

ప్రాజాపత్యప్రయంకుర్యాత్సంత్రైవ్యాకాహృతిభిఘ్నకతిమ్ | జహుయాత్త్రిసహస్రంతుదద్యాద్వీర్యాదికాంచనమ్ | వ్రీహ్యాదిదద్యాత్ - కాంచనంచదద్యాదిత్యధః || ఆవిశబైనయవగోధూమాదయో గృహ్యంతే- వ్రీహ్యాదిస్వశక్త్యనుసారేణదద్యాత్ ||

—* అథప్రకారాంతరేణముఖరోగహరమ్. *

శాతాతపః || శ్వమాజాకరాదిభిస్సృష్టంఘక్త్వాదుగంధవాన్భవేత్ | పీత్వాతిరాత్రంగోమూత్రంభోజయేద్బ్రాహ్మణత్రయమ్ | దుగంధవాకముఖేదుగంధవాకధవేత్ || ఘృతైర్వితిభోజనస్యనిమిత్తత్వేనోపాదానాత్ ||

—* అథ జిహ్వరోగహరమ్. *

శాతాతపః || పశ్వాన్నహరితాంచైవ జిహ్వరోగః ప్రజాయతే | గాయత్ర్యాస్పజశ్చేల్లకం దశారతంజహు
యాత్రితః || జపకరణాశక్తౌ గాయత్ర్యయుతజపస్య ఏకకృచ్ఛిప్రత్యామ్నాయత్వాల్లక్షజపస్థానే జపకృచ్ఛాగ్ని
త్వా గాయత్ర్యాదశకృచ్ఛాగ్నిః జహుయాత్ ||

ఇతి జిహ్వరోగహరమ్.

—* అథ ప్రకాంత రెణ జిహ్వరోగహరమ్. *

కమణిపాకసముచ్చయే || పశేషాం దుఃఖకరణాన్ సవకాదాన్యతభావజాత్ | జిహ్వభేదాస్తథాస్యేషాం
పక్షపాతాచ్చ సంసరి || జిహ్వరోగీభవే దాస్యేవ్రణీచైవాభిజాయతే | పరాకర్షితయంచైవ హేమమూర్త్యాం
జనంజికః || కయానశ్చిత్రమూక్తస్య జపోహేమమస్తధైవత | వీహ్యదీనాంతథాదాన మాషభస్యన సంస్తు
తమ్ || సవకదేతి || ఎతచ్చ పదంకాకాశీవదుభయత్రసంబధ్యతే - అసక్తదస్యేషాం దుఃఖకరణాదసక్తదన్య
తభావజాచ్చేత్యధికః - పక్షపాతాచ్చేతి || పక్షపాతో వ్యవహారిణః - కయానశ్చిత్రమూక్తస్య జపోహేమమస్త
కతకవ్యః - జపహేమమయోస్సంఖ్యావ్యాధ్యనుసారేణాప్యైత్తరశతాదికల్పాన్ || సూక్తంసకలమంత్రోనప్ర
త్యుచం - వీహ్యదీనామిన్యాదికైర్యయవిగోధూయముద్గాదీని సప్తలక్ష్యంతే - ఎతాని శక్త్యనుసారేణాచ
యాని || జపభస్యాయైవ జిహ్వరోగహరత్వేనాభిహితస్య ||

ఇతి ప్రకాంత రెణ జిహ్వరోగహరమ్.

—* అథ ఫణిరోగహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తే || విషప్రచర్చదీరోగీ గాంధదద్యాత్పయస్వినీమ్ | చకారాచైకకృచ్ఛిం సౌరమంత్రజప
శ్చ సముచ్చయతే || కృత్తశబ్దస్తపోరూపక్లైశసాధ్యచాంబాయణాదిపరః - అతోవ్యాధ్యాద్యనుసారేణ ప్రాజ్ఞా
పత్యపరాకచాంబాయణాద్యశ్చ తమోగ్రాహ్యః || సౌరమంత్రశ్చ సౌరాష్టాక్షరోవా - ఉద్యన్నద్యత్ప్రచో
వా - మహాపారివగోవా - జపసంఖ్యావ్యాధ్యనుసారేణాప్యైత్తరశతాద్యయంతాంతాకల్పాన్ ||

ఇతి ఫణిరోగహరమ్.

—* అథ దంతపీడాహరమ్. *

అమాన్నహరణేచైవ దంతపీడాప్రజాయతే | సదద్యాదశ్విసాహేమనిష్కద్యయవినిమితౌ || అత్రచా
శ్విన్ప్రకాశకమంత్రేణాశ్వినిజేవతాంపూజాంవిధాయ బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ || సవమంత్రోనవగ్రహయజ్ఞ
ప్రకరణేదశితః ||

ఇతి దంతపీడాహరమ్.

—* అథదంతురత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || యాకేమాతేబుద్ధిపూర్వందంతురౌజాయతేనరః || సదద్యాధ్యపిశుద్ధ్యథకంఘ్రతకుంభం
సవహీనమ్
ఇదిదంతురత్వహరమ్.

—* అథశ్యావదంతశ్చహరమ్. *—

శాతాతపః || సురాపశ్యావదంతస్సౌత్పాజాపత్యాష్టకంచరేత్ || శర్కరాయాసులాందద్యాష్టపా
పశ్యపిశుద్ధయే || జపిత్యావమహారుద్రందశాంశంజహుయా త్రిలాక్ | తతోభిషేకఃకథావ్యావంతైర్వరు
ణదైవతైః || శర్కరాతులాపురుషదానం - ఆత్మానంశర్కరయాతోలయిత్యాతాంశర్కరాంచా
ప్తాజేభ్యోదద్యాదిత్యథః || తులాదానమంత్రస్తు - త్వంతులెనర్వభూతానాం ప్రమాణం పరికీర్తితా
మాంతోలయసిసంసారాదుద్ధరస్వనమోస్తుతే || దశాంశహోమమంత్రవిశ్చేదస్తథాఆహుతిసంఖ్యాశబ్దవీశేష
శ్చరుద్రవిధానవివదశితః - వరుణదైవతైరిత్యుపలక్షణం - అతస్త్వశాఖాసమామ్నానైర్వారుజ్జేరనైశ్చ
శ్చాభిషేకంకృత్వా - తతస్సాత్రైరభిషేకః కథావ్యః-స్తాతాశ్చమంత్రానవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేదర్శితాః ||

ఇతిశ్యావదంతశ్చహరమ్.

—* అథసిన్మరభాషితశ్చహరమ్. *—

శాతాతపః || పరేషాంతర్కకరణాన్నిమ్మరౌక్తిఃప్రజాయతే | పరౌక్తిహాస్యకండాద్దద్యాష్టైశ్చకాంచ
స || మాక్తికకాంచనయోదాకానంశక్త్యాద్యనుసారేణకార్యం ||

ఇతిసిన్మరభాషితశ్చహరమ్.

—* అథమూకత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || మూకాభ్యాశ్చవభాద్యైవతస్యైవంవిపకతిస్సతా | తేనకార్యంపిశుద్ధ్యథకంయతిచాంద్రా
యణత్రయమ్ || వ్రతాంతేపుస్తకందద్యాత్సువణకపలసంయమామ్ | బ్రాహ్మణాయచతుశ్చేద విదైవస్యైణ
సంయుతమ్ || ఇతిమంత్రంసముచ్చార్యబ్రాహ్మణంతంసజాయేత్ | ఇవంయంత్రంసముచ్చార్యప్రసక్తం దద్యా
దిత్యథః || తమేవదానమంత్రమాహ || సర్వస్వతిజగన్మాతశ్శబ్దబ్రహ్మదిదేవతా | దక్షమణికారిణం పా
పంరక్షమాంపరమేశ్వరిభిః ||
ఇతిమూకత్వహరమ్.

—* అథమూకత్వహరతిలపద్దదానమ్. *—

వాయుపురాణే | స్వరౌపభూతనాకాంచమాతామూకఃప్రజాయే | వాయుమితప్రీతికారం యేనసం
పాద్యతేసుఖం || వాచాంహతాగుర్వనుజ్ఞామంతరేణవేదాంగ్రహీపుస్తకహతాః || కుర్యాత్స్వర్గమయం

పద్మంపలాధేనతదధాతః ॥ యథావిధవతస్సమ్యగ్విత్తశాత్యంనకారయేత్ | రక్తవస్త్రేణసంవేష్ట్య
తామ్రపాత్రోపరిన్యసేత్ ॥ తామ్రవాత్రపరీమాణం పలానామష్టకంవిదుః | పీతవస్త్రేణసంవేష్ట్య పాత్రంత
త్తువినిషీషేత్ ॥ అధకద్వితయోన్మానతిలరాశాప్రయత్నవః | ఉపచారైష్వృషభరాచార్యస్సవకా శాస్త్రు
విత్ ॥ రక్తచందనపుష్పాద్వైమంలేణానేనపూజయేత్ ॥ పద్మపూజామంత్రమాహ ॥ బ్రహ్మణశ్చనమ
స్తుభ్యంవిష్ణోరమితనాభిజ ॥ అశిప్రీతికరంభానోస్మధారుద్రస్యచైవహ ॥ పూజాంమమగృహాణత్వంసర్వకైశవి
నాశక ॥ పూజానంతరంకతకన్యమాహ ॥ ఆజ్ఞేయాందిశిభైహోమఃకతకవ్యోమంత్రపూర్వకః సమిదాజ్య
తీలైశ్చైవసావిత్యాగ్రీష్టాక్షరేణద ॥ సమిద్ధోమంచకుర్వీతసర్వరోగప్రశాంతయే ॥ ఆజ్యహోమశ్చ కతకవ్యో
మిత్రోమిత్యనయారుచా ॥ తిలానాంయతంత్రదేతివ్యాహృతీభిరథాపివా ॥ అగ్నేరుత్తరదిగ్భాగ కలశస్తాప
నంభవేత్ ॥ పూర్వోక్తైసవిధానేనవాధిమేకాదికారయేత్ | ప్రణీతామోక్షపర్యంతంకర్మకృత్వావిధానతః ॥
తస్మై హుతవతేపద్మం దద్యాత్సన్నిత్యావతుముఖమ్ ॥ దేవానామేవసర్వేషాంయతస్త్ర్యంప్రీతికారణమ్ ॥
విశేషతోబ్రహ్మణశ్చసరస్వత్యాహారేరపి ॥ యత్ప్రిగ్వాచాంసిరోధేనవైరూప్యం మమదేహజం - స్వరోప
ఘాతజంపూజందుఃఖంరోగభవంతిథాతత్సర్వంనాశయంత్యద్య బ్రహ్మవిష్ణుశివాగ్నయః | త్రిదివాలయాశ్చ
యేదేవాహవిష్మంతస్మధాభువి ॥ ఎవంతత్వాతశ్చస్త్రంస్థాపనాప్రదేశాదాగ్నేయాంసమిద్ధోమే సావిత్రా
స్తాక్షరోమంత్రః - సమిధశ్చ ఋజ్జీయః - ఆజ్యహోమచిత్రందేవానామిత్యాది ॥ తిలహోమయత ఇంద్రదేవ్య
నయావ్యాహృతీభిర్వాధవేత్ ॥ యతంత్రదేవ్యస్యాభగణ్ముషిః - ఇంద్రో దేవతా - బృహతీచ్ఛందః - తిల
హోమేసియోగః - యతంత్రదేవ్యస్యాది - హోమసంఖ్యాప్రత్యేకమయ్యేత్తరశతంసహస్రంవా ॥ పూర్వోక్త
నవిధానేనేతి - అభిషేకప్రకరణోక్తవిధానేన - తిచ్చాస్తాభిర్వవగ్రహశాంతిప్రకరణేనిశితం - ప్రణీతా
మోక్షపర్యంతమితి - ప్రణీతాపాత్రస్తోదకవిసజ్జనపర్యంతంకమక స్వశాఖోక్తవిధినాకృత్యేత్యథః - దే
వానామపిసర్వేషామిత్యైరభ్యంహవిష్మంస్తథాభువీత్యంతఃపద్మదానమంత్రః ॥

ఇతిమూకత్వహరతిలపద్మదానమ్.

—* అథస్థలద్వాక్యజిహ్వత్వహరమ్. *

కమకవిపాకసంగ్రహే ॥ వేదంవాధర్మశాస్త్రంవావిక్రీణాయాద్ధియోనరః | అధీతంతస్యనాయాతిజిహ్వయా
స్థనిలితంభవేత్ ॥ అపరిస్ఫుటచక్రావాజిహ్వయాంచణవానపి | కృత్వాతికృత్వాకుర్వీతచాండ్రాయణ మథా
పివా ॥ సూక్రంతామగ్నివదాభ్యాంజపేచ్చైవాయుతత్రయమ్ | దద్యాద్ధిరణ్యంవిప్రేభ్యోభోజనంవాస్వశ
క్తికః ॥ వేదంవాధమకాశాస్త్రమిత ॥ భృతకాధ్యాపకత్వథః ॥ కృత్వాదీనివ్యాధి గురు లఘుధావేనసమ
స్తానిన్యస్తానివామోజ్యాని ॥

—* అథగర్భదత్వహరసరస్వతీదానమ్. *

తచ్చవాయుపురాణే ॥ వాగ్విరోధంగురోః కృత్వాభవేద్గర్భదవాజ్మరః | తస్యవత్క్యేప్రతీకారంచానేన
ఋషిభాషితమ్ ॥ పలెనాథతదధేనతదధాకధేననవాభునః | సరస్వతీంతుప్రతిమాం కుర్యాద్భుజవతుష్ట
యామ్ ॥ వరదంచాక్షసూత్రంద విభ్రీతీందషిణేకరే | పుస్తకంచాభయంవామేదధానాంహంభవాహవాం ॥

అతిశుభ్రేణైవ చ కూటస్థజ్ఞానచాసనమ్ | పితంబిధాయతస్యోపరిసౌవణ్యం సర్వసేదిత్యథాః || ప
 త్యస్యోపరిసంస్థాప్య దేవీం వాగీశ్వరీం పరామ్ | ముక్తాదామసమాముక్తాంశుక్లవస్త్రేణ సంయుతామ్ || వాగీశ్వ
 ర్యాదిమంత్రేణ పూజయేత్పింగతండులైః | శ్వేతైః పుష్పైశ్చేవ గంధైశ్చ త్కృత్య విధిపూర్వకమ్ || వాగీశ్వ
 ర్యాదిమంత్రేణ జేతి || యద్వాగ్విదంత్యవిచేతనానీతిరుగ్వియం || బ్రాహ్మణస్సర్వశాస్త్రజ్ఞస్తేన హోమంస
 మాచరేత్ - హోయ సంజహాయాదష్టశతంశాలిమయంతథా | జహాయాత్సమిధశ్చాపితదాజ్యం చతిలాన
 పి || కృతాధివాసనామేనామాచార్యానివేదయేత్ | సంపూజ్య బ్రాహ్మణం సమ్యగ్విస్త్రాలంకారిధూష
 ణైః || మంత్రేణానేన విధివత్ప్రాజ్ఞుఖాయమ్యుదజ్మభిః | యావక్త్రైబ్రహ్మణోదేవీయాసావాగీశ్వరీపరా ||
 బ్రహ్మవిష్ణుశైవైశ్చానైః పూజితా సర్వవందితా || ఋష్టాభవతుదానేన దత్తేనానేన వాక్పరా | వాగ్విరో
 ధం గురోః కృత్యా యన్యైర్గద్గదభాషణమ్ || తత్సర్వం సమయక్షప్రంచాహ్లాత్వం లోకపావని | అనుజ్ఞాప్య చా
 హ్మణంతంస్వయం భుంజీత బంధుభిః || అష్టశతమితి || అష్టాధికం శతం - కృతాధివాసనామిత్యనేన రాత్రౌ
 జాగరణం లభ్యతే ఇతి || అతః పూర్వోక్త రాత్రావధిసాన్యజాగరణం విధాయ ప్రాతః పూజయిత్వా హోమా
 నంతరం బ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ || యావక్త్రైశ్చాత్మరభ్య - లోకపావసీత్యంతోదానమంతః || *

ఇతి గద్గదత్వహరసరస్వతీదానమ్.

—* అధైదమూకత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || విద్యాపుస్తకహారీచ ఎడమూకస్తుజాయతే | ఇతిహాసశతందద్యాచ్చాహ్మణాయ సదక్షిణం ||
 గుర్వనుజ్ఞామంతరేణ వెదాధ్యేతా విద్యాహరీ - ఉత్పత్తిపథ్యుతి దోషప్రతిబద్ధశ్రావ్యాగ్నియశ్చైదేదమూ
 కః || ఇతిహాసశతం మహాభారతమ్ || పుస్తకదానమంత్రస్తు - మూకత్వహరేదశితః || *

—* అధస్తలద్వాక్యహరమ్. *—

శాతాతపః || శుకశారికయోఘాతాన్నరస్థితవార్ధభరేత్ | సచ్చాస్త్రపుస్తకందద్యాత్సవిప్రాయస
 దక్షిణమ్ || ప్రత్యేకం శుకశారికయోఘాతననిమిత్తమ్ || సచ్చాస్త్రాణి వేదావిరుద్ధాని మిమాంసాదీని - అ
 త్రాపి పుస్తకదానే మూకత్వహారోక్తమంత్రో గ్రాహ్యః || *

—* అథసారజ్యేనముఖరోగహరప్రతిమదానమ్. *—

అనుక్తమతురోగవ్యిత్వాదినాద్రష్టవ్యం || అద జీహ్వరోగప్రతిమదానందంతరోగప్రతిమదానం చ ||
 తల్లక్షణం కమకపాకసాగే || లంబాకారాస్థితా జీహ్వదంతరోగోద్విచాహుకా వితి || తత్పూజాది పరిశ్రా
 మాయాం నిరూపితం || ఇతిముఖరోగహరాణి.

—* అథనాసికారోగమశీలనాసికాపాదహస్తయుక్తఘృకరస్వరత్వహరమ్. *—

కమకవిపాకసంగ్రహే || లవణస్యోపహతాతు శీలఘ్నాదాంఘ్రిపాణికః | ఘృకరస్వరజాంతైచ్చిన
 జాయతే తస్య నివృత్తిః || ఉద్యన్నజ్యేష్ఠ్యచంసమ్యగ్నకదష్టాస్తరాయుతమ్ || జహాయాద్భురసపికాభ్యం

రిక్తవాసాంసిశాంశనమ్ ॥ దద్యాదైవద్విజగవాంకుర్యాత్పుజాంస్వశక్తితః । చూమసంఖ్యా జపదశాం
శః ॥ చరుడౌచపృథక్సంఖ్యా సహివాచపృథక్సంఖ్యా ॥ వాసాంసీతిలహువచనాత్ ॥ త్రిభ్యోనన్యూనాది
దద్యాత్ ॥ శాంచనంశక్త్యనుసారేణదద్యాత్ - దేవద్విజగవాంపూజాదేవస్యమూర్యాదేస్సుపణాతిలకాది
భిః పూజా ॥ ఆదిత్యస్యసదాపూజాతిలకంస్వామిసన్మథా । వహగణపతేస్తేచవకుర్వంతిద్ధి మవాప్నుయా
దితియాజ్ఞవల్క్యైస్త్యగతాత్ ॥ స్వామీసంధః ॥ ద్విజపూజాం స్రక్చందనవాసస్సుపణాదిభిః ॥ *

—* అథవక్రనాసస్యహరమ్. *

శాతాతపః ॥ కుక్కుటేసిహతేచైవవక్రనాసఃప్రజాయతే । తేననివహిప్రదాతవ్యా బ్రాహ్మణాయహి
రన్యుయః ॥
ఇతివక్రనాసికత్వహరమ్.

—* అథనాసికారోగహరమూర్తిదానమ్. *

శల్లక్షణంచాను కైమకురౌగమ్యిత్యాదినాశులరోగహరౌ క్షమత్రాప్యవగంతవ్యం ॥ పూజావిధానంత్యా
తంకౌదేవతాతత్రేత్యాదినాదశితం ॥ *

ఇతినాసికారోగహరమూర్తిదానమ్.

—* అథనేత్రరోగహరాణి. *

కమకవిపాకసముచ్చయే ॥ పరదృష్టివిఘాతేనభిషజ్మిథ్యాచరణేదా । కామాత్పరస్త్రియందృష్ట్యానేత్రరో
గీభవెన్నరః ॥ చాంద్రాయణంపరాకంచపంచాశద్విద్రుభోజనమ్ ॥ మర్యాద్యయస్సుపణాతిచరుడౌసహివా
తథా ॥ అష్టోత్తరసహస్రంతుజహుయాద్రోగశాంతయే ॥ వహోదాఆసీతిమంత్రంచజపేదాజ్యంసకాంచనం ॥
జద్యాద్విప్రాయవిధివన్నేత్రరోగఃప్రశామ్యతి । భిషజ్మిథ్యాచరౌభిషజ్మిథ్యాచరణం ॥ విద్రుభోజనమితి ॥ ఎ
తచ్చభోజనంసుఖభోజనం. మృష్టాన్నంబాహ్మణేదద్యాన్నేత్రరోగాపనుత్రయ ఇతి బ్రహ్మాండపురాణస్తర
ణాత్ ॥ వయస్సుపణాతిత్యనయచాచరుఘృతాధ్వాం పృథక్పృథగష్టోత్తరసహస్రంతుజహుయాత్ ॥ ఇ
యంచరున్నేత్రశూలప్రకరణేదశితా ॥ వహోదాఆసీతిమంత్రోపితత్రైవ ॥ జపసంఖ్యాతువ్యాధ్యనుసా
రేణ సహస్రాద్యయుతాంతాకల్పాన్ ॥ సకాంచనాజ్యేసమీత్య తచ్చాహ్మణాయదద్యాత్ ॥ ఆచార్యవేక్షణ
మంత్రస్తు కటిశూలహరేదశితః ॥ *

ఇతినేత్రరోగహరాణి.

—* అథనేత్రశూయహరమ్. *

కమకవిపాకసంగ్రహే ॥ దంపతిభ్యాంప్రవృత్తంతస్త్రైకునంయోనిరీక్షతే । సనేత్రశూయయుక్తస్సృ
జజ్జిభ్యామితిమంత్రతః ॥ జపహూమాదకుర్వీత శక్త్యైబాహ్మణభోజనమ్ । సహస్ర కలశస్థానంహరేకు

ర్యాద్విజోత్తమః || నేత్రపూయము క్తతి|| సాక్షాత్పూయం వా అతిప్రసృత దూషికయా పూయమిన్యభిధీయ
తే || అక్షిభ్యామిలీయమృజ్యంతః || జపహోమయోస్సంఖ్యావ్యాదిగురులఘు భావః అష్టోత్తరశతాద్యయు
తాంతాకల్ప్యా || జపహోమాచేతి || పునరగ్నిశ్చతురాదిత్యస్యజపహోమాసముచ్చేయే తే || అయంచమం
త్రోయన్మత్రానైతిమిందామంత్రప్రస్తావేకూశ్మాండహోమైదశికతః || జపహోమయోస్సంఖ్యాతు పూర్వో
క్తైవ - విష్ణోస్సహస్రకలశస్నానం మహాసౌ ర్ణకుర్యాత్ || మహాసారం నామసూక్ష్మైదవత్యైరుచ స్సుక్తా
ని || ఎతే హోమామాదపరిధామాయాందశికతమ్ || ఇదంచ స్నానం మండలస్య మూలేక వాక్కుర్యాత్ ||
స్నానీయద్రవ్యంచదుద్ధాజ్యమగ్నితురసపుణ్యతీర్థోదకాని || యథాశక్త్యుపసన్నాని ||

—* అథప్రకారాంతరేణ నేత్రపూయహరమ్. *

శాతాతపః || ఘృతచోరస్తుపురుషః జాయతే నేత్రరోగవాక్ | ఉపోవ్యసంప్రదద్యాదైవ్యఘృతధేనుం విధా
నతః || ఘృతధేనువిధానంచయత్తురోగహరప్రకరణైద్రవ్యః ||

—* అథాంధత్వహరమ్. *

అంధత్వం నామ ప్రతిబంధదృష్టిత్వం నోత్పాతితనేత్రత్వం || శాతాతపః || పితృహోచేతనాహోమాశ్చహం
ధః ప్రజాయతే | నరకాంతై ప్రకుర్వీతప్రాయశ్చిత్తం యథావిధి || చేతనాహోమనిశ్చేష్టోఽఋధిశ్చాపి || అ
స్యాపివత్కృమాణప్రాయశ్చిత్తమేవరోగనివృత్తిహేతుః || నరకాంతేంధః ప్రజాయతే ఇత్యన్వయః || ప్రాయ
శ్చిత్తమాహ || ప్రాజాపత్యానికుర్వీత్రాతింశచ్చాస్త్రవిధానతః | వ్రతాంతేకారయన్నానం సువణ
పలసంఖ్యయా || స్తంభం రౌప్యమయంచైవ తాం మపాత్రంచ పూర్వవత్ | స్తంభోపపలనైవ || పలైశ్చతుర్థిక
ద్వాభ్యాం వా తామ్రసాత్రంభవేన్నవమితిపరిధామోక్తప్రకారైశ్చేత్యథః || ఎతచ్చ వాత్రంవత్కృమాణవా
సుచేవమూర్తికస్థాపనాథః || హేమనిమ్నైకతకవ్యోదేవశ్చీవత్పలాంఛనః || పట్టసూత్రేణ సంకేప్య పూ
జయేత్తం విధానతః | నౌకాద్విజాయదాతవ్యాసవోపస్కరసంయుతా || నౌకత్వపలకణమ్ || పట్టుప
తిమాచదాతవ్యా || సోపస్కరేతి || ఉపస్కరో నౌకాదండః - సౌపిసౌవణ్యేవ - తంవాసుచేవం విధా
నతః పూజయేదిత్యథః || పూజావిధానంతు పరిధామాయాం రుగ్విధాన స్వపురుషసూక్ష్మగ్నవిధాన మ
స్తాభిః ప్రదశికతం || అత్రాయంక్రమః - తాం మ్రువాత్రేవాసుచేవమూర్తికం సంస్థాప్య - తస్య పురిస్తాన్నా
నం స్తంభంచాపినిశ్చేప్య వాసుచేవం పూర్వోక్తప్రకారేన మభ్యర్చ్య - నౌకాదినహితాం వాసుచేవప్రతి
మాంబ్రాహ్మణామిదద్యాదితి || దానమంత్రమాహ || వాసుచేవజగద్వంద్య సర్వభూతాశయస్త్రి | పాత
కాణ్యవమగ్నం మాం తారయాశ్రితతారక || ఇత్యుదీర్యప్రణమ్యాథ బ్రాహ్మణంతు వినజయేత్ || ఇత్యుదీ
ర్యమంత్రముచ్చార్య - ప్రతిమాదికందత్వాప్రణమ్య వినజయేదిత్యథః || అస్యేభ్యోఽపిభ్యోయథాశక్తిద
క్షిణాండద్యాత్ ||

—* అథనీలలోచనత్వహరమ్. *

శాతాతపః || శాకహరీతుపురుషో జాయతే నీలలోచనః | బ్రాహ్మణాయ ప్రదాతవ్యం మహానీలమణివ్యయమ్ ||

—* అథకపిలాక్షత్వహరమ్. *

రీతిహృత్కపిలాక్షస్సాదుపోవ్యదివసద్వయమ్ | రీతేః పలశతందద్యాదలంకృత్యద్విజాతయే || రీతిర్వాసు
తామ్రవ్రక్మణిజోధాతువిశేషః || పితృశకమిత్యుచ్యతే ||

ఇతికపిలాక్షత్వహరమ్.

—* అథమందదృష్టిత్వహరమ్. *—

కమకవిపాకసంగ్రహే || ఉద్భిష్టస్సమ్యగాదిత్యంపశ్యేదుద్యంతమంబరే | మధ్యంగతమథాన్తంవాయాం
తముచ్చిష్టవసక్ || నక్షత్రాణ్యథవాచంద్రంసభవేన్నందదృష్టియక్ | అత్రనిష్క్రూఢిః - కూమకపురాణే ||
ఘృతేనచరుణానేత్రరశ్మిహీనోహతాశనై | జాహుయాదయుతం సమ్యగితశాస్త్రస్యనిష్ఠయః || దద్యాద
న్నంచదైరక్తవాసాంసివ్యాధికాంతయే | రోగాధిక్యవరుఘృతాభ్యాంప్రత్యేకమయుతంజహుయాత్ | హో
మమంత్రస్తూద్యన్నద్యరుచః || స్వశక్త్యాబ్రాహ్మణాన్చోజయేత్ || వాసాంసీతిబహువచనాత్రిభ్యోనన్యూ
నాని ||
అథమందదృష్టిత్వహరమ్.

—* అథతిమిరహరమ్. *—

కమకవిపాకసముచ్చయే || దేవద్విజగృహేత్థేధకపుణ్యస్థానేచసంస్థితమ్ | ప్రదీపంభంజయిత్వాతాతి
మిరవ్యాధిమాన్భవేత్ || రూపప్రకాశకైమకంత్రైరభిమంత్యైజలంతతః | గాత్రాణిప్రోక్షతేతస్తాన్మూర్త్యై
వతికించీషాత్ || సమాస్రకలశస్నానమీశ్వరస్యాపికారయేత్ || దేవద్విజగృహేత్థేధకపుణ్యస్థానేచసంస్థితమ్
పుణ్యస్థానేపురాణశ్రవణస్థానేదత్తుప్రథాదాచ-రూపప్రకాశకైమకంత్రైఃగుణవచనేన-రూపశబ్దేనరూపవచ
నేప్రకృష్టప్రకాశవదాదిత్యలక్షణే || అతస్సూర్యప్రకాశకైమకంత్రైజలమభిమంత్యై - గాత్రాణ్యంగాని
నేత్రప్రధానానిప్రోక్షయేద్యావద్రోగనివృత్తిః || పరిభాషాయాంప్రదర్శితః || అన్యచ్చ - మహాసౌరపరి
భాషాయాముక్తం || తథా- పునరగ్నిశ్చక్షురదాదితి-కూశ్మాండపూషేమిదామిత్రయోదశ్చిత్తః || వర్చో
మేదేహీతి || వయస్సుపణేతిదమంత్రానయనశూలహరేప్రదర్శితౌ || ఏతేమంత్రాఃవికల్పేనగ్రాహ్యః || ఏకా
థాన్మవికల్పేరన్నితీన్యాయాత్ ||

అథతిమిరహరమ్.

—————

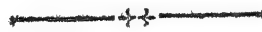
—* అథాపీవేదనాహరగరుడదానమ్. *—

పర్వపురాణే || పరిషామసిరోధేనజాయతేహ్యపీవేదనా | వత్సోమితత్ప్రీతీకారంబ్రహ్మణానిమితంపు
రా || పతనకారయేచ్ఛేన్నగరుడఃస్యవాహనమ్ | రాజతౌచతథాపతౌరత్నపత్నోసువిన్దుతౌ || కఠే
వ్యంచాపీయుగళంమాణిక్యాభ్యాంప్రకల్పితమ్ | పాదయోస్స్వణకటకెరత్నాభ్యాంపరికల్పయేత్ || రత్నా
భ్యామితి || రత్నముక్తంకటకద్వయంకుర్యాదిత్యధః || కైవేయకంస్వణకాయుతంగ్రీవాయామపివిన్దుసేత్ |
నాసికాయాంతదైడూగ్యంమాత్రైఃపరికల్పయేత్ || మూర్తికైర్మూర్త్యైదూర్వమీశ్వరః | వస్త్రైరాన
నావిదైబఃధమలంకృత్యశుభాకృతిమ్ || స్థాపయేత్పురతోవిష్ణోఃప్రీత్యధఃపథిగాధిపం | వెదవేదాంగకుశ
లంచేదవిద్యావిశారదమ్ || గంధపుష్పక్షతైవకస్త్రైః పువణేతబ్రాహ్మణోత్తమమ్ | పూజయేత్తంశుచి
భూతాత్వాగంధపుష్పక్షతాదిభిః || హోమశ్చతత్రకతవ్యామంత్రైస్తద్వావకైశ్శుభైః | యద్వాగరుడ
గ్రాహత్యైసమిదాజ్యతిలాదిభిః || అగ్నేప్రతిష్ఠాకార్యాశుస్వగుహ్యైక్వవిధానతః | విష్ణోఃపురతః | వి
ష్ణోలయేనిష్ఠోఃపుష్పంస్తాపయిత్వైశత్రైఃకుశకఠేవ్యమిత్యధః || అథవాసాలగ్రాహస్యపురతఃకార్మణి- ౨౭

త్రైస్త్వద్వచక్రైరితి || తద్వాచక్రైగ్గుడప్రకాశతైమణ్యైరితి || బహువచనంస్వస్వశాఖాగతమంత్రో
పలితాథాన్ || తస్మైకోమంత్రోమనోజనాయజమానతః - అస్యమనోభాగఃవఙ్ముషిః - సుపజోఽదేవ
తా - అనుష్టుప్చందః - విహితాథేవినియోగః - మనోజవాత్యాః - గుడగాయత్యాః - వ్యసః - ఋషిః - బ్రా
హ్మణాః || గాయత్రీచందః || గుడోదేవతా - విహితాథేవినియోగః || పక్షిరాజాయేత్యాది || సమిదాజ్య
తిలాదిభిరితి || ఆదిశబ్దనచరుయవప్రసాదయోగ్యత్వాంతే || హోమసంఖ్యాచక్రప్రతిద్రవ్యమష్టోత్తరశతం - ఎవం
పూజయిత్వాకింకుర్యాదిత్యతతహ || పుణ్యోహవాచనంకార్యంబ్రాహ్మణైర్వేదపారవైః || తస్మైహుతవ తేవ
ద్యాతోస్తిప్రతిత్యథామదృశః || భక్త్యాసంపూజ్యవిధివత్రేయూరకటకాదిభిః | ఏకచ్చపుణ్యోహవాచనం
దానానంతరంకార్యం - దానమంత్రమాహ || దేవదేవజగన్నాథలక్ష్మీప్రియపరాయణ || వాహనస్య ప్రదా
నేనహరకమకవిపాకజం | అక్షిరోగంజగన్నాథనారాయణజగన్తయ || పుష్పంవాపటలంవాపినాత రక్తమ
థాపివా | రక్తంవాప్యథరక్తాఖ్యంతథాబుజదమథాపివా || తతోవిసృజ్యవిప్రేంద్రంశిష్యైర్బ్రహ్మచర్యేభిః ||
స్నాత్వావిప్రాభోజయిత్వానుభేదవతిమానవః || దానానంతరంస్నాత్వా పుణ్యోహవాచనంవిధాయా
జ్యావేక్షణంకృత్వా విప్రాభోజయిత్వాబంధుభిస్సాధింఘంటేతేత్యథః - ఆజ్యావేక్షణంతు బ్రహ్మాండపు
రాణేభిహితం - అట్టోరుద్భవరోగాడామాజ్యంకనకసంయుతమ్ | దద్యాద్విప్రాయవిధివత్తతోగన్యాపను
త్తయే || ఆజ్యావేక్షణమంత్రస్తుపూర్వముక్తః ||

*

ఇతిఅక్షి వేదనాహరగుడదానమ్.

—* అథనక్రాంత్యహతగోపాలదానమ్. *

బ్రాహ్మణీ! నక్రాంత్యంజాయతేతస్యయోగవాంఛనయనద్వయే | కరోతిశూలప్రక్షేపం తస్యవత్స్యామి
నివృత్తిమ్ || విష్ణుశ్శ్రీగోపవేదస్యయథాశక్త్యావభక్తితః | సువదేనప్రతికృతింవేణువాదనతత్పరామ్ ||
బహోపీదాకసంయుక్తాం ద్విఘటాంఘవనోత్తరామ్ | కారయిత్వాశుభాకారాంప్రత్యాశ్యశుచివారిడామ్ || వ
స్త్రేణవేష్టయిత్వావగంధైర్మాత్రైస్సమవశయేత్ | తండులూపరిసంస్థాప్యదేవంతక్త్యనుసారతః || ఆచా
ర్యస్సర్వశాస్త్రజ్ఞోవేదవేదాంగపారః | పూజాంవమంత్రశాస్త్రైగుర్యాధేవస్యభక్తితః || భక్త్యను సార
తోసమదామేదిత్యన్వయః - పూజాంచమూలమంత్రేణేతి పాతే | పూజామంత్రోద్ధారశ్లోకశ్చమంత్రశా
స్త్రే || కృందామధ్యగతాస్తాయగోప్యణాణ్యల్ల శుద్ధగాః | గోపీజనవకారాస్యాభాయ స్వాహాస్తరాధి
పః || ఉచ్ఛ్రీతమంత్రః || శ్రీకృష్ణాయ గోపీచాయ గోపీజనవల్లభాయస్వాహా || అస్యనారదఙ్ముషిః - గోపీజన
వల్లభోదేవతా - గాయత్రీచందః - విహితాథేవినియోగః - హోమంచతత్రకుర్వీత సమిదాజ్య తిలైరిపి ||
ఇదంవిష్ణుఃప్రతద్విష్ణుఃకర్ణోర్ముకమితీక్రమాత్ || మంత్రగృహ్యక్రమాగేణ చాగ్నేస్సంస్థాపనంభవేత్ |
జహు యానుశ్రులమంత్రేణమంత్రశాస్త్రవిధానతః || ప్రణీతామోక్షపర్యంతం కృత్వాదేవం ప్రపూజయేత్ |
దేవస్యదద్యాద్వైవేద్యంహవిస్సగ్వంసమాహితః || ఇదంవిష్ణోదయోమంత్రాః క్రమేణసమిదాహోమమం
త్రాథవంతీత్యథః || సమిద్ధోమానంతరంపూర్వైకైనమూలమంత్రేణ విధిసంపాదితం స్వగృహ్యక్ర ప్రకా
రైర్దేవచరుంశుత్వాపశ్యదాజ్యహోమాదికార్యం || హోమసంఖ్యాప్రతిద్రవ్యమష్టోత్తరశతం - ఇదంవిష్ణు
రిత్యన్వయస్యాదినవగ్రహప్రకరణేదశితం || ప్రతద్విష్ణుర్ద్విష్టోర్ముకమిత్యేతయోస్తు - దీఘకతమాఙ్ముషిః -

విష్ణుదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః - క్రమేణాబ్యతిలహామయోర్వినియోగౌ ॥ ఎవం హూమంబిధాయ ప్రణీతా మోక్షపర్యంతం కృత్వా పునరపి గోవిందం పూజయేత్ ॥ అస్మాం పూజా కుంహూమా భుంసంపాదితం హవిశైవైవేద్యం ॥ అన్యస్య సంపాదితం సర్వమపి పక్వాన్నాది - ఎవం నైవేద్యం దద్యాత్ - పశ్చాత్సమంతతో దేవమభిషః పరితోద ద్యాత్ - అస్మాను దిక్షు బలిం హరేః త్యగణః ॥ పూర్వోక్త కర్మానంతరం : తత్వమాహ ॥ తతశ్చ స్థాంబరధరశ్చ క్షగంధానులెపనః । దద్యాద్ద్రోగీ పూర్వముఖః ప్రతిహంశాం సదక్షిణామ్ । మంత్రేణా నేన విధివన్న మునః క్షత్వా భక్తితః ॥ దానమంత్రః - గోవిందగోపీజనవల్లభేశ కంసాసురఘ్నప్రిదశేంద్రవంద్య । గౌవధానాద్విప్రజ్ఞేకహస్తసంరక్షితా శేషనతామధీక ॥ గోవత్సవశ్చాది నిరోధనే న జాతాక్షిమాం ద్గంధ మనునాశయాశు । ద్వితీయ దానం హి సుదష్టమేతన్నక్తాంధ్యమేతన్న పాకరోతు ఏవం కృత్వా ప్రతికారం గోపవేషస్య దాకతః ॥ అచిరాదేవచతుశ్చిజాయతే నాత్ర సంశయః ॥

ఇతినక్తాంధ్యహరగోపాలదానమ్.

—* అథ కామిలాహరమ్. *

వృద్ధగౌతమః ॥ కామిలాభక్తచోరస్య తస్య వత్సామిని హృత్ ॥ కుర్వాచ్చ పక్షి రాజానం విష్ణోర్వాహనముత్తమమ్ ॥ సువర్ణేన యథాశక్త్యా పక్షయోమాకై కిద్యయమ్ । నాసికాయాం యథావజ్రిముత్తరీయం చ రాజితమ్ ॥ ఏవం కృత్వా గరుత్మంతంఘృతద్రోణోపరిన్యసేత్ ॥ దోణలక్షణం పూర్వముక్తం ॥ వస్త్రేణ తం సమావేష్ట్య శ్వేతమాలైస్సమచయేత్ । సవశాస్త్రాథతత్వజ్ఞోవైష్ణవోధమకవాతకః ॥ బ్రాహ్మణస్త్వర్చిభోభక్త్యా జమానేన శక్తితః । ఉపచారైష్వీడశభిర్ద్విజమభ్యర్చయేత్తథా ॥ ద్విజం పక్షిణం గరుత్మంతమితి యావత్ ॥ వృతో బ్రాహ్మణః ॥ శ్వేతవస్త్రాదిభిర్ద్విజమభ్యర్చయేదిత్యథః ॥ అజ్ఞేయాం దిశి హూమశ్చ కత్తవ్యస్థం దితే శుభే ॥ సమదాబ్యతితైస్త్రపాలాశ్యస్సమిధస్త్వృతాః । మంత్రో గరుడగాయత్రీ సమిదాబ్య హుతోభవేత్ ॥ తిలహూమోవ్యాహృతిభిస్త్రతస్విష్టకృతంభవేత్ । అజ్ఞేయాం దిశి త్యాది - గరుడపూజాస్థానాదాగ్నేయాం దిశి - హూమసంభ్రాంతం పరిదృష్టమహ్యోత్తరశతం ॥ గరుడగాయత్రీత్వక్షిచేదనాహరగరుడదానేదశికతా । స్విష్టకృతంభవేత్ ॥ స్విష్టకృద్ధోమశి కతకవ్యః ॥ స్వస్వగృహ్యోక్తైః ॥ స్థాపయేదవ్రణం కుంభం సితవస్త్రోచేష్టయేత్ ॥ ిక్షిపేత్సంవరత్నాని మృత్తికాశ్చ పిరోచనమ్ । అశ్వస్థానాదిత్యాదిపంచమృత్తికాః । పంచశ్చోల్లవాని న్యుఃపూరయేత్తీర్థవారిణౌ ॥ అతపాతక్రమేణ వ్యవస్థితః - అతో హూమాత్పూర్వం గరుడపూజాసమయేవ - తదనంతరం వాతశాన్యాం దిశి కలశం స్థాపయేత్ ॥ రోచనం గోరోచనా ॥ ఆహ్వానశ్చ త్తవటప్లవోదుంబరాణాం - పల్లవాన్యపితేషామేవ - అస్మిన్ గృహే వారుణేర్తంత్రైర్వరుణాయ నమః ఇతి నామ మంత్రేణ వరుణమావాహయేత్ ॥ ఏవం గరుడపూజాకలశస్థాపన హూమానంతరం కతకవ్యమాహ - తేనాభిషేకం కుర్వీతహ్యపాహిష్టాపరిక్రమాత్ ॥ హిరణ్యవర్ణా ఇతి చ పవమానేన చైవ హి । పవమానేన స్వాదిష్టయేతి - పవమానస్సువజాన ఇత్యనువాకేన చ - అభిషేకానంతరం స్నాత్వా శుచిరోగి - శ్రీకృష్ణపరమానందజగతః పరిపాలక ॥ పూర్వజన్మనియత్సాపంభక్తచార్యం మయాకృతం । తేన ప్రాపంచవైరూప్యం యన్మయా త్యంతదుస్సహం ॥ కామిలోద్ధమిదం దేవతవహానదానతః । వినాశయాశు మేకృష్ణజగతాం పాలకౌహ్య

సి || ఎవంగరుడదానంతుకృత్వామత్యఃస్సుఖభవేత్ | ఆచార్యంభోజయిత్వానుప్రణిపత్యవిసర్జయేత్ || *

ఇతికామిలాహరమ్.

—* అథకైకరాక్షణత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || తరక్షానిహతేచైవజాయితేకేకరేక్షణః | దద్యాద్రత్నమయీధేనుశతపాతకనాశినిమ్ ||
తరక్షుమృగాదనః || రత్నధేనుఃపిస్తుక్షయరొగహరేఘృతధేనుప్రసంగదశితః || *

—* పింగాక్షత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || మాజాలసహితేచైవజాయితేపింగాక్షేక్షణః | తేనవైదూర్యరత్నాని దాతవ్యాని స్వశక్తి
తః || రత్నానీతిబహువచనంన్యూనత్వప్రతిఘాతాథం - స్వశక్తితత్త్వేతి || తిష్ఠేమరత్నేషు మౌల్యగతాల్ప
త్వబహుత్వద్యోతనాథం - త్రిభ్యోప్యధికసంఖ్యాద్యోతనాథంచ || *

—* అథనేత్రరోగహరతపఃహరమ్. *—

తత్రాయంవైదికమాంతికసంప్రదాయః || తద్యథా || ఉద్వన్నద్యైశ్యుచేనపచ్చీర్ణశోరుక్పస్యాధ్యథా
మచాశసన్దైవత్యుచేనేతి - అస్యకలశస్యతపఃప్రయోగస్యవ్యాధ్యనుసారేణాష్టావింశతి రయ్యేత్తర శత
మిత్యాద్యావృత్తికల్పనీయా || అత్రతపఃకైరక్తాక్షతాః రక్తప్రవాణివాగ్రాహ్యాః - జపశ్చతపఃప్రకారేణ
రేణనకెవలంనేత్రరోగహరః - అపితుక్కురాదిహరోపి || *

—* అథసాధారణ్యేననేత్రరోగహర ప్రతిమదానమ్. *—

తల్లక్షణంకమవిపాకసారే || త్యక్తితోషిరోగస్తూణిమచాపభృద్వరదాభయః | పూజావిధానంతుపూర్వ
ముక్తం || *

—* అథకణ్ణరొగహరాణి. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || మాతాపిత్రోగురుణాంబదేవబ్రాహ్మయోగధా | శుణోతిసందాంవిద్యా
న్యః కణ్ణాభ్యాంతిస్యశోణితమ్ || పూయంచప్రసవత్యస్యశాంతిః కృభ్రవతుష్టయమ్ | హిరణ్మిరత్నసా
ణాంబానాద్భాహ్మణభోజనాత్ || జపార్థోమాచ్యభవతిసౌరమంత్రేణశక్తితః | శక్తితత్త్వస్వత్రసంబ
ధ్యతే - అతః కృభ్రేష్యపిశక్త్యనుసారేణప్రాజాపత్యపరాకచాంద్రాయణాదీని గ్రాహ్యాణి || హిరణ్మిరదా
నాన్యపిశక్త్యనుసారేణకుర్వీత - జపహోమశ్చనమస్త్రమంత్రాణామప్యేత్తరశతాదికార్యః - సౌరమంత్ర
శ్చాత్రోద్యన్నద్యైశ్యుచః || *

—* అథక్రిమికణ్ణరొగహరమ్. *—

కమవిపాకసముచ్చయే || సర్వాచారవిహీనశ్చ ప్రేతశ్రాద్ధాశనాదనః | సభవేక్రిమికణ్ణస్తతత్త్వా
పస్యాపనుత్తయే || దద్యాన్నీలవృషాన్సంచయథోక్తక్షాధినారః | వృషదానేశుభోనద్వాక్సశుక్లాంబరకాం
చనః || వృషదానమంత్రస్తునవగ్రహాయజ్ఞప్రకరణేదశితః || *

—* అథబధిరత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || స్వస్వభూతితుబధిరోసరకాంతేప్రజాయతే | తేనకార్యంవిశుద్ధ్యథాం యతిచాంద్రాయణ
త్రయమ్ || ప్రతాంతేపుస్తకంద ద్యాత్సువణకఫలసంయుతమ్ | బ్రాహ్మణాయచతువేదవిదవస్త్రేణసంయు
తమ్ || ఇమంమంత్రంసముచ్చార్య పుస్తకంద ద్యాదిత్యథాః || దానమంత్రమాహ || సరస్వతిజగన్తాతశ్శబ్ద
బ్రహ్మధిజేవతే | దుష్కమకాతిణంపాపంరతుమాంపరమేశ్వరి ||

—* అథకుబ్జత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || శయ్యాండ ద్యాత్సవిప్రాయసోపధానీయతూలికామ్ | శయ్యాదానమంత్రస్తు పూర్వముక్తః ||

—* అథకణ్కరోగహరప్రతిమాదానమ్. *—

కమకవిపాకసారే || కణ్కరోగస్త్వనష్టంటస్సకపాలాజపస్థితః | పూజావిధిస్తుపరిభాషాయాందర్శితః ||

ఇతికణ్కరోగహరాణి.

—* అథకంతరోగహరాణి. *—

శాతాతపః || అశ్వేవినిహతేచైవక్రకంతఃప్రజాయతే | ప్రాజాపత్యానిచత్వారిసప్తధాన్యానిచోత్సృ
జేత్ || శతంపలానిద ద్యాచ్ఛచందనంచద్విజాతయే | సప్తధాన్యాని - వ్రీహీయవశాలిగోధూమాథకాదీని ||
యథావిభవంద ద్యాత్ ||

—* అథదీఘకశత్వహరమ్. *—

కంతరోగేషు || బ్రహ్మాండపురాణే || అథక్ష్యభతౌదోషాత్తుకంతరోగఃప్రజాయతే | కృశ్మీత్రయంప్రకు
ర్వీత దద్యాద్ధైమంసదక్షిణమ్ || దద్యాద్వైకంతరోగాశాంకంబళంకమలోద్భవ | కంబళదానమంత్రస్తు || ఊ
డాణాదనలోకానాం శీతవాతభయాపహ || సర్వదుఃఖహరంయస్తాదతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ||

ఇతిదీఘకశత్వహరమ్.

—* అథవికృతస్వరత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || ఉష్ణేవినిహతేచైవజాయతేవికృతస్వరః | సతత్పాపవిశుద్ధ్యథాంకృశ్మీమేకం చరేన్నరః ||
కర్పూరస్యఫలంద ద్యాత్పూరద్రవ్యాణిశక్తితః | కర్పూరదానమంత్రస్తు || కర్పూరంరుచిరంవిప్ర గృహణే
మంసుపూజిత | పుష్పగంధస్థితాసామకమలాప్రియతామమ ||

ఇతివికృతస్వరత్వహరమ్.

—* అథకంఠరొగహరప్రతిమారానమ్. *—

కమఃవిపాకసాతే || కంఠరొగఃక రాశాస్యో ద్విఘజరిపాశకుంతభృత్ | కపాలమాలీ దుదశశః సో
ష్ఠీ బోహరధూషణః || పూజావిధిః పరిభాషాయామదశితః ||

ఇతికంఠరొగహరాణి.

—* అథపాణిరొగహరైఘపీతపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || పారావతేవనిహతే పీతపాణిః ప్రజాయతే | పారావతంచసావణం ప్రదద్యాన్నిమగ్న
మాత్రకమ్ ||

—* అథహస్తపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || కందమూలస్యహరణౌద్ధస్యపాణిః ప్రజాయతే | దేవతాయతనంకుర్యాదుద్యావంతస్య
శాంతయే || చాంద్రాయణంబకుర్వీతబ్రహ్మకూదవిధానతః ||

—* అథస్విన్నపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || యోరాపహరీపురుషస్విన్నపాణిః ప్రజాయతే | సదద్యాచ్యైకవిప్రాయకాశ్మీరంరుచి
రంతథా || కాశ్మీరంకుంకుమకెసరః || తద్దానమంత్రస్తు - కర్పూరదానమంత్ర ఏవ - తత్రకర్పూరం రుచి
రంత్రత్యత్రకాశ్మీరంరుచిరమిమ్మాహ్యః ||

—* అథభుజస్తంభశమనమ్. *—

శాతాతపః || అయోనౌచైవగమనాద్భుజస్తంభఃప్రజాయతే | సహస్రకలిశస్నానం శంభోఃపూజాయ
థావిధి || చాంద్రాయణస్యవరణౌత్తప్తృభాగ్ద్యనిష్కృతిః | పూజాప్రకారశ్చరుద్రవిధానేదశితః ||
తత్రస్నానేవరుద్రానువాకమంత్రాః ||

—* అథకునభిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || కునభీనరకస్యాంతే జాయతేవిప్రహేమహృత్ | ససువణకపలందత్వాకృత్వా చాంద్రా
యణత్రయమ్ || కునభీజాయతేఇత్యన్వయః ||

—* అథపాణిరొగహరప్రతిమారానమ్. *—

తల్లక్షణంచానుక్తమపరొగెష్విత్వాదినాపరిభాషాయాందశితం ||

—* అథహృదయరొగహరాణి. *—

శాతాతపః || ఉదక్యావీషీతంభక్త్యాజాయతేక్రిమిశోదరః | గోమూత్రయావకాహరస్సప్తరాత్రేణశుద్ధతి ||

—* అథహృత్క్రిమిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || అథక్షృభక్షణేజైవ జాయంతేక్రిమియోహృది | యథావత్తద్విశుద్ధ్యథామహావ్యంభీష్టపం

చకమ్ || యథావత్ - బ్రహ్మచర్యదక్షిణాదానాదిగుణయుక్తమిత్యర్థః || కాశీకశ్లై కాదిశ్యాదీనిపంచ
దినాని భిక్షపంచకమిత్యుచ్యతే ||

—* అథక్రిమికుక్షిత్వహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే || గజేనిహతేచాసాక్రిమికుక్షిః ప్రజాయతే || తథా || మృతేభిత్తరియానారీసీల
వస్త్రంప్రధారయేత్ | సామృతానరకంయతిక్రిమికుక్షిస్మతఃపరమ్ || నిరకౌఞ్ఘోగానంతరంమానుషం
శరీరమాసాద్యేత్యర్థః || ససీలవృషభాఖ్యంచదద్యాచ్చంద్రాయణవతమ్ | కుర్యాత్త్రింశద్దీక్షాయాథ
దద్యాచ్ఛక్త్యాతథావధం || ఔషధం - క్రిమికుక్షిత్వహరత్వేనవైద్యశాస్త్రోక్తమ్ ||

—* అథకృశోదరత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || భుక్త్వాచాస్పృశ్యసంస్పృష్టంజాయతేచకృశోదరః | త్రైరాత్రంవైష్ణవంకుర్యాత్పాశకాద్వి
ప్రముచ్యతే || వైష్ణవవిష్ణుద్దేశేనక్రియమాణంవతముపవాసాత్తకంకుర్యాదిత్యర్థః ||

—* అథోదరగుల్మహరమ్. *—

ఇక్షోర్వికారహతాతా భవేదుదరగుల్మవాక్ | గుడధేనుఃప్రదాతవ్యా తేనతద్దోషశాంతయే || గుడభే
నువిధిస్తుపూజకముక్తమ్ ||

—* అథవాతగుల్మహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || గురుప్రత్యర్థితాయాశోగుల్మవాక్జాయతేనరః | గుల్మవాన్వాతగుల్మ
వానిత్యర్థః || ఆచరేత్తన్నివృత్త్యర్థంమాసమేకంపయోవతమ్ | ముంచామిత్యేతిసూక్తేన ప్రత్యేచంచరుస
ర్పిహ || జహుయాదయుతంసమ్యగ్వాతఆవారభేవజమ్ | ఎతత్సూక్తంజపేద్దద్యా దన్నదానంచ శక్తితః ||
ముంచామిత్యేతిపంచర్చస్యసూక్తస్యప్రాజాపత్యోయశ్మనాశనఋషిః - యశ్మఘ్నీదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః -
అంత్యానుష్టుప్ - హోమేవినియోగః - ముంచామిత్యేత్యాది ||

—* అథగుల్మహరవినిాయకదానమ్. *—

పద్మపురాణే || గుమ్మిన్యాదంత్యజాగామితి || అత్రశాంతిప్రకారమాహబోధాయనః || సౌవణ్యంరా
జతంతామృంకారయేత్కాంస్యతోపిహ || యద్వార్కమాలకాష్టేనవిఘ్నశంభక్తితోనరః || పుష్కరంక
ల్పయేద్దైవమిత్యాది || రాజతప్రతిమాదాద్రప్తవ్యం - అఖంచకల్పయేత్తస్యయథాదేవో వినిమిత్తః | య
థాయేనసువదాకాదినా దేవోగణేజావినిమిత్తస్తైవైవాఖుమపి కల్పయేదిత్యర్థః || నాగయజ్ఞోపవీతంచకల్ప
యేత్తస్యగుల్మవాక్ | చందనాగరువస్త్రాద్యైః పూజితంతంవినిాయకమ్ || సహిరగ్నించాహ్లాదాయస్వత
క్త్యాపూజితాయద | కృతహోమాయశాంతాయసర్వశాస్త్రార్థదానినై || మంత్రేణానేనవిధివద్దక్షిణాభి
ముఖాయద | దద్యాదితిశేషః - వినిాయకంపూజయిత్వాత్రైవ - హోమమప్యాజ్యేనాహ్లాత్రతలంసహ
స్రంవావ్యాధ్యనుసారేణవిధాయతంవినిాయకంస్వకక్త్యనుసారేణహిరణ్యోపేతంచాహ్లాదాయదద్యాదిత్యర్థః ||
దానమంత్రః - వినిాయకగణేశానసర్వదేవనమస్కృత | పార్వతీనంపనమమగుల్మమాశువినిాయకమ్ || కృతే
నానేనదానేన సీహోగోజాయతేనరః | వినిాయకపూజాయాంహోమేచమంత్రాః || తస్యగాయత్రీచపానా

యకశాంతోదశితాః - తథాన్యేపివినియకప్రకాశకాః మంత్రాస్సస్వశాఖోక్తాగ్రాహ్యః॥

*

ఇతి గుల్మహర వినియకదానమ్.

—* అథయకృత్త్విహజలోదరహరమ్. *—

శాతాతపః॥ గర్భ పాతనజారో గాయకృత్త్విహజలదరాః॥ తేహంప్రశమనాథాయప్రాయశ్చిత్తమిదం
క్షుతమ్ ॥ ఎతేషుదద్యాద్విప్రాయజలధేనుర్విధానతః । సువణకరూప్యతామ్రాణాం పలత్రయసమ్మతం॥
ప్రాయశ్చిత్తమిదంస్తృతమితి - ఇదంకర్మవిపాకసామాన్యప్రాప్తం షడ్వాషికమిత్యర్థః ॥ ఎతచ్ఛషడ్వా
షికంసాశీతకృచ్ఛిత్త్యనేన పరిధాషాయాందశితం॥జలధేనువిధానంతుత్తయరోగహరైదశితం॥పలత్రయ
సమన్వితమితి । సువణశైక్యపలం - రజతశైక్యం ॥ తథాతాంమస్యాపిపలత్రయం॥తేనయుక్తం॥ *

—* అథస్థి హేమదరహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే॥భృతకాధ్యాపకౌయస్తుకన్యాదూషణతత్పరః । స్థి హవాంతస్థభవేద్విప్రోజపెచ్చీ
సూక్ష్మచత్రహి॥ అయుతత్రయసంఖ్యాకంస్థి హేమదరవిముక్తయై॥ ప్రత్యేచందభవెద్ధోమశ్చరుణాసహిషాపృ
థక్ ॥ హేమస్తువ్యాధిశక్త్యాద్యనుసారేణాయతత్రయమథకంవాదశాంశంవాభవతి॥ *

—* అథోదరవ్యాధిహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయై॥ యోబ్రహ్మవిజ్ఞురుద్రాణాంభేదముత్తమభావతః । సాధయేదుదరవ్యాధి
యుక్తైభవతిమానవః ॥ కుర్యాత్కృచ్ఛించాతికృచ్ఛించాంద్రాయణమథాపరమ్॥ సహస్రకలశస్నానమిశ్యగస్త్య
తుకారయేత్ ॥ జపేదయుతసంఖ్యాకముద్యన్నద్యేత్యేచంతథా । ఆతేపితరతస్సూక్ష్మైశ్చతేన చరుణాపృ
థక్ ॥ అష్టోత్తరసహస్రంహి జపయ్యాచ్యతఃపరమ్ । మధునాశ్లేషసంయుక్తంహీరణ్యంశక్తితోదిశేత్ ॥
సహస్రకలశస్నానంశతరుదేజ ॥ మధునాశ్లేషసంయుక్తంహీరణ్యమితి - శ్రీజ్యపి పృథక్పృథగ్దద్యాత్ ॥ అ
థవాహీరణ్యంప్రధానం - మధుసహిషీఅంగం - అథయదాపృథగ్ద్యైతేతదాదానమంత్రాఅపి పృథగవ॥
త్రతాజ్ఞదానమంత్రోహీరణ్యదానమంత్రశ్చపూర్వముక్తః ॥ మధుదానమంత్రస్తుపాగధిహితః - యదాతు
హీరణ్యప్రాధాన్యేనమధుసహిషీదీయ్యేతే - తదాశేవలమేవహీరణ్యదానమంత్రముచ్చార్యమధ్వాజ్యోపేతం
హీరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదగ్నిప్రయోగః॥ *

—* అథజలోదరహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే॥ రాజ్ఞావాత్సేయుక్తేననియుక్తాధమకనిశ్చయై । పురోహితఃప్రాద్వివాకస్సచి
వోవాన్యథావరేత్ ॥ జలోదరత్వంప్రాప్తోతిశస్త్రవత్క్యమినిషక్రాతిం॥ పయసావతకయెన్యాసత్రయంవృ
తముత్తమమ్ ॥ సహస్రకలశస్నానంమహాదేవవ్యజైవహి । భోజయేచ్ఛతంవిప్రాణాముద్యతేకిచ్ఛిసాత్తతః॥

ఇతిజలోదరహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరైః జలోదరహమ్. *

కమవిపాకసంగ్రహే॥ తన్నిదానంపద్మపురాణే॥ ఉదరవ్యాధియుక్తస్తు భవేద్గుర్వంగనాగమః॥ ఉదర
వ్యాధిర్నలోదరఇత్యర్థః॥ అత్రనిష్కృతిమాహ - బోధాయనః॥ కుర్యాత్తుమకరంసమ్యగ్విజతం తామ్రమే
వవా॥ పలతయేణద్వాభ్యాంవాయుద్వైకనశుభాకృమ్॥ పుచ్చైగత్వానిదేయనికటింరౌష్యేణ కారయేత్॥
నేత్రేస్వణమయేకుర్యాజ్జిహ్వంరీత్యాప్రకల్పయేత్॥ పాదయోఃప్రక్షిపేత్తత్రఘృతపాత్రేపురోద్వయోః॥ య
దాతామేణనిమిత్తోమకరస్తదాయంవిశేషః॥ కటింరౌష్యేణకారయేదితి॥ శిష్టపక్షద్వయేనాపి సమానం॥
రీతిఃపితృశాఖ్యః - పాదయోఃప్రక్షిపేదితి - అగ్నిమపాదద్వయస్యపురోఘృతపాత్రద్వయం ప్రక్షిపేదిత్య
ర్థః॥ కృష్ణవస్త్రేగ్రాసంవెద్యచందనాగరుచర్చితం - తామ్రేణుజలపాత్రతైలంస్తాపయేత్త్యకరంశుభమ్॥ బ్రా
హ్మణంవృత్తసంపన్నంవృద్ధంధాంతమలోలుపమ్॥ వస్త్రేఃకటకేయూరైః పూజయేదంగుళీయకైః॥ హి
మోవరుణజైవత్యైమకరంతంనివేదయేత్॥ వరుణజైవత్యైరితిబహువచనం స్వస్వశాఖోక్తవరుణ మం
త్రగ్రహణార్థః॥ అత్రవరుణప్రకాశకామంత్రాః త్వన్నోఅగ్నే సత్వన్నోఅగ్నేతత్వాయామీత్యాదయోమం
త్రాః - నవగ్రహప్రకరణైదశికాః॥ హోమసంఖ్యాప్రకరణతం-హోమద్రవ్యమాజ్యం॥ హోమశ్చవరు
ణపూజాంమకరపూజాంచవిధాయ - స్వస్వహ్యైక్రవిధానాదగ్నింప్రతిష్ఠాప్యకార్యః॥ తతఃకింకుర్యాదిత్య
తతః॥ తతస్సోద్ధరికేవిశేషకరంతంనివేదయేత్ - మకరౌదలికేవిశేష- విప్రాయదద్యాదిత్యర్థః॥ దా
నసుంత్రః॥ జలాధిదేవశేవేకపశ్చిమాశాపతేవిభో॥ ఉదరవ్యాధినాశంమేకురుదానేనతోషితః॥

—* అథగుల్మప్రతిహదానమ్. *

కమవిపాకసారే॥ గుల్మఃకుంచితసర్వాంగోదండధారీభయంకరః॥ దధానఃకించీమాలాంబద్ధకేశోద్వి
లోదనః॥ పూజాదికతేకవ్యతాపరిభాషాయాముక్తా॥

—* అథయకృత్స్నిహహరప్రతిహదానమ్. *

కమవిపాకసారే॥ స్నీహాయకృదుదర్యోతాసునీలాంబరధారిణౌ॥ కృశాంగౌపరిదృక్ప్రేక్ష్యౌఖడ్గదంశభ
యంకరా॥ దధానఃకించిదుదకంగుదజోరోగఉచ్యతే॥ అత్రవిశేషదేవచనింగవృత్తయశ్చందనః॥ పూజా
విధానంపరిభాషాక్రప్రకారణకార్యం॥

—* అథమహూదరత్వహరమ్. *

కమవిపాకసారే॥ మహూదరామయశ్శూరః క్రూరోమహిషపుష్కగః॥ ఖడ్గవమకధరశ్శాంతస్తథాపీ
తాంబరావృతః॥ పూజాదికతేకవ్యతాపరిభాషాయాందశికా॥

—* అథమంతాగ్నిహరణి. *

కమవిపాకసారే॥ మందోదరాగ్నిభావతినతిద్రవ్యేనవైయజేత్సతిద్రవ్యేకదన్నదత్త్యపిపాతః॥ ప్రా
జాపత్యత్రయంకుర్యాద్భీజయేచ్ఛకతంద్విజాః॥ నవైయజేదితి॥ నిత్యవైమిత్తికాదిసాయంప్రాత్రహ్యోమ
వైశ్యవైప్రాయశ్చిత్తహోమారీన్యనాపదియోనకుర్యాదిత్యర్థః॥

—* అథవకారాంతరేణమందాగ్నిహరమ్. *

వృద్ధపారాశరః । గోమాంసభావకొమంశజత రాగ్నిభావేన్నరః । ప్రాజాపత్యంబరేతన్మఘ్నిశ్చమతిశ్చచృం త్తథైవచ ॥ అగ్నిమంత్రంజపెన్నస్త్రిశ్రీసూక్తంబవిచక్షణః । అగ్నిసేత్రిమంత్రోవాతరోగహరః । ప్రదర్శితః ॥ శ్రీసూక్తస్యామాదివాసికావ్రణహరేభిహితం - అనయోశ్చజపోయావద్రోగశాంతిస్తావస్పృతిదిన మహ్య వింశాదికౌభవత్ ॥ *

—* అథకమకవిపాకోక్తమందాగ్నిహరమ్. *

సకారణంగరందత్వాప్రమాపయతియఃపుమాక్ । సమందాగ్నిభావేదేవమృతకల్పశ్చజాయతే ॥ అతే రుద్రేతిసూక్తేనచరుంబజహయూద్ధృతమ్ । అష్టోష్టరాముతంసమ్యక్తత్వాపస్యాపనుత్తయే ॥ తామగ్ని వదోమితిచజపేత్సూక్తంసహస్రకం । చాగ్నిహృదాకథోజయేశ్చమృశ్చత్వారింశత్సుభిభవత్ ॥ ఆతేరుద్రే జేత్యాది ॥ ఆతేపితమకరుతామిత్యేతత్సూక్తచ్యుగ్విధానోక్తాసాధ్య సర్వరోగహరః ప్రదర్శితం - తామగ్నివ దోమిత్యేతత్సూక్తంస్త్రీస్తనసౌభిటహరప్రదర్శితమ్ ॥ *

—* అథబోధాయనాక్తమందాగ్నిహరమేవదాశమ్. *

అగ్నేమాంసద్యంభవేత్తస్యయస్త్రేతాగ్నివిశాళకః । వక్ష్యామితత్ప్రతీకారం యథోక్తం బహుచాపు రౌ ॥ పరాధేనతదధేనతదధాధేననవాపునః । రాజితంకారయేత్సమ్యగగ్నేవాహనముత్తమమ్ ॥ అగ్నేవాహనంజేమః - సౌవధోభృణురాః కార్య శ్చేతవస్త్రేణవేష్టయేత్ ॥ శ్చేతమాత్య శ్చేతగం దైర్మాకపందద్యాన్త్యధూత్కటమ్ । తండులాపరిసంస్థాప్యవాహనంపూజయేత్సుధీః ॥ తండుటానాం పరీ మాణంద్రోణద్వయముదాహృతమ్ । ఎసంపూజయిత్వాపూజాదేశాదాగ్నేయ్యాందిశిహిమామః కార్యతత్కా హ ॥ అగ్నేయ్యాందిశిహిమాశ్చసమిదాజ్యతీతైరపి । ఆచార్యేణవిసితేన సర్వశాస్త్రాధికావదినా । బహు చేనతుకతకవ్యస్త్రమంత్రానిహించ్చగీణ । అగ్నియూధేతిమంత్రేణసమిధోమఃప్రశస్యతే ॥ అగ్నేన యేత్యాజ్యహిమోశ్చగ్నిసాగ్నిసీమైస్తథా । మంత్రాధ్యాయోక్తమాంసాచాగ్నేస్సంస్థాపనంభవత్ ॥ ప్రణీతాయోజ్యపర్యంతేస్సతేస్తానంవిధీయతే । అపాహిమేత్కపిరుచాపారణ్యేనేత్యచేనచ ॥ పవమానా నువాకేన మాజకయేద్రోగింతిథా । శంన్నోవాతానువాకేనశాంతించాపిప్రకల్పయేత్ ॥ తస్మైహుతవ తేరోగీపాఙ్మఖాయహ్యుదజ్మఖః । సదక్షిణంపూజితాయదద్యాద్వాహనముత్తమమ్ ॥ తత్సర్వంనాశ యెత్తిప్రంవాహనస్సర్వపూజితః । తస్యత్వంబాహనం పూజ్యం దైవైస్సేంద్రైర్మహాషిధిః ॥ అగ్నిమాం శ్యంపూర్వకమకవిపాకేయత్తుయన్తయ । తత్సర్వంనాశయక్షిప్రం జత రాగ్నింప్రవధకాయ ॥ ఎసంవిప్రాయ యోదద్యాదగ్నేర్వాహనముత్తమమ్ । బలవానగ్నిమన్తత్యోక జీవేద్యమకశతపునః ॥ తత్సస్వబంధుభి విప్రస్సాత్వాఘంజీతమానవః । అగ్నిసాగ్నిరితిమంత్రో ముఖరోగహర దాశే - అగ్నేనయోశ్చస్యాగస్త్ర్య ఋషిః - అగ్నిదేవతా - త్రేమ్నస్సంభవః ఆజ్యహోమివియోగః - అగ్నేనయేత్యాది ॥ మంత్రాధ్యాయో క్తమాంసాదేశే - మంత్రాధ్యాయోగ్నహ్యం - ప్రణీతాపాత్రసౌద్ధికవిసజ్జనమ్ ॥ ఏతదంతే కమకాచిక్వతే సతి స్తానంవిధీయతే ॥ వక్ష్యామాణమంత్రోభిషేకః కార్యతత్కథాః ఆతాభిషేకవిధానం అగ్నివాహనపూ జాప్రదేశాదీశానదిగ్యాగకలశంస్థాప్యత్రవరుణం నవగ్రహయజ్జప్రకరణోక్తమంత్రైర్వామంత్రేణా దాహ్యపూజయిత్వాతతఃపూర్వోక్తప్రకారేణహుత్వాతంరొగిణంపరుణకతస్థాదకనాభిషేచేత్ ॥ అభిషేక

మంత్రానామ ॥ అహోహిష్మత్కాః - పవమానస్సుపజ్జానత్యనువాశవేశ్యంతే ॥ త్రాహోహిష్మత్కాః
 భువత్యహోహిష్మత్కాః - త్రాహోహిష్మత్కాః - పవమానస్సుపజ్జానత్యనువాశవేశ్యంతే ॥ పవమానస్సుప
 జ్జానత్యనువాశవేశ్యంతే - తన్నోవాతాసువాశవేతి ॥ అనేనస్సుప్తకాభోక్తా శాంతి
 రుపలక్యతే ॥ త్రాహోహిష్మత్కాః - త్రాహోహిష్మత్కాః - పవమానస్సుపజ్జానత్యనువాశవేశ్యంతే ॥ త్రాహోహిష్మత్కాః
 పామాం ॥

అతిబోధాయనా క్తమందాగ్నిహరషసోషదానమ్.

—* ఆధ్యాత్మికసహస్రమ్. *—

కమలవిపాకశంకరాహే ॥ అద్వైతతరసహస్రంతుజహుయాభ్యుజ్జ్వలేత్తథా ॥ ఉపవాసత్రయంప్రాణాపత్యం
 చూషిసమాచరేత్ ॥ ఉపవాసత్రయప్రాణాపత్యయోత్సరీరదాధ్యాకనుసారైఃవ్యవస్థాః జ్ఞేయా ॥ చరుణాస
 విమాచజహుయాత్ ॥ అయంచజ్ఞామోజపానంతరం - జపోషిసహస్రద్వయం ॥ అగ్నిరస్త్రీత్యస్త్యాపాక
 దివాతరోగూరప్రాణ్యుత్తేప్రసజితం ॥ ప్రకారాంతరం - ఋగ్వేదానీ ॥ యస్యనుక్తం నజీర్యేతనతి
 మ్మేద్వాకభూవన ॥ ధ్యాత్వాచాతురమన్యన్యస్యాగ్నిరస్త్రీత్యుచంజపేత్ ॥ ధ్యాత్వాచాతురమన్యన్యస్త్రుర
 తఃఆశురంభవేత్తథాః ॥

—* అథాన్యప్రకారేనాజీగ్రహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ పరాన్నవిఘ్నకరణౌచర్యోమపిజాయతే ॥ లక్షహోమంచకుర్వీతప్రాయశ్చిత్తంచధావిధి ॥
 లక్షహోమప్రాయశ్చిత్తం - యద్వాసమథః శ్చైల్లక్షహోమమపి కృత్వా ధావిధిప్రాయశ్చిత్తం - కృత్వా
 జాంత్రాయణౌదీనివ్యాధ్యనుసారేణవ్యస్తాసనమస్తానవాకుర్వీత ॥ లక్షహోమప్రకారశ్చనవగ్రహయజ్ఞప్రక
 రణోక్తగ్రహపూజాంకుంఢమంత్రపాదికంచవిధాయవ్యాహృతీభిగాఽయత్యావా తిలవ్రీహియదైలక్షణసంఖ్య
 యాహోమంచకుర్వీత ॥ తతోవసుధారాంసవకళయత్ - ఎతచ్ఛనన్యంపరిభాషాయాండ్రప్రవ్యం ॥ ❀

—* అథశుందాగ్నివ్రతిమాదానమ్. *

శ్లోకంఘటినుక్తమశురోగష్టిత్యాదినామూరిగమరప్రకరణోక్తమేవాత్రాప్యనుసంభేదం - పూ
జావిధానంత్యావంశోదేవతాత్రప్రత్యాదినాదశికతం॥

ఇత్యగ్నిమాంద్యపూరాణి.

—* ఆధుప్రభావోన్మహారణి. *—

అగ్నిమాంష్యసామ్యంతప్పరిగతత్వేవతత్ప్రతీకారకమానంతరంతరత్వేనబుద్ధిభత్వాదస్మదప్రకరణస్యనం
గతిః ॥ పరాశరః ॥ పరాశరాచాన్మత్యకత్వనంబుద్ధిబోధపేదయత్ । అతిక్ష్మభృంతదాశుర్యాబ్జాన్ద్రాదయ
జ్జనమన్యతమ్ ॥ ఇతిప్రజ్ఞాహీనత్వమరాటి.

—* అథప్రజ్ఞాజాడ్యత్వహరఘంటాదానమ్. *

బ్రహ్మవైవర్తే॥ గురౌచాప్యననుజ్ఞాతేయోవేదాధ్యయనంచరేత్ । కుర్యాత్కర్మః ధాతునామనేకా
భావాత్ ॥ సజజఃప్రజ్ఞాయాహీనస్సంసారిజాయతేనరః । వత్సామినస్ప్రసక్తికారంశుద్ధకాంస్యమయ్యాంధృ
ధామ్ ॥ శోభనాంకారయెద్ధుంటాంశుభైరేవవిధూషితామ్ । పత్రైశ్చకుర్యాద్వింశత్యాత్రంశత్యావాతదధికా
తః ॥ సుస్వనాంతామశిశ్నత్తేంపంచగవ్యేనధావయేత్ । శ్వేతపస్త్రేణసంవీతాంతండులాపరి విన్యసేత్ ॥
తండులానాంపరిమాణం ద్రోణత్రితయమివ్యతే । తదధికమథవాగ్రాహ్యంపరిమాణంస్వశక్తిసః ॥ ఆచా
ర్యస్సవశాన్త్రుజ్ఞోవేదవేదాంగతత్పరః । ఆజ్ఞాయపరయాభక్త్యాపూజయేత్త్రవిధానతః ॥ ఎతేనాచార్యే
ణఘంటావిపూజాకళ్యాణేత్యాహ । తేనైవకారయేత్పూజాంవిధితశ్చాన్త్రచోదితైః ॥ ఉపచానైష్పృశశభి
మకంత్రిణానేనభక్తితః । ఆవాహయేత్తువాగీశాంఘంటాయాంపరమేశ్వరీమ్ । ఆవాహనమంతః ॥ ఏష్యో
హిదేవిసర్వేశుంటాయాంసన్నిధింకురు । సర్వసత్వోపకారీత్వంభానుముద్రెవరాత్పురే ॥ ఎవమావాహ్య
తాంఘంటాంబ్రాహ్మణంచాపిపూజయేత్ । తాంఘంటామితి । అగ్రఘంటాయామవాహితాసరస్వతీలత్య
తే ॥ అస్యాన్త్రపూజా - యద్వాగీత్యచా ॥ అయంచత్యృచడన్మాదవాయుహరే ప్రదక్షిణతః । బ్రహ్మ
ప్రకాశకమంత్రస్తు - బ్రహ్మజ్ఞానమితివగ్రహప్రకరణేదక్షిణతః - పూజానంతరం - స్వగృహ్యోక్తప్రకా
రేణప్రతిష్ఠాప్యహుతాశనమ్ । హోమంకుర్యాత్ప్రీయతేనసమిదాజ్యతిలైరపి ॥ నైవేద్యంపాయసందద్యా
త్వేద్యైచబ్రహ్మణైతథా । సరస్వతీశ్చేదమితివంతేణతుసమంతతః ॥ అత్రపూజాయాం హోమకమణిచ
అయంచామంత్రోయద్వాగీత్యచోవాచికత్వేనగ్రాహ్యః ॥ సరస్వతీప్రేదమవేతిమంత్రప్రశస్త సమామ్నాతా
అగ్నిఋషిః - సరస్వతీదేవతా ॥ అనుమృచ్ఛందః - పూజావిధిమవినియోగః - సరస్వతీ ప్రేదమవేత్వాది ॥
తస్మైశ్చుతవతేదద్యాద్ధుంటాంతాంపూజితాయతు । మంత్రేణోనేనవిధివద్రోగీపూర్వముఖశ్చుచిః ॥ దాన
మంత్రః ॥ గురౌరవజ్ఞాయామృచ్ఛాస్యాధ్యాధ్యయనంకృతమ్ । సరస్వతీజగన్తాతజగజ్జాడ్యసహరిణి ॥
సాక్షాద్భీష్టకళావత్సంబ్రహ్మరుద్రాదిభిస్తుతా । తన్మమాధ్యయనోష్ఠంచజాడ్యంహరవరాననే ॥ ఘంటా
దానేనతుష్టాత్సంబ్రహ్మడానిమితంతురా । ఏవందానంతుదత్వాతు తమాచార్యంతుమాశ్రియ ॥ అన్యేభ్య
శ్శక్తితోదద్యాద్భీష్టాణైభ్యోభభోజనమ్ । తతస్స్వబంధుభిస్సాధకంస్నాత్వా భుంజీతమానవః ॥ ఎకం
యఃకురుతేదానంప్రజ్ఞాహీనోజహోపివా । ప్రజ్ఞావానజహోయంతు జాయతేవాక్పితర్యథా ॥ *

ఇతిప్రజ్ఞాజాడ్యత్వహరఘంటాదానమ్.

—* అథచేతనాహీనత్వహరమ్. *

శాతాతపః॥ విత్పహఃచేతనాహీనోమాత్మహంభఃప్రజాయతే । నరకాంతేప్రమర్శితప్రాయశ్చిత్తంయ
థావిధి ॥ నరకాంతేమానుషశరీరమాసాద్యతత్రచేతనాహీనోజాయతఇత్యర్థః ॥ ప్రాయశ్చిత్త స్వరూపం
సవిశేషంనేత్రరాగహరప్రకరణేంధత్వహరేదక్షిణతం ॥ *

—* అథప్రజ్ఞాహీనత్వహరపతిమాదానమ్. *

తల్లక్షణంశూలరోగమార్షకరణేజ్జైయం॥ పూజాదికతావ్యతాపరిధానాయాందక్షిణతా ॥

—* ఆధమూత్రకృచ్ఛిహరణి. *

శాతాతః ॥ గురుజాయాభిగమనాన్ముత్రకృచ్ఛిఃప్రజాయతే । తేనాపిసక్రూతిః కార్యాశాస్త్రదృష్టే
నవత్కనా ॥ శాస్త్రదృష్టవత్కనేత్యసేనద్వివిధానివక్తూరుభ్యతే । తత్రైకాప్రాజాపత్యాది కృచ్ఛిరూపా ॥
సాచనరకాపభోగేనకమణః షీగత్వాద్దురుశల్పప్రాయశ్చిత్తస్వార్థం - తదధంవాతక్త్యాద్యనుసారేణక
ల్పాః । అపరానివక్తూమాహ ॥ స్థాపయోక్తుంభవేకంతుపశ్చిమాయాంశుభందిశి ॥ నీలవస్త్రసమాచ్ఛ
న్నంనీలమాల్యాభిరూషితమ్ । తస్యోపరిన్యసేద్దేవంలాహపాత్రేప్రచేతనమ్ ॥ సువణానివహతగుణాని
మితంయాదసాంపతమ్ । యజేత్పురుషసూక్తేనవరుణంవిశ్వరూపిణమ్ ॥ వరుణమూర్తిఃస్తు ॥ పాశవరద
కరామకరవాహనాభవః ॥ సామవిద్భాగ్భూగస్తత్రసామవేదంసమాపయేత్ । సువణామృతికాంకృత్యా
నివక్తూంశతీసంఖ్యయా ॥ దద్యాద్వివాహంపూజ్య నిష్పాపస్యామితిబ్రవత్ । యాదసామధిపాదేవావి
శ్వేషామపిపావనః । ససాగభేకకాధారోవరుణఃపావనోస్తుమ్ । ఇమంమంత్రంసమాచార్యఅచార్యాయ
యథావిధి ॥ దద్యాద్దేవమలంకృత్యమూత్రకృచ్ఛిప్రశాంతయే ॥ అత్రాయంప్రయోగః ॥ స్వానుకూలేశుభేది
నేస్థండిలముపలిప్యాలంభ్యత్య- తత్రపశ్చిమదిగ్భాగేకలశంసంస్థాప్య ॥ తదుపరిపాయసపాత్రం నిక్షేప్యత్రతో
క్రమేనరుణప్రతిమాంసిధాయ- తథావింశతీనివక్తూనిమితాంసావణీంమూత్రకృచ్ఛిపుత్రికామపినిక్షేప్య- తతోవ
రుణంపురుషసూక్తేనపాదశోపచారైః పూజయేత్ ॥ రోగప్రతిమాంమూత్రకృచ్ఛిధిదేవతాయైనమర్చితా నామ
మంత్రేనాదకయేత్ ॥ అథసామవిద్రావాహ్నజేఽపూజితాయాః ప్రతిమాయాస్సన్నిధావేవ వేదపారాయ
ణంకారయేత్ ॥ తతఃపూజేత్కూచేనవాయథాసంభవంసామధ్యాయినావావేదపాదాయణం నిష్పాదయేత్ ॥

రోగనివృత్తిరూపదృష్టప్రయోజనసైన్ధవమపినిష్పత్రైవేదపారాయణంభిఃపరిభాయాందశితః - యా
వత్పారాయణసమాప్తిచ్చ ప్రతినినంపూర్వోక్తరీత్యా వరుణంరోగప్రతిమాంబ పూజయేత్ ॥ సమాప్తేచ
పారాయణేతాంరోగప్రతిమాంబాహ్మణాయదద్యాత్ - తత్రాయంప్రయోగః - అముకగోత్రాయాముక
శిశుణ్డే- అముకరోగశాంత్యర్థం మముకరోగప్రతికృతింతుభ్యమహమిత్యుచ్చార్య- అహం నిష్పాపస్యామితి
బ్రవత్ప్రతికృతీరోగప్రతిమాంబ దద్యాదితి ॥ తతోయాదసామధిపశత్యముంజ్లోకముచ్చార్యవరుణప్రతిమాంత
నైత్రవాన్యనైత్రవాదద్యాదితి ॥ యజేత్పురుషసూక్తేన- పురుషసూక్తేనపూజాప్రకారః వేదపారాయణ
విధిశ్చపరిభాషాయాంతప్రపంచితః ॥

*

—* అథప్రకారాంతరేణమూత్రకృచ్ఛిహరణమ్. *

శాతాతః ॥ పశుయోనౌదగమనాన్ముత్రకృచ్ఛిఃప్రజాయతే । తిలపాత్రత్రయంచైవ సదద్యాదాశ్చశు
ద్ధయే ॥ తిలపాత్రదానమాహ - విష్ణుః ॥ తామ్రపాత్రేతిలాసగ్భాత్వా పలయోదశకల్పితే ॥ సహిరణ్యం
స్వశక్త్యావా విప్రాయాప్రతిపాదయేత్ ॥ నాశయేత్త్రివిధంపాపంవాబ్రువః కాయసంభవమ్ । ప్రకారాంత
రేణతిలపాత్రదానం ॥ కూమరపురాణే ॥ తిలపూణం తామ్రపాత్రం సహిరణ్యంద్విజాతయే । ప్రాతర్ద
త్వాతువిధివద్దస్వప్నంప్రతిహంతిసః ॥ తిలపాత్రంతథాప్రోక్తంకనిష్ఠోత్తమమధ్యమమ్ । తామ్రేందశపలం
యత్తజ్జసున్యంపరికీర్తితమ్ ॥ ద్వీగుణంమధ మంప్రోక్తంత్రిగుణంచోత్తమంస్తృతమ్ । స్వణామేకం జఘ
న్యేతుద్వీగుణంమధ్యమేక్షిషేత్ । త్రిగుణంచోత్తమేతద్వత్సువణంపరికీర్తితమ్ ॥ సువణాందక్షిణాందద్యా
త్సవపాపక్షయోభవేత్ ॥

*

—* అథ మూత్రకృచ్చీహారంతభేదః. *

కర్మవిపాకసారే || మత్సరీగురుణాయశ్చవిధవామభివాంఛతి | సభవేన్మూత్రకృచ్చీగురు తల్పార్థమా
చరేత్ || గురుతల్పప్రాయశ్చిత్తస్యాథకం || వద్వాషికంప్రాయశ్చిత్తమాచరేదిత్యథః || *

—* అథ మూత్రకృచ్చీహర తిలవద్దదానమ్. *

వాయుపురాణే || సురాపోమూత్రకృచ్చీస్యాదితి || అత్రనిష్కృతిమాహ || బోధాయనః || సౌవగణం
కారయేత్పర్వంపలెనాథకపలెనవా | యథాస్వశక్తిమతిమాకదృఢమవ్వదశంకుభమ్ || విత్తశాత్యంనకుర్వీ
తభవేన్నిష్ఫలమన్యథా | తిలద్రోణాథకనాపితామీప్రాత్రంజల్యాన్వితమ్ || నిదధీతేతిశేషః || ద్రోణపరిమి
తేవాతిలరాశౌజలపూరితంతామ్రపాత్రంనిదధీతేత్యథః || పాత్రమధ్యేతుతత్పర్వం నిదధ్యా త్కుంకుమా
న్వితమ్ | బ్రాహ్మణంశ్రుతసంపన్నందరిద్రంవాగ్నిశ్శూనిణమ్ || ఆహూయగంధమాల్యాద్యైర్విధినాచా
తిభక్తితః | అర్చయేదితిశేషః || ఎవంబ్రాహ్మణమభ్యవ్యసనవమంభాసరంపర్వమధ్యే పూజయిత్వాచత
త్పర్వంవత్కుమాణలకుడాదద్యాత్ || బోధాయనప్రోక్త ఏవం తిలపద్మదానానంతరం ఆశ్మేనచ తిలై
హోమఃకార్యశ్చాప్యేత్తరంశతం - పద్మేచావాహయేద్దేవం భాసరంగ్రహనాయకమ్ | ఏహ్యేహిభగ
వత్దేవపద్మేస్త్రికసన్నిధింకురు || త్రయీతనోద్వాదశాత్తక్సహస్రైర్జ్యోతిభిర్వృతః || అవాహనమంత్రః ||
అవాహ్యతస్త్రికదేవేశంపూజయేద్రక్షందందనైః | పుష్పైశ్చరక్తైరపరైఃకుంకుమాగరుచందనైః || నైవే
జ్యంపాయసందద్యాదలాభేక్షీరమేవచ | ఆజ్యహూమస్త్రీలహోమశ్చవ్యాహృతీభిఃకార్యః || తతః కింకుర్యాది
త్యతఆహ || తతస్త్వణామయంపద్మందద్యాన్తంత్రేణసంయుతమ్ | దానమంత్రః || ఖగఃపూషాపతంగోసౌ
ద్వాదశాత్పాత్రయాతనః || పద్మేనాసేనదత్తేనప్రీత స్తరణిరస్తుమ్ | కృతేనాసేన మనుజో మూత్రకృచ్చీ
త్ప్రీతుమశ్యతే || ఎతచ్చపద్మదానమాదిత్యవాసరేకార్యం || పద్మదానప్రయోగంచఆదిత్యేహనికారయేదితిబోధా
యనస్తరణాత్ || *

—* అథాశ్మరీహరమ్. *

శాతాతపః || మాతుస్సపన్నీగః సేవాయతేష్వత్సరీగదః | సతుపాపవిశుద్ధ్యథకంప్రాయశ్చిత్తంసమాచ
రేత్ || ప్రాయశ్చిత్తమత్రమాసిఃమ్ || దద్యాద్విప్రాయవిదుషేమధుధేనుంయథోచితమ్ | తిలద్రోణశతంచై
వహారజ్యేనగమన్వితమ్ || మధుధేనువిధానంక్షయకోగహరేదశితమ్ || *

—* అథ బహుమూత్రహరమ్. *

శాతాతపః || దుగ్ధహరస్తుపురుషోజాయతేబహుమూత్రవాక్ | సదద్యాద్దుగ్ధధేనుంచ బ్రాహ్మణాయ
యథావిధి || దుగ్ధధేనుః ధివిక్షయరోగహరేగదధేనప్రస్తావేదప్రవ్యః || *

—* అథ ప్రకారంతరైః బహుమూత్రహరమ్. *

కర్మవిపాకసూక్ష్మయే || సోదరీగమనేరోగిజాయతేబహుమూత్రవాక్ | పరాకర్షితయంచత్వారింశ
ద్దుగ్ధపూర్ణభోజమ్ || అతేనూక్తైరజుసుయాదప్యేత్తరసహస్రకమ్ | సకేషాచరుణాతేన జపస్తావా

స్థితేఽతు ॥ సహస్రనామ్నాంసూక్తస్య పౌరుషస్యచశక్తిః-గాయత్ర్యావిజపఃకార్యస్తత్త్వాప స్యానుత్త
రే ॥ రోగన్యాల్పత్వేప్రత్యేచంహోఽః ॥ అధిక్యేతుసకలసూక్తావృత్త్యాహూయతి ॥ పక్షద్వయేపిచరు
ణాపృథక్ సర్పిషాపృథక్ ॥ జపస్తానివానితి ॥ అష్టోత్తరసహస్రమేవ ॥ తేనాతేపితరీశ్వరేన సూక్తేన ॥ స
హస్రనామ్నాంపురుషసూక్తస్య గాయత్ర్యాశ్చ జపశ్శక్తితోభవతి॥అష్టోత్తరసహస్రాదధికంన్యూనంవేశ్వర్యః॥
తేషామృష్యాదిపరిభాషాయాముదితం॥

✽

—✽ అథయూత్రకృచ్ఛానరప్రతిమాదానమ్. ✽—

కర్మవిపాకసారే ॥ మూత్రకృచ్ఛామయఃఖడ్గతకరీవజ్రభృక్కరః । కతకనంభేవనంఖండశఃకరణం॥
అనేన భేదనసాధనవిశేషోలక్ష్మ్యతే - తదస్యాస్తీతికతకరీకరణతిక్రూరత్యథాః - పూజాదివిధిస్తుపరిభాషా
యాంరోగప్రతిమాదానవిధావుక్తః॥

✽

—✽ అథప్రమేహహారణి. ✽—

కర్మవిపాకసముచ్ఛయే ॥ చండాలీగమనాన్తత్యఃప్రమేహవ్యాధిమాన్భవేత్ । తుష్టిపాసాతురత్యై
వజాయతెతస్యనిష్క్రూతిః ॥ చాంద్రాయణత్రయంకుర్యాద్భవమధ్యం తథాపరమ్ । అపరంపిపీలికామధ్య
చాంద్రాయణంచేత్యథాః ఇమాఅపఃప్రవత్యితిఉదుత్తమమతైకయా ॥ బహుయాత్సపిః పాచైతాజపేన్తం
త్రాంత్సమాహితః ॥ ఇమాఅపఃప్రవహత్యితిఉదుత్తమమతైకయా ॥ అపోదేవతా ॥ అంత్యార్థార్చస్యఅ
గ్నిదేవతా ॥ అనుష్టప్పందః - ఇదమాపో—అద్యాన్వచారివం- ఇత్యాది- విహితాథేవినియోగః - ఉ
దుత్తమంవరుణేత్యాది-జపహోమయోస్సంఖ్యావ్యాధ్యనుసారణాష్టోత్తరసహస్రాద్యయుతాంతాకల్ప్యా॥

—✽ అథసశూలప్రమేహహరమ్. ✽—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ తిర్యగ్గామిసహలెన ప్రమేహేనయతోభవేత్ । కుర్యాత్సాంతపవాదీనిప్రా
యశ్చిత్తంయథావిధి ॥ సాంతపనయతిసాంతపనమహఃసాంతపనానీత్యథాః ॥

✽

—✽ అథవాతప్రమేహహరమ్. ✽—

కర్మవిపాకసంగ్రహే॥ పర్వప్యవాయామనుజఃకన్యాగామితక్షైరచ । వాతప్రమేహయుక్తస్యాశుర
ర్యాచ్చాంద్రాయణత్రయమ్॥

✽

—✽ అథమధుప్రమేహహరమ్. ✽—

కర్మవిపాకసముచ్ఛయే ॥ మధుమేహీమాశ్చగామిసతతంజాయతేనరః । పితృభార్యాభిగామిచ జలమె
హీనరాధమః ॥ యోగచ్ఛేద్భగినినిత్యమిత్సుమేహీతినిశ్చయః । పితృభార్యాసపత్నిజనని - సతతంమధుమె
హీనిత్యమిత్సుమేహీత్యన్వయః - ఎతేనరోగాధిక్యంమాచ్యతే- ప్రాయశ్చిత్తౌక్రమాదత్రవద్యహాణ్యపిపంచ
చ- త్ర్యబ్జమిత్యాచరెత్సమ్యక్తతోరోగాత్ప్రీముచ్యతే॥ వడబ్దంపంచాబ్దంచక్రమాత్ప్రాయశ్చిత్తంభవతీత్యర్థః-
సర్వమత్రసౌరమంత్రేజపపహూమాదకతకవ్యా ॥ సంఖ్యాచాష్టోత్తర సహస్రం ॥ సౌరమంత్రాశ్చబహవః
ఉద్యన్నజ్యేత్యాదయః - పరిభాషాయాందశికతాః॥

✽

—* అథప్రమేహఘ్నుసువణః ధేనుదానమ్. *—

వాయుపురాణే॥ బ్రాహ్మణస్వణః హరిదప్రమహీజాయతేనగః॥ వృద్ధగౌతమః॥ ధేనుంస్వణః మయీం కుర్యాత్పూర్వేణవిధినాతతః॥ పూర్వేణవిధినాపతనవాతదధేనవేతి॥ ధేనుంకుర్యాద్విత్తధాః - ఘృతాస్థిత్యాదీతికతవ్యతాకలాపస్తుక్షయరోగహరప్రకరణేగుడధేనుదానప్రసంగేనదశితః॥ స్వణశృంగీమితిపూర్వవత్॥ బ్రాహ్మణంశ్రుతసంపన్నంవైష్ణవందకుటుంబినమ్॥ ఆచారవంతంధమిష్టంద్విజశిశూపణౌద్యుతమ్॥ గృహమాహూయవిధివత్పూజయేద్భూషణాదిభిః॥ యథావిభవతోదద్యాద్ధోమంపూర్వవదేవహి॥ పూర్వవత్స్వగృహాక్తవిధానాదగ్నిస్థాపనాదికృత్వేత్యధాః - మంత్రిస్తువైష్ణవైస్సవ్యక్తులాశసమధర్మస్సృతాః॥ హోమసంఖ్యాచామృత్తరశతం॥ వైష్ణవమంత్రాస్తద్విష్ణోరిత్యాదయః॥ తతత్తద్విష్ణోరితికూర్మాండమూమప్రకరణేదశితః - అన్యేపిస్వస్వశాఖోక్తవిష్ణుప్రకాశకాగ్రాహ్యః॥ నారాయణాష్టాశ్చరమంత్రాంత్రవృద్ధిహర నారాయణమూర్తిదానే - గోపాలమంత్రస్తునక్తాంధ్యహర గోపాలదానే ప్రదశితః॥ హోమాంతేతుప్రదద్యాద్యమంత్రేణానేనహోమవాక్॥ మంత్రమాహ॥ చక్రంసుదశనం యస్యరాజతేజైతధైవహి॥ ప్రమేహంహరతుక్షీప్రంవిష్ణుగౌరుడవాహనః॥ అజ్ఞేశంభవజ్ఞే॥ శంఖచక్రదాధారీత్యధాః॥ దానంప్రమేహరోగఘ్నుమేతత్కార్యమనీషిభిః॥ కృతేనానేనశాశ్వతంప్రమేహదారుణాఽపి॥ *

—* అథప్రకారాంతరేణప్రమేహహరమ్. *—

శాతాతపః॥ తపస్విసీప్రసంగేనప్రమేహజాయతేగదః॥ మాసంరుద్రజపఃకార్యోదద్యాద్యక్త్యాచకాంచనమ్॥ తపస్విసీప్రసంగస్తపస్విగమనం॥ రుద్రలక్షణంపరిభాషాయాందశితం॥ సువణకాయథాశక్తిదద్యాత్॥ *

—* అథప్రమేహప్రతిహాపకృతిదానమ్. *—

కర్షవిహితే॥ ప్రమేహః పాణిముద్యమృదక్షిణంప్రాణిభిషణః॥ పాపఃపాశ్వేక్షణః కుర్వన్నాపాఘాతంచగజకతి॥ పూజావిధిస్తుపరిభాషాయాందశితః॥ *

—* అథలింగహానికరవృక్షణవ్యాధిహరాణి. *—

శాతాతపః॥ మాతృగామిభవేద్యస్తుతస్యలింగంవివశ్యతి॥ చందాలీగమనేచైవ హీనకుష్టఃప్రజాయతే॥ తస్యప్రతిక్రియాం కతుకంకుంభముత్తరతోన్యసేత్॥ ఉత్తరతశ్చుద్ధస్యలిప్తదేశస్థోత్తరదిగ్భాగే ఉదకాభిపూరితంకలశంస్థాపయేదిత్యధాః॥ అత్రచకలశస్థాపనాదీనవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేభిహితాని॥ కృష్ణవస్త్రంసమోచ్చన్నంకృష్ణమాల్యాదిభూషితమ్॥ తస్యోపరిత్యగేత్కాంస్యపాతేదేవంసనేశ్వరమ్॥ సువణకంపరవక్రేననిమిత్తంనదవాహనమ్॥ యజేత్పూరుషసూక్తైనధవదంవిశ్వరూపిణమ్॥ ధనుదంవరదాభయకరంచకుర్యాత్॥ యజేత్పూజయేత్॥ పూజాప్రకారశ్చ పురుషసూక్తవిధానేదశితః॥ అథర్వవేదవిద్విద్యానధర్వాణంసమాపయేత్॥ అథర్వవేదపారాయణంకుర్యాదిత్యధాః - యావచ్ఛ్రీనినైవేదపారాయణసమాప్తిభావతి॥ తావత్సుదినేమకుజేరపూజావత్కృమాణప్రతిమాపూజాచకార్యా॥ పారాయణవిధిస్తుపరిభాషాయాం॥ అథవేదవిదామభావేబహ్యచేనవాయథాలాభోపపన్నశాఖాధ్యాయినావా వేదపారాయణం

యంకారయేత్ । అనేనకమదారోగనివృత్తిరూపదృష్టాభోకపయోగాత్ - వేదాంతపారాయణేనాపిదృష్టాభోకసిద్ధః । అథగ్యవేదపారాయణంశుంశురక్షరక్షసికాచాదీనాంతద్వైపరీయత్వాత్ - ధనదన్యవయత్కరాత్ప్రసంగసిద్ధః । కుశేరప్రతినివమావేదపారాయణవయాప్తిపూజయేదిత్యుక్తం - తద్వేదేనరోగప్రతిమామపిపూజయేదిత్వాహ । సువణప్రతికాంక్ష్పత్వానిమగ్నివింశతినంభ్యయా । దద్యాద్విప్రాయసంపూజ్యనిష్పాపస్సామితిబ్రువన్ ॥ ఇయంప్రతిమారోగప్రతిమా - అస్యలక్షణమేతత్ప్రకరణంలేవ్యత్వాదయివ్యతే - అతఃలింగప్రతిమాధిదేవతామైవమిత్యనేనమంత్రేణైతాంప్రతిమాంపూజయేత్ ॥ ఏవంప్రతిదివంసంపూజ్యవేదపారాయణస్యాంతే - అనేనప్రతిమాదానేనాహునిష్పాపస్సామితిబ్రువన్నిమాంప్రతిమాంవిప్రాయదద్యాత్ - ధనదప్రతిమాదానమంత్రః - నిధీనామధిపాదేవశ్వంకరస్యప్రియస్సఖా । సామ్యాశాయాః పతిశ్రీమాన్ మమపాపంవ్యభోహణు ॥ ఇమంమంత్రంసమచ్చార్య ఆచార్యాయయథావిధి । దద్యాదేవంహీనకష్ఠీలింగనాశీదశుద్ధతి ॥ ప్రయోగప్రకారోమూలకృచ్ఛాభిహితః ॥

ఇతిలింగహానికరవృషణవ్యాధిహరణి.

—* అథషండత్వహరమ్. *

శాతాతపః ॥ దుష్టవాదీతువండస్సృష్టదద్యాచ్ఛ్చిజాతయే । రొప్యంపలతయందుగ్ధఘటత్రయ సమన్వితం ॥ రజతదానమంత్రస్తుపూర్వముక్తః ॥

—* అథవృషణవ్యాధిహరమ్. *

కమచిపాకసంగ్రహే ॥ నృపాపరాధేవనాయోమువక్రంయస్యకస్యచిత్ । భేదయేత్తస్యమువక్రంతుభవెద్దగ్ధయవాగ్నినా ॥ శిలాపిష్టసవృక్షశ్చసువణశ్చాపిజాయతే, రుధిరంప్రసవేత్పశ్చాస్తస్యైంనివక్రూతిః పరా ॥ శతరుద్రంజపెశ్శస్యగర్భ్యాత్తరసహస్రకమ్ । యతీచాంద్రాయణంచైవ కుర్యాద్దద్యాచ్ఛగాంతతః విమృశతి ॥ జాయతేవృషణేయస్య వ్యాధిః పరమదారుణః । జపిత్వాదశసాహస్రంముద్యతేరుద్రసంహితాం ॥ రుద్రాధ్యాయాబ్ధేత్తరసహస్రదశసాహస్రయోస్తువ్యాధితరమథావాశేక్షయావికల్పః । అబ్ధేత్తరసహస్రం దశసాహస్రమిశ్య సేవవమహారుద్రాతిరుద్రాదిజపాలత్యతే ॥ రుద్రవిధానేదశితః ॥ యానిచాత్రపీడాప్రకరణోచ్చానితానిసర్వాణ్యుపవణవ్యాధిహరణివిజ్ఞేయాని ॥ గోదానమంత్రస్తుపూర్వముక్తః ॥

—* అథలింగహానిప్రతిమావాసమ్. *

వృషణవ్యాధిహరప్రతిమాదానంతల్లక్షణంబలనుక్రమచరోగేష్విత్వాదిహ శూలరోగప్రకరణోక్తమవాత్రాప్యనుసంధేయం - పూజావిధానంశుపరిధాయాంరోగప్రతిమాదానవిధానముక్తం ॥

—* అథగుడరోగహరణి. *

శాతాతపః ॥ సురాలయేజలేనాపిసృష్టిష్ఠాంకరోతియః । గుడరోగోభవేత్తస్యపాపరూపమ్న దారుణః ॥ మాసంసురాచనేదైవగోదానన్వితయేవచ ॥ సాజాపత్యేనచైకేనశామ్యంతిగుడజారుజః ॥ అత్రసురాచనమితిసామాన్యేనాభిహితం - తథాపిసూర్యప్రాణాశ్శ్వేనవిమృశ్యుర్రుద్రపూజా ॥ ఆరోగ్యంభానకరా

దిచ్ఛేదితిస్త్వతేః || పూజాస్వశక్త్యాద్యనుసారేణగంధపుష్పవస్త్రాలంకారాభిషేకాదుః - గోదానః ||
 ప్రాజాపత్యాచరణేషుక్రమోపపాతక్రమవివతద్బాధకప్రమాణాభావాత్ || గోదానమంత్రస్త్వేమ - పద్ధతాద్ర
 ప్తవ్యః ||
 ఇతిగుదరోగహరణి.

—* అభిషేకప్రవర్ణనదరోగహరణమ్. *—

కమకవిపాకసంగ్రహే || విష్ణుత్రోత్సవజనంశ్చ త్వాయశ్చ త్వాచావసేజనే | భుజ్యేజన్మాంతరేన
 త్యోభవేత్సప్రసవద్దుః | భవేచ్ఛచారుణాపీడాతత్రకృచ్ఛాత్కృచ్ఛకే | చాందాయణంచకతావ్యంశ
 థాక్షీరంచసహా || అక్షిభ్యామితిసూక్తైవసహస్రంజహుయాచ్ఛుచిః | ఉద్యన్నజ్యేష్ఠ్యదంచైవ జపే
 తుష్పర్వాక్తసంఖ్యయా || సహిమాసహితంక్షీరంసావిః ఆజ్యమిశ్రితందుగ్ధం జహుయాదిత్యథః - అక్షిభ్యా
 మితిసూక్తంపూజకముగ్ధం - తథోద్యన్నద్యశ్యచోపి-హోమస్తుప్రత్యేచం ||

—* అథాశోరోగహరణమ్. *—

కమకవిపాకే || దత్వాచవేతనంయోధ్యేత్యాదాయాపిచవేతనమ్ | అధ్యాపయేచ్ఛజహుయాదశోరోగ
 యుతోభవేత్ || తన్నుతొప్రకుర్వీతకృచ్ఛంవైవాతికృచ్ఛమ్ | చాందాయణంచైవశథాజపేత్సూక్తం
 చపారుషత్ || ఉద్యన్నద్యత్యవంఃష్టహృదయంచజపేత్తథా | తామగ్నివణామితద జపేత్సూక్తంసమా
 హితః || హిరణ్యంసఘృతందద్యాచ్ఛ్రియాంకటుంబినే | దత్వాథవేతనమిత్వాది-భృతకాధ్యాపక శ్చేది
 త్యథః || యశ్చశాస్త్రసిహితత్విగ్క్షణాదివ్యశిరేకాస్యపరికల్పితభృతింగృహీత్వాపరాధకంజహుయాత్ ||
 జపేచ్ఛసోశోరోగయుతోభవేత్త్యథః - తామగ్నివణామిత్యన్యత్వామాదిస్త్రీస్తనస్సృటహరే దశితం -
 పురుషసూక్తాదీనాం సర్వేషాంజపసంఖ్యావ్యాధితరతమభావేనాప్యేతరసహస్రాదికా - తథాశ
 క్త్యపేక్షయావాశతాదికాకల్పసియ్యా || సహిరణ్యంఘృతందద్యాదితి- ఆశ్వహిరణ్యంనిక్షిప్య ఆజ్యావేక్ష
 ణంకృత్వాదద్యాదిత్యథః - ఆజ్యావేక్షణమంతస్తుకటిశూలహరేదశితః - తథాశ్రోత్రియాం కటుం
 బినే ఎకవవకపర్యాప్తంధనందద్యాత్ || అసేనైవాభిప్రాయేణబ్రహ్మగీతాసువచనంసమామ్నాతం | కటుం
 బినేశ్రోత్రియాం హ్యథికనేచవిశేషతః || అహధ్యవ్యాధినాగ్రస్తోధనంద ద్యాద్విశాంతయెతి || కృచ్ఛాదీ
 న్యైతానివ్యాధిశక్త్యాద్యనుసారేణవ్యస్తానిసమస్తానివాయోజ్యాని ||

—* అథాశోరోగహరణసుమాధేనుదానమ్. *—

పాదై || ఆశోవాగోవధాన్తస్యతితి || అత్రపరీతీకారమాహ || బోధాయనః || సావణీకంగాంప్ర
 కుర్వీతపలాధైకేచవాపునః | విస్తృతాత్మకకుర్వీతదనుధాణంశేవతణః || తణకామత్సః || రక్షశ్శం
 గారౌష్యఖురాంచానాన్తస్త్రిలంశ్చ తామ్ | గ్రహణాముపరిత్యజ్యనవధాన్యానివిశ్యసేత్ || హోమస్తుపూ
 ర్వవతార్యోగోవిందప్రీతియేతథా | గ్రహణాముపరితి || నవగ్రహస్థాపనాప్రసజ్జానుపరిత్యథః ఎతేననవ
 గ్రహాయజ్ఞోపకరణవ్యతిత్యక్తంబవతి || సచపరిభాషాయాం - సువణధేవోఽమరతోనవధాన్యాలి నవసం
 శ్యాకాన్ప్రసాదయవాదీని- సతిసంభవేనూతనాన్యేవవిశ్యసేత్ || హోమస్తుపూర్వవదితి - గోవిందప్రీతియ
 ఇతి - సువణకాగ్రహం చానప్యగోవిందప్రీత్యథాత్వాత్తదుద్దేశేనాపిహోమస్యకరణవ్యకాందశేయశ్చిత్తికా

హోమమంత్రాదశకాయతి ॥ ఇదంవిష్ణుప్రతద్విష్ణుర్విష్ణోర్ముకమితక్రమాత్ - సమిదాజ్ఞ చరుంహుత్వా
 పూణాకహుత్యంతవహి ॥ ఇదంవిష్ణుర్విష్ణుస్యరుష్యాదినవగ్రహప్రకరణేదశికతం. ప్రతద్విష్ణునికాష్టోర్ము
 కమిత్యనయోస్తుచక్రాధ్యహుగోపాలదాశే ॥ ఇదంవిష్ణుర్విష్ణుదయోమంత్రాస్సమిదాదిహూమిమంత్రమేదభ
 వంతి ॥ హూమేత్వన్యవచ్రమః - సమిద్ధోమానంతరించరుహూమిఇతి ॥ హోమసంఖ్యానువాధితారతమ్యై
 నఅస్త్యోత్తరశతాదికాకల్ప్యా ॥ పూణాకహుత్యంతవహి ॥ తతః ॥ ప్రియతస్తుతతోరోగ్రిహాహ్వానంవెదవార
 గమ్ ॥ శుశ్రవ్యత్పైససంపన్నంకులీనంగమకవేదనమ్ ॥ భక్త్యాస్వయంసమానీయపూజయేచ్ఛత్ప్రార్థకం ॥
 మంత్రేణానేనతస్మైతాందద్యాద్రోగీయతాన్తవాక్ ॥ గోవిందంమనసాభ్యాయక్ గవామభ్యేస్థితంశు
 భమ్ ॥ గోవిందగోపీజనశల్లభశ్యసేన ॥ వశ్యమాణప్రకారేణాధునాగోవిందధ్యానశ్లోకమాహ ॥ బహు
 పీజేనసంయుక్తంవేణుచారసత్కృమ్ ॥ గోపీజనైఃపరివృతంవన్యపుష్పావతంసకమ్ ॥ దానమంత్రః ॥ గో
 విందగోపీజనవల్లభశకంఛాసురఘ్నతీదశేంద్రవంద్య ॥ గోదానతుష్టఃకురుమేదయాశోఅశౌకవివాశంక్షుపి
 తారిదగక్ ॥ దానానానేననియతమశేనోజాయతేక్షయః ॥ తస్మాత్కుర్యాత్ప్రియతేనక్షయార్థికమ్యేత
 దశకసః ॥

—* అథగుదరోగహరప్రతిమాదానం. * అశోరోగప్రతిమాదానం. *

అథగుదరోగప్రతిమాలక్షణంశూలరోగహరప్రకరణేదప్తవ్యం ॥ అశోరోగప్రతిమాలక్షణంతు ॥
 కమకవిపాకే ॥ అశోరోగఃకృశోవక్రఃఖడ్గవమకభృదూర్ధ్వకద్వక్ ॥ ఉధయిత్రపూజాదికతకవ్యతావి
 శేషస్తుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధానక్రః ॥

—* అథాతిసారరోగహరాణి. *

కమకవిపాకసముచ్చయే ॥ స్తాతాగ్నింశమయేద్యస్తుసోతిసారయుతోభవేత్ ॥ అగ్నిరస్త్రీశ్శృచంజ
 ప్రాదశాంశంగుగ్గులేనతు ॥ సహిమాచాహుతీదకద్యాధిరణ్యంబ్రాహ్మణాయవైస్తాతాగ్నిరోవాసనాగ్ని
 రిత్యర్థః ॥ అతఏవాగ్నియుత్పాద్యప్రాయశ్చిత్రమపిత్రైమాసికంకతకవ్యం ॥ అగ్నిరస్త్రీతిరుగావతరోగహరేద
 శికతా - జపవవ్యాధిరతమభావేనప్రదిదినం యావద్రోగశాంత్యప్తోత్తశతమప్యైత్తర సమాగ్రం వాహూ
 మః కార్యః ॥ అథవాయుతద్వయాదికంబాసంకల్ప్యసంకల్పపరిపూరితఃకతకవ్యా ॥ దశాంశహూమేపైవ
 మేవ - యద్యపిప్రాయశస్తిలహోమేవ్యాహృతయోత్రమంత్రాద్వష్టాః ॥ తథాప్యనుష్ఠితమంత్రేణేవ హూ
 మస్యవ్యాధ్యుత్పాదగ్నిరస్త్రీత్యేమైవహూమమంత్రః - హిరణ్యంచశక్త్యనుసారేణదద్యాత్ ॥

—* అథాతిసారహరపహ్నియూతికతానమ్. *

పాశ్చే ॥ అతిసారీసభవతియస్త్రేతాగ్నివినాశకః ॥ అత్రప్రతీకారోబోధాయనియ్యే ॥ సువజ్ఞేనాథతామే
 లకుర్యాత్ప్రతికృతింబుధః ॥ వహ్నిశ్చక్త్యనుసారేణపతేనాధేనవాపురః ॥ వహ్నియూతికలక్షణంతుచింతామ
 థ్యాదిమదశికతం ॥ తథాజ్వాలాకులాంరక్తచందనేనపిలేపితాంరక్తవస్త్రైగంధవీతాంమేవస్యోపరిసంస్థితామ్ ॥
 కథకాచలవణాభాంద్వాదశారగవిభాంశుభామ్ ॥ ప్రతవర్యాన్యతేవిప్రీసమ్యేచాగ్నిహూతిః ॥ అంగుళీయక
 వస్త్రాద్యధూపిత్వేతాంసివేదయేత్ ॥ మంత్రేణానేననిధిరదగ్నిప్రీత్యర్థమాదృతః ॥ విపేకసమ్యేచాగ్ని

హోత్రిణీం ॥ అత్రాకనిష్ఠశతపదవిభాగః ॥ అకనిష్ఠశ్శేషేస్త్వాచారోపైతేడత్రచైతియూవత్ - కనిష్ఠశతపద
విభాగకనిష్ఠైశ్చత్రైరుణిశ్చయూవత్ ॥ ఎవంవిధేనిత్రేవతిమానిషదయేత్ ॥ శిష్టాణామిహాయదచ్యుత
త్యభాః - దానమంత్రః - త్రేతాయాపొగ్నిరీద్యస్తవహంతరస్తవంహిదహియత్ ॥ శ్వంచేద్యం ప్రాక్తనం
పాపమతిసారంవినాశయ ॥ ఎవందత్వానరస్సమ్యగతిసారంవ్యపోహతి - వ్యపోహతిఋషంసంనాశయతీత్యభాః ॥
సీరుజస్తుసుభీనిత్యందీభామాయుశ్చనిదతి ॥

—* అధ్యాతారపప్రొక్తం అతిసారహరమ్. *

స్వస్థహంతాతిసారిస్యాదశ్శ్చంద్రోపయెద్దశ ॥ దద్యాచ్చశరరాధేనుభోజయేచ్చశతంద్విజాత్ ।
శరరాధేనువిధిశ్చపూర్వముక్తః ॥

—* రక్తాతిసారహరణి. *

శాతావహినిః ॥ దామగిహపకశ్చైవరక్తాతీసారవాణభవత్ । తేనోదపానం కతావ్యంరొపణీయ్యస్త
భావటః ॥ ఉదపానమితి - ఉదకంపీయ్యతేన్ద్రియ్యక్ష్యదపానం - తూపోవానిపానంవాప్రపావా॥ *

—* అధ్యక్షవాణీరోగహరమ్. *—

కమలావిపాకసంగ్రహే॥ అనన్యగతికాంభార్యాచరుష్టాంకారణంవినా । పరిత్యజతియస్సోత్తగ్రహణీ రో
గవాక్ భవేత్ ॥ శివసంకల్పనూక్తస్యజపస్సాన్యత్తత్ప్రశాంతయే । అష్టోత్తర సహస్రం హిరణ్యంచ తథా
మధు ॥ దద్యాద్విత్తైనుసారేణసౌరమంత్రజపస్తథా ॥ శివసంకల్పస్యరుమ్యాది రుద్రవిధానేంగప్రస్తావే దశిక
తమ్ - అష్టోత్తర సహస్ర మిత్యుపలక్షణం - వ్యాధితారతమ్యానుసారేణ సహస్రదప్యధికం ద్విగుణ
త్రిగుణాధికంకల్ప్యం ॥ సౌరమంత్ర స్త్రవః - అన్యత్వాపాకవిపరిభాషాయాముక్తం ॥ అత్రాపిజపసంఖ్యా
పూర్వవదేవ ॥ కెవలంశివసంకల్పాదిజపవన ॥ కింతు ధేనుమపిదద్యాత్వాపా- ధేనుం సదక్షిణాందద్యా
ద్యస్తాభరణసంయుతామ్ । పయస్వినీంగుణోపేతాంబ్రాహ్మణాయకుటుంబినే ॥ *

—* అధ్యక్షాణీకారభేనువాగబ్. *—

పద్మపురాణే || గ్రహణీవానపత్యహేతి || నిదానమభిహితమ్ - అత్రగౌతమోనిష్క్రమిమాహ || ధేనుంప
యస్త్వీనీందద్వాప్యంఘ్రాభరణధూపితామ్ | హేమశృంగీంశౌప్యఖురాంవాసోభిర్వైస్త్రితాంవరః || నవధాన్యై
స్సేమాముక్తామైకైకంద్రోణపంచకమ్ | నవధాన్యాన్వీహియవాదీని || కేశకాలాచితాని || సహిరణ్యంశు
తాందద్వాదితి || అలోలుపాయశాంతాయధమజ్ఞాచవిశేషతః | హేమంచపూర్వమహుర్యాదితి-సహి
రణ్యమితిక్రియావిశేషణం - దక్షిణాంచయథాశక్తిస్వణకాందద్వాచిత్యభకః - పూర్వచదితి-తత్రయథాస్వగృ
హ్యాక్రవిధినాసమిద్ధామానంతరంచరుహాః || ఎవమత్రాపిసర్వంకాన్యమితి || యత్యపిత్రత్రహేమమంత్రారా
ద్రాస్తథాస్యత్రవైష్ణవాః - స్వస్వశాఖోక్తాఃద్రష్టవ్యాః-తత్రేవంవిష్ణురితిమంత్రః కూశ్మాండహేమక్రరణే
దశికతః || ప్రతద్విష్ణుర్విష్ణోర్ముకమితిద్వామంత్రానక్రాంత్యహరగోపాలదానదశికతా || ఎతేత్రయోమంత్రా
స్సమిచ్ఛర్వాజ్యహేమశుక్రమేణగ్రహ్యః || అత్రచవైష్ణవమంత్రగ్రహణేఅయంహేతుః - కేశకీవుతే

త్యాదినాదానమంత్రేణవిష్ణోదేవతాత్వప్రతీతిః । తథాచార్యేణమాంత్రివణాశీదేవతాభవతీత్యుక్తం ॥ తద్ధి
తేనచతుర్థ్యావామంత్రవణేనచేవ్యతే ॥ దేవతాసంగతిస్తతదుబ్ధాలంతుపరంపరమితి - హిమామసంఖ్యా
మప్రత్యేకమష్టాక్షరతాదికాకార్యా - గాంకృష్టాంవిష్టురూపాయమంత్రేణానేనసంయుతః - మంత్రమా
నా ॥ దేవకీపుత్రచాణూరకంసాష్టకవినాశన ॥ నాశయగ్రహణీంచేమాంగోపీజనమనోహర । కృతేనానేన
విధినాగ్రహణీశాంతిమృచ్ఛతి ॥ తస్మాదేతన్తుకతకవ్యంగ్రహణీరోగిణాసదా ॥

—* అథాతిసారరోగప్రతిమదానమ్. *—

కర్మవిపాకసారే ॥ అతిసారోసిఫలకీకంకిణీనూపురీకృశః ॥ ఇతిప్రతిమాలక్షణమ్.

—* అగ్రహణీరోగప్రతిమదానమ్. *—

గ్రహణీరోగప్రతిమాలక్షణంతుశూలరోగహరోక్తంవిజ్ఞేయం- ఉభయత్రైతికతకవ్యతాకలాపస్తు పరిధా
పాయాముక్తప్రకారేణజ్ఞేయః ॥

—* అథపాదరోగహరాణి. *—

—† తత్రఖంజత్వహరమ్ ॥ స్తబ్ధపాదత్వహరంచ ॥ †—

కాతాతపః ॥ హరిణేనిహతేఖంజఃస్పగాలెస్తబ్ధపాదకః । అత్వస్తైనప్రచాతవ్యస్సువణకంసిష్క-సంమితం॥
సిష్కపరిమితేనసువణేనాశ్వంకారయిత్యాశ్వినీమంత్రేణాశ్వినీంపూజయిత్యాశోత్రియాద్యదద్వాదిత్యర్థః-
అశ్వినోరశ్వాధీదేవతాత్వాదాశ్వినవిసమంత్రోగ్రాహ్యః ॥ అశ్వినాయజ్వరీరిషభిత్యస్త్యత్యైవస్యమధుచ్ఛంద
ఋషిఃఅశ్వినోదేవతా- గాయత్రీఛందః - విహితాధేవవియోగః-అశ్వినాయజ్వరీరిషభిత్యాది॥ఉపలక్షణమే
తత్- అశ్వినీప్రకాశకాస్వస్వశాఖోక్తాఃమంత్రాగ్రాహ్యః ॥ అశ్వదానమంత్రస్తునవగ్రహాయజ్ఞప్రకరణేభి
హితః ॥

—* అథవక్రపాదత్వహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ జాయతేవక్రపాదస్తుఃహతేశునిమానవః । నిష్కత్రయమితందద్వాత్వసౌవణకంఃశుద్ధ
యే॥ ససువణకంవిశుద్ధయితేతిపాతః ॥ అస్మిక్పాలేసువణకనిష్కత్రయస్త్వైవదానం - వక్రమపాలేతు
సౌవణకమితేతద్ధితత్రవణాన్నిష్కత్రయస్త్వైవదానం ॥ ప్రథమపాలేతుసౌవణకమితేతద్ధితత్రవణాన్నిష్క
త్రయపరిమితసువణకసిమితంశ్వానం॥ దేవస్తుత్యాచరణాయప్రకాశక్రమంత్రై స్సంపూజ్యబ్రాహ్మ
ణాయదద్వాత్ ॥ ఇంద్రస్యదూరీరితమితిసరమాప్రకాశకస్యమంత్రస్యకాశ్యపోభూతాంశఋషిః - సరమా
దేవతా ॥ త్రిష్యుచ్ఛందః - సరమాపూజాయాంవియోగః - ఇంద్రస్యదూరీరితమిత్యాది॥ అశ్వేవిస్వస్వశా
ఖోక్తాస్సరమాధీదేవతాప్రకాశకామంత్రాః - గ్రాహ్యః ॥

—* అథాభికాంగత్వహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ అజాభిఘాతనైవైవశుధికాంగఃప్రజాయతే॥అజాలేనప్రచాతవ్యావిచిత్రవస్తనాన్వితా ॥ ఆ

జాయాః ప్రజాపత్యాయాః ప్రజాపతిప్రకాశకమంత్రేణ సంపూజ్య ప్రజాపత్యస్తే శేన తామజాం యథాశక్తిం షీ
 జాన్వితాం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ ॥ ప్రజాపత్యశ్వమిత్యాదయః ప్రజాపతిప్రకాశకా మంత్రాః - న సగ్ర
 హ్మాయజ్ఞప్రకరణేదశితాః ॥ అజాదానమంత్రోపేతత్రైవిదశితః ॥

—* అథ పాదరోగహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ మౌగః హాపాదరోగీస్యాదశ్వదానం సమాచరేత్ ॥ అజాః ఖంజశ్వ మారోక్త ప్రకారే
 జాన్వినోః పూజాం కృత్వా ఇతం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ ॥ అమంత్రవిశేషః - తత్రిసౌవణికాఞ్చెన్విశ్చ పూజా-
 అతత్త్వక్షితపూజాదిష్వశ్వినా వా వాహ్యపూజయేదితి ॥

—* అథ వల్మీక పాదత్వహరమ్. *—

బ్రహ్మగీతాసు ॥ పతితేనతు సంసగౌవల్మీకవ్యాధి హాభవేత్ ॥ పతితేనతు సంసరేత్-ఇతి పాతాంతరం ॥
 గోమూత్రయావకాహారో మాసాధేన విశుద్ధ్యతి ॥ సహిరణ్యంఘృతందద్యాత్ తత్త్వాన్త్యవిశుద్ధయే ॥ యావ
 కప్రతం పూర్వముక్తం ॥ ప్రతిమాలతుణంతు- ఆత్మనోరోగశాంత్యథకం వ్యాధిరూపందద్యాదిత్యథః- ప్రతి
 మాలతుణంతు ప్రకరణాంతేభిధాన్యతే ॥

—* అథ శ్వీపదరోగహరమ్. *—

కమః విపాక సారే ॥ స్వగోత్రస్యాభిగమనాచ్ఛ్వీపదీజాయతేనరః ॥ యోన్యామస్సశ్చభవతితక్రచాంద్రా
 యణంబరేత్ ॥ మాసంపయోవ్రతంబైవతస్మాద్రోగాత్ప్రీమున్యతే ॥ స్వగోత్రస్యైశ్యత లింగ మవివక్షితం ॥
 యోనిశ్చైవ మైథునసాధవమింద్రియంలక్ష్మతే ॥ అతస్త్రీపుంసయోరవ్యభయో రోగిణోరెతత్కర్మభవతి ॥
 చాంద్రాయాగ పయోవ్రతయోలకతుణం కృచ్రప్రకరణేన్యధాయ ॥

—* అథ శ్వీపదరోగ ప్రతిమోదానమ్. *—

కమః విపాక సారే ॥ శ్వీపదస్త్రీపదఃకుంతః పతస్సగర్భనుధకరః ॥ ఇతి కతకావ్యతా విశేషస్తు పరిభాషా
 యాం రోగప్రతిమోదాన ప్రక్రః ॥

—* అథ పాదరోగ ప్రతిమోదానమ్. *—

తల్లతుణంకుశూలరోగ ప్రకరణోక్తమేవ ॥ పూజాదికతకావ్యతా విశేషస్తు పరిభాషాయాం ద్రవ్యవ్యః ॥

—* అథ త్వగ్దోషహరణి. *—

కమః విపాక సముచ్చయే ॥ పరుషంభావతేత్యథకం యస్త్యగ్దోషయుతోభవేత్ ॥ చాంద్రాయాగ ప్ర
 ణంకుర్యాత్ప్రదద్యాదావధానిచ ॥ వైద్యకొక్తానివిప్రీయ శక్త్యాబ్రాహ్మణ భోజనం ॥ వైద్య శాస్త్రీ
 క్తానిచక్రమదాదీని ॥

—* అథ దుశ్శయకత్వ హరమ్. *—

కమః విపాక సగ్రహే ॥ గురుతల్పగదోషాచ్చ గవిమైథునదోషతః ॥ దుశ్శయాస్యాదసాకుర్యాద్గురు

తల్పాతిదేశకః || ప్రాచ్యే శ్చం ద్రా ప్రాప్తం తతో దోషాన్మృమువ్యతే || గురుతల్పాతిదేశకః || ప్రాప్తం ప్రా
యశ్చిత్తం సు ర్వాదిత్యవ్యయః || వద్యానికం గుర్యాన్త్యథః || వ్యాధిగురుత్వే సంపూర్ణః || ద్వాదశవా
షికం కత-వ్యం || కాన్యోవ్యవ్యాధిగురుత్వేన కారణవ్యాపి పాపస్యాభ్యాసాదీనా గురుత్వేనావగతేః ||
ప్రాచ్యే శ్చోపక్రమప్రకారస్తు పూర్వముక్తః ||

—* అథ నామానారమః *—

కర్మ విపాక గ్రంథే || అనుబంధ పరియోగేషాం విషయాన్పునః జన్మతః సోన్మజన్మ సిపామాదాన్
భవేన్మనోజితం || స పూయంతి వృత్త్యథాముపవాసత్రయం భవేత్ | భోజయేచ్ఛన్విజాన్దాంతాన్ పం
చాశస్సంఖ్యాయాన్విధాన్ || అ తాపి గురులఘుభావేన న్యూనాధికభావః పరికల్పనీయః || అనుబంధం వి
నాశినం అహోరాత్రాః || పంచాంగ ప్రస్థంబనామలేపనాదయః ||

—* అథ నామానారమః ఉమామహేశ్వర దానమ్. *—

భూధానునః || ద్వాన్మతానభయోహింసాద్ద్రువోగీనపేన్నరః | తస్యోపకమనంవత్సే సువజ్ఞే
నశుకారయేత్ || సువగంఢోదశమామాత్మకం || మావప్రమాణంచ పరిమాణప్రకరణేభ్యధాయ || సువ
జ్ఞాన్దేనవాకుర్యాన్మదేనాన్యధవాపునః | ఉమామహేశ్వరంరూపం వృషభాధిష్ఠితంపరం || చతుగుణ
జంతుద్విగుణానుశాంతుర్యాప్తచతుః || ఎకవక్త్రోభపేక్షత్ర త్రిణేత్రశ్చమహాభుజః || అక్షమాలాత్రిశూలం
చ తస్యదక్షిణమాస్త్రయోః | దేవిగర్వతస్తేవకొ వరదశ్చాపరఃకరః || వామోత్సంగకాదేవి శివస్మయైభ
పాణికా | వృషభోరావ్యఃకార్యో ఘటయూలంకృతోభవేత్ || స్వశక్త్యానితశాత్యంతుగుర్వతో నిష్ఫలంక
వేత్ | తస్మిన్నారోహ్యచేవేక మునుయాసహితంప్రథమం || వస్త్రేమాన్త్రైన్మథాగంధై మూలమంగై
గపూజయేత్ || మూలమంత్రస్త్రైవపంచాక్షరం || హూమేరుద్రగాయత్రీ | మంత్రశ్చ రుద్రగాయత్రీ సర్వత్ర
హివిచ్ఛిత ఇత్యగైశత్యనూనత్వాత్ || సర్వత్రేతి సర్వశబ్దస్య పూజావ్యతిక్రీ హూమోనిశేషః || అథకూ
లమంత్రోరుద్రగాయత్రీ || అతస్సవత్ర పూజాదావవికల్పేవాంగభావం భజతే || యతో హూమేరుద్రగాయ
త్రీమంత్రశ్చ-వికల్పేన మంత్రావిభాగ్యంతే || పూజానంతరంకతకవ్యమాహ || తతో బ్రాహ్మణమహాయ
దరిద్రంధమకొవిదం || శృతవృత్తోపసంపన్నం శాంతంచైవాత్మచేదనం || వస్త్రాంగుళీయకైస్త్ర్య పూజాం
భక్త్యాప్రకల్పయేత్ || హూమంచకారయేత్తైవ సమిదాజ్యతీలైరపి || మంత్రశ్చరుద్రగాయత్రీ సకలతేది
నిశ్చయః || రుద్రగాయత్రీ లింగపురాణేభిహితా || సర్వేశ్వరాణఃద్మహే శూలహస్తాయధీశహి - తన్నో
రుద్రఃప్రహోమయాత్ || అన్యశ్రీవేదవ్యాస ఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - విహితాధేవి
నియోగః || ఎవం రుద్రగాయత్రీపూజాయాం హూమేవ సర్వత్రేతి వినియుజ్యతే || తిలహూమేషుక్రమేణ మం
త్రాంతరాణ్యపివికల్పేన వినియుక్యాని | యద్వాత్రియంబకైస్తైవ సమిధాబహుయాశ్శుధీః || కద్రుద్రాయే
తిమంత్రే బహుశూదాజ్యమృతః || తిలాంశ్చమూలమంత్రేణేత్యేవం మంత్రకమోభవేత్ || హూమసం
ఖ్యాప్రత్యేకమష్టోత్తరగతం | త్యగ్రింబకమంత్రస్యాహోద్యుష్కజ్వరహరే దశితం || కద్రుద్రాయేశ్యస్యక
ణ్డఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీభంజః - ఆశ్వహోమేవినియోగః || మూలమంత్రః పంచాక్షరోవా | రు
ద్రగాయత్రీవా - హూమానంతరం || తథాబ్రహ్మద్యాసనాంతే మధునంబ్రాహ్మణాయతు | వృషభోపేది

న్యన్యభక్త్యాతువినివేదయేత్ || మంత్రేణానేనవిధివద్దద్రురోగీజితాత్మవాన్ || బ్రహ్మద్వాససంనామస్వ
గృహ్యాక్మప్రకారేణ బ్రహ్మణః రుత్విజోవిసజజనం || మిథున ముమామహేశ్వరాత్మకం - దానమంత్రః ||
తైలాసవాసీభగవానుమయాసహితఃపరః | త్రిణేతస్సహరోదద్రురోగమాశువ్యపోహతు || తతశ్చబ్రాహ్మణం
సమ్యక్ప్రణీపత్యతమాపయేత్ | బ్రాహ్మణాన్భోజయేచ్ఛాపి స్వయంభుంజీతివాగ్యతః | ఎవందత్వాపహదా
నం దద్రురోగాత్ప్రీమున్యతే || ...

—* అథ లూకిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || గోత్రహాలూకకీచైవ న్రాజాపత్యవ్రతంచ రేత్ | క్రతాంతేమేదిసిదత్వా శుణ్ణయాచ్యైవ
భారతం || భూమేరలాభే మేదిసిప్రతినిధిత్యేనగాం పయస్విసిమలంకృతాందద్యాత్ || గోదానమంత్రస్తు
పూర్వముక్తః || భారతశ్రవణ ప్రకారస్తు మహాభారతే దశితః || తతఃపరంప్రవత్సోమియానిదేయానిభా
రతే | వాచ్యమానేతువిశ్లేభ్యా రాజకపర్వణిపర్వణి || స్వస్తివాచ్యద్విజానాదౌ తతఃకార్యంప్రవతతే |
సమాప్తేఽర్వణితతస్సవ్యశక్త్యాతపయేద్దివాన్ || ఆదౌతువాచకంపుష్ప రసగంధసమన్వితం విధివద్భోజయే
ద్రాజక మధుపాయసముత్తమం || స్వస్తివాచ్యేత్వాది విధివిధానంపురాణపాతః || తస్యాదౌస్వస్తివాచ్య
స్వగృహ్యాక్మప్రకారేణ స్వస్తివాచనవిధానం | తతఃకార్యంప్రవతతే || పుస్తకపూజా నంతరం భారత
పాఠ రూపం కార్యంప్రవతతే || తతఃపురాణపాఠశతి || ఎతచ్చ సర్వ పురాణసాధారణం || శేషం భా
రతే పఠితం || ...

—* అథ చదరాంగత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || లోహహరీచ పురుషౌ భవేద్వైవచరాంగకః | లోహంపలశతంద ద్యా దుపోవ్యసతు
హా స ర మి తి || ...

—* అథ కృష్ణాంగత్వ హరమ్. *—

శాతాతపః || కారుకాణాంవధేకృష్ణో రూక్షశ్చాంగప్రజాయతే | తేనతత్త్వాపశుద్ధ్యథాం చేయోవై
వృషభస్సితః || కారుకాశ్శీల్పినః || వృషభదానమంత్రస్తు పూర్వముక్తః || ...

—* అథ కందూతి రోగహరమ్ *—

శాతాతపః || తైలచార్కణభవతి నరఃకందూయకస్సదా ఉపోవ్యసోపిః ప్రాయశ్చాతై లఘుటన్వయం ||

—* అథ శీతోంగత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || వస్త్రహరీచశీతోంగస్సప్రదద్యాత్సుశోభనం | హేమత్రయమితంవస్త్రయుగ్మంచ ద్యా
ద్విజాతయే || హేమసింహుత్రయమితంవస్త్రయుగ్మంచదద్యాదిత్యథః || వస్త్రయుగ్మంపీతవణక || దానమం
త్రేతాదృశలింగదశకనాత్ || హీరణ్యదానమంత్రస్తువగ్రహయజ్ఞప్రకరణేవణితః || వస్త్రదానమంత్రః ||
పీతవస్త్రయుగంయస్తాద్వాసుదేవస్యవల్లనం | ప్రదానాదస్యమెఃస్థురతశ్చాంతిప్రయచ్ఛతు సహసమభివ్యా
హరాత్స్వణిణమపివాసుదేవపీత్యథా మేవదద్యాత్ ||

—* అథ దద్యమండలహరమ్. *—

శాతాతపః || స్వామ్యంగనాభిగమనైజాయతేదద్యమండలః | కృత్వాలోహమయ్యాంధ్రేనుంపలవ్యప్రిప్రమాణ
తః || కాపాకానభావసంఘక్రాంతప్రధాన్యసమస్వతాం | దద్యాద్విప్రాయవిదుషేపాపంమేషీయ్యతామితి ||
అత్రయద్యపిసామాన్యతే పాపంక్షయ్యతామిత్యంతే || తథాపి దద్యమండలనిదానధూతం పాపం తత్కార్య
ధూతోరోగోపిక్షీయ్యతామిత్యచార్వ కాపాకాసాదిసమస్వతాం లోహమయ్యాంధ్రేనుందద్యాత్ || *

—* అథ గజవమత్వహరమ్. *—

శాతాతపఃప్రోక్తే || విశ్వస్తభార్యాగమనే గజవర్మాప్రజాయతే | తత్త్వాపస్యనినాశాయప్రాయశ్చిత్తం
విధీయతే || విశ్వస్తభార్యాగమనే గురుతల్పప్రాయశ్చిత్తస్యాతిదేశాత్స్వాప్నాక్షికం ప్రాయశ్చిత్తంకతావ్యం ||
ప్రాయశ్చిత్తశబ్దేన నిష్కృతిరభిధీయతే || సాచక్పలాదిరూపాదానరూపాచ||తదుభయమపి ప్రాయశ్చిత్త
మశిశబ్దేనోపాత్తం || తత్ర వ్యాధిగురులఘుభావేన ద్వయోస్సముచ్చయోచికల్పశ్చావగంతవ్యః || ఏవం ప్రాజా
పత్యాదిరూపనిష్కృతిపర్యంతామభిధాయేతరాంవివిచ్యదశకాయతి || కృత్వారోప్యమయ్యాంధ్రేనుం నిష్కవిం
శఃసంఖ్యయా | సర్వోపసగరసంయుక్తాం శత్రోపానహసంయుతాం || దద్యాద్విప్రాయవిధివ దమంమంత్ర
ముదీరయేత్ || సర్వోపసగరసంయుతామితి || సువణశృంగాదియుతామితి || సుతభీవైష్ణవీమాతానిత్యం
విష్ణుపదస్థితా | గోదానంతుమయాదత్తం మమపాపంవ్యపోహణు ||

—* అథ బభ్రుమండలత్వహరం. *—

శాతాతపః || నక్షలశ్యాభిఘాతేన జాయతేబభ్రుమండలం | నిష్కద్వయమితందద్యాన్నకులంసవిశుద్ధ
యిత్ర || శక్త్యనుసారేణ సౌవణరాజితేవా నిష్కాభవతః || విశేషానుపాదానాత్ || *

—* అథ కృష్ణమండలత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || మయూరఘాతనేచైవ జాయతేకృష్ణమండలం | నిష్కత్రయమితోదేయస్తైనస్వణకమయశ్శిభీ ||

—* అథ శ్వేతమండలత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || హంసహంతాభవేద్యస్తతస్యశ్యాభ్యేతమండలం | రౌప్యంపలద్వయమితం హంసందతా
విశుద్ధ్యతి || *

—* అథ వినపకహరమ్. *—

కమకావిపాకసముచ్చయే || అమేధ్యస్యప్రదాతాతు వినపకవ్యాధిమాన్యజేత్ | మాసంపయోవ్రతంకు
ర్యాద్దద్యాదంతేపయస్వినిం || పయస్వినిం గాం || *

—* అథ వినపకహర నాగ దానమ్. *—

తత్రైవ || పలేనవాతదధేన తదధాధేనవాపునః | కుర్యాన్నాగంసువజేన ఫణపంచకసంయు
తం || మాణిక్యానిదదేయాని ప్రత్యేకంఫణపంచకే | రత్నంపుచ్చేతథాదేయం వజ్రంలోదనయోస్తథా || ఏ
వంకృత్వాశుభంనాగం కుంకుమేనానులేపయేత్ | రక్తవస్త్రేణసంవేష్ట్య తామ్రపాతోపతిన్యజేత్ || తామ్ర

స్యశుపరీమాణంపలానామపట్టకంవిదుః । ఉపచారైష్పృథశభిరచయేన్నాగముత్తమం ॥ పరిమాణం హే
మసంఖ్యాచపుతగ్నవేత్ ॥ ప్రత్యేకమష్టోత్తరసహస్రాదిభవేదిత్యర్థః ॥ నమోఅస్తుసహజభ్యుత్థాసాం తి
స్మాణామగ్నియుషిః ॥ సహజేదవతా ॥ అనన్యుప్పందః ॥ క్రమేగసమిదాజ్యశిలహామేవినియోగః ॥ నమోఅ
స్తుసహజభ్యుత్థాది ॥ ఎభిమంత్రైస్సమిదాదిహేమోభవతి ॥ అత్రాజ్యహేమాయమపరోవిశేషః హుత్వా
హుత్వాపశిష్టాజ్య బిందూన్పాత్రాంతరేస్థాపయేత్ ॥ తేచిందవస్సంఘాతాశ్శుచ్యంతే ॥ తేనచసంఘా
తాజ్యేన ఆచార్యోరోగిణోంగాన్యభ్యజ్ఞాదితి ॥ తదేవాహ ॥ హుత్వాహుత్వాజ్యసంఘాతైః పాత్రేచైకేచ్ఛత్రై
స్స్వయం । ఆచార్యోంగానిచాభ్యజ్య రోగిణంశువిసర్పిణం ॥ తత్రకుశాదిభిస్సంమాజకయేదిత్యధ్యాహర్యః ॥
సంమాజకనమంత్రమాహ ॥ ఋగ్వీశ్వరాపరాజ్ఞీభిర్భూమిభూకామూర్ధిక్రమాదితి । స్వస్థోయథాసా
భవతి గాత్రాణ్యస్యాపరోగతః ॥ భూమిభూకామూర్ధిభిఃక్రమాదితి ॥ భూమిభూకామైతీమామారిభ్యక్రమా
త్మిన్సభీరుగ్నిరిత్యర్థః ॥ యథాసారోగీస్వస్థోసిరోగోభవతీతి సంక్షేపేణకథనం ॥ ఎతదేవవిద్యః కథయతి ॥
గాత్రాణ్యస్యాపరోగత్యతి ॥ గాత్రాణ్యంగానియథారోగతః రోగాదపగతాని భవంతి తథా సంమాజకయేది
త్యర్థః ॥ సహజవయవానపియథాయోగం సంమాజకయేదితితాత్పర్యం ॥ భూమిభూకామైత్యాసాంతిస్మా
ణాం సహజరాదగ్నియుషిః - అగ్నిదేవతా - ద్వితీయతృతీయయోరాత్మా సూర్యోవాగ్నిదేవతా - సర్వ
త్రలింగోక్తదేవతా - ఆద్యానుష్టుప్ - ఇతరేగాయత్ర్యై - సంమాజకసేవినియోగః ॥ భూమిభూకామైత్యా
ది ॥ ఆయంగాస్త్రీంశద్భావేత్పాది ॥ సంమాజకనానంతరం ॥ గుగ్గులంబసుగంధం చ పూతిదారుదనిక్షిపేత్ ।
ప్రకల్ప్యకలశంకుర్యాదభిషేకంజలైశ్శుభైః ॥ నమోఅస్తు సహజభ్యుత్థి సాధకంతల్లింగకైరపి ॥ హిరణ్యవ
దాశ్శుచయః పవమానానువాకతః ॥ ఆపోహిష్ఠామయిత్యి శన్నోవాతముదీరయేత్ ॥ గుగ్గులంచేత్పాది ॥
గుగ్గులఃప్రసిద్ధః ॥ సుగంధిపూకరాది ॥ పూతిదారు దేవదారు సజశరసవృక్షై ॥ అతస్మచ్ఛలాన్యత్రగ్గు
హ్యంతే ॥ తాన్యభిషేకకలశేక్షిపేత్ ॥ ప్రకల్ప్యనిక్షిప్య ॥ తంకలశమభిషేకాయుక్తైస్తీర్థాదిదిలైఃపూ
ణం కుర్యాత్ ॥ నాగపూజాప్రదేశాత్పశ్చిమభాగే కలశంసంస్థాప్య తీర్థోదకేన పూరయిత్వా గుగ్గులాదీం
స్తత్రనిక్షిప్యనాగం స్వప్రతిమాయాం పూజయిత్వా పూర్వస్థాపితేకలశే నవగ్రహ యజ్ఞోక్తప్రకారేణ వరు
ణదూవాహ్యసంపూజ్య ॥ నమోఅస్తు సహజభ్యుత్థాది మంత్రైస్తదుదక మష్టావింశత్యాద్యావృత్త్యాభి
మంత్య ॥ పూర్వోక్తం హేమంవిధాయసంఘాతైః రోగిణంగానిసంమృజ్య పశ్చాదభిషేకంకుర్యాదితిక్రమః ॥
తత్రాభిషేకమంత్రానాహ ॥ నమోఅస్తు సహజభ్యుత్థాదినా ఆపోహిష్ఠేత్యంతేన ॥ అత్రాభిషేచయేదిత్య
ధ్యాహర్యః ॥ తల్లింగకైరభిషేకప్రకాశకై హిరణ్యవదాశ్శుచ్యాదిభిస్సాధకం ॥ నమోఅస్తుసహజభ్యుత్థా
చేనాభిషేచేదిత్యర్థః ॥ ఆయంచ తృచః సాంప్రతమత్రైవదశతః ॥ హిరణ్యవదాశః ఆపోహిష్ఠాశ్శుచ్యై
చాపరిభాషాయాం ॥ పవమానానువాకస్తు గణహేమప్రకరదేశసశితః ॥ శన్నోవాతముదీరయేదితి ॥ ఏతేన
చ స్వస్వశాఖోక్తశాంతిపాతకపలశ్యతే ॥ శన్నోవాత ఇత్యాది త్రైతిరీయశాంతిః ॥ తథాశ్వలాయన ఘోష
శాంతిశ్చ ॥ ఆయంచ శాంతిపాతకభిషేకానంతరంకార్యః ॥ తతః ॥ ఉత్సారితాంగంరుచిరం లింపెదగరుచం
దతైః । తతశ్శుక్లాంబరధర శ్శుక్లమాల్యామలేవనః ॥ గంధ పుష్పక్షతాదిభి స్సహజైవత్యమంత్రైరాచా
ర్యోపి సమవయేత్ ॥ అనంతరంసహజరాజ మాచార్యాదునివేదయేత్ ॥ ఉత్సారితాంగఃప్రోచితాంగః
వస్త్రోదాహృతశరీరసలిలత్యర్థః ॥ తంరుచిరంయథాభవతితథా - అగరుదాశ్శీదందనాదిభిచ్ఛలింపేత్ ॥
స్వయమిరోగీ ॥ ఎతచ్ఛ సమవనందానకాలే - పూజకృతపూజాతోన్యదేవ ॥ సహజదైవత్యో
మంత్రోక్తైవ హేమామాంగత్వేనదశితః ॥ అధునానాగదానమంత్రమాహ ॥ యోధత్రైపుథివీంకృత్సంస

శైలవనకాననాం | క్షీరాబ్దాయశ్చశయ్యావ వాసుదేవస్యశాశ్వతాః || స్వీయదానేననాగోసా తుష్టివార్ధిం
ధింవ్యపోహతు | ప్రసవీకకారంవా త్వద్గోషజనతంతథా || రక్తవోషోద్భవంవాపిమాతృహఃపితృతోపివా |
అంగప్రత్యంగసంఘాతం వికారంమేవ్యపోహతు || ౧౧ || ఎవందత్వాతుతంచాగ మాచార్యాయసదక్షిణం
భూమాస్రామ్యశిరసా శనైశ్చతపదంబ్రజత్ || ఆచార్యమనువ్రజేదీశ్యధః || ఆచార్యఇత్యుపలక్షణం || ప్ర
తిగృహీత్రనువ్రజనం కుర్యాదితియావత్ || ఆచార్యేణహ్యసక్షాతస్సగృహంప్రవిశేత్సర్వధీః | బ్రాహ్మణాన్
భోజయిత్వాశు స్వయంభుంచీత బంధుభిః || ... *
—* ఇతి విసవహర నాగరాజదానవిధి స్సంపూర్ణః. *—

—* అథ దుగంధాంగత్వ హరమ్. *—

శాతాతపః || పొగంధికస్యహరణాద్దుగంధాంగఃప్రజాయతే | లక్షమేకంచపద్మానాం జహుయాజ్ఞా
తవేదసే || పొగంధికంచకల్పారం || సుగంధిద్రవ్యంచ || జాతవేదసేఇత్యనేన- జాతవేదసే సునవామ ఇత్యుద
ఉపాదానం || అతో హేమామంత్రోప్యయమేవ || అస్యష్యాదిశీతజ్వరహరేణైకః ||

—* అథ విసగంధత్వ హరం. *—

మధుచోరస్తుపురుషో జాయతేవిసగంధతాత్ || సదద్యాన్మధుధేనుచ ఉపోష్యాధద్విజాయతు || మధు
ధేనువిధానంతుపూర్వముకం || చశబ్దాత్ప్రియశ్చిత్తంసముచ్చయతే || తచ్చవ్యాధ్యనుసారేణ చాంద్రా
యదాదికల్ప్యం || ... *

—* త్వద్గోషప్రతిమాదానం. *—

ఎతల్లక్షణంబానుక్రమేనరోగేష్విత్వాదినా శూలరొగప్రకరణేవిజ్ఞేయం || ఇతి కర్తవ్యతా కలాపస్తు
పరిధామాయాం రొగప్రతిమాదాన విధాపుదీరితః || ... *

—* అథ కువ్యహరమ్. *—

శాతాతపః || బ్రహ్మహనరకస్యాంతే పాండుకస్మిప్రజాయతే | ప్రాయశ్చిత్తప్రకరీత తత్ప్రాతక విశు
ద్ధయే || ప్రాయశ్చిత్తంషడ్వాషికంకుర్వీత || పాపస్యోపభోగేనక్షీయమాణత్వాత్ || ప్రాయశ్చిత్తప్రకర
ప్రకారస్తు ప్రాయశ్చిత్తపద్ధతాపుదీరితః || ఎవం కృతప్రాయశ్చిత్తస్యతదనంతరం కర్తవ్యతామాహ || చత్వా
రఃకలశాఃకార్యాః పంచపల్లవ సంయుతాః | పంచరత్నసమాయుక్తాస్సితవస్త్రేణచెప్పితాః || అశ్వస్థానాది
మృద్యుక్తా స్త్రీభోజకకనుపూరితాః | సర్వాషధిసమాయుక్తాస్తాప్యప్రతిదిశంతతః || మృదశ్చపూర్వము
క్తాః || ప్రతిదిశంపూర్వాదితః- ఎవంచతురః కలశాన్తాపయిత్వా- తన్మధ్యేపరంకలశంసంస్థాప్య- తస్యో
పర్యప్యదశం రౌప్యంపద్మానిధాయ తత్రవాసుదేవం స్థాపయేదిత్యాహ || రౌప్యమప్తదశం పద్మం మధ్యకుం
భోపరిన్యసేత్ | బ్రాహ్మణాఃపాతయేయుస్సాన్వేరుగ్వేదప్రభృతీంభవైః || దశాంశేనతతోహోమో గ్రహ
శాంతిపురస్సరం | తత్రకుండంవిధాతవ్యం ఘృతాక్షైస్తుతితైర్యజైః || ద్వాదశాహమిదంకమ సమాప్యద్వి
జపుంగవః || భద్రాసనేయజమాన స్సాగ్నిషేకంసమాదరేత్ || యథాశక్తిప్రమాణేనేతి | పలేనవా తదధేనే

తి || యజ్ఞేత్పురుషసూక్తేనేతి || యజ్ఞేత్పురుషయేత్ || పూజాప్రకారస్తు పరిభాషాయాం - ద్వాదశశబ్దసాధ్య
మేతత్కామతత్ర ప్రతిదినం ప్రాతఃకర్మం సాయంకాలేష్యాచార్యేణ పూజితం దేవం యజమానోపి గంధ
పుష్పాదిభిః పూజయేత్ || తథాపూర్వస్థాపితేషుచ తస్యను కలశేషు రుగ్వేదాదిక పాఠయోగః - ఋగ్వే
దాదిచతుష్టయ పారాయణం కారయేయమితి త్యథః || పూర్వకుంభేఋగ్వేదం - దక్షిణకుంభే యజుర్వేద
దం - పశ్చిమకుంభేధర్వాంగిరసం - ఉత్తరకుంభే సామవేదం పాఠయేత్ || వేద చతుష్టయ విద్యామధావె-
యథాసంభవం తచ్చాఖ్యాభ్యామిభి శ్చతుర్భిః బ్రాహ్మణైశ్చ త్వారి వేదపారాయణానికామయేత్ || దృష్ట్వా
భక్త్యాదస్యకర్మణః రోగనివృత్తిశ్చదృష్టం ప్రధానప్రయోజనం || అనంతరప్రయోజనంతు దురితా పూర్వ
నివృత్తిః || సాచవేదపారాయణ చతుష్టయసాధ్య || వేదానామపిచాతుర్విధ్యంస్వసన్నిధం || ఇతి వేదపా-
రాయణకథనం || వేదపారాయణవిధిస్తు పరిభాషాయాం || యద్యపిసామనుషత్వమాణేషు వేదాంతరాణాం
మనధ్యాయోపేదాంతరేషు పఠమానేషుసామాన్యం || తథాపివేదచతుష్టయపారాయణవిధిబలాదేతత్కుం-
భస్థాపనాచ్చ యావతాపరస్పరసంచారోధికకణాహుతిశ్చనభవేత్తావతి భూభాగే కలశ చతుష్టయం స్థాప
యిత్వామధ్యేవాసు దేవాధిష్ఠానకలశంస్థాపయేత్ || తద్దశాంశేన హోమయతి || యస్మిన్కాదవసే యావాన్వే
దపారోజాయతే తావద్గ్రంథసంఖ్యయా గణయిత్వా తద్దశాంశసంఖ్యయా హోమోవ్యాహృతిభిః కార్యక ||
అత్రాయం పరిగణనాదిప్రకారః || మంత్రబ్రాహ్మణేనమితి త్వా యస్మిన్వేదేయావాక్ గ్రంథస్తావంతం ద్వా
దశధావిభజ్య ప్రతిదినమేకైకసంఖ్యయా వ్యాహృతిభిహోమః కార్యయతి || హోమద్రవ్యంవచ్చ తాక్రాస్తిలా
యవావా || ఏమకమకాదినేషు ప్రథమదినేవ నవగ్రహాయజ్ఞోక్తప్రకారేణాదిత్యాది గ్రహాన్ స్థాపయిత్వాగ్ర
హశాంతిం హోమంతానివకత్యేయావతేకమకసమాప్తిస్తావత్సాపితాన్ గ్రహాన్ ప్రతిదినం గంధాది
భిస్సనుభవ్యచయేత్ || కమాంతేదక్షిణాదికదద్యాత్ || గ్రహపూజాప్రకారశ్చ పరిభాషాయాందశికతిః ||
ద్విజపుంగవయతి || ద్విజపుంగవః ఆచార్యః || భద్రాసనయతి || భద్రాసనస్వరూపంతు విరాయకశాంతౌ దశిక
తం || అభిషేకంసమాచరేదితి || ఎవంవిభభద్రాసనాపవిష్వస్యరోగిణ అభిషేకమాచార్యక ఇతర బ్రాహ్మణస
హితోవైదికైమకంత్రైకుర్యాత్ || అభిషేకసమయేచ వాసుదేవాధిష్ఠిత కలశోదకంవేదపారాయణోదకం
జైకస్మిన్ పాత్రేనిధాయ వినాయకశాంతౌ నవగ్రహాయజ్ఞోక్తప్రకారేణ యజమానమభిషిం చేయః || తతః
కింకుర్యాదతలహ || తతోదద్యాద్యధాశక్త్యా గోభూహేమతిలాదికం | బ్రాహ్మణైశ్చస్తథాదేయ మాచా
ర్యాణినివేదయేత్ || ఏవంపూర్వోక్త వాసుదేవప్రతిమాం || ఎతత్ప్రతిమాదానమంత్రః || ఆదిత్యావసవోరు
ద్రాః విశ్వేదేవామరుద్రాః | ప్రీతాస్సవేష్యపోహంతు మమపాపంసుదారుణం || ఇత్యుదీర్య ముపలభక
క్త్యాతమాచార్యంతుమాసయేత్ | ఏవంవిధానైవికపితై శ్చ్యేతకస్మీనిశుద్ధయతి ||

—* అథ ప్రకారాంతరేణకువృత్తామ్. *

శాతాతపః || కష్టగోవధకారీస్యాన్నరకాంతస్యవివర్జితః | స్థాపయెద్ధుటమేకంశుపూర్వోక్త దవ్యం సం
యుతమ్ || సమంతరప్రోక్త పాండుకువృహరేయానిపంచపల్లవాదీనిద్రవ్యాభిహితాని- తైర్యుక్తమేకంక
లశంస్థాపయేత్ || దక్షిణాదిశి - తంకలశందక్షిణాదిశి - కుండస్యదక్షిణభాగఇత్యథః - తామ్రపాత్రంస్య
సేత్తత్రతిలపూణంసుపూజితమ్ | తత్రకలశే || తస్యోపరిన్యసేదేవం హేమనిష్కమితం యవమ్ | యజ్ఞేత్పు
రుషసూక్తేనపాపంశామ్యతామితి | యమమూర్తిస్తుదక్షిణహస్తేనదండధారిణీ || వామహస్తేనాభయ
దామహిషారూఢాభవతి || పురుషసూక్తేనయజ్ఞేత్పురుషయేత్ || పూజాప్రకారస్తు పరిభాషాయాం పాపం

మెళామ్యతామితి । సాపంశరీరైవతకమానంరోగరూప తన్ని దానభూతందరితంచశామ్యతామితిసంకల్ప్యై
శ్యధః ॥ సామపారాయణంకుర్యాత్కలశైత్రకావ్యతః । దశాంశంసపిషాహుత్వాపావమాన్యభిషేచ
నే ॥ విహితేధమకరాజంతమాచార్యాయనివేదయేత్ ॥ సామవేదవిదభావేబహుచంవా యథాలాభోపపన్న
శాఖాభ్యామిదంవావేదపారాయణేవృణోత - యావత్పారాయణసమాప్తిప్రతిదినంయామంపూర్వోక్తప్రశా
రేణపూజయేత్ ॥ మోమమంత్రాఃవ్యాహృతయః - దశాంశేషోఽనుకారశ్చపాండుకుష్ఠరోగహరోక్తరీ
త్యావిజ్ఞయః ॥ పావమాన్యేతి ॥ పపమానస్సవజ్జనః - స్వాధిష్ఠయేత్పాద్యాస్వస్వ శాఖోక్తాగ్రహ్యః-
దానమంత్రమాహ॥ యమోమహిషమామూఢోదండపాణిధికాయావహః- దక్షిణాశాపతిదేవోమమపాపం
వ్యపోహతు ॥ ఇత్సుచ్చార్వవిస్మయైవంమానంగోభక్తిమాచరేత్ । బ్రహ్మగోవధయోరేమాస్యాదన్యా నా
స్తినిహారిః ॥ బ్రహ్మవధస్యసమనంతరపూర్వోక్తంకమకగోవధస్యైతదివిభాగః॥

—* అథాపరంకుష్ఠహరమ్, *—

శివగీతాయామ్ ॥ యోనన్ద్రహంతివైజంతూకకుష్ఠరోగీభవేచ్ఛసః । సాంతాపనంప్రకుర్వీతభగవా నామా
శంకరః ॥ సాంతాపనంసాంతపనం ॥ తుద్రజంతూహననభదంపాయశ్చిత్తం ॥ తత్రాపివ్యాధేరల్పత్వేనసి
లఘూనిగురుణిగురుణీతిగౌతమవచనాత్ ॥

—* అథకుష్ఠరోగహరవృషభదానమ్, *—

వాయుపురాణే॥ కుష్ఠీసైయీభవేదిత్యుపక్రమ్య-అభిహితం॥ అథకుష్ఠహరంవత్సేవృషభదానమనుత్తమం॥
యతుర్ద్రావ్యతుర్ద్రావ్యతో గాతకశ్శరీరసుఖకారకమ్ । పత్రేస్త్రీభిస్తుకుర్వీతద్వాభ్యామేకేనవాచనః ॥ రాజతం
వృషభంశుద్ధంహేమశృంగఖురంతథా । మహేశ్వరేణోమయాచకుర్వీతతపఃధిష్ఠితమ్ ॥ మహేశ్వరీస్యోమా
యాశ్చప్రతమద్వైగువణాస్యపత్రేస్త్రీభివాద్వాభ్యామేకేనవాకారయేదిత్యాహ ॥ సావణేప్రతిమద్వైతు
పూర్వోక్తేనప్రమేణతు । యథావిభవదాసేనవిత్రశాత్యంనకారయేత్ ॥ అలవృషభదానస్యప్రధాన్యా
దుమామహేశ్వరప్రతిమేవిహితపలత్రితయాదిపరిమాణాదపిన్యూనపరిమాణేనసువణేనకృతేఅపిదోషాఅపి
దోషాయనేత్యేతత్సూచయతి విత్తశాత్యమిత్యనేన - వృషభప్రతిమాతూక్తపరిమాణేనైవకార్యా ॥ ప్రధాన
త్వాత్ - పలాప్తకేకాంస్యపాత్రేస్థాపయేత్సాంవిచక్షుః॥ శ్వేతపుష్పేరక్షతాద్యైశ్వేతవస్త్రైరిలంకృతమ్ ।
ఏవంవిధంతంవృషభంకాంస్యపాత్రేవినితీపేదిత్యధః- బ్రాహ్మణంవిద్యాయుక్తంస్వాచారం సంయతేం
ద్రియమ్ । సర్వశాస్త్రప్రవక్తారంప్రతిగ్రహపరాజ్ఞుఖం ॥ గృహమాహూయభక్త్యాతం యథావిధిసమర్చ
యేత్ । హోమంచపూర్వవతుర్ద్రావ్యంత్రైమాకహేశ్వరైస్తథా ॥ పూర్వవదితి - స్వగృహ్యాక్షత్రకా
రెడాగ్నింప్రతిష్ఠాప్య సమిచ్చర్వాజ్యతిలహేమామానస్తోత్రరసహస్రసంఖ్యయా కుర్వాదిత్యధః - ఉమామ
హేశ్వరారుద్రప్రకాశకామంత్రాస్తతస్వస్వశాఖోక్తాగ్రహ్యాః ॥ పూర్వోక్తగుణవిశిష్టేనబ్రాహ్మణేన తం
వృషభం - వత్సమాణదానమంత్రేష్టమూలేరధిష్ఠానమిత్యనేనస్లోకేనోమామహేశ్వరపూజాంకారయిత్వా॥
తతోహేమానునివతకయిత్యాధవిష్టంవృషభంబ్రాహ్మణాయదద్యాత్ - దానప్రకారమాహ॥ ఉదజ్ఞుభోష
విష్టాయమహాదేవస్యసన్నిధౌ । బ్రాహ్మణోవ్యాధితోదద్యాన్తంతేడాసేనధమతః ॥ దానమంత్రః॥ అష్ట
మూలేరధిష్ఠానంకృపయావృషభస్వజ । శ్వేతమాదుంబరంసర్వవృషభవాచితమేవచ ॥ త్వగ్గోషజనితం

శ్చ మండలాన్యథావారః । సర్వకమవిపాకౌద్ధంపావతీనాథసర్వకః ॥ కుష్టహాభవసర్వేశగతుమాంపా
వతీపతే । వృషభస్వజెతి ॥ ధ్వజగతిసంబుద్ధ్యంతంభిన్నపదం ॥ అష్టమూర్తేధ్వజ జెతివృషభ స శేషణం॥

ఇతికుష్టహరవృషభదానమ్.

—* అథహీనకుష్టహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ మాతృగామీభవెద్యస్తుశస్యలింగంవివశ్యతి । చండావీగమనేచైవహీనకృష్ణః ప్రజాయతే॥
అత్రచప్రతిక్రియాలింగహనిహరైవసం గాత్పూర్వమేవదశికతేతివాత్రలిఖితా ॥

—* అథరక్తకుష్టహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ దీక్షితస్త్రీప్రసంగనజాయతేరక్తకుష్టవాక్ । తత్పాతకవిష్ణుద్ధర్మభాంప్రజాపత్యంసమా
చరేత్ ॥
ఇతిరక్తకుష్టహరమ్.

—* అథవీతకుష్టహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ స్వసుతాగమనేచైవవీతకుష్టః ప్రజాయతే । తస్యప్రతిక్రియాంకతుకం పూర్వతఃకలశంన్య
సేత్ ॥ పూర్వకాదిగ్భాగేహేమామస్థానాపేక్షయైత్యధః । కలశేచపాండుకుష్టహరౌక్తాని పంచ పల్లవాదీని
స్థాపయేత్ ॥ యస్మింశ్చదీనేయావద్యత్యమాణపెదపారాయణంజాయతే- తద్దశాంశహేమామో వ్యాహృతిభిః
కార్యః ॥ హేమాశ్చద్రవ్యంచఘృతాక్తాస్తిలాయవాః - అగ్నిస్థాపనంచన్యగృహ్యోక్తమాగేణ - దశాంశ
హోమేదశాంశకల్పనాప్రకారస్తుపాండుకృష్ణగోగహరేభిహితః ॥ పూర్వతః కలశంన్యసేదిత్యుక్త మధునాత
తగలశాలంకరణప్రకారమాహ ॥ వీతవస్త్రేసమాభ్యర్చనంవీతమాల్యాదిఘాషితమ్ । కలశంస్థాపయేత్ప్రీతంవ
స్త్రేతువీతవస్త్రాదిఘాషితమితిచ్ఛేదః ॥ తస్మిన్కలశేవత్యమాణగుణోపేతమింద్రస్థాపయేదిత్యాహ- తస్యోప
రిన్యసేద్దేవంహోమపాత్రేసురేశ్వరమ్ । సువర్ణపట్కానిషేకాని నిమిత్తంవజ్రధారిణమ్ ॥ యజెత్పురుష
సూక్తేన వాసవంవిష్ణురూపిణమ్ । సర్వాషధియుతేకుంభేరుగ్వేదంతుసమాపయేత్ ॥ వజ్రధారిణమిత్యాది॥
ఇంద్రమూర్తిస్తువజ్రాభయకరావజ్రధ్వజావిరావతమూర్తాధాదభవేత్ - యజెత్పురుషసూక్తేనేతి ॥ యజె
త్పూజయేత్ ॥ పూజావిధానంతుపరిభాషాయాం - రుగ్వేదంసమాపయేదితి - రుగ్వేద పారాయణం కు
కుర్వాదిత్యధః ॥ రుగ్వేదవిదధాపే యథాసంభవంశాఖ్యాధ్యాయినావేదపారాయణంకారయేత్ ॥ యావ
ద్వేదసమాప్తచప్రతిదినమింద్రంతత్ప్రీతాశక్తైఃస్వస్వస్థాభ్యుక్తైరుక్తంత్రిః పూజయేత్ - ఇంద్రప్రకాశక మం
త్రాస్తుపూజముక్తాః - తథావత్యమాణప్రతిమాపిప్రతిదినంపూజనీయా ॥ రోగప్రతిమాలక్షణంచఅత్త్రైవప్ర
కరణం తేప్ర్యత్పాదయిష్యతే ॥ అత్రప్రయోగస్మయూత్రకృచ్ఛసారవరుణమూర్తిదానోక్తవిజ్ఞేయః॥ కలశ
స్థాపనాదివిశేషోత్త్రైవదశికతః - రక్తకుష్టాధిదేవతాయైనమోనమః - వీతకుష్టాధిదేవతాయైనమోనమః॥
ఇతిదరోగప్రతిమాపూజాయామంత్రాపూజశ్చ - అధునాతామేవరోగప్రతిమామాహ ॥ సువర్ణపుత్రి
కాంకృత్వాసువర్ణదశకేనతు ॥ దధ్యాద్విప్రాయసంపూజ్యనిష్పాపస్యామితిబ్రువన్ । వీకస్సువర్ణశబ్దో

త్రద్యవ్యవాచీ - అపరిపరిమాణవాచీ - సువణలక్షణంచపూర్వముక్తం - సాంప్రతిమంద్రప్రతిమామా
హ || దేవానామపియోదేవోవజీవజ్జనికైతనః | శతయజ్ఞస్సహస్రాక్షో మమపాపంవ్యపోహతు || ఇమం
మంత్రంసముచ్చార్య ఆచార్యా యథావిధి | దద్యాద్దేవంసహస్రాక్షంస్వపాపస్యోపశాంతయే || *

—* అథగుల్ఫకుప్తహరమ్. *—

శాతాతపః || భృత్యజ్ఞానాభిగమనేగుల్ఫకుప్తఃప్రజాయతే | స్వవధూగమనేచైవకృష్ణకుప్తఃప్రజాయతే ||
స్వవధూః స్వపుత్రభార్యా - తేనకార్యంవిశుద్ధ్యథంప్రాగుక్తస్యాథకమేవచ | దశాంశహూమ స్సర్వ
త్రఘృతాక్షైః క్రియతేతత్రైః || ప్రాగుక్తస్యాథకమితి || ప్రాగ్విజ్ఞాప్తికంప్రస్తుతంచదధకంవాషికప్రా
గుక్తస్యాథకమిత్యస్యసమనంతరం కుప్తరోగోక్తస్యేథః || తద్యథా || కలశస్థాపనప్రకారః పూర్వోక్త
ఏవ || సువణలక్షణత్రయేణేంద్రప్రతిమా - సువణలపంచకైవరోగప్రతిమా - రుగ్వేదేతదభావేదాం
తరేవాసంహితామాత్రస్యపారాయణమితి - పూర్వోక్తాథకకల్పనా || పూజాదిప్రకారస్తుతద్వదేవ || *

—* అథకటికవృహరమ్. *—

శాతాతపః || పితృవ్యపత్నీగమనాత్కటికవృహఃప్రజాయతే | నివక్తృతినైవకతః వ్యాకన్యాదానేన యత్న
తః || ఉతరోగానుసారేణ త్రివర్షాదినమాచరేత్ | కన్యాదానాసంభవేన్యంధనాదినాప్రలోభ్యతస్తాత్క
న్యాదానఫలం గ్రాహ్యం || కన్యాదానజనితసుకృతాపనోద్యత్వాదస్యదుష్కమణః | ఉత్తేతిపక్షాంతరం-
అత్రవాషికాదిప్రాయశ్చిత్తాచరణం || *

—* అథనేత్రకుప్తహరమ్. *—

శాతాతపః || మాతులాన్యస్మగమనాన్నేత్రకుప్తఃప్రజాయతే | కృష్ణాజినప్రదానేన ప్రాయశ్చిత్తంస
మాచరేత్ || యదగమ్యాసుసంబద్ధంప్రాయశ్చిత్తముదీరితమ్ | తదేవమునిభిః ప్రోక్తంనియతంతత్సతాస్వపి ||
పూర్వోక్తత్రైవాషికంప్రాయశ్చిత్తంసమాచరేదిత్యథః || కృష్ణాజినదానంవిష్ణుస్మృతే || అథవైశాఖ్యాం
పౌణ్యమాస్యాంకృష్ణాజినంసఖురంసశృంగం || సువణలక్ష్యంగంరౌప్యఖురంముక్తాలంగూలభూషితం | ఆవి
కేతస్సైప్రసారితేప్రసారయేత్ || తతస్త్రివైఃప్రచ్ఛదయేత్ || సువణలక్షణాభిచకుర్యాత్ - అహతేనవాసో
యుగేనప్రచ్ఛదయేత్ || సర్వరత్నగంధైశ్చాలంకుర్యాత్ చతస్పమదిత్సుచత్వారిత్రైజనపాత్రాణిక్షీరదధి
మధుసపిఃపూర్ణాణిదద్యాత్ - ఆహితాగ్నయేబ్రాహ్మణాయాలంకృతాయవాసోయుగేనప్రచ్ఛదయేదితి ||
అస్యాథకః - తేదకాలమాత్యేప్రదశికతాః || వైశాఖపూర్ణిమాచైవగ్రహణంశశిసూర్యయోః | పౌ
ణ్యమాసీతధామాఘాతసాధీకాతీకతీతథా || ఉత్తరాయణద్వాదశ్యాంతస్యాం దత్తంమహాఫలమితి | వ్యాధివి
మిత్తకాలశ్చ తాతపవచనేనప్రాకృతశికతః || కృష్ణమృగాజినంసఖురంసశృంగంసువణలక్ష్యంగపహితంపున
శ్చరౌప్యఖురమౌమశృంగరజితదంతాలంకృతంమౌక్తికఘటితపుచ్చయుతంవిద్యమాలంకృత పుచ్చీకేతంవా
నేత్రయోమాక్షికశోభితంకృష్ణమృగచమప్రసారయేత్ || కంబళైకృష్ణాజినమాస్మీర్యతస్య ఖురాదిషురా
ప్యఖురాదీనిస్థాపయేదిత్యథః || తథామాత్యే || గోమయేనోపలితైతుఘచాదేనెనరాధిప | ఆదావేవస
మాస్మీర్యశోభనంవస్తుమానికమ్ || తతస్సశృంగంసఖురమాస్తరైర్కృష్ణమాగణమ్ | కృష్ణమాగణం

కృష్ణమృగసంబంధిచమోత్సవః ॥ కర్తవ్యంయత్కృత్వంగంతద్యౌఃస్వదంతంతభైవచ । లాంగూలై విద్రుమం
చైవనేత్రయోమాక్షాక్షికంతభేతి ॥ తతస్తిలైఃప్రచ్ఛాదయేత్ - సువణణాభించ కుగ్యాత్ - అహతేననా
సోయగ్మనప్రచ్ఛాదయేత్ - సర్వరత్నగంధైశ్చాలంకుర్యాత్ - చతస్సమరతునత్వారిలైజసానిపాతాణి
క్షీరదధిమధుసపిఃపూణాణిదద్యాదితి ॥ తిలైఃప్రచ్ఛాదయేత్ అజినంతిలై రాత్నసమంగాశిమజినేకుర్యాది
త్యథః ॥ తత్రరాశాసువణణంయోడశమాసాత్సకంవా - సువణణం హేమవాతక్త్యసుసారేణనాభిస్థాన
మధ్యేనిక్షీపేత్ ॥ ఎతదేవసువణణాభిత్వం ॥ అహతంవాసోనూతనవస్త్రం ॥ అత్రవస్త్రద్వయముపాత్రం ॥
అత్రైకమేవాభిహితం ॥ అతోవస్త్రవిషయేవికల్పః - కృష్ణాజినస్యచతస్సమదిక్షుక్షీరాదపరిపూరితాని లైజ
సానిపాత్రాణిసావణరాజితాదీనిపాత్రాణితక్త్యసుసారేణిదధీత - లైజసవాత్రేమసర్వథా అశక్తశ్చేత్స్య
న్యయానివాక్షీరాదిపూరితానిస్యః ॥ సతినంభవెలైజసానాం మృన్మయానాంచ సముష్పయః - అన్యథాశ
క్త్యపేక్షయావికల్పః ॥ ఎతదభిషాయైజైవమాత్స్యే ॥ తిలై రాత్నసమంకృత్వావాససాచ్ఛాదయేద్భుధః ॥ సు
వణణాభంతతుర్కాద్యధాశక్త్యావిశేషతః । రత్నైగ్గంధైర్వధాశక్త్యాతస్యాందిక్షుచవిన్యసేత్ ॥ ధాతు
పాత్రాణిచత్వారిదిక్షుదద్యాద్యధాక్రమమ్ । మృన్మయేమచపాత్రేషుపూర్వాద్దిక్షుక్రమేణతు ॥ ఘృతంక్షీరం
దధిక్షౌద్రమేవంకుర్యాద్విచక్షణైః ॥ విష్ణునదనాదిప్యాహితాగ్నయే కృష్ణాజినందద్యాదిత్యస్తీ - అశ్రాపి
తాగ్నిముఖ్యస్రస్పృదానే - తదభావేన్యోప్యనుత్సన్నాగ్నిగ్రాహ్యః ॥ అత్రదానేఫలశుతివిష్ణుప్రకృ
తేహేత్ ॥ అత్రగాధాభవంతి - యస్తుకృష్ణాజినందద్యాత్సఖురంశృంగసంయుతం - తిలైః ప్రచ్ఛాద్య వా
సోభిస్సర్వరత్నైరలంకృతం ॥ ససముద్రగృహతేనసజ్జేఅవనకౌననా । చతురంతాభవద్దత్తాప్సధివీనాత్రసం
శయః ॥ కృష్ణాజినేతిలాస్కృత్వాహిరణ్యంమధుసపిఃపీ । దదాతియస్తువిప్రాయసర్వంతరతదుష్కృతమితి ॥
ఇతికృష్ణాజినదానవిధిః.

—* అథశ్వేతోష్ఠత్వహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ తాంబూలహరిణేచైవశ్వేతోష్ఠస్సంప్రజాయతే । దక్షిణాసహితందద్యాత్సవైహుగ్య
మణితథా ॥

—* అథచిత్రకుష్ఠహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ రూప్యహృన్నరకస్యాంతేజాయతేచిత్రకుష్ఠవాక్ । ప్రాజాపత్యశ్రయంకృత్వాదేయందూ
ప్యపలత్రయం ॥

—* అథౌదుంబరకుష్ఠహరమ్.

శాతాతపః ॥ ఔదుంబరీతామ్రోహరకాంతేప్రజాయతే । ప్రాజాపత్యశ్రయంకృత్వాతామ్రం పలశ
తందిశేత్ ॥

—* అథకుష్ఠరొగప్రతిమోదానమ్. *—

తల్లక్షణంకమేవిపాకసారే ॥ కుష్ఠఃకుంచితసర్వాంగశ్శూలయజ్ఞోపవీతధృక్ । ధావన్వాగ్రహర శ్శుద్ధ
ప్రిణేత్రఃకింకిణీయుతః ॥ పూజావిధానంత్యాశంకోదేవతాతత్రేత్యాదినా పరిభాషాయాం రొగప్రతిమో
దానేనిరూపితం ॥ ఇతికుష్ఠరొగహరప్రతిమోదానమ్.

—* అథస్త్రీహృదయప్రవృత్తిత్వాదిహారాణి. *

శ్రీహృదయప్రవృత్తిత్వాదిహారాణి. మృష్టాన్తస్యయమశ్నాతినసాభుప్రవృత్తి
భవేత్ ॥ మిథునానందపంచాశద్భృజయే ప్రసిద్ధిశ్చత్రయే । చంద్రాత్సేభాగ్యవస్తునితేభ్యశ్చక్త్యనుసారతః ॥
ఇత్యువ నైవ గాజంచహరిదాంచైవధాన్యమ్ । వికారవచ్చగోక్షీరంఘసూలంఘంఘమంఘధా । లవణం చాప్య
మంఘోతతేభాగ్యప్రకముద్యతే । సవరాజస్సోభాగ్యకం ॥ సువణకద్రావకద్రవ్యముద్యతే - కర్పూరౌ
వాశర్కరావా - వికారవచ్చగోక్షీరమితి - క్షీరమితి తాభత్యోదయోవికారాః - దిద్ధ్యాదీనివా ॥ ఇత్యు
క్తమిత్యర్థః - ఇత్యువ నైవ గాజంచహరిదాంచైవధాన్యకం ॥ ఇతివాచతః - యోవాధాన్యవిశేషాః ఇ
త్యువ నైవ గాజంచహరిదాంచైవధాన్యకమిత్యపివాచ్యతే ॥ అత్రప్రతిబంధాధిక్యేశక్త్యనుసారేణోక్తకనకాణ
ఆప్యతిద్రావకాః ॥

—* అథపంచాభ్యుత్పహరసువణకధేనుదానమ్. *

యథా ॥ వాయుపురాణే ॥ చతుర్విధాతయోవంచాభ్యుత్పత్తినియోజనాత్ । వత్సేతస్య ప్రతీకాగ్నిత
త్వీయాపనిహోధమి ॥ హిరణ్యేనయథాశక్త్యాసవత్సాంకారయద్వధామ్ ॥ ధేనుంపతనవత్సంచ నాచేనగు
రురబ్రవీత్ । హిరణ్యేనయథాశక్త్యతి ॥ పతనవాతదధేనవతిశక్త్యనుసారేణకుర్యాదిత్యర్థః ॥ ధేనుం
రూప్యఖురామితి ॥ ఘంటాంగళేనిబద్ధీయాత్సవత్సాంప్రాప్యఖుశ్చచిః । చందనాగరుకర్పూరగంధమాత్ర్య
స్సుతోభవైః ॥ ఉపతానైర్బద్ధశభిరైవచక్యంపాయసంభవేత్ । మోదుకంచతథాఘ్నాపంగుడం లవణమివ
వా ॥ జీరకంచసువిస్తీర్ణేనూర్పైచేనుమయేదృథే । ధేనూరేకంప్రచాతవత్సంబ్రాహ్మణస్త్రీమతైవహి ॥ పడ
ష్టాదశవాపద్యాత్తదనంతరమివ ॥ ఉపతానైరితి । పూజయంతిశేషః - మోదుకాదిభిఃపరిపూరితమేకం
నూపకంధేనాః పురస్తాత్సవయిత్యాడీక్రద్రవ్యపరిపూరితాన్యేవనూర్పాణిపడష్టాదశవాసభర్తృకాభ్యో
బ్రాహ్మణస్త్రీభ్యోదత్వాదిత్యర్థః - బ్రాహ్మణంసర్వకాస్త్రీభ్యోదత్వంభవేదినం । అహూయభక్త్యాసం
పూజ్యతస్త్రీదైగ్ధికంధపుష్పకైః ॥ తేనైవకారయేత్పూజామాదృతోధేనువత్సయోః । హోమంచకార
యేత్పూజామాదృతోధేనువత్సయోః ॥ హోమంచకారయేత్త్రసమిదాజ్యవరూప్రతాపమ్ । పూజాయాం
హోమేవమంత్రమాహ ॥ సోమోధేనుమితిమంత్రంసమచ్ఛర్యతరఃపునః - అస్యగౌతమఋషిః - ధేనుదే
వతా - తిష్ఠ్యప్రసంగః - సోమోధేనుమితియోగః - సోమోధేనుమిత్వాదిసోమేవినియోక్తాయాఅప్యస్యాస్సంయో
గపుభక్త్యన్వాయేనాత్రధేనురేవదేవతా - హోమముక్రేటంకారయేదిత్యభిధానాత్సమిదాదిభిఃప్రత్యేకమస్తో
త్రంసమాసంబుర్యాత్ - ధేనుదానప్రకారమాహ ॥ మంత్రేణానేనవిధివత్సచ్చేహస్తంసిధాయవ । దాన
మంత్రమాహ ॥ సాధకాలోకద్యయేన - ధేనుర్భాగిరసాంసత్రేప్రతిష్ఠాసురిభేష్యయా । ఇంద్రస్యవతథాభా
నోరగ్నోశ్చపరుణస్యస ॥ యస్యగావోప్రవతేకంతే వసేషూపవసేమవ । ప్రీణంతుతామసవాయథాపుత్ర
ప్రదాస్సుఖం ॥ ప్రయశ్చంతుదివారాత్రమపిచ్ఛేదంచసంపతేః । ఎవందత్వాతుతదానంప్రణివత్య విసజ్జా
యేత్ ॥ అత్రకమణిస్త్రీపుంసయోవిశితియోప్రత్యేకంవాయథానిమిత్తమధికారః ॥

—* అథగర్భానావహరయజ్ఞోపవీతదానమ్. *

అత్రసదానంస్పర్ధగౌతమః ॥ స్రవగర్భాభవేత్సానుబాలకంహంతియానిషేః ॥ వాయుపురాణేయ

జ్ఞోపవీతంకుర్వీతకాంచనంచస్వశక్తితః । అత్యంతపణ్యాయు కైనరాజితంచాష్టరీయాకమ్ ॥ అన్యైః సర్వా
 యు కైనకాంచనేనేత్యన్వయః - ఉత్కృష్టమిత్యథః - తేనకాంచనేనపశ్య్య - గంగాదిమితేనస్పృశ్యతే
 యజ్ఞోపవీతంకుర్వీతకారయేదిత్యథః ॥ తథాసమీచీంరాజితముత్తరీయంచ - ఉ - యత్ర ప్రమాణమాహ ॥
 పలాధానతదధానతదధాధానవాపునః । గ్రంధిప్రదేశేదేయంతుమా - ఉ - వజ్రమేవచ ॥ యజ్ఞోపవీత
 స్యగ్రంధిస్థానమాక్తికం - ఉత్తరీయస్యతువజ్రమితివివేకః ॥ ప్రత్యాశ్యపంచగజ్జేనగాయత్యాశ్వామభాజ
 నే । ద్రోణప్రమాణంతస్తిస్తునిషీదేద్ధధిమధ్యతః ॥ ఆజ్యస్యోపరిసంస్థాప్యహ్యుపవీతంసుపూజితమ్ । గంధపు
 ష్పాత్రతైధూకపైవైవేద్యైరపిభక్తితః ॥ పంచగవ్యస్థానేగాయత్యామంత్రేనోపాదానాదపశిష్ట పూ
 జాయామపిసైవమంత్రః ॥ ఏవంప్రత్యాశితముపవీతముత్తరీయంచతామగ్రభాజనేనిషీదేత్ ॥ కథమిత్యతాహ ॥
 ద్రోణప్రమాణమిత్యాది ॥ అయమథః - ద్రోణప్రమాణందధితస్త్రికతామ్రభాజనేమధ్యపరిమధ్యేనిషీదేత్ ॥
 దధ్నఉపర్యాజ్యంతత్ప్రమాణంయథాలాభోపపన్నప్రమాణంవాస్థాపయేత్ - శ్రుతద్రోణప్రమాణశ్చిత్వా
 గకారణాభావాత్తత్ప్రమాణత్వమాజ్యస్య - ఆజ్యస్యోపరిసంస్థాప్యముపవీతమిత్యత్రత్వాజ్యసంబంధిత్యేనప
 రిమాణాశ్రవణాత్ద్రోణపరిమితాజ్యసంభవేయథాలాభోపపన్నప్రమాణమాజ్యమితివ్యవస్థా ॥ తత్రచాశ్చ ఉ
 పవీతముత్తరీయంచనిషీదేత్ । తదుపవీతంసుపూజితంకుర్యాత్ - యుక్తంచైవత్ ॥ ఉపవీతస్య గభాస్థానీయ
 త్వార్థధ్యాదేశ్యజరాయాదిస్థానీయత్వాచ్చ ॥ ఉపవీతంసుపూజితమిత్యత్రోపవీతకల్పనమాదరితముత్తరీయమ
 పిలత్తలయతీతితత్సహచరితమేవోత్తరీయసహచరితముపవీతంనిషీప్యపూజయేదితి ॥ పూజానంతరంకృత్యమా
 హ - తతోబ్రాహ్మణమాహూయహోమంత్రచకారయేత్ ॥ తలైరాశ్చేనమధునామిత్రైరయ్యోత్తరంతతం ॥
 హూమమంత్రావ్యాహృతయోగాయత్రీవా - తస్మైహుతవతేదేయంచస్త్రోద్యైః పూజితాయతు ॥ మంత్రే
 ణానేనవిధివత్ప్రాజ్ఞుభాయోపవీతకమ్ । ఉపవీతంపరమిదంబ్రహ్మణావిధృతంపురా ॥ భవనాకాస్యదానే
 నగభాంసంధారయేహ్యహమ్ । అతద్వితీయాథాస్యాయమథః - భవనాకా-సంసారేద్విజకమహాస్పాద
 కత్వేనయితస్తారయితుంప్రశ్నతమతోనారివనాకా- అధవా- భవనాకా- భవఉత్పత్తిరపత్యోత్పత్తిరేవహీ
 తా-తాసామపత్యోత్పత్తిరేవహీతా- తాసామపత్యోత్పత్తిదామకత్వేనపున్నామృదినరకౌత్తరకత్వాన్నా
 రివనాకా- శిష్టంపుష్టం-ధనాన్యపిచాగ్రాణేభ్యోత్స్రికకాలేప్రదాపయేత్ ॥ అనుప్రజ్ఞతథాచార్యంప్రణిపత్య
 ఉమాపయేత్ । గభాప్రవాహరాద్రోషాదేవంకృత్యావిముచ్యతే ॥ అస్తిగృహణశ్చియోఅధికారిః ॥

—* అథప్రవర్గోనిశోజితహరమ్. *

(పత్తి)

అత్రకర్మవిపాక సంగ్రహే ॥ మాసోపవాసినిచారీరతఃప్రసావయేద్గది । యదసంపర్కదోషేణజా
 యతేనాన్యజన్తని ॥ స్రవద్రక్రాసదాయోనాతస్నిహ్యతిహోద్యతే ॥ మాసోపవాసంకుర్వీత తథామాసం
 పయోవ్రతమ్ ॥

—* అథస్త్రీస్తన్యాతరణహరమ్. *

కర్మవిపాక సముచ్ఛయే ॥ క్షీరముష్ణాతియానారీపూర్వజన్తనిసుప్రణా । జన్తాంతరేతుతస్యాజైక్షీరంన
 స్రవతస్తనా । క్షీరాన్నంభోజయేష్విపాకప్రాజ్యంసమధుసపికా ॥

—* అథ మృతపుత్రత్వహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ బాలఘాతీచపురుషో మృతవత్సఃప్రజాయతే । బ్రాహ్మణోద్వాహనంచైవ కతకవ్యం తేనశు
భ్యతి ॥ శ్రవణంహరివంశస్యకతకవ్యంచయథావిధి । మహారుద్రజపంచైవ కారయేచ్ఛయథావిధి ॥ జహుయా
చ్ఛదశాంశేనదూర్వామాజ్యపరిప్లుతాం । ఏకాదశస్వణకానిమోహః ప్రదాతవ్యాశ్చదక్షిణా ॥ ఏకాదశపశూం
వైశ్చ దద్యాద్విత్తానుసారితః । అన్యేభ్యోపియథాశక్త్యా ద్విజేభ్యోదక్షిణాందిశేత్ ॥ స్నాపితౌదంపతీ
పశ్యాన్తంత్రైవకరుణదైవతైః । ఆచార్యాప్రదేయాని వస్త్రాంలంకరణానిచ ॥

ఇతి మృతపుత్రత్వహరమ్.

—* అథానపత్యత్వ హరమ్. *—

తత్ర శాతాతపః ॥ విప్రరత్నాపహరీయః సోనపత్యఃప్రజాయతే । తేనకార్యంవిశుభ్యధాం మహారుద్ర
జపాదికం ॥ మృతవత్సోదితస్సర్వోవిధిస్తత్రవిధీయతే । దశాంశపశూమరికతకవ్యః పలాశేనయథావిధి ॥

—* ఇత్యనపత్యత్వ హరమ్. *—

—* అథమృతపుత్రత్వచమకశీలకత్వహరమ్. *—

కమకవిపాకసంగ్రహే ॥ అష్టకాదిపితృశ్రాద్ధ హీనోనిశ్చంకఘాతకః । ప్రాణినాంసతతంజ్వేషీ గురుచ్చే
షీతథాపరః ॥ భక్షకోమృగశాబస్య నరకాంతేవజన్మని । మృతపుత్రశ్చర్మశీలవ్యాధియుక్తోభవేచ్ఛసః ॥ దుమకానా
వైవజాయేతతస్యేయంనివృత్తిఃపరా । కృచ్ఛచాంద్రాయణైకర్యాద్ధౌమంకూశ్మాండసంజ్ఞికం ॥ గణ
హూమంస్వణకాదానం భూమిదానంతథాపరం । కన్యాదానంచపంచమ్యం శ్రాద్ధంకుర్వీతయత్నతః ॥ స
హస్రనామజాపీచ భవేదేవవిముచ్యతే ॥

—* ఇతి మృతపుత్రత్వవిశిష్ట చమకశీలత్వహరమ్. *—

—* అథ చతుర్విధ సంధ్యాత్వహర స్నానవిధిః. *—

శాంతిహేనుల్యాభిష్యాత్ ॥ మృతవత్సాతుయానారీ దుభాగాఋశువజితా । యాసూతైకస్యకా
చంధ్యా స్నానమాసాంవిధీయతే ॥ అష్టమ్యాంవాచతుర్దశ్యాం ఉపవాసపరాయణా । ఋతేశుద్ధాచతుర్దే
హ్నిప్రశస్తామ్యాదిసేధవా ॥ నద్యోస్తుసంగమేకుర్యాన్మహానద్యోవిశేషతః । శివాలయేతథాగోష్ఠ్యై
దివాస్వగ్రహాంగతే ॥ ఆహితాగ్నింద్విజంశాంతం ధమకజ్జంసత్సవాదినం । స్నానాథకంప్రాథకయే దే
వం నిభ్రుగుండుద్రకమణి ॥ తతస్తుకుంటపంకుర్యాత్ చతురస్రముదక్పల్లవం । గంధవందనమాల్యంబ గోమ
యేనానులేపయేత్ ॥ తన్మధ్యేశ్వేతరజసా సంపూణకంపద్మమాలిఖేత్ । మధ్యేతస్యచహాదేవం స్థాపయే
త్కణిణకౌషధి ॥ దద్యాద్దశేషునంద్యాదీ చతుర్మణివిధిపూర్వకం ॥ సంద్యాదీత్యాదినా భృంగీ మహాకాశ
గణేశానాం పరిగ్రహః ॥ బింద్రాదిలోకపాలాంశ్చ దశేష్వప్తసునిస్యసేత్ । దేవీంవినాయకంచైవ స్థాపయే

త్వత్రపాథివ ॥ దత్వాఘృణం గంధపుష్పం చ ధూపం దీపం గుడోదనం । భక్ష్యాన్నానావిధాన్ దద్యాత్ ఫలా
నివివిధానిచ ॥ చతుష్కోణజేమభ్యంగారుమశ్యత్తం శశూరితం । ఏకైకం విన్యసేద్భృహత్ సర్వావధిసమన్వితం ॥
మఃటపస్యచతుర్థి తు దద్యాద్భూతిబలింతథా ! అగ్నేయందిశికతః వర్ణం ఘంటపస్యసమీపతః ॥ మంట
టపస్యసమీపస్థో జపేద్రుద్రాస్విమత్సః । యావదేకాదశగుణాన్ పునరేవ జపేత్తుతాన్ ॥ ద్విత్వీయస్యాగ్నికా
ర్యస్యక తాన్ చ బ్రహ్మణోభవేత్ ॥ ద్విత్వీయస్యాగ్నికార్యస్యగ్రహ హోమస్య ॥ అగ్నికార్యం శుభేకుండే పున
పుష్పైరలంకృతే । లవణం పయ సాయుక్తం ఘృతేపచ ధునాసహ ॥ మానస్తోకేన బుజహి కృతహోమేన వగ్ర
హే । రుద్రజాప్యకృతాచార్యం నితచందనచిహితం ॥ నితవస్త్రపరీధానం నితః పూజ్యవిధూషితం । శోభయే
తగ్రంకజైరుక్త కణఃవేష్టాంగుళీయతైః । పూర్వమండలవత్కార్యం ద్విజీయమండలం శుభం ॥ తస్య చ ధ్యేయ
సానారీశ్వరపుష్పైరలంకృతే । సుఖాసీనో విష్ణుస్యా దాచార్యోరుద్రజాపకః ॥ అభిషిచేత్తత్తస్మై నామకా
పత్రపుటాంబునా । చతుష్పష్టిరుచాంమంత్రైర్వత్తేనై కావశేనతు ॥ శతానిస్తవణానాం చతుర్భిరధికా
నితు ॥ పఠానామితింబుచాంతాసాం చతుష్పష్టిసంఖ్యానామేకాదశకృత్సః పఠితానామయం సంఖ్యా ॥ అచ్చి
ద్రజేతీమంత్రేణ స్నానాథకం వినివేశయేత్ । అశ్వస్థానాద్వజస్థానాద్వత్ప్రీకాస్సింగమా లోహదాత్ ॥ వేశ్యాం
గణాద్రాజగృహాత్ గోష్ఠాదానియవైమృదం । సర్వావధిం రోచనాంచ నదీతీర్థోదకానిచ ॥ ఎతత్సంక్షి
ప్యకలశే కుశలాకాచిదంగనా । రుద్రాభిజప్తైవతతః స్నాపయేత్కులశేనతాం ॥ శోయపూజానకలశైరశ్వ
త్థదశపూరితైః । సర్వదిక్సంస్థితైః పశ్చాత్ స్నాపయేత్కులశాఖతైః ॥ ఎవం స్నాతా స్నాపకాయదద్యాద్ధాం
చధనంతథా । హేతుకేవాత్రనిజిహ్వా దక్షిణాగౌరమయస్విని ॥ బ్రాహ్మణానామథాశ్వేషాం స్వశక్త్యాముని
పుంగవ । స్రగ్వస్త్రకాంచనాదీని దత్వా సర్వాక్షమాపయేత్ ॥ కృతేవాసేనచిహితేంద్ర రుద్రన్నాసేన భా
మిని । సుభగాకాంతిసంయుక్తా బహుపుత్రాప్రజాయతే ॥ సర్వేష్వపిచమాసేషు బ్రాహ్మణానుమతేషుచ ।
తస్మాదవశ్యంకతకవ్యం పుత్రస్త్రీసుఖమిచ్ఛతా ॥ యాస్మానమాచరతిరౌద్రమతీహవంధ్యా శ్రద్ధాముతాద్విజవ
రానుమతేనసాసీత్ । క్షేతాన్నిహత్యసకలాన్ స్వశరీరభాజౌ భక్ష్యగ్నియాభవతిభారతిజీవతస్మా ॥

—* ఇతి వంధ్యాత్వహరం రుద్రస్నానం. *

—* అథ ఏకవస్త్రస్నానమ్. *

యస్త్యయాకథితంస్వామిక్ ఏకవస్త్రాభిషేదనం । దంపత్యోరనపత్యాది దౌహాగ్యశమనంపరం ॥ విధిం
తస్యాభిలంబూహియథాశ్రుతినిరూపితం । దేవతాకాత్రకమంత్రాః కొవిధిః కింపలంతతః ॥ కీదృగ్వస్త్రంః బం
ధాధకం ఉభాభ్యామేవతత్పునః । తత్కృతేకథమాపశ్యస్సిద్ధిస్సాన్నిశ్చరయోషితోః ॥ శ్రీమూర్త్యుమాన ॥ పురా
కల్పావసానేతు కల్పస్యాస్యస్యపముద్భవే । ఉపనిషత్సంధాదిప్తం శ్రుతిస్సానవిధేర్నిధిః ॥ సప్తాదతనయాన్
ప్రమనసానప్రజాపతిః । తెయదాతేపసాక్షిప్తానశేకుస్సిద్ధిసాధనే ॥ శివమారాధ్యతపసా ప్రసన్నంసమయా
చత । ప్రజామేవప్రజాకామః ప్రజాపతిరువాచతం ॥ భగవత్తపసాక్షిన్నాః ప్రజామేతోఃప్రజాసుతే । అక
మకవచనాదూరా మహిమదారసులక్షణాః ॥ తతోపినిప్రజాసిద్ధిర్నాస్తాకంశివజాయతే । పూజాధకంత్యాం
ప్రపన్నాస్సోబ్రూహితస్సిద్ధిక్పద్విధిః ॥ ప్రాథితస్త్రతదాశంఘః క్షుంభాధ్యాత్వాబ్రవీచ్చతాన్ । శ్రుణుధ్వం
మువయాస్యవేదాయద్యష్టంజ్ఞానచతుషా ॥ అనపత్యకరంకముచక్రేయత్పూర్వసంస్థితే । కాలాద్భుక్తావశేషం
యద్దౌహాగ్యం తత్ప్రీతికీతతం ॥ తస్యనాకాయవిధినత్ సహపత్యైకవాససా । స్నాత్వాసమ్యగ్విధింపుత్ర

సంతప్తాపిత్వదేవతాః | సభాగ్రీష్ఠసువాకేన ఫలపుష్పాక్షతాంజలిః || ఉపస్థాయతతఃపశ్చాత్ కమలాశేషంస
మాపయేత్ | తతస్తద్వైదికవంపాత్రం శిరశ్చాధాయశేషతః || కుశాగ్రేణసమాలభ్య పతేన్మంత్రాన్సంశాం
శిః || ఉపస్థాయానిచసూక్తాని దంపతీతాజలాద్యహేః సంస్థాప్యవాఙ్ముఖసిమ్మైల్ మంత్రంసంత్రావయేదిః |
ఇమిన్మంత్రేభ్యో మంత్రద్వయమిమంశుభం || శావయేద్భువివిస్వస్య పాత్రంశత్ప్రేణమేచ్ఛతాత్ | తతో
శ్శేషాన్సూక్తభిశ్చచినాపరిధాయతా | ఉపవిశ్యాసనేశుభే పుష్పసంకృందనాచితాత్ || తతస్సకనకం గర్వి
స్సనిమ్బం భీకర్షిణాత్ | ప్రణిపత్యతతస్సవం కమలాశేషంసమాపయేత్ | ఆచార్యస్వవిధానేనవైవజ్ఞేనా
నుమోదయిః | పాస్తమాత్రేతతస్త్రత స్థండిలేష్టాంగుళోచ్ఛ్రయే || స్థాపయేద్విధిఃకర్షిణిం నిజశాఖావిధాన
తః | నానుసంనివహేత్తత్ర వైధేయంవిధివత్తతః || తస్మాదీశానభాగేను స్థండిలేకలశంకన్యనేత్ | అవ్రణంప
యస్మాత్పూజాం స్వర్గాపుష్పేషుదైర్ఘ్యతం || పూజాపాత్రంస్యనేత్తత్ర పూజాంపుష్పఫలాక్షతైః | స్వస్వ
మంత్రైః తస్మాద్య మహేశమమయాసహ || తస్మాగ్నిప్రజాపయై బ్రాహ్మణామంత్రకొవిదాః | పంచాం
గాత్ విధిఃసంత్రాగ్ రుద్రసూక్తైశ్చయాజుషైః || ఉద్వాప్యభవరుంసమ్యక్ ఆచార్యఃస్వవిధానతః | ఆఘా
రావాద్యభాగోప హుత్వాబాహ్యేవిధానసుం || దిక్పత్నీస్పరితఃపూజ్య స్వస్వమంత్రైస్సమాహితః | ప్రజాపతే
తథాగ్నేరూపం గభాందేహీతిచాపరిం | అపాంపుష్పంతిథాహూతా ఇమంమేనప్రవారుణాత్ | తతస్స్విష్టకృతం
కుర్యాత్ కమలాశేషంసమాపయేత్ || హూమాంతేశివమద్యవ్యక్ సశివంవిధిపూర్వకం | జవహోమంనివేద్యా
స్త్రే విధివద్విధికోవిదః || తతోవిప్రాణువిదుషే సుశాంతాంసుపయస్వినీం | వస్త్రస్సగ్రహీణోపేతాంసవత్సాం
ధేనుముత్రమాం || తథాబంకృతసర్వాంగం వృషభంశుభలక్షణం | దత్వాతౌదంపతీపశ్చాత్ వైవజ్ఞేనానుమో
దితా || శ్రుతిః || ఆధత్తపితరోగభా మితిమంత్రేణమంత్రితా | ఆచమ్యవిధివత్పశ్చాత్ కమలాశేషంసమాపయేత్ ||
మంత్రముచ్చారయేయా తాంవిధివద్విధిధామాక్షతైః | దేవదేవజగన్నాథ సర్వపాపాఘనాశన || కర్మదానేన
చానేన తతోగోయుగశస్యతు | సంతుష్టశ్వంకరోధూత్వా సంతతిం దేహినాప్రభో || తతస్తువైదికవంపాత్రం
శివస్యాగ్రేనివేదయేత్ | ఆచార్యాయదదానీతి యథాయోగ్యంస్వశక్తితః || గురవేవాసనీదత్వా కమలాశేషంస
మాపయేత్ | ప్రణమ్యదేవతాంతాంకృత విస్వజ్యవిధినాతతః || తతఃకుంభాంభసావిపా అభిషిం చేయురాద్యతాః |
మంత్రైశ్చవారుణేస్సారైః శాంశింస్వస్త్రియనాదిభిః || పురాణైరాగమైస్తాస్త్రనానాఫలవిధాయభిః | నాందీముఖేన
విధియా తస్మాద్భంసమాపయేత్ || నమశ్శివేమంత్రేణ నమస్త్ర్యమమహుమహుః | మధ్యమంపిండమశ్వా
త పత్నీసర్వజ్ఞమోదితా || ఆధత్తపితరోగభా మితిమంత్రేణమంత్రితం | ఆచమ్యవిధివత్పశ్చాత్ కమలాశేషం
సమాపయేత్ || తతంబభోజయదన్యాక్ ద్విజాక్ సంతోష్యశక్తితః | కృతకృత్యానతాస్యాతాం పుత్రపాత్ర
సుఖాన్వితా ||

—* ఇతి సూర్యురుణసంవాదోక్తమేకవస్త్రస్నానం. *—

ఆధాపరంవీరసిహ్న వలోకనేరుద్రయామతే || శుక్రేణపార్థివతశ్శంభుః ప్రణిపత్యజగద్గురుః | ఏకవాసో
విధింబూహి స్వామికవిస్తరతోమమ || శివఉవాచ || శ్రీఃకుభాగవయత్నేన దుఃఖవైధవ్యనాశనం | పం
ధ్యాస్వంవిలయంయాతీ యస్మిక్వస్త్రవిభాకృతే || శివోనామేతిమంత్రేణ దంపతీపరిధాపయేత్ | స్నాపయే
దేవదేవస్త్రేణాభావావనుదితేన || ఆప్తవస్త్రంభిభేష్టద్రుం క్రమశశ్శుక్లతండుతైః || వేదోక్త విధినామంత్రైః
సూక్తైర్వేదవిధానతః | పంచవక్త్రందశభుజం త్రిజేత్రంపాదః తీపతం || పద్మమధ్యస్యనేశ్చేదంశివోనా

మతిమంత్రతః । ఇదంవిశ్వేతిమంత్రేణ ఇంద్రమాగ్నేయకౌణికే ॥ యేదేహమితిమంత్రేణ దక్షిణేవిశ్వార్వ
ణాత్ ॥ యేదేహానస్తుమంత్రేణ నైఋత్యేనసకాదికాత్ ॥ వరుణప్రాథకనామంత్రేః పశ్యమే వరుణంస్వ
సేత్ ॥ గణానాంత్యేతిమంత్రేణ వాయువ్యాంబగతస్వరం ॥ అభిగోత్రాణిమంత్రేణ ఉత్తరగభా మాతరః ।
ఈశాన్యాంబగ్రహాన్సూర్యాక్ స్థాపయేత్స్వమంత్రతః ॥ ఋకుంస్తథాతుతన్మంత్రేః పూర్వస్యాంవిన్య
సేత్సూరక ॥ తన్మధ్యేవిన్యసేత్ గంధం పూరితంతీభావారిణా ॥ పూర్ణపాత్రయుతంవధ్యై సర్వౌపధిస
మన్విశం । సహింశ్యధనమస్త్రుంబ నారికేళైఃసంయుతం ॥ ప్రతిష్ఠాంబవిధాయాదా మంత్రేఃపూజనమార
భేత్ ॥ రుద్రంసర్వంబహుతత్త్ర పదంగంవిధిపూర్వకం ॥ స్త్రీపుంసాభ్యాంవిధాతవ్యంపూజనంవిధివ తతః । అ
భ్యవ్యక్తకేవలం స్యుర్దేవ్యై వాహనంవిధానతః । నాందీముఖాభిధంశ్రాద్ధం విధేయంవిధివత్పునః ॥ గభోక్
సీతిహమంత్రేణ ప్రాశస్త్యేత్పంచమధ్యమం ॥

—* జలప్రాథకనా *—

ప్రశ్యగాశాబధిరాజ్జలానామధిపప్రభో । నప్తానప్తప్రసృప్తాత్వం గభాందేహిమషేషితం ॥౧॥ న
దీవతిహిగాఃక్రమూన్యజరాక్రయాః । తుభ్యంవినానశోభంతే గభాందేహిజలేశ్వర ॥౨॥ పూర్వజన్మనియ
త్ప్రపంకుసంస గాత్యేష్యంకృతం । ఇహోపసలిలేథాప్య గభాందేహిప్రసీదమే ॥ ౩ ॥ అత్తపప్తిమతీ
థానాంఃదీవామధిపోథవాక్ సత్వానామపివాపీచాం గాత్రోగభాంబదస్వమే ॥౪॥ త్వమేవ పాశపాణిస్తు
త్వమేవహ్యంధశాంపతిః । అపస్తుప్రాణినాంజీవో గభాందేహిప్రసీదమే ॥౫॥ తవహస్తేజలంనామేదక్షిణేజీ
వజీవసం । మస్తకేత్రజటాఃపింగా గభాందేహిదయాపర ॥౬॥ భూతప్రేతాదిదోషాణాం రోగాణామితర
స్యద । అంతరాదుండభోశ్యక్త్వాగభాందేహిదయాంకురు ॥౭॥

—* ఇతి జలప్రాథకనా *—

—* అథౌపధిస్నానం *—

సర్వేషాంబగతౌనామ్నాం గ్రహాణామధిసస్వదా । త్వంస్వామీసర్వదాసౌమదేహిగభాం మవశావ
ధే ॥ ౧॥ బేదుంబరీంఫలవతీం శాఖామామంశ్ర్యసర్వవిత్ । బేవధయస్సమిత్యేవంకామిన్యాగ్రాహయేత్పు
ధః ॥ శాఖాయాలంబనం కార్గ్యంకృదితేసిసర్వతే । సమాలంబ్యకరేమాంస్వం నారికేళాత్మతానపి ॥
వరుణోపాసనంకుర్వా మ్నోక్తపాతపరాదురః । బ్రహ్మవిష్ణుశ్చ సోమశ్చ కింకరీణా నృపవాహనః ॥ పా
ర్వతీసుభగాభద్రా సాఃప్ర వస్త్రుదైవతా । ఏతేహివాససీశుభ్రై అశ్వంకె గురుదైవతే ॥ సర్వభూషణరమ్యైచ
గభాంమేదత్రవాంబ్ధితం । ముగ్ధసింధులగోధూమయవ తంధులకాలిభిః ॥ రాజమాహాదిభిర్విద్వాక్ వంశ
పాత్రంప్రపూరయేత్ । నారికేళంననారంగంబాడివంబిజపూరకం ॥ ఉత్తతీమథపూగంబ సప్తమం మద
నంస్తృతం । కూర్మపుష్పఃఫుస్పష్టై శీరసీరసప్రపూరితం । త్రిదైత్ర శుభుదైవత్యం నారికేళంసుశప్రదం ।
విశ్వస్యదీపకంశత్ర ఫలానాంసప్తకంశథా ॥ ధాతావంతేతిమంత్రేణ ధాన్యస్నానంకుకారయేత్ ॥ పీతంకన
కవశాకథా సమీజంసుమనోమారంబహి నైససమంసీతం నారంగంగభాదంమమ ॥ ఫలంతచ్చక్రదైవత్యంసు
సూర్యంసుపరివతం । సుగంధంసౌమదైవత్యం గభాదంబిజపూరకం ॥ ఉద్యదకణ సమంపుష్పం ఫలంసింధూ
రస్నాథం । బిజపూరయతం యశ్చాగ్రభాదందామహింయమ ॥ ఫలంయచ్చక్రదైవత్యం సూర్యదైవసర్వభౌవ

రం | జ్ఞానయోనిప్రపాదకంతుదేహిత్యం గర్భము తమ || పూగశ్చసూర్యదైవత్యో లాక్షారససమప్రభః | ఆ
ద్రవ్యఃఫలానాంభవో గర్భకందద్యాన్యదామః || ఉన్మేషుచసర్వేషు శుభంసంస్కృతదేహినాం | గౌరీవ
నసమాభాసం గర్భదంబుదనంఫలం | ఇతిఫలస్మాన || ... *
...

వధాకరకశ్చరాస్మాద సహదేవీచూతథా | ధాన్యానిశాచబహుశా సర్వోపధ్యతిమాన్మన్మతాః | యా
బౌషధీతిమంత్రే సహావధ్యభిషేచనం || కరేణ్యూర్ధ్వవిన్యస్య వంశవాతంభాగః ప | ఋగ్వేద
స్యాప్తమంశక్త్యా తత్త్వాయామీతిపూర్వశాక్ || ధీజాన్ప్రీతిః ముచ్చార్స దంపశ్చస్మాదయత్తతః | పరుణఃపా
వితామంత్రం వరుణోత్తంభనంతతః || ఏతేశతిమమంష్ట్రే ఇదమావపునంశేషః || ఇమాకవైయాజుషా
న్మంత్రాకశిరమత్యనురుక్తథా || ఘృతవతీఘవనానాం పాచమానిభున పునః | చామోషరుగసామమ్మయ పా
వమానఃసగస్వతీః శంనాదేవీశ్యధర్వణ మంత్రైస్సానముదాహృతం | తిలారుద్రజపస్మాదం కర్తవ్యంసుతమి
చ్ఛతా || అథభాగవసంప్రాప్త్యంతంబిలెపావశంశుభం | గృహ్యైకైననిధానన వాయస శ్రవయేచ్ఛరుం || ఆ
ఘారావాజ్యథాగౌవ ప్రదేయాత్తత్రచామతీః | ఆద్యాంశ్యప్తంహు త్వవ పునస్త్యాదతథాసమిత్ || వాజిః
పురస్తదాగ్రత్వం ఆదిశ్యంగర్భామేచన | తతస్సగస్వతీయో గ్యాంతత్వస్థిరశఃపరం | అదిత్యైరాస్మాతి
మంత్రేణ యేనసప్తవక్త్రయోపిద || గర్భాకలసౌషధీనాంబ మంత్రాకాకమతయఃకమత్ | ఏధిర్మంత్రైః
రుంహుత్వాతతఃస్విష్టకృతంహునెత్ | ఋషభంబాహ్మజేవద్యాత్ ఆచార్యేసురభిస్తథా | ఇతిరేభ్యోపిపి
భ్యోపతీశాంస్వేచ్ఛయాపునః || అభిషేకంతతఃకుర్యాత్ప్రవిశంకుంభవారిణా | సుంసాన్వమితిమంత్రాన్యైః
పవిత్రైఃప్రాకృతైస్తతః || ఆశాస్యాఃకామహేమితి చక్రసెత్కానప్రకం | సదాశివంశ వాత్రంచనీత్వా
పాయాచ్ఛివాలయం || శివస్యపురతోముక్త్వా వంశవాత్రంప్రణవ్యత | దేవదేవకంబుధ గౌరీనాథమహే
శ్వర || భవేశానమహాదేవ నమోస్తుసుతదోభవ | అహ్వేదోమాశ్చయేస్త్రీశాం నవమఃపురుషస్యచ || తస్మ
ద్దోషవినాశాయ సస్త్రీకస్మాదనమావరః | వికృతంయచ్చమేదేహే సంశాంపరిపిదనం || తత్సర్వంప్రమా
యాతు సిదోమాస్యాత్సుపుత్రీణీవరుణత్వంచభూతానాం మువ్యశేకాకిన్ద్రభుకి | శివీధకప్రభావన సం
తానంకురుమేబహు | తతశ్చరుపురోదాశమాధితైత్యాదినాశయేత్ | గర్భకంసహీభగం కహిఆయంతువఃప
తతస్తథా || చాహ్మణాన్భౌజయిత్వాచ వరంసత్వావిసదకయేత్ || ఇతిమూలంబుధ గూడకరేషుప్రచారా
ల్లిఖితం || *

—ఇతివీరసింహవలూకనోక్తమేకవస్త్రుస్థానం—

—* అథ పుంసోహువిర్గత్వదంతం *—

సూర్యాగుణసంవాదః || తపస్వీగమనాన్యైరకర్తృణామేహబుధుః | అమరేణపురాజన్యైరశ్చకృశరి
వక్తృతిః || సోన్యజన్మనినిహితో భవేత్తస్యాన్యతూం | బహ్వీధిరవిప్రస్థిరమితిసంప్రద్యాధారుచి || నతస్తాద
భకసంభూతిః తాసుస్త్రీపుప్రజాయతే | ప్రతికారమాహ || కన్తింస్త్రిభృతానానిశుక్లపక్షిశుభేతిధౌ | అ
ప్రమ్యాంవాచతురశశ్చం సుది నేనిధిమావరేత్ || మాసంసమచక్రేన్ద్రేంద్రుద్రంసంయతమానసః | ప్రశ్నహం
స్సాపయేద్దేవం కలశైశ్చతసమ్మితైః || సుతీధకపయసాపూజైః | సర్వగంధసుగంధిభిః | శుభ్రచందనకర్పూ
రైఃకేసరైరుపలెపయేత్ || తతిఃకమలకల్పార బిల్వపత్రైరసంహితైః | తమదకాయేన్మహాదేవం ధూపదీపైర్న
వోహయైః | తదగ్రప్రజపేత్సూక్తం యథాయచ్చరూద్రీయం || జుహుయాత్తద్దశాంశేన తిలాంస్త్రీమధుర

ప్లుతాః । మానూమహాంతమిత్యాదిమంత్రైకాదశకేనసః ॥ తదాతద్దేవమభ్యర్చ్యజపహూమైర్నివేదయేత్ ।
ప్రణమేదధశంభక్త్యాదండవచ్ఛిద్ధమాస్వితః । విద్వాద్భిష్టామభ్యేత్యసమాహూయబహుశ్రుతం । అభ్యర్చ్య
విధివత్తస్మై సువణాద్వయసమ్మితమ్ ॥ దద్యాత్సృశక్త్యాధివద్భ్యుత్తాంశుద్ధ్యపేక్షయా । దానాంతేకీతకయే
త్తద్ధిక్రమంచైవజ్ఞహోదితమ్ ॥ యన్తయాతాపసీయోనారేతస్సేకాదశమహత్ । అసక్యద్బుద్ధి పూర్వంతద
తీత్రద్ధావశాత్కృతమ్ ॥ లేనపాపేనయత్రేతఃక్షణంమేగభాసిద్ధిక్యత్ । జాతంతత్పాపనాశానువర్ణం
రుద్రరేతసమ్ ॥ పలద్వయమితేరాప్యేపూరితంమధుసర్పిణా । యస్మాగ్భావయేత్సర్వకారితస్తాభ్యా
తి ॥ దత్తంమేరుద్రకృపయా తుభ్యంతత్పాపశాంతయే । అసఖాహంసానితిదానేనానేనసువ్రతే । ఏహి
త్వమనఘశ్చేడిక్రమంతంపునర్ద్విజమ్ । అగ్నియేమత్రాంతేత్రణిసత్యవిసజయేత్ ॥ అన్యేభ్యోపితథా
శక్త్యావిప్రేభ్యోదక్షిణాందిశేత్ । ఏవంకృతవిధేస్తస్యన్యద్భీజంగభాసిద్ధిక్యత్ ॥

ఇతి సూర్యారుణసంవాదహరివీర్యత్యుచరితమ్.

—* అథ కైట్యహరమ్. *

తత్రైవ ॥ షహిషీగమనాదుక్తంయన్తయాపుంస్తవశాశనమ్ । తస్యకమకచిహ్నానినిషక్యాశ్చవదామితే ॥
గవయస్త్రిన్వయఃకాలేమహిషీమాగతః పురా । తద్వయఃకాలమాసావ్యపుంస్తవస్యచివశ్యతి ॥ లక్షణంతస్యక
తేవ్యంకర్తృణఃకర్షణేపివా । ద్విత్వైర్వాపంచవమైకర్వాదివైస్తస్యాపిజాయతే । పీడాకమానుమానేనవ
స్త్రిమేహనయోముకహః । అల్పనల్పాత్మకంవాచ్యంతత్కమకరణాపధి । అల్పమల్పంచబహుధామూతమం
తస్సేవత్యసా । క్వచిద్భవేదసంబద్ధంక్వచిన్ముత్రస్యచగ్రహః ॥ తజ్జాతిపశుపతీషాపుష్పపాదకరోరుషానితా
శీతంకియచ్చిహ్నంసుప్తోమూత్రీయతేవజ్జక । శ్వాదిదంష్ట్రీదతస్సుశకస్యాచ్చిరింసలివైరపి ॥ ఇత్యాదిలక్ష
ణైర్జ్ఞాతః కమకనిషక్యతిమాచరేత్ । దద్యాత్సమహిషీశాంతాంరక్తమాల్బానులేపనామ్ ॥ కృష్ణవస్త్రావృతాం
కంఠేలంబవత్పురుషుంటకామ్ । పిశ్త్యాకపిటికౌపేతాంప్రలంబత్పాదబంధనామ్ ॥ బ్రాహ్మణాయసువృత్తా
యఃఫణాయకుటుంబినే । దద్యాత్ప్రయోగపూర్వంసపిదవద్బహుదక్షిణామ్ ॥ విప్రమభ్యర్చ్యవిధివద్దానాం
తేమంత్రముచ్చరేత్ । యన్తయాబాలభావేనసారభీమధిగచ్ఛతా ॥ పాపమాప్తమపుంస్తావఖ్యంసజ్జనైరతిగ
హితమ్ । తద్వివాశాయదలైయంసేరభీశుభలక్షణా ॥ దానేనానెనమేబ్రహ్మకనపుంస్తవంమేప్రణశ్యతు
భూయాసమనఘశ్చసంప్రమదాయాఃప్రియావహః ॥ ఏవమస్త్రితిసోప్యుక్త్వాతామాదాయగృహంవ్రజేత్ ।
అన్యేభ్యోపితదాదద్యాద్విప్రేభ్యోబహుదక్షిణామ్ ॥ తతస్సకనకంసశిశిస్పృష్ట్యాకాంస్యోపసంవృతమ్ । మా
మీత్యసురభీస్పృష్ట్యాస్వస్త్రివాచ్యద్విజోత్రమాక ॥ దైవజ్ఞంగోయుగేవాచ్యకదత్తాశీస్సగృహాన్వ్రజేత్ । షహి
కంలక్షతస్యేతికీతకయేత్ప్రత్యయావహమ్ ॥ స్వపత్న్యామతితల్లైకబ్యంకించిత్కామోదయోస్యతఃకృతక
మాగతేకాలేవయస్కీబతాంవ్రజేత్ ॥ హతవణకబలాజస్కానిరుత్సాహాప్రియాగమే । తదపత్రపయాని
త్యంయోమితోతిజిగుప్సయా ॥ గహ్యమాణఃశ్వసకశేతేపుచ్ఛమానోవిబంధుభిః । లజ్జయాకులచిత్తత్వాత్ప్ర
వాసమతివాంచ్యతి ॥ గుదగుసన్యాదరేలింగచిహ్నంతిలముఖాదికమ్ ॥

ఇతి కైట్యహరమ్.

—* అథాపరంతర్లీలత్వహరమ్. *—

అథాపరంతర్లీలః ॥ ఫలానామపిహతాః క్లిబభదడదాహృతిః । తస్యనిష్కృతివివక్షిం కీర్త్యనా
నానిమేత్రుణః । నరస్యకామినోనిత్యంభుంజతోప్యంగనాగణమ్ ॥ కదాకదాపిజాయేత్క్లిబస్వంనాతిదుఃఖకృత్ ।
శుభేమాసిసితేపజ్జేనుదినేసముపస్థితే । విశేషేత్రయోదశ్యాంధైవజ్జైవజ్జైస్సహ ॥ దేవతాయతనైఃసత్స
దైవజ్జైవద్విజ్జైస్సహ । ఫలానివివిధాన్యత్రరాశింకుర్యాత్పుథక్పుథక్ ॥ నారికేశాన్యపిఠానిఖిఖాఃరక్రము
కానిచ । జాతీభలైస్తుకంకాలాన్యాహృత్యవికదాంభసా ॥ ప్రతౌశ్యశుచినస్తే"మృరాశింకుర్యాత్స్వయంశుచిః ।
అభ్యుత్థ్యచందనాద్యేన అభ్యవ్యక్తుమైస్సితైః ॥ అలంకృతేభ్యఃవిప్రేభ్యోగుణవద్భ్యోసమాహితః । దద్యా
త్ప్రత్యేకశస్తేభ్యః ఫలరాశీన్పుథక్పుథక్ । దానాంతేకీతకయేన్తంత్రంధైవజ్జైవోపనిమితమ్ ॥ యన్తయా
కారిహరణంఫలానాంవిజిహీషకయా । తతోమయైతత్సంప్రాప్తంఅపుస్త్యమతిగహీతమ్ ॥ తస్మాన్మద్యే
తవైక్లైబ్యంయుష్మభ్యంఫలదానతః । ఇతివిజ్ఞాప్యతాకవిప్రాక ప్రణిపత్యవిసర్జయేత్ ॥ అన్యేభ్యోపియథా
శక్త్యావిప్రేభ్యః ఫలదానవత్ । ఏకాహికంలక్షణంస్యాద్వక్తవ్యంధైవవేదినా ॥ ప్రణాన్యత్రఫలాకారంజాయం
తేస్యకశేబరే । లఘూనాంహరణాత్తేహంలఘువోనాతిదుఃఖదాః ॥ గురూణాంగురవోనానాదుఃఖారతివిఘాత
కాః । ప్రమాదేనహృతానాంచనర్హణాప్రీడయాపిహ ॥ నాతికామోనచక్లైబ్యంనవాన్యాధిప్రమాదతః । శో
కొచిహ్నవివక్త్రాదాహస్తపాదాంగుళివ్రీణాః ॥ జన్మజాత్యనుమంత్రాద్యంప్రాప్త్యావేశ్యాదిచింతనమ్ । ప్రశ్న
తశ్చవివేక్తవ్యంసంధియాదైవవేదినా ॥

*

ఇతిసూర్యారుణసంవాదేక్లైబ్యహరమ్.

—* అథమృతభార్యత్వహరమ్. *—

మహాణకే ॥ కమఃవిపాకసంగ్రహే ॥ శ్వేష్టభార్యతర్యనూభేతుయోనుజోద్వహతిస్త్రియమ్ । సభవేన్మృత
పత్నీకడష్టజ్వరసమన్వితః ॥ ప్రాజాపత్యత్రయంకుర్యాద్వృతత్రితయమేవహ । తామగ్నిమితిచాశ్వేన చరూ
ణాప్తోత్తరంయుతమ్ ॥ జుహూయాద్భోజయేద్విప్రాకవీరంపాపాత్పూముచ్యతే । తామగ్నివశామిత్యనేనజా
తవేదసఇత్యనవాకొలప్యతే - జాతవేదసఇతినస్తవఃస్యఅనువాకస్య యాజ్ఞకీదేవతా - ఉపఃషవఃఋషిః - ఆ
ద్యయోదుక గాఢవతస్సూతాంఅగ్నిః అంత్యాయావిష్ణుదేవతా - త్రిష్టవభందః - పృతనాజితస్సహమా
నాముగ్రమగ్నింశువెనుపరమాత్మదస్తా - సవఃపరుషదతిః ధౌణివిశ్వరూపితాని విశ్వాశుమాద్యేనాతిదిరితా
త్యగ్నిః - ప్రత్యోహితమిథ్యోఅప్య రేభురనాచ్చహితాసవ్యసన్తి - సాదాగ్రేతనువంప్రయాస్త్యభ్యంవ సౌభ
గాఢవర్చస్వ-గోభిజాస్త్వయజుషోసిషి క్తంతవేంద్రవిగ్ధీరనసందమానానాకస్యపృష్ఠ భింవ సానూవైష్ణవీంలో
కఇహమాదయంతామ్ ॥

*

ఇతిమృతభార్యత్వహరమ్.

అథాపరం ॥ శామితభార్యగమీచ మృతభార్యఃప్రజాయతే । తస్యపాపప్రమాత్త్యభకంద్విజమేకంవివా
హయేత్ ॥ అథప్రకారాంతరేణాఅథమృతభార్యత్వహరంపరిస్పర ద్వేషహరంచ ॥ బృహస్పతిః- సాధ్వీంభార్యం
న్విజంబంభుంపుత్రంవాపివియో జయేత్ । సకురాన్మృతభార్యస్సాన్యభార్యంద్విజసప్తకమ్ ॥ యద్యాదాం
పత్యమాసాద్యవిరోధయతియశిపురా । తస్మాన్యజన్మనిభవేద్దేషఃపత్న్యాపరస్పరమ్ । తత్రాశ్వత్థం శమీయతి

క్షంభూర్వముద్వాహయేత్సూరీః । తులసీవిష్ణునాసాధకంవిధినాపరిశాహయేత్ ॥ ఏవంతద్దోషశాంతస్సాస్య
త్విజాన్సంభోజ్యథత్తః । ఇతరశ్చవిరోధాయస్వయంశాస్త్రవినిర్ణయాత్ ॥ ఉమామహేశ్వరంచైవవ్రతం
కుర్యాద్విధానతః॥ ఇతిమృతభార్యత్వహారాణి. *

—* అథస్త్రీవిరక్తిహరమ్. *—

మహాణకవెకర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ ధర్మపత్న్యాంసువ్రతాయాంముఖమైథునకారిణిః । పత్న్యాంవిరక్తి
భావతిసువణకలశేనసః ॥ ఉమామహేశ్వరంచైవ రుద్రైకాదశనీధివేత్ । స్నానపయేభృద్ధయాయుక్తాహ్య
విచ్ఛిన్నాంబుధారయా ॥ త్రేయంబకేనమంత్రేణజుహుయాదపిపావకే । అత్రాంబుగ్రహణంరుద్రవిధానోక్తాభిషే
కద్రవ్యయాక్తానాంక్షీరేక్షురసాదీనాంఉపలక్షణమితిమహాణకః । ఉక్తంతుతదవిశేషేణాంబుగ్రహణేనక్షీరా
దీనాంబాధృతి- తతఃసహస్రాద్యయతాంతంత్వంబకమంత్రంజపిత్యాఆజ్యేన శాశత్సంఖ్యాకవేదమూచికా
ర్యః- ఆత్రదేవాలయాదాసర్వధావ్రతిమాలాభేన్యంఉమామహేశ్వరంసువణాస్య కృత్వాకలశోపేతమభిషేకాం
తేద్రాహ్మణాయదద్యాత్ - ఇతిమహర్ణవః॥ తత్రస్నానానంతరం పాతకమేజపస్సోక్తత్వాత్ రుద్రాభి
షేకంకృత్వేనహూమః ॥ తతోదానమితి॥ *

ఇతిస్త్రీవిరక్తిహరమ్.

—* అథదోషసంస్కారోద్భవహారాణి. *—

—* తత్రబ్రహ్మరాక్షసరూపవిశాచత్వహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ అన్యాయవతిన్యపతిసేవనాద్విప్రహింసనాత్ । మహాదానసమాదానా ధ్వరుభా
ర్యావిమగ్దనాత్ ॥ దుష్టిభ్యశ్చపశుభ్యశ్చ మరణాద్ధరుసిందయా । వేదస్యబ్రహ్మశాస్త్రస్య పతరాత్కర్మసే
వనాత్ ॥ జనీమైథునాచైవపరస్త్రీగమనాత్తథా । శ్రుతాధ్యయనసంపన్నశ్రోత్రియద్రాహ్మణస్యతు ॥ ఉ
ద్వాసనాశ్చభామధ్యేకృత్వాభంగంసుచారుణమ్ । వేదాధ్యయనసంఘాతఫలదానాద్విశేషతః ॥ నేవద్రాహ్మ
ణరాజ్ఞాంచ స్వదాకపహరణాత్తథా । అరణ్యేజిజ్ఞాతేదేశే జాయతేబ్రహ్మరాక్షసః ॥ గయాశ్రాద్ధంతుకృ
త్వాపిజపహూమాదిభిస్తథా । సర్వస్యాపకలస్తస్యజపనాదేవనిత్యతః ॥ దేవతాతీర్థసేవాభిషేకన్యాదానే
నచైవహి । బ్రహ్మరాక్షసస్త్రీశాచాల్ ముచ్చతేనురబ్రవీత్ ॥ తచ్చగోభాహిరిణ్యానాం కిరానాం శక్త్య
నుసా రేణకల్ప్యం । ఇతిబ్రహ్మరాక్షసత్వహరంపిశాచత్వహరంచ. *

—* అథగ్రహహారాణి. *—

—* తత్రస్రజాగ్రహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ రజస్వలాగామినంచ తదుచ్ఛిష్టభోజినమ్ । ప్రజాగ్రహాప్రగృహ్యంతతత్సజ్జ
రవాన్భవేత్ ॥ విశిష్టాగ్రహాగ్రాతేసర్వవ్రతవాతవాక్ । స్త్రీనేర్గర్భస్యనాశస్సాగ్నిదత్రేయంనిష్కృణీపరా॥
కృచ్ఛికాంప్రాప్యదేవైవమర్యాత్సంతఃసత్రయమ్ । అష్టోద్గరసహస్రంతుసర్పిషాజుహుయాత్తథా ॥ పుర
మాణితిమంత్రేణ బవంపారుషమాక్తికమ్ ॥ జపహూమయోరనంతరంబవిదానమాహ ॥ కాంస్యపాత్రేన
వేదీహితమలనాభతోద్వితాక్ । నిక్షిప్యజలకుంభేనసాధకంసిత్యాచతుష్పథే ॥ గంధపుష్పాదిస్తత్రసమ

భృచ్చబలిమీసేత్ | బలిమంత్రః || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమంప్రజాగ్రహమహాబల | ఆతురస్యసుఖసిద్ధిప్ర
యచ్ఛత్వంమహాగ్రహ || ఇతిప్రజాగ్రహసారమ్. *

—* అదైకాహికాదిజ్వరహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || తస్మైరాయోఽర్థాప్రాణిహంసకోనిదణ్యశ్చయః | ఆచారరహితాయశ్చతా
నేకజ్వరసంజ్ఞికః || గ్రహాగృహ్ణీతియన్త్రాదేకరా తిష్ఠరీధవేత్ | ద్వితీయా త్రితీయా చతురాత్ర
జ్వరైః || శీతజ్వరైఃసతతజ్వరైఃప్రజ్వరైః || యతోభవతితస్యేయంనిష్కృతిశ్చాస్త్రహాదితా || చాం
ద్రాయణంప్రకుర్వీతకుర్యాత్కృచ్ఛాశ్చక్రమ్ | ఆజ్యహిమోవ్యాహృతిభిః అష్టోత్తరసహస్రకమ్ ||
సహకారప్రవాతైశ్చచర్ష్యకైఃజ్వరహయోత్తథా | జాతవేదసమంత్రేణ దద్యాద్ధోమంచశక్తితః || సహస్రక
లశస్నానమీశ్వరస్యతుకారయేత్ || అనంతరంబలిదానప్రకారమాహ || కాంస్యపాత్రేమధ్యపూపపాయసా
జ్యసుశర్కరాః | నిశీప్యాచ్ఛధ్యజైఃజాతికుసుమైశ్చేతనానసా || అచ్ఛధ్యజైః చర్షధ్యజైః || బలిదానమంత్ర
మాహ || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమమేకాహికమహజ్వర | ఆతురస్యసుఖసిద్ధిప్రయచ్ఛత్వంమహాగ్రహ || ద్వై
హికత్యాహికజ్వరయోద్వాహికత్యాహిక త్యాహః - ఏవంచాతుధికమహజ్వరేపూజ్యం - ద్వితీ
త్రాదిజ్వరైఃబలిదానస్థానవిశేషానాహ || ద్వైహికాఖ్యజ్వరమాత్మస్థానేశుద్ధబలిమీసేత్ || త్యాహిక
సందికేశస్యసమీపేవపభవ్యవా || ద్వైహికత్యాహికజ్వరయోః పూర్వవీచయి || చాతుధిక జ్వరే బలిః ||
చాతుధికజ్వరైఃబలిమాహ || విష్ణోరాయతనేకుర్యాత్సంధ్యేభవతీతకమ్ | శతుష్పదంస్థాపయిత్వాగ్రహంసం
పూజ్యయత్నతః || విష్ణోరాయతనేదద్యాచ్ఛాతుధికమహజ్వరే | కుంభంసంస్థాపయేత్తత పీతస్యోపరిసం
యతః || తస్మిన్కుంభేబలిందద్యాత్సరాపూపపాయసమ్ | లాజాన్తరుసురాంచైవ సహింపిణ్యాక
మేవచ || రక్తవాసోరక్తపుష్పంగృహ్ణీయాదదణావిధా | గంధధూపాదికంరక్తందద్యాద్దోగస్యశాంతయే ||
యజ్ఞాతీయానాయాసురాసిద్ధాతజ్జాతీయైఃసాబలికమణినగ్రాహ్య || శీతజ్వరేమవిశేషః || విష్ణోరాయ
తనేయద్వామూలేశ్వతథ్యమస్యవా || శీతజ్వరవిధానేనసంయతశ్చరెచ్ఛలిమ్ | బలిహితాకృష్టవస్త్రోకృష్టవ
స్త్రోత్తరీయః || కృసరంపాయసంచైవతిలాంచైవచతురులా || కాంస్యపాత్రేవినిశ్చిప్యస్వణంతదుపరిస్య
సేత్ | పూర్ణకుంభేనసహితంబలింత్రవినిశ్చిసేత్ || పూజయిత్వాగ్రహంధూపదీపాదిభిరతింధ్రైః | బలిదా
నమంత్రమాహ || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమం జ్వరితస్య జ్వరాపహమ్ | పక్షివాహనగోవిందవరాహవదనప్ర
భో || అసురఘ్నుసురశ్రేష్ఠనారసిహ్నగదాధరైః || ఉష్ణజ్వరైఃవిశేషవభిదధాతి - ఉష్ణజ్వరమహాశానస
మీపేబలిమాహరేత్ | అథవృక్షస్యమూలేవాబలిఃపూర్వోక్తమహి || పూర్వోక్తశీతజ్వరహారోక్తః - అత్ర
మంత్రః || గోక్షీరధవళాకారత్రిశూలధరగోపతే | భస్మోద్ధూనితచేవత్రితేత్రహరశంకర || ప్రగృహ్ణీష్వ
బలించేమంజ్వరితస్యమహాగ్రహ | ప్రయచ్ఛత్వంసుఖసిద్ధింజ్వరంచాశువిమోచయేతి || సతతజ్వరైఃవిశేషమభిధ
త్తే | సతతజ్వరతాశానస్యాలయేబలిమాహరేత్ || పూర్వోక్తశీతజ్వరహారోక్తమోబలిరుదామృతః | తస్మిన్నేకా
హికాదిజ్వరహారయాని పూర్వకథితానితేమబలిదానమంత్రమాహ || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమం హరత్వంసతత
జ్వరమ్ | ఆతురస్యసుఖసిద్ధిప్రయచ్ఛత్వంమహాబలేతి || *

ఇత్యేకాహికాదిజ్వరహరణి.

—* అథవృత్రగ్రహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || నవగ్రహఃప్రగృహ్యంతిపరదారాభిమతానాత్ | కటిప్రశువ్యతేతస్య ప్రాజాప
త్యంచరేన్నరః | గాయత్ర్యాచరిలాఽహుత్వా గాయత్రీమయుతంజపేత్ | దద్యాద్ధేమస్వశక్త్యాచబలిః పూ
ర్వోక్తవద్భవేత్
ఇతివృత్రగ్రహహరమ్.

—* అథమహజ్వరగ్రహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || మహజ్వరగ్రహస్థాంవై గృహ్యేయాద్యోవ్రతేత్త్రియమ్ | రజకాదేతతఃపాద
తలదాహీభవేన్నరః || చాంద్రాయణంసాంతపనం కుర్యాద్రోగస్యశాంతయే | జాతవేదన మంత్రేణ మధ్వక్తా
నామృషల్లవాక్ || అష్టోత్తరసహస్రింతు జుహుయాజ్ఞాతవేదసి | జపస్సహస్రనామ్నాంతుదద్యాద్ధోమంచశ
క్తితః || రజకాచేరిత్యాది - రజకశ్చమకారశ్చనటోబురుడవచ | కైవతమేధిభిల్లాశ్చ సత్తైతేంత్యావ
సాయినఇతి || స్త్యుత్యంతరోక్తచమకారాదమోరజకాదీత్యాది శబ్దేన | మృత్యావేదపిష్టపిష్ట్యాకలాజా
స్త్యుత్వాతిలాంస్తథాపూజయిత్వాగ్రహంరక్తగంధాద్యైశ్చచతుష్పథే || నిశిక్షిపేద్బలింవిద్వాక్ మంత్రేణానేన
సంయతః | ప్రగృహ్యేష్వబలించేమం మహజ్వరమహగ్రహ || ఆతురస్యసుఖంశిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం బహుబలమ్
ఇతిమహజ్వరహరమ్.

—* అథకుంభగ్రహహరమ్. జంభగ్రహహరమ్. జంభకగ్రహఇత్యపినామ. *—

కాత్యాయనః || అంత్యజాగామినంచైవపరశ్రీగామినంగ్రహః | కుంభకాఖ్యః ప్రగృహ్యంతి తస్తుజ్వర
వాక్భవేత్ || అసంబద్ధప్రలాపశ్చక్వాసఖాసీచజాయతే | అత్రచాంద్రాయణం కుర్యాజ్ఞహుయాత్రిలసపి
షా || మంత్రావ్యాహృతయః ప్రోక్తాః జపేత్సుక్తంచపారుషమ్ | సావిత్రీంచహిరణ్యంచ దద్యాచ్ఛక్త్యను
సారతః || బలిదానమంత్రమాహ || అన్నంసివీశ్చపిష్టస్యపిష్ట్యాకంపాయసంమధు | తైలంచమృత్తయేపాత్రేకృ
త్వాగంధాచిభివృతమ్ || పూజయిత్వాపూర్ణకుంభంవస్త్రహేమసమన్వితమ్ | బలింవతుష్పథే రాత్రౌమం
త్రేణానేననిక్షిపేత్ || ప్రగృహ్యేష్వబలించేమంకుంభకాఖ్యమహగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంశిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మ
హుబలమ్ ||
ఇతికుంభగ్రహహరమ్.

—* అథకపిలగ్రహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే || కపి వేద్యోహుతభుజిప్రసవద్యుతితన్తహః | కపిలాఖ్యః ప్రగృహ్యంతి తతోజత
రహులవాక్ | సర్వాంగదాహవాన్తైవభవేత్పితవిలోచనః || త్రిరాత్రముపవాసః స్యాత్ తద్రోగస్యాపనుత్త
యే | సోమారుద్రేతిచజపేత్సుక్తంత్యయుతసంఖ్యయా | హిరణ్యంచయథాశక్తేదద్యాదధబలింక్షిపేత్ | బలి
దానప్రకారమాహ || లాజాకతిలాంశ్చపిష్ట్యాకం పిష్టంరుధిరమేవచ | మాంసంచతైలపక్వంచకృత్వామృత్త
యథాజనే || రాత్రౌవతుష్పథేకుర్యాత్వస్త్రాద్యైశ్చగ్రహపూజనమ్ | హిరణ్యసహితేనాథపూర్ణకుంభేన
సంయతమ్ | బలింతత్రక్షిపేద్విద్వాక్ మంత్రేణానేనసంయతః | ప్రగృహ్యేష్వబలించేమంకపిలాఖ్యమహగ్రహ ||
ఆతురస్యసుఖంశిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహుబలమ్ ||
ఇతి కపిలగ్రహహరమ్.

—* అధిశివపాదగ్రహహరమ్. *

కర్తవ్యపాకసముచ్చయే॥ మాతురిపితు దేవతాయా గుర్వాదెర్మస్తుగవతః ! అవజ్ఞాంకరు తేతంతుశి
వపాదాభిధోగ్రహః॥ గృహ్లాతితష్ట డాన్తుర్నిజతర్యోగవాన్సవేత్ | పాదగ్రహీజ్వరీచైవ జాయతేనత్రనిష్క్ర
తిః॥ చాంద్రాయణంభవేదాతేనూక్తేనజహుయాచ్చరుమ్ | ఘృతంచాప్తాధిశతంబలిదేవయోధావిధి॥
బలిదానప్రకారః॥ విష్టంతిలంచపిణ్డాకంలాజాస్థుత్వాధమృగ్మయే | మాగ్ధ్వయ సమాయోగేవస్త్రాద్యై
గ్రహమచయేత్॥ ప్రకారాంతరం॥ పాయసంచఫలంకందంలాజాంశ్చాపూపకాదధి | తామ్రపాత్రే
వినిశీప్యసౌదకంకుంభమేవచ॥ చతుష్పథేషీశేద్వస్త్రగంధాద్యైగ్రహమచయేత్ | తతోబలిం షీశేన్వి
ద్వాక్మంత్రేణా నేనసంయుతః॥ బలిదానమంత్రః॥ ప్రగృహ్లాష్టబలించేమం శివపాదమహాగ్రహ | ఆతు
రస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబలి॥

ఇతిశివపాదగ్రహహరమ్.

—* అధోధ్వక్శేతగ్రహహరమ్. *

కమవిపాకసంగ్రహే॥ నిషారణంపరద్రవ్యహరిణందుఖికారిణమ్ | కణేజపంచోధ్వక్శేతగ్ర
హాగృహ్లాతిమానవమ్॥ స్ఫటికాస్తతత్ప్రజాయంతేతస్యాంగేష్వఖిలేష్వపి | చాంద్రాయణం ప్రకుర్వీతకృ
చ్చింవారోగశాంతయే॥ ఆతేనూక్తేనజహుయాచ్చరుమాజ్యంపృథక్పృథక్ | హోమోవ్యాహృతిభిశ్చై
వదద్యాస్వణంచశక్తితః॥ బలిదానప్రకారః॥ పాయసంచఫలంకందంలాజాంశ్చాపూపకాదధి | తా
మ్రపాత్రేవినిశీప్యసౌదకంకుంభమేవచ॥ చతుష్పథేషీశేద్వస్త్రగంధాద్యైగ్రహమచయేత్ | బలిదానమం
త్రః॥ ప్రగృహ్లాష్టబలించేమమూధ్వక్శేతగ్రహమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబలి॥

ఇత్యాధ్వక్శేతగ్రహహరమ్.

—* అధివిష్టంభగ్రహహరమ్. *

కాత్యాయనః॥ స్వకీయాచారవిభిష్టాబ్రాహ్మణప్రభృతీతగాః | విష్టంభనామాగృహ్లాతిగ్రహః శీత
జ్వరీతతః॥ హస్తపాదతలేదాహీవాగ్న్యకుంచితపాణియత్ | స్ఫటికాయుక్తశ్చజాయేతహస్తయోఃపాదయో
స్తథా॥ విషాచీబధిరశ్చైవజాయతేతస్యనిష్క్రతిః | చాంద్రాయణం ప్రకుర్వీత ఘృతాశ్చైరామ్రాగ్ని
వై॥ అష్టోత్తరసహస్రంవై హోమస్సాస్యజ్ఞాతవేదసా | సహస్రశిషాసూక్తంచజపేదయోశసంఖ్యయావిష్టో
నామసహస్రంబలంపంచాదరంజపేత్ | సహస్రకలశస్నానం వాసుదేవస్యకారయేత్॥ దద్యాద్ధిరగ్న్య
దానంచబలియోమథావిధి | బలిప్రకారమాసా॥ పాయసంచవిష్టగుళికామధ్వాప్యంసంయోగధి | తామ్ర
పాత్రేశుభేకృత్వాపూజాకుంభాసమేమకమ్ | నిత్వాచతుష్పథేతత్రిధ్వజాగ్రైగ్రహమచయేత్ | విష్టననేన
మంత్రేణ సంయుతోనిశీశేద్బలిమ్॥ ప్రగృహ్లాష్టబలించేమంవిష్టంభాఖ్యమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్ర
యచ్ఛత్వంమహాబలిఇతి॥

ఇతివిష్టంభగ్రహహరమ్.

—* ఏత దేవవృత్తాఖ్యగ్రహహరమ్ || ఆధమహాజిహ్వాగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసముచ్చయే || ముసలోలూఖలాదీనతథాయజ్ఞాయుధాన్యపి | ఆయుధాన్యపిపాదాభ్యాం లంఘు
యేద్యోనరస్తుతమ్ || కాలక్రిమాత్ప్రగృహ్లాతిమహాజిహ్వాభిదోగ్రహః | తతోగర్జదవాక్యస్యాశోషీజిహ్వావ్రణీభవేత్ ||
అజ్యహోమోవ్యాహృతిభి రుద్యంన ద్యేతృచంజపేత్ | గాయత్రీంచాత్రదానంచదద్యాచ్చక్త్యనుసారతః || బలి
ప్రకారమాహ || పక్వాన్త త్స్యైతథాపక్వంతిలపిష్టంసు రాందధి | రుధిరంసూపశాకాన్నం సూర్యైకృత్వాచ
తుష్పథే || వస్త్రాద్యైగ్రహమభ్యవ్యజ్జబలిందద్యాద్విచక్షణః | బలిమంత్రః || ప్రగృహ్లాప్స బలించేమంమ
హాజిహ్వామహాబలి | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్చత్వమహాగ్రహ ||

ఇతి మహాజిహ్వాగ్రహహరమ్.

—* అధనవగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసంగ్రహే || సఖ్యస్తపస్వినోవాపిగురోర్వాస్వామినోపివా | స్త్రీగామినం సంక్రమతేగ్ర
హాకికామంనవగ్రహః || తతస్సస్థిటిమేధాదాహీచాధ్వానీనేత్రరోగవాక్ | జాయతేనిష్కృతిస్తత్ర తప్తకృ
చ్చద్వయంభవేత్ || అతికృచ్చశ్చశ్చచాంద్రాయణమధాపివా | కూశ్మాండైజుహుయాత్సపిథేథేనుం
దద్యాద్విజాతయే || పౌరుషంచజపేత్సూక్తంకుర్యాద్భూతభోజనమ్ | లాజైఃపర్యుషితాన్నేనపతా
కాధ్వజసంయుతైః || పూణాకుంభేనసహితోబలిదేయశ్చతుష్పథేఅత్రమంత్రః || ప్రగృహ్లాప్స బలించేమంన
వగ్రహమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్చత్వమహాబలేతి ||

ఇతినవగ్రహహరమ్.

—* అధవాసవగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసంగ్రహే || వస్త్రికభేదనాద్యేనసర్వబాధాంకరోతియః | తంవాసవగ్రహానామాగృహ్లా
యాత్రేనిష్కృతి || అధ్మాసీచవిసర్వీచజాయతేతస్యనిష్కృతిః | ప్రాజాపత్యంభవేదాజ్యహోమోవ్యాహృతి
స్తథా | అగ్నిరస్త్రితృచంజప్తాయతి—చేదంచజపేద్వచమ్ || దద్యాద్వస్త్రయథాశక్తి బలిందత్వావిచక్షణైః |
అన్నంబహువిధంకృత్వా సమాధాయచతుష్పథే || నిక్షిపేద్వివిధైర్గంధైఃపుష్పైర్వానవిదైర్ధ్వజైః | గ్రహ
మభ్యవ్యజ్జబలివామంత్రేణానేనమంత్రితః || ప్రగృహ్లాప్స బలించేమంవాసవాఖ్యమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖం
సిద్ధింప్రయచ్చత్వమహాబలి ||

ఇతివాసవగ్రహహరమ్.

—* అధవాయుగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసముచ్చయే || దేవద్విజాగ్రహారాదౌతటాకాదిషుమోచనమ్ | విష్ణాయోతురుతేయస్తం
గ్రహాగృహ్లాత్రేనిష్కృతి || ఆధ్మాసీచాప్సరుచిమాకపాదదాహీచజాయతే | కృచ్చమేకంచరేదాజ్యహో
మోవ్యాహృతిస్తథా || అష్టాధికసహస్రంవాకుర్యాద్దద్యాచ్చకాంచనమ్ ||

ఇతివాయుగ్రహహరమ్.

—* అధక్షేత్రపాలగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసముచ్చయే || దేవతానిధనాక్షేత్రపాలస్సంక్రమతేగ్రహః | తతోభవేత్తుభోగోషీజిహ్వా

యాంప్రభవేద్భవః॥ప్రాజాపత్యంప్రకర్వితక్షేత్రపాలాభిషేచనమ్ । శతరుద్రేణకుర్యాచ్చమహాజిహ్వాగ్రహోదితః ॥ బలిదేయస్తువిధినామంత్రపూతస్సమాహితః॥

ఇతిక్షేత్రపాలగ్రహహరమ్.

—* అథాచలగ్రహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ ఉపకతకరిబంధావానుపకార్యాప్యవాదకైః । తస్మైరైర్వాసఖ్యకారీతంగృహ్ణాత్వచలగ్రహః ॥ అచలగ్రహసంస్పృష్టోజ్వరీశ్వాసీవఖాసవాక్ । సర్వాంగరోగీత్వగ్నాషీమందాగ్నిశ్చప్రజాయతే ॥ కృచ్ఛ్రాంశాంధ్రాయణంవాపికుర్యాత్కూక్మాండమోమకమ్ । కయానశ్చిత్రిత్యేవంఅష్టోత్తరశతంజపేత్ ॥ అగ్నిఃస్మృత్యచంవాపిసహస్రంచాధింజపేత్ । బలిప్రకారమాహ ॥ తిలచూణకయుతంచాన్నందాక్షాత్తీరంచనక్రవః । అపూపారుధిరంచైవసురాశేత్యేవవైబలిః ॥ వస్త్రాద్వైగ్రహమభ్యవ్యకృతాంశంభయతంబలిం । చతుష్పథేనిక్షిపేత్తుమంత్రేణానేనసంయుతః ॥ ప్రగృహ్ణేష్వబలించేమం అచలాఖ్యమహాగ్రహా । ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబల ॥ ఇత్యచలగ్రహహరమ్.

—* అథహస్తిపాదగ్రహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ దేవద్రవ్యంతుయోభుక్తే గామగ్నింబ్రాహ్మణంతథా । పాత్రీస్థాన్నంచ నిమాణ్యంలంఘయేద్వస్తుతంచరం ॥ గృహ్ణాతిహస్తిపాదాఖ్యోచిహ్నన్యత్రనిబోధత । వత్సీకవ్యాధిమాన్వాదదాహీచ్ఛదికవిరేచనః ॥ ప్రాజాపత్యంప్రకర్విత మోమోవ్యాహృతిభిర్భవేత్ । హిరణ్యంచ యథాశక్తిదద్యాద్బ్రాహ్మణభోజనమ్ ॥ ఇతిహస్తిపాదగ్రహహరమ్.

—* అథకణగ్రహహరమ్. *—

కాత్యాయనః॥దేవస్వముపభుక్తేయస్తంగ్రహఃకణకసంజ్ఞికః । గృహ్ణాతితేనజిహ్వాతునచలత్యస్యకణకయోః ॥ బాధిర్యంజాయతేచాంగే కందూతిమహాతీభవేత్ । అత్రచాంద్రాయణంకుర్యాద్ధోమోవ్యాహృతిభిస్తథా ॥ దృషదాదివేతినూక్తంచసహస్రంచాష్టవైభవేత్ । బలిప్రకారః ॥ తిలపిష్టంసుధాంమాంసం అన్నంలాజాంస్తథాదధి । కందశ్చేద్యఖిలంహ్యేతద్బలిరత్రప్రశస్యతే ॥ ధ్వజైగ్ధాదిభిర్భూతైః గ్రహమభ్యవకయేత్తతః । చతుష్పథేనిక్షిపేద్ధిబలిమంత్రేణమంత్రవిత్ ॥ మంత్రమాహ ॥ ప్రగృహ్ణేష్వబలించేమం కణాఖ్యస్త్యంమహాగ్రహా । ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబల ॥

ఇతికణగ్రహహరమ్.

—* అథ ధనగ్రహహరమ్. *—

కాత్యాయనః ॥ తపస్వీనసఖిసాన్వామిస్త్రీగామీగభిణీగమః । యస్తంధనగ్రహఃక్షిప్రంగృహ్ణేయాత్క్షేత్రలక్షణమ్ ॥ ఆస్యస్యందోమూత్రకృచ్ఛ్రమాత్కైవలముపజిహ్నేకా । జాతుతేతన్నివృత్త్యథాంతప్రకృచ్ఛ్రస్వయంచరేత్ ॥ ధేనుందద్యాత్తథామోమంకూక్మాండాఖ్యంసమాదరేత్ । జపేచ్ఛపౌరుషంసూక్తంసహస్రాహుతిసంఖ్యయా ॥ ఇదమాప్రవహతయత్కించేదమచంతథా । జలేస్థితావజపేద్ధేమదద్యాచ్ఛక్త్యసారతః॥ బలిక్రమమాహ ॥ అన్నంపర్యుషితంలాజాదుత్తరకుసుమానిచ । సహిరణ్యః పూణకమభో బలిగత్రవిధీయతే ॥ చతుష్పథేబలిమమునిక్షిపేన్మంత్రతోనరః । అభ్యవ్యవస్త్రుగంధాద్యైః గ్రహాయజ్ఞేనసంయుతః । ప్రగృహ్ణేష్వబలించేమంధనగ్రహమహాగ్రహా । ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబల ॥

ఇతిధనగ్రహహరమ్.

—* అథ అవతోగ్రహహరమ్. *—

కర్మ విపాక సముచ్చయే || బంధావదోషవక్తారం నిషిద్ధద్రవ్యవిక్రయం | కుర్వంతంచాపకర్తారముపకతా
రిమానైః || గృహ్యత్యేతైవిమితైః స్తమవతోలాభిభోగహః | తతశ్శాస్త్రసీవఖాసీవ విగతేద్యోజలాన్నయోః ||
సర్వాంగగోగీభవతి మృతకల్పశ్చజాయతే | కృచ్ఛ్రితయంప్రమర్శిత విష్టోః పురుషసూక్తతః || సహస్ర కలశ
స్నానం కుర్వాన్పురుషసూక్తతః | కూశ్మాండసంజ్ఞకో హూమః కార్యస్సర్వప్రయతత్త్వః || కయానశ్చిత్రమం
త్రంచ సహస్రంచాప్తవాజపేత్ || బలిప్రకారమాహ || అన్నంపర్యుషితంపిష్టం దధీక్షీర మపూపకం | రుధి
రంచను గాంచైవ జలపూజాంఘృతంతథా || గాత్రోచతుష్పథేదద్యాత్ గంధపుష్పాదిభీగ్రహం | అచా
యిత్యాదిభా సేవ మంత్రేణా సేవ జశికః || ప్రగృహ్ణీష్వబలించెమ మవతోలమహాగ్రహా | ఆతురస్య సుఖంసిద్ధిం
ప్రయచ్చత్వంమహాబల || ఇత్యవతోలగ్రహహరమ్.

—* అథ కృశగ్రహహరమ్. *—

కృశగ్రహస్యైవ శశిగ్రహ ఇత్యసినామ || కర్మ విపాకసంగ్రహే || సూర్య చంద్రోపరాగేతు యోభు
క్రైతంకృశగ్రహః | ప్రతిగృహ్యత్యతఃకంపీ కృశోగద్గవకంతకః || ఖాసీశూలీవివర్ణాత్ప పీతనేత్రోభవేన్నరః |
పిపిలికామగ్ధరూపం కుర్వాచ్ఛాద్రామణంప్రతం || అష్టోత్తరసహస్రంతు జపేత్సూక్తంచపారుషం | అష్టో
త్తరశతంవాస్యాదాతేమా క్తంతక్రైవ || అగ్నిరశ్మీత్ప్రచంవాపి జపేత్సూక్తోక్తసుఖియా || బలిప్రకారః ||
మేషీశుత్తలికాంవత్త్ర గరభాద్గరభిపూజ్యః | దత్వానైవేద్యమథతదుపర్యారోప్యకాంచనం || చతుష్పథేషీ
పేదేతాం మంత్రేణా సేవసంయతః | ప్రగృహ్ణీష్వబలించెమ కృశనామమహాగ్రహా || ఆతురస్య సుఖంసిద్ధిం
ప్రయచ్చత్వంమహాబల || ఇతి కృశగ్రహహరమ్.

—* అథ శిశు గ్రహ హరమ్. *—

కర్మ విపాక సముచ్చయే || వేదబ్రాహ్మణసూర్య గోతిథాద్యవమాసినమ్ | శిశుగ్రహస్సంగ్రహతేత
తోజ్జ్వరయుతోభవేత్ || అశిసారిబాస్యశోషిపాణిపాదప్రమాపవాత్ | తత్రలాజాఃపాయసుచమాంసంకుశ్కు
టమేషజపః || సుహిర్యఃప్రణామకుంభోబరిభావశాంతిదః | రత్నవస్త్రాదిభిస్సమ్యక్ గ్రహషభ్యవ్యతయత్ప్ర
తః || వటామాలేబరి జేయోమంత్రేణా సేవమంత్రవిత్ | ప్రగృహ్ణీష్వబలించెమ శిశుగ్రహ మహాగ్రహా || ఆ
తురస్య సుఖంసిద్ధింప్రయచ్చత్వంమహాబల || ఇతి శిశుగ్రహహరమ్.

—* అథ మేషగ్రహహరమ్. *—

కర్మ విపాకసంగ్రహే || బాలగ్రహసమాయుక్తంబాలమాదాయయఃపురః | అశ్వనాతాడనంకుర్వాత్ప్ర
దక్షాబ్రహ్మచరమ్ || మేషగ్రహస్సంగ్రహతే వతస్సనరకాద్భవేత్ | వాయుప్రకాపంసర్వాంగ నేత్రేవామీ
లిశోధా || ఖిలానశ్మీశుభోద్యుష్టిరేక భూభుగవేష్టితః | పాణిపాదప్రకంపీవ జాయతేతత్ర శాంతయే ||
హిర్యంశ్చేతదస్త్రంచపాయసుస్తవస్తథా | లాజాశ్చపూపమిత్యేతస్యలిః పూజాంఘృతేపిచా || గంధా
ద్యగృహషభ్యవ్యత శస్త్రపాఠిర్హీధక | మంత్రేణవక్ష్యమాదేన పూర్వోక్తేనచ తంహరేత్ || పూర్వో

క్షేనచేత్యనేనస్తందగ్రహహరణ- అశోమేషగ్రహగ్రహీతస్యతద్దోషశాంతయే । హిరణ్యం శ్వేతవస్త్రంచే
త్యాదినాబలిదేయః ॥ మేషగ్రహోద్దే శేనబలిమంత్రమాహ । ప్రగృహ్ణిష్యబలించేమం మేషగ్రహమహబల ॥ అ
తురస్యసుఖసిద్ధిప్రయచ్ఛత్వంమహగ్రహ ॥ ఇతి మేషగ్రహహరణమ్.

—* అథస్కందగ్రహహరణమ్. *

కర్తవ్యవిహితముగ్రహే ॥ బాలగ్రహయుతంబాలమూదాయోచ్చిష్టధుక్త్వయమ్ । అగ్నింస్పృశేత్తం
స్కందాఖ్యోగ్రహస్సంక్రమతేతతః ॥ పాదయోర్హస్తయోశ్చైచన వికాసోవాయుజోభవేత్ ॥ బలిప్రదానమా
హ ॥ తిలపిష్టధిక్షీర కృసరాపూపసక్తవః । రాజమాషాశ్చముద్గాశ్చ నిష్పావాస్కంధములకమ్ ॥ పక్వదూం
సస్సరాచేతిపూణఃకుంభయుతోబలిః । తిలపిష్టాదికంకాంస్యపాతే కృత్యాథవేష్టయేత్ ॥ వస్త్రద్వయేనకల
శంరక్తసూత్రోచైవహి । క్వచిచ్ఛుభ్రాంతతశై కుంకుమాదిరిసైశ్శుభైః ॥ చతురస్రంచతుశాస్త్రం మం
డలంపరికల్పయేత్ । తత్రదద్యాద్బలిమధ్య గాత్రేమధ్యగనంయుతమ్ ॥ రక్తమాల్యాంబరైస్కంద గ్రహమ
భ్యవ్యాయత్నతః ॥ బలిమంత్రమాహ ॥ బలాధీశస్కందమహాల్ రక్తమాల్యాంబరప్రియ । ప్రగృహ్ణిష్యబ
లించేమం పూజాభిస్సహపుష్టిమల్ ॥ బలిమేవంవిధానేనదత్వాచాగత్యమందిరమ్ । అగ్నిప్రతిష్ఠాప్యతతః స్వా
హాకృత్యాశ్చ దేవతాః ॥ యష్టవ్యాసీయమంత్రాధ్యాంహవిఃక్షీరాజ్యసహజమ్ । ద్రోణమాత్రంతు పశ్వా
న్నంపశ్వాన్నాహంస్తథాయుషాక్ ॥ పక్వంమాంసంధతితథాతిలపిష్టంజశోజితమ్ । హిరణ్యంచ బలిందద్యా
త్ప్రదోషేవృక్షమూలికే ॥ రక్తచందనరక్తగ్రహస్త్రాద్వైరపిపూజితమ్ ॥

ఇతిస్కందగ్రహహరణమ్.

—* అథస్కందాపస్తారగ్రహహరణమ్. *

కర్తవ్యవిహితముగ్రహే ॥ ఉత్సర్గంకురుతే. ఇస్తు వహ్నా మూత్రపురీషయోః । గ్రహస్సంక్రమతేతంత్రై
స్కందాపస్తారసంక్షోః ॥ తతోసందంశజిహ్వాతుఫెలిలాస్కోపిజాయతే । అపస్తోభిశేత్రత్రపూర్వవద్బలిమా
దశేత్ ॥ ఇతిస్కందాపస్తారగ్రహహరణమ్.

—* అథప్రకారాంతరైస్కందగ్రహహరణమ్. *

కర్తవ్యవిహితముగ్రహే ॥ ఆగ్నేపరిసరేశేతేయోశుచిబాణలక్షణహ । స్కందగ్రహఃప్రగృహ్ణతి తం
తతఃపాణిపాదయోః ॥ అస్వేచవాతజోదోషః ప్రజాయేతాతిచారుణః । బాలకైరిత్యత్రబహువచనమవివక్షీ
తమ్ ॥ తమిత్కత్రాప్యేకవచనమవివక్షితమ్ । అత్రచ తమిత్యనేన యశ్చశేతేయశ్చబాలకస్తయోద్వయోః ॥
అతఏవబలిదానమంత్రేషు శిశుంవికారాన్ముంచెత్యాదీనిం గానిదృశ్యంతే ॥ యత్తచ్ఛబ్దయోర్నిత్యసంబంధావ్య
యఃశేతేసోపిలత్యతే ॥ ఇతిమహాణఃవః ॥ ప్రతీకారమాహ ॥ నవహస్తమితంకృత్యాస్థండిలంచతురశ్రకమ్ ।
ఉపలప్యశ్వేతవక్షాః స్వస్తికాదీనివిన్యసేత్ ॥ ద్వారాణితత్రచత్వారివతుదిశ్శుప్రకల్పయేత్ । తెషుశక్తింబహి
శంచముసంతోమరంతిభైత్ ॥ మధ్యేష్టదశపద్మంచలిఖిత్వాశదనంతరమ్ । చతుషోఽణమవిన్యస్యపూణఃకుంభాం
త్పూజితః ॥ మధ్యేత్రత్రబలిందద్యాత్స్కందగ్రహవిముక్తయే । బలిస్వరూపాదిదశకాయతి ॥ కృసరాన్నం

చిచ్ఛానశ్చిరందధిస్థితంచదుః । అపరాపితక్రవోముద్ధాః నిష్కాహాః బహుషాః ॥ చక్షుశ్చయసూరాశ్చ
సురానాం సప్తభైరవః ॥ ఆధిశుక్కుటసంయుక్తః స్థితమేగచిహ్నితః । రత్నవస్త్రంచరక్తాస్సంరక్తచంద
నమీరవః ॥ రత్నపుష్పాణిధూపాంశ్చ పూణాకుంభస్సకాంచనః । అన్యనియానివస్తూః శిశుక్రీడనహేతవః ॥ వీ
తశ్శిర్వకదంబస్య మూలేవాన్లుషమాలకైః । గుండస్సభవసేవాపిషుల్రేణాసేనశ్చిహేత్ ॥ ఆశ్రకదంబమూ
లాదిమబలిదానవిధానాత్ - తత్రైవ పూర్వోక్తస్సన్ధిలంకల్పయేత్ - స్కందభవనంస్కందదేవాలయః ॥
బలిదానశ్లోకమాహ ॥ బాలభానుద్యతేదీప్యన్నమాగంగాధరప్రియ । సురసేనావతేస్కంద షణ్ముఖక్రౌంచ
సూదన ॥ గోహితాంగమహాభాగ కాలతల్పగణేశ్వర । ద్వావశాశుమహాపీఠ్యద్విషడ్భుజమహాబు ॥ కృత్తి
కానాంసుతజ్యేష్ఠశత్రాయుః శశిస్వజ । బాలభానురసంకాశరక్తమాల్యాంబరప్రియ ॥ ప్రగృహ్ణీష్వబలిందే
మం పూజావైస్సహబుద్ధిమత్ । శిశుంవికారాన్మంచాద్య శివపుత్రశివంకురు ॥ గత్వాచిరందేవరక్షభగవత్
త్వమమున్నరమ్ । దత్వాదాలమమంబాల మాయుషాచాపివధాయ ॥ అలక్ష్మీం నాశయాశుశ్చం గ్రహవిష్ణుం వి
నాశయ । పాలయత్వంపవశశతం బహిమాదాయ బాలకమ్ ॥ అథనహ్నిం పతిష్ఠాప్యతత్రక్షీరంతథాదధి । పృ
షదాజ్యం దజుహుయాన్తం త్రాభ్యామాహుతిద్వయమ్ ॥ మంత్రాభ్యాంవత్సమాదాభ్యాం ప్రతిద్రవ్యమాహు
తింజుహుయాత్ ॥ వృషదాజ్యం నామఽధియుక్తమాజ్యముచ్యతే ॥ అథమంత్రో ॥ అగ్నయేస్సాహం అయమే
కొమంత్రః ॥ కృత్తికాభ్యస్త్వా హేత్యపరః ॥ అనయోర్మంత్రయోర్గ్నిఋషిః - అగ్నిఃకృత్తికాశ్చేతి క్రమేక్రమే
ణదేవతే - యజుషాన్నద్భంగోనియమః - అశప్రాధానామంత్రః ॥ త్వయ్యద్యతోషితేస్కంద బలిభిః పక్ష్యం
భిభిః । తేనమాహేశ్వరస్తుప్తః త్వమప్యాస్సతతం శిశుమ్ ॥ త్వమవ్యస్సతతం నరమిత్యపిపాతః ॥

ఇతి ప్రకారాంతరేణ స్కందగ్రహహరమ్.

—* అథ రీత్యంతరేణ స్కందగ్రహహరమ్. *

కర్తవ్యపాకసంగ్రహే ॥ ఉచ్ఛిష్టబాలమాదాయ శయానం ప్రతభంగినమ్ । ప్రగృహ్ణీత్ గ్రహస్కంద ఆ
ధ్యానీజ్వరవాన్యవేత్ ॥ శ్వాసవాన్రక్తనయనోబహుమూత్రపురీషవాత్ । పాశ్వకద్వయోః పరీతాపస్తత్రే
మంబలిమాహరేత్ ॥ ఉచ్ఛిష్టబాలమాదాయ తిఉచ్ఛిష్టమిత్వైతత్పదంబాలమిత్యస్య శివేషణం । తథాబాలమాదా
యశయానమితి విశిష్టవాక్యస్యాపిబలిమాహరేదిత్యుక్తం తత్ర కథమిత్యత్రాకాంతాయా మాహ ॥ మేషగు
క్కుట మాంసం దపాయసంసక్తనస్తథా । రుధిరంచహిరణ్యంచేత్యేతస్మాలేవటస్యహి ॥ వినిషీషేదధరా
త్రేంక్తవస్త్రాదిభిర్గ్రహమ్ । అభ్యర్చ్యకవత్సమాజేనమంత్రేణాసేనసంయతః ॥ బలాధీశస్కందమహా రక్త
మాల్యాంబరప్రియ । ప్రగృహ్ణీష్వబలిందేమం పూజాభిస్సహృషీమత్ ॥

ఇతి రీత్యంతరేణ స్కందగ్రహహరమ్.

ఇతి శ్రీసీలకంతాశ్చ జభట్ట సీలకంతకృతే కర్తవ్యపాకారే గ్రహహరాణి.

—* అథ మృత్యుంజయ విధిః. *

పసిష్ఠప్రోక్తైః ॥ త్యగ్బంబకస్య దమాహవ్యయం శ్రోతుమిచ్ఛామి సాంప్రతమ్ । విస్తరేణ యథాతత్త్వం ప్రస
వోష్ఠే శక్తుమహాసి ॥ వీచంపుష్టః ప్రసన్నాత్తాతం ప్రత్యాహమహామునిః । మహతాతపసాదృష్టామృత సంజీవినీ

మయా ॥ విధితస్యాః ప్రవత్యోమి సమాహితసునాశ్రీణః । అహంస్యముషిప్రోక్తౌద్ధందోనమ్మ బిహూ
జ్యలై ॥ దేవతాత్యైరిబశీరుద్రః షడంగాశ్రీణఃప్రవృత్తే । అగ్న సోహృదయా యేతిన మంతో హృదయం
స్పృతమ్ ॥ సేత్రత్రయోగ్నివీర్యాయ పౌషడంతముదాహృతమ్ । అనిమ్మృచ్ఛృంకసోస్త్రాయ ఛేత్యస్త్ర ము
దాహృతమ్ ॥ ప్రా గా ద్యాసుబతుడి త్సుదిగస్త్రంకార యేతక్రమాత్ । ఎవంస్యన్యాల్ వడు గాని నానుభి
షడ్భిరైవచ ॥ దు గాణంవి నాయకంచైవనంశీశంక్షే తపాలకమ్ । ఎతేదిగ్బంధ సంత్రా ద్యావలైవనురుదాహృ
తః ॥ అథత్వేతస్యమంత్రస్య షడంగాని ప్రకల్పయేత్ । పురశ్చరణమదౌతుకుంభ్యంత్రస్యస్థియే ॥ అష్టో
త్తరసహస్రంవా శతమష్టోత్తరంతువా । యావత్తదాజసేన్మత్స్యః పూతోహమతిమన్యతే ॥ మంత్రంప్రణ
వసంయుక్తంజపేద్ధావసమాహితః । యస్తాదనేనమంత్రేణ మృత్యుంజయశిమానవః ॥ మృత్యుంజయస్తతః
ప్రోక్తాముఃశిస్తత్వదశఃశిః । బ్రాహ్మణాఃక్షత్రియావైశ్యాస్త్రయోవశాన్ ద్విజాతయః ॥ ఆత్మాభిజాతంజప
హేమామాంశ్చకుర్వంనిత్యమతంద్రితః । పరాధమపికుర్వీతబ్రాహ్మణోమంత్రవిత్తమః ॥ దాతవ్యాదస్యేతత్
త్రయధాతుయోద్విజోత్తమః । ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యమపమృత్యుజయంతథా ॥ పురాభిచారణంచైవ కాలమృ
త్యువివర్తనమ్ । వశ్యాకర్షణవిద్యేవమారణోచ్ఛాటనంతథా ॥ పుత్రలాభంచతద్వృద్ధి వృష్టి వృష్టినివార
ణమ్ । గజవాజీఖరోష్ట్రాణాంశాంతికర్తవ్యేనర్వతః ॥ ప్రతీకారంవసర్వేషాంవృజినవ్యాధిరక్షసామ్ । అన్యా
న్యపిచకార్యాణియద్యద్యేతానికారయేత్ ॥ అస్యమంత్రస్యయోఃప్రోక్తోవినియోగామహాషిఃశిః । సర్వమంత్ర
షుతత్సర్వంఅనేనైవతుకారయేత్ ॥ కిమత్రబహునోక్తైవమనసాయవ్యదిచ్ఛతి । తత్తత్ఫలమవాప్నోతి నాత్ర
కార్యావిచారణా ॥ నక్షత్రాణిప్రవత్యోమి ఆరంభేనర్వకర్తామ్ । ఆద్రాక్షయాంశాంతికమాణి ఆయు
వ్యంవైష్ణవేతథా ॥ శాంతింపరాభిచారాణా మపమృత్యుజయంతథా । ఆదౌవినాయకంపూజ్యపుష్కాహంవా
చయేత్తతః ॥ బౌపాసనాగ్నిమానీమతస్త్రిమృండేవినిక్షిపేత్ । అథవాశ్రోత్రియా గా గాత్ మథనంవాసమా
నయేత్ ॥ బౌపాసనేనకుర్వీత నిషేధోచ్ఛాటనాదికమ్ । ఆత్మాభిముఖమాసీనంధ్యాత్వాసమ్యక్ప్రభాజయేత్ ॥
అర్చయేల్లోకపాలంశ్చప్రాగారభ్యప్రదక్షిణమ్ । తెషామనుచరాంత్యైవకుండమధ్యే హుతాశనమ్ ॥ తత్రకృ
త్వాజ్యభాగాంతం సర్వముల్లాఖాదికమ్ । స్వగృహ్యాక్తవిధానేన తతో హేమాయంసహారభేత్ ॥ ఆయుఃకా
మోఘృతేనాగ్ని జహుయాల్లాతసంఖ్యయా । ఆయుతంవాసహస్రంవాజ్ఞాతమష్టోత్తరంతువా ॥ యా ర్వాత్రి
కైర్వాజయేత్ మధుత్రితయసంయుతైః । గుప్తఖండకైర్వాపి చతురంగుళమా ణైః ॥ అథవాబహు
యాద్విద్వాకామిశ్రితైస్త్రిలతంశుతైః । ప్రత్యోశ్చైస్త్రిలైర్వాపిజహుయాద్లోఘుతప్తశ్చ ॥ పలాశసమిధైహ్యుకా
త్వాపూణకామాయురవాప్నుయాత్ । అథవాగోఘృతాక్తైవహయసేనైవహోమయేత్ ॥ అథవాతపః ప్రాజ
పముదకేనసమాహితః । ఆసీనఃప్రాజ్ఞుభోధూత్వాజపేద్వాసూర్యసంఖ్యయా ॥ బ్రాహ్మణాన్పూజయేద్విష్ణుం
వేదవేదాంగపారగాన్ । ఆరోగ్యకామోజహుయాదరగ్కాష్టైఃపుకాతిప్లుతైః ॥ పయసావాపిజహుయా
ర్ద్యైవాజ్యేనవాపునః । పలాశసమిధైర్వాపి సర్వరోగప్రశాంతయే ॥ ఏవంరోగప్రశాంతిస్యా ద్యో గా ర్వాం
చాప్యంభ్యుశి । ఆచ్ఛిన్నైర్రాత్రుపత్రైస్తుయథోక్తై జహుయాద్వైరై ॥ గురూచీగుళికాభిర్వా ర్కై
ర్వాఘృతైః ॥ ప్రమేహేమధునా హేమమిషయసావాఘృతేనవా । ఉడుంబరసమిద్భిస్తు హేమమయేకోయాల
కేథవా । గుత్తతుశాలై హేమామితిత్రైకృష్టైఃపుతేనవా ॥ వధామాససమిద్ధోమసస్యశ్శూలహారోభశేత్ ।
కరంజసమిధావాపినిగుణంధీసమిధోపివా ॥ తైలవాభ్యజ్ఞజహుయా చ్ఛిరోరోగస్య శాంతయే । కిమిధి
ద్భిజహుయాదతీసారప్రశాంతయే ॥ శాంత్యర్థమక్షిగో గాణాం పలాశ సమిద్భ్యుతాః । ఉష్ణమృత్యు

హృత్వా అపస్తా రాత్రి మువ్వతే కుబేరాత్వా ద్వివల్లిభ్యో హ్యంత్రశూలేవ్వయంబధిః | తైలేనాభ్యజ్ఞా జా
హుయా ద్వజ్రఖండై స్తదైవచ | మాతులింగగుడూచినాం హేమమికామిలనాశనః || ష ధుత్రితయహోమైస్తు శాంతి
స్సాన్యద్రాజ ఋక్షణః || హవనాత్ఫలమూలానాం గర్భరోగరిప్రశామ్యతి | నుదన్తసూరికాపాపం మధుత్రితయ
సంయుతైః | ఛిన్నోత్పలైశ్చ జహుయాత్పలాదై గ్వస్తుతప్లుతైః | అథవా తైలసంయుక్తై జాహుయాద్గౌరసర్ప
తైః | యేచాన్యే ముఖజారో గాశ్మిరోరో గాస్తదైవచ | తేన స్వి పశమం యాంతి తై హేమమైఘ్నుతప్లుతైః |
ఔదుంబరాణాం రోగాణాం సర్వేషాం శాంతిమిచ్చతా || బిల్వవృక్షసమిధో మురికతవోద్విజన తప్లుతైః | అంత
స్తాపేతుజాహుయాన్మధుక్షీరఘ్నుతప్లుతైః | దూర్వాభిగ్వపయోక్తాభిజాహుయాన్వందనేనవా | శింశుపాశ్వ
త్థసమిధౌ క్తస్తాపేతు హేమయేత్ || అథవా గోఘృతేనైవరక్తాశిసారశాంతయే || అన్యదోషేషు సర్వేషు
కంతయో గౌమహాదరైః | త్రిభిః ఫలై ర్వాజహుయాన్మధుక్షీరఘ్నుతప్లుతైః | మధుత్రితయ హేమస్తు సర్వరోగప్రశాం
తయే | ఆయుర్వైదేషు యతోక్తం యస్యరోగస్య భేదజ్ఞః | తస్యరోగస్య శాంత్యధాం తేన తేనైవ హోమయేత్ |
అథవా తేన మంత్రైః పావమానీభి రేవచ || తీర్థకతోయేన దేవేశమభిషిం చేత్సమాహిత | పూతగ్రహ జ్వరాదీనాం
సర్వేషామపి శాంతయే || అథవా తేజః గంధం గృత్ పృశ్నోగ్నిపూర్వోక్తసంఖ్యయా | చ ద్వాసముద్ర గామిన్యాం
తటాకేషు సరిత్సువా || ప్రాజ్యుభోదజ్యుభోవాపి సర్వరోగప్రశాంతయే | అథవా నియతాహారోజపేన్మంత్రం
సమాహితః || శాంతయే సర్వరోగాణాంతదైవానుద్యనాయచ | ఏవం హోమం ద్విజః శుర్యాత్ జపేత్తపః ౧౭౭
వచ || ఆయురారోగ్యసిద్ధ్యధాంతత్తనావాపరస్యచ | ఏకాహం వా త్యక్తిహం వాపి ద్వాదశాహం దశాహ
కమ్ | పక్షోమాసోద్విమాసోవామాసత్రయమథాపివా | అథవా చతురోమాసాకషాణ్మాసం తేష్వక హాయనే ||
భయేమహతిసంజాతీ దీర్ఘకాలం సమాహితః | అల్పేల్పకాలం కుర్వీతజపహేమాదికాః క్రియాః || రోగకా
లోపయుక్తంచ ద్రవ్యం శయ్యాసనాదికమ్ | రోగముక్తస్తుతత్సర్వం నోపయుజ్యతక్రథంచన || మృతసంజీవి
సింశిష్టోబ్రాహ్మణానాం తుయోజయేత్ | అపస్యఘ్నుజయోపాయమహంవత్స్యాన్యతః పరమ్ || పూర్వోక్త
దేశకాలేతుశుచిధాకత్వా సమాహితః || మధుత్రితయయుక్తాభిదూర్వాభిజాహుయాద్బుధః | సహస్రమయు
తం వాపి శతమప్యేత్తరంతువా || శ్వేతాగ్రంథుమైష్విప జహుయాద్గోఘృతప్లుతైః | అపామర్గాసమి
ద్భి గ్వజితైః కృష్ణై ర్గజై రపి || అథవా గోఘృతేనైవ పయ సాచైవ హోమయేత్ | కపిలాగోఘృతంక్షీరంప్రశం
సంతిమనీషిః || శనైశ్చరదిశేత్సత్తంస్త్పశన్తంత్రీమిమంజుపేత్ | సాక్షాన్మృత్యో విముక్తస్సాన్యత్ కింపున
స్మృతపన్యత్యుభిః || అథవా పయ సాచేవ మభిషింవ్యఘ్నుతేనవా | పలాశఖదిరాశ్వత్థసమిద్భిజాహుయాత్సుధీః ||
శిల్పిన్మృత్యోద్భుతై గ్వపిసోపమ్యశోవిముఖ్యతే | అథవా శ్రవయిత్వా తుచుంరౌద్రం వ్యజోత్తమః || మంత్రే
ణానేన జహుయాత్ ధ్యాత్వా దేవంత్రీయంబకమ్ | అప్యేత్తరశతం హుత్వా వృత్కుంజః ౧౭౮ తి మానవః | విద్యస్య
అంసరకాపిపితౌ తైః శ్రువం న్యసేత్ | అస్మాగ్గం గమ్య సేదేవమంత్రాకమంత్ర సమాహితః || భుజితేనాగ్ని
హేమ తస్య రోగం కృత్వా న చాబుచా | ప్రబోధ్యపురః ప్యేనం మంత్రేణానేన సంస్పృశేత్ || దుష్టమద్భు
తశాంతిస్సాన్యత్సత్తంస్త్పైస్సమువ్యతే || అథ కామ్యైకమాణిప్రవద్యోమిసమాసతః | శ్రీకామోబిల్వవృక్ష
వృక్షపక్షిగృహవృక్షైః || యదైష్విప్యస్య జహుయాన్మహాశిర్యమాప్నూయాత్ | గోకామరిపయ సాహో
మల్లిగ శిఖరం గమ్య సేత్ | విద్యాధీజాహుయాద్వసురుద్రాతై గోఘృతప్లుతైః | విద్యాంచాయుస్తతా వి
త్తం లభ్యతే నాన్యత్ర సంతయే || అన్నాద్యకామో జహుయాదన్నపివ ఘృతప్లుతేషు | పలాశసమిధై పలుకత్వా
బ్రహ్మపవనం గమ్యయాత్ || వృక్షికామస్తుసంపూజ్య దేవదేవంత్రీయంబకమ్ | అఘ్నపాద్యాదిభి రేవ

వం ప్రాసంగైరభిషేచయేత్ || ఆపోహిషేతితిస్పృహిహిరణ్యవదాఁ దిభిస్తథా | పవమానానుమాతన శ్లోం
 బకెత్యనయారుచా || గంధంపుష్పంతభాధూపంహవిష్యాన్నునిజేదయేత్ | ఎవం ప్రాజ్ఞుఁడగుచున్నవాఁడు
 ప్రసాద్యవ || వేత సానాంసమ్భిస్తుజహుయాత్పాయసేనవా | పుణ్యాహంబాచయెన్నిత్యం బ్రహ్మచారి
 న్భాజయేత్తతః || అయుతంవాసహస్రంవా జహుయాత్స్వయసాపివా | దశాసంఖ్యంతిరెవృష్టిరిభివ్యతిస
 సంశయః || ఆద్రక్షవాసాః పయఃపృక్షైకిరీరవృతసముద్భవైః | సమిద్భిజ్జాహుయాత్తంత్రీ సద్యోవృష్టి మ
 వాపుయాత్ || అగ్నిహోత్రస్థమాదాయసితంభసితముత్తమమ్ | అన్యాయేవరుచాహుత్వా జలేవృష్టినివార
 ణమ్ || పుత్రకామస్తుజహుయాత్పాయసంఘృతసంయుతమ్ | చరుశేషంస్వయంభుక్త్వా పుత్రంప్రాప్నోతి మా
 నవః || పౌణణమాస్యాం తిలాక్షహుత్వా ఘృతాక్తాన్విండతేనుతమ్ | గోచర్కమాత్రమాభిష్య గోమయేనా
 భభూతలే || ధాన్యరాశింవిసిక్షిప్య తన్తద్ద్యేస్థాపయేద్భుధః | వింశతిం కలశాంస్సత్ర సితసూత్రేణ వేష్టయేత్ ||
 తీర్థతా యేనసంపూర్ణాక్షాః పూరయేత్పల్లవాదినా | త్యగింబకేనతుమంత్రేణతతస్తానభిషంత్యృచ || అభ
 వంధ్యాస్త్రీయంతైస్తుకలశైరభిషేచయేత్ | అవిరాల్లభతేపుత్రంఆయుష్మంతంయశస్వినమ్ || ఎతతైసర్వమా
 ఖ్యాతంయన్తాత్వంపరిపృష్టవాక్ | ఇశ్యుక్త్వాబ్రహ్మణఃపుత్రో వసిష్ఠోబ్రహ్మవిత్తమః || మృతసంజీవినీంపాహ
 హితాయప్రాణినాంతథా | ఆద్యంతతారకంతస్య తారకాదంతిమంపయః || వ్యాహృతిత్రయసంయుక్తం
 స్వాహంతిమమిహోద్యతే | తారకందంతిమాయాశ్వాంవహ్నిజాయాసమన్వితమ్ || వేదేషుదృష్టంవిద్యద్భిస్తం
 రోగస్యతుపుత్రక | ప్రణవాదితదంతేవ వ్యాహృతిత్రయసంయుతమ్ || వ్యాహృతి ప్రణవాంతంవాస్వాహం
 తేనసమన్వితమ్ | ఏవంవిధమనుశ్రేష్ఠం సవకమృత్యుభయాపహమ్ || మృతసంజీవినీయంతు ప్రణవవ్యాహృతీ
 యుతా | తతస్త్రియ్యంబకైర్వంత్రైఃపునరంతతథోద్యతే || మృత్యుంజయోయమేవాత్రీ కథితోమంత్రవిత్త
 మైః | సవిత్రోయస్తుమంత్రీస్సాత్ మహామృత్యుంజయస్త్రుతిః || ప్రణవంవ్యాహృతీత్రైతాత్రిబీజాన్ప్రవదేత్సు
 రా | తతోజపేత్త్యగింబకమనుం అంతేవ్యాహృతయశ్చతాః || త్రిబీజంప్రణవాంతంచవహ్నిజాయాంతతోచ్చ
 శేలే | ప్రణవోహిప్రసాదశ్చమృతహతారకస్తథా || భూరాదికావ్యాహృతయఃత్యగింబకేతిచమంత్రతః | విపర్య
 యోగిత్రిబీజంతద్వచ్చవ్యాహృతిత్రయమ్ || స్వాహాచమనుశ్చేషస్త్రుక్తా రాధితరిపురా | మహామృత్యుంజయ
 ఇవిశ్రుతోభువనత్రయే || ఓంకారైస్సంయుతైష్టప్తేః చతుర్భిరభవాపివా | మృత్యుంజయోధవిధిః దుపా
 శ్యేష్ఠితమాపుయాత్ ||

ఇతివసిష్ఠోక్తశ్శ్లోకబంధః.

—† అనకానకొక్తమృత్యుంజయజపమహిమవిధిః. †—

వానకరి || అపమృత్యుంజయంహోమంవత్క్యశ్శబ్దద్వైజన్యనాం | కుర్వాత్ప్రిజన్తనత్రత్రేవిభువే సంక్రమేత
 థా || పౌణణమాస్యాం పౌణాస్యాం గ్రహాదేవంద్రమార్గయోః | సర్వవ్యాధి సముత్పన్నేయథాపిధి సమా
 హితః || స్నానోశుక్లాంబరధరశ్శుక్లమాంగ్రినులేపనః | అలంకృతేశుచాపైశే పుణ్యాహం వాచయేద్విజః ||
 అథాజ్గభాగపర్యంతంయజ్జగంత్రంసమాహితః | ఘృతాక్తంజహుయాదన్నచవచానశ్శసంపదః || అతోభ
 క్రేశిమంత్రేణదూర్వాహోమయ్యుపంప్రతి | త్యగింబకేతిమంత్రేణ హోమమప్సాధికం శశిమ్ || ఇమంజ
 గాయమేవిశ్వంధూర్వాదిజహుయాత్తతః | చరుశేషంపునరుక్షమా శ్చుతేనాథ స్తవేణై || పునఃపున
 బాంయమాశీత్రిదవిగరి || దత్తేదావతామిదమాది - అథాహ శ్శాహమ | త్రాణసర్వం ఏవవాం దేవావ
 శ్యేనే గోమాయురదతిరుద్రావరుశాసోమేన మగ్నిముద్ధరేణసంఖ్యాసవచుతిత్వై ఉదీక్షుంజీవః సవితావ

శ్చ గాయస్సన్నమేతిచ॥ తచ్చకుడేవహితంముక్త్యాదివచన్తీనాపంతరి - సప్తదశావంతశః భీష్మకృత్ప్రభృ
తిహేమాను శరణసమాపయేత్ ॥ ఇంద్రావరుణసోమసోమేనగ్నిగం యజమానేమశ్వక్ । ప్రజాంపుష్టిం
యంద్రమస్తాసుభత్తందీభూతాయుత్వాయప్రతిరన్నతయః । ధన్యంయశస్య మాయుష్యమారోగ్యంపుష్టివధానం॥
అపమృత్యుభయం హేమామమార భేత్స్వరితంపునః ॥ ఇతి ॥

—* అథమంత్రన్యాసక్రమః. *

హేమాద్రాశానకః ॥ త్రిమంబకంయజామ హేతిశిఖాయాన్యసేత్ । సుగంధి పుష్పైరధానమిహృ
దయే । ఊర్వారుకమివబంధనాదితదా హేత్వాః । మృత్యోముక్షీయ మామృతాదితి నాథా । పడేగుల్ఫేచజం
గూరుబభృధ కటమేధ్రుగిరి । నాథాకుక్షీద్వయేపాశ్వేక కక్షయోకుచయోహృకది ॥ సూరధేకృకాటికా
మూరణకూర్పరామణిబంధకే । కనిష్ఠనాసికామధ్య తజాన్యగుప్తపాణిమ ॥ కంఠేధచురుకవక్త్రేనాసికాకర్ణ
చతుస్తి । లలాటేముర్ధ్నికచోధ్వాకయావతాన్తంత్రస్యవిన్యసేత్ ॥

ఇతిశ్చ్రీంబకమంత్రన్యాసః.

మాతాపుణ్యనరిత్రకీర్తికవిధవాయస్యాంబిరాశామతశ్చాకల్యాపరమూర్తికార్యచరితశ్శ్రీపెద్దిభట్టః పితా ।
సోయంకాశికవంశధూషణమణిః శ్రీభట్టవిశ్వేశ్వరౌ వేదస్సాతక మలేన యచసపచే వాక్యే కృతీ వధాతే॥
మతిర్యేషాంశాన్త్రైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిపరాశీలంక్లాఘ్యంజగతిరుజవస్తైకతివయే । చిరంచిత్రైతేషాం
ముకురతలధూతేస్థితిమియాదియంవ్యాసారగ్భావవరమునిశిష్యస్య ఫణితిః ॥ మహాణవాభ్యే మహితేప్రబంధే
మాంధాతృవామ్నామదనాత్తజస్య । సతకర్మమాణిక్యగణేసపూజేపూజాన్తరంగోదకమోహపీయూక॥ *

ఇతిశ్రీమత్పండిత పారిజాత కళారిమల్లేశ్వర బిరుదపరాచమన శ్రీమదన భూపాల పుత్ర

మాంధాతృకృతౌ స్త్పతిమహాస్థనాభిధానే కర్తవిపాకశంగ్రహః

ప్రకరణంనామ దశమ స్కంధః.

శ్లో । చూడ్మదేలి, పురీవాసి నారాయణసుశోధితా ।

చిరంజీవమాశ్రయతిమనరాచణపదార్పితా॥

కర్ణ వి పా క గ్రంథ స్సమాప్తిఃపరః.

అథ శ్రీనీలకంఠ భట్టాత్మజ శంకరభట్టకృత కర్మవిహితాకాశం
గ్రహోక్త రుద్రకలశస్నానాది విశేషవిధానాని లిఖ్యంతే,—

—* అథ రుద్రకలశస్నానాదిః. *

యుధిష్ఠిరః || రుద్రస్నానం విధానేన కథయస్వ జనాదనం | సర్వారిష్టోపశమనం సర్వకాంతి ప్రదం నృ
తామ్ || శ్రీకృష్ణ ఉవాచ || దేవ సేనాపతిం సగ్రంధం రుద్రపుత్రం షడాననమ్ | అగస్త్యోమునిశారదా లక్ష్మణా
సీనమువాచహ || సర్వజ్ఞోసి కుమారస్త్యం ప్రసాదాచ్చంకరస్యహి | స్నానం రుద్రవిధానేన బ్రూహి దేవకథంభ
వేత్ || సగ్రంధ ఉవాచ || మృతవత్సాతుయానారీదుభాగాబుతువజితా | యాస్మాంతే కన్యకావధ్యస్నాన
సమాసాం విధీయతే || అష్టమ్యాంవాచతుశ్చాముపవాసపరాయణః | ఋతౌ శుద్ధాచతుర్థే హి ప్రాప్తసూ
ర్యది నేథవా || నద్గోస్తు సంగమే కుర్యాత్ మహానద్యావిశేషతః | శివాలయేథవా గామ్యే వివిక్తే గృహాంగ
ణే || ఆహితాగ్నిం ద్విజంశాంతం ధర్మజ్ఞం తత్యశాలినమ్ | స్నానార్థం ప్రాగ్ధ్యే దేవం సింపుణం రుద్రకర్మణి || తత
స్తు మండలం కుర్యాత్ చతురశ్చిముడక్ష్వవమ్ | బద్ధచందననాళం చ గోమయేన తులేషితమ్ || తన్న ధ్యే శ్వేతరజ
సా సంపూర్ణం పద్మమాలిఖేత్ | తస్య మధ్యే మహాదేవం స్థాపయేత్ గుడికాంపరి || దద్యాద్దశేషు సంద్యా
దీక్ష చతుర్ముఖాధిపూజకమ్ | ఇంద్రాదిలోకపాలాంశ్చ దశేషస్త్వసువిన్యసేత్ || దేవీం వినాయకం చైవ స్థా
పయేత్తత్ర పాథికమ్ | దత్వా ఘృతం గంధధూపం చ పుష్పం దీపం గుడిదనమ్ || భక్త్యాదికం చ నైవేద్యం ఫలం
తాంబూలమేవ చ | దక్షిణాం చ తతో దత్వా నమస్కృత్య తుమాపయేత్ || అనెన విధినా కుర్యాత్ కలశం రుద్రసం
జ్ఞికమ్ | సభుక్షేన కలశాభోగా ప్రసాదాచ్చంకరస్యచేతి ||

*

—* అథ సర్వరోగహరస్తృచాఘ్నకానవిధిః. *

హేమాద్రా || ఉద్యం న ద్యోతి మంత్రోయం సౌరః పాపః ప్రణాశనః | రోగఘ్నశ్చ నివఘ్నశ్చ భుక్తిమక్తి
ఫలప్రదః || కరావలకవద్ద్యోక్తగుహ్యః పరమసిద్ధిదః | పుత్రస్య రోగానశాయ ఖ్యాతీలోకహితాయ చ || ఏతేనా
రాధితోదేవ స్తృచమంత్రేణ భాసూరః | ఎతేనైవ విధానేన న్యాసపూర్వక్రమేణ చ || హస్తయోగ్యుదయో
మూర్ధ్ని పాదనాభిముఖేషు చ | చక్షుషోః కవచం చాస్త్రం పాదస్యాది పదైర్వ్యసేత్ || ఉద్యంత్యగిహస్తేన
మాంకృతేనాభిరక్షతు | అగ్రహద్వామహస్తేన మాంకృతాదభిరక్షతు || శుకేమహ్యుద్రోగహృత్సూర్యోజ్ఞా
నాత్వథామయాత్ | హరిమాణం మూర్ధ్ని భాసుర్మాంభూతాత్సర్వతోవతు || కేశేషు తీప్యసాదేవ గమనాద
వక్షాద్ధరిః | రోపణాకాసువామేతురక్షపూషాత్సమాగమాత్ || అగ్రహాభ్యాం తమోజాద్యాత్స్వర్ణాంగ్నా
భిరక్షతు | హరిమాణం సుఖంజిహ్వాః సురీచిర్మమరక్షతు || ద్విచంద్రం కవచం మేస్తు మేలోమాన్యరంగరక్షతు | వి
ద్యేషణాత్సర్వతోమాం రక్షత్వస్త్రేణ భాసూరః || ఏవం యః కరుతే న్యాసం ద్వాదశం రోగహరిద | సర్వపాపవిని
ముక్తః సర్వోపద్రవవజితః || ఉపచారాదికం కుర్యాద్గంధపుష్పైః స్వశక్తితః | రక్షగంధాతులై పుష్పై
సామ్రపాత్రైభక్తితః || పాదార్ధవత్పచేనైవ స్విరాప్యత్యావిలోమతః | దద్యాద్ధ్యుక్తం సమంత్రం ఆసు
తోమ్యే పువః పునః || యోగ్యుక్తం నైతామ్రపాత్రైః ప్రదదాతి సహస్రకమ్ | శతం వా భాసువా రణ విప్రాస్త్యా
దకభోజయేత్ || రోగాద్భవతిః ముక్తస్స వా శత్రుకృతుయెచ్చసః | చక్షువికారశివామ్యైక్యే యోవకయే
చ్ఛానుమన్యకమ్ || సర్వరోగవినిముక్తౌ ద్వేషిణిశ్చ మయేస్తుసః | పుత్రహార్యాపశూనాంచాప్య రోగ్యం శ
ర్వదాభవేత్ || శ్రీయంప్రాప్నోతి విపులాం బ్రహ్మప్రాప్నోత్యనామయమ్ | ఇతి తృచాఘ్నకానమ్.

—* అథతృచాఘ్నకదానప్రయోగః. *

ఆద్యుపానానాయుష్య - మాసాద్యుల్లిఖ్యమమజీవచ్ఛరీరావిరోధేన అమకరోగస్య సమూలహాశ న్యా
రాషీప్రావోగ్యప్రాపం మౌత్యవచితేచసూర్యాఘ్నకదానంకరిష్యతిసంకల్పాఘ్నకదానంకుర్యాత్-ఉ
న్నత్యైత్యవస్యకావ్యచిత్రోప్రసంగ్యాబుషిః - సూక్ష్మదేవతా - అనుష్టుప్ ఛందః - తృచాఘ్నకదానేవిని
యోగః - తద్వదంగన్యాసః - ఉద్యదిమహ్మదయానునమః - హృద్రోగంశయ-శిరసెస్వాసః - శుకేమ-ద
త్తసి-శిశిరమెవమత్ - అథో-దద్దసి - కవచానుహుం ఉదం-సహ- నేత్రత్రయాణి-ద్విషంతం-రం
ధ్రం-భ్రూహ-చాః - వగంగతః-తతః - తేజోరాశిద్భిర్యాయుక్తతప్తకాంచనపుష్పః | కిరీటీపద్మజేత్రశ్చ
వజ్రకాగవిధానీతః || పంచాసనాయనమః-ఇ-ధ్యానః || ధ్యేయస్సదాసవిత్పంచుండలమధ్యవర్తీ నారాయణ
స్సరిసిజానున సన్నిప్తః కేయూరవాక్ మకరచండలవాక్ కిరీటీహరి హిరణ్మయవపుష్కతశంఖచక్రః || ఇతి
ధ్యాన్యాత్తచందనేన ద్వాదశదశంశత్యసూర్యంమిత్రాదినా ద్వాదశ-చండమిగళ మాతరారుణ సారథీంశ్చ
సంభ్రాజ్య - రక్తచందనయుతంతామ్రపాత్రేఃఅఘ్నకందద్వాత్ - తద్భూతా ఉద్యన్నద్యమిత్రమః - మిత్రాయే
దమఘ్నకంనమః- ఆరోహన్నత్తరాందివం- రవయే- హృద్రోగంశయమసూర్య-సూర్యాయనమః-హరిమాణంచ
నాశయ - భానవేనమః - శుకేమమేహరిమాణం - ఖగాయనమః- గోవణాకాసుదధృసి- పూజ్ఞేనమః-అథో
హరిద్రవేషుమే హిరణ్యగర్భాయనమః- హరిమాణంనిదధృసి- మరీచయే - ఉదగాదయమాదిత్యః - ఆదిత్యా
య- విశ్వేనహసాసహ - సమితే- ద్విషంతంమమరంధయక్- అర్కాయ- మోఅహంస్విషతేరథం - భాస్క
రాయన- ఇతిపాదశః- అథాథవశః- ఉద్యన్నద్యమిత్రమః ఆరోహన్నత్తరాందివం మిత్రవిభ్యాంహృద్రో
గం- నాశయ || సూర్యభీనుభ్యాం శుకేమ- దద్దసి ఖగపూషభ్యాం- అథోహరిద్రవేషుమే- హరిమాణం ని
దధృసి- హిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యాం- ఉదగా- సహసాసహ - ఆదిత్యసవిత్పభ్యాం-ద్విషంతం - స్విషతేరథం- అ
ర్కభాస్క-రాభ్యాం - అథబుక్కుః - ఉద్యచాశయ - మిత్రవిహారగ్రభానుభ్యః - శుకేమదద్దసి- ఖగపూషహి
రణ్యగర్భమరీచిభ్యః - ఉదగాదయమాదిత్యః విశ్వేన- రంధయక్- ఆదిత్యసవిత్ప అర్కభాస్క-రేభ్యో నమః||
ఇతిబుక్కుశః - అప్రత్యర్చితే- ఉద్యం - ద్విషతేరథం - మిత్రవిహారగ్రభాను ఖగపూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యా
చిన్మ సమిత్రభ-భాస్క-రేభ్యో నమః || ఇతిసూర్యాఘ్నకదానప్రయోగః.

—* అథరాక్షేశ్వరభట్ట సుత మూఢవభట్టకృత కారికాః. *

ఆవృత్తిరేకావ్రతేసా శ్చశుద్ధింశతీరితా | రావతీభిస్తదైకాస్యాత్తావద్భిష్టాన్త్రయముఖవేతే || తావ
ద్భిరేకలసంధి రేకాఘ్నకాన్స్పృహసంశయః || తావద్భిరభిగతైరేకాహాఘ్నకావరితీతః | మహాసప్తశ్శధితైః
పంచశతైరితంశం పరిహరతః || ౫౭౬ || యుగై నైత్రోప్తభిశ్చన్విచంద్రైస్సగణితోలకః || ౧౩౮౨ || అత్ర
దేవదేవదేవశివశివహృతైః | మహాసప్తశ్శధితైః సప్తశతైరఘ్నకాఃప్రకీర్తితాః || ౩౭౧౦ || ౭౬ || సకానాశీ
రితైః సప్తశతైరిత సహస్రైః | మహాఘ్నకత్రచతుర్వింశ శ్శధితైష్షట్పత్రైర్భవత్ || ౭౬౬౨ || ఇత్యాదయః
మహా | స్వత్రయపక్షస్తరసహకారంయతతైషై రావృత్తిః పరితీతా || యుగాష్టచాగవంద్రైస్సైరంశోష్ట
త్రప్రకీర్తితః | అవృత్తిరేకావ్రతేవప్తి ప్రత్యైశ్చప్రకీర్తితా | చతుర్వింశతినంభ్యాభిస్తాభిరంశః ప్రకీర్తితః |

ఋత్విందుశూన్యవసువహ్నిమితైర్లఘునైర్వేదాప్తవహ్నినః సమనవాన్వితైస్సైః - అన్యోభవేధుహాన్తన
చంద్రనేత్రైః పాతాళనాట్యురసదికరికంద్రనేత్రైః || ఆచ్యుత్తిః || ౬౬ || అ శః || ౧౫౮౪౭౭ || ౩౮౦౧౬ ||
అఘ్నః || ౯౧౦౩౮౪ || మహాఘ్నః || ౨౧౮౧౬౯ || ౨౧౬ || సమాప్తః. *

—* అథసర్వరోగహరస్తాతచరణ కృతః త్వరిత రుద్ర ప్రయోగః. *

తత్రకాలాః || అసిద్ధిః || ౧ || భూమిసంపత్తిః || ౨ || మరణం || ౩ || బంధునాశనం || ౪ || ఆయుర్వృద్ధిః || ౫ || ప్ర
జానాశః || ౬ || సపత్నీ || ౭ || సంవయస్తథా || ౮ || శుభపాత్రి || ౯ || స్థావలాభః || ౧౦ || మోక్ష || ౧౧ || వశిత్వం ||
౧౨ || ఇతిచైత్రాదేఫలాని || క్వచిదాపాధోపిశుభఉక్తః || ముముక్షోః కృష్ణపక్షః - శుక్లోన్యస్య - తిథిశుద్ధిః - ద్వి
తీయాపంచమీసప్తమీత్రయోదశిపూణిమాః || వడశీత్యైతికేచిత్ || వారాస్తు-భౌమశనిభిన్నాశస్తాః నక్షత్రే
ష్వశ్వినిరోహణీమృగాద్రాక్షపుష్యమఘాత్రరాఅనూరాధాత్రయ హస్తచిత్తాస్వాతీయూలా శ్రవణ భవిష్యదేవ
త్యశస్తాః - అభిజిత్తువర్షసూఅపీతికేచిత్ - యోగాస్తుశుభావినగ్రాహ్యః - విష్ణులమనాసగురు శుక్రాస్తద్భా
ల్యవార్ధికానివజ్ర్యాని || చేశస్తు - జెవాగరసదీతరావిః తత్రప్రథమంతావత్ - సర్వప్రయోగారంభాత్ -
ప్రాగేవకన్తికశ్చిద్దినఆవమ్యప్రాణానాయమ్య - మాసపక్షామ్యుల్లిఖ్యఅముకకామాగ్ధం త్వరిత రుద్రమంత్రీప్ర
కంపురశ్చరణంకరిష్యత్యేనంకల్యై || యోరుద్రఇతిత్వరితరుద్రస్యాభం అథర్వఋషిః - త్వరిత రుద్రోదేవ
తా - అనుష్టుప్ భందః - మంత్రసిద్ధ్యర్థేజకేవినియోగః - తతోన్యత్వరితరుద్రమంత్రస్య అథర్వఋషుషయేనమః -
శిరసి || అనుష్టుప్ భందసేనమోముఖే || త్వరితరుద్రాయజెజతాయైసమః - హృది || రుద్రాయబీజాయనమః -
నాభా || నమోస్తుకక్షైత్యనమః - పాదయోః || యస్మిరసేనమః - రుద్రోలలాటాయనమః - అగ్నేనేత్రత్రయా
యయికికాభ్యాం - అప్పు || అనామికాయై || యః ముఖాయ - జౌషధీమచాహుభ్యాం - యః హృదయాయ - రుద్రః
నాభా - విశ్వాగుహ్యాయ - భువనా - అపానాయ - ఆవివేక ఊరుభ్యాం - తస్మైజానుభ్యాం - రుద్రాయ జంఘా
భ్యాం - నమోగుల్ఫాభ్యాం - అస్తుపద్భ్యాం - తతః - యోరుద్రోఅగ్నేశిరసేనమః - యఅప్పుముఖాయ - యట
ధీమ - హృదయాయ - యోరుద్రోవిశ్వాభువనావివేక - నాభ్యైనమః - నమోరుద్రాయనమోఅస్తుపద్భ్యాం -
తతోయోరుగ్లోఅగ్నే - అంగుష్ఠాభ్యాంనమః - యోఅప్పు - తర్జనీభ్యాంనమః - యటవధీమ - మధ్యమాభ్యాం
నమః - యోరుద్రో - అనామికాభ్యాంనమః - విశ్వాభువనావివేక - కనిష్ఠికాభ్యాంనమః - తస్మై రుద్రాయన
మోఅస్తుకరతలకరపుష్టాభ్యాంనమః - యోరుద్రోఅగ్నే - హృదయాయనమః - యోఅప్పు - శిరసేస్వాహ -
యటవధీమ - శిఖాయై || యోరుద్రః - కవచాయహుం - విశ్వాభువనావివేక - నేత్రత్రయాయ || తస్మైరు
ద్రాయనమోఅస్తు - అస్త్రీయభత్ - ఇతిన్యాసాకృత్యాంగుశ్చాదీన్యగ్రాన్యాంగుశిమూలేషు సంయోజ్యాం
గుప్తసంపీడనేనముదాంకుర్యాత్ || సాద - ఏషతేరుద్ర సహస్వాంబికయాజుషస్వస్యాహేతిమంత్రేణ ప్రదర్శి
సియేతికేచిత్ - తాండముదాంశ్రీకామశ్చేచ్ఛిరసికుర్యాత్ - తేజసా - మోనేత్రయోః - అన్నకామోముఖే -
రోగనాశకామోగ్రీవాయాం - సర్వకామోహృది - జ్ఞానకామోనాభా - పౌజాకామోగుహ్యై - పశుభా
మోజంఘయోః - గ్రామకామోజానోష్ఠిః - రాష్ట్రకామోపాదయోః - వశ్యత్వకామోవామహస్తే నాపక్ష
యేదక్షిణహస్తే || వ్యాధినాశకామః - శరీరాద్యహారిక - కామనావిశేషే స్థలవిశేషఇతికేచిదాహుః - తతః
చతుర్భుజమంత్రీణేత్రంద శుద్ధస్ఫటికసన్నిభం - ఉగైకర్తణిచైవోగ్రమూర్తింధ్యాయేదుమాపతిమ్ | ద్విగు

జంనాగ సాకారముల పాణిజటాధరమితి || త. రితరుడుగ్యాత్వా - పునర్వయసంఖ్యయోమంబ్రంబపిత్వా-
కుండేష్ట శిలేనాగ్నిం, పతిస్తా ప్యాన్వాధానే : తుమ్మి ఆజ్ఞే నేత్యంతం కృత్వాత్వరితరుడంసహగద్వయ సంఖ్య
యాఘృతాకై స్తిలైః పాయసేన నాచ త్యే. శేషే సిష్టకృతమిత్యా ఘృత్వాజ్యభాగాంతే తిలైః పాయసేన
హువాన్ కర్మ శేషంసమాప్యప్రతియంజప్తాప్తయై నమః త్రై శతద్వయసంఖ్యాకా జలంజలీక త్వరితరు
ద్రోష్టే శేన క్షిపామిశతిసంఖ్య యావ్య శ్చైవయ త్రైమాన్వయ త్యా - ద్వావిపౌభోజయేత్ - ఆకర్తవమాప్యస
శ్చా యోగభక్తాశీ బ్రహ్మచారి హవిష్యభుగ్భుచేత్ - త్తతః ఫలాగ్ధే మంగ్రప్రయోగః - తత్రావన్యప్రాణా
నాయన్య - మానసకైన్ముల్లిశ్వా ముకకా మోముక సంఖ్యయా త్వరితరుద్రజపం కరిష్యే - గజైశ్చాజాన్య
స్త్రినావమూతృకాపూజానోభాః రాన్వద్ధిక్రిధాఃకు ర్యాత్ - కేచిత్వాచార్యబ్రహ్మమున్విబోధవృత్తైవజ
పహూమాది తద్వారై వకారయంతి - తతః - శక్తితోమావప్రభృతిపలపర్యంతంనువజ్జేనపూర్వోక్త ధ్యాన
శ్లోకా క్తప్రకారేణకృతాయాం ప్రతిమాయాం ఓంశంక రాయనమగ్ని నామమంత్రోపాదేశభిః పంః భిర్వోవచా
రైఃస పూజ్య || ఋష్యాశ్వినీరశాత్ - పూర్వోక్తంసర్వం మాజః నవిపభోజనాంతంకుర్యాత్ || అత్రాస్మి
స్త్రియోగే జపసంఖ్యానోక్తా - తత్రగురులఘుఫలానుచితేనాయతద్వయమారభ్య లక్షంజ్ఞేయం || విశేషస్తుస
ర్వగోగంశాధేనూర్యాభి ముఖేన వింశతినహస్రోజపోర్కసమిద్భిశ్చ హూమోఘాతాది పీడోప శమనార్థే
అశ్వత్థసన్నిధౌజపః - సలవణదద్ధ్యక్తాః కుశాస్త్రీత్యైగాః అశ్వత్థసమిధో హూమే పంచదశాహు త్యానంతరం
వాంచాంగచ్ఛేతివచయేత్ || పురుషాహరమితేనా స్మిన్ గ్రహూజ్ఞేనేన బలిశ్చ దేయః - జయార్థే శత్రుస్థానా
భిముఖ్యేనయఃకరోతి || తత్రశతపత్రాణాంహూమః - కన్యాధే శ్వేతపుష్పైర్మీలతృణవతిజేనేనామః - త
త్రాపిస్త్రీవశ్య త్వేవామాంగమున్నతంకృత్వా హూమః సాస్త్యశ్వామాత్యగ్రహగ్రామా రామపీడాశాంతోఘృతా
క్తాం స్తిలాకహుత్వా హూమశాలాయాం ధాన్య రాశా మంభం సంస్థాప్య జలేనాప్తోత్తర సహస్ర సంఖ్య
యాకుంభమభిమంత్యి || పంచపల్లవాన్విప్త్యా - తజ్జలేనసాస్త్యశ్వామాత్యానభిషిచ్య - తచ్ఛాలాం అప్రదక్షి
ణంప్రోక్షయేత్ - గృహగ్రామావిశాంతౌతు అస్తత్కృతస్థానమయాభోక్తప్రకారేణవాస్తుశాంతిరపికార్యా-
తన్మండలంచైకాశీతిపదంత్రైవజ్ఞేయం - తతః శాశానభూతానాంపతయేవధూయసాపాయసాదినాబలిజే-
యః || అద్భుతశాంతోగ్రామాద్భూపీఃదశభిర్విప్రైః సహజపిత్వా - ఘృతా క్తపలాశసమిద్భిహ్నూ త్యా - ఈశా
నాయయ స్యాందిశ్యద్భుతంజాతంతద్దిక్పతయేపశూనాం పతయేవబలిందద్యాత్ - వృష్ట్యధే జలేస్థిత్యా ఘృ
తాకై స్తిలైహ్నూ త్యా శివంగరుడంచ సంపూజ్యతాభ్యాంబలిందద్యాత్ - కామనాయాంతుఘృతా క్తబిల్వస్య
సమిధోహోమః || శాంతాశమియ్యః - పుత్రార్థే పామసందద్యాత్ - ద్రవ్యాధేబిల్వఫలాని - ఆయుష్యా
ధేదూర్వాః - తేజోవృద్ధ్యధాంఘృతమ్ - పశ్యధేవీహయః - రాష్ట్రాధేయవాః - సవకామాధేస
శర్కరంపాయసం - జ్వరనాశాధేమధ్యక్తాచ్యామోపత్రాణి - శీతజ్వరనాశాధే గుడూచీ సమిధః - కన్యా
ధేమధ్యక్తాఃలాజాః ||

ఇతిత్వరితరుద్రప్రయోగః.

*

ఇతి శ్రీమహంసకథట్టనీలకంఠాత్మజభట్టశంకరకృతా

కమలా విపాకారం స్సమాప్తః.

ॐ కృష్ణార్పణమస్తు.

—* అథాపరం అశ్వదానమ్. *—

హేమాద్రో బ్రహ్మాండే ॥ ఉగ్రశృంగపరిపృచ్ఛామహేత్వాకథావిద్యక్ శశురేద్రోగపీఠామ్ । ఎవం
 పృష్టోమునిభిస్సూతసూసురువాచేదం దానమహత్త్వేనత్ర ॥ శుశ్రుణ్వంపఃకథయిష్యామిదానయత్యుక్త్వా
 సౌమ్యాముష్యతేరోగపూగైః । అభిప్రదిభిఃపతిహాకతుకాయుష్యమాంగ్య ముష్టేతిచాగ్గ్రమ్ ॥ ఉగ్రా
 జీసర్వాణి శమంప్రయాంతి శ్రియంతథాప్రాప్నుయాద్యేనదాతా । గ్రస్తోనైస్త్రీవిధైశ్చార్చితై ర్వాచనో
 నిత్యంరమతేయత్రధూమా ॥ తస్మిన్కార్యదాశ్వినంనామదానమచాచేశేగోమయనోపలిప్తై । వేదిస్త్వయం
 హస్తమాత్రంసమంతాత్ కృత్వాసిలైస్తండులై రాధకాన్త్యైః ॥ తత్రదేవావశ్వినాజాతరూపాముఖ్యాకృత్వా
 ప్రాజ్ఞుభోభృచకయిత్వా । ద్విభుజౌదేవభిషజౌకళివ్యాచారులోచనా ॥ తయోరౌషధయఃకార్యాదివ్యావ
 ష్టిణహస్తయోః । తావశ్వసుస్తకౌకార్యదశనీయాతథాద్విజాః ॥ ఎకస్యదశిణేహశ్వేనామేచాస్యస్యహ
 శ్వగమ్ । నారీయుగంప్రకతవ్యంసురూపంచారుదశనమ్ ॥ తయోశ్చనామనీ ప్రోక్తై రూపసంపత్తథాశ్చ
 తిః । రత్నభాండకరేకార్యేచంద్రశుక్లాంబరతథా ॥ ఇతిమంత్రః ॥ నాసత్యదస్యోయువయో హిరణ్యరూప
 పదానాన్తమశాంతిరస్తు ॥ యథాయుగాదేవభిషగ్భవేతాంతథావమేరోగశమాయదేవా ॥

ఇతి హేమాద్రా వశ్వదానమ్.

—† అథనానారోగహర తులాదానాని. †—

హేమాద్రోగారుడే ॥ తులాపురుషదానంతుశుశ్రుణుమ్యశ్యంబయోద్భవమ్ । అథలోహంప్రదాతవ్యం
 సవకరోగోపశాంతయే ॥ కాంస్యంవయశ్చక్షేదేయంత్రపురశోకవికారకే । అపస్సారేతుసీసుస్సా త్రాన్త్రం
 కుష్మేసుదారుడే ॥ పిత్తలారక్తపిత్తైవరూప్యంప్రదరమేహయోః । సురకాం సవక రోగేషు । గదాశస్త్రా
 త్వనాదనమ్ ॥ ఫలోద్భవంతథాదద్యాద్భిష్కాగ్నిం దీర్ఘదారుడే । రుజిగౌడంచాశ్మరోగి పాగంభ్యార
 గండమాలకే ॥ జాంగలంచాగ్నిమాండ్యేచరోగోత్పాతేపజ్జన్తికమ్ । మధూర్భవంతథాదేయంభాగశ్వేనదా
 దరే ॥ ఘృతోద్భవంతథాదేయంచ్చదికరోగోపశాంతయే । వీరంపిత్తవిదాశాశుభధిన్యాద్భగదారుడే ॥ ల
 వణంకఙ్గానాశాయపౌష్పందద్భవినాశనే । అన్నంచస్వరోగస్య నాశనేస్త్వశమేవచేతి ॥ అగ్నింభాదాశేనాధి
 దేవతాపుజ్య ॥ తాశ్చగారుడే ॥ లోహేమహాభైరవః । కాంస్యేస్సినోఘాబ్యౌచ । నీలకణ్ఠయోః । అగ్రా
 సూర్యః । బ్రహ్మలక్ష్మణః । రాశ్మీపితరః । సువర్ణేనరవ్వదవతాః । ఖనిసౌమిః । గుడితాః । తాంబూ
 లేవినాయకః । కుసుమగంధద్యాః । జాంగలేగ్నిః । జాంగలం-కుంభమకెనరం । మధురయదేః । గ్నాతేద్భాగ్యే
 యః । క్షీణతాతాగ్నిః । దద్ధిసర్పాః । పిష్టేప్రజాపతిః । అన్న సవక రోగస్తానితీ నానారోగ సుప్తయోః ॥
 అత్రినానారోగహరణిత్రైబ్రహ్మాండే ॥ బ్రహ్మోవాచ ॥ భగవన్నాగిసస్యశ్వరోగాహారాభివంశ్య
 త । విహింతత్యరిశంభాం కతకవ్యంభూతిమిచ్ఛతా ॥ ఇత్యేవమక్రైభగవాన్యహ్మణాదనస్త్వయా । య
 దాహాశస్త్రైతత్సర్వంబ్రహ్మముసిసత్రమ్ ॥ అథయోవ్యాసయశ్చైవశరీరపరిశోవతాః । పుష్కరిణితిహారా
 ధంకతకవ్యంహితమిచ్ఛతా ॥ జ్వరోతిసారోగత్యైవ గల్త్యంభూలంభగండరః । కుష్ఠేగ్నిమాండ్యం । తశ్చ

కంతశూలమనురితాః ॥ కంతదంతాక్షికజేమశిరోగోపజిహ్వాకా । త్రిదోషసంభవాస్సర్వై రోగాః
 ప్రాణిభిర్యుంకరాః ॥ గ్రంథయోముత్రకృచ్ఛశ్చవస్త్రోగోమహాదరః । ఎతేచాన్యేచబహువోమహావేగా
 మహాబలాః ॥ వ్యాధయశ్చతసంఖ్యాకామృత్యోహేతివవతే । యద్యద్రోగశమంకుర్యాత్తత్తత్కార్యమ
 సిషిధిః ॥ ఔషదంజపహూమాది దానం దేవార్చనాదికం । ఆవిపచాత్ప్రాయశ్చిత్తమ్ ॥ సర్వరోగప్రశమనం
 సౌవణికందానముచ్యతే ॥ జ్వరేమసూకరాయాంచ గాజయత్క్షణేనైవతత్ । గున్తేతథాయసంప్రోక్షంకుష్మే
 రజితముచ్యతే ॥ కంతజిహ్వాద్గచ్ఛవాసీనాం రోగాదాశాంతిమిచ్ఛతా । ధాన్యంవాసోహిరణ్యంవా దాతవ్యా
 నిప్రయత్నతః ॥ సువణకదానంసవేకామిం రోగాదాంశమకారణమ్ । అత్రిసంభవరోగాదామాజ్యం కనకసం
 యుతమ్ ॥ సింహంపాంశుసంముగ్ధాః శరకారాఘృతసంయుతాః । సర్వాంగతాదభాసేషుస్త్పతంతైసోప
 బహూకామ్ ॥ చంద్రాక్షరైకంతరోగాదాం కబళంకమహాద్భవ । బ్రత్యాదిదానవిధినా రోగాద్రోగీవిముచ్యతే॥
 యద్యాపివ్రతినూపంహింస్యభేదకావ్యాప్తధానతః । కృత్వావప్రతిమాంస్యాథే దకాద్యాద్విప్రాణు యత్తుతథ
 త్యాది ॥ నాచతత్తద్భాగేవత్యతే॥

*

ఇతమేమాద్రానానారోగహరాణీతిస్వహస్యతోరోగహరాణి.

—* బాధావరంశూన్యంసంపాద. *

శుక్రిబిరూపప్రవర్త్యమి వగుర్యుక్తాభిరయమ్ । నై శేషిగ్రహస్సస్య ప్రవీణికమకాభిప్రీతిః ॥ విశ్రేణి
 రాగసిహితేప్రణిష్ఠంగైవహోనరి ॥ అన్యైర్గ్రహైః పశూరైస్సేన్మిష్టైర్గ్రహైరతియతితే । ఇద్యచ్ఛ్రవమాదాత్మ్యే
 భేదస్సాన్యైర్దృశాదిహా । తదంగైర్విహితాదీ వహోభవతియస్సహా ॥ వ్రతేన్యభిహతోంగేనా నూభకల్పసి
 రోహతి । అప్రవేశితంపి వాన్యూతానోచరమయమ్ హుః ॥ అన్యన్యసేతేపిదాత్తప్రభిన్న మంద పదసరి ।
 ఇద్దమూభిరూతైర్విరూపంప్రవృత్తయతి ॥ దానాస్వామ్యాత్ప్రయత్నం జ్యోతిర్వాగ్మ్య ముకపాశుకా
 హుః । శ్వేతాభావోప్రమాణాతికః ప్రమాదాన్యందమేవసః ॥ హతస్యామగురోన్తేమంవయస్యస్వస్యమాన
 సే । అంగినాంగప్రణవ తే హిమస్సప్రవృత్త ప్రవృత్తః ॥ శాస్త్రోనుక్యైరేభిః లలాహంఘ్రిక గాదిభ్యోతాన్త్ర
 యుక్తార్థవాన్తేయంపరజాంగుభిసోదనాత్ ॥ ప్రాణోగ్నిరేవస్తోదికాకారంగభిలన్యతే । వేదనారస్త్రస్వాగ్మ్యసం
 యథావిప్రవ్రణాన్యూత్ ॥ హేమర్వజ్జగుస్తవ్యత్ ప్రవృత్తహంయూత బాగుతే । హేమర్వజ్జగుస్త్రవ్యస్యై
 ప్రహరావిహితామృతా ॥ అంగసంధ్యాదీజాగుతే ప్రణిహస్యవ్రణోపరి । తానితానిసృజంతాప్రవృత్తహంపూ
 యతోబిభే ॥ అంగకాశ్యకంసంహార్యులన్నదాహురీభిః ॥ ఇతివిజ్ఞాతకమాకవ ప్రణీవిధిమిమంచరేత్ ॥
 శుభేమాసిసి తేవతే స్వామికులేతథావిధా । కథం వ్యవహితోమాతనిబదురిభోషకాంతయే ॥ శుద్ధవంశసు
 వదేకననిమితాంవిశ్వకమణః । కుర్యత్ప్రకృతంసామ్యాంపరాధయకరాంబుజామ్ ॥ త్రిభిః పత్రైఃపలా
 భ్యాంపాపతేనాథస్యక్షితిః । విత్తవ్యాధిబలేద్భాగివిత్తకక్షిమలంఘయత్ ॥ అంసోపరిలసత్సూత్రీ దుకూల
 ద్వయసంవృతః । వ్రణవత్కంకశాంచవరమాశిక్యశాలినమ్ ॥ రాజతేష్టదశేపద్మపద్మేనపరిమితే । సుసన్ని
 వజ్జ్ఞాంపూర్వాజ్య సంపూర్ణేశుల్బభావతే ॥ తదష్టపాలికంశుల్బపాత్రంస్థాప్యం యథావిధి । కంబలాపరిసంస్థా
 ప్య శిలద్రోహావలోపరి ॥ అవకాయద్విధికమాకాంతత్రస్థాపివిధాహాతైః । తస్మైతాంప్రతిమాంజాతీక

మలకల్పారతులసీదశపంచకైః ॥ కుసుమైరితరైర్వాపియథాన్వతుఃసముద్భవైః । చందనాగరుకర్పూరై వివిధై
 ధూపదీపకైః ॥ నానావిధోపచారైశ్చవివిధాహాణఘాతకైః । తాంసువజ్జేనవిహితాంవిశ్వకమేశిపూజ
 యేత్ ॥ తతోబ్రాహ్మణమశ్వేత్యవృత్తాధ్యయనశాలినమ్ । విప్రమభ్యచ్యకవిధివత్ప్రతిమాంవిశ్వకమణిః ॥ ద
 క్షిణోపసూరముతాంశ్రద్ధదానామహవ్రణీ । పాణినాపాణిమాలభ్య సవ్యేనాస్యకగోపరి । సస్మభీం మూకా
 మాలభ్యమంత్రమేతముదీరయేత్ । యన్త్రయాదుష్టభావేనసఘ్నః తేనసురాస్తనా ॥ విహంగేశస్త్రసంపాతాక
 కృత్వా యత్పాపమాజికతమ్ । వ్రతాఖ్యంయత్తస్మాత్ - అనఘాహమసాసీతి త్రిర్వజేత్ప్రణమేద్విజమ్ । దుఃఖం
 నాడీవ్రతాఖ్యంయత్తస్మాత్త్యజ్యేయసువ్రతమ్ ॥ ఎధిత్వచనఘసోసివిప్రప్రవ్రాణినంవదేత్ । తతోవ్రణీశిలాద్రింతం
 శుల్బభాజనసంయుతమ్ ॥ ఉచ్చైఃస్థంత్రమేనంతుస్వశయేత్పాణినాద్విజమ్ । మంత్రవస్త్రసంఖ్యాకా మయా
 విప్రచిక్షిణాః ॥ విప్రస్యవిహితాపూర్వంమహంతోచలసన్నిధాః । యద్విప్రవపుషఃపూయ శ్శోశేతవ్యవనా
 భువి ॥ కృతంతదఘనాశాయదత్తాశీ స్వగృహాన్భజేతి । తతస్తుసర్విషస్సంశంకృత్వావిప్రాన్ప్రపూజయేత్ ॥
 అగ్నేనయేతిమంత్రాంతేఘాయస్తంప్రణమేద్విజమ్ । విప్రస్తస్సవమాదాయదత్తాశీస్వగృహంవ్రణేత్ ॥ వ్రణీ
 ద్రవిణవస్త్రాన్నైశ్శ్రద్ధయాపరయాన్వితః । లక్ష్మణహింసాపూర్వముక్తంప్రాతివేశ్యాదిచింతనమ్ ॥ గతేవ్యజను
 హింసంఖ్యాంప్రశ్నకాదేవచింతయేత్ ।

*

ఇతి శ్రీభట్టనీలకంఠాత్మజభట్టశంకరకృతే కమణిపాకార్కే సూర్యారుణ

సంవాదేదుష్టవ్రణహరమ్.

—* అథాపరం పృథ్వీచంద్రోదయే. *

జైమినీయసంహితాయామ్ ॥ నిరీక్ష్యసాధూనుత్తానః ధనుర్వాతంప్రయాతినః । మాషమేరుంతైలవా
 పింప్రదాతారంవిముంచతి ॥ సాధూకదృష్ట్వా యోఉత్థానో అనప్రవివగచ్ఛతి ॥ సధనుర్వాతవాక భవతీత్య
 ధకః ॥ తన్నాశాయమాషపర్వతంతైలవాపింశకృత్వాదద్యాదితి ॥

ఇతిధనుర్వాతహరమ్.

—* కంపవాతహరం. *

అథకంపవాతహరమ్ ॥ సూర్యారుణసంవాదే ॥ పలద్వాదశభిఃకుర్యాత్ దశభిర్వాష్టభిశ్శుభమ్ । మృ
 గంశౌల్బ్యంసుఖతితం దృఢాంగమతినుందరమ్ ॥ పలసమైతమామైశ్చ శృంగేశాన్యేహిర్మయే । పుచ్చాగ్రే
 తుప్రవాళస్సృతండులద్రోణసంస్థితమ్ ॥ పలాభ్యాంః మితంరమ్యంకాంస్యపాత్రచతుష్టయమ్ । పయోదధి
 ఘృతతోద్రఫూరితంస్వస్యమంత్రతః ॥ కృత్వాగ్నుత్తరణంమంత్రైః మృగంస్థాపయతేతతః । పాత్రేపావన్య
 స్తపదైః వేదమంత్రైఃప్రతిష్ఠితమ్ ॥ వాతగంమృగమారూఢం విచింత్యమనసాసకృత్ । అర్చయేద్విధివద్భక్త్యా
 సుగంధకుసుమాదిభిః ॥ ఆనాసయద్భిమంత్రేణఆయంగౌరితిమంత్రతః । ఏవమభ్యచ్యకతందేవం మనసామృగ
 మాస్థితమ్ ॥ తదగ్రజుహుయాన్తంత్రైరుక్తైఃసైరపిఘాయసా । బ్రాహ్మణానువృత్తాయవిదుషేతిగుణై

యుగే || మృగందద్యాశ్చవిధివస్సదాచవిధికోవిదః | దానాంతేతేతామేన్ద్రత్రంబైవజ్ఞానానుమోదితః | య
న్నయాశానతానానాద్రవ్యాణిసతతంపురా | మహానః కథవాతస్య ప్రాప్తమేతద్దురత్యయమ్ || శాన్తివాశా
ణమేదత్తీమృగోవాతస్యవాహనమ్ | సానైవాసనశద్వాత కారిణఃపాపసంశయాత్ || ముద్యతేనిరుజశ్చ
పూర్ణహృదిసమితితంబదత్ | సహేమాజ్యపాశ్రింవిలోక్యదద్యాత్ ||

ఇతికంపవాతహరమ్.

—* అథాక్షేపవాతహరమ్. *

శస్త్రీయ || చాయోగైశ్చసంజ్ఞస్యశుంభిర్నసలక్షణమ్ | నిమృతించవిశేషేణ కీర్త్యమానంసు
యానఘ || అనాగసిగురౌగౌంశచైరభావనవతక | వాతఆక్షేపకొనామజాయతే భృశదుఃఖదః | లక్ష
ణంతస్యవత్సోమిత్రిధా తవిధిభూషణ || గురుప్రణేశవాక్యాభకంఠతవానపి బున్యమా | కుతర్కాధూతవా
ద్యాద్యైః అప్యధాధికరూపకైః || ఆక్షేపన్నసదాక్షేప్తైః ప్రాక్షేపేజ్జరంబసః | లంకాస్యాదాయముగ్ధేన
ప్రసవిసతకమణి || యథాపశ్యేత్కృతాస్స సేవ అథాకగురు సేవూపితాః | ఏవంపశ్యేత్కరూడితి క్షేప్యం
తేంగానిదుర్మతేః || క్షిప్యంతేవాముపేగెన నానారోద్రభివాదిభిః | నాశ్చాతినవింద్రాతినస్రావం ప్రపిబత్స
సౌ || వామునాక్షేపకేవాతకాంకించితకశుంభంమేత్తతః | గురూదితాపశాపశ్చేత్సర్వాస్తాంత్యత్వతాంత
యేత్ || తదాకుష్మేచ్ఛిగోవాకొన్యాం గాడిన్యవితావయేత్ | ససశ్చబహిరాభితే నిర్విగ్ధప్రసరెగురౌ ||
అంగానామప్రసారిత్వాత్సముహఃప్రపతత్యభిః | తంవాపతానకొనామ్నాసభివద్భిరుచీర్యతే || యదాప్రతిష్ఠం
భవతిగురుశ్చోకభయాదితః | తదావాతోంగమప్యస్యస్తభాత్తకమథాపివా || తత్తన్బ్రహ్మనుషస్యాంగందంబవ
త్ప్రతిభావ్యతే | నాన్యమానంచనసమేత్తరసాయత్పరైరపి || తనుద్దండాదుతానాఖ్యాం సంజ్ఞాంచ అభితేమ
నూత్ | గురుర్యథాభవద్వాచరిస్తంభఃపశ్చింసరూచయాత్ || తిథాస్యాహుఃపునస్తంభాత్తేజ్జ్యోగ్రమపితుద్య
తే | నాన్యమస్తుంసశక్నోతి పిబత్సభోతకృచ్ఛ్రితః || మానసోవాపతానస్యాత్కమణా యపకొపతః | క
మణవాగ్భ్యమధిక్షేప్తైగురౌదండాపతానకః || ఏవంత్రిధావిరుద్ధస్త్రికగురూవాక్షేపితేవ్యసౌ | త్రిధేలిత్యతే
సంజ్ఞాంతద్విరోధానుమానతః || మనోవాక్యాంబుకాద్యైధిక్షేప్తైపురాగురౌ | అవతంత్రఇతిభ్యాతోవ్యా
ధిర్వాతీప్రకొపతః || ఇతిజ్ఞాత్వాప్రతీకారంవ్యాధస్తస్యచ ఆచరేత్ | నిధిరత్రాపతంత్రోక్తాః సర్వవీవవిధియ
తే | అంగానామప్రపత్తై భస్మభూజాక్రమాదిభిః | యేయాత్రాభ్యశ్యకవిధివద్ధరైస్సైవిక్రమితనుః || నిర్వి
తానువిశుద్ధేనస్వగ్నేనైవాథకాంక్షికా | చక్షుర్భుజదాపత్త శంఖచక్రొపశోభితా || తంబులార్థాధకంస్యస్య
తామ్రపాత్రేనివేశితా | తదగ్రేభజపయుస్తైద్యామ్నాశ్శంసితవ్రతాః || యుంజతేమన ఇత్యాది విష్ణోస్సూ
క్తాంతద్విదః | ఏవంబైవైష్ణవంచత్రం ఇదంవిష్ణురితిస్ఫుటమలక్షమానమితంసంమృగ్గుహుయాస్తద్దశాంశతః | తి
లాంస్త్రీమధురౌపేతానూర్షవమృతహేమతః || గ్రహహోమాదికంసర్వంతతఃపూర్వవదాచరేత్ | మరు
ద్భ్యోమారుతంహోమంబైష్ణవంవిష్ణవేవయేత్ || తతోభ్యవ్యహరేమూర్తికంమరుతశ్శ్రగహనపి | బ్రా
హ్మణాయప్రదద్యాతాంమూర్తికంత్రైవిక్రమింశుభామ్ | సదక్షిణాంతతోమంత్రామాననాగుచ్ఛరేద్గదీ || య
న్మయామనసాసాక్షాత్ అభ్యధిక్షేపతాగురూత్ | ప్రాప్తమానాపతానాఖ్యంకర్తృణాక్షేపతావదం || దండాప
తనసంజ్ఞంతుకర్మవాగ్భ్యమరుతదమ్ | బ్రహ్మహత్యాసమంయద్యత్ తస్యతస్యాపనస్తవే || దత్తాత్రైవిక్

మీయూతిః స్తత్తవోవివాశినీ । ముచ్యేయంపాతకాత్తస్మాత్తద్వద్వ్యాధివిధాయకాః ॥ అనఘోహం భవా
 నీతి త్రివారంతద్విజంవదత్ ॥ జన్మజాత్యానుమంత్రాదిదైవజ్ఞఃప్రశ్నభాద్వదత్ ॥ తిష్ఠే త్తేషు గద్యైశ్చ
 త్కమఃచేషువిశుద్ధతః । కమణోలక్షణానాంవ రోగాణాంచవిశేషతః ॥ విశేషాఃకీర్తయిత్తేహంషు
 తీర్థైశ్చవిత్తమః ॥
 ఇత్యాదైపవాతహరమ్.

గృధ్రసీసంజ్ఞికౌవాత వ్యాధిర్నిత్యంహిదుఃఖకృత్ । కమఃతస్యాపివత్సోమిసహలక్షణనిష్కృతిః ॥ స్వా
 లయేనిజగ్రాస పాథస్తృణస్యవత్సయోః । త్సైత్రేవాత్పణధాన్యానాంధాన్యానాంవాత్పణాకరే ॥ ముహు
 ముహురుపాయాశాం గృధ్నిం గామనుధావహమ్ । ప్రతిజీహీషకఃప్రహరేత్గృధ్రసీతస్యజాయతే ॥ యథా
 విశ్వావచాహ్యోభ్యా విశ్వానాసానిలామయాః । అదకవత్సభిలంబాహుంనానామూతిఃరహర్చిశమ్ ॥ ఎవ
 మేసాంఘ్రితలతః పాష్టిప్రత్యంగుళీద్వయాః । ఆరభ్యకురు తేపీడా మాకుకుందరమస్తకమ్ ॥ కట్యాంపుష్పే
 స్థిజోరూర్వోజంఘయోజాకసునోఃపదే । జాయతేహిచిత్రాతికథాతవఃప్రజిగీషకయా ॥ తేషుతేషు
 తథాంగేమలాష్టకాష్టాదినాతథా । ఆయేషుయేషుదంతేషు లాహకాష్టాది కాష్టభాక ॥ అదిదుఃఖకరీదా
 ధాతేషుతేష్వస్యజాయతే । ధారణాదివధాత్తుష్టింసూచీభిస్తోదనాదివా ॥ తోదోధవత్సహోరాత్రంకృశ్య
 కస్యేవదంశనాత్ । యావత్కృత్వస్తదాఘాతస్తావత్కృతోష్ఠింఘ్రిపీడనమ్ ॥ ఇతరైర్వాయుధాద్యైస్సాన్వ
 దంగపీడావ్రణాదిభిః । యదేవసంభవేల్లోవ్యకాష్టైరాహననంకృతమ్ ॥ తదంగమస్యపీడాదౌనిమిత్తంప్రతిభా
 వయః । గావోవావృషభోవాపి దమ్యోవాగోరసాదివా ॥ తన్తోక్షగ్రహకాలావా తన్నిమిత్తంభవేదపి
 ప్రధావకరూక్షవాక్యానియతోప్రత్యవదత్పురా ॥ అవతాతేపీడా యాం విరావాస్సంభవంతి తే । ప్రహరిసి
 చకాన్యాసకత్వకేదా సృక్సగ్రివాస్తథా ॥ భవంతితత్రతస్యాపి వ్రణాశ్చస్త్రాగ్ని సంభవాః । ప్రహరేక్ర
 యమాణేసావక్రాదేవాపతద్భయాత్ ॥ భవేదత్యంతరోగాణాంవక్రతాస్సురణంతథా । భ్రమోభవతిదాహ
 శ్చ వహేమామాంద్యంచస్వాదనాత్ ॥ ఏవంవిధితకర్మాసా ప్రాయశ్చిత్తమథావరేత్ । శుభేమాసినీతేపక్షే
 స్వానుకూలగ్రహేదినే ॥ సశుభాప్రాప్తదేశేతుప్రలిప్తేగోమయాదినా । హేమంతివిక్రమంపూజ్యలక్ష్మ్యైశ్చ
 హవతుభుజమ్ ॥ ప్రతారంభనిమిత్తంతు విపాకవేదవిదోచకయేత్ । ధమకశాస్త్రేణజ్ఞాతవ్యం గోమ
 గనధనాదినా ॥ విచిత్రవసనైఘాకమి హీరణ్యద్యేనభక్తితః । శ్రుత్వాకమకస్వకం తేభ్యో సమ్యక్సంపూజ
 యేత్సదా ॥ గవాంశుశ్రూషణవరోవ్రతంమాసాంతమావరేత్ । కృచ్ఛాగ్నికృచ్ఛగ్నిసంజ్ఞంఘవిధివచ్ఛిగ్ధయా
 స్వితః ॥ గవాంశ్రేష్ఠతమై గ్రాన్తైజకలేనెచ్చావిహరణేః । సగాంశుశ్రూఘరనిశంగోమతీంప్రజపేష్యచం ॥
 ఇదేరంతేతికామ్యైచెత్సనిశంసయజ్జకపేత్ । ఏవంమాసాంతమాసాన్యధద్వాధేయం పమస్యసిమ్ ॥ సప్రా
 న్సంభోజయేచ్ఛక్త్యాభక్త్యాభోజ్యధనాదినా । లక్ష్మేహికమిదంతస్యవ్రణశస్త్రాగ్నిజుభవేత్ ॥ కణాభహస్తహృ
 దయేపీడాస్యాదథకారణాత్ । జన్మజాత్యానికంపార్శ్వతత్తస్యమయతోవదత్ ॥ అశీతజనుమాంసంభాగమే
 ష్యాణామపికమణామ్ । ప్రాతివేశ్యాదయోష్యస్య గ్రహైస్తత్పరితస్థితైః ॥ విజ్ఞాయ కమణోసేతే అను
 మంత్రప్రయోజకాః । తేపీవాతామయగ్రస్తాః కటిపుష్టాంఘ్రిపాణిషు ॥ దృశ్యంతేసుహృదౌప్యస్యేకమణో
 స్యానుకారకాః ॥ ఇతిశ్రీజ్ఞానభాస్కరవీరగోధికాగైరమహారోగోత్పన్న గృధ్రసీకమకప్రకాశః ॥ సూర్యు
 వాచ ॥ కటిపుష్టగ్రహేసూతకారణంకీర్త్యతేధునా । గృధ్రసీలక్షణంనాస్తికేవలంకటిపుష్టయోః ॥ పీడా
 తోదోగ్రదాహోవాదదృవాధిర్యపూర్వకమ్ । లక్షణంకమకాణానేన జాయతేప్రాక్తనంహితత్ ॥ కట్యాం

ర్వత్రయసమన్వితే || పర్వత్రయం అంగుల్యదేః || తండులూ పరిసంస్థాప్య బ్రాహ్మణాయని వేదయత్ | ఆధకత్రి
తయం యద్వా తదధికం వాభవత్కితః || ఆధకస్వరూపం ధాన్యప్రకరణే పరిధామాయాం జ్ఞేయం || పాశేషవత్స
మస్థావ్యం కాంస్యపాతవత్తుప్తయమ్ || కాంస్యపాతవత్తుప్తయమితి సామాన్యేనాక్తావపి ప్రయోదధిఘృతే ద్రవ్య
రితంస్వస్వమంత్రతత్తి || కంపవాతహారే ఉక్తత్వా దత్రాపిపయ ఆదిపూరితం గ్రాహ్యం || వృద్ధీచంద్రోదయ
ప్యేవం || వాయుదైవతమంత్రైశ్చ హోమంత్రం ప్రకల్పయేత్ || వాయుదైవతమంత్రాః వాతఆవాన భవజం
అనానియస్థిశ్చితిసిభిరధ్వమిత్యాద్యాః కంపవాతహారోక్తా అత్రాపి గ్రాహ్యాః || సమిదాదిచరుంశుత్యానతస్య స్తో
త్రం రం ద్విజ | ఆచార్యస్సర్వశాస్త్రజ్ఞస్సర్వవిద్యాసునిష్ఠితః || ఎతద్దానప్రయోగజ్ఞో వేదవేదాంగపారగః | అ
గ్నోరీశానదిగ్భాగే కుంభం సంస్థాపయేత్సుధీః || నవరత్నాని దేయాని అలాభేస్య గామేవతు | నిక్షిపెన్నైతి
కాంవాపిరోదనాంగుల్యంతథా || సక్తుభిర్బ్రాహ్మణైశ్చాపి శాంతికమకప్రకల్పయేత్ | ఆపోహిష్ఠాదిభిమంజై
హికారణ్యాదిభిరెవచ || పవమానానువాకేన దేవస్య త్వేతి దైవహి | తతః పీఠే సమాసీనః సమీచిత్ర రావృతాః ||
వస్త్రైః వేష్టితం కుంభం ఆదాయ వత్సరోద్విజాః | తతశ్చ క్లాంబరధరో గంధశుక్లానులేపనః || ఆచార్యేణ స
మంపూజ్యహారణ్యస్య ప్రకల్పయేత్ | వాయోశ్చి తేన మంత్రేణ తల్లింగనాథవాపురః || తతస్తాంహరిణీందద్వా
త్ప్రజ్ఞాభాయ ఉదబ్జుఖిః | మంత్రేణా నేన విధినా ఆచార్యాయాధవత్కితః || వాయోచరసి భూతానామంత
స్త్వం లోకపావనః | ప్రాణోపానవ్యానోదానసమానాద్యభిధానతః || అలీకం యత్రాత్మతం దేవ పూర్వజన్మ
మారుత | త్వం వెన్సి సర్వమేతద్ధిపరమాత్మానుభవహి || వాహనస్య ప్రదానేన అపతంత్రం వినాశయ | బ్రా
హ్మణానావతుణాం చ యథాశక్త్యా వదక్షిణా || ఆచార్యస్త్వహతం వాసోగృహీత్వా శుక్లమేవతు | తేనేన
స్వేయధాలింగమంగాని విమృశేత్సుధీః || అక్షిభ్యామనువాకేన యథాలింగే ప్రయత్నతః | దభాగ్రముష్టినా దై
వదభావం జులక్తరపి || హిరణ్యవణాశ్శుచయః ఆపోహిష్ఠేతి దైవునః | పవమానానువాకేన ఆపోఅస్తాత్త
తైవచ || అన్యైశ్చ మాన్యైశ్చ హుతయశ్చ బ్రాహ్మణైలాంకపూజితైః | బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్పశ్చాద్భగ్ధావి
భవతోనరకః || ఏవం కృత్వా తుని చ తుల్యతంత్రాత్ప్రముచ్యతే | ఆయురారోగ్యసంపన్నః స్వస్థో భవతి మానవః ||
మహావ్యాధిశుభాప్యేషు దానమేతత్కరోత్తయః | తత్తద్దోషైర్వింశతికైః సీరుజో భవతి ప్రభో ||

విశ్వపతి త్రహరంహరిణదానమ్.

—* అథ నేత్రపుష్పహరమ్. *

సూర్యారూపం వాదే || జరాయుజాం డజాక్షి బాక్ మిధునీభావమాగతాక్ | క్షి బాక్ మదోన్మ
తాక్ || యదృశ్యయాభిరమతః ప్రేయసీభిస్సమాగతాక్ | వ్యయనస్త్వయవిద్భావాక్ పతత్రీననపత్రవాక్ || భ
యావ్వియజ్యతాం తేషాం శుక్లబిందుర్బడద్రవత్ | అకాలేవాప్రదేశే వాప్యల్పానందం సమీయుపః | రుద్రస్త్వ
త్తస్యేతి భావః - భయూరినామ్యతే శుక్లస్య భూల్లోగక్షతి ముకహుః - ఇత్యాదిలక్షణాన్యక్తాని || తస్యైవంకా
రణ్యః - సువణాద్వయమానేన సౌవణకం పన్నగాధిపమ్ || గరుడం || వైడూర్యమక్షియుగళంకితాన్యం మో
క్షిశాస్త్రతి | తిలదోణోపరిస్థాప్య పూజయేద్వివిధామాణైః || తతో బ్రాహ్మణ మామంత్ర్య వేదవేదాంగ
పారగమ్ | తస్మై తంపన్నగాధీశందద్వాదానం విధానవత్ || దానాంతేకితాన్యేన్ద్రంత్రం ప్రయతః ప్రాంజలిస్థ
తః || మంత్రస్తు || యన్మయా మూఢభావేన కౌతుకావిష్టచేతసా | పశ్యతామిధునీభూతా కామాతాం పక్షిదం

పతి || అకృతాభావము భావనకై మోహవిష్టయై తామయి తపోమయై తత్సంప్రాప్తినయినే ప్రవృత్తియై యున్నది || యు
 ప్తచాతుర్యతేజోమూలమహాగుణవిభాగము || సస్యశాశాయజన్మమే పరిగ్రహవిష్టువాహనః || మంతవ
 స్త్రిసంఖ్యాకాంత్రాసాస్త్రనిష్ఠాసుఖమ్ || ప్రాప్తమవ్యంహసోహేతుః సర్వవిశ్వే ప్రళయశ్చ || ప్రకా
 రాంతరమత్రైవ || సగ్ధాంపరస్త్రియంసుప్తాం నిజవత్సరసంగతామ్ || యోవశ్యేచ్ఛేద్ధయావాస్యకుసుమం
 బాహుతేజీవి || మదిష్టేతుభగదేశేపంచగవ్యజలాక్షితే || ఉత్తిష్టేతిక్షితేన్వస్తికావస్త్రవేష్టేవాశల్క
 నివీరసంయుతే || మృగాజినేపరిక్షిప్తకంబలేనాపసంవృతే || మద్గత్రోణాచలః శార్యోవిపులః పర్వతాకృతిః ||
 కృష్ణవస్త్రివృతతస్మిన్ ఆచుసీయోషిశాకృతిః || కథావ్యాఘుచిరాకాంపంచాశత్పలనిమిత్తా || తత్రోత్త
 రశిరస్థాహ్యమినికాక్షీపుణస్తనీ || పురుషేశాయసేవైవసంయుతోత్తనశాయిని || తతస్తద్యుగళంతత్రపుష్పచం
 దనచచితమ్ || శయనాథోభువిక్షిప్తరక్తకంచకశాటకమ్ || ప్రదదేత్తానివిదుషేద్రాహ్మణాయనదక్షిణమ్ ||
 దానాంతేప్రణిపత్యైవంమంతమేతముదీరయేత్ || మంత్రస్తు || యన్మయాపూర్వజన్మవిశిష్టాహతబుద్ధి
 నావరస్త్రిపుంసయుగళం సహసుప్తచుసంతరమ్ || అదశానీయంసాధునామాదరాద్భుప్తచంజసా || ఏనసోస్వ
 ప్రణాశాయతదస్యాక్షిగదస్యచ || యగ్ధంకృష్టాయసంతుభ్యం దత్తమేతత్సదక్షిణమ్ || అతస్తద్దశానోస్వన్న
 హపంమేక్షిగదస్తథా || విప్రీణశ్యమమాభూయో భవేద్భూదయముల్బుగః || ఏవమస్త్రితీతేనోత్తప్రీర్విజం
 తంవిసర్జకచ || తతస్తామ్రుయంపాత్రీంపూణంకవ్యసనపిషా || సువణకమితహేమాభ్యం రత్నానాంప
 ఛైకనతు || గురుంసంపూజ్యసంగృహ్యతస్మైదద్యాత్సదక్షిణమ్ || అభవతిగృహీతృమంత్రః || ఓజోమయమి
 దంస్వణకమోజోమయమిదంహవిః || ఓజోమయంస్వణకమయంతుభ్యమోజస్వినేమయా || చాతుషసోజసో
 వాస్త్రైశ్చతుభ్యందత్తంప్రసీదమేతి ||

౧౧ తత్రపుష్పహరమ్.

—* రక్తపిత్తహరమణదానమ్. *

సూర్యారుణసంవాదే || గాడింశ్చైవ్యంతభామాధ్వజవిలతశ్చానవంతభా || సవణామభిగంశుశ్చమృసా
 భైవజ్యకమణః || నానానేత్రాస్యకణేభ్యో మేధాదవిగుదాదది || రక్తం సవతాతేనీవవికృతం విత్తదోష
 కః || సుస్వతంపిచ్ఛిలంసాంద్రంపాండురోజస్యభేనిలమ్ || కృష్ణంజాలికమాయాభంతభాగోపయసానమమ్ || ఖ
 సస్వాసాచదౌబల్యం తృష్ణాకోష్ఠప్రభేదనమ్ || శిరస్తాపస్సరిక్తంచ నిష్ఠివతినమత్యపి || లక్ష్మీతద్రక్తపిగ్న
 స్త్యకతితంగోగిస్తథా || ప్రతికారమాహ || వైష్ణవేమాసిపూర్ణాకాయాంస్వానకూలగ్రహేదినేనశుభే భూప్ర
 దేశేతు గోమయేనాపలేపయేత్ || తత్రసంస్థాపయేత్కుంభంతామ్రీంతిధాణదిపూరితమ్ || రక్తవస్త్రేణసం
 వీతం సహిరణ్యోవధాన్వితమ్ || తత్రతామ్రీయంపాత్రేతిలపూణేభ్యోవర్జితమ్ || వరుణం యాదసాంనాథం
 సువణకపలనిమిత్తమ్ || పూజయేత్తుప్రతిష్ఠాస్యసూక్తైర్వరుగదైవతైః || తదుత్తరేన్యసేత్కుంభంతామ్రీం
 పలకతన్వితమ్ || గవ్యసనపిషాయుక్తం సహిరణ్యంమహాహరమ్ || దక్షిణేమధునాపూణం హ్యభ్యపూర్ణం
 తదధాకమ్ || ఋగ్యజుస్సామభిస్తత్రవరుతైవా రుద్రైర్యశేత్ || యజ్ఞాంతేవిప్రమార్యవేదాధాజ్ఞానశోవిదం ||
 అభ్యర్చకగంధపుష్పదైర్వి వస్త్రప్రదామధూషతైః || తతస్తస్మైప్రయచ్ఛేత్రంకుంభంవారుణ సంయతమ్ ||
 నిధిनाప్రోచ్చరన్తంత్రమేకచిత్రస్సమాహితః || వారుణీంపిబతాపూర్వం యుగ్రయాపాసమాజితమ్ || రక్తపి
 త్తాత్మకంఘోరందుస్సహంత్యతిగహితమ్ || తద్వినాశాయతేత్కుంభంవారుణంవరుణోన్వితమ్ || తుభ్యంసం

పగిదదెవిప్రమతత్వాపనుద్భవ । ఇమాతస్మై శుభాకుంభానః పూర్ణామధునర్పితా ॥ సహింశ్యోమయా దత్తే
గృహాణిధికోవిద । యన్తయాత్రివిధం మద్యం కుంభశః ప్రాజ్ఞీ మే వితమ్ ॥ తేజోవై నన్యో న తుల్యత స్తానధిగ
తంతుయత్ । ఘటయోస్తుప్రదానేన సర్వం తస్మై ప్రాశస్త్యమ్ ॥ ఏవమస్త్రితి సోప్ర్యక్త్యా తదా దాయగృహాన్స్త
జేత్ । తతః కాంస్యమయేవాత్రే సహింశ్యో ససపిమ్ ॥ ఇలోక్య చ దనం స్వంత దాజ్యం శబజిత స్పృశేత్ । త
తోన్యావసినద్విప్రాక్ తర్పయేజక క్రితః ॥ ధూమిద్రవిగవస్తాద్యై రత్నై ర్నానావిధేః పి । ఏవం కృతవి
ధిస్తాత్యుక్తముద్యతై రక్తపితృతః ॥ సప్త రాశ్యావదంతో ధూప్తరమే మూత్రకృచ్ఛివాక్ । తృతీయో రక్తపితృశో
జన్తన్యకృతనిష్కృతిః ॥ అల్పనల్పతరంతే హం లక్ష్మే హాపి ప్రద్యత్యతే । లక్ష్మే తదాహితస్య రక్తవ్యం దైవ
వేదినా ॥ సింహాదుంబరః ధ్వజః పాదపృష్టోరుసంధిమ । హనిశ్శుల్పపటాదీనాం అగ్నిహో రాద్యసద్రవాత్ ॥
అధ్వానాధ్వమరుద్వహ్నిస్తోత్రాత్పాద్యో గోద్భవాః । ప్రయోజకానుమంత్రాద్యాశ్చ తైస్తద నిషేధకాః ॥
ప్రాతివేశ్యాదయోజ్ఞాయా బంధువస్తాదృచాడికతాః ॥

ఇతి రక్తపితృహరవరుగ దానమ్.

—* అథ శూలహరశివమూర్తి దానమ్ *

సూర్యారుణసంవాదే ॥ సూర్యునదేహినోజంతూకవిద్యతశ్శృణులక్షణం । నిష్కృతిశ్చాపియాతస్యస
హసాల్లాఘకారిణీ । శూలవిధ్యో యథామూర్త్యుమానః శ్చైవముమోహవ । మూర్త్యా మోహస్తథైవాస్య
శూలే మూర్త్యాపిజాయతే ॥ శిరసోరారవంకాష్ట మిత్యాదిహృదయతఃయః । యథాతస్యోభవన్నుర్వం
తథాతాపాభవంతిహి ॥ కాలవేశాం గ్రహాగాద్యం తద్యదచ్యుతచింతయేత్ । శూలద్రవ్యం వివిధా ర్యజై
వజ్ఞః ప్రవదేత్సర్వః । లక్షణైః ప్రశ్నభాద్వాపిథాతదపీకీర్త్యతే ॥ శూలవాహాభవల్లాహశూలాదీభూత
సంతతః । నానారతిచిరస్థాయీ మూర్త్యా మోహవిధాయకః । విశేషతోజ్వరచ్ఛదీకధ్రుతృష్ణా రుచిప్రదః ।
భిషజాముపచారైశ్చ సాతియత్నకృతై రపి । సశావ్యత్యనరోగశ్చభుక్తిద్విటాగ్రాధనః కృశః । శూలే కాశ్యమ
యంచిహ్నుంచైవ విమృశ్య లింపదేత్ । శూలం వితస్త్రిమాత్రం సదృశాన్యోగకదధకయేత్ । జనపూజానవాప్య
కేహ్యశివంద్యజపుంగవాత్ । ప్రతిగృహ్యప్రయత్నై నప్రాప్యేనం వినజయేత్ । తతస్తుపరమాన్నైభోజయె
త్తుశతంద్యజాక్ ॥ విప్రానన్యాశ్చ సంతప్యదక్షిణాభిస్యత క్రితః । దీనాంధకృషణైశ్చోన్నాదత్వాభంబీకబం
ధుభిః ॥ భవేన్నాతిచిరస్థాయీ ముహుశ్శామ్యతి కుప్యతి । శూలకంటకసూచ్యగ్ర సంభవే చిహ్నుమిరయేత్ ।
హృదయైతి కపృష్ఠాదానశూలాస్థాంగవదకః । సహసారంభకాలే సుతీవస్సామ్యశ్శుమంప్రదేత్ ॥ అచిరా
ద్వాతవిణ్మాత్రప్రవృత్త్యా సిప్రశామ్యతి ॥ అటాపదాహకభక్త్యత్ శ్వాసభాసారతిప్రదః । ప్రన్నభాదవగంతన్యా
శూలస్య క్షిరథాపివా । రిపుభావగతేక్రూరై స్థిరై లాహం విచింతయేత్ ॥ చరెకంటకసూచిధి ద్విజహే కా
ష్టజంగుహే । లక్షణై రితి దవ్యాధై శూలస్య జ్ఞానకోవిదః । నిష్కృతిం విదధీ తాథయథాశాస్త్రాప్రదేశతః । శుభే
మాసిసి తేవత్యేవతమా నెమృతద్యుతే । తీర్థేవాస్వగృహేవాపి శుభదేశేనుసంస్కృతే । గోమయేనోపసంలి
ప్తైకృష్ణకంబళవిస్కృతే । తిలానామవలంకుర్యాద్రోజనవిధికోవిదః । తస్మాత్తుపూర్వదిగ్భాగతావంతంతం
దులాక్షణం । తత్రసంస్థాపయేత్పాత్రంతాత్రుం ద్వాదశపాలికం ॥ తందులాశ్చగతస్తస్త్రికోసోవణకంశుభల
క్షణం ॥ సువజై- సశివంకుర్యాత్ ఉమాదేహాధకథారిణం । తత్రతంపూజయేద్యైవంవైవైన్ను కైర్యధాపిధి ।

యజుర్వేదవిద్యుచ్చక్ వెదవేదాంగపారగాః । తతస్త్రిచతతస్త్రిపలాధాధావినిర్మితం । సౌపణికంస్థా
పయోచ్చాసంశూతతస్త్రిన్నయోమయే । కాంటకరచిత్రతామ్రం కాష్ఠకెత్రిశిఖంశుభం । ఊర్ధ్వకంగంతదధో
మూలంబోడశాంగుళముచ్చితం । సప్తాంగులిమితాశ్శాఖాకిర్తవ్యాఃద్వ్యంగుళాంతరాః । తత్రతత్సప్ర
శిష్టాప్యపూజయేద్వివిధాహాజైః । నందననాతిరక్తనవితెవ్యంరక్తవాససా । సుసంవెష్టాచక్యేద్ధృక్పాపు
మైశ్శాఖాగ్రలంబితైః । తదగ్రప్రజపెత్సమ్మక్తైవసూక్ష్మవిదేశికః । జహుయాత్తదశాంశేన తిలాంప్రైమ
ధురపుతాః । జపహోమాచితంసమ్మక్తహులి నవినివేదయత్ । తతోబ్రాహ్మణమధ్యేబ్రాహ్మణేశుఫలశుభే ।
ప్రదదీతివిధానేన దానాంతేమంత్రమీరయేత్ । యన్తయావిధ్యతాజంతూకశాలేనానాగసంపుగా । శూలవ్యా
ధిభయంఘోరంపాపమాప్తంసుదుస్సహం । మంత్రవస్తిలసంలసంఖ్యాకాయేమయావిహితాస్తదా ॥ శేభో
ముద్యేయసిధిరతే శూలదానైవచాయునా । అనఘాహమసాసిత్రినకదెన్నమ్రకంధరః । ఎనమస్తుత్తిరభయః
త్వమిధేస్యపితంవృజః । బ్రువన్మృలంతదాదామిలాంశ్వస్వగృహంవశేత్ । సితస్తాంశాంభవీంమూర్తీం
స్తండులాచలమూర్తగాం । అభ్యర్చ్యకవిధింధూరిపంగంభుస్సూరికాహజైః । కృతాంజలి పుటానమః
ప్రాధామ్యేదేదముగ్ధరక్త । భగవన్వివిధవ్యాధిమృత్యుభీతినివాశస । శరణంత్యాంప్రపన్నోస్త్రిపాహమామత్ర
శూలతః । బ్రాహ్మణాయమయాదత్తంశూలం శేషీయమాయుధం । తేనైవదుష్కరంఘోరంమమశూలంప్రణశ్య
తు । ఇతివిజ్ఞాన్యతిముర్తీంప్రణేపత్యసతండులాం ॥ ప్రదద్యాద్దేశికాయైవజ్ఞాయసుమేధసే ॥ తదంతే
తకాయేన్మంత్రందైవజ్ఞైరానుమోదితం । భగవత్త్వత్ప్రసాదేనయన్తమాపూర్వసంచితం । విజ్ఞాతంవిధివద్దై
వవిధిరప్యస్యశాశక్యత్ । వివితస్తదిమాంమూర్తీంశాంభవీంశుభలశుభాం । తుభ్యంసంప్రదదేవిద్వక్ గృహం
త్వంసదక్షిణాం । ఇమాంతాంప్రతిగృహ్యమిస్వస్తితేస్త్వితీతకయేత్ । దేశకశ్చపిదత్తాశీతామాదాయసతం
డులాం । సమాపయేద్విధిశేషమస్యకర్తవ్యసంస్కరక ॥ యజమానస్తతఃసర్వీస్సృష్ట్యామామీత్యుగామపి । వి
ప్రాశ్యప్రశేపత్యాభదత్వా శేభోయభారుచి । వారాంసిధనభాన్యాదిప్రణేపత్యవినజకయేత్ । సుభోజ్యై
ర్వివిధైర్దైవైశ్శిమభురైశ్చధ్యాన్వితః । ఇష్టైశ్శబ్దభుభిస్సాధకంస్వయంభుంజీతవాగ్ధతః । జన్మజాత్యను
మంత్రాదైగ్గీతత్సర్వంప్రశ్నాద్యపిత్ । ఐహికంలభ్యంబాపితక్రవ్యుదైవవేదినా । తేషుతేమంత్రదంగమశూ
లాధానితరానపి । వశాన్యన్యైశ్చస్త్రీదిదోషజాన్యపీతకయేత్ । హస్తాంగుళితలంగుష్ఠయాలేషు వివిధారు
జః । జాయంతేవిషశస్త్రాగ్నిజనితాఃప్రత్యయావహాః ॥

ఇతి సూర్యారుణసంవాదే శూలహరిం శివమూర్తిదానం.

—* అథశూల జీర్ణహరమ్ *

కర్మవిపాక సంగ్రహే ॥ నిదానమాహశాతాతపః ॥ శూద్రస్యైవతుభుక్త్వాన్నమవ్రతస్యద్విజన్యచ
శూలవ్యాధిర్భవేన్నిత్యమజీర్ణాదతిపీడితః । అత్రైవంనిష్కృతిఃకుర్యాదుపవాసత్రయంతథా । దద్యాత్పల
త్రయంరూఢ్యంబ్రాహ్మణాయసకాంచనం ॥

ఇత్యజీర్ణ శూలహరమ్.

—* అథశ్వాసభాసమారాణి. *

తత్ర సూర్యారుణసంవాదే || షైశున్యంకుర్వతస్సుతస్వామినోలక్షణం || యథాయథాసౌవిశు
నోహృదయాద్వ్యాకృత్యాం || షైశున్యేనమృతావాక్యైః పరేషాంకుగ్రభద్రైః || తథాతథాస్వప్నవ
యంసీ | యతేభ్యశమాధినా || తథా || తత్రైతాన్యపివశ్వాస లక్షణానిభవంతిహ || తథాతస్యోధ్వకత శ్వా
సరిపశువత్స్వనతేభ్యశమ్ || నప్తసంజ్ఞోధ్వకముద్భాంత లోచనఃస్విన్నమస్తకః | భిన్నవాక్ దిఘకవదనోబద్ధవి
ఙ్ముత్రనిగళః || కరుణంశిశ్వనకాదూరాత్ శూణ్యతేనబహిశ్చరైః | ఎవంశుద్ధేమతతాల్పాల్పతిష్ఠితివి
చింతయత్ || కాలాంతరేనాథమృతేరుద్ధేలప్రీతికీర్తయత్ | ఉద్భవగస్తస్యశ్వాసః కష్టేనాథః పునర్య
జెత్ || ఉపన్యద్భాంతనయనా భ్రష్టస్వనహతద్యుతిః | లఙ్కానలభతేశువ్యద్వత్ప్రేమికురుతేభ్యశమ్ || ముహు
మోహముప్రత్యేదాం మహాదృష్టేనశామ్యతి | యాత్యమానెమృతేతత్ర రుచిలక్ష్యేతిచింతయత్ || శ్వాసో
విచ్ఛిద్యతేస్య శ్వాసతశ్చముహుముహుః | దుఃఖాన్మోహమథాపన్నో భవేత్తస్యనడతే || చ్చిగ్గంతేత
త్రమమాణివేదనాపిక్షణాంతరే | ముహురానర్థశేషాశ్చ స్వదశాంభ్యైరవాదితరి || మూత్రాశయేతిదా
హాతోక నప్తకాంతిఃకృతశ్శ్వనక | రుద్ధరక్తేద్యుత్పిథ్యాప్రలపన్నప్తచేతనః || సాతయత్ యతనాభిస్తాక
నానాదుఃఖవిధాతృభిః | శరీరంపీడ్యతేతస్య రాగద్విదహనాదిభిః || రుద్ధావస్థావిధాకారఃశ్వాసీనాంసూత
లక్షణైః | జ్ఞేయోదైవజ్ఞతోరోధస్థానలక్ష్యేతితయత్ || కారాయామపవాగాగే గిరౌవ పనసంకటే | రు
ద్ధాస్తైశ్వామినాపూర్వం తత్రతత్రాస్వతారుజరి || భవంతిభవిభూతస్యనర్వకర్మవశాన్ || రుగ్గతాతత్రయ
త్రైషాంపుంసామపివయోపితామ్ || శిశూనామశవృద్ధానాం యూనాంలక్ష్యేపిసారథే | పశ్చిభాదవగంత
వ్యంసుధియాదైవవేదినా || తేషాంసమపరుద్ధానాంవిరిహాద్వాగృహశ్రయః | యోయథామృతిమాపన్నః స
తథాసౌవిపద్యతే | భ్రాతృభృతృకళత్రావ్యాచాంధవాయేవతద్విధాః | తద్దశాదుఃఖినస్తస్యస్వామినో మృతి
మాప్నుయుః || ఎవంచైవవిధాకారంకృత్వాదైవజ్ఞతోశుభాక | అత్రాకృతింసోధసామ్యావస్థాముల్లాసకారిణీం
శుభేమాసిశుభపక్షేనానుకూలగ్రహేదినే | సుశుద్ధేనూతతేకుగ్రాద్విధానంవిధికోవిదైః || ఆహూయవిభి
వస్త్విపాక దైవజ్ఞాకవేదవాదినః | రాశింకుర్వాత్రిలాశుద్ధాకృత్సాక్ష్యకన్యాజినోపరి || ద్రోణీగిరిగు
హాకారాక షోడశాథకనమ్మితాక | తస్మాగ్రేవిన్యసేతుగంభం కృష్ణం కృష్ణేన వాససా || బద్ధచింతిలసంపూ
ణ్ణంరక్తచందనచచితమ్ | తస్యోపరిన్యసేతుగంభం రచితంద్వాదశాంగుళమ్ || రజితస్యపలేనాపితావ
త్యేవతుశృంఖలా | స్తంభోపరిలసత్కుగ్రాదుకూలం షోడశాంగుళమ్ || స్తంభమూలేతువిన్యస్య సువర్ణం
పలనమ్మితిమ్ | తతోబ్రాహ్మణమామంత్యే వేదవేదాంగపారగమ్ || సమభ్యర్చ్యతతోభక్త్యావస్త్రస్త్వామధూ
షణైః | తస్మైతద్వివిధాకారద్యాదానాపాపాపనత్రయే || మయాబద్ధతాస్తంభసాధవో విమనాశిక్య
తాః | నానాదామయైః పాశైః బద్ధితస్యబహీరకయా || అంగులితలకుల్లాని తేషామహామిహాచలమ్ |
యోయం దేవోజగత్ప్రాణో విరుణోవిశ్వజీవనః || అనమేనత్రతాదేవ్యాసాధూనాశుభంవరక | తతోయ
ముల్బాశో ధిశ్వాసాభ్యః ప్రాణరూపకః | మయాపాక్తస్యనాశాశు సుదుకూలంశుభాశృతిమ్ | స్తంభం
నాయ్వాయుధాకారంప్రియంపాశప్రచేస || సకుంభసహిర్యాంబతిలాచలసమన్వితమ్ | తుభ్యం సంప్రద
దేన విష్ణు పామధవే || యన్విష్ణు హిరంతేషామసూనశృభవంతయత్ | సాధవోయేమయాస్తంభే
నిగడైర్వానియంతిః || తస్మాత్త్వాత్ప్రీముత్యేయందాశేవానెనభోష్టజ | అనఘాహమసానీతి ఉల్లాసు
స్తంభసామః || ఏధీత్యాశ్వాసవివోచితస్త్రైభక్త్యాశివశ్శుభాః | సర్వంబద్ధనమాదాయాయాన్నిజ గృహం

ప్రతి || తతస్సోపిద్విజానన్యాదక్షిణాభిఃప్రపూజయేత్ | భోజయేద్వివిధైరవైర్విశ్వవ్యాధిబలేతియా || శే
షాంతుఃకౌతనిధానరంభృతానాంహృతకారమ్ | సుఖాస్పదవశాద్వాచ్యం మిత్రోదాసీనతాదిభిః || ప్రశ్న
భాదవగంధం జన్మజాత్యాదికంఘరా | లక్ష్మ్యైహికంభద్రావిద్యాన్ హృదయేవివిధావ్రతాః || కీడాపత్య
కలత్రాదేర్విప్రస్యవయతస్తతః | పాదాంగులీఘగుల్ఫాగ్ర కూర్పరమణిబంధనే || అస్తిగంగాగ్నిశంస్ప
హాకావిధాన్యాం వేదనాః | ప్రహేజకానుమంతాద్యం పవదేహ్యర్వవస్సదా || నానావతమన్యైఃసైషాం
పీడాభవతిదారుణా || ఇతిసూర్యారుణసంవాదే శ్వాసభాసహరమ్.

—* అథచీప్తాగ్నిత్వహరమ్. *—

హేమాద్ర్యయః || కృశరంభోజయిత్యాశుస్వశక్త్యాత్రిశంద్విజాన్ | దీప్తాగ్నిత్వంశమందయాత్రిస్వ
గలోకంసగచ్ఛతి || ఇతిచీప్తాగ్నిత్వహరమ్. *

—* అథ దేహాభ్రమహరాణి *—

వృద్ధగౌతమః || విభ్రాసయశియోమూఢోహ్యాశ్చధాదిప్రయోగతః | భషణంజాయతేతస్యహిహోధివ
దుశిసహం || వత్స్యమితత్ప్రీతికారంచానహూమాదికర్మణా || వ్యావహారికనిష్టైస్తుత్తిభిద్వాభ్యామధాపి
వా || ఎకేనవాస్వశక్త్యానాసూర్యప్రశక్తింశుభాం | కుర్వాద్విహస్తాంమూఢాతుపద్మద్వయసుధూషితాం |
రథోపరిస్థితాంరక్తవాససాసమలంకృతాం | కుంకుమనాంకీతాంసమ్యక్ రత్నమాల్యైరలంకృతాం | స్నానీతాం
పంచగవ్యసతామ్రపాత్రోపరిన్యసేత్ | పాత్రస్యచపరీమాణంపలానామష్టకంవిరుః | తదధికంవాతదధికంవా
యథావిభవశోభవత్ | పాత్రంతిలానామపరివిన్యసేద్దభావిస్తృతే | ఎవంధూతాంతుతాంమూఢాంఅచార్యః
పూజయేత్సః || గంధమాల్యైస్సరభిభిరహంసశ్శుచిరిత్యేచా || ఉపచారైస్సౌభశభిఃనైవేద్యంపాయసంశే
పేత్ || అగ్నేయోందిశిహూమశ్చకతకన్యశ్శుభమిప్సుభిః | సమిధాజ్యతిలైశ్చాపిమంత్రైరేభిర్గధాకృమం || చిత్రం
దేవానాంతచ్చక్షురుమత్యంజాతవిదసం || యదస్యకర్మకృత్ప్రిష్టిప్రకృట్థామయిష్యతే | అగ్నేరుక్షరదిగ్నాగ
కలశస్తాపసంభవేత్ || అభిషేకాదికంసర్వంశాంతికేవపురస్సరం || సుఖాసీనోపవిష్టస్యకతకన్యశ్శంబ్రాహ్మణై
శ్శుభైః | ప్రణీతామోక్షపర్యంతంబ్రహ్మద్వాసనమేవచ | తతస్నాతఃశుచిబాహుఃశుక్లగంధానులెపనః | శు
క్లమాల్యైశ్శోభితశ్చఅచార్యోత్రహస్యదన్యుభిః | ప్రాజ్ఞభాయోపవిష్టాయదద్యాత్ప్రతికృపింశుభాం | సహస్ర
కేరణోదవఃఖగఃపూషాగభస్తీమాన్ | సర్వదేవమయోబ్రహ్మజగచ్ఛతుఃత్రయీతమః | ఔషధాదిప్రయోగేణ
పురాయచ్చామగంకృతం | విప్రాణాంపాదమభ్యజ్యయత్కృతం భ్రమణంమయా || ప్రణిహాయాఃప్రదాసేన
తుష్టిదేవాబ్జహస్పతిః | భ్రమణందేహగంసర్వంవానుదేహవ్యపాహతు || దాసమంత్రః || ఎకందత్వాతుత
ద్దాసమాచార్యాయాతిభక్తితః | ఆసమంతాదనువ్రజ్యప్రణీపత్యేతమాపయేత్ || అన్యభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చద
ద్యాశ్చక్త్యాదక్షిణాం | ఏవందానంపురాప్రాక్తందత్వామత్యోగిభిక్తితః | పూర్వకర్మవిపాకొద్ధంభ్రమం
త్యక్త్యాసుభీభవేత్ ||

ఇతి దేహాభ్రమహరమ్ సూర్యమూర్తిదానం.

—* అథశ్శీత్రవపుహరమ్. *—

సూర్యారుణసంవాదే || శ్శీత్రమేతన్నకుష్మేమ దుష్టకమఃసుకీర్తితమ్ | రాజశ్యావికృతే హాతుకా
శ్శీత్రమేతత్ప్రజాయతే || తచ్చారుణంపద్మప్రతా భంశితంచేతిత్రివిధమ్- పృథీకారమాహ || మాఘేనుభౌవా
వైశాఖే కార్తికేచయథావిధి | ఉపాసితఃపాణిమాస్యాం ప్రధానేకశిమండలమ్ || కుర్వాద్వింధ్యాచలం

తత్ర శుక్లమాల్యాంబరావృతమ్ । పలేనాపిపలాభ్యాంవా విత్తవ్యాభిబలేక్షయా ॥ రజితస్యాపిశుద్ధస్యనిర్మితం
స్థాపయేద్దిరౌ । నిర్మలంశశినోబింబంశుక్లపుష్పానులేపనమ్ ॥ ఉదజ్జుఖంద్విజంశాంతముపవేశ్యాససేకుభాత
స్త్రోతద్విధివద్దన్యాదవలంశశిసంయుతమ్ । తతోమంత్రమిమంబ్రూయాచ్ఛ్చివ్రీహిష్టాణసంముఖః ॥ యస్త్ర
యాహరతాన్యస్యరాజతీంవికృతీంశుభామ్ । దుఃఖ్యోచ్యాధిరయంపాప్తస్త్రితసంక్షోవినిందితః ॥ తస్యదుఃఖస్య
నాశాయ పర్వతశ్శశినాయతః । దత్తోయమేనంముచ్చేతపాపాదస్తాత్సదారుణాత్ ॥ శశంశతార్థవధవాభో
జయద్బ్రాహ్మణానథ । ధనధాన్యాదికందత్వా తేభ్యఃశ్రద్ధాసమన్వితః ॥ దీనాంధకృపజేభ్యోన్నందత్వాఘం
జీతబంధుభిః । ఏవంకృతశిధిహ్నుతనరశ్శ్విత్రాద్విముచ్యతే ॥

ఇతిశ్చిత్రవపుహారమ్— సపర్వతచంద్రమండలదానమ్.

—* అథవిచర్చికాహరమ్. *—

శ్చిత్రైవ ॥ విచర్చికతివిఖ్యాతం కుష్ఠంతల్లక్షణంశుశ్రీణు । కమలశుకసంయుక్తం కీర్త్యమానంమయాన
ఘ ॥ సనరఃస్సీయకార్యేషు పరస్యాస్యదప్రసాదతః । వృషస్యతీంస్వసురభిమనంగంనయతేవృషమ్ ॥ జనురంత
రిమాసాద్య జాయతేస్యవిచర్చికా । విస్ఫోటకాఃప్రజాయంతేనానూపారుజాకరాః ॥ ఈషచ్ఛాయారుణా
భాసాస్వయంవైవగ్యకారకాః । కందూమత్యోసహదాహస్తవహోదోషాకరాభ్యశమ్ ॥ అన్యాకులితచి
త్తస్యాత్తాభిరభ్యుజితేపదినః । సమాహూయసమభ్యుచ్యతే శంకరంవివిహర్షణైః ॥ పశూనామధిపం దేవంమీధు
ష్టమనఘాపహమ్ । స్నానదానజపాద్యేనకర్తృణాపరితోషయేత్ ॥ తతస్తువృషభంశాంతం శుభ్రవర్ణంమనా
హరమ్ । అవ్యంగమతివధిఃష్ణుశరీరావయవందృఢమ్ ॥ స్నాపయిత్యానులిప్యార్థవందనైఃపుష్పమాలయా । అ
భ్యుచ్యతేవస్త్రయన్యైససితేనపరివార్యతమ్ ॥ భూషయేద్భూషణైఃపామశృంగరూప్యఖురాదిభిః । ఘంటాం
గళేనబద్ధీయాత్ కింకిణీజాలసంభృతమ్ ॥ ఎవమభ్యుచ్యతేవృషభస్థాపయేదుత్తరాముఖమ్ । తస్యపూర్వవిభా
గేషు సుశాంతాంశుభలక్షణామ్ ॥ స్థాప్యవత్సితరీంశుభ్రాయుధావృతాం విభూషయేత్ । పూజయేద్వృష
వృత్తాంతువస్త్రప్రసాదమభూషణైః । తతోవిచర్చికాక్రాంతఃప్రాజ్ఞుభోవృషభస్పృశేత్ । కుశాగ్రేశశివం
ధ్యానైకతిష్ఠేన్నియతమానసః । తతోవేదవిదోవిప్రాశ్చ త్వారశ్శుభలక్షణాః ॥ నమకాధ్యాయమారభ్యమానైకా
దశకాదిభిః । ప్రతిమంత్రంవిదధ్యునైరుద్రన్యాసంవృషాంగకే ॥ న్యాసస్యనయనే భూమిశ్చింగేర్షకకూర్మ
తే । స్కంధేవృషేతథాకుక్షౌపాశ్వయోరధుంధిపం ॥ ఎవంన్యాసవిధింకృత్యాపునరభ్యుచ్యతంవృషమ్ । ఉ
న్యజేద్దోమవిధినశ్చురస్కృత్యిచవత్సకమ్ ॥ యథోక్తగుణసంపన్నం యథాశక్తిసమర్థితమ్ । అభ్యంగవిన్య
స్తశివం రౌద్రంరౌద్రస్తుకర్తృణః । విచర్చికాఖ్యకుష్ఠస్యనాశాయశుభలక్షణమ్ ॥ ముక్తూర్జుఃకర్కశోముష్కా
ద్వృషంగోమసముత్పన్నజేత । వ్యాకృత్యనియమాన్మంత్రా పుచ్చంకృత్వానిశేకరే ॥ కుశాక్షతజలశేత
మంజలింగోకరేక్షిపేత్ । ఇమంయువానామిత్యాదిమంత్రాగోశ్రవణేజపేత్ ॥ తతఃప్రదక్షిణీకృత్యవిస్మజే
త్తాపుదజ్జుభా । పుచ్చసంక్షేపితంస్కంధేతతస్తంవృషమంకయేత్ ॥ చతుర్వింశత్యనుప్రజ్యపదాసవినివర్త్య
చ । శివస్మాగ్రేసమాగత్య పూజయేత్తేచత్వాన్విజాత్ ॥ స్థానోత్సర్గజలాపాత్రైః ప్రమృజునైతదంగకమ్ । అక్షి
భ్యామితిమంత్రేస్తుతేభ్యోదన్యాత్సదక్షిణామ్ ॥ ఎవంకృతశిధిహ్నుతముచ్యతేకృష్ణరోగతః । ఐహికం లక్ష్యత
స్యేదంకార్యభింశోయాతస్తతః ॥ నాతిప్రీతిశ్చభార్యాయాంనవాపత్యభవంశుఖమ్ ॥

ఇతి సూర్యరుద్రసంవాచే విచర్చికాహరమ్.

—* అథ దారిద్ర్యహరమ్ *—

తన్నిశానం హేమాద్రోమహంకరే || వాయుపురాణే || పరిట్రాజాయతేమతోక్తాదానవిఘ్నంకరోతి
యః | ఐశ్వర్యజాయతేయేనకర్తృణాతచ్చృణుష్వమే || పలాధేనతదధేనచతుర్థాంశేనవాపునః | ధన
దస్యప్రతికృంకుర్వాణ్యైమమయీశుభాం || ద్విభుజాంవామనోపేతాంనయనానందకారిణీం | శంఖపద్మసింధి
భ్యాంచయుక్తాంతాంపాశ్వేయోద్వచయోః || శ్వేతవస్త్రైఃసంవేష్ట్యతండులాపరివిన్యసేత్ || తండులానాం
పరీమణంభవేద్రోణచతుష్టయం | తదధాంవాతదధాంవావిస్తృతాత్మనకారయేత్ || శ్వేతమాత్రైస్తథాగం
భైశులిప్యతుపూజయేత్ | అగ్నేయ్యాదిశిఖామస్తుసమిధాఙ్గతిత్రైభువేత్ || మంత్రారాజాధిరాజా
యోఽత్యుపయోజ్యస్వలింగకైః | కలహంమోవ్యాహృతిభిఃకర్తవ్యోధనకాంక్షిభిః || గాజాధిరాజాయ—మ
హారాజాయనమః || ఏనాపూజాదేమంత్రమభిధాయాహ | ఆచార్యస్సర్వశాస్త్రజ్ఞఃవిశిష్టస్సర్వసమ్మతః || మ
హాకులప్రసూతిశ్చధర్మజ్ఞస్సత్యవాగ్ధవేత్ | కారయేదధానాంతేనధవదస్యాపిభక్తితః | తద్దైవత్యేనమంత్రేణ
సచకామీచరోభవేత్ || తస్మైహేమామంహుతవతేప్రదద్వాత్ప్రతిమాంతుతాం | మంత్రేణాననవిధివత్ప్రజ్ఞా
యహ్యుదజ్ఞుభిః || దానమంత్రః || పుష్కరాశాపతేజేవ కుబేరనరవాహన | పద్మశంఖనిధీరాంత్యంపతిశ్రీకం
తవల్లభ || అదానవయధాప్రాప్తుందారిద్ర్యంమమదుఃఖదం | తస్మైర్వంతవదానన పాపమాశువినాశయ || ఏ
వంకుబేరదానంయఃకరోతివిధిపూర్వకం || ధనదేనసమోమత్సకఃతత్ కుడాదేవజాయతే || అధాపరంశాతాతపీ
య్యే | అనివెద్యసురాదిభ్యోఽఘంజానోజాయతేధనః || సభోజయేత్సహస్రంతుశతంవాపిద్విజోతమాత్ ||

—* ఇతి దారిద్ర్యహరధనదమూర్తిదానం *—

అధాపరంకర్తునిసాకసంగ్రహే || రుగందత్వాధికాంవృద్ధిగృహ్నియాద్యశ్చసోభయం | ఉత్పాదయతివా
స్థానంపాపాణేనప్రహరదః || తలప్రహరకశ్చైవజాతాపిధననాంకుతే | ధననరహితఃప్రాయోదేశాంతరగ
తోభవేత్ | మహాశైశవహృద్రోగీహృదాచక్రీభవెన్నరః || అత్రప్రాయశ్చిత్తం || కృచ్ఛ్రంకృచ్ఛ్రాతికృచ్ఛ్రం
దాంబ్రాయణమథాపరం | కుర్వాదాఙ్గనరుభ్యాంచహోమోవ్యాహృతిస్తథా || యస్మిన్చేదమిదంసూక్ష్మ
మయుశంవాతుణంజపేత్ || ఇత్థి పరంధనసహితత్వాదిహరమ్.

—* అథ దుఃఖచిత్తపారమ్ *—

కర్తవివాకసముచ్చయే || సర్వదాదుఃఖచిత్తస్సాన్యత్పరచిత్తవినాశకః | చాంద్రాయణత్రయంకుర్వా
దుదుత్యంకాతవేదసం || ఎతత్సూక్తంజపెన్నామ తితయంతువిముచ్యతే ||
ఇతి సర్వదుఃఖహరమ్.

—* అథ కార్యాసిద్ధిహరమ్ *—

శాతాతపీయ్యే || తస్యకార్య్యాసిద్ధానిజఘాతీభవెన్నరః | ప్రసాదంకారయేత్తత్రగణనాధస్యభక్తి
తః | అథవాగణనాధస్యమంత్రలక్షంజపెన్నరః || దశాంశహోమకృత్సాన్యత్గణశాంతిపురస్సరం ||
ఇతి సర్వకార్యాసిద్ధహరమ్

—* అథ దేశాంతరగతస్యాతికృచ్ఛ్రహరమ్ *—

కర్తవివాకసముచ్చయే || భయభీతమరక్షేద్యఃకున్దిపాపాతురంభయాత్ | శత్రుస్థానసర్వదాజంతుకం
పనోవసవృత్తికః | సిద్ధివృద్ధ్యాజీవితజాతోపశ్రీమతాంకుతే | దేశాంతరాయాతిక్లేశయుక్తోభవెన్నరః ||

చాంద్రాయాం చతుర్విధతథాకృత్యాతికృచ్ఛికం || జుహుయాచ్ఛరుసః శాంత్రీసూక్తం ప్రత్యుత్తరంతథా ||
హూమః పోక్తా వ్యాహృతిభిః జపేత్సూక్తం చ వారుణం || దద్యాచ్చ దక్షిణాం స్వణం తిల దీప్యపినిడికేత్ ||

ఇతి దేశాంతరగతస్యాశికప్తహరమ్.

—* సర్వాంగవేదనాహరమ్. *

బ్రహ్మపురాణే || పానీయం పావనం ముద్గాశర్కరాఘృతసంయుతమ్ ఇదమావశ్యకం దేయం పర్వతోగో
పశాంతయే || సూర్యారుణసంవాదే || కాసారసేతుభేత్తుశ్చ విషయోష్ణిషేవిణిః | విషోచ్ఛంభేనశస్త్రా
ద్యైరాత్మానం వవిభుతః || విదుషశ్శుతినంపన్నాకృమృషావాదైజిగీవతః | పుణ్యక్షేత్రేపుణ్యకాలేమహాదా
నంప్రగృహ్యతః || పరైరాదీయమానానిదానాని ప్రసేధతః | సర్వాంగవేదనాసూతజాయతేభ్యశ్చదారుణా ||
పుణ్యక్షేత్రేమహాదానంద్విజస్యప్రతిగృహ్యతః | సర్వాంగాతికమతస్సూతలక్షణం శ్రుణువిస్తరాత్ || కృతత్వం
స్వాపశాశ్యాని తాత్ప్యంతోదస్త్రవోధవేత్ | అరుచిర్వేదనాశ్వాసః సంభోగేమవిచర్చికా || బలమాంసౌ
జసాంహనిః భేదస్సంధ్యస్థిపర్వణామ్ | వైనిద్యంశూలమాధ్మానంశిరోరక్తీవవేదనా || శోభోత్పాశోనసం
శుద్ధికోష్ఠబంధానిలాతఃయః | సయదాదస్త్రసుమహద్దానంపుజ్యేసుపర్వసు || గోహిరద్యాదికంతత్రనిషీషే
త్తచ్చహస్యతే | ద్రవ్యహాన్యాంద్రవ్యధేనుః పునర్వాధాన్యపర్వతాః || గజోశ్చోష్ఠ్యరథోధేమద్వికముఖీకాల
పూరుషః | మహిష్యాజినమేషాదిదానమేవప్రతీయతే || దంష్ట్రీశ్వాపదసర్పాద్యైః ప్రత్యయః కాలపూరు
షః | హస్తపాదకటిగ్రీవాకణఠాశ్వాదివంక్షుణి || విశేషేణప్రపీడ్యేతవ్రణోగ్న్యావ్విదోషతః | ప్రతి
గ్రహతథాతేషాం పురుషస్త్రీత్వమృచ్ఛతి || సమభ్యవ్యకమహావిష్ణుం మహాపాపప్రణాశనమ్ | ప్రతిగ్రహీతేదా
నేవోక్యతంతత్రప్రదీయతే | జలాజ్యశర్కరాదుర్ధాదధితథేనునిష్కృతా | తిలధేన్వాజినాదీరాంతిలాక సఘృత
శర్కరాక || ముద్గాకమాంశ్చకార్పాకలోహధాన్యాదిపర్వతైః | వసనానివిచిత్రాణి దద్యాత్కాలా
ర్పాసకేథవా || గోమహిష్యాశ్వముఖ్యేషు తత్తదన్నంప్రదీయతే | నిష్కృతోద్రవిణం దద్యాద్ధిరణ్యంవాగ్నిదైవ
తమ్ || దీయమానేమదానేషు మంత్రమేతముదీరయేత్ | అమునేదం మహాదానం సుమహాత్ప్యతిగృహ్యతా || పు
ణ్యక్షేత్రేమహాకాలే లౌల్యాద్విత్తంప్రగృహ్యతా | సర్వాంగవేదనాదుఃఖంప్రాప్తముల్బామిదృశమ్ || దానే
నానేనదత్తేన తస్మాన్తుచ్యేయదుస్సహాత్ | జనాయెత్రసమాజేన్యేత్వాశీషంద్విజపుంగవాక || ప్రతిగృహ్యప్ర
యత్సేవప్రణమ్యేనంవిసజయేత్ | తతస్తుపరమాన్నేనభోజయేత్తుశతంద్విజాక | విపానన్యాంశ్చసంతప్యక
దక్షిణాభిస్సవ్యశక్తితః | దీనాంధకృపణేభ్యోన్నందత్వాఘంజీతబంధుభిః ||

*

ఇతిసూర్యారుణసంవాదే సర్వాంగవేదనాహరమ్.

—* అథాప్రతిష్ఠాత్వహరమ్. *

శాతాతపియే || ప్రతిమాయాభంగకారీత్వప్రసాంతంప్రపద్యతే | సంవత్సరత్రయంసీంచేదశ్వత్థంసోనువా
సరమ్ | ఉద్వాహయేత్తమశ్వత్థంశమింశామ్యాద్విధానతః | తత్రసంస్థాపయేదేవంవిఘ్నరాజంసుపూజితమ్ ||

ఇతిప్రతిష్ఠాత్వహరమ్.

ఇతిశ్రీమహాంసకభట్టనీలకంఠాస్తజభట్టశంకరకృత కమలావిపాకాగ్రంథే

విశేషవిషయైస్సహసంపూర్ణోయంగ్రంథః.

